प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश

Prajñá Maithili-Nepali-English Dictionary

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान

प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश

(नेपाली-मैथिली आर अङ्ग्रेजी-मैथिली शब्दसूचीसहित)

प्रा.डा. योगेन्द्र प्रसाद यादव

Prajñā Maithili-Nepali-English Dictionary

(with Nepali-Maithili & English-Maithili Glossaries)

Prof. Dr. Yogendra Prasad Yadava

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
(Nepal Academy)

प्रकाशक
नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
कमलादी, काठमाडौं ।
Publisher
Nepal Academy
Kamaladi, Kathmandu

प्रथम संस्करण- वि.सं. २०७३ (१,२०० प्रति)
(हीरक वर्ष प्रकाशन)
First Edition- 2017 A. D. (1,200 Copies)
(Diamond Jublee, edition)

मूल्य : १०२५।-
Price: 1025।-

सर्वाधिकार नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानमा सुरक्षित ।
All rights reserved with Nepal Academy

ISBN No. : 978-9937-689-29-8

मुद्रक :
साझा प्रकाशन, छापाखाना
पुल्चोक, ललितपुर

Printed at Sajha Prakashan Press, Pulchowk, Lalitpur

कुलपतिक मन्तव्य (मैथिली)

नेपालक भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति तथा ज्ञान-विज्ञानक विविध विधाक अध्ययन, अनुसन्धान एवं प्रवर्धन करैत एहि विषयसँ उत्कृष्ट ग्रन्थ प्रकाशन करबाक अभिप्रायसँ वि.सं. २०१४ मे स्थापित नेपाल एकेडेमी कमला नेपाल एकेडेमी आर नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक नामसँ विकसित होइत राज्यसँ प्राप्त कएल तेसर उत्तरदायित्व महत्त्वपूर्वक वहन करैत आएल तथ्य सर्वसाधारणकेँ अवगत भेले अछि। २०६२/०६३ क जनआन्दोलन पश्चात् सक्रियक नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानसँ सम्बन्धित कला एवं मानव-सहित विधाकेँ पृथक् कए अलग प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन कएल गेल आर नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ऐन २०६४ नेपालक भाषा, साहित्य, संस्कृति, सामाजिक शास्त्र आर दर्शनक अध्ययन, अनुसन्धानद्वारा प्रवर्धन करबाक जिम्मेवारी प्रदान करैत वर्तमान नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन कएल गेल अछि। एहि अर्थ मे प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन समयमे विगतसँ ग्रहण करैत आबि प्राप्त भेल कार्यक्षेत्र मे ई प्रज्ञा-प्रतिष्ठान कार्यरत अछि।

भाषा, संस्कृति, दर्शन आदि क्षेत्र मे विद्यमान देशक विविधताकेँ सम्बोधन करैत एहन विविधता भीतर रहल एकताकेँ बेसी सुदृढ करबाक क्रम मे नेपालक प्रत्येक जातक समय बिच लोकनिकेँ समेटैत आगू बढएबाकलेल हमसभ कटिबद्ध छी। देश भीतर आर बाहर रहल समग्र नेपाली समाज लेल रहल हुनकालोकनिक ज्ञान आर सिपकेँ अधिकतम प्रयोग करैत हुनकालोकनिकेँ प्रत्येक स्थान प्रदान करबाक लेल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान कटिबद्ध अछि। एहि तरहेँ राष्ट्रिय रूप मे समग्र नेपाली समाज लाइ प्रत्येक केन्द्र बनैबाक आवश्यक अछि नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक नीति आर कार्यक्रम रहल अछि।

एकर अतिरिक्त अन्तर्राष्ट्रिय जगत् मे स्थापित समान प्रकृतिक प्रत्येक संस्था सभसँ संस्थागत समझदारी कहनेलेल प्रत्येक कालक प्रयासद्वारा नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक अन्तर्राष्ट्रिय छवि निर्माण करबाकलेल सेहो हमसभ प्रतिबद्ध छी। एहि तरहेँ स्पष्ट राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय छवि रहल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक रूप मे नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान के विकसित करबाकलेल हमरासभक प्रयासकेँ सार्थक बनैबाकलेल सम्बन्धित समग्र प्रज्ञ लोकनिक सहयोगक आवश्यकता हमसभ महसूस करैत छी। एहि तरहेँ नेपाल भीतर आर बाहर सेहो गोष्ठी, सेमिनार, सभा, सम्मेलन, अध्ययन, अनुसन्धान एवं ग्रन्थ प्रकाशन सहित अनुवादद्वारा ज्ञान आर सृजनक आदान-प्रदान मे नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान सक्रिय रहबाक प्रतिबद्धता सम्बन्धित सब प्रज्ञ सभसँ व्यक्त करैत छी।

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक भाषा-मातृभाषा विभाग नेपालक विभिन्न मातृभाषाक शब्दकोश, व्याकरण एवं अन्य पठनसामग्री तयार कएकेँ प्रकाशन करबाक योजना अन्तर्गत विभिन्न भाषा मे शब्दकोश एवं व्याकरण तयार करबाक काम भए रहल अछि। एहि क्रम मे *प्रज्ञ मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश नेपाली-मैथिली तथा अङ्ग्रेजी-मैथिली शब्दपुर्णसहित* तैयार कए प्रकाशित कएल गेल अछि। प्रा.डा. योगेन्द्र प्रसाद यादवद्वारा तैयार कएल गेल एहि शब्दकोश मे मैथिली शब्दक नेपाली आर अङ्ग्रेजी मे अर्थ एवं कए हजार विभिन्न शब्दकोश बनाएल गेल अछि। एना करलासँ ई कोश अधिक उपयोगी हएत से विश्वास कएल गेल अछि। प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक भाषिक योजना अन्तर्गतक कार्य सम्पन्न करबाकलेल विज्ञ रूप मे प्रा.डा. योगेन्द्र प्रसाद यादवक योगदानक कदर करैत प्रज्ञा-प्रतिष्ठानद्वारा हार्दिक आभार व्यक्त करैत अछि। साथे ई शब्दकोश सम्बन्धित भाषिक एवं सांस्कृतिक समुहसँ अनुमोदित हएत से अपेक्षा करैत छी।

हीरक जयन्ती २०७३
नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
कमलादी, काठमाडौं

(गङ्गाप्रसाद उपाध्याय)
कुलपति

कुलपतिको मन्तव्य

नेपालका भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति तथा ज्ञान-विज्ञानका विविध विधाको अध्ययन, अनुसन्धान एवं प्रवर्धन गर्दै तत् विषयमा उत्कृष्ट ग्रन्थ प्रकाशन गर्ने अभिप्रायका साथ वि.सं. २०१४ मा स्थापित नेपाल एकेडेमीले क्रमशः रोयल नेपाल एकेडेमी र नेपाल राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको नामबाट विकसित हुँदै आफूले राज्यबाट प्राप्त गरेको उत्तरदायित्वलाई गहनतापूर्वक वहन गर्दै आएको कुरा सर्वविदित भएकै छ। २०६२/०६३ को जन आन्दोलनपछि राजकीय प्रज्ञा-प्रतिष्ठानबाट सीमित कला एवं साहित्य-सङ्गीत विधालाई छुट्याई छुट्टाछुट्टै प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन गरिएको र नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान ऐन २०६४ ले नेपालका भाषा, साहित्य, संस्कृति, सामाजिक शास्त्र र दर्शनको अध्ययन, अनुसन्धानमार्फत प्रवर्धन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गर्दै वर्तमान नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान गठन गरेको हो। यस अर्थमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको गठनदेखिकै विरासत ग्रहण गर्दै हाम आफूले पाएका कार्यक्षेत्रभा यो प्रज्ञा-प्रतिष्ठान कार्यरत छ।

भाषा, संस्कृति, धर्म, दर्शन आदि क्षेत्रमा रहेको मुलुकको विविधतालाई सम्बोधन गर्दै यस्तो विविधतामित्र रहेको एकतालाई झल्काउने समृद्ध पार्ने क्रममा नेपालका प्राज्ञिक जगत्का समग्र विज्ञहरूलाई समेट्दै अघि बढ्न हामी कटिबद्ध छौं। देशभित्र र बाहिर रहेका समग्र नेपाली सृष्टाको खोज गर्दै उनीहरूको ज्ञान र सिपलाई अधिकतम प्रयोग गर्दै उनीहरूलाई प्राज्ञिक स्थान प्रदान गर्ने प्रज्ञा-प्रतिष्ठान कटिबद्ध छ। यसरी राष्ट्रिय क्षमता समग्र नेपालीहरूको साझा प्राज्ञिक घरको बनाउने लक्ष्यका साथ नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका नीति र कार्यक्रम रहने गरेका छन्। यसका अतिरिक्त अन्तर्राष्ट्रिय जगत्मा स्थापित समान प्रकृतिका प्राज्ञिक संस्थाहरूसँग संस्थागत समझदारी बढाउँदै प्राज्ञिक आदान-प्रदानमार्फत नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको अन्तर्राष्ट्रिय छवि निर्माण गर्ने पनि हामी प्रतिबद्ध छौं। यसरी स्थापित राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय छवि भएको प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको रूपमा नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानलाई विकसित गर्ने हाम्रो प्रयासलाई सार्थक बनाउन सरोकारवाला समग्र प्राज्ञहरूको सहयोगको आवश्यकता हामीले महसूस गरेका छौं। यसरी नेपालभित्र र बाहिर पनि गोष्ठी, संगोष्ठी, सभा, सम्मेलन, अध्ययन, अनुसन्धान एवं अन्य प्रकाशन सहित अनुवादमार्फत ज्ञान र सृजनाको आदान-प्रदानमा नै नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान सक्रिय रहने प्रतिबद्धता सरोकारवाला सबै प्राज्ञहरूसँग जाहेर गर्दछौं।

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको भाषा-मातृभाषा विभागले नेपालका विभिन्न मातृभाषाका कोश, व्याकरण एवम् अन्य पाठ्यसामग्री तयार गरी प्रकाशन गर्ने योजनाअन्तर्गत विभिन्न भाषाका कोश एवम् व्याकरण तयार गर्ने काम भइरहेछ। यसै क्रममा *प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश (नेपाली-मैथिली तथा अङ्ग्रेजी- मैथिली शब्दानुक्रमणिका सहित)* तयार पारी प्रकाशित गरिएको छ। प्रा.डा. योगेन्द्रप्रसाद यादवद्वारा तयार पारिएको यो शब्दकोशमा मैथिली शब्दको नेपाली र अङ्ग्रेजी भाषामा अर्थ दिई त्यसलाई त्रिभाषिक शब्दकोश बनाइएको छ। यसो गर्दा यो कोश अधिक उपयोगी हुने विश्वास लिइएको छ। प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका प्राज्ञिक योजनाअन्तर्गतका आयोजना सम्पन्न गर्ने विज्ञको रूपमा प्रा.डा. योगेन्द्रप्रसाद यादवज्यूले पुऱ्याउनुभएको योगदानको अदर गर्दै प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको तर्फबाट हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु। आशा यो शब्दकोश सरोकारवाला भाषिक एवम् सांस्कृतिक समुदायबाट अनुमोदित हुनेछ भन्ने अपेक्षा गर्दछु।

हीरक जयन्ती २०७३
नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान
कमलादी, काठमाडौं

(गङ्गाप्रसाद उप्रेती)
कुलपति

Chancellor's Opinion

It is well known to all that Nepal Academy, first established as Royal Nepal Academy in 2014 V.S., has been carrying out its responsibilities assigned by the state. Its main objectives are to bring out important publications related to the study, research and promotion of the various disciplines such as Nepalese languages, literature, arts, culture and other fields of knowledge. Following the people's movement in 2062/63 V.S. the disciplines such as fine arts, drama and music have been segregated from Royal Nepal academy and incorporated into separate academies. Under Nepal Academy Act 2064 Nepal Academy has been established with the objectives to promote Nepalese languages, literature, culture social sciences and philosophy through the promotion of study and research in these disciplines. This academy has been now actively involved in its activities entrusted to it as its legacy since its inception.

We have been committed to address the country's diversity existing in language, literature, religion, philosophy and other fields and engage the experts in Nepalese academia in order to enrich the unity in diversity. As an umbrella organization of all Nepalese scholars residing inside and outside Nepal, this academy promises to maximally utilize their knowledge and expertise and accord them academic status. It has formulated its policy and programmes with a view to creating their common forum.

In addition, we have been committed to enhance the reputation of Nepal Academy through developing institutional understanding with the international organizations established with similar pursuits. We have felt the necessity to seek the cooperation of the entire academia and develop this academy as an academic organization of international repute. All the academicians know it well that Nepal Academy has been active in exchanging knowledge through seminars, conferences, studies, research and publications.

Dictionaries and grammars are being prepared under the plan of The Department of Language (Mother Tongue) in the different Nepalese languages. *Prajna Maithili-Nepali-English Dictionary (with Nepali-Maithili and English-Maithili Glossaries)* has been compiled under this plan. This trilingual dictionary has been compiled by Professor Dr Yogendra Prasad Yadava with the definitions/glosses of Maithili lexical entries in Nepali and English. It is expected to have greater utility. Nepal Academy expresses its gratitude to Professor Yadava for his contribution as a linguistic expert. We hope this dictionary will have appreciation from the language and cultural community concerned.

Diamond Jubilee 2073

Nepal Academy, Kamaladi,
Kathmandu, Nepal

Ganga Prasad Uprety
Chancellor

प्रकाशकीय (मैथिली)

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान बाङ्मयक विभिन्न विधाक खोज, संरक्षण आर प्रवर्धन मे करैत रहल महत्त्वपूर्ण कार्य बारे मे सर्वविदित अछि। वर्तमान अवस्था मे ई मूलतः भाषा, साहित्य, संस्कृति, दर्शन आर सामाजिक शास्त्रसँ सम्बन्धित अध्ययन-अनुसन्धान, गोष्ठी-सम्मेलन आर प्रकाशनक कार्य करैत एकर उत्थान एवं उन्नयन मे योगदान कऽ रहल अछि। एहि विषयसभ मे भाषासँ सम्बन्धित कार्य व्यवस्थित करबाक लेल मातृभाषा विभाग गठन कऽ शब्दकोश, व्याकरण आर अन्य भाषिक गतिविधि सभ भऽ रहल अछि।

एहि परम्पराक एक गोट महत्त्वपूर्ण शृङ्खलाक रूप मे प्रस्तुत *प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश (नेपाली-मैथिली तथा अङ्ग्रेजी- मैथिली शब्दसूचीसहित)* जोड़ल अछि। नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक आजीवन सदस्य एवं विभुवन विश्वविद्यालय, भाषाविज्ञान विभागक पूर्वप्रमुख प्रा.डा. योगेन्द्र प्रसाद यादव एकर निर्माण एवं सम्पादन कएने छथि। मैथिलि सन राष्ट्रक एकगोट उल्लेखनीय भाषा मे एहि भाषाक आधिकारिक विद्वान्सँ ई तयार भऽ प्रकाशन भऽ सकल। ई एकगोट विशिष्ट उपलब्धि थिक से हम मानैत छी। एहि कोशक प्रकाशन करबाक अवसर प्राप्त भेला पर प्रज्ञा-प्रतिष्ठान हर्ष व्यक्त करैत अछि आर कोशकारप्रति आभारी छी।

भारोपेली परिवारक मैथिली भाषा वक्तासङ्ख्याक दृष्टिसँ नेपालक दोसर पैघ भाषा थिक। एहि भाषा मे स्नातकोत्तर एवं विद्यावारिधि तहधरि अध्ययन-अनुसन्धान भऽ रहल अछि आर एकर समृद्ध साहित्य एवं लोक साहित्य नेपाली बाङ्मयक अमूल्य सम्पदाक रूप मे रहल अछि। अतः एहि भाषाक नेपाली आर अङ्ग्रेजी अर्थसहित शब्दकोश प्रकाशित भेलासँ एकगोट पैघ अभाव पूर्ति भेल अछि। ई अन्य भाषाक तमाम अध्येता लोकनिकेँ मैथिलीक पहुँच मे पुगाओल आर मैथिलीभाषी लोकनिकेँ नेपाली एवं अङ्ग्रेजीक ज्ञान हासिल करऽ मे मदत करत।

बहुभाषिक एवं बहुसांस्कृतिक नेपालक विशेषताकेँ ध्यान मे राखि नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान नेपालक सब मातृभाषासभक विकास आर समृद्धिक हेतु क्रियाशील अछि आर प्रस्तुत कोशक प्रकाशनसँ प्रतिष्ठानक एहि उद्देश्य पूर्ति मे विशेष बल पुगल अछि। नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक मातृभाषा विभागसँ नेपालक विभिन्न मातृभाषा मे कोश, व्याकरण आर भाषिक ग्रन्थसभ प्रकाशित होएत जाऊ आर मातृभाषाक सुगन्धसँ नेपाली धर्ती मगमगाइत रहौ।

डा. विष्णुविभु घिमिरे
(उपकुलपति)

प्रकाशकीय (नेपाली)

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानले बाङ्मयका विभिन्न विधाको खोज, संरक्षण र प्रवर्धनमा गर्दै आएका महत्त्वपूर्ण कामहरू सर्वविदित नै छन्। वर्तमान अवस्थामा यसले मूलतः भाषा, साहित्य, संस्कृति, दर्शन र सामाजिक शास्त्रसँग सम्बन्धित अध्ययन-अनुसन्धान, गोष्ठी-सम्मेलन र प्रकाशनका कामहरू गर्दै तिनको उत्थान एवम् उन्नयनमा योगदान गरिरहेको छ। यी विषयक्षेत्रभित्रै भाषासँग सम्बन्धित कामहरूलाई व्यवस्थित गर्न मातृभाषा विभाग गठन भई शब्दकोश, व्याकरण र अन्य भाषिक गतिविधिहरू भइरहेका छन्।

यही परम्पराको एक महत्त्वपूर्ण शृङ्खलाका रूपमा प्रस्तुत ***प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश (नेपाली-मैथिली तथा अङ्ग्रेजी- मैथिली शब्दसूचीसहित)*** गरिएको छ। नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानका आजीवन सदस्य एवम् विभुवन विश्वविद्यालय, भाषाविज्ञान विभागका पूर्व प्रमुख प्रा.डा. योगेन्द्र प्रसाद यादवले यसको निर्माण एवम् सम्पादन गर्नु भएको छ। मैथिली जस्तो राष्ट्रको एक उल्लेखनीय भाषामा यो भाषाका आधिकारिक विद्वान्बाट यो तयार भई प्रकाशन हुन सक्यो। यो एक विशिष्ट उपलब्धि हो भन्ने म ठान्दछु। यस कोशको प्रकाशन गर्ने अवसर प्राप्त भएकोमा प्रज्ञा-प्रतिष्ठान हर्ष व्यक्त गर्दछ र कोशकारप्रति आभारी छ।

भारोपेली परिवारको मैथिली भाषा वक्तासङ्ख्याका दृष्टिले नेपालको दोस्रो ठूलो भाषा हो। यस भाषामा स्नातकोत्तर एवम् विद्यावारिधि तहसम्मका अध्ययन-अनुसन्धान भइरहेका छन् र यसको समृद्ध साहित्य एवम् लोक साहित्य नेपाली बाङ्मयको अमूल्य सम्पदाका रूपमा रहेको छ। अतः यस भाषाको नेपाली र अङ्ग्रेजी अर्थसहित शब्दकोश प्रकाशित हुनुबाट एउटा ठूलो अभाव पूर्ति हुन गएको छ। यसले अन्य भाषाका तमाम अध्येताहरूलाई मैथिलीको पहुँचमा पुऱ्याउने छ भने मैथिलीभाषीहरूलाई नेपाली एवम् अङ्ग्रेजीको ज्ञान हासिल गर्न मद्दत गर्ने छ।

बहुभाषिक एवम् बहुसांस्कृतिक नेपालको विशेषतालाई ध्यान दिई नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान नेपालका सबै मातृभाषाहरूको विकास र समृद्धिका निम्ति क्रियाशील छ र प्रस्तुत कोशको प्रकाशनबाट प्रतिष्ठानको यो उद्देश्य पूर्तिमा विशेष बल पुगेको छ। नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानको मातृभाषा विभागबाट नेपालका विभिन्न मातृभाषाका कोश, व्याकरण र भाषिक ग्रन्थहरू प्रकाशित हुँदै जाऊन् र मातृभाषाहरूको सुगन्धबाट नेपाली धर्ती मगमगाइ रहोस्।

डा. विष्णुविभु घिमिरे
(उपकुलपति)

From the Publisher

It is well known that Nepal Academy has been mainly dedicated to the research, preservation and promotion of various academic disciplines. In the present context it has been contributing to the promotion of language, literature, culture, philosophy and social sciences through the studies, research activities, conferences, seminars and publications in the related fields. Of these disciplines Department of Mother Tongues has been carrying out lexicography, grammar writing and other linguistic activities.

Prajna Maithili-Nepali-English Dictionary (with Nepali-Maithili and English-Maithili Glossaries) is one of these activities. Professor Dr. Yogendra Prasad Yadava, Life Member, Nepal Academy and former Head of Central Department of Linguistics, Tribhuvan University, has prepared and edited this dictionary. It has been a great achievement as it has been compiled by an authority in Maithili, an important language in Nepal. Nepal Academy is pleased to avail this opportunity of publishing this dictionary and thankful to the lexicographer.

Maithili, an Indo-European language, occupies the second position in Nepal in terms of the number of its speakers. It is being taught up to postgraduate and doctoral levels of education. It possesses rich written and folk literature. Hence, this dictionary with Nepali and English meanings has been a great asset. It will help the speakers of other languages access Maithili language and also Maithili speakers to learn Nepali and English.

Nepal Academy has been actively involved in developing and enriching all the mother tongues spoken in Nepal in the context of its multilingual and multicultural context. The publication of this dictionary has provided further support from this perspective. We wish for the publications of dictionaries, grammars and linguistic studies in Nepalese languages under Department of Mother Tongues and the spreading of fragrance along Nepalese soil.

Dr. Vishnuvibhu Ghimire
Vice-chancellor

कृतज्ञता-ज्ञापन (मैथिली)

नेपाल मे आर नेपालक बाहर रहल पाठकवर्गक प्रशिक्षक तथा पठनपाठनसम्बन्धी आवश्यकता पूर्ति करबाक लेल मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोशक निर्माणक आवश्यकता बहुत समयसँ रहि आएल अछि। एहि आवश्यकताक परिपूर्ति करबाक अभियान मे नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठानक पूर्वकुलपति श्री लिलबिक्रम नेमबाङ तथा वर्तमान कुलपति श्री नरहरिप्रसाद उपाध्यायक सहयोग र प्रोत्साहन प्रदान करबाक हेतु हुनकासभकप्रति आभार व्यक्त करैत छी।

नेपाली आर अङ्ग्रेजी शब्दसूचीसहित ई विभाषिक शब्दकोश तयार करबाक क्रम मे विभिन्न मित्र, सहयोगी तथा शुभचिन्तकलोकनिद्वारा कएल गेल महत्वपूर्ण योगदानक हेतु हुनकासभकेँ धन्यवाद ज्ञापन करैत छी। सर्वप्रथम, शब्दकोशकेँ व्यवस्थित रूप मे निर्माण करबाक लेल कम्प्युटर सौफ्टवेयर इलबौक्स अनुसार शब्दकोश प्रविष्टिशासक प्रस्तुति कएनिहार कृष्ण विन्यासप्रति बहुत कृतज्ञ छी। एहि शब्दकोशक निर्माण मे शब्दकोश प्रविष्टिसमक रोमन लिप्यन्तरण आर अन्य प्राविधिक प्रयोग करु मे सहयोग करबाक लेल श्री यादी-मिल्को खड्कीकेँ सेहो धन्यवाद दिअ चाहैत छी।

अक्षरोत्तीक आधार पर शब्द सङ्कलन करबाक लेल बहुत कएनिहार नन्द किशोर यादव आर हुनक मैथिलीभाषी साथीसभ धन्यवादक पात्र छथि। एहि शब्दकोशक निर्माणक क्रम मे विभिन्न द्वितीय स्रोतसभक सेहो उपयोग कएल गेल अछि। भारतीय-आर्य भाषाक कतिपय महत्त्वपूर्ण शब्दकोशसँ हम बल्कल लाभान्वित भेल छी। एहि मे टर्नर (१९३१ई.) द्वारा सम्पादित *A Comparative and Etymological Dictionary of the Nepali language* आर गोविन्द झा (१९८८ ई.)द्वारा सम्पादित *कम्पार्थी कोशक* प्रशस्त उपयोग कएल गेल अछि। एकर अतिरिक्त, अन्य बहुभाषिक आर शैक्षणिक शब्दकोशसभसँ सेहो हम प्रशस्त सहयोग लेने छी। एहि कृतिसँ मूलतः मैथिलीभाषी शिक्षार्थी, अनुवादक तथा मैथिलीभाषा सिक्ड मे अभिरुचि राखनिहारकेँ विशेष लाभ हएत से अपेक्षा कएल गेल अछि। स्रोतक रूप मे प्रयोग कएल सब सामग्रीक सङ्कलक/सम्पादक/लेखकसभक प्रति हम कृतज्ञ छी।

शब्दकोश मे प्रयुक्त नेपाली भाषाक सूक्ष्म सम्पादनक सङ्गे प्राविधिक परामर्श सेहो प्रदान करबाक लेल त्रिभुवन विश्वविद्यालय, भाषाविज्ञान केन्द्रीय विभागक उपप्राध्यापक डा. कर्णेश्वर खतिवडा प्रति आभारी छी। तहिना एहि शब्दकोशक प्रारूप तैयार करबा मे सहयोग करबाक लेल त्रिभुवन विश्वविद्यालय, भाषाविज्ञान केन्द्रीय विभागक सहप्राध्यापक डा. बनराम श्रमाई प्रति धन्यवाद ज्ञापन करैत छी।

अन्यमा, शब्दकोश निर्माणक क्रम मे प्राप्त सहयोगक लेल हमर धर्मपत्नी निर्मला यादव तथा परिवारक अन्य सदस्यलोकनिकेँ धन्यवाद दिअ चाहैत छी।

प्रा. डा.योगेन्द्र प्रसाद यादव

फागुन ११, २०७३

हीरक जयन्ती

कृतज्ञता-ज्ञापन (नेपाली)

नेपालभित्र र नेपालबाहिर रहेका पाठकवर्गका प्राज्ञिक तथा पठनपाठनसम्बन्धी आवश्यकता परिपूर्ति गर्नका लागि लामो समयदेखि मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी त्रिभाषिक शब्दकोशको खाँचो अनुभव भएकै हो। उक्त आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने अभियानमा सहयोगी हुनुहुने नेपाल प्रज्ञाप्रतिष्ठानका पूर्वकुलपति श्री तिमलिंक्रम नेम्बाङ तथा वर्तमान कुलपति श्री गङ्गाप्रसाद उप्रेतीप्रति आभार व्यक्त गर्दछु।

नेपाली र अङ्ग्रेजी शब्दसूचीसहित यो त्रिभाषिक शब्दकोश तयार गर्ने क्रममा विविध मित्र, सहयोगी तथा शुभचिन्तकहरूले गर्नुभएको महत्त्वपूर्ण योदानका निमित्त यहाँहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। सर्वप्रथम, व्यवस्थित रूपले शब्दकोश निर्माणका लागि उपयोगी कम्प्युटर सफ्टवेयर टुलबक्स अनुसार शब्दकोशका प्रविष्टिहरूलाई व्यवस्थित गर्ने सहयोग गर्ने कृष्ण विन्यासप्रति धेरै कृतज्ञ छु। यो शब्दकोश निर्माणमा शब्दकोश प्रविष्टिहरूको रोमन लिप्यन्तरण र अन्य प्राविधिक सहयोगका लागि श्रीमती मारी-सिस्को खड्गीलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

अन्टोलोजीको प्रयोग गरेर शब्द सङ्कलन गर्न महत गर्ने नन्द किशोर यादव र यहाँका मैथिलीभाषी साथीहरू धन्यवादका पात्र हुनुहुन्छ। यो शब्दकोश निर्माणका क्रममा विभिन्न द्वितीयक स्रोतहरूको समेत उपयोग गरिएको छ। भारतीय-आर्य भाषाका कतिपय महत्त्वपूर्ण शब्दकोशहरूबाट म अत्यन्तै लाभान्वित भएको छु। तीमध्ये टर्नर र टर्नर (१९३१ई.) द्वारा सम्पादित *A Comparative and Etymological Dictionary of the Nepali language* र गोविन्द झा (१९८८ ई.)द्वारा सम्पादित *कल्याणी कोश*को प्रशस्त उपयोग गरिएको छ। यस बाहेक, अन्य बहुभाषिक र शैक्षणिक शब्दकोशहरूबाट समेत मैले प्रशस्त सहयोग लिएको छु। यसबाट मूलतः मैथिलीभाषी शिक्षार्थी, अनुवादक तथा मैथिलीभाषा सिक्न चाहनेहरूलाई विशेष लाभ मिल्ने अपेक्षा गरिएको छ। स्रोतका रूपमा प्रयोग गरिएका सबै सामग्रीका सङ्कलक/सम्पादक/लेखकहरूप्रति म कृतज्ञ छु।

शब्दकोशमा प्रयुक्त नेपाली भाषाको सूक्ष्म सम्पादनका साथै प्राविधिक परामर्श समेत प्रदान गर्ने त्रिभुवन विश्वविद्यालय, भाषाविज्ञान केन्द्रीय विभागका उपप्राध्यापक डा. कर्णाखर खतिवडाप्रति आभारी छु। पस्टै यो शब्दकोशको प्रारूप तयार गर्नमा सहयोग गर्ने त्रिभुवन विश्वविद्यालय, भाषाविज्ञान केन्द्रीय विभागका सहप्राध्यापक डा. बलराम प्रसाईप्रति धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

अन्तमा, शब्दकोश निर्माणका क्रममा प्राप्त सहयोगका लागि मेरी धर्मपत्नी निर्मला यादव तथा परिवारका अन्य सदस्यहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

प्रा. डा. योगेन्द्र प्रसाद यादव
फागुन ११, २०७३
हीरक जयन्ती

Acknowlegements

It has been a long-felt necessity to compile a Maithili-Nepali-English dictionary in order to cater the readers' academic as well as pedagogical needs in Nepalese context and elsewhere. To achieve these goals I must acknowledge the support and encouragement from Nepal Academy, esp. its former chancellor Shri Til Bikram Nembang (Bairagi Kaila) and its present chancellor Shri Ganga Prasad Uprety.

In compiling this bilingual dictionary with Nepali and English glosses I am thankful to a number of friends, colleagues and well wishers for their significant contributions. First and foremost, I owe a great deal to Krishna Binnyas for formatting the dictionary entries using Toolbox, a computer software for developing dictionaries systematically. I would also like to thank Ms. Mari-Sisko Khadagi for extending her constant support in Roman transliteration and other devices in developing this dictionary. Dr. Balaram Prasain deserves special thanks for his help in formatting this dictionary.

This dictionary has exploited various resources in its compilation. I must appreciate the help from Nanda Kishor Yadav and his Maithili-speaking friends in collecting dictionary entries using ontology. Similarly, I have been very much benefitted from some previous important works in the field of Indo-Aryan (including Maithili) lexicography. To name a few of them, Turner's (1931) *A Comparative and Etymological Dictionary of the Nepali language* and Govinda Jha's (1988) *Kalyani Kosh* have been great assets.

In addition, I have also gained extensively from several other multilingual and pedagogical dictionaries for rendering this work readers' friendly, esp. for Maithili learners, translators and Maithili-speaking learners.

I must appreciate the efforts of Dr. Karnakhar Khatiwada, Lecturer in Linguistics, Tribhuban University, for meticulously editing Nepali language as well as providing other technical supports despite his hectic engagements. Likewise, Dr. Balaram Prasai, Reader in Linguistics, Tribhuvan University, deserve my appreciation for the dictionary's formatting.

Finally, I would also like to thank my wife Nirmala Yadava and other members of my family for their forbearance during the compilation of this dictionary.

Professor Dr. Yogendra Prasad Yadava

Diamond Jubilee

Wednesday, February 22, 2017

विषयसूची

प्रयोगकर्ताक लेल निर्देशन	xi
समकालीन मैथिली भाषा: परिवेश आर विशेषता	xix
मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश	१
नेपाली-मैथिली शब्दसूची	५०२
अङ्ग्रेजी-मैथिली शब्दसूची	५८२

प्रयोगकर्ताक लेल निर्देशन

ई त्रिभाषिक शब्दकोश थिक। एकर तीन प्रमुख भाग अछि:

१. मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश,
२. नेपाली- मैथिली शब्दसूची, आर
३. अङ्ग्रेजी- मैथिली शब्दसूची।

एहि शब्दकोशक निर्माण मे भाषावैज्ञानिकलोकनिक लेल शब्दकोश मे सामग्री व्यवस्थापन आर विश्लेषण करबाक हेतु एसआईएल इन्टरनैशनलद्वारा तैयार कएल गेल "टुलबक्स" (http://www.[illegible]) सफ्टवेयरक प्रयोग कएल गेल अछि।

मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश

प्रस्तुत त्रिभाषिक शब्दकोश मे मैथिली भाषाकेँ स्रोत भाषा आर नेपाली तथा अङ्ग्रेजी भाषाकेँ लक्षित भाषाक रूप मे प्रयोजन गेल अछि। ताहि हेतु एकर नामकरण सेहो *प्रथम मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश (नेपाली-मैथिली तथा अङ्ग्रेजी शब्दसूचीसहित)* राखल गेल अछि।

एहि शब्दकोश मे २७,००० सँ बेसी प्रविष्टि सूचीकृत कएल गेल अछि। प्रत्येक प्रविष्टि मे मुख्यत: निम्नलिखित भागसभ राखल गेल अछि:

१. देवनागरी लिपि मे मैथिली शब्द प्रविष्टि,
२. मैथिली शब्द प्रविष्टिक रोमन आलेखन,
३. नेपाली भाषा मे व्याकरणीय कोटिक नामकरण,
४. प्रविष्टिक नेपाली मे आर्थी क्षेत्रसभ तथा तकर अर्थ, एवं
५. प्रविष्टिक अङ्ग्रेजी मे आर्थी क्षेत्रसभ तथा तकर अर्थ।

१.१ देवनागरी लिपि मे मैथिली शब्द प्रविष्टि

एहि शब्दकोश मे मैथिली शब्द प्रविष्टिक पहिल भाग अछि। एहन शब्द देवनागरी लिपि मे लिखल गेल अछि, यथा: *क्रिया*

शब्दकोश प्रयोगकर्तासभक सुविधा आर सम्प्रेषणकेँ ध्यान मे राखि व्युत्पादित शब्द सेहो पृथक प्रविष्टिक रूप मे सूचीकृत कएल गेल अछि, यथा: *क्रियात्मक*

तहिना, समस्त शब्द आर क्रिया पदावली सेहो पृथक प्रविष्टिक रूप मे सूचीकृत कएल गेल अछि, यथा: *क्रियापदावली, हँसिला बड़ाएब*, आदि।

एहि शब्दकोश मे विद्यमान मैथिली आर नेपाली प्रविष्टिसभकेँ देवनागरी लिपिक नेपाली वर्णानुक्रम अनुसार व्यवस्थित कएल गेल।

१.२ मैथिली प्रविष्टिक रोमन आलेखन

प्रत्येक मैथिली प्रविष्टिक रोमन आलेखन कोष्ठक भीतर रोमन लिपि मे प्रस्तुत कएल गेल अछि। देवनागरी लिपिक वर्णानुक्रम आर तकर रोमन आलेखन अन्तर्राष्ट्रीय मान्यता अनुसार प्रस्तुत कएल गेल अछि, यथा: क्रिया [kriyā]

१.३ नेपाली भाषा मे व्याकरणीय कोटिक नामकरण

प्रत्येक मूलशब्दसङ्गे सामान्यतः नेपाली व्याकरणीय कोटिक उल्लेख कएल गेल अछि, यथा: *क्रियात्मक* मूलशब्दसङ्गे नेपाली व्याकरणीय कोटि वि. (= विशेषण) राखल गेल अछि। नेपाली आर अङ्गेजी व्याकरणीय कोटिसमक पूर्ण आर संक्षिप्त रूपसभ निम्न तालिका मे देल गेल अछि :

तालिका ३ व्याकरणीय कोटि

व्याकरणीय कोटि		Parts of Speech	
अकि.	अकर्मक क्रिया	vi.	Verb intransitive
सकि.	सकर्मक क्रिया	vt.	Verb transitive
वि.	विशेषण	adj.	Adjective
क्रिवि.	क्रियाविशेषण	adv.	Adverb
ना.	नाम	n.	Noun
सर्व.	सर्वनाम	pro.	Pronoun
सं.	सङ्ख्या	num.	Number
संयो.	संयोजक	conj.	Conjunction
पस.	पश्चसर्ग	pp.	Postposition
सम्बो.	सम्बोधन	voc.	Vocative
अव्यय	अव्यय	prt.	Particle
कोटि.	कोटिकार	class.	Classifier
अनु.	अनुकरणात्मक	on.	Onomatopoeic
विभ.	विभक्ति	Marker	case marker
विस्मया.	विस्मयाधिबोधक	inter.	Interjection

१.४ प्रविष्टिक नेपाली मे आर्थी क्षेत्रसभ तथा तकर अर्थ

कोनो प्रविष्टिक कोनो निश्चित क्षेत्र अनुसार अर्थ भेला पर तेहन प्रविष्टिक आर्थी क्षेत्र राखल गेल अछि। एहन प्रकारका क्षेत्रहक निम्न छन्:

तालिका ४: आर्थी क्षेत्रहक

नेपाली		English	
कृ.	कृषि	agri.	Agriculture
जीवि.	जीवविज्ञान	bio.	Biology
भू.	भूगोल	geog.	Geology
व्या.	व्याकरण	gram.	Grammar
कानुन	कानुन	law	Law
सा.	साहित्य	lit.	Literature
सै.	सैनिक	mil.	Military
भौशा.	भौतिकशास्त्र	phys.	Physics
राज.	राजनितिक	pol.	Political
भाषि.	भाषाविज्ञान	ling.	Linguistics
ध्वनि.	ध्वनिविज्ञान	phon.	Phonetics
अर्थ.	अर्थशास्त्र	eco.	Economics
गणित	गणित	maths.	Mathematics
मनो.	मनोविज्ञान	psy.	Psychology
देहाती	देहाती	coll.	Colloquial
सङ्गीत	सङ्गीत	music	Music

१.५ प्रविष्टिक अङ्गेजी मे आर्थी क्षेत्रसभ तथा तकर अर्थ

सब प्रविष्टिक अङ्गेजी अर्थक एकर व्याकरणिक जानकारी पछाड़ि राखल गेल अछि, जेना:

क्रिया [kriyā] ..... n. (gram.) verb

किछु मूलशब्दसभ अन्य मूलशब्दसभसङ्गे समानार्थी भेला पर तकर पछाड़ि दे. (=देखू 'हेनुस') राखल गेल अछि।

प्रयोगकर्ताहरूलाई निर्देशन

यो त्रिभाषिक शब्दकोश हो। यसलाई तीन भागमा विभाजन गरिएको छ:

१. मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश
२. नेपाली- मैथिली शब्दसूची र
३. अङ्ग्रेजी-मैथिली शब्दसूची।

यस शब्दकोशको निर्माणमा भाषावैज्ञानिकहरूका लागि शब्दकोशमा सामग्री व्यवस्थापन र विश्लेषण गर्न एसआइएल इन्टरनेशनलद्वारा तयार पारिएको "टुलबक्स" (http://www-01.sil.org/computing/toolbox/) नामक सफ्टवेयरको प्रयोग गरिएको छ।

१. मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश

प्रस्तुत त्रिभाषिक शब्दकोशमा मैथिली भाषालाई स्रोत भाषाका रूपमा र नेपाली तथा अङ्ग्रेजी भाषालाई लक्ष्य भाषाका रूपमा प्रयोग गरिएको छ। त्यसैले यसको नामकरण पनि *प्रथम मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश (नेपाली-मैथिली तथा अङ्ग्रेजी शब्दसूचीसहित)* गरिएको हो।

यस शब्दकोशमा २७,००० भन्दा बढी प्रविष्टि सूचीकृत गरिएका छन्। प्रत्येक प्रविष्टिमा मुख्यत: निम्नलिखित भागहरू राखिएका छन्:

१. देवनागरी लिपिमा मैथिली शब्दको प्रविष्टि
२. मैथिली शब्दको रोमन आलेखन
३. नेपाली भाषामा व्याकरणिक कोटिको नामकरण
४. नेपालीमा प्रविष्टिको आर्थी क्षेत्र र अर्थ एवं
५. अङ्ग्रेजीमा प्रविष्टिको आर्थी क्षेत्र तथा अर्थ

१.१ देवनागरी लिपिमा मैथिली शब्दको प्रविष्टि

मैथिली शब्दको प्रविष्टि यस शब्दकोशको पहिलो भाग हो। मैथिली शब्दलाई देवनागरी लिपिमा लेखिएको छ, जस्तो: *क्रिया*

शब्दकोश प्रयोगकर्ताहरूको सुविधा र सम्प्रेषणलाई ध्यानमा राखी व्युत्पादित शब्दहरूलाई यदि छुट्टै प्रविष्टिका रूपमा सूचीकृत गरिएको छ, जस्तो: *क्रियात्मक*

त्यस्तै, समस्त शब्द र कतिपय क्रिया पदावलीलाई पनि छुट्टै प्रविष्टिका रूपमा सूचीकृत गरिएकाछन्, जस्तो: *क्रियापदावली, हँसिमा बड़ाएब*, आदि।

यस कोशमा रहेका मैथिली प्रविष्टिहरूलाई देवनागरी लिपिमा विकसित नेपाली पुनिकोडको वर्णानुक्रम प्रस्तुत गरिएको छ।

१.२ मैथिली प्रविष्टिको रोमन आलेखन

प्रत्येक मैथिली प्रविष्टिको रोमन लिपिमा गरिएको आलेखन कोष्ठभित्र प्रस्तुत गरिएकोछ। देवनागरी लिपिको वर्णानुक्रम र त्यसको रोमन आलेखन अन्तर्राष्ट्रीय मान्यता अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ, यथा: क्रिया [kriyā]।

१.३ नेपाली भाषामा व्याकरणीय कोटिको नामाकरण

प्रत्येक मूलशब्दसँगै नेपालीमा व्याकरणिक कोटिको उल्लेख गरिएको छ, जस्तो: क्रियात्मक मूलशब्दपछि नेपाली व्याकरणिक कोटि वि. (= विशेषण) राखिएको छ। नेपाली र अङ्ग्रेजी व्याकरणिक कोटिहरूका पूर्ण र संक्षिप्त रूपहरू निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ:

तालिका ३ व्याकरणीय कोटि

व्याकरणीय कोटि		Parts of Speech	
अक्रि.	अकर्मक क्रिया	vi.	Verb intransitive
सक्रि.	सकर्मक क्रिया	vt.	Verb transitive
वि.	विशेषण	adj.	Adjective
क्रिवि.	क्रिया विशेषण	adv.	Adverb
ना.	नाम	n.	Noun
सर्व.	सर्वनाम	pro.	Pronoun
सं.	सङ्ख्या	num.	Number
संयो.	संयोजक	conj.	Conjunction
पस.	पश्चसर्ग	pp.	Postposition
सम्बो.	सम्बोधन	voc.	Vocative
अव्यय	अव्यय	prt.	Particle
कोटि.	कोटिकार	class.	Classifier
अनु.	अनुकरणात्मक	on.	Onomatopoeic
विभ.	विभक्ति	marker	case marker
विस्मया.	विस्मयादिबोधक	inter.	Interjection

१.४ प्रविष्टिका नेपाली आर्थी क्षेत्रहरू र तिनको अर्थ

यसै प्रविष्टिको कुनै निश्चित क्षेत्र अन्तर्गत अर्थ आउने छ भने त्यस्ता प्रविष्टिको क्षेत्रसाई सङ्केतमा जनाइएको पङ्क्ति र अर्थको क्रमसङ्ख्या जनाउ पहिले दर्शाइएको छ। यस प्रकारका क्षेत्रहरू निम्न छन्

तालिका ८ आर्थी क्षेत्रहरू

नेपाली		English	
कृ	कृषि	agri	Agriculture
जैवि	जीवविज्ञान	bio	Biology
भू	भूगोल	geog	Geology
व्या	व्याकरण	gram	Grammar
कानुन	कानुन	law	Law
सा	साहित्य	lit	Literature
सै	सैनिक	mi	Military
भौज्ञा	भौतिकशास्त्र	phys	Physics
राज	राजनीतिक	pol	Political
भाषि	भाषाविज्ञान	ling	Linguistics
ध्वनि	ध्वनिविज्ञान	phon	Phonetics
अर्थ	अर्थशास्त्र	eco	Economics
गणित	गणित	maths	Mathematics
मना	मनोविज्ञान	psy	Psychology
देहाती	देहाती	colo	Colloquial
संगीत	संगीत	music	Music

१.५ प्रविष्टिका अङ्ग्रेजी आर्थी क्षेत्रहरू तथा तिनको अर्थ

सबै प्रविष्टिको अङ्ग्रेजी अर्थसाई यसको व्याकरणिक जानकारी पनि राखिएको छ जस्तो

किया kriyā। v. n.(gram.) verb

केही मूलशब्दहरू अन्य मूलशब्दहरूसँग समानार्थी भएमा तिनका पछाडि दे (=देखु) (देखुहाम्) राखिएको छ।

Users' Guide

This dictionary consists of three main components

1 *Maithili–Nepali–English dictionary*

2 *Nepali–Maithili–English dictionary* and

3 *English–Maithili–Nepali dictionary*

They have been prepared using Field Linguist's Toolbox, a software developed by SIL International as a data management and analysis tool for field linguists. http://www.[illegible].org/computing/tools.htm

As the main dictionary Maithili language has been taken as the source language and Nepali and English have been treated as the target languages. This has been named *Academy Maithili–Nepali–English Dictionary with Nepali–Maithili and English Glossaries*.

Maithili–Nepali–English Dictionary

This dictionary contains more than 2,500 lexical entries. Each entry mainly consists of the following parts

1 The Maithili lexical entry in Devanagari script

2 the Maithili lexical entry in Roman transcription

3 the part of speech designation of a lexical entry in Nepali,

4 Registers and Nepali glosses or definitions of a lexical entry

5 the part of speech designation of a lexical entry in English and

6 Registers and English glosses or definitions of a lexical entry

Of these part 3, the register of a lexical entry in Nepali and English is optional while the other remaining parts are obligatory.

1.1 The Maithili lexical entry in Devanagari script

A headword or lexeme is the first part of an entry in this dictionary. It is written in Devanagari script e.g. किया

For users' ease and exposition purposes the derivatives of a word have also been listed as separate entries e.g. क्रियात्मक

Similar compound words and verbal phrases are also listed independently e.g. *क्रियापदावली* इत्यादि अनेकौं छ।

The Maithili headwords are arranged alphabetically following the sequence of the character set in Nepali language.

1.2 The Maithili lexical entry in Roman transcription

The Maithili lexical entry in Roman transcription. Each Maithili headword is transcribed in Roman script within square brackets. The alphabetic ordering and romanization of each Maithili entry are based on an international standard e.g. किया [kriyā]

1.3 The part-of-speech designation of a lexical entry in Nepali

Each headword is normally specified with a Nepali part of speech designation. For example the headword क्रियाविशेषण is mentioned as वि. (विशेषण). Nepali glosses. The following is the list of abbreviations of Maithili–Nepali part of speech designations and their English equivalents

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
अ. क्रि. वि.	अकर्मक क्रिया	v.	Verb, intransitive
स. क्रि.	सकर्मक क्रिया	v.	Verb, transitive
वि.	विशेषण	adj.	Adjective
क्रि. वि.	क्रियाविशेषण	adv.	Adverb
ना.	नाम	n.	Noun
सर्व.	सर्वनाम	pron.	Pronoun
सं.	संख्या	num.	Number

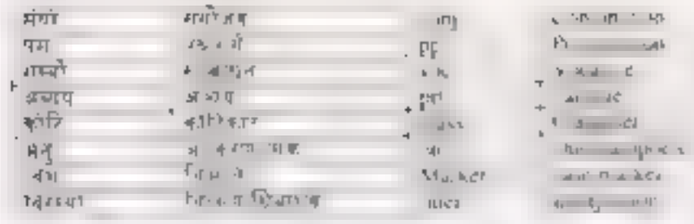

1.4 Register and Nepali glosses or definitions

Register notes the usage of a given headword. Each headword contains one or more than one glosses or definitions, see examples the Maithili headword होमी is glossed as होमना and पैदा होनाइ in Nepali. Similarly, the Maithili headword होमी is not used as रजस्वला महना.

Some headwords may however can be technical terms and refer to specific usages. For instance क्रिया meaning action and work is used in general sense and has been used as an entry separate from क्रिया which means verb a specific usage in grammar and has been used as another entry specified with the register व्या व्याकरण in Nepali and gram =grammar in English. For example, see the various records of these two entries as follows

क्रिया kriyā f. कर्म काज n. action, work

क्रिया (kriyā) m. व्या क्रिया n. gram. verb

The various register tables used in this dictionary are listed in the table given below.

Table 4: Registers

नेपाली		English	
कृ	कृषि	agri	Agriculture
कृषि	कृषिविज्ञान	anat	Botany
भू	भूगोल	geog	Geology
व्या	व्याकरण	gram	Grammar
कानुन	कानुन	law	Law
सा	साहित्य	lit	Literature
गणि	गणित	math	Mathematics
भौतिक	भौतिकशास्त्र	phys	Physics
रस	रसायनशास्त्र	pol	Politics
जनावर	जनावरविज्ञान	zoo	Zoology
वनस्पति	वनस्पतिविज्ञान	bot	Botany
शरीर	शरीरविज्ञान	phsio	Physiology
खगोल	खगोलशास्त्र	ast	Astronomy
मनो	मनोविज्ञान	psy	Psychology
इतिहास	इतिहास	his	History
शासन	शासन	gov	Governance

1.5 Definitions/glosses

मैथिली शब्दहरूको अर्थलाई यसका व्याकरणिक जानकारी सहित व्याख्या गरिएको छ, जस्तो

क्रिया (kriyā) n. gram. verb

Nepali glosses under multiple senses have followed by English glosses (or glosses). See the full entry of क्रिया as follows

क्रिया (kriyā) n. gram. verb

Some headwords have a cross-reference to some semantically related (synonymous) headwords. Such a headword is followed by दे. (=देखु, meaning see).

समकालीन मैथिली भाषा परिवेश आर विशेषता (मैथिली)

१ पृष्ठभूमि

१.१ नामकरण

जेना माहि भाषाक नामकरणसँ स्पष्ट होएत अछि मैथिली यथार्थमे *मिथिलाक* भाषा थिक जे राजा जनकसँ सम्बन्धित पुराणेतिहासक प्रधान राज्य तथा हुनक पुत्री आर रामक पत्नी सीता ऐतिहासिक व्यक्तित्व मानल जाइत अछि। प्राचीन कालमे मिथिला एकटा प्रसिद्ध बौद्धिक केन्द्रक रूपमे स्थापित भेल छल माहि केन्द्रमे भारतवर्षक समस्त भागसँ विद्वान्गणक समागम तथा दर्शनशास्त्रक शास्त्रार्थ प्रतियोगिता प्राप्त करबाक लेल अबैत रहल छलाह माहि केन्द्रद्वारा मानवीय चिन्तनक प्रक्रियामे किछु एहनाम बौद्धिक अवदानक प्रतिमान प्रदान कएल गेल जकर उल्लेख पालि ग्रन्थमे सेहो भेटैत अछि।

मिथिलाक *विदेहक* नामसँ सेहो अनेक ग्रन्थ भेटैत अछि जे भारतक बिहार प्रान्तअन्तर्गत दरभंगा आ मुजफ्फरपुर जिल्ला सहितक *विदेह* प्रमुखक प्राचीन नाम थिक यद्यपि आधुनिक मिथिला दुगोट पृथक स्वतन्त्र राष्ट्र (भारत आ नेपाल)क बीच राजनैतिक रूपसँ विभाजित अछि, तथापि ई दुनू राष्ट्रक मैथिली भाषी समुदायक बीच भौगोलिक समस्त्रता पारिवारिक सम्बन्ध आर नियमित सम्पर्कक कारणे एकगोट अविभाज्य सांस्कृतिक अस्तित्वक रूपमे अद्यावधि विद्यमान अछि। तसर्थ मैथिली भाषिक समुदाय दुगोट देश नेपाल आर भारत) मे विभक्त भेला मैत खुला सिमाना पारिवारिक सम्पर्क सांस्कृतिक समानता आदिक कारण एकटा देशक भाषिक समुदायक बोलचालकनि दोसर देशमे आवतजावत कएलासँ एक भाषा दुनू देशमे बोलचाल सँ एह भाषाके अन्तरसीमावर्ती भाषा cross-border language) कहल गेल अछि (यादव २०५१)। एहि भाषाक लेल मुख्यत मैथिली शब्द प्रयोग हाइलाइट पटाकदा *मिथिलेतिया, दहगरी टेरी, जबहट्ट* वा अपभ्रंश आदि पर्यायवाची शब्दमे समेत सम्बोधन हाइत पाओल गेल अछि।

१.२ पारिवारिक वर्गीकरण

ग्रियर्सन १९८१ १९८३) आर अन्य विद्वान अनुसार भारोपली भाषा परिवारक भारत इरानी शाखा अन्तर्गत भारतीय आर्य भाषा उपपरिवारक पूर्वी समूहमे मैथिली भाषा पर्दैत अछि। एहि समूहमे मैथिली भाषा पूर्वी समूहक असमी बङ्गाली र उड़िया भाषासँ बेसी निकट रहल किन्तु भाषिक भिन्नक हिन्दी आर नेपाली भाषासँ स्पष्ट भिन्न देखल गेल अछि। तदर्थ हालसे १८८० ई. सन्मे अन्य पड़ोसी भाषाशास्त्रीसभ तथा एतदेशक अन्वेषणीसभकद्वारा मैथिलीके हिन्दीक *बिहारी* अथवा नेपाली भाषकसँ कएल प्रयासित करब संस्था भाषक थिक।

घटती १९८६ १९९० पत्रमंजूषा अनुसार मैथिली मगही अवधी समेत मे पर्दैत अछि जकर विकास क्रम नीचे प्रकार रहल अछि प्राचीन भारतीय आर्य भाषासभ २५०० ई.पू. ४०० ई.पू. < पौराणिक संस्कृत < शौरसेनी संस्कृत < मध्य भारतीय आर्य भाषासभ ५०० ई.पू. १००० ई.प. < अवहट्ट इसवी १४०० ई.प. १८० ई.पू. < मध्य प्राकृत १०० ई.पू. ५०० ई.प. <

अपभ्रंश (नव प्राकृत) ८०० ई.प. ९०० ई.प. ८ अवहट्ठ (नव भाषीय प्राकृत) ९०० ई.प. १५०० ई.प. ८ नव भाषी प्राकृत ८ मैथिली १५०० ई.प. ।

१.३ भौगोलिक वितरण आर जनसङ्ख्या

मैथिली मातृभाषीहरूका बसोबास भारतीय सीमानाको अहुल सम्पूर्व इण्डिया भाग मे मुख्यत पाइएल जाइन अछि। ई भाषा नेपालका ७ जिल्ला धनुषा सिरहा महोत्तरी सप्तरी सुनसरी र मोरङ मे मुख्यत बोलल जाइन अछि, जहि क्रम मे मैथिली मातृभाषा आर दोस्रा भाषाक भाषाक रूप मे प्रयोग होइन अछि तथा मैथिली मातृभाषीसभ झापा एवं हिन्दी मातृभाषाक रूप मे प्रयोग गरको पाइन्छ जनगणना २०८८ जिल्ला अनुसारका थप तथ्य माध्यम विभिन्न भाषाभाषीबीच बढ्दो सम्पर्कको विश्लेषण गर्न मैथिली भाषाभाषीसभ्यमा स्थायी हि स्थानान्तरिकता पाईन्छ

जनगणना २०११ अनुसार तुलनात्मिक ७ जिल्ला मे मातृभाषा र दोस्रा भाषाको रूप मे मैथिली [illegible] तालिका १ मा प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका १ ७ जिल्लामा मातृभाषा र दोस्रो भाषाको रूपमा मैथिलीको विवरण

जिल्ला		मातृभाषा	दोस्रो भाषा
१	मोरङ	२,२८,२१५	२१,८९१
२	सुनसरी	२,१५,२०८	६८,३४४
३	सप्तरी	४,०२,८९३	१९,९९४
४	सिरहा	४,६९,१४	२८,८३४
५	धनुषा	६,४७,४३३	२१,६७८
६	महोत्तरी	४,०६,६१६	२२,६१६
७	सर्लाही	१,६३,४३०	५९,८१४

यस तालिकाले नेपालका अन्य सबै काठमाडौं उपत्यकालगायत अन्य जिल्लासभ मे यहा मैथिली मातृदासरभाषीहरूका बसोबास पाइन्छ जाइन अछि समग्र मे जनगणना २०११ अनुसार मैथिली मातृभाषी र दोस्रा भाषाभाषीक कुल जनसङ्ख्या क्रमश ३,०१,४३० ११.६३% आर १९,२८७ (०.७३%) पाइएल गेल अछि यादव २०१४ ई ४४.५% बोलनेवाला पहिला स्थान मे रहल नेपाली भाषा पछाति ई भाषा नेपालका दोस्रा भाषाक रूप मे रहल अछि एहिमे पूर्व जनगणना (२००१) क तथ्याङ्कसँ तुलना गरला पर मैथिलीभाषीसभक सङ्ख्या मे वृद्धि भेला पर प्रतिशत मे ह्रास आएल अछि, जस २,८८,००० (१२.३% २००१) र ३,०१,४३० ११.७% २०११ । मैथिलीभाषी मे सङ्ख्यात्मक वृद्धि देखलो पर प्रतिशत कम हुनाक कारण पता लगेनाक लेल थप अध्ययनक आवश्यकता अछि किन्तु एकर प्रमुख कारण मे गाम-थल किछु स्थानीय भाषाक सम्पर्कमा मे आएल वृद्धि थ सकैत अछि

अधिकांश मैथिलीभाषीसभक बसोबास भारत मे रहल अछि। आकार जनसङ्ख्या ३०,०००,००० रहल अनुमान कएल गेल अछि । https://www.ethnologue.com/language/mai । नेपाल, भारतसंगहत सम्पूर्ण विश्व मे मैथिलीभाषीसभक कुल जनसङ्ख्या ३ करोड ४० लाख (एसआइएल २००० रहल तथ्यक आधार पर मैथिली विश्वमा बोलल जाइनवला भाषासभ मे ४०म स्थान पर अछि (http://www.photius.com/rankings/languages2.html ।

नेपाल मे मैथिली भाषाभाषीसभक वितरण निम्न नक्शा मे देखाएल गेल अछि

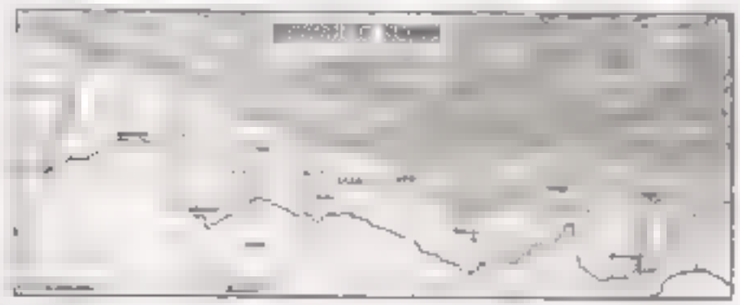

१.२ प्रयोग क्षेत्र

१.२.१ प्रशासन

नेपालको संविधान २०७२ क धारा ६ अनुसार नेपाल मे बोलनेवाला अन्य मातृभाषासभ सबै मैथिलीसहित एक समान राष्ट्रभाषाक मान्यता प्रदान कएल अछि धारा ७ क दफा ८ अनुसार नेपालमे अतिरिक्त मैथिली बहुसङ्ख्यक जनता बोलनेवाला प्रदेश न २ मे ई भाषा उक्त प्रदेशक सरकारी कामकाजक भाषाक रूप मे मान्यता पैनाक सम्भावना भलो पर भस्यहने एकरा जनहुकार्यिक स्तरमाथ प्रदान कएलहौं असन्तुष्टि अवश्य कहल गेल राजनीत गल अछि।

भारतीय संविधानक ८वम संशोधन (२००३) अन्य किछु भारतीय भाषासभमेंसे मैथिलीक आठम अनुसूची मे समावेशित कएल गेल अछि

१.२.२ शिक्षा र सञ्चार

नेपाल द्वारा आरम्भ दुइ राष्ट्र मे शिक्षाक क्षेत्र मे विद्यालयसँ विश्वविद्यालय सहसरि मैथिलीक पठन-पाठन सञ्चालन विषयक रूप मे भेल अछि सम्प्रति नेपाल मे मातृभाषा पर आधारित बहुभाषीयक शिक्षा [illegible] शिक्षा र गुणस्तर अभिवृद्धिक लस प्राथमिक शिक्षा आर वयस्क साक्षरता तह मे किछु अन्य भाषाहरूसहसरि मैथिलीक्षाक माध्यमक रूप मे कार्यान्वयन करनाक लेखि आ कार्यक्रम बनाओ गेल अछि किन्तु एकरालेल पाठ्यक्रम विकास कला शिक्षालय शिक्षक प्रशिक्षण तह (कक्षा १मे ५ सहित) मे मैथिलीके विषयके रूप मे आर एक पाठ्यक्रम रूप पाठ्यपुस्तक आर सन्दर्भ सामग्रीक निर्माण कएल अछि नेपाल मे सञ्चालित बहुभाषीक शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत मैथिली भाषाके प्राथमिक शिक्षा मे कार्यान्वयन करनाकलेल मैथिली भाषी समुदाय मे सचेतनता वृद्धि करनाक लेल मैथिली भाषा मे सामग्री निर्माण तहो करल अछि (शिक्षा मन्त्रालय तथा मुलेनको २००९ ई)

मैथिलीभाषीसमुदायक सर्वेक्षणअनुसार यदि भाषाक प्रयोग सम्बन्धात्मक स्थिति आर आय स्तर मे अन्तर्गत भए रहल तथ्यकेँ उपलब्ध अछि तथा भाषाक मैथिलीभाषी क्षेत्रक विभिन्न क्षेत्रमे रहनाइ आर घुमनाइ मैथिलीभाषाभाषीसमुदायकेँ बीच सम्पर्क [illegible]

२.२.१ सामाजिक सन्दर्भ

नेपाल आर भारत दुनू देश मे अपन अपन ढङ्गसँ मे सामाजिक दृष्टिक सन्दर्भ मे मैथिली भाषाक प्रामाणिकताक बात प्रमाण करैत कएल गेल एक शोध अध्ययन (यादव २०१२) अनुसार क्षेत्रफल मे पुनक [illegible] प्रतिशत तथा जनसंख्याक [illegible] प्रतिशत मैथिलीभाषी रहैत छथि। एहि भाषाक प्रयोग क्षेत्र मे एहि भाषाक प्रयोक्ता वर्गक बीच सम्पर्क भाषाक रूपमे मैथिलीक स्थिति प्रयोजनमूलक आधारमे मैथिली भाषाक प्रयोग क्षेत्रक विस्तार तथा नेपालीभाषीसमुदायमे सम्पर्क भाषाक रूपमे मैथिली भाषाक प्रयोग सम्बन्धी भाषाक रूप मे देखैत छथि। उपलब्ध सर्वेक्षण पद्धतिसँ मे एहि भाषाकेँ प्रामाणिक प्रयोगात्मक भाषाक रूपमे बनेबाक दिशा सक्रिय प्रयास मे रहल अछि। विभिन्न पत्राचार आर अन्य क्षेत्रक कार्यालयकेँ साथ सम्पर्क करबा पर व्यापक सङ्ख्यामे मैथिलीक प्रयोग कएल जाइत अछि।

३ भाषावैज्ञानिक अध्ययन एक सर्वेक्षण

मैथिली भाषाक भाषावैज्ञानिक अध्ययनक परम्परा एक शताब्दीसँ बिसुधे रहल अछि। सर्वप्रथम जेनीफ्रीक भाषकीय भाषासम्बन्धी सूची अन्तर्गत कृति *लिंग्विस्टिक सर्वे ऑफ इण्डिया* (ग्रियर्सन १९०३ ई.) मे मैथिली (अथवा *तिरहुतिया*) क उल्लेख रहल तथ्य क्रमबद्धरूपसँ प्रस्तुतीकरण मे वर्षा कएल छथि। तत्पश्चात बाबूराम सक्सेना (१९२१ ई.) मैथिलीकेँ एक छोट पृथक भाषाक रूप मे स्थापना कएलथि। अध्ययनक सुविधाकेँ हेतु मे एहि मैथिलीक विषय मे कएल गेल भाषावैज्ञानिक अध्ययनकेँ निम्न उपशीर्षकअन्तर्गत प्रस्तुत कएल गेल अछि। सबसँ भाषावैज्ञानिक ऐतिहासिक/तुलनात्मक भाषाविज्ञान शब्दकोश-निर्माण शैलीविज्ञान तथा व्याकरण।

३.१ समाजभाषावैज्ञानिक जानकारी

नेपाल-भारतक अन्तर्सम्बन्धवर्ती भाषा अनेक कारणेँ नेपाल आर भारत मे बोलचालक मैथिली भाषा मे क्षेत्रीय भिन्नता हएब स्वभाविक अछि। तहिँ हेतु नेपालीय आर भारतीय मैथिली भाषिकाक बीच सेहो कएक गेल फालोल जाइत अछि (यौन ?) तथा अतिरिक्त अहिक प्रभावस्वरूपी हिन्दी आर नेपाली भाषाभाषिक विस्तार सम्पर्कसँ प्रभावित भेनासँ मैथिली भाषा मे कोनरय भाषिक भिन्नता पाओल जाइत अछि। जार्ज ग्रियर्सन (१९११ ई.) अनुसार भाषाक ३ टा एहि भाषाक मान्य क्षेत्रीयभाषाभाषिक आधारमय अछि। स्वतंत्र दरिभंगी पूर्वी सिकाहिकी पश्चिमी जनकपुरी आर केन्द्रीय डोलबाजका (कथ्य) भाषिका रहैत छे स्वतंत्र भाषिका पश्चवर्ती आर दरभङ्गा जिल्ला मे बोलल जाइत अछि। अद्यावधि भारतीय मैथिलीक सामाजिक भाषिकाभाषिक पृथक अध्ययन नहि पाओल गेल अछि।

किछु जातिजाति भिन्नता, जिला वर्गक सीमा अन्तरसम्बन्धक आधार पर एहि भाषाक उच्चारण शब्द र व्याकरण मे स्पष्टत भिन्नता देखल जाइत अछि। नेपाल मे सम्पन्न एक शोध दुरगामिक अध्ययन अनुसार नेपाल मे बोलल जाएबला मैथिली भाषाक तीन टा क्षेत्रीय भाषिकाभाषिक अछि पूर्वीय (सप्तरी आर धनुषा जिल्ला), केन्द्रीय (सप्तरी सिरहा धनुषा आर पूर्वी महोत्तरी जिल्ला) आर पश्चिमी (पश्चिमी महोत्तरी सर्लाही आर पूर्वी रौतहट जिल्ला)।

[illegible]क क्षेत्र मे मैथिली भाषाकेँ प्रति नूतन अध्ययन प्रेम अछि। सम्प्रति समाजभाषावैज्ञानिक सर्वेक्षणक क्षेत्र मे दूटा मुख्य कार्य उपलब्ध अछि। प्रथम कृति ह्यूगोनिअट (Hugonet 1997) मे भारत मे बोलल जाएबला मैथिली भाषाक स्तरीय आर सम्पर्कात्मक भाषिकाक तुलनात्मक अध्ययन कएल गेल अछि। ई अध्ययन भाषिकासमूहक बीचक भिन्नता मुख्यत सामाजिक आर भौगोलिक कारणेँ पाओल गेल तथ्य

इत्यादि अहिसँ सम्बन्धित मैथिली भाषाकेँ भाषा मे भौगोलिक भेदमे कालिसत भए अनेक उपभाषा नेपाल आर भारत दुनू देश मे बोलल जाएबला मैथिली भाषा मे एहि भाषिकासमूहक बीच प्रकार्यात्मक बोधगम्यता रहल अछि।

समाजभाषावैज्ञानिक अध्ययनक क्षेत्र कार्य धरहरा आर सहरसा (२०१२) सम्पन्न कएल अछि। एहि अध्ययने मे नेपाल मे बोलल जाएबला मैथिली भाषाक भाषिकाक निर्धारण प्रयास क्षेत्र विस्तरण सर्वेक्षण आदि प्रकारेँ व्यवस्थित प्रश्नावलीक आधार पर सम्पन्न सर्वेक्षणक क्रम मे प्राप्त तथ्यक विश्लेषण कएल गेल अछि। एहि प्रकार भौगोलिक भाषिकाक्षेत्रीय प्रयोग अनुसार पर आधारित भाषाकेँ एकर वैज्ञानिक विश्लेषणक लेल [illegible], सर्वेक्षण, क्षेत्रफल र व्याकरणिक तथ्य पर विश्लेषण करब आवश्यक बुझल जाइत अछि।

३.२ प्रकाशित विवरण

३.२.१ वर्णनात्मक अध्ययन

मैथिली भाषाक प्रथम व्यवस्थित तथा एकर एतिहासिक विकासक अध्ययन करबाक प्रथम श्रेय सुभद्र झा (१९८१ ई. केँ जाइत छैक। [illegible] झा (१९७४ ई.) द्वारा मैथिली भाषाक विषयक अध्ययन प्रस्तुत कएलथि। एहि सन्दर्भमे मैथिलीक वर्ण व्यवस्थाक विस्तृत अध्ययन लक्ष्मीकान्त यादव (१९७६ १९८४) कएलथि। ई कएलेँ मुरलीधर कुमार झा (१९८४) आर अग्रसर भेलाह छथि।

३.२.२ वैद्धान्तिक अध्ययन

मैथिलीक वर्ण व्यवस्थाक क्रम वैद्धान्तिक अध्ययन पेरुज (२००६) द्वारा कएल गेल अछि। एहि अध्ययन मे Optimality Theory क आधार पर मैथिलीक अक्षर संरचना आर ध्वनिघात पद्धतिक विश्लेषण कएल गेल अछि।

३.२.३ ऐतिहासिक तुलनात्मक भाषाविज्ञान

सबसँ पहिल (१९४८ ई.) मैथिली भाषाक विकासक विस्तृत वर्णन प्रस्तुत कएने छथि। अपन महत्त्वपूर्ण कृतिमे ओ कएक आर लिखित मैथिलीक प्रचुर उदाहरणसमेत आधारपर देखौने छथि जे कोन पूर्व इन्डो आर्यन कालसँ वर्तमान काल धरि मैथिली भाषाक क्रमिक विकास भेल अछि। मैथिली भाषाक इतिहासक अध्ययनक सन्दर्भमे दोसर महत्त्वपूर्ण कार्य गोविन्द झा १९६८ ई. द्वारा भेल अछि।

अन्य इन्डो आर्यन भाषासमूहक तुलनामे मैथिलीक चर्चा सर्वप्रथम कोलब्रुक १८०१ ई. कएने छथि। तत्पश्चात जार्ज ग्रियर्सन १९११ई., दोसर लिखित इन्डो आर्यन भाषासमूह The Indo-Aryan Languages मैथिली जनगण कएल। इन्डो आर्यन भाषासमूहक समकालीन सर्वांगीण ऐतिहासिक अध्ययनक क्षेत्रमे एकमात्र उपलब्धि कएने छथि।

३.३ शब्दकोश निर्माण

मैथिली भाषाक शब्दकोश निर्माणक परम्परा पेरुज हासल अछि। ई एहि क्षेत्रमे वर्णनात्मकरूपेँ प्रथम प्रयास मात्रसँ बढ़ल अछि। ई कृति प्रथम शब्दकोश मात्रे नहि अपितु कौशल भाषाक्षेत्रमे व्यापकतापूर्वक कएलजाएबला लिखित प्रथम लिखित सामग्री छिक।

एहि कार्यक बहत पश्चात [illegible] मैथिली भाषाक शब्दकोश निर्माण कार्य पुन आरम्भ कएलथि सन् १९८२ ई. मे जे मैथिली भाषाक शब्दावली vocabulary, प्रकाशित कएलथि जिसमे [illegible] आर आगाहे बहो छथि आर बिहारक किसानक जीवन (Bihar's Peasant Life) सन् १९८४

ई मे प्रकाशित कएलथि। एहि ग्रन्थमे विद्यापति किसानद्वारा प्रयोगमे लाओलगल शब्द सूची आहे एहि कृतिक पश्चात् हमरे आर शिरमोन १८८५ ई १८८९ ई। सयुक्त रूपसँ भिखारी भाषाक तुलनात्मक शब्दकोश (A Comparative Dictionary of the Bihari Language नामक पुस्तक तैयार कएलथि, जकर दुटा भाग मात्र प्रकाशनमे आएल अछि।

एकर अतिरिक्त दीनबन्धु झा १९४० ई क मैथिली शब्दकोश सेहो क्षेत्रमे एकटा महत्त्वपूर्ण योगदान मानल जाइत अछि। १९७३ ई मे मैथिली शब्दकोश निर्माणमे दुगोट प्रयास भेल अछि प्रथम ल ट्रेन (१९६३ ई) क मैथिलीक शब्द सन्निहित विभिन्न भाषाक शब्दक तुलनात्मक सूची अछि आर दोसर जयकान्त मिश्र १९६३ क व्युत्पत्तिमूलक शब्दकोश।

जयकान्त मिश्रक शब्दकोश मैथिली भाषाक अध्ययनक क्रममे एकटा उल्लेखनीय योगदान मानल जाइत अछि। ई कृति अक्सफोर्ड इङ्गलिश डिक्शनरीक ढाँचाक आधारपर ऐतिहासिक सिद्धान्तानुसार व्युत्पत्तिमूलक शब्दकोश थिक जकर अद्यावधि तीन खण्डमाबे प्रकाशित भेल अछि हमरा (१९८१ ई) क आधारभूत मैथिली शब्दकोशमे मैथिली शब्द तथा अंकर नेपाली आर अङ्गरेजी पर्यायवाची शब्दसमूहक सङ्कलन गेल अछि नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठानद्वारा तैयार कएल गेल पर्यायवाची शब्दकोशमे सेहो मैथिली लगायत नेपालक विभिन्न भाषाक पर्यायवाची शब्दसमूह सङ्कलित कएल गेल अछि यादवद्वारा Toolbox software क प्रयोग कए प्रस्तुत *नेपाली-मैथिली-अङ्गरेजी शब्दकोश (नेपाली आर अङ्गरेजी शब्दसूचीसहित)* नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानक मातृभाषा विभागद्वारा प्रकाशित भेल अछि।

३.५ व्याकरण

मैथिली व्याकरण परम्पराक प्रवर्त्तक हर्षनाथके मानल जा सकैत अछि व्याकरणीय रूपसमूहक किछु दृष्टान्तक आधारपर हर्षनाथ (१८८० ई) ले मैथिलीकेँ हिन्दीसँ भिन्न भाषिकाके रूपमे स्थापित कएलक. यद्यपि मैथिली व्याकरणक गहन अध्ययन बेस शिरमोन १८८३ ई के देल जा सकैत अछि। अपन ग्रन्थमे शिरमोन मैथिली भाषाक तत्कालीन स्तरीय भाषिकाक वृहत व्याकरण प्रस्तुत कएने छथि एहि प्रवधिमे अन्यप्रमुख कृतिमे शिरमोन १८८३ ई १९०३ ई तथा कैलोग (१८९३ ई द्वारा लिखल गेल अछि

मैथिली भाषी विद्वानमे मैथिलीक सबसँ पुरान व्याकरण दिनबन्धु झा रमाभवन १९४५ ई द्वारा लिखल गेल एहि कृतिमे व्याकरणीय नियमसभ संस्कृत व्याकरणक पाणिनीयशैलीमे सूत्रक रूपमे लिखल गेल अछि। एकर पश्चात गोविन्द झा १९७१ ई मैथिलीक अद्यतिक व्याकरण लिखलथि जाहिमे मैथिली भाषाके आधुनिक भाषावैज्ञानिक दृष्टिकोणसँ विश्लेषण करबाक प्रयास कएल गेल अछि।

आधुनिक भाषावैज्ञानिक दृष्टिकोणक आधारपर हेमिस (१९७३ ई आर विनियमस १९७३ ई। क अध्ययनके महत्त्वपूर्ण मानल जाइत अछि किएकि नेपालके तराई क्षेत्रसँ स्थलगत निरीक्षणद्वारा मैथिली वाक्यसभक सङ्कलन कएलथि आर भाषावैज्ञानिक टैग्मेमीक सिद्धान्त (Tagmemic Model) क आधारपर आकर विश्लेषण कएलथि हमरामे मैथिली वाक्यसभक रूपान्तर प्रक्रियक व्याकरण (Transformational Generative Grammar) क ढाँचा अन्तर्गत विश्लेषण करबाक प्रयास सहा भेल अछि एहि सन्दर्भमे पौल काज सिंह १९७१ ई द्वारा भेल अछि आ रूपान्तर प्रक्रियक सम्बन्धपरक व्याकरण (Relational Grammar) क ढाँचा अनुसार मैथिली वाक्यात्मक वर्णन प्रस्तुत करबे सुधि एकर अतिरिक्त यादव प्रयाद यादव (१९८३ ई १९९८ ई मैथिलीक वाक्यात्मक पक्षसभके अध्ययन कए विश्वक सर्वाधिक प्रभावशाली भाषावैज्ञानिक नोम चोम्स्कीद्वारा प्रतिपादित अपेक्षाकृत परिवर्तक व्याकरणक सर्वोत्तम आधुनिक सन्धान सिद्धान्त (Government-Binding Theory पर एकर प्रभावके खोज करबाक प्रयास कएने छथि। मैथिली व्याकरणक सन्दर्भमे कार्यहार १९९८ ई। क योगदान महत्त्वपूर्ण रहल अछि अपन अद्यावधि अप्रकाशित कृतिमे विभिन्न समाजिक परिवेशमे प्रयुक्त मौखिक मैथिली भाषाक वृहत वर्णन प्रस्तुत कएने छथि। ई कृतिक फणावैज्ञानिक उपयोगके लागि विदेशीके मैथिली भाषा सिखैबाक प्रयोजनसँ लिखल गेल अछि हालमे, रमाकान्त यादव १९९८ ई। क मैथिलीक सन्दर्भ व्याकरण प्रकाशित भेल अछि एहि ग्रन्थमे मैथिली भाषाक वाक्यवस्था रूपव्यवस्था तथा वाक्य संरचनालगायत अन्य सम्बन्धित विषयसभक बेस बढिया प्रस्तुत कएल गेल अछि

३.६ लिपि मानीकरण तथा भाषा प्रयोजन

मैथिली भाषाक बेस पुरान परम्परा बहुत पैघ रहल अछि एकर फलस्वरूप महान साहित्यकारलोकनि द्वारा रचित प्रचुर मात्रामे हस्तलिखित पाण्डुलिपि कायम अछि एकर अतिरिक्त मैथिली मे समृद्ध लोकसाहित्यक विद्यमान अछि एहि क्षेत्रीय शब्दकोश आर व्याकरण लिखल गेल अछि। पैघ दर्शन आर प्रचुर मैथिली भाषाभाषीलगमे भिन्न-भिन्न प्रकारक मैथिलीक प्रयोग भेलासँ एहि भाषाक स्तरीय मेल स्थापित करबाक प्रयास सहा होइत आएल अछि नाटकमे व्यक्तिगत आर सामाजिक स्तर पर मैथिली शब्दसमूहक वर्गीकरण मे सुधार करबाक प्रयास भ रहल अछि

पूर्वमे मैथिलीक अपन विधि *तिरहुतियाक्षर* वा *तिरहुतिया* छल आर एहिमे बहुतायति लिखित पाण्डुलिपि उपलब्ध अछि तथापि देवनागरी लिपि (हिन्दीमे बेसर लोकप्रिय प्रयोग अधिसंख्यसंख्यक प्रयोगमे पाएल जाइत अछि लिपिसुधारक अतिरिक्त कैथी लिपिक प्रयोग कायस्थसमाजकेन्द्रित सरकारी आर निजी स्तरपर सहयोग स्थापित कएल गेलासँ ई पूर्व लिपिक प्रायः (अति सीमित प्रयोगके छुटेँ) लोप भ गेल अछि एकर स्थान आब हिन्दी नेपाली आर किछु अन्य इन्डो-आर्यन तथा गैर इन्डो भाषासमूहमे प्रचलित देवनागरी लिपि ग्रहण कएल अछि मैथिलीमे देवनागरी लिपिक प्रयोगमे भाषा सम्बन्धित एतादृश वृद्धिए तथा सम्भवतः हिन्दीक लोक परम्परागत प्रभावक चल अछि एहि लिपिमे अभिव्यक्ति अक्षरात्मक चरित्र आर ध्वनिक (distinctive and phonemic होइतहुँ किछु प्रसङ्गमा गहन नहि अछि उदाहरणक रूपमे देवनागरी लिपिमे सभ तथा दीर्घ स्वर वर्णक व्यतिरेक (जैसे: ɔ/ऊ आदि) किन्तु नेपाली भाषाग्रहण मैथिलीमे ए व्यतिरेक नहि रखबाक चाहत अछि कारणवश मात्रार्थ ऐ मैथिलीमे सभ स्वर वर्णक्रम होइत अछि तेँ अनुसूचित जाति अन्तर्गत एहि अन्तरकेँ प्रयोगमे आनल आर नेपालक मैथिली भाषा वैज्ञानिकमे तथार करबाक

कृतिक मैथिली शब्दसङ्कलन यादवे प्रयास शब्दकोश पाइतक लागे मैथिली नेपाल मैथिलीक लागि हेरुहोस:

https://mail.google.com/mail/u/0/#inbox/13dd0b87bac9dd11c

गेल स्तरीय शैली प्रयोग म आब लायम अछि (manak-mathili.blogspot.com/2009/07/blog-post.html)।

यद्यपि वर्तमान समय मे मैथिली भाषा मे प्राय: समूर्ण भारत दक्षतापूर्ण विभिन्न प्रयोग प्रचलन मे आबि गेल अछि, किन्तु विभिन्नताक आधार विभिन्न व्याकरणिक सहायकक संग सम्पर्कक संग विकसित आ सकैत अछि, जकर अंतर्गत आंशिक मुखता प्रादेशिक रूप मे कम्प्यूटर मे देवनागरी सेटमेंस विभिन्नताक विधि सहा उपलब्ध होएबाक चाही। तहि आवश्यकताकें ध्यान मे रखि अपनी प्रस्तावित विभिन्नताक आधार प्रस्तावित विभिन्नताक प्रस्तावक कम्प्यूटरक क्षेत्र मे विशेषज्ञक सहायता सहित एकटा प्रस्ताव प्रस्तुतकर्ताक कार्यालय आयोग (पाहन सभा क्रम ... ...) हेतु ये विभिन्नताक विशेषक यूनीकोडीकरणक लेल किछु प्रस्ताव कएल गेल अछि (http://std.dkuug.dk/JTC1/SC2/WG2/docs/n4035.pdf) केन्द्रीय भाषा संस्थान मैसूर (भारत) मैथिलीसहितक भारतीय प्रमुख भाषाहुकर पाठ्यक्रमहुमा सम्पन्न रहेबाक छ

४ मुख्य भाषिक विशेषता

तहि खण्डमे विभिन्न भाषिक स्तरपर मैथिली भाषाक पक्ष विशेषताक उल्लेख कएल गेल अछि।ई मैथिलीक हेतु ई मैथिली अन्य (खासकें पूर्वी आर्यन भाषासभमें कोन रूपमे भिन्नता आ फरक अछि उपरान्त व्याकरणीय विशेषतासभकें पृथक्करणक दृष्टिमें प्रस्तुत कएल गेल अछि

१ मैथिली भाषामे ७ ह्रस्वहुन तथा ७ दीर्घिक स्वर वर्ण पाओल जाइत अछि।तेजु ये देवनागरी लिपिमे ह्रस्व आर दीर्घ स्वरक अन्तर उपस्थित रहितहुँ मैथिलीमे ई अन्तर तहि पाओल जाइत अछि जहि मध्यमे मैथिली भिन्नता हिन्दीसँ भिन्न अछि।एकर अतिरिक्त, तालिका ४ मे उल्लेखित आठो स्वरकें नासिकीकृत (nasalized) सेहो सकैत अछि, एहि प्रकारसँ आठटा नासिकृत स्वर वर्ण (nasalized vowels) मैथिलीमे होइत अछि।एहि वर्णहुँ मैथिलीमे अक्षुन वर्ण तथा मौखिक आर अनुनासिक स्वरवर्ण सह मिलकें ४० टा वर्ण पाओल जाइत अछि।एहि भाषामे किछु संयुक्त स्वरवर्ण (diphthongs\ triphthongs) सहो पाओल जाइत अछि तकर उल्लेख तहि ठाम नहि कएल गेल अछि।

२ मैथिली व्याकरणक सबसँ अधिक आकर्षक पक्ष क्रियाक अत्यन्त जटिल रूप अछि। अन्य इन्डो-आर्यन भाषासमूहक मैथिलीक क्रिया रूपावली (paradigm) बहुरूपिक (polymorphomic) होइत अछि।ई अनेक रूपिमसभसँ बनैत अछि जे प्राय: क्रियाक धातुक दहिना भागमें जोडल अछि (वर्णिका ११।१ ई ११।३) एकर संरचनाकें निम्न रूपमें राखल जा सकैत अछि

(१) क्रिया धातु (पक्ष) (पक्ष प्रत्यय) (वृत्ति प्रत्यय) (सहि काल भेद) (भेद२) (भेद१)

तहि संरचनाक उदाहरणक रूपमें निम्न वाक्यपर विचार करू

२	हरिजी	दौड-ओल रह-ल	छ	-स	-आह
	हरि + आ	पुनः-पक्षारह-ल-छ	-स	कि	-ऊ का

अधिकांश मारवाड़ीय आर ४ पाट मैथिली भाषासभकें मैथिली सहो सबसँ पास भाषा थिक।

३ मैथिलीक क्रियाक संरचना द्विवैधिक सदृश आर तथापनीमें भिन्न पाओल जाइत अछि मैथिलीक दू प्रकारसँ द्रव्यार्थक क्रिया बनाओल जाइत अछि यथा फालू- १) बटर (दायरमें कटीनाई) आर (२) बटबा (कार्यालयमें दोसरसँ कटीनाई)

४ अन्य दक्षिण एशियाई भाषासमूह सदृश मैथिलीमे सहो क्रियाक विस्तार दीर्घ प्रक्रिया से पर सकैत अछि ई प्रक्रिया थिक संयुक्त क्रिया अथवा क्रमिक क्रिया संरचना (Serial Verb Construction)।संयुक्त क्रियाक

एकटा मुख्य क्रिया पदान्त कृदन्त (conjunctive participle) क रूपमे रहैत अछि आर एकटा आश्रयवाचक (host) रहैत अछि

५ क्रिया संरचनिक रूप व्यवस्थाकेंका मैथिलीक संरचनामे पूरक आदरार्थी भाव पूरी तथा कारक आधारपर विभिन्नता पाओल जाइत अछि

६ आदरवाचक सहक विभिन्नता संरचनामे मात्र नहि अपितु व्याकरणिक सहायसे सेहो देखल जाइत अछि अनिवार्यवाचक सहायसे आदरार्थी -जी- कारू इत्यादि आर अनादरार्थी भिन्नता तहि ठाम देखल जाइत अछि

७ सहायसे प्रयुक्त होएबाक दोसर व्याकरणीय विशेषता कथन अछि किन्तु ई कोटि संज्ञासे पूर्वजकें व्याकरणीय कोटि नहि बनि सकल अछि।अहुबचन प्रत्यय -सभ एवं -लोकनि (आदरार्थी सर्वे) पाओल जाइत अछि (विवेक १९८१ ई ८८)

८ मैथिलीमे सहायसे व्याकरणीय लिंग रहितो आर वाक्यात्मक दृष्टि कोटिक रूपमे अत्यधिक सीमित अछि।

९ अन्य दक्षिण एशियाई भाषासमूह सदृश मैथिलीक सहायक व्याकरणीय व्यवस्था समृद्ध पाओल जाइत अछि।एहि भाषामे तीन प्रकारक कारक विभक्ति होइत अछि धातु रूप आबद्ध रूपिम (clitics) आर (क) कर्मपरसर्ग (postposition)।एकर विवरण निम्न अनुसार प्रस्तुत कएल गेल अछि।

१० नेपालीं आर हिन्दीमें भिन्न मैथिलीमे ऊर्जावत्व (ergativity) नहि होइत अछि।

११ मैथिली (सकर्मक) वाक्यमे घटक-क्रम सामान्यत कर्ता-कर्म क्रिया होइत अछि, यथा

(१६ राम किताब किनत)

सामान्य क्रमसँ भिन्नमे रहोके अन्य दक्षिण एशियाई भाषासमूह सदृश मैथिली शीर्षान्त (head-final) भाषा थिक।

१२ मैथिली शीर्षान्त (head-final) भाषा थिक।अर्थात् कोनो पदावली या वाक्यात्मक प्रधान पद आश्रित पद पछाडि अबैत अछि।

१३ मैथिली नामानुगामी (postpositional) भाषा थिक।

१४ विशेषता सम्बन्धवाचक निर्धारक आर सहसम्बन्धवाचक पद नामक पूर्व अबैत अछि, यथा *नीक घर आकर घर ई घर घारीटर किताब*।

१५ विशेषणोंसँ प्रश्नवाचक शब्द शेषस्थान (wh-word in situ) मे रहैत अछि, यथा *कहाँ की पढ़ल ?*

१६ समासक अधिकांश आगन्तुकमें विश्व मैथिलीमे एक खाट शीर्षक नियम पालन भेल अछि अर्थात् उद्देश्य दृष्टि रहस्य स्थापन (Subject-to-Subject Raising) नियम काहल जाइत अछि तहि नियमअनुसार कालिन (tensed) अधीन उपवाक्यक उद्देश्य उपर उठि क प्रधान उपवाक्यक उद्देश्यक स्थान ग्रहण करैत अछि

१ क मोहन कहि जे यहाँ आई घर गेल छथि आ सकैत।

ख मोहन कहि जे यहाँ आई घर गेल छथि आ सकैत

१७ मैथिलीक अकर्मक आर सकर्मक क्रियासभमे कर्तृवाच्य आर भावेवाच्यक प्रयोग होइत अछि

५ निष्कर्ष

उपर प्रस्तुत भेद अनुसार मैथिली भाषा विभिन्न साहित्यिक अवधार तथा भाषावैज्ञानिक अध्ययनमे समृद्ध परम्परा बावजुद आजुके दिन भाषाके विकास तथा मानकीकरण हेतु उपयुक्त प्रयोगमा विद्यमान केही समस्या एवं चुनौतिहरु छन् जसलाई भाषाको समृद्धि तथा भाषाप्रति आवद्ध समुदायले समय समयमा अपरिहार्य होइन्छ भनि; भारत और नेपाल दुवै राष्ट्रमे मैथिली भाषाभाषीहरु आफ्नो मातृभाषाके विकास गराउन कटिबद्ध देखाय गेल अछि।

नेपालमे सेहो मैथिली भाषाभाषीहरु द्वारा अध्यारुढ़करुप आगामी दशकोमे स्थानीय प्रशासनमे नेपालीक अतिरिक्त वैकल्पिक कामकाजक भाषाके रुपमे प्रयोग होयबाक लेल मैथिली समुदाय द्वारा भाषाआन्दोलन एकाएक संघर्ष प्रयास आरम्भ कएने छथि। किन्तु ई बात अवश्य स्वीकार्य होयबाक चाही जे मैथिलीके विकासक क्रममे किछु बाधक तत्व सभ विद्यमान अछि, यथा प्रशासन आर शिक्षामे व्यापकरुप प्रयोगक अभाव, अशिक्षा, हिन्दी तथा नेपाली भाषासभसँ प्रतियोगिता भाषाके कानो कर्णाटनि विद्यालयमे ओहदाई आदि।

निष्कर्षमे ई आधुनिक परिवेशमे मैथिली भाषाके अन्य रुप मे विकसित करबाक लेल निम्न स्तर पर ध्यान देब आवश्यक अछि

- नियमित प्रक्रियाद्वारा मैथिली भाषाक मानकीकरण नियमित करबाक लेल प्रतिष्ठानक स्थापना करब
- संस्कृतजकाँ नहि बल्कि एक छोट जीवित भाषाके रुप मे विद्यमान मानिकमसक वचन आर प्रयोग करब
- शैक्षिक प्रयोजनक लेल विभिन्न विधाक निर्माण आर मानकीकरण पर आधारित बहुभाषिक शिक्षाक कार्यान्वयन उपर जोड़ देब
- स्तरीकरण प्रक्रिया निरन्तर जारी राखब
- सरल दृष्टिकोण अपनेय मानिक नेपालेस क्रय मानिकाक प्रतिस्पर्द्ध संहा स्वीकार करब
- मैथिलीमे भाषा परिधिकाँ स्थानीयकरणक लेल ध्यान करब।

१ पृष्ठभूमि

१.१ नामकरण

भाषाको नामकरण मैथिली वर्णार्थमा *मिथिला*को भाषा हो भने स्पष्ट छ। मिथिलाको राजा जनकद्वारा शासित प्राग्ऐतिहासिक प्राचीन राज्य र जनकपुरी तथा रामकी पत्नी सीता (जानकी) को जन्मस्थल मानिनेको छ। प्राचीन कालमा मिथिला एउटा प्रसिद्ध बौद्धिक केन्द्रका रुपमा स्थापित थियो। यस अवधिमा यस केन्द्रमा भारतवर्षभरिबाट विद्वानहरु उपलब्ध सर्वज्ञात तथा दर्शनशास्त्रबारे प्रशिक्षित हुन आइरहन्थे। यस केन्द्रद्वारा मानवीय चिन्तनको इतिहासमा केही उच्चतम बौद्धिक अन्तर्दृष्टिहरुको आविष्कार भएका तथ्यको प्रामाणिक पाइएको छ।

मिथिलालाई *तैरभुक्ति* नामबाट पनि चिन्न गरिन्थ्यो। यो भारतको बिहार प्रान्तअन्तर्गत दरभङ्गा र मुजफ्फरपुर जिल्ला समेटिएको *तिरहुत* प्रक्षेत्रको प्राचीन नाम हो। आधुनिक मिथिला राजनैतिक रुपमा दुई पृथक् स्वतन्त्र राष्ट्र (भारत र नेपाल) मा विभाजित देखिए तापनि दुवै राष्ट्रका मैथिली भाषाभाषी समुदायका बिच भौगोलिक निकटता र नियमित सम्पर्कले गर्दा अद्यितेसम्म एउटा अविभाज्य सांस्कृतिक अस्तित्व विद्यमान रहको छ। समग्र मैथिली भाषा बोल्ने भाषिक समुदाय दुई देश (नेपाल र भारत) मा विभक्त भए पनि बृहत् मिथिला पारिवारिक सम्बन्ध सांस्कृतिक समानता आदिका कारण दुवैतर्फका भाषिक समुदायका मानिसहरु आफ्नो देशभर आवतजावत गर्ने गरेकाले उक्त भाषा दुवै देशमा बोलिने हुँदा यस आधारमा अन्तरसीमावर्ती भाषा" (cross-border language) भनिएको छ (यादव २०११)। यस भाषाका लागि मुख्यतः 'मैथिली' शब्द प्रयोग हुने गरेको भए पनि यदाकदा *मिथिलिका बोलनी, छठी, अवहट्ठ वा अपभ्रंश* आदि पर्यायवाची शब्दहरु समेत सम्बोधन गर्ने गरिएको पाइन्छ।

१.२ पारिवारिक सम्बन्ध

ग्रियर्सन (१९८१ [१९०३] र अन्य विद्वानहरुका अनुसार भारोपेली भाषा परिवारको भारत इरानेली शाखा अन्तर्गत भारतीय-आर्य भाषा उपपरिवारको पूर्वी समूहमा मैथिली भाषा पर्दछ। यस दृष्टिकोणमा मैथिली भाषा पूर्वी समूहमा पर्ने असमी, बङ्गाली र ओड़िया भाषासँग बढी निकट रहेको तर पश्चिमी समूहमध्यमा पर्ने हिन्दी र नेपाली भाषाहरुबा स्वतः भिन्न देखिएको छ। तसर्थ हर्नले (१८८० ई.) सहित अन्य विदेशी भाषाशास्त्रीहरु तथा हिन्दीका अन्वेषकहरुद्वारा मैथिलीलाई हिन्दीका बिहारी अथवा पूर्वी शाखिकाको रुप मा प्रचारित गर्नु सर्वथा भ्रामक हो।

ग्रियर्सन (१९२६/१९७० पुनर्मुद्रित) अनुसार मैथिली भाषी-अपभ्रंश समूहमा पर्दछ जसको विकास-क्रम यस प्रकार रहको छ: प्राचीन भारतीय-आर्य भाषाहरु (२५०० ई.पू.-५०० ई.पू.) < वैदिक संस्कृत < लौकिक संस्कृत < मध्य भारतीय-आर्य भाषाहरु (५०० ई.पू.-१००० ई.प.) < प्राचीन प्राकृत (पाली (५०० ई.पू.-१०० ई.पू.) < मध्य प्राकृत (१०० ई.पू.-५०० ई.प.) < अपभ्रंश (मध्य प्राकृत (५०० ई.प.

ई प. १७० ई प. < अलहट्ठ (तत्र क्षत्रीय पाकृत (१०० ई प. ११०० ई प.) < नव मागधी प्राकृत < मैथिली (१२०० ई प.)।

१.१ भौगोलिक वितरण र जनसङ्ख्या

मैथिली मातृभाषीहरूको बसोबास मारतीय सिमानासँग जोडिएको नेपालको पूर्वी इलिली भागमा मुख्यत पाइन्छ यो भाषा नेपालका ३ जिल्लाहरू (झापा सिरहा धनुषा महोत्तरी सर्लाही सुनसरी र मोरङ) मा मुख्यत बोलिन्छ। यी क्षेत्रहरूमा मैथिली मातृभाषा दोस्रोभाषाको रूपमा प्रयोग हुनुका साथै मैथिली मातृभाषीहरूको सामान्यत हिन्दी भाषाको रूपमा प्रयोग गर्ने पाइन्छ (जनगणना २०६८) विशेष आवागमन यस्ता दृश्य पाश्चात्य विभिन्न भाषाभाषीबीच बढ्दो सम्पर्कका विस्तारले गर्दा मैथिली भाषाभाषीहरूमा अस्थिर द्वि/बहुभाषिकता पाइन्छ।

जनगणना २०६८ अनुसार माथि उल्लेखित ३ जिल्लामा मातृभाषा र दोस्रो भाषाको रूपमा मैथिली भाषाभाषीहरूको वितरण तालिका १ मा प्रस्तुत गरिएको छ

तालिका १ ७ जिल्लामा मातृभाषा र दोस्रो भाषाको रूपमा मैथिलीको वितरण

क्रम	जिल्ला	मातृभाषा	दोस्रोभाषा
२	मोरङ	[illegible]	[illegible]
[illegible]	सप्तरी	[illegible]	[illegible]
३	सुनसरी	[illegible]	[illegible]
४	सिरहा	[illegible]	[illegible]
५	धनुषा	[illegible]	[illegible]
६	महोत्तरी	[illegible]	[illegible]
७	सर्लाही	[illegible]	[illegible]

यस अतिरिक्त नेपालको मध्य तराई कातुवादी उपत्यकालगायत अन्य जिल्लाहरूमा पनि मैथिली मातृ/दोस्रोभाषीहरूको बसोबास पाइन्छ समग्रमा जनगणना २०६८ अनुसार मैथिलिं मातृभाषी र दोस्रो भाषाभाषीका कुल जनसङ्ख्या क्रमश ३७ ४० ११ ९३% र ३ ९० २८७ ,०७३%. पाइएको छ (यादव २०१४ ई; ४८६% ले बोलिने पहिलो स्थान आएकोमा नेपाली भाषापछि यो भाषा नेपालको दोस्रो भाषाको रूपमा रहको छ अघिल्लो जनगणना (२०५८) को तथ्याङ्कसँग तुलना गर्दा मैथिलीभाषीहरूको सङ्ख्यामा वृद्धि भए पनि प्रतिशतमा ह्रास भएको देखिन्छ जस्तो २ ८०० ००० (१ ३% २००४) र ३ ७ २ ३८ (१३ ७% २०५८)। मैथिलीभाषीमा सङ्ख्यात्मक वृद्धि देखिएको पनि प्रगणक कम हुनुका कारण पनि सकिन्छ भन अध्ययनको खोजी हो तर सरसर्ती हेर्दा पनि यसको प्रमुख कारणमा केही स्थानीय भाषाका बक्ताहरूमा आफ्नो पुर्खाे हुन सक्छ नेपाल र भारतमा मैथिलीभाषीहरूको अनुमानित सङ्ख्याको आधारमा मैथिलीलाई विश्वमा हालिने भाषाहरूमध्ये ४०औं स्थान आएको छ (http://www.photius.com/rankings/languages2.html)।

नेपालमा मैथिली भाषाभाषीहरूको वितरण जिल्ला सङ्ख्यामा उपजिल्लाको छ

१.२ प्रयोग क्षेत्र

१.२.१ प्रशासन

नेपालको संविधान २०७२ को धारा ७ अनुसार नेपालमा बोलिने सबै मातृभाषाहरूलाई राष्ट्रभाषाको मान्यता दिएको छ धारा ६ को दफा ३ अनुसार नेपाली बाहेक अन्य जनताले बोल्ने मैथिल पहाडमा रहेका भाषाभाषी एक प्रदेशको सरकारी कामकाजको भाषा मान्यता दिन सकिन्छ।

मन्त्रीय परिषद्को १८औं बैठकबाट २०७३ मे गत्य ५ भाषाहरूमैथी मैथिली पनि आठौं भाषाको मान्यता दिएको छ।

१.२.२ शिक्षा र सञ्चार

नेपाल भारत दुवै राष्ट्रमा रहेका धेरैजसो विद्यालयहरूमा विश्वविद्यालय तहसम्म मैथिलीको पठन-पाठन गरिएको पाइन्छ नेपालमा झापा मोरङ सुनसरी धनुषा सर्लाही महोत्तरी सिरहा र सप्तरी जिल्लाका केही क्षेत्रहरूमा मातृ प्राथमिक शिक्षा र वयस्क साक्षरता तहमा केही अन्य [illegible] मैथिलीमा पाठ्य सामग्री तयार गरिएको छ [illegible] कार्यान्वयन गर्ने नीति र कार्यक्रम बनाइएको [illegible] पाठ्यक्रम विकास केन्द्रले विद्यालय १० कक्षा प्राथमिक तह (कक्षा १ देखि ५ सम्म) मा मैथिली भाषा र साहित्यको विषय पठनपाठन र सञ्चालन र सम्बन्धी मार्गदर्शन तयार गरेको छ नेपालमा सञ्चालित [illegible] कार्यक्रम र यसमा मैथिली भाषालाई प्राथमिक शिक्षामा कार्यान्वयन गर्ने मैथिली भाषी [illegible] [illegible] [illegible]

२.३ सामाजिक सन्दर्भ

नेपाल र भारत दुवै मुलुकका आफ्नै सन्दर्भमा पनि मैथिली भाषाको पृष्ठभूमिलाई साथ पर्याप्त हुन्छ (यादव २०७८ [illegible] तथ्यांकले पनि यसको एक अध्ययन यादव र महतो २०७८) अनुसार अधिकांश मुसलमान ([illegible]%) ले समेत दोस्रो स्थानमा भाषालाई लिएका र अन्य धर्मावलम्बीहरू हिन्दी र नेपालीका लिपिहरू प्रयोगमा ल्याउने प्रवृत्ति देखिएको छ। यसबाट पनि मैथिली भाषाको पहिचान र अस्तित्वको सवाल धर्मभन्दा माथि रहेको देखिन्छ। साथै मैथिलीभाषी

• • • •

मइसकेका छन। यसका स्थान अहिले हिन्दी तथापनी र केही अन्य भाषाभाषी तथा भारतीय भाषाहरूमा प्रचलित *देवनागरी* लिपिले ग्रहण गरेको छ। मैथिलीमा हस्तलेखनी लिपिको प्रचलन भाषा सिकाई हस्तकलाको सुविधा तथा मानवन *हिन्दी*को यसमा रहस्यमूलकको प्रभावको कारण धेरैका हात सकेन। यस लिपिमा अधिकांश अक्षरहरू खाडिरेखी वा वर्गीय ... Nagari ... भए पनि केही वर्णमा हुँदैनन्। उदाहरणका लागि *देवनागरी* लिपिमा लघु तथा दीर्घ स्वर छुट्टाछुट्टै वर्णहरू (ह्रस्व, दीर्घ इत्यादि) उपलब्ध भए तापनि मैथिलीमा संस्कृत वा नेपालका कतिपय भाषाहरूमा झैं लघु/दीर्घ स्वरवर्णहरूको व्यतिरेक पाइँदैन अर्थात् मैथिलीमा लघु स्वर वर्ण मात्र छ दीर्घ वैन ह्रस्व *जिन्ह* अनलाइन पत्रिकाको प्रयासले भारत र नेपालका मैथिली भाषा वैज्ञानिकहरूबाट तयार पारिएको मानक शैली प्रयोगमा आउन सक्नेछ। manak-maithili.blogspot.com/2009/07/blog-post.html

हुन त वर्तमान समयमा मैथिली भाषामा प्राय सम्पूर्ण लगभग देवनागरी लिपिको प्रयोग प्रचलनमा आइसकेको छ, तर मिथिलाक्षर अथवा मिथिला लिपिको ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक महत्वलाई विचार गर्दैन, समर्थ आजको सूचना प्रविधिको दृष्टिमा कम्प्युटरमा युनिकोडी सेटमैमै ...मिथिलाक्षर लिपि पनि उपलब्ध हुनुपर्छ। यस आवश्यकतालाई ध्यानमा राखेर नेपाली पुस्तिकाहरूमा आधारित मिथिलाक्षर 'जानकी' फन्टको निर्माणको व्यवस्था मदन पुरस्कार पुस्तकालयबाट गरिएकोछ (यादव तथा अन्य २००८)।

हालसम्म लिपिलाक्षर लिपिको यूनीकोडांकितकरणका लागि केही प्रयास गरिएका छन (http://std.dkuug.dk/.../C1/SC2/WG2/docs/n4035.pdf भाषाशास्त्र परियोजनामा आधारित फन्टको विकास गरिएको छ। केन्द्रीय भाषा संस्थान मैसूर (भारत) मैथिलीलगायत भारतीय प्रमुख भाषाहरूको पाठसङ्ग्रहमा सलग्न रहेको छ।

५. मुख्य भाषिक विशेषता

यस खण्डमा विभिन्न भाषिक तहमा मैथिली भाषाका मुख्य प्रकारात्मक विशेषताहरूलाई चर्चा गरिएको छ। मैथिली भाषा अन्य (खास गरेर भारतीय आर्य) भाषाहरूबाट कुन रूपमा समान र फरक देखिन्छ भन्ने कुरा देखाउन यसका व्याकरणिक विशेषताहरूलाई तुलनात्मक दृष्टिकोण प्रस्तुत गरिएको छ

१ मैथिली भाषामा २६ वटा व्यञ्जन र १० वटा मौखिक स्वर वर्णहरू छन्। देवनागरी लिपिमा ह्रस्व र दीर्घ स्वरको अन्तर रहे पनि मैथिलीमा यो अन्तर पाइँदैन। यस सन्दर्भमा मैथिली नेपाली सदृश तथा हिन्दी भन्दा भिन्न छ। यस अतिरिक्त आठवटा स्वर वर्णहरू नासिक्य (nasalized) हुन सक्छन्। मैथिलीमा आठवटा मौखिक स्वरवर्णका अतिरिक्त आठवटा नासिकीकृत स्वर वर्णहरू पनि छन्। यसप्रकार मैथिलीमा व्यञ्जन र मौखिक तथा नासिक्य स्वरवर्णहरू सबै मिलाएर ४० वटा वर्णहरू पाइन्छन्, यस भाषामा केही संयुक्त स्वरवर्ण (diphthongs/ triphthongs) पनि पाइन्छन्, यही ती सबैको चर्चा गरिएको छैन

२ मैथिली व्याकरणका सबभन्दा बढी आकर्षक पक्ष यसको क्रियापदको अत्यन्त जटिल रूप हुनुपर्छ। अन्य आर्यन भाषाहरूजस्तो मैथिलीको क्रिया रूपावली (paradigm) बहुरूपिक

(polymorphemic) हुन्छ। यो अनेकौं रूपिमहरूबाट बनेको हुन्छ जो प्राय क्रियाको धातुका दक्षिणतर्फ (पछाडि) जोडिन्छन् (प्रत्यय)। क्रियात्मक प्रत्ययहरू पक्ष, वचन, लिङ्ग र कालका आदर्शलाई चित्रण गर्न यसका अनेकानेक भिन्न भिन्नरूपका रूपमा प्रस्तुत गर्न सकिन्छ। क्रिया धातु (मूल) (प्रत्यय रहित) (पक्ष प्रत्यय) (स क्रि.) काम मेल, (मेल,) (मेल,

३ यी भारतीय आर्य र धेरै जर्मनी भाषाहरूजस्तै मैथिलीमा पनि सर्वनाम लोपी भाषा हो।

४ मैथिलीमा दुई किसिमका पूरकात्मक क्रियाको निर्माण हुन्छ। जस्तो काट् (१) चढ्ना, अलवान बनाना र (२) करब (कुनै भाषाकहरूमा अन्य अतिरिक्त कारकहरू)

५ अन्य दक्षिण एसियाली भाषाहरूमा जस्तै मैथिलीमा पनि क्रियाका विस्तार अन्य प्रक्रियाबाट हुन सक्छ, यो प्रक्रिया हो संयुक्त क्रिया संरचना अथवा 'क्रमिक क्रिया संरचना (Sonel Verb Construction) संयुक्त क्रियामा पहला मुख्य क्रिया संयुक्त वृदन्त (conjunctive participle) का रूपमा रहन्छ र समस्त आश्रित host, भन्न सकिन्छ

६ क्रिया संरचनाको अर्थ व्याख्या जस्तै मैथिलीको सर्वनामयमा पुरुष आदरार्थी भाव दुई तथा कालका आधारमा भिन्नता पाइन्छ

७ आवश्यकता वशको लिखावट संरचनामा यसै मैथिलि स्वभाव व्यतिरेचक वाचया पनि हुन्छ।

८ व्याकरणीय पुरुष इन अर्को व्याकरणिक विशेषता बनेर हो तर यो कोहि नामसँग पूर्णरूपले व्याकरणिक रूपमा बन्न सकेको छैन बहुवचन प्रत्यय *सभ* वा *लोकनि* आदरार्थी नामसँग पाइन्छ लिङ्ग र ... छैन

९ मैथिली नाममा व्याकरणीय लिङ्ग लोपोन्मुख र वाक्यात्मक दुवै दृष्टिमा अत्यधिक सीमित भएका पाइन्छ

१० अन्य दक्षिण एसियाली भाषाहरूमा जस्तै मैथिलीमा यसको कारकीय व्यवस्था समृद्ध रहेको छ। यस भाषामा तीन प्रकारका विभक्ति हुन्छन् धातु (रहित) रूपिम आबद्ध रूपिम clitics) र (अ) रूपरामा (postposition)।

११ तत्वार्थी र हिन्दीभाषा जस्तै मैथिली पनि ऊर्जात्मक (ergativity) लक्षणका भाषा हो

१२ मैथिली (सामान्य वाक्यमा अन्य घटक-क्रम लगायतमा कर्ता कर्म-क्रिया रहन्छ, जस्तो *राम* रोटी खाइत छथि, 'राम खिचरी खिलई'), तर यी घटकहरूको क्रम परिवर्तन हुन सक्छ।

१३ सामान्य घटक-क्रमलाई हेर्दा अन्य दक्षिण एसियाली भाषाहरू जस्तै मैथिली शीर्षान्त (head-final) भाषा हो अर्थात् कुनै पदावली अथवा वाक्यांशको प्रधान पद head) आश्रित पद (dependent) भन्दा पछि आउँछ। जस *किताब* (आश्रित पद) *किनब* प्रधान पद) ('किताब किन्नु'

१४ मैथिली नामयुक्तार्थी postpositional भाषा हो

1. Background information

1.1 Narrative papers

[illegible]

[illegible]

[illegible]

AD) < Avahatta (Neo-Regional Prakrit; 900 A.D.) < Proto-Maithili (1000 AD) < Neo-Magadhi Prakrit < Maithili (800 AD)

1.3 Demographics

As mentioned earlier, Maithili is a cross-border language spoken mainly in the north eastern part of Bihar, India and the eastern part of the Tarai, Nepal called Mithila. According to Jha (1958), Mithila is bounded by the Himalayan foothills on the north and by the Ganges, Kosi and Gandak rivers in the south, east and west respectively. However, as Hugonnet (1992) reports, The language borders though according to reports of many educated Maithili speakers do not match the traditional eastern, western and southern boundaries. On the west the Maithili area does not extend all the way to the Gandak but ends somewhere in the vicinity of the town of Muzaffarpur. In the east it extends past the Kosi to somewhere in the western part of Purnia district. The Maithili speaking area also extends south of the Ganges and is spoken in large parts of the districts of Munger and Bhagalpur. The cultural and linguistic center of Mithila is universally considered to be the towns of Madhubani and Darbhanga. In India, Maithili is spoken mainly in the northern Bihar districts of Madhubani, Darbhanga, Samastipur, Muzaffarpur, Sitamarhi, Begusarai, Purnia, Katiha, Kishanganj, sheohar, Bhagalpur, Madhepura, Araria, Supaul, and Saharsa.

In the eastern Tarai of Nepal, Maithili is spoken mainly in Sarlahi, Mahottari, Dhanusa, Siraha, Saptari, Sunsari and Morang districts. Janakpur is an important linguistic centre of Maithili in Nepal. According to Census 2011, the distribution of Maithili as mother tongue and second language speaking people is presented in Table 1.

Table 1. Distribution of Maithili speaking people in the seven districts

S.N.	Districts	Mother tongue	Second language
1	Morang	2,35,[illegible]	21,53[illegible]
2	Sunsari	2,5[illegible]	45,65[illegible]
3	Saptari	5,05,347	[illegible],64
4	Siraha	5,46,[illegible]55	[illegible],37
5	Dhanusha	6,1[illegible],413	[illegible],678
6	Mahottari	[illegible],86,[illegible]26	[illegible],66
7	Sarlahi	[illegible],5,[illegible]17	[illegible],4

In addition, Maithili is also spoken as mother tongue and second language in several other districts including the districts in the mid-Tarai and Kathmandu valley. The total number of Maithili speakers is 3,092,530 (11.73%) and 1,952,871 (7.41%) as mother tongue and second language respectively (Yadava 2068). Maithili is a language next to Nepali, which is spoken by 44.6% of the total population in Nepal. Comparing to the previous census 2001, though Maithili speakers have obviously increased in number but decreased in percentage (viz. 2,800,000 (12.3% 2061 census) and 3,092,530 (11.73% 2011 Census). There is a need to further study why Maithili speakers have increased in number but decreased in percentage. However, a cursory look reveals that it may be mainly due to increase in the number of speakers in some local languages.

The following map shows the distribution of Maithili speaking area in Nepal.

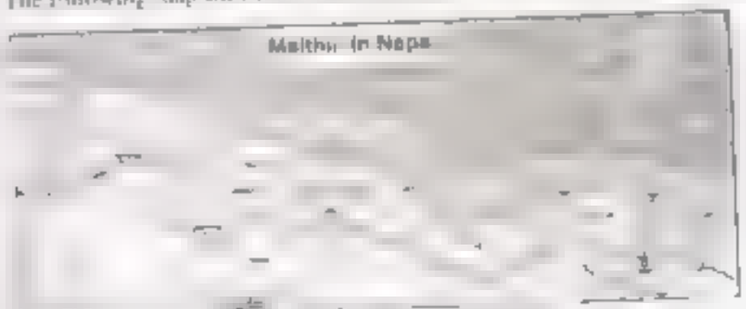

2.2 Domains of language use

2.2.1 Administration

According to Constitution of Nepal (2015), Maithili like all other mother tongues spoken in Nepal, is the national language of Nepal. However, Nepali alone has been accredited as the official language. It is likely that Maithili, which is a major language in Province 2, may be decided to be a provincial language in future.

The 92nd Amendment of the Indian Constitution has included Maithili in the Eighth Schedule of the Constitution of India as other major Indian languages.

2.2.2 Education and communication

In both Nepal and India, Maithili has been used as subject of instruction from the school to higher levels of education as an optional subject. This language has also been used in mass media in both the countries.

2.2.3 Social contexts

In both Nepal and India, the use of Maithili has been given priority in the contexts such as [illegible] (Yadava 1989: 235). In recent study (Yadava and Mahato 2012), [illegible] observations have been found to use Maithili in the contexts of chanting singing [illegible], buying and selling, story telling, arguing, praying and so on. They have also been found to use their mother tongue in marriage invitation cards along with Hindi and Nepali. In shopping also they mix Maithili with Hindi. In Maithili speaking community, Maithili has been used with Hindi, Urdu and Nepali speakers as a contact language. However, Hindi has been used as a language of wider communication while communicating with people speaking other languages.

3 Linguistic studies: a survey

[illegible]

3.1 Sociolinguistic information

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Basic Colloquial Maithili Dictionary by Davis (1984) is a Maithili word list followed by its Nepali and English equivalents. *Parivar-Shiksha Maitheli-Nepali* published by the then Royal Nepal Academy (2056 VS) also contains Nepali words with their synonyms in Maithili and other 2 languages of Nepal.

The present work *Maithili Nepali English Dictionary* (2067) with Nepali-Maithili and English-Maithili glossaries has been compiled using different sources and Toolbox software. It has been published to help Maithili speaking learners of Nepali and English and also translators.

3.5 Grammar

Beames (1880) is considered the pioneer of Maithili grammar. On the basis of some morphemes he identified Maithili as a sister form Hindi though Grierson has been given credit for the deeper analysis of Maithili grammar. In his works Grierson (1881, 1882, 1909) Grierson has presented a comprehensive grammar of the contemporary standard Maithili. During this period other important works related to Maithili grammar were completed by Emerson (1883, 1903) and Kellog (1893).

The oldest Maithili grammar was written by Dinbandhu Jha (1946), a Maithili speaking scholar. This work consists of the rules of Maithili grammar presented in a formulaic way in the fashion of Sanskrit by Panini. Late Govinda Jha (1979) analyzed Maithili language from the perspective of modern linguistics.

The works by Davis (1973) and Williams (1973) are considered important from the perspective of modern linguistics. They collected Maithili sentences through their field work in Nepal Tarai and analyzed them on the basis of the Tagmeme Model.

Subsequently Maithili sentences were analyzed within the framework of Transformational Generative Grammar. Singh (1978a) is the first theoretical analysis of Maithili syntax within the framework of Relational Grammar. In a subsequent paper Singh (1979b, 107–14) analyzes Maithili agreement in terms of language universals.

Subsequently Yadava (1987, 1998) explores Maithili syntactic issues within the Government Binding (GB) theory proposed by Noam Chomsky (1981).

Burghart (in progress) made a significant contribution in the field of Maithili grammar. In his work he has presented a comprehensive description of the language in various sociolinguistic axes. It also aims to make a linguistic study of the language and also to teach it to foreigners. Yadav has published *A Reference Grammar of Maithili* (1996). This study is a detailed description of Maithili phonology, morphology, syntax and other related issues.

3.4 Dialectal variations: approximations

Being a cross-border language and having contact with different languages, Maithili exhibits different dialectal variations in Nepal and India. According to Sinha (1958:5-6) there exist seven regional dialects of Maithili in India. They are the standard, southern, eastern, Chikachiki, western, Jethi, and the central colloquial dialects. Of them, standard Maithili is spoken in the north of Darbhanga district (Bihar state, India) which

now forms the part of the Madhubani district. So far little attempt has been made to study the sociodialects of the language.

It may however be said that Maithili exhibits social variations in its pronunciation, vocabulary and grammar in terms of the speaker's caste, sex, education, interpersonal relationship and other social factors.

In Nepal a preliminary study (Yadava and Mahato 2061) reveals that there are three regional dialects: eastern Morang and Sunsari districts; central (Saptari, Siraha, Dhanusha and eastern Mahottari districts); and western (western Mahottari, Sarlahi and eastern Rautahat districts). There are approximately two social dialects of Maithili in Nepal: standard and nonstandard, though there are also observable some ethnic variations. These variations are, however, just approximations and need to be verified with a sociolinguistic survey.

3.6 Script, Standardization and Language Processing

Maithili has had a long written tradition. Consequently, it has been a norm to accept the language used by great writers as standard. Besides, Maithili has a rich vocabulary and standard dictionary and grammar have been produced. It has also been attempted to establish its standard form across its various social and regional dialects. Presently Maithili orthography is being improved on individual and institutional basis. At the behest of *Mithila Darpan*, an online Maithili fortnightly literary journal, a standard keyboard has been developed with the help of Indian and Nepalese linguists and is in practice (maithili.blogspot.com/2009/07/blog-post.html).

Previously, Maithili had its own script called *Mithilakshar* or *Tirhuta*, which originated from *Brahmi* (of the third century B.C. Asokan inscription) via the proto-Bengali script and is similar to the modern Bengali and Oriya writing systems. Besides the *Tirhuta* script, the *Kaithi* script was also used by *Kayasthas* (belonging to a caste of writers and clerks), especially in keeping written records at government and private events. These two scripts are now almost abandoned. For the sake of ease in learnability and printing, and also perhaps under the influence of the Hindi writing system, they have been gradually replaced by the *Devanagari* script used in writing Hindi, Nepali and some other languages of both Indo-Aryan and Tibeto-Burman stocks spoken in adjoining areas.

Recently there have been undertaken some initiatives for the unicodification of Mithilakshar. One of these is the proposal developed by Anshuman Pandey (University of [illegible]) who thinks that the Tirhuta unicode will be published within a year (personal communication).

The reference for the Tirhuta proposal is Pandey, Anshuman. 2011. "Proposal to encode the Tirhuta Script in the SMP of the UCS." ISO/IEC JTC1/SC2/WG2 N4035 (12.1.2011). Available electronically at http://std.dkuug.dk/JTC1/SC2/WG2/docs/n4035.pdf. A modest attempt has been made at Bhashavanchar project where I worked for developing Tanakfont as a converter of Nepali Unicode into Mithilakshar. Central Institute of Indian Languages, Mysore, India, has been involved in developing corpora for major Indian languages including Maithili.

2.8 Domains of language use

2.8.1 Administration

3.8 Domains of language use

3. The Nepali language in Devanagari script shall be the official language.

4. Notwithstanding anything contained in clause (3), it shall not be deemed to have hindered the use of the national language in local bodies and offices. State shall create and the languages so used shall be official.

(*The Interim Constitution of Nepal 2007, Part 4, Article 5*)

Despite all these legal provisions there seems to have lack of commitment on part of the government and Nepali as the basis of the country has been used as official language for practical purposes.

Quite many attempts (mentioned in Note) made by the Education Commission at the first Constituent Assembly has recommended to use Nepali as an official language for the time being and exploring other alternative languages to create provision as well as permanent status after the supreme decision of the new constitution through the recommendation of the Language Commission.

3.8.2 Use of language in education

In Nepal Maithili was been used as subject of instruction from the primary higher levels of education under the Education Act 2028 BS. EFA national programme makes Maithili seven language be used as medium of instruction in primary education for access such as case of learning and quality education.

Like other South Asian nations Nepal is home to great linguistic diversity. This diversity however poses a serious challenge to children with diverse settings in this context. Dakar Education Forum in Dakar was held in 2000 to ensure that by 2015 all children particularly girls and children from ethnic minorities have access to complete free and compulsory primary education of good quality. To achieve this goal and make education equitable and accessible to children with diverse linguistic backgrounds was one of the strategies to introduce education mainly through the medium of their mother tongue. Success of active teaching depends in clear and understandable communication between teacher and learners. Language of instruction is at the heart of any learning process. For this reason, to the extent possible, instruction is provided in languages children with clear access to education should be able to participate in learning processes according to their evolving capacities to achieve quality education. Most people in Nepal consider [illegible] as a helping hand to express development, reducing their high [illegible] and poor rates. [illegible] confidence about [illegible]

[illegible] the advantages of mother tongue based multilingual [illegible] has also [illegible] children's education. Recent [illegible] such as *Interim Constitution of Nepal 2007, School Sector Reform Programme (SSRP) 2009-15, All [illegible] Programme, [illegible] Inclusive Education Guidelines 2010, MoE Resource Centre [illegible]* have been made [illegible] in the mother tongue. The [illegible] with regard to the [illegible] weaknesses [illegible] of Ministry of Education with technical support

2.4 Language of wider communication (LWC)

[illegible] speakers also Maithili prevails as the language [illegible] Maithili speakers are also found to [illegible] speakers both to use Hindi as LWC. However, there is a very [illegible] educated speakers [illegible] Nepali as LWC. Maithili and Hindi are [illegible] through Nepali education.

3 Main linguistic features

This section discusses the major typological features of the Maithili language at its [illegible] level. To show how the language operates with grammatical [illegible] Nepali examples are also given wherever relevant.

The Maithili language has 29 consonants and 10 oral vowels. In Devanagari script, here exemplified, among vowels which do not have [illegible] Maithili, in addition to the oral vowels can be nasalized. Thus Maithili has 42 phonemes in total, also as a few [illegible].

2 The most interesting aspect of Maithili grammar is its highly [illegible] morphology. As in other Indo-Aryan languages, the verb in Maithili is [illegible] morphemes. [illegible] grammatical [illegible] and number of the [illegible] of the verb stem. Maithili verbs [illegible] gender and honorific levels of subject and object. [illegible] verb stem. Aspect, tense, and [illegible] Agreement, Agreement.

Like several Indo-Aryan and [illegible] Indian languages, Maithili [illegible] language

4 In Maithili [illegible] are [illegible] cause to get out by [illegible]

5 Like other South Asian [illegible] process is also [illegible] constituent. This construction [illegible]

6 Like in many languages of South Asian, Maithili [illegible] [illegible] noun phrases [illegible] and [illegible]

The sequence of [illegible] [illegible] to [illegible] [illegible] Nepali [illegible]

7 A negative particle [illegible] number but this [illegible] [illegible] and [illegible] [illegible] Singh 1958: 88).

8 [illegible] Maithili nouns rarely used to be [illegible] South Asian [illegible] Maithili has a [illegible] [illegible] [illegible]

9 Like Nepali, Maithili has [illegible] [illegible] language, there is a [illegible] [illegible] [illegible] Ram will buy a book [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Maithili sentence Ram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dependent clause [illegible] dependent clause [illegible] book.

10 Maithili [illegible]

11 [illegible] demonstratives and numerals precede [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] books.

12 [illegible] What will Ram read [illegible] the world's languages, Maithili has a remarkable [illegible] [illegible] Ram, [illegible] has rule of subject [illegible] dependent clause can be raised to the subject position of the main clause [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Singh, L. N. 1980. Relative Clause [illegible] Maithi. *Nepalese Linguistics* 7: 57–
58.

1993. Some Aspects of Maithili Syntax: A Transformational Generative Approach. unpublished. M.Phil. dissertation. Delhi: University of Delhi.

1998. Agreement, Role, Language and Case and Maithili. South Asian Language Review 8: [illegible].

Stump, Gregory T. and Ramawatar Yadav. 1988. Maithili Verb Agreement and the Control Agreement Principle. In *Proceedings of the Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society* 24: 304–324.

Yadav, R. 1984. *Maithili Pronominals and Pronominalization*. Master's Thesis. Unpublished dissertation. Mysore: University of Mysore.

1996. *A Reference Grammar of Maithili*. Berlin and New York: Mouton de Gruyter.

Yadav, S.K. 1990. *Language Planning in Nepal: An Assessment and Prospects for Reform*. Unpublished Doctoral Dissertation. Jaipur: University of Jaipur.

Yadava, Y.P. 1979. Ergatives in Maithili and English. CIEFL: Hyderabad. ms.

1980. Time, Tense and Aspect in English and Maithili: a Contrastive Study. CIEFL: Hyderabad. unpublished M.Litt. dissertation.

1983. *Movement, Rules in English and Maithili: Their Implications for the Theory of Government and Binding*. doctoral dissertation. Hyderabad: CIEFL. 1986.

1998. *Issues in Maithili Syntax*. Munich: Lincom Europa.

1998a. *Reading in Maithili: Language, Literature and Culture*. Kathmandu: Royal Nepal Academy.

1998b. The Complexity of Maithili Verb Agreement. In Singh, R. (ed.) *The Yearbook of South Asian Languages and Linguistics*. 1999. Vol.2. Delhi: The Sage Publication.

2000. "Maithili". In Jane Garry and Carl Rubino, eds. *Facts about the World's Languages: An Encyclopedia of the World's Languages*. New York and Dublin: The W.H. Wilson Company.

2003. 'Language'. In *Population Monograph of Nepal*. Kathmandu: CBS.

2005. Nominative Case in Maithili. In Bhaskararao and Subbarao (eds.), *Nominative Subjects*. Amsterdam: John Benjamins.

2007. Anaphoric Relations in Maithili and Linguistic theory. *Linguistic Theory and South Asian Languages*. Amsterdam: John Benjamins.

Yadava, Y.P. and Shobhu Mahato. 2011. "A Sociolinguistic Study of Maithili". LaSuS Report. ms.

अ

আন্তর্জাতিক অর্থনীতি

সূচিপত্র

আন্তর্জাতিক বাণিজ্যের তত্ত্ব ১

তুলনামূলক সুবিধার ধ্রুপদী মডেল ১৪

হেকশার-ওহলিন মডেল ৩১

বাণিজ্য নীতি: শুল্ক ও অশুল্ক বাধা ৫৬

বিশ্ব বাণিজ্য সংস্থা ও আঞ্চলিক জোট ৭৮

বিনিময় হার নির্ধারণ ৯৫

ভাসমান ও স্থির বিনিময় হার ব্যবস্থা ১১২

ব্যালান্স অব পেমেন্টস: কাঠামো ও বিশ্লেষণ ১২৯

চলতি হিসাব ও মূলধন হিসাব ১৪৭

ভারসাম্য বিনিময় হার ও মূল্য সমন্বয় ১৬৩

মুক্তবাজার কাঠামো ও অসম্পূর্ণ প্রতিযোগিতা ১৮০

অপূর্ণ প্রতিযোগিতা ও কৌশলগত বাণিজ্য ১৯৮

রফতানিমুখী শিল্পায়ন ও উন্নয়ন ২১৫

আমদানি প্রতিস্থাপন শিল্পায়ন ২৩২

প্রতিযোগিতা সক্ষমতা ও উৎপাদনশীলতা ২৪৯

শ্রমের আন্তর্জাতিক গতিশীলতা ২৬৬

মূলধনের আন্তর্জাতিক প্রবাহ ২৮৩

বহুজাতিক কর্পোরেশন ও বিদেশি বিনিয়োগ ২৯৯

রপ্তানি ঋণ ও রপ্তানি বীমা ৩১৬

আন্তর্জাতিক অর্থায়ন ৩৩৩

فصل ۱۰: مدیریت حافظه و تخصیص پویا

تخصیص پویا به برنامه اجازه می‌دهد حافظه را در زمان اجرا درخواست کند. این حافظه از ناحیه‌ای به نام **heap** گرفته می‌شود. برخلاف متغیرهای محلی، عمر این حافظه به تابعی که آن را ساخته بستگی ندارد.

نشت حافظه زمانی رخ می‌دهد که برنامه حافظه‌ای را که دیگر لازم ندارد آزاد نکند. در برنامه‌های طولانی‌مدت، نشت کوچک هم می‌تواند به مرور زمان مشکل بزرگی بسازد.

اشاره‌گر تهی نشان می‌دهد که اشاره‌گر به هیچ شیئی معتبری اشاره نمی‌کند. پیش از استفاده از اشاره‌گر باید بررسی کنید که تهی نباشد.

آرایه‌های پویا اندازه‌ای را که در زمان اجرا مشخص می‌شود می‌پذیرند. اندازه آن‌ها پس از ساخته شدن قابل تغییر نیست.

تابع سازنده شیئی را آماده استفاده می‌کند و **تابع مخرب** منابع آن را پیش از آزاد شدن آزاد می‌کند.

کپی عمیق از کپی سطحی مهم‌تر است، زیرا داده‌های اشاره‌گر را هم کپی می‌کند.

شمارش ارجاع تعداد اشاره‌گرهایی را که به یک شیء اشاره می‌کنند نگه می‌دارد و شیء را در صفر شدن آزاد می‌کند.

اشاره‌گر هوشمند مالکیت حافظه را به‌طور خودکار مدیریت می‌کند و نشت را کاهش می‌دهد.

تخصیص‌دهنده سفارشی می‌تواند برای اشیاء کوچک عملکرد بهتری ارائه دهد.

جابه‌جایی معنایی به شیء مقصد اجازه می‌دهد داده‌های منبع را بدون کپی برداری کند.

ارث‌بری خصوصی پیاده‌سازی را پنهان می‌کند بدون آنکه رابط عمومی کلاس تغییر کند.

ترکیب رابطه‌ای است که در آن یک شیء شیء دیگری را در خود نگه می‌دارد.

تابع مجازی خالص رابط را تعریف می‌کند و کلاس را انتزاعی می‌سازد.

چندریختی امکان می‌دهد از طریق اشاره‌گر پایه، توابع مشتق‌شده فراخوانی شوند.

تابع مجازی رفتار مشتق‌شده را در زمان اجرا انتخاب می‌کند.

کلاس انتزاعی نمی‌تواند نمونه‌سازی شود و فقط برای ارث‌بری وجود دارد.

ارث‌بری عمومی رابط پایه را حفظ می‌کند و رابطه «است‌یک» را برقرار می‌سازد.

ارث‌بری به کلاس مشتق‌شده اجازه می‌دهد اعضای کلاس پایه را دوباره استفاده کند.

کلاس پایه اعضای مشترک را تعریف می‌کند تا از تکرار کد جلوگیری شود.

کلاس مشتق‌شده رفتار کلاس پایه را گسترش یا تغییر می‌دهد.

سازنده کپی شیء جدیدی را با کپی عمیق از شیء موجود می‌سازد.

عملگر انتساب شیء موجود را با کپی عمیق از شیء دیگر جایگزین می‌کند.

سازنده انتقال منابع را از یک شیء موقت به شیء جدید منتقل می‌کند.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

سازنده صریح از تبدیل ضمنی نوع جلوگیری می‌کند.

عملگر تبدیل امکان تبدیل شیء به نوع دیگر را فراهم می‌کند.

عملگر فراخوانی شیء را مانند تابع قابل فراخوانی می‌کند.

عملگر اندیس دسترسی به عناصر را با نحو آرایه ممکن می‌سازد.

عملگر دسترسی به اعضای شیء اشاره‌گر دسترسی می‌دهد.

عملگر درج برای چاپ یا سریال‌سازی شیء استفاده می‌شود.

عملگر استخراج برای خواندن یا ساختن شیء از ورودی استفاده می‌شود.

عملگر مقایسه ترتیب یا برابری دو شیء را مشخص می‌کند.

عملگر برابری برابری دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر جمع دو شیء را ترکیب می‌کند و نتیجه را برمی‌گرداند.

عملگر جمع انتساب شیء فعلی را با نتیجه جمع تغییر می‌دهد.

عملگر افزایش شیء را یک واحد جلو می‌برد.

عملگر کاهش شیء را یک واحد عقب می‌برد.

عملگر منفی مقدار منفی شیء را برمی‌گرداند.

عملگر نقیض نتیجه منطقی شیء را برمی‌گرداند.

عملگر تفریق تفاوت دو شیء را برمی‌گرداند.

عملگر تفریق انتساب شیء فعلی را با نتیجه تفریق تغییر می‌دهد.

عملگر ضرب حاصل‌ضرب دو شیء را برمی‌گرداند.

عملگر ضرب انتساب شیء فعلی را با نتیجه ضرب تغییر می‌دهد.

عملگر تقسیم حاصل تقسیم دو شیء را برمی‌گرداند.

عملگر تقسیم انتساب شیء فعلی را با نتیجه تقسیم تغییر می‌دهد.

عملگر باقی‌مانده باقی‌مانده تقسیم دو شیء را برمی‌گرداند.

عملگر باقی‌مانده انتساب شیء فعلی را با باقی‌مانده تقسیم تغییر می‌دهد.

عملگر بیت‌به‌بیت و بیت‌های دو شیء را با هم AND می‌کند.

عملگر بیت‌به‌بیت و انتساب شیء فعلی را با نتیجه AND بیتی تغییر می‌دهد.

عملگر بیت‌به‌بیت یا بیت‌های دو شیء را با هم OR می‌کند.

عملگر بیت‌به‌بیت یا انتساب شیء فعلی را با نتیجه OR بیتی تغییر می‌دهد.

عملگر بیت‌به‌بیت نقیض بیت‌های شیء را معکوس می‌کند.

عملگر بیت‌به‌بیت یا انحصاری بیت‌های دو شیء را با هم XOR می‌کند.

عملگر بیت‌به‌بیت یا انحصاری انتساب شیء فعلی را با نتیجه XOR بیتی تغییر می‌دهد.

عملگر شیفت چپ بیت‌های شیء را به چپ شیفت می‌دهد.

عملگر شیفت چپ انتساب شیء فعلی را با نتیجه شیفت چپ تغییر می‌دهد.

عملگر شیفت راست بیت‌های شیء را به راست شیفت می‌دهد.

عملگر شیفت راست انتساب شیء فعلی را با نتیجه شیفت راست تغییر می‌دهد.

عملگر کوچکتر ترتیب دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر کوچکتر یا مساوی ترتیب دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر بزرگتر ترتیب دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر بزرگتر یا مساوی ترتیب دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر نامساوی برابری دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر تساوی برابری دو شیء را بررسی می‌کند.

عملگر و منطقی نتیجه منطقی دو شیء را برمی‌گرداند.

عملگر یا منطقی نتیجه منطقی دو شیء را برمی‌گرداند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

عملگر انتساب شیء فعلی را با کپی عمیق از شیء دیگر تغییر می‌دهد.

عملگر انتساب انتقال منابع شیء فعلی را آزاد و منابع شیء موقت را منتقل می‌کند.

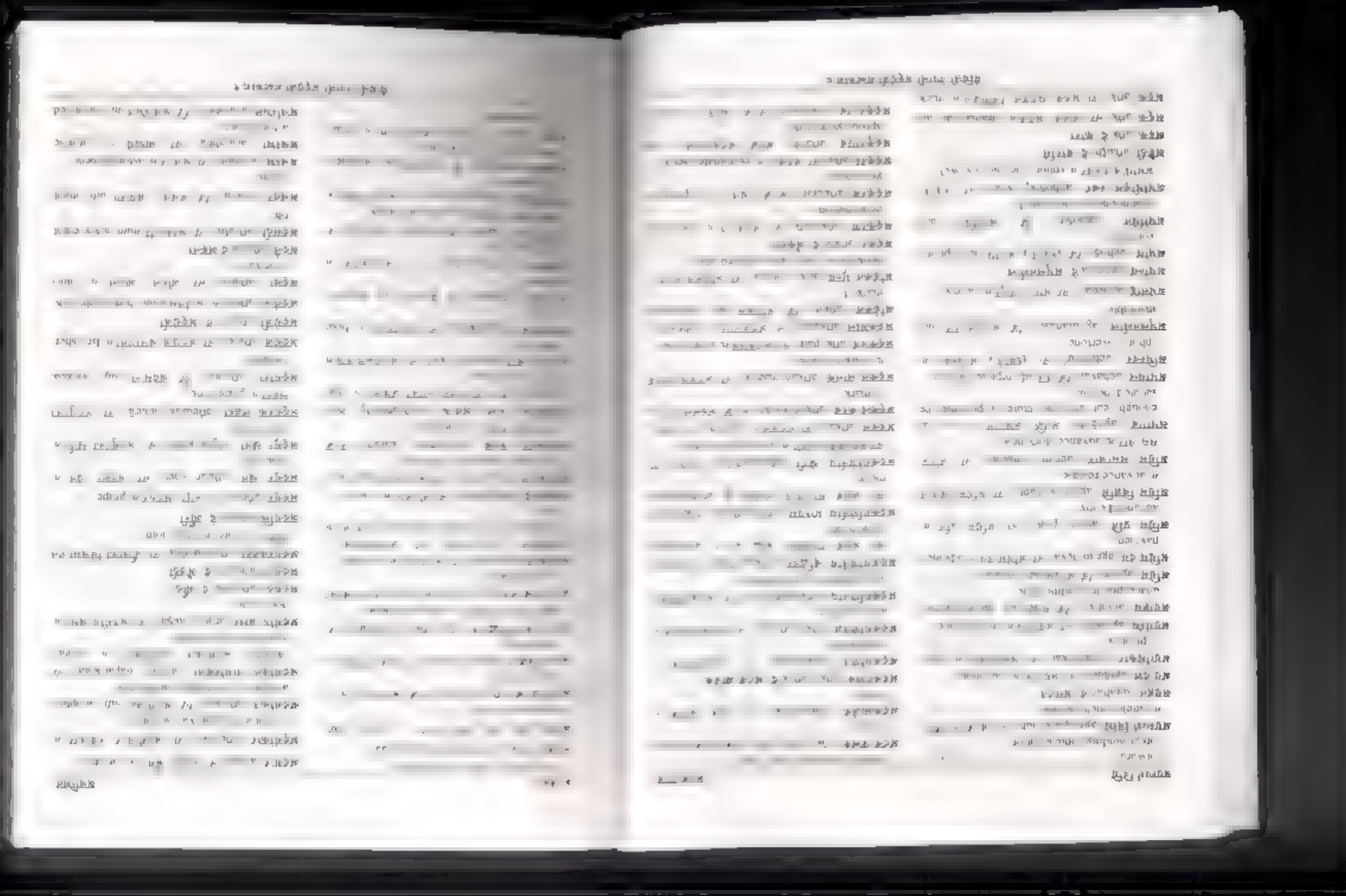

١٧-٤ اختبار الفرضيات باستخدام توزيع t

عندما يكون حجم العينة صغيرًا ($n < 30$) ولا يكون الانحراف المعياري للمجتمع معلومًا، فإن توزيع t هو الأداة المناسبة لاختبار الفرضيات حول المتوسط. يعتمد هذا التوزيع على درجات الحرية $df = n - 1$.

مثال ١٧-٤-١: أعلنت شركة أن متوسط عمر بطارية هاتفها هو ١٢ ساعة. اختار مستهلك عشوائي ٩ هواتف من هذه الشركة، فكان متوسط عمر بطارياتها ١١٫٤ ساعة بانحراف معياري عينة قدره ١٫٢ ساعة. عند مستوى دلالة $\alpha = 0.05$، هل يوجد دليل كافٍ لرفض ادعاء الشركة؟

الحل: نضع الفرضيتين: $H_0: \mu = 12$ و $H_1: \mu < 12$. نحسب إحصاءة الاختبار:

$$t = \frac{\bar{x} - \mu_0}{s / \sqrt{n}} = \frac{11.4 - 12}{1.2 / \sqrt{9}} = \frac{-0.6}{0.4} = -1.5$$

بدرجات حرية $df = 8$، القيمة الحرجة لاختبار ذي طرف واحد هي $t_{0.05} = -1.860$. بما أن $-1.5 > -1.860$، فلا نرفض H_0. لا يوجد دليل إحصائي كافٍ عند هذا المستوى.

مثال ١٧-٤-٢: يريد مدرب فريق كرة قدم مقارنة متوسط سرعة لاعبيه في الموسم الحالي بمتوسط الموسم الماضي. سجل ١٢ لاعبًا سرعاتهم القصوى (بالكم/س) في كلا الموسمين. الفروق: $+0.8, +1.2, -0.3, +0.5, +0.9, +0.1, +1.0, -0.2, +0.6, +0.4, +0.7, +0.3$. اختبر عند $\alpha = 0.01$ أن السرعة تحسنت.

الحل: $\bar{d} = 0.475$، $s_d \approx 0.494$، $n = 12$. الفرضيتان: $H_0: \mu_d = 0$ و $H_1: \mu_d > 0$.

$$t = \frac{0.475}{0.494 / \sqrt{12}} \approx 3.331$$

بدرجات حرية $df = 11$، القيمة الحرجة $t_{0.01} = 2.718$. بما أن $3.331 > 2.718$، نرفض H_0 ونستنتج أن السرعة تحسنت.

١٧-٥ اختبار مربع كاي للاستقلال

يُستخدم اختبار مربع كاي للاستقلال لتحديد ما إذا كان هناك ارتباط بين متغيرين فئويين. تُرتب البيانات في جدول تكراري، ويُحسب التكرار المتوقع لكل خلية بضرب مجموع صفها في مجموع عمودها ثم القسمة على الحجم الكلي.

مثال ١٧-٥-١: أجرى باحث استطلاعًا على ٢٠٠ شخص لمعرفة العلاقة بين التفضيل السياسي والمستوى التعليمي. النتائج: من الحاصلين على شهادة جامعية ($n = 120$) صوت ٧٠ لصالح المرشح أ و٥٠ لصالح المرشح ب. من غير الحاصلين ($n = 80$) صوت ٣٠ لأ و٥٠ لب. اختبر عند $\alpha = 0.05$ وجود علاقة.

الحل: التكرارات المتوقعة: $E_{11} = 84$، $E_{12} = 36$، $E_{21} = 56$، $E_{22} = 24$.

$$\chi^2 = \frac{(70-84)^2}{84} + \frac{(50-36)^2}{36} + \frac{(30-56)^2}{56} + \frac{(50-24)^2}{24} \approx 23.810$$

بدرجات حرية $df = (2-1)(2-1) = 1$، القيمة الحرجة $\chi^2_{0.05} = 3.841$. بما أن $23.810 > 3.841$، نرفض H_0 ونستنتج وجود علاقة بين المتغيرين.

مثال ١٧-٥-٢: يريد مصنع اختبار ما إذا كان معدل العيوب يختلف بين ثلاث ورديات عمل. سُجلت عدد المنتجات المعيبة في ٥٠٠ وحدة لكل وردية: الأولى ٢٥، الثانية ٤٠، الثالثة ٦٥. اختبر عند $\alpha = 0.05$ أن المعدل متساوٍ.

الحل: التكرار المتوقع لكل خلية $E = 500 \times \frac{130}{1500} = 43.333$.

$$\chi^2 = \frac{(25-43.333)^2}{43.333} + \frac{(40-43.333)^2}{43.333} + \frac{(65-43.333)^2}{43.333} \approx 12.308$$

بدرجات حرية $df = 2$، القيمة الحرجة $\chi^2_{0.05} = 5.991$. بما أن $12.308 > 5.991$، نرفض H_0 ونستنتج أن المعدل يختلف بين الورديات.

١٧-٦ تحليل التباين الأحادي

يُستخدم تحليل التباين الأحادي (ANOVA) لمقارنة متوسطات ثلاث مجموعات أو أكثر في آن واحد، بدلًا من إجراء اختبارات t متعددة التي تزيد من احتمال الخطأ من النوع الأول. تُحسب إحصاءة الاختبار F كنسبة بين التباين بين المجموعات والتباين داخل المجموعات.

مثال ١٧-٦-١: قارن ثلاثة أنواع من السماد في إنبات البذور. زُرعت ٥ بذور في كل نوع، وسُجل عدد البذور النابتة: النوع أ: ٤، ٥، ٣، ٤، ٤؛ النوع ب: ٦، ٧، ٥، ٦، ٦؛ النوع ج: ٣، ٢، ٤، ٣، ٣. اختبر عند $\alpha = 0.05$ أن المتوسطات متساوية.

الحل: $\bar{x}_A = 4$، $\bar{x}_B = 6$، $\bar{x}_C = 3$، $\bar{x}_{GM} = 4.333$. $SS_B = 20$، $SS_W = 8$، $df_B = 2$، $df_W = 12$.

$$F = \frac{20/2}{8/12} = \frac{10}{0.667} = 15.000$$

القيمة الحرجة $F_{0.05,2,12} = 3.885$. بما أن $15.000 > 3.885$، نرفض H_0 ونستنتج أن متوسطات الأنواع ليست متساوية.

مثال ١٧-٦-٢: قارن أربعة مطاعم متوسط وقت انتظار الزبائن. سُجلت أوقات ٤ زبائن في كل مطعم (بالدقائق): أ: ١٢، ١٥، ١٣، ١٤؛ ب: ١٨، ١٧، ٢٠، ١٩؛ ج: ١٠، ١١، ٩، ١٢؛ د: ١٦، ١٤، ١٥، ١٧. اختبر عند $\alpha = 0.01$ وجود فرق.

الحل: $\bar{x}_A = 13.5$، $\bar{x}_B = 18.5$، $\bar{x}_C = 10.5$، $\bar{x}_D = 15.5$، $\bar{x}_{GM} = 14.5$. $SS_B = 84$، $SS_W = 18$، $df_B = 3$، $df_W = 12$.

$$F = \frac{84/3}{18/12} = \frac{28}{1.5} = 18.667$$

القيمة الحرجة $F_{0.01,3,12} = 5.953$. بما أن $18.667 > 5.953$، نرفض H_0 ونستنتج وجود فرق بين المتوسطات.

١٧-٧ الانحدار الخطي البسيط

يُستخدم الانحدار الخطي البسيط لنمذجة العلاقة بين متغير مستقل x ومتغير تابع y بمعادلة خط مستقيم $\hat{y} = b_0 + b_1 x$. تُحسب المعاملات بطريقة المربعات الصغرى، ويُقيَّم جودة التوفيق بمعامل التحديد r^2.

مثال ١٧-٧-١: سجل ٦ طلاب عدد ساعات الدراسة (x) ودرجة الاختبار (y): $(2, 50), (3, 55), (5, 70), (6, 75), (8, 90), (9, 95)$. أوجد معادلة خط الانحدار وقدّر درجة طالب درس ٧ ساعات.

الحل: $\bar{x} = 5.5$، $\bar{y} = 72.5$، $S_{xx} = 41.5$، $S_{xy} = 165$.

$$b_1 = \frac{165}{41.5} \approx 3.976, \quad b_0 = 72.5 - 3.976 \times 5.5 \approx 50.614$$

$\hat{y} = 50.614 + 3.976x$. عند $x = 7$: $\hat{y} \approx 78.43$. $r^2 \approx 0.994$.

مثال ١٧-٧-٢: سجل ٥ أشخاص عمرهم (x) وضغط الدم الانقباضي (y): $(25, 118), (30, 122), (35, 130), (40, 135), (45, 142)$. أوجد معادلة خط الانحدار وقدّر ضغط شخص عمره ٥٠ سنة.

الحل: $\bar{x} = 35$، $\bar{y} = 129.4$، $S_{xx} = 250$، $S_{xy} = 240$.

$$b_1 = \frac{240}{250} = 0.960, \quad b_0 = 129.4 - 0.960 \times 35 = 95.800$$

$\hat{y} = 95.800 + 0.960x$. عند $x = 50$: $\hat{y} = 143.800$. $r^2 \approx 0.922$.

١٧-٨ تمارين الفصل

تمرين ١٧-١: أعلنت شركة أن متوسط عمر بطارية هاتفها هو ١٢ ساعة. اختار مستهلك عشوائي ٩ هواتف من هذه الشركة، فكان متوسط عمر بطارياتها ١١٫٤ ساعة بانحراف معياري عينة قدره ١٫٢ ساعة. عند مستوى دلالة $\alpha = 0.05$، هل يوجد دليل كافٍ لرفض ادعاء الشركة؟

تمرين ١٧-٢: يريد مدرب فريق كرة قدم مقارنة متوسط سرعة لاعبيه في الموسم الحالي بمتوسط الموسم الماضي. سجل ١٢ لاعبًا سرعاتهم القصوى (بالكم/س) في كلا الموسمين. الفروق: $+0.8, +1.2, -0.3, +0.5, +0.9, +0.1, +1.0, -0.2, +0.6, +0.4, +0.7, +0.3$. اختبر عند $\alpha = 0.01$ أن السرعة تحسنت.

تمرين ١٧-٣: أجرى باحث استطلاعًا على ٢٠٠ شخص لمعرفة العلاقة بين التفضيل السياسي والمستوى التعليمي. النتائج: من الحاصلين على شهادة جامعية ($n = 120$) صوت ٧٠ لصالح المرشح أ و٥٠ لصالح المرشح ب. من غير الحاصلين ($n = 80$) صوت ٣٠ لأ و٥٠ لب. اختبر عند $\alpha = 0.05$ وجود علاقة.

تمرين ١٧-٤: يريد مصنع اختبار ما إذا كان معدل العيوب يختلف بين ثلاث ورديات عمل. سُجلت عدد المنتجات المعيبة في ٥٠٠ وحدة لكل وردية: الأولى ٢٥، الثانية ٤٠، الثالثة ٦٥. اختبر عند $\alpha = 0.05$ أن المعدل متساوٍ.

تمرين ١٧-٥: قارن ثلاثة أنواع من السماد في إنبات البذور. زُرعت ٥ بذور في كل نوع، وسُجل عدد البذور النابتة: النوع أ: ٤، ٥، ٣، ٤، ٤؛ النوع ب: ٦، ٧، ٥، ٦، ٦؛ النوع ج: ٣، ٢، ٤، ٣، ٣. اختبر عند $\alpha = 0.05$ أن المتوسطات متساوية.

تمرين ١٧-٦: قارن أربعة مطاعم متوسط وقت انتظار الزبائن. سُجلت أوقات ٤ زبائن في كل مطعم (بالدقائق): أ: ١٢، ١٥، ١٣، ١٤؛ ب: ١٨، ١٧، ٢٠، ١٩؛ ج: ١٠، ١١، ٩، ١٢؛ د: ١٦، ١٤، ١٥، ١٧. اختبر عند $\alpha = 0.01$ وجود فرق.

تمرين ١٧-٧: سجل ٦ طلاب عدد ساعات الدراسة (x) ودرجة الاختبار (y): $(2, 50), (3, 55), (5, 70), (6, 75), (8, 90), (9, 95)$. أوجد معادلة خط الانحدار وقدّر درجة طالب درس ٧ ساعات.

تمرين ١٧-٨: سجل ٥ أشخاص عمرهم (x) وضغط الدم الانقباضي (y): $(25, 118), (30, 122), (35, 130), (40, 135), (45, 142)$. أوجد معادلة خط الانحدار وقدّر ضغط شخص عمره ٥٠ سنة.

अनधरिया रात्रि anadhariya rātri *सं* अँधेरी रात *n* dark night

अनधार anadhār *हि* अन्धकार *adj n* dark darkness

अनधार मेघ [anadhār megh] *सं* अँधेरा बादल *n* dark cloud

अनधार होगब [anadhār hoegab] *मै हि* अँधेरा हुआ *vi* to darken

अनहोनी anahōnī *हि* अप्रत्याशित *adv* occurring mysteriously

अनाकर्षक [anākarṣak] *हि* अनाकर्षक *adj* unattractive

अनाकानी [anākānī] *सं* अनाकानी *n* hesitation in talk

अनाकार anākār *हि* अनाकार *adj* amorphous

अनाक्षरिक [anākṣarik] *हि* (प्रति) अनाक्षरिक *adj* aphonic asyllabic nonsyllabic

अनाचार anācār] *सं* अनाचार *n* evil conduct misbehaviour misdeed

अनाचारी [anācārī] *हि* अनाचारी *adj* misbehaved, mischievous

अनाच्छादन anāchādan *सं* अनाच्छादन *n* denudation

अनाज anāj *सं* अनाज *n* cereals grain, food grain crops

अनाज्ञाकारी [anājñākārī] *हि* अनाज्ञाकारी *adj* disobedient

अनाड़ी anāṛī *हि* अनाड़ी *adj* foolish, stupid, inexpert clumsy

अनात्मीय [anātmīya] *हि* व्यक्तिगत सम्बन्ध रखनेवाला having distant relation

अनाथ [anāth] *हि* अनाथ *adj* orphan / orphan helpless, without support, unprotected

अनाथ बनाएब anāth banāeb *मै हि* अनाथ बनाना *vt* to make orphan

अनाथालय [anāthālaya] *सं* अनाथालय *n* orphanage

अनाश्रम anāśrama] *मै* **अनाथालय**

अनादर anādar] *सं* अनादर *n* disrespect, dishonour disgrace, insult

अनादि anādi *हि* अनादि *adj* having no beginning, coming from eternity

अनादृत anādṛt *सं* अनादृत *adj* unacceptable

अनाधिकृत anādhikṛt *हि* अनाधिकृत *adj* unauthorized

अनाबसनाश anābasanāś *हि* विनाशक *adj* useless destructive

अनामला [anāmalā] *सं* नाम मालूम की जाने वाली अवस्था *n* anonymous

अनामिक anāmik *हि* नाम उच्चारण नहीं करने *adj* without having name reserved, timid

अनामिक साक्षात्कार anāmik sākṣātkār *सं* अनामिक साक्षात्कार *n* blind interview

अनायास anāyās *हि हि* अनायास *adv* easily without any effort

अनार anār *सं* अनार दाड़िम *n* pomegranate

अनानस anānas *सं* अनानस *n* pineapple

अनार्द्र anārdr *हि* अनार्द्र *adj* anhydrous

अनार्य anārya *सं हि* अनार्य *n adj* non-Aryan

अनावर्त [anāvart *हि* अनावर्त पुनः *adj* not returning

अनावश्यक [anāvaśyak *हि* अनावश्यक *adj* redundant, unwanted, unnecessary superfluous

अनावश्यक खर्च anāvaśyak kharc *सं* अनावश्यक खर्च *n* unnecessary expenditure

अनावृत्तिकरण [anāvṛttikaraṇ *सं* अनावृत्तिकरण *n* denudation

अनावृष्टि [anāvṛṣṭi *सं* अनावृष्टि *n* drought lack of rain

अनाश्य anāśya] *हि* अनाश्य अविनाशी *adj* indestructible

अनाश्रित anāśrit *हि* अनाश्रित *adj* independent

अनासक्ति anāsakti *सं* अनासक्ति *n* detachment unattachment

अनासुदी anāsudī *हि हि* अचानक *adv* suddenly unexpectedly

अनास्था [anāsthā *सं* अनास्था *n* lack of faith disbelief

अनादर anādar *हि* अनादर *adj* disrespect

अनादृत anādṛt *सं* अनादृत अनादर *n* disrespect

अनाधिकार anādhikār *हि* अनाधिकार

अनाधिकार पैसब anādhikār paisab *मै हि* अनाधिकार पैठना *vi* to encroach

अनाधिकार चर्चा anādhikār carcā *सं हि* अनाधिकार चर्चा *n* unauthorized talk

अनाधिकृत anādhikṛt *हि* अनाधिकृत *adj* unauthorized

अनाधिकृत प्रवेश anādhikṛt praveś *सं हि* अनाधिकृत प्रवेश *n* unauthorized entry

अनाधिकृत व्यक्ति anādhikṛt vyakti *सं हि* अनाधिकृत व्यक्ति *n* unauthorized person

अनाधिपत्य anādhipatya *सं* अनाधिपत्य *n* anarchy

अनाध्यायी [anādhyāyī] *हि* अनाध्यायी *adj* unwilling

अनाध्यायी anādhyāyī

अनुप्रास _____ *pl* -सों *m* [Sanskrit] *rhyme, alliteration*

अनुप्रासी (anuprāsī) *adj* [Sanskrit] *alliterative*

अनुप्रेक्षा anuprekshā *f* [Sanskrit] *reflection, meditation*

अनुप्रेरक anuprerak *adj* [Sanskrit] *motivating, inducing*

अनुप्रेरणा anuprerṇā *f* [Sanskrit] *motivation, inducement*

अनुप्लवन anuplavan *m* [Sanskrit] *floating, buoyancy*

अनुबंध anubandh *m* [Sanskrit] *appendix, supplement*

अनुबंधन anubandhan *m* [Sanskrit] *binding, tying*

अनुबंधित anubandhit *adj* [Sanskrit] *bound, tied, conditioned*

अनुबंधित प्रतिक्रिया anubandhit pratikriyā *f* [Sanskrit] *conditioned response*

अनुबंधित प्रेरक anubandhit prerak *m* [Sanskrit] *conditioned stimulus*

अनुबंधित शिक्षण anubandhit shikṣaṇ *m* [Sanskrit] *conditioned learning*

अनुबंधी (anubandhī) *adj* [Sanskrit] *related, connected*

अनुबंधी चर anubandhī char *m* [Sanskrit] *dependent variable*

अनुबंधी प्रतिक्रिया anubandhī pratikriyā *f* [Sanskrit] *consummatory response*

अनुबंधी व्यवहार anubandhī vyavahār *m* [Sanskrit] *consummatory behaviour*

अनुबंधी सुदृढ़क anubandhī sudṛḍhak *m* [Sanskrit] *consummatory reinforcer*

अनुबंधी (व्यंजन) *m* [Sanskrit] *nasal (consonant)*

अनुबंधी स्वर anubandhī svar *m* [Sanskrit] *nasalized vowel*

अनुबंधी (व्यंजन) *m* [Sanskrit] *nasal (consonant)*

अनुबंधित anubandhit *adj* [Sanskrit] *bound, tied, conditioned*

अनुबंधित्व anubandhitva *m* [Sanskrit] *nasalization

अनुनिषिपत्र [anuniṣipatra] *सं* अनुनिषिपत्र *n* dull matter

अनुलेखन [anulekhan] *सं* अनुलेखन *n* copying

अनुलेपन [anulepan] *सं* अनुलेपन *n* anointing

अनुलोम [anulom] *हिं* देखें अनुलोम *adv* n natural and regular order adjective and adverb with the noun with the person

अनुवंशिक [anuvanśik] *हिं* अनुवंशिक *adj* genetic

अनुवर्तन [anuvartan] *सं* अनुवर्तन *n* continuity succession

अनुवर्ती [anuvartī] *हिं* अनुवर्ती *adj* antecedent, consequent following, consequent succeeding next ensuing

अनुवाद [anuvād] *सं* पुं. अनुवाद *n* translation

अनुवाद करना [anuvād karnā] *सं* क्रि. अनुवाद करना *v t* translate

अनुवाद विधि [anuvād vidhi] *सं* अनुवाद विधि *n* translation method

अनुवाद सेवा [anuvād sevā] *सं* अनुवाद सेवा *n* translating service

अनुवादक [anuvādak] *सं* अनुवादक *n* translator

अनुवादित [anuvādit] *हिं* अनुवादित *adj* translated

अनुवृत्त [anuvṛt] *हिं* अनुवृत्त *adj* complying with removed

अनुवृत्ताकार [anuvṛttākar] *हिं* अनुवृत्ताकार *adj* parabolic

अनुशासन [anuśāsan] *सं* अनुशासन *n* discipline admonition, training

अनुशासित [anuśāsit] *हिं* अनुशासित *adj* disciplined, controlled

अनुशीलन [anuśīlan] *सं* अनुशीलन *n* deliberation reflection, practice, continued study

अनुश्रवण [anuśravan] *सं* अनुश्रवण *n* monitor

अनुश्रवण कार्य [anuśravan kārya] *सं* अनुश्रवण कार्य *n* monitor task

अनुश्रवण परिपथ [anuśravan paripath] *सं* अनुश्रवण परिपथ *n* monitor circuit

अनुश्रवण सेवा [anuśravan sevā] *सं* अनुश्रवण सेवा *n* monitoring service

अनुसूचना [anusūchnā] *सं* अनुसूचना *n* schedule

अनुष्ठान [anuṣṭhān] *सं* अनुष्ठान धार्मिक *n* religious performance practice ritual beginning of a work undertaking

अनुष्ठानी साधक [anuṣṭhānī sādhak] *सं* अनुष्ठानी साधक विशेष *n* devotee

अनुसंकेत [anusaṅket] *सं* अनुसंकेत *n* electric shock

अनुसन्धान [anusandhān] *सं* अनुसन्धान खोज *n* research investigation

अनुसन्धान करना [anusandhān karnā] *सं* क्रि. अनुसन्धान करना *v t* to investigate

अनुसन्धान कार्य [anusandhān kāryal] *सं* अनुसन्धान कार्य *n* reasearch work

अनुसन्धान प्रस्ताव [anusandhān prastāva] *सं* अनुसन्धान प्रस्ताव *n* research proposal

अनुसन्धान विभाग [anusandhān vibhāg] *सं* अनुसन्धान विभाग *n* intelligence agency

अनुसन्धानकर्ता [anusandhānkartā] *सं* अनुसन्धानकर्ता *n* researcher

अनुसन्धानमूलक [anusandhānamūlak] *हिं* अनुसन्धानमूलक *adj* research-oriented

अनुसन्धानात्मक [anusandhānātmak] *हिं* अनुसन्धानात्मक *adj* pertaining to research exploratory

अनुसरण [anusaran] *सं* अनुसरण *n* pursuing follow *n* how to follow up, pursuance imitation, succession copying

अनुसरण काल [anusaran kāl] *सं* अनुसरण काल *n* follow up period

अनुसरबे [anusarabe] *सं हिं* देखें अनुसरबे *v t* follow

अनुसाधक [anusādhak] *सं* अनुसाधक *n* [illegible]

अनुसार [anusār] *हिं* अनुसार *adv* as, in accordance with

अनुसूचित [anusūchit] *हिं* अनुसूचित *adj* enumerated scheduled

अनुसूचित बैंक [anusūchit bank] *सं* अनुसूचित बैंक *n* scheduled bank

अनुसूची [anusūchī] *सं* अनुसूची *n* annexure schedule, appendix

अनुसूचित अनजाति [anusūchit janjati] *सं* अनुसूचित अनजाति *n* scheduled tribes, aboriginal people

अनुसूचित [anusūchit] *सं* देखें अनुसूचित *adj* enumerated, scheduled

अनुस्वार [anusvār] *सं* (व्या.) अनुस्वार *n* grammatical nasal sound represented by a dot over the preceding letter

अनुहार [anuhār] *सं* अनुहार रूप *n* visage resemblance imitation, resemblance, likeness appearance, appearance

अनुसूचित अनजाति [anusūchit janjati] *सं* अनुसूचित अनजाति *n* scheduled tribes, aboriginal people

अनूठा [anūṭhā] *हिं* देखें अनूठा *adj* unique, matchless

अनूठा [anūṭhā] *हिं* देखें अनूठा *adj* unique, matchless

अनेक [anek] *हिं* देखें अनेक *adj* many, several, various

अनेक देवतावादी [anek devatāvādī] *सं* अनेक देवतावादी *n* [illegible]

अनेकता [anekatā] *सं* अनेकता *n* diversity plurality, diversity

अनेकार्थक [anekārthak] *सं* (व्या.) अनेकार्थक *n* grammatical ambiguity

अनेकार्थी [anekārthī] *हिं* अनेकार्थी *adj* grammatically polysemic

अनेर [aner] *हिं* पहाड़ी *n* [illegible] wanton or idle person, a vagabond, disolute, unemployed

अनेरा [anerā] *हिं* देखें अनेर

अनेरा [anerā] *हिं* देखें अनेर

अनेरे [anere] *हिं* देखें बिना किसी कारण *adv* [illegible]

अनैच्छिक [anaichchhik] *हिं* अनैच्छिक *adj* involuntary unwillingly

अनैच्छिक कार्य [anaichchhik kārya] *सं* अनैच्छिक कार्य *n* involuntary act

अनैच्छिक मूलप्रवाह [anaichchhik mūlapravāh] *सं* अनैच्छिक मूलप्रवाह *n* [illegible]

अनैतिक [anaitik] *हिं* अनैतिक *adj* unlawful, illegal unjust unethical

अनैतिक व्यवहार [anaitik vyavahār] *सं* अनैतिक व्यवहार *n* misbehaviour unethical misbehaviour

अनैतिक सम्बन्ध [anaitik sambandh] *सं* अनैतिक सम्बन्ध *n* immoral relationship illicit relation

अनोन [anon] *हिं* अन्न (भोजन जैसे महान्नों *adj* grain salties

अनोनियाँ [anoniyāṁ] *हिं* विभु. जैसे महान्नों *adj* salties

अनौगम्य [anaugamya] *हिं* अनौगम्य *adj* unapproachable

अनौठी [anauṭhī] *हिं* पुरातन ? अपरिचित हुनामे विलक्षणपूर्ण *adj* unaccountable quaint unique peculiar

अनौठोपन [anauṭhopan] *सं* अनौठोपन *n* peculiarity

अनौपचारिक [anaupachārik] *हिं* अनौपचारिक *adj* informal unofficial

अनौपचारिक पोशाक [anaupachārik poshāk] *सं* अनौपचारिक पोशाक *n* informal dress

अनौपचारिकता [anaupachārikatā] *सं* अनौपचारिकता *n* informality

अन् [an] *सं* पुं. अन् नकारात्मक पूर्वसर्ग *prefix* attached to a word to negative it

अन्कनाना [ankanānā] *सं हिं* क्रियाविशेषण् *v t* to hesitate for to be reluctant

अन्कनाहट [ankanāhaṭ] *सं* अन्कनाहट *n* hesitation the attitude of declining

अन्कर [ankar] *सं* अन्कर *pref* belonging to

अन्तराल antarāl *सं* अव्ययी *n* .interval gap
intermission

अन्तरालन antarālan *सं* अन्तरायन *n* retarding

अन्तरिकरण antarikaraṇ *सं* अन्तःकरण *n* internalization

अन्तरिक्ष antarikṣ *सं* तत्पु. अव्ययी *n* cosmic ether space ether

अन्तरिक्ष किरण antarikṣ kiraṇ *सं* अन्तरिक्ष किरण *n* cosmic ray

अन्तरिक्ष प्रयोगशाला [antarikṣ prayōgaśālā] *सं.* अन्तरिक्ष प्रयोगशाला *n* skylab

अन्तरिक्ष यात्रा ,antarikṣ yātrā *सं* अन्तरिक्ष यात्रा *n* space crave

अन्तरिक्ष अन्वेषण [antarikṣa anvēṣaṇ] *सं* अन्वेषण *n* space exploration

अन्तरिक्षयात्री antarikṣyātrī *सं* अन्तरिक्षयात्री *n* spaceman, astronaut, cosmonaut

अन्तरिक्षयान antarikṣayān *सं* अन्तरिक्षयान *n* spacecraft, spaceship

अन्तरिक्षीय ,antarikṣīya *हि* अन्तरिक्षीय *adj* cosmic

अन्तरित antarit *हि* स्थानान्तरित *adj* intervened, transferred

अन्तरिम antarim *हि* तात्कालिक *adj* interim, provisional

अन्तरिम काल [antarim kāl] *सं* अन्तरिम काल *n* interim period

अन्तरिम प्रतिवेदन antarim prativēdan *सं* अन्तरिम प्रतिवेदन *n* interim report

अन्तरिम लेखापरीक्षण [antarim lēkhāparīkṣaṇ] *सं* अन्तरिम लेखापरीक्षण *n* interim audit

अन्तरिम संविधान antarim saṃvidhān *सं* (राज.) अन्तरिम संविधान *n* (pol.) interim constitution

अन्तरिम सर्वेक्षण antarim sarvēkṣaṇ *सं* (वा.) अन्तरिम सर्वेक्षण *n* interim survey

अन्तरिम सरकार antarim sarkār *सं* (राज.) अन्तरिम सरकार *n* (pol.) interim government

अन्तरीप ,antarīp *सं* अन्तरीप *n* cape

अन्तरूप antarūp *सं* अन्तरूप *n* .....

अन्तर antar *सं* तत्पु. अव्ययी *n* ....

अन्तर्कथा antarkathā *सं* अन्तर्कथा *n* undertale

अन्तर्कोशीय [antarkōśīya] *हि* अन्तर्कोशीय *adj* intracellular

अन्तर्कोशीय पाचन antarkōśīya pāchan *सं* अन्तर्कोशीय पाचन *n* intracellular digestion

अन्तर्कोशीय स्थान ,antarkōśīya sthān *सं* अन्तर्कोशीय स्थान *n* intercellular space

अन्तर्गमन [antargaman] *सं.* अन्तर्गमन *n* .....
.....

अन्तर्गर्भ antargarbha *हि* अन्तर्गर्भ *n* embryo

अन्तर्ग्रहण [antargrahaṇ] *सं* अन्तर्ग्रहण अन्तर्ग्रहण *n* .....

अन्तर्ग्रहि antargrahi *सं* अन्तर्ग्रहि *n* .....

अन्तर्ग्रहीय antargrahīya *हि* अन्तर्ग्रहीय *adj* inter planetary not overseas .....

अन्तर्ग्रहीय पत्र antargrahīya patr *सं* अन्तर्ग्रहीय पत्र *n* .....

अन्तर्ग्रीव [antargrīva] *सं* अन्तर्ग्रीव *n* endosperm

अन्तर्धान antardhān *सं* अन्तर्धान *n* disappearance

अन्तर्निहित संकेत antarnihit saṅkēt *सं* अन्तर्निहित संकेत *n* .....

अन्तर्निहित [antarnihit] *हि* अन्तर्निहित अन्तर्निहित *adj* inherent vested

अन्तर्पर्वतीय पठार ,antarparvatīya paṭhār *सं* अन्तर्पर्वतीय पठार *n* intermont plateau

अन्तर्बन्ध antarbandh *सं* अन्तर्बन्ध अन्तर्बन्ध *n* .....

अन्तर्भौमी antarbhaumī *सं* अन्तर्भौमी *n* .....

अन्तर्भव antarbhava *हि* अन्तर्भव *n* .....

अन्तर्भावी ग्रन्थि ,antarbhāvī granthi *सं* अन्तर्भावी ग्रन्थि *n* endocrine gland

अन्तर्भाव [antarbhāva] *सं* अन्तर्भाव अन्तर्भाव *n* .....
inclusion empathy

अन्तर्मुखी antarmukhī *हि* अन्तर्मुख आत्ममग्न *adj* .....

अन्तर्मुखी antarmukhī *हि* अन्तर्मुख

अन्तर्मुखी व्यक्ति antarmukhī vyakti *सं* अन्तर्मुखी व्यक्ति *n* an introvert person

अन्तर्मुद्रण ,antarmudraṇ *सं.* अन्तर्मुद्रण *n* inter .....

अन्तर्यामी antaryāmī *सं* अन्तर्यामी *adj* .....

अन्तर्वृत्ती antarvṛttī *सं* अन्तर्वृत्ती *n* inferior .....

अन्तर्राष्ट्रीय antarrāṣṭrīya *हि* अन्तर्राष्ट्रीय *adj* .....

अन्तर्राष्ट्रीय टेलिफोन परिपथ antarrāṣṭrīya ṭēliphōn paripath *सं* अन्तर्राष्ट्रीय टेलिफोन परिपथ *n* international telephone circuit

अन्तर्राष्ट्रीय डाक antarrāṣṭrīya ḍāk *सं* अन्तर्राष्ट्रीय डाक *n* .....
international post

अन्तर्राष्ट्रीय डाक सञ्चार antarrāṣṭrīya ḍāk sañchār *सं* अन्तर्राष्ट्रीय डाक सञ्चार *n* .....
international postal communication

अन्तर्राष्ट्रीय दूरसञ्चार antarrāṣṭrīya dūrasañchār *सं*, अन्तर्राष्ट्रीय दूरसञ्चार *n* international .....

अन्तर्राष्ट्रीय न्यायालय antarrāṣṭrīya nyāyālaya *सं* अन्तर्राष्ट्रीय न्यायालय *n* international court .....

अन्तर्राष्ट्रीय पूँजी antarrāṣṭrīya pūnjī *सं* (अर्थ.) अन्तर्राष्ट्रीय पूँजी *n* (eco.) international capital

अन्तर्राष्ट्रीय प्रणाली antarrāṣṭrīya praṇālī *सं* अन्तर्राष्ट्रीय प्रणाली *n* international system

अन्तर्राष्ट्रीय बजार antarrāṣṭrīya bajār *सं* (अर्थ.) अन्तर्राष्ट्रीय बजार *n* .....
international market

अन्तर्राष्ट्रीय बन्धुत्व antarrāṣṭrīya bandhutva *सं* अन्तर्राष्ट्रीय भ्रातृभाव *n* cosmopolitanism

अन्तर्राष्ट्रीय बैंक antarrāṣṭrīya baiṅk *सं* (अर्थ.) अन्तर्राष्ट्रीय बैंक *n* (eco.) international bank

अन्तर्राष्ट्रीय मुद्राकोष [antarrāṣṭrīya mudrākōṣ] *सं* (अर्थ.) अन्तर्राष्ट्रीय मुद्राकोष *n* (eco.) international monetary fund

अन्तर्राष्ट्रीय विकास संघ [antarrāṣṭrīya vikās saṅgh] *सं* अन्तर्राष्ट्रीय विकास संघ *n* International Development Association

अन्तर्राष्ट्रीय विज्ञापन [antarrāṣṭrīya vijñāpan] *सं* अन्तर्राष्ट्रीय विज्ञापन *n* international advertising

अन्तर्राष्ट्रीय विल [antarrāṣṭrīya vil] *सं* (अर्थ.) अन्तर्राष्ट्रीय विल *n* (eco.) international finance

अन्तर्राष्ट्रीय वित्त निगम ,antarrāṣṭrīya vitt nigam *सं* अन्तर्राष्ट्रीय वित्त निगम *n* International Finance Corporation

अन्तर्राष्ट्रीय व्यापार [antarrāṣṭrīya vyāpār] *सं* (अर्थ.) अन्तर्राष्ट्रीय व्यापार *n* (eco.) international trade

अन्तर्राष्ट्रीय श्रम संघ antarrāṣṭrīya śram saṅgh *सं* अन्तर्राष्ट्रीय श्रम संघ *n* International Labour Organisation (I L O)

अन्तर्राष्ट्रीय संकेत चिन्ह antarrāṣṭrīya saṅkēt chinh *सं* अन्तर्राष्ट्रीय संकेत चिन्ह *n* international code of signal

अन्तर्राष्ट्रीय समाचार antarrāṣṭrīya samāchār *सं* अन्तर्राष्ट्रीय समाचार *n* international news

अन्तर्राष्ट्रीय समाचार संस्था [antarrāṣṭrīya samāchār sansthā] *सं* अन्तर्राष्ट्रीय समाचार संस्था *n* International News Agency

अन्तर्राष्ट्रीय समाचार सेवा antarrāṣṭrīya samāchār sēvā *सं* अन्तर्राष्ट्रीय समाचार सेवा *n* International News Service

अन्तर्राष्ट्रीयता [antarrāṣṭrīyatā] *सं* (राज.) अन्तर्राष्ट्रीयता *n* (pol.) internationalism

अन्तर्राष्ट्रीयतावाद [antarrāṣṭrīyatāvād] *सं* तत्पु. अन्तर्राष्ट्रीयतावाद *n* (pol.) internationalism

अन्तर्राष्ट्रीयकरण antarrāṣṭrīyakaraṇ *सं* (राज.)

مقدمه ۱

فصل اول: کلیات ۱۵

فصل دوم: مبانی نظری ۴۲

فصل سوم: روش‌شناسی ۷۸

فصل چهارم: یافته‌ها ۱۱۳

فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری ۱۶۰

منابع ۱۹۷

واژه‌نامه ۲۱۴

الفصل *n* جزء من كتاب يحتوي على موضوع واحد أو عدة موضوعات مترابطة

الفصل *v* منع شخص من الدخول إلى مكان أو من ممارسة نشاط

الفصل العنصري *n* سياسة تمييز ضد السود في جنوب أفريقيا

الفصل من العمل *n* إنهاء خدمة موظف بسبب سوء السلوك

الفصل من المدرسة *n* عقوبة تمنع الطالب من الحضور لفترة محددة

**الفصل من الوظيفة

अपूर्णता अपूर्णता का सिद्धांत (Incompleteness theorem) ... ४५

अपूर्णांक अपूर्णांकों का अपूर्णांक ... ४७

अपूर्णांकी अपूर्णांकीकरण का (गणित) अपूर्णांकी ... ४९

अपूर्ण अपूर्ण किए अपूर्ण विश्लेषण पुस्तक ... ५१

अपूर्व अपूर्व की अपूर्व की अपूर्व ... ५३

अपेक्षा अपेक्षाओं का अपेक्षा पूर्तिकर्ता ... ५५

अपेक्षित अपेक्षित किए आवश्यक आवश्यक ... ५७

अपेक्षित फल अपेक्षित फल का अपेक्षित फल ... ५९

अपेरा (नाटकांश) अपेरा अर्थ संगीत ... ६१

अपोषण अपोषण का अपोषण ... ६३

अपौष्टिक अपौष्टिक किए अपौष्टिक आहार ... ६५

अप्रकाशित अप्रकाशित किए अप्रकाशित ... ६७

अप्रकाशित समाचार अप्रकाशित समाचार का ... ६९

अप्रकाशित सामग्री अप्रकाशित सामग्री का ... ७१

अप्रकाशित अप्रकाशित किए अप्रकाशित ... ७३

अप्रतिष्ठित (प्रकाशन) अप्रतिष्ठित किए अप्रतिष्ठित ... ७५

अप्रतिष्ठित अप्रतिष्ठित किए अप्रतिष्ठित ... ७७

अप्रयुक्त अप्रयुक्त किए अप्रयुक्त ... ७९

अप्रशिक्षित अप्रशिक्षित किए अप्रशिक्षित ... ८१

অধিবাস

অধিবাস শব্দের ব্যুৎপত্তিগত অর্থ হল বাসের জন্য নির্দিষ্ট স্থান। এটি এমন একটি পরিবেশ যেখানে কোনো জীব বা জীবগোষ্ঠী স্বাভাবিকভাবে বসবাস করে। অধিবাস শুধু ভৌগোলিক স্থান নয়, এর মধ্যে সেই স্থানের জলবায়ু, মাটি, খাদ্য এবং অন্যান্য জীবের উপস্থিতিও অন্তর্ভুক্ত।

অধিবাসের বৈশিষ্ট্য

প্রতিটি অধিবাসের কিছু নির্দিষ্ট বৈশিষ্ট্য থাকে, যা সেটিকে অন্য অধিবাস থেকে আলাদা করে। যেমন, জলজ অধিবাসে পানির গভীরতা, তাপমাত্রা এবং দ্রবীভূত অক্সিজেনের পরিমাণ গুরুত্বপূর্ণ ভূমিকা পালন করে। স্থলজ অধিবাসে মাটির গঠন, আর্দ্রতা এবং সূর্যালোকের তীব্রতা প্রধান নিয়ামক।

অধিবাসের প্রকারভেদ

প্রধানত অধিবাস তিন ধরনের হয়ে থাকে—জলজ, স্থলজ এবং পরজীবী। জলজ অধিবাস আবার লবণাক্ত পানি ও মিঠা পানি অধিবাসে বিভক্ত। স্থলজ অধিবাস মরু, তৃণভূমি, বনভূমি ও পার্বত্য অঞ্চলে দেখা যায়। পরজীবী অধিবাস হলো অন্য জীবের দেহের ভেতর বা বাইরে অবস্থিত অধিবাস।

অধিবাসের গুরুত্ব

অধিবাস সংরক্ষণ করা জীববৈচিত্র্য রক্ষার জন্য অত্যন্ত জরুরি। কোনো অধিবাস ধ্বংস হলে সেখানকার সব জীব একসঙ্গে বিপন্ন হয়ে পড়ে। তাই পরিবেশ সংরক্ষণের ক্ষেত্রে অধিবাস-ভিত্তিক পরিকল্পনা গ্রহণ করা হয়।

অধিবাসী জীবগোষ্ঠী সম্পর্কিত নিবন্ধ দ্রষ্টব্য।

প্রমুখ

প্রমুখ বিশেষ্য পুং ১ যে ব্যক্তি কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব দেয়; ২ কোনো বিষয়ে সবচেয়ে বেশি জানে এমন ব্যক্তি; ৩ প্রধান বা শীর্ষস্থানীয় ব্যক্তি। [সং. প্র + মুখ]

প্রমুখত বিশেষ্য পুং কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অবস্থা বা ভাব।

প্রমুখা বিশেষ্য স্ত্রী ১ যে নারী কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব দেয়; ২ কোনো বিষয়ে সবচেয়ে বেশি জানে এমন নারী; ৩ প্রধান বা শীর্ষস্থানীয় নারী।

প্রমুখাংশ বিশেষ্য পুং কোনো কিছুর প্রধান বা মূল অংশ।

প্রমুখাগার বিশেষ্য পুং কোনো বিষয়ের সবচেয়ে বড় বা গুরুত্বপূর্ণ গ্রন্থাগার।

প্রমুখাগ্নি বিশেষ্য স্ত্রী হিন্দু ধর্মে বিবাহের সময় বরের মাতার হাতে কন্যাকে দেওয়া অগ্নি।

প্রমুখাচার্য বিশেষ্য পুং কোনো বিষয়ে সবচেয়ে বড় বা প্রধান আচার্য।

প্রমুখাত বিশেষ্য পুং প্রমুখত।

প্রমুখাধিকার বিশেষ্য পুং কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার।

প্রমুখাধিকারী বিশেষ্য পুং যে ব্যক্তি কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকারী।

প্রমুখাধিকৃত বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠান বিশেষ্য পুং কোনো বিষয়ের সবচেয়ে বড় বা গুরুত্বপূর্ণ অধিষ্ঠান।

প্রমুখাধিষ্ঠিত বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিতা বিশেষ্য স্ত্রী যে নারী কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিতি বিশেষ্য স্ত্রী কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পাওয়ার অবস্থা বা ভাব।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্ব বিশেষ্য পুং প্রমুখাধিষ্ঠিতি।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিক বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিকা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিকী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিতা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিতি বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিতি।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্ব বিশেষ্য পুং প্রমুখাধিষ্ঠিত্ব।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বী।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিক বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিকা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিকা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিকী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিকী।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিতা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিতি বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিতি।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্ব বিশেষ্য পুং প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্ব।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বী।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিক বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিকা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিকা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিকী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিকী।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিত বিশেষণ যে কোনো দল বা সংগঠনের নেতৃত্ব বা প্রধান হওয়ার অধিকার পেয়েছে।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিতা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিতা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিতি বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিতি।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিত্ব বিশেষ্য পুং প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্ব।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিত্বা বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বা।

প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বিত্বী বিশেষ্য স্ত্রী প্রমুখাধিষ্ঠিত্বিত্বিত্বী।

अमूर्त *adj.* abstract; intangible; formless

अमूर्तन *m.* abstraction; generalization

अमूर्त कला abstract art

अमूर्त चित्रण abstract painting

अमूर्त चिन्तन abstract thinking

अमूर्त नाम abstract noun

अमूर्त संज्ञा abstract noun

अमूर्त सौन्दर्य abstract beauty

अमूर्त स्वर abstract vowel

अमूर्तीकरण *m.* abstraction; generalization

अमूर्त्य *adj.* priceless; valuable

अमृत *m.* nectar; elixir; ambrosia; water

अमृतधारा *f.* a stream of nectar; a downpour of rain

अमृतपान *m.* drinking nectar; drinking water

अमृतबिन्दु *m.* a drop of nectar

अमृतमय *adj.* full of nectar; sweet as nectar

अमृतवाणी *f.* nectar-like speech; sweet words

अमृतसर *m.* Amritsar (city in Punjab)

अमृतसरी *adj.* of Amritsar; *f.* a type of cloth

अमृतांशु *m.* the moon (lit. 'nectar-rayed')

अमृता *f.* a woman's name; a river; a medicinal plant

अमृतोपम *adj.* like nectar; very sweet

अमेठी *f.* Amethi (town in Uttar Pradesh)

अमेय *adj.* immeasurable; boundless; infinite

अमेरिका *f.* America; the United States

अमेरिकी *adj.* American; *m.* an American

अमेरिकी अंग्रेज़ी American English

अमेरिकी उपनिवेश American colony

अमेरिकी क्रान्ति American Revolution

अमेरिकी नागरिक American citizen

अमेरिकी महाद्वीप American continent

अमेरिकी संस्कृति American culture

अमेरिकी सेना American army

अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम American War of Independence

अमेरिकी हिन्दी American Hindi

अमेरिकी हिन्दी साहित्य American Hindi literature

अमेरिकी हिन्दी साहित्यकार American Hindi writer

अमेरिकी हिन्दी साहित्यकार सम्मेलन American Hindi Literature Conference

अनुबंध

अनुबंध-I

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का प्रारूप

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत करने की समय-सीमा

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन में प्रस्तुत किए जाने वाले विवरण

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत करने की जिम्मेदारी

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन के साथ संलग्न किए जाने वाले दस्तावेज

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन की समीक्षा

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन में विलंब

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन में त्रुटि

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का अनुमोदन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन की प्रतियाँ

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का प्रकाशन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन की गोपनीयता

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का संशोधन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का निरसन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का अभिलेखन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन की प्रमाणिकता

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का अनुवाद

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन की समीक्षा

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन का प्रकाशन

अर्द्धवार्षिक प्रगति प्रतिवेदन की प्रतियाँ

الاستئناف n. إعادة تشغيل العملية من نقطة التوقف بعد انتهاء المقاطعة.

الاستبدال n. عملية إحلال صفحة جديدة محل صفحة قديمة في الذاكرة.

الاستجابة n. الوقت الذي يستغرقه النظام للرد على طلب المستخدم.

الاستدعاء n. طلب تنفيذ إجراء فرعي مع تمرير المعاملات اللازمة.

الاستعادة n. إرجاع النظام إلى حالة سابقة سليمة بعد حدوث عطل.

الاستكمال n. إتمام العملية بعد توقف مؤقت دون فقد البيانات.

الاستيراد n. نقل البيانات من نظام خارجي إلى النظام الحالي.

الاسترجاع n. عملية البحث واستخراج المعلومات المطلوبة من الذاكرة.

الاسترداد n. استعادة البيانات المفقودة من النسخ الاحتياطية.

الاستقطاب n. ظاهرة تجمع الشحنات على سطح الأقطاب الكهربائية.

الاستقطاب التركيزي n. انخفاض الجهد بسبب بطء انتشار الأيونات.

الاستقطاب المنشط n. انخفاض الجهد بسبب بطء تفاعلات الأقطاب.

الاستقطاب الأومي n. انخفاض الجهد بسبب مقاومة الأسلاك والوصلات.

الاستقطاب n. انحراف جهد الخلية عن قيمته المثالية عند مرور تيار

अवश्य avasya *वि* जो अवश्य किया जाना चाहिए

अवश्यम्भावी avasyambhavi *वि* अवश्यम्भावी adj. sure, unavoidable, inevitable

अवसर avasar *पुं* मौका

अवसर लाभ avasar labh *पुं* उचित अवसर मिलने पर उसका लाभ उठाना

अवसरवादिता avasarvadita *सं* अवसरवादिता अवसरानुकूल कार्य करने की प्रवृत्ति

अवसरवादी avasarvadi *वि* अवसरवादी n. opportunist

अवसाद avasad *सं* मानसिक दुःख कष्ट depression, pain, sorrow

अवसादन avasadan *सं* अवसादने n. sedimentation

अवसादन परीक्षण avasadan pariksan *सं* अवसादन परीक्षण n. sedimentation test

अवसान avasan *सं* अन्त अवसान समाप्ति n. end, disappearance, emanation, conclusion, completion

अवसीमा avasima *सं* सहचार n. threshold

अवस्था avastha *सं* अवस्था स्थिति हालत n. condition, phase, position, stage, situation, age, case

अवस्थित avasthi *वि* रुका अवस्थित adj. situated, located, existing

अवस्थिति avasthiti *सं* अवस्थिति n. location, position

अवस्थित्व avasthitva *सं* अवस्थित्व n. inertia

अवहार avahar *सं* अपहरण n. abduction

अवहासक avahasak *सं* अवहासक n. jester

अवहेलना avahelana *सं* अनादर उपेक्षा अवमानना n. insult, neglect, disregard, disrespect, disfavour, ignoring

अवहेलना करना avahelana karna *क्रि* किसी वस्तु या व्यक्ति को महत्त्व न देना to neglect, to overlook, to disregard, to ignore

अवहेलित avahelit *वि* अवहेलित adj. neglected, disregarded

अविकसित avikasit *वि* जो अच्छी तरह विकसित न हुआ हो undeveloped, underdeveloped

अविकसित avikasit *वि* अविकसित n. underground

अविकारी avikari *वि* अविकारी adj. stable, unchanging, undetectable

अविकारी कारक avikari karak *सं* अविकारी कारक n. given, direct case

अविकासशील avikasasil *वि* अविकासशील underdeveloping

अविघटनीय avighatniya *वि* अविघटनीय adj. incompressible

अविचल avichal *वि* स्थिर निश्चल अविचल adj. fixed, immovable, stable

अविचलन avichalan *सं* अविचलन n. stability

अविचलित avichalit *वि* अविचलित adj. steady, stable, immovable

अविचार avichar अविवेक *सं* विचारहीनता imprudence, thoughtlessness

अविचारी avichari *वि* अविचारी adj. inconsiderate, thoughtless, imprudent

अविच्छिन्न avichchhinn *वि* अविच्छिन्न adj. continuous, not discontinued, not separated, unbroken

अविरोध avirodh *सं* अविरोध विरोध न होने की स्थिति

अविलम्ब avilamb *वि* तुरंत शीघ्र adj. quick, prompt

अविलम्बित avilambit *वि* अविलम्बित adj. prompt

अविलम्बित avilambita *सं* अविलम्बित n. delay

अविवाहित avivahit *वि* अविवाहित adj. unmarried, single, unmarried

अविवाहित जीवन avivahit jivan *सं* अविवाहित जीवन n. single life, unmarried life

अविवाहिता avivahita *वि* स्त्री अविवाहिता adj. f. unmarried

अविवाहिता स्त्री avivahit stri *सं* अविवाहिता स्त्री n. unmarried woman, spinster, unmarried woman, old maid, aged woman

अविवेकशील avivekshil *वि* अविवेकशील adj. irrational

अविवेकी avivekee *वि* अविवेकी adj. irrational, unreasonable

अविवेचनीय avivechaniya *वि* अविवेचनीय adj. unassessable, unassessable, unanalyzable

अविश्वसनीय avishvasniya *वि* अविश्वसनीय adj. incredible

अविश्वसनीय avishvasaniya *वि* अविश्वसनीय adj. not obtainable, improbable, unbelievable, unreliable, unworthy of belief, not to be relied upon, not to be trusted, not worthy of trust, not to be depended upon, not to be relied on, not to be trusted, not to be depended on, not to be relied upon, not to be trusted, not to be depended upon, not to be relied on, not to be trusted, not to be depended on, not to be relied upon, not to be trusted, not to be depended on, not to be relied upon, not to be trusted, not to be depended on, not to be relied upon

अवैध

अवैध avaidh, वि. अविधि, बेकानूनी a. illegal, illicit.

अवैध बस्तिक (avaidh bastik) वि. अवैध बस्तिक a. illegal settlement

अवैध व्यापार avaidh vyapār वि. अवैध व्यापार n. illegal trade

अवैध व्यापारी (avaidh vyapārī) वि. अवैध व्यापारी n. illegal trader

अवैध शारीरिक सम्बन्ध avaidh śārīrik sambandha वि. अवैध शारीरिक सम्बन्ध n. illicit sexual relation

अवैध सम्बन्ध avaidh sambandh वि. अवैध सम्बन्ध n. illicit relation

अवैधानिक avaidhānik वि. अवैधानिक adj. illegal, illicit

अव्यक्त, अव्यक्ता, अव्यक्तं वि. अव्यक्त, अव्यक्ता, अव्यक्तं adj. unknown, undisclosed, implicit

अव्यक्त ताप avyakt tāp वि. अव्यक्त ताप n. latent heat

अव्यक्त प्रकार्य avyakt prakāry वि. अव्यक्त प्रकार्य n. latent function

अव्यक्त लगाव (avyakt lagāv) वि. अव्यक्त लगाव n. latent attachment

अव्यक्तिगत (avyaktigat) वि. अव्यक्तिगत adj. impersonal

अव्यक्तिगत वस्तु avyaktigat vastu वि. अव्यक्तिगत वस्तु n. impersonal goods

अव्यय avyay वि. अविनाशी adj. imperishable

अव्यवस्था avyavasthā वि. अव्यवस्था n. disorder, chaos

अव्यवस्थित avyavasthit वि. अव्यवस्थित adj. disorganized, unsettled

अव्यवहारिक avyavahārik वि. अव्यवहारिक adj. impractical

अव्यवहारिकता avyavahārikatā वि. अव्यवहारिकता n. impracticality

अव्यवस्थित avyavasthit वि. अव्यवस्थित adj. disorganized

अव्यवस्थित परिवार avyavasthit parivār वि. अव्यवस्थित परिवार n. disorganized family

अव्यवस्थित व्यवहार avyavasthit vyavahār वि. अव्यवस्थित व्यवहार n. disorganized behaviour

अव्यवस्थित समाज avyavasthit samāj वि. अव्यवस्थित समाज n. disorganized society

अव्यवस्थित सामाजिक व्यवहार avyavasthit sāmājik vyavahār वि. अव्यवस्थित सामाजिक व्यवहार n. disorganized social behaviour

अव्यवस्थित सामाजिक संगठन avyavasthit sāmājik saṅgaṭhan वि. अव्यवस्थित सामाजिक संगठन n. disorganized social organization

अव्यवस्थित सामाजिक संरचना avyavasthit sāmājik saṅracanā वि. अव्यवस्थित सामाजिक संरचना n. disorganized social structure

अव्यवस्थित सामाजिक व्यवहार avyavasthit sāmājik vyavahār वि. अव्यवस्थित सामाजिक व्यवहार n. disorganized social behaviour

अव्यवस्थित समाज avyavasthit samāj वि. अव्यवस्थित समाज n. disorganized society

প্রশাসনিক বিকাশ

প্রশাসনিক বিকাশ বলতে সময়ের সাথে সাথে প্রশাসনের কাঠামো, কার্যপদ্ধতি, মূল্যবোধ এবং কার্যকারিতার পরিবর্তনকে বোঝায়। এটি একটি দেশের সামাজিক, অর্থনৈতিক ও রাজনৈতিক পরিবর্তনের সঙ্গে ঘনিষ্ঠভাবে সম্পর্কিত।

ঐতিহাসিক পটভূমি

ঔপনিবেশিক শাসনামলে প্রশাসন ছিল মূলত রাজস্ব আদায় ও আইনশৃঙ্খলা রক্ষার জন্য গঠিত। স্বাধীনতার পর এটি ধীরে ধীরে উন্নয়নমুখী প্রশাসনে রূপান্তরিত হয়।

প্রধান উপাদান

- সংগঠন কাঠামো
- কর্মী ব্যবস্থাপনা
- আর্থিক ব্যবস্থাপনা
- তথ্য ও যোগাযোগ প্রযুক্তি

আধুনিক প্রবণতা

বর্তমানে ই-গভর্নেন্স, জবাবদিহিতা এবং নাগরিক সেবার মানোন্নয়নের উপর গুরুত্ব দেওয়া হচ্ছে।

damned fish

असला-खसला ,asalā-khasalā] *ना* भासान *n* usage

असली asalī] *वि* असली *adj.* pure and genuine

असली ज्ञान [asalī ,jñān] *ना* असली ज्ञान *n* good knowledge

असलेखा [asalekhā] *ना* सत्रौं नक्षत्र *n* the ninth constellation

असह [asah] *वि* नसहने सक्ने असह्य *n* unbearable intolerable

असहन ,asahan] *वि* सहनो *adj* unbearable intolerable *adj*

असहनीय asahanīya] *वि* असहनीय *adj* unendurable intolerable unbearable difficult

असहभागी [asahabhāgī] *वि* असहभागी *adj* nonparticipant

असहमत asahamat] *वि, असहमत adj* disagreed disapproved

असहमत होएब [asahamat hoēb] *अ क्रि* असहमत हुनु *vi* to disagree

असहमति [asahamati] *ना* असहमति *n* disagreement, disapproval objection

असहयोग [asahayōg] *ना* असहयोग *n* non-cooperation

असहयोगशील [asahayōgaśīl] *वि* असहयोगशील *adj* noncooperative

असहयोगी [asahayōgī] *वि* असहयोगी *adj* noncooperative

असहाय [asahāya] *वि.* सहयोग नभएको, असहाय *adj* helpless, unsupportive

असह्य [asahya] *वि* असह्य सहन नसकिने *adj* unsupportable, intolerable unbearable

असाइ [asāi] *ना* असारमसार धानमा लाग्ने किसिमका साना *n* a cattle worm

असाधारण [asādhāraṇ] *वि.* असाधारण *adj* extraordinary abnormal supernatural uncommon

असाधारण नाफा [asādhāraṇ nāphā *ना* अर्थ] असामान्य नाफा *n.* eco. abnormal profit

असाध्यसाध्य asādhyasādhya *ना* असाध्यसाध्य *n* impossibility

असाधु asādhu *वि* बदमास दुर्जन *adj* dishonest uncultured

असाध्य asādhya *वि* असाध्य दुष्कर असाध्य *adj* impracticable incurable impossible incapable

असाध्यता asādhyatā *ना* असाध्यता *n* impossibility

असामयिक [asāmayik] *वि* असामयिक *adj* untimely premature

असामयिक जन्म asāmayik janm, *ना* असामयिक जन्म *n* premature birth

असामयिक निधन asāmayik nidhan *ना* असामयिक निधन *n.* untimely death

असामर्थ्य asāmarthya *ना* असमर्थता दौर्बल्य *n* inability incompetence

असामाजिक [asāmājik, *वि* असामाजिक *adj* unsocial

असामान्य [asāmānya *वि* असामान्य *adj* unusual extraordinary uncommon

असामान्य घटना [asāmānya ghaṭnā *ना* [इडिम] असामान्य घटना *n.* idiom abnormal situation

असामान्य रूप asāmānya rūp] *ना* असामान्य रूप *n* abnormal form

असामान्य लाभ asāmānya lābh] *ना* असामान्य लाभ *n.* eco. abnormal profit

असामान्यता asāmānyatā *ना* असामान्यता *n* abnormality

असामी [asāmī] *ना* असामी *n* client

असार asār] *वि* सारहीन असार *adj* unsubstantial

असारब [asārab] *अ क्रि* पातलाई हुपीहाल *vt* to expand a metal by hammering

असाध्य asāsabhāvik, *वि* असाधारण असाधारण *adj* inessential

असावधान asāvadhān *वि* सावधान *adj*

असावधानपूर्ण खर्च asāvadhānapūrṇ kharc *ना* [इडिम] असावधानपूर्ण खर्च *n* [idiom] reckless waste *n*

असावधानी asāvadhānī *ना* असावधानी *n* carelessness negligence inadvertence

असावधानीवश asāvadhānīvaś *वि* असावधानी *adj* inadvertent careless

असावधानीसँग asāvadhānīsam *वि* असावधानी *adj* unguarded

असावधानीसँग खर्च asāvadhānīsam kharc *ना* [इडिम] असावधानीसँग खर्च *n* [idiom] reckless expenditure

असावधानीसँग खर्च गर्नु asāvadhānīsam kharc garnu *ना* [इडिम] असावधानीसँग खर्च गर्नु *n* [idiom] to waste

असावधानीसँग खर्च गर्ने asāvadhānīsam kharc garnē *वि* असावधानी *adj* careless

असावधानीसँग खर्च गर्ने व्यक्ति asāvadhānīsam kharc garnē vyakti *ना* असावधानी *n* spendthrift

अहा ,ahā *विस्मय विस्मय हर्षको सूचक* अहा *inter* We wi wonderful!

अहाँ (ahāṃ) *सर्व* तपाईं *pro* honorific singular you

अहिंसक ahiṃsak *वि* अहिंसात्मक *adj* non violent

अहिंसा ahiṃsā *नां* अहिंसा *n* non violence

अहिंसात्मक ahiṃsātmak, *वि* अहिंसात्मक *adj* non violent

अहित ,ahita *नां* अहित *n* harm, mischief

अहितकर ,ahitakar *वि* अहितकर *n* harmful, noxious

अहितेच्छक ahitēcchak, *वि* अहितेच्छात्मक *adj* malevolent

अहिबात ,ahibāt *नां* (हाँका नगरी) सुखकर विवाहित जीवन *n* for women luck of having happy conjugal life

अहिबाती ,ahibāti *नां* सौभाग्यवती *n* a woman blessed with loving husband

अहिर्निश (ahorniś *नां* दिनरात *n* day and night all the time

अहीं ahiṃ) *सर्व* तिमी *pro* emphatic you only

अहुरिया ahurā *नां* व्याकुलता *n* restlessness

अहुरिया काट्नु ahurā kāṭnu *स क्रि* आकुल हुनु *vt* to feel restless

अहो ahō *विस्मया* अहा *inter* Oh ah

अहोरात्र (ahōrātra *नां* रातदिन *n* round the clock day and night

आ

आ ā, *दे.* आओर

आ- (ā *पूर्व प्र.* अतीतका आयाम) *pre* a prefix showing out and span

आँइठ ,āṃiṭh *नां* आँठ *n* testicles

आँउस ,āṃus *नां* एक प्रकारको खर्रे *n* a kind of paddy

आँकड ,āṃkar *नां* कङ्कड *n* grits gravels, pebbles

आँकडा ,āṃkarā *नां* तथ्याङ्क *n* data, fact

आँकब ,āṃkab *स क्रि* आकलन गर्नु अनुमान गर्नु *vt* to estimate reckon, surmise

आँकलन ,āṃkalan *नां* आँकलन *n* estimate, evaluation review

आँकुर ,āṃkur *नां* आँकुर *n* sprout

आँकुस ,āṃkus *नां* अङ्कुश *n* (elephant hook rod

आँखि ,āṃkhi *नां* आँखा *n* eye

आँखि (āṃkhi] *नां* आँखा, चक्षु *n* eye vision

आँखि उठब (āṃkhi uṭhab] *अ क्रि* आँखा दुख्नु *vi* to suffer from eye sore

आँखि उठाएब (āṃkhi uṭhāēb, *स क्रि* दया गर्नु *vt* to show compassion

आँखि खुजब (āṃkhi khujab] *अ क्रि* पढ्न साम्नु *vi* to become wiser

आँखि खुलब (āṃkhi khulab] *दे.* **आँखि खुजब**

आँखि गड्ब ,āṃkhi gaṛab] *अ क्रि* लोभ हुनु *vi* to be greedy

आँखि गाड्ब (āṃkhi gāṛab] *स क्रि* आँखा गाड्नु *vt* to eyes on gaze

आँखि गुरब āṃkhi gurarab *स क्रि* रिसले हेर्नु *vt* to stare at sb in anger

आँखि चम्काएब (āṃkhi camkāēb] *स क्रि* आँखा झिम्काउनु *vt* to wink

आँखि चिकित्सक (āṃkhi cikitsak] *नां* आँखाको डाक्टर *n* ophthalmologist, eye specialist

आँखि चिम्लिकाब ,āṃkhi climlikāb] *अ क्रि* आँखा झिम्काउनु *vi* to blink

आँखि झपकाएब (āṃkhi jhapkāēb] *स क्रि* आँखा झिम्काउनु *vt* to wink

आँखि टिमटिमाएब āṃkhi ṭimaṭimāēb *स क्रि* आँखा टिमटिमाउनु *vt* to blink

आँखि ढकनी (āṃkhi ḍhakanī] *नां* आँखाको ढकनी *n* eyelid

आँखि देखाएब āṃkhi dekhāēb *स क्रि* धम्काउनु आँखा देखाउनु *vt* to threaten

आँखि निहारब ,āṃkhi nihārab *स क्रि* आँखा खोल्नु *vt* to open eyes wide

आँखि फरकब āṃkhi pharakab *स क्रि* आँखा फरफराउनु *vi* to flutter

आँखि मारब āṃkhi mārab] *स क्रि* आँखा मार्नु *vt* to hint

आँखि मिचमिचाएब ,āṃkhi micamicāēb] *स क्रि* आँखा मिचमिचाउनु *vt* to blink

आँखि मुनब āṃkhi munab *स क्रि* अनिकन्चि लाग्नु *vi* to fall asleep, feel indifferent

आँखि लगाएब āṃkhi lagāēb *स क्रि* प्यार गर्ने प्रयास गर्नु *vt* to attempt to love

आँखि लाग्ब āṃkhi lāgab] *अ क्रि* निद्रा आउनु *vi* to feel sleepy

आँखि लाल-पिंगर करब āṃkhi lāla-piṃgar karab *स क्रि* आँखि रातोपिरा गर्नु *vt* to be extremely angry frown

आँखिक रोशनी (āṃkhik rōśanī] *नां* आँखाको प्रकाश *n* eyesight

आँच (āṃc] *नां* दाउरा आदेर खाना पकाउने आगो *n* heat and flame generated through firewood for cooking

आँचब (āṃcab] *स क्रि* चुल्होमा दाउरा हाल्नु *vt* to insert firewood pieces into the earthen stove

आँचर āṃcar *नां* सर्ङ्गाको अगाडिको भाग साडीको राखिन्छ, **आँचल** *n* (sings of sari

आँचर पसारब (āṃcar pasārab] *स क्रि* केही कुरा माग्न विन्ति गर्नु *vt* to beg sth

आँचर भरब (āṃcar bharab] *स क्रि* सन्तान प्राप्त गर्नु *vt* to be blessed with a child

आँजन (āṃjan] *नां* बत्ती सवार गरिएको आँखामा लगाउने मलहम *n* home made eye ointment

आक्षेप लगाउन [ākṣēp lagāunu] *स.क्रि.* आरोप लगाउनु *vt* to allege accuse

आक्षेपक [ākṣēpak] *स्त्री.* (साहित्य) आक्षेपक *n.* (lit.) satire

आक्सीकरण [ākasīkaran] *स्त्री.* आक्सीकरण *n.* oxidation

आखिर [ākhir] *स्त्री* आखिर *n.* end

आखिर मे [ākhira mā] *के.* अन्तमे

आखिरी [ākhirī] *वि.* आखिरी, अन्तिम *adj.* last final

आखेट [ākhēṭ] *स्त्री.* सिकार *n.* hunting

आख्यान [ākhyān] *स्त्री.* (साहित्य) कथा, उपन्यास *n.* (lit.) fiction narrative

आख्यायक [ākhyāyak] *स्त्री.* (साहित्य) आख्यायक *n.* (lit.) narrator

आगत [āgat] *स्त्री.* आएको व्यक्तिको सत्कार *n.* reception, hospitality

आगत [āgat] *वि.* आएका अन्यबाट लिइएको आगत *adj* arrived, borrowed

आगत शब्द [āgat śabd *स्त्री.* (व्या.) आगत शब्द *n.* (gram.) borrowed words

आगन्तुक [āgan] *स्त्री.* आगन्तुक *n.* visitor

आगन्तुक [āgantuk] *वि.* आएको, भित्राएको, आगन्तुक *adj.* (word) borrowed

आगन्तुक कर्ता [āgantuk kartā] *स्त्री.* (व्या.) आगन्तुक कर्ता *n.* (gram.) inserted subject

आगम [āgam] *स्त्री.* (अर्थ.) आय, आम्दानी *n.* eco receipt, income

आगम [āgam] *स्त्री.* वर्णव्यागम *n.* (gram.) insertion. Tantric/occult sect, indication of future event

आगमन [āgaman] *स्त्री.* (तर्कशास्त्र) आगमन *n.* (logic) induction

आगमन [āgaman] *स्त्री.* पहुँच, आगमन *n.* arrival

आगाँ [āgāṅ] *वि.वि.* अगाडि *adv.* ahead, in front ...

आगाँ बढ्नु [āgāṅ baḍhnu] *स.क्रि.* अघि बढ्नु *vi* to move forward

आगाँ-पाछाँ [āgāṅ-pāchāṅ] *वि.वि.* अगाडि-पछाडि *adv* forward and backward

आगाँ-पाछाँ देखा [āgāṅ pāchāṅ dekhā] *स.क्रि.* पाकर्नु पर्नु *vi* to appear

आगामी [āgāmī] *वि.* आउने आगामी *adj* forthcoming, next

आगामी दिन [āgāmī din] *स्त्री.* आगामी दिन *n.* the coming/next day

आगामी महीना [āgāmī mahinā] *स्त्री.* आगामी महिना *n.* the next month

आगि [āg] *स्त्री.* आगो *n.* fire

आगि उठाउन [āg uṭhāunu] *स.क्रि.* शव दाहसंस्कार गर्नु *vt* to slander

आगि दनकनु [āgi danakanu] *स.क्रि.* आगो दन्कनु *v* fire to burn fiercely

आगि देउ [āgi deu] *स.क्रि.* दाहसंस्कार गर्नु *vt* perform cremation rite set fire to the pyre

आगि निभ्नु [āgi nibhnu] *अ.क्रि.* आगो निभ्नु *v* fire to die out, go out

आगि निभाउन [āgi nibhāunu] *स.क्रि.* आगो निभाउनु *vt* to extinguish fire

आगि पजारब [āgi pajārab] *स.क्रि.* आगो बाल्नु to light the fire

आगि फुकब [āgi phukab] *स.क्रि.* आगो फुक्नु *v* blow fire fan fire

आगि बारब [āgi bārab] *स.क्रि.* आगो बाल्नु मल्काउनु *vt* to light fire

आगि बुझाउब [āgi bujhāunu] *के.* आगि बुझाउब

आगि बुझाउब [āgi bujhāunu] *स.क्रि.* आगो निभाउनु *vt* to put out, extinguish

आगि मे घाँघि झरब [āgi mā ghāṅghi jharab] *स.क्रि.* (अलंकारिक प्रयोगमा) आगो पर्नु *v* passively excitement suddenly

आगि लगाउब [āgi lagāunu] *स.क्रि.* झगडा लगाउनु *vt* to set fire to, provoke/create trouble

आगि लाग्ब [āgi lāgnu] *अ.क्रि.* आगो लाग्नु *v* catch fire

आगु [āgu] *वि.* अगाडि *adj.* front

आगु-आगु [āgu-āgu] *वि.वि.* अघि अघि *adv* previously, in front ...

आगो [āgo] *स्त्री.* आगो *n.* fire

आगोमा घ्यू [āgoma ghyu] *के.* आगोमा घिउ हाल्नु *n* ...

आग्नेय [āgneya] *वि.* आग्नेयी, दक्षिण-पूर्वतर्फको *adj* south-east direction

आग्नेय कोण [āgneya koṇ] *स्त्री.* दक्षिण-पूर्व दिशा *n* south-east direction

आग्नेय परिवार [āgneya parivār] *स्त्री.* (भाषा) आग्नेय परिवार *n.* Austro-asiatic family

आग्नेय रसायन [āgneya rasāyan] *स्त्री.* आग्नेय रसायन *n.* pyroxene

आग्रह [āgrah] *स्त्री.* आग्रह आग्रह *n* insistence ...

आग्रह गर्नु [āgrah garnu] *स.क्रि.* आग्रह गर्नु *v* to ...

आघात [āghāt] *स्त्री.* चोट आघात *n* blow, ...

आघात [āghāt] *स्त्री.* (व्या.) आघात चाल *n.* (gram.) accent

आघात अभिसरण [āghāt abhisaraṇ] *स्त्री.* (व्या.) आघात अभिसरण *n.* (gram.) accent convergence

आघात चाल [āghāt cāl] *स्त्री.* (व्या.) आघात चाल *n.* ...

आघात परिवर्तन [āghāt parivartan] *स्त्री.* (व्या.) आघात परिवर्तन *n.* (gram.) accent change

आघात वर्ण स्वनिम [āghat varṇ svanim] *स्त्री.* आघात वर्ण स्वनिम *n.* phonemic accentual ...

आघात [āghāt] *स्त्री.* (व्याकरण) आघात *n* ...

आघातकारक [āghātkārak] *स्त्री.* आघातकारक *n* ...

आघातजन्य [āghātjanya] *वि.* (स्वनि.) आघातजन्य *adj* ...

आघाती [āghātī] *वि.* (स्वनि.) आघाती *adj* ...

आङ्ग [āṅg] *स्त्री.* शरीर *n.* body physique

आङ्गन [āṅgan] *स्त्री.* स्वास्थ्य *n* breath

आङ्गिक [āṅgik] *वि.* शारीरिक *adj* physical, of a body

आङ्गिक व्यायाम [āṅgik vyāyām] *स्त्री.* आङ्गिक व्यायाम *n* physical exercise

आङ्गी [āṅgī] *स्त्री.* अङ्गवस्त्र *n.* (female) body garment blouse

आङ्गुर [āṅgur] *वि.* औंठी

आङ्गन [āṅgan] *स्त्री.* आङ्गन *n* inner courtyard

आचमन [ācaman] *स्त्री.* पवित्र पानी मुखमा हालेर शरीर शुद्धिकरण गर्ने विधि *n.* mouth wash, a rite of sanctifying body by sprinkling water drops three times and touching nine

आचरण [ācaraṇ] *स्त्री.* चरित्र आचरण *n.* behaviour character conduct practice

आचार [ācār] *स्त्री.* आचार *n* bearing, established rule of conduct behaviour custom, the law temperance

आचार संहिता [ācār saṃhitā] *स्त्री.* आचार संहिता *n.* ethical code code of conduct

आचार विचार [ācāra-vicār] *स्त्री.* व्यवहार *n.* conduct behaviour

आचार व्यवहार [ācāra vyavahār] *स्त्री.* व्यवहार *n.* conduct

आचारशास्त्र [ācārasāstr] *स्त्री.* आचारशास्त्र *n* the science of ethics

आचार्य [ācārya] *स्त्री.* गुरु शिक्षक, धार्मिक ग्रन्थका व्याख्याकार *n* guru, teacher Master's degree *n* Sanskrit, an interpreter of religious scriptures

आच्छन्न [ācchanna] *वि.* ढाकेर *adj.* covered spread over

आच्छादित [ācchādit] *वि.* आच्छादित *adj.* covered

आच्छादित पथ [ācchādit path] *स्त्री.* आच्छादित पथ *n* arcade

आजन्म [ājanm] *वि.* आजन्म *adj.* lifelong

आजा [ājā] *स्त्री.* हजुरबुबा पितामह *n* grandfather/father-in-law

आजा-आजी [ājā-ājī] *स्त्री.* हजुरबुबा-हजुरआमा *n*

गर्नु vt. to renounce
आत्महत्या [ātmahatyā] *नां.* आत्महत्या *n.* suicide
आत्महत्या गर्नु [ātmahatyā garnu] *क्रि* आत्महत्या गर्नु *vt.* to commit suicide
आत्मा [ātmā] *नां.* आत्मा *n.* soul, spirit
आत्मापूजक [ātmāpūjak] *वि.* आत्मापूजक *adj* animistic
आत्मापूजा [ātmāpūjā] *नां.* आत्मापूजा *n.* soul worship
आत्माभिव्यक्ति [ātmābhivyakti] *नां.* आत्माभिव्यक्ति *n.* self-expression
आत्मालोचना [ātmālōcanā] *नां.* आत्मालोचना *n.* self-criticism
आत्मिक [ātmik] *वि.* आत्मिक *adj* psychic, spiritual
आत्मीय [ātmiya] *वि.* आफ्नै, निजत सम्बन्ध भएको आत्मीय *adj* one's own, having blood relations
आत्मीय बन्धु [ātmiya bandhu] *नां.* आत्मीय बन्धु *n.* relatives with blood relation
आत्मीयता [ātmiyatā] *नां.* आत्मीयता *n.* intimacy
आदी
आदति [ādat] *नां.* बानी आइत *n.* habit, wh. accustomed to, addiction
आदति सुधारनु [ādat sudhārnu] *स क्रि* बानी सुधार्नु *v.t.* to mend ways
आदमी [ādmī] *नां.* मानिस मानव जनता *n.* man, person, guy
आदर [ādar] *नां.* सम्मान मान्यता आदर *n.* honour, veneration, homage
आदर गर्नु [ādar garnu] *स क्रि* आदर गर्नु *vt.* to respect, revere
आदरणीय [ādaraṇīya] *वि.* आदरणीय *adj* respectable, honourable, venerable
आदरार्थी [ādarārthī] *वि.* (व्या.) आदरार्थी *adj* (gram.) honorific
आदर्श [ādarś] *नां.* आदर्श *n.* specimen, norm, model, standard
आदर्श [ādarś] *वि.* अनुकरणीय, मानक आदर्श *adj* ideal, model
आदर्शभूत [ādarśabhūt] *वि.* आदर्शभूत *adj* typical
आदर्शवाद [ādarśavād] *नां.* आदर्शवाद *n.* idealism
आदर्शवादी [ādarśavādī] *वि.* आदर्शवादी *adj* idealistic, idealist
आदर्शीकरण [ādarśīkaraṇ] *नां.* आदर्शीकरण *n.* idealization
आदान [ādān] *नां.* आदान *n.* reception
आदान [ādān] *नां.* लिने काम आदान *n.* taking, receiving
आदान-प्रदान [ādān-pradān] *नां.* आदान-प्रदान *n.* receiving and giving, exchange
आदि [ādi] *नां.* आदि इत्यादि *n.* et cetera, etc.
आदि [ādi] *वि.* आरम्भिक आदि *adj* beginning, primary
आदि आधात [ādi āghāt] *नां.* (व्या.) आदि आघात *n.* (phon.) initial accent
आदि निपात [ādi nipāt] *नां.* (व्या.) आदि निपात *n.* (gram.) article
आदि स्वर लोप [ādi svar lōp] *नां.* आदि स्वर लोप *n.* (gram.) aphaeresis, deletion of the initial vowel
आदिकवि [ādikavi] *नां.* आदिकवि *n.* the first poet
आदित्य [ādity] *नां.* सूर्य *n.* the sun
आदिम [ādim] *वि.* प्रथम पुरा [illegible] *adj* primitive
आदिम काल [ādim kāl] *नां.* आदिम काल *n.* primitive period
आदिम युग [ādim yug] *नां.* आदिम युग *n.* primitive age
आदिमता [ādimatā] *नां.* आदिमता *n.* primitiveness
आदिवासी [ādivāsī] *नां.* मूल बासिन्दा आदिवासी *n.* aboriginal, indigenous people, native people
आदिष्ट [ādiṣṭa] *वि.* आदेश दिइएको आदिष्ट *adj* ordered, one who has been given order
अदुवा [aduwā] *नां.* अदुवा *n.* ginger

आदेश [ādēś] *नां.* आदेश *n.* order, permission, prescription
आदेश कार्यान्वयन [ādēś kāryānvayan] *नां.* आदेशको कार्यान्वयन *n.* execution of order
आद्य [ādya] *वि.* आधारभूत *adj.* primal, primordial, original, initial
आद्यन्त [ādyanta] *वि.वि.* आदिदेखि अन्तसम्म आद्योपान्त *adv* from beginning to end
आद्यपुनरुक्त पदबन्धन [ādyapunarukta padabandhan] *नां.* (व्या.) आद्यपुनरुक्त पदबन्धन *n.* (gram.) anaphoric binding
आद्यपुनरुक्ति [ādyapunarukti] *नां.* (व्या.) आद्यपुनरुक्ति *n.* (gram.) anaphora
आद्या [ādyā] *नां.* आदिशक्तिस्वरूपा मातृदेवी *n.* the prime power as mother goddess
आद्योपान्त [ādyōpānt] *वि.* आद्यन्त
आध [ādh] *वि.* आधा *adj.* half
आधा [ādhā] *वि.* आधा
आधा-आधी [ādhā-ādhī] *वि.वि.* आधा आधा आधि आधा बराबर बराबर पारी *adv.* two equal halves, half and half
आधार [ādhār] *नां.* आधार, जग *n.* basis, [illegible]
आधार कर्ता [ādhār kartā] *नां.* (व्या.) आधार कर्ता *n.* (gram.) basic subject
आधार नियम [ādhār niyam] *नां.* आधार नियम *n.* [illegible]
आधार रचना [ādhār racanā] *नां.* आधार रचना *n.* [illegible]
आधार रूप [ādhār rup] *नां.* (व्या.) आधार रूप मूल रूप, *n.* (gram.) base form, underlying form
आधार वाक्य [ādhār vākya] *नां.* (व्या.) आधार वाक्य *n.* (gram.) basic sentence
आधार विधेय [ādhār vidhēya] *नां.* (व्या.) आधार विधेय *n.* (gram.) basic predicates
आधारभूत [ādhārabhūt] *वि.* आधारभूत *adj* fundamental, basic
आधारभूत एकाइ [ādhārabhūt ekāī] *नां.* आधारभूत एकाइ *n.* fundamental unit
आधारभूत कण [ādhārabhūt kaṇ] *नां.* आधारभूत कण *n.* fundamental particle
आधारभूत भाषा [ādhārabhūt bhāṣā] *नां.* (व्या.) आधारभूत भाषा *n.* (gram.) basic language, proto-language
आधारभूत वाक्य [ādhārabhūt vākya] *नां.* (व्या.) आधारभूत वाक्य *n.* (gram.) basic sentence
आधारशीला [ādhāraśīlā] *नां.* आधारशीला *n.* foundation
आधारहीन [ādhārahīn] *वि.* आधारहीन *adj.* without any evidence, unfounded
आधारिक किनार [ādhārik kinār] *नां.* आधारिक किनार *n.* basal end
आधारित [ādhārit] *वि.* आधारित *adj.* based on
आधारी घटक [ādhārī ghaṭak] *नां.* (व्या.) आधारी घटक *n.* (gram.) base component
आधारी विकल्प [ādhārī vikalp] *नां.* (व्या.) आधारी विकल्प *n.* (gram.) basic alternant
आधि [ādhi] *नां.* मनोव्यथा *n.* mental pain, agony
आधिकारिक [ādhikārik] *वि.* आधिकारिक *adj* authentic, authoritative
आधिक्य [ādhikya] *नां.* प्रचुरता पाचुर्य, आधिक्यता *n.* plenitude, abundance
आधिपत्य [ādhipatya] *नां.* प्रभुता *n.* supremacy
आधि-व्याधि [ādhi-vyādhi] *नां.* दुःखकष्ट, बिमारी *n.* pain, disease
आधुनिक [ādhunik] *वि.* नयाँ, आधुनिक *adj.* new, modern, [illegible]
आधुनिक प्रणाली [ādhunik praṇālī] *नां.* आधुनिक प्रणाली *n.* modern system
आधुनिक विधि [ādhunik vidhi] *नां.* आधुनिक विधि *n.* modern method
आधुनिक शैली [ādhunik śailī] *नां.* आधुनिक शैली *n.* modern style
आधुनिक हतियार [ādhunik hatiyār] *नां.* आधुनिक हतियार *n.* modern weapons
आधुनिकता [ādhunikatā] *नां.* आधुनिकता *n.* modernity

٤٢ ـــــــ

ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ੨੦੨੩-੨੪

ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ੨੦੨੩-੨੪ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ੨੦੨੩-੨੪

بطارية [battery] مر. مجموعة خلايا كهربائية تُخزّن الطاقة الكيميائية وتحوّلها إلى كهرباء عند الحاجة.

بطارية الليثيوم [lithium battery] مر. بطارية خفيفة الوزن عالية الكثافة الطاقية، تُستخدم في الهواتف والحواسيب المحمولة والسيارات الكهربائية.

بطارية الهيدريد المعدني مر. بطارية قابلة للشحن تستخدم سبيكة معدنية لتخزين الهيدروجين، أقل تلوثاً من بطاريات النيكل-كادميوم.

بطاقة [card] ا. قطعة مستطيلة من البلاستيك أو الورق تحمل بيانات أو رقماً أو شريطاً مغناطيسياً.

بطاقة الائتمان مر. بطاقة تتيح للحامل الشراء بالدين على أن يُسدّد المبلغ لاحقاً.

بطاقة الخصم مر. بطاقة تخصم المبلغ مباشرة من رصيد الحساب المصرفي عند الشراء.

بطاقة الذاكرة مر. وسيط تخزين صغير الحجم يُستخدم في الكاميرات والهواتف والأجهزة اللوحية.

بطاقة الشحن مر. بطاقة مدفوعة مسبقاً تُستخدم لشحن رصيد الهاتف أو الخدمات.

بطاقة الصراف الآلي مر. بطاقة تُستخدم مع أجهزة الصراف الآلي لسحب النقود والاستعلام عن الرصيد.

بطاقة الفيزا مر. بطاقة ائتمان أو خصم تصدرها شركة فيزا العالمية.

بطاقة الهوية [identity card] مر. بطاقة رسمية تثبت هوية حاملها وجنسيته وتاريخ ميلاده.

بطاقة ذكية [smart card] مر. بطاقة تحتوي على شريحة إلكترونية لتخزين البيانات ومعالجتها.

بطاقة رقمية [digital card] مر. بطاقة تُستخدم عبر الإنترنت أو التطبيقات دون وجود قطعة بلاستيكية مادية.

بطاقة سحب [debit card] مر. بطاقة تخصم المبلغ مباشرة من الحساب المصرفي عند الشراء.

بطاقة ممغنطة [magnetic card] مر. بطاقة تحتوي على شريط مغناطيسي يخزّن البيانات.

بطانة [lining] ا. طبقة من القماش تُخاط على الوجه الداخلي للملابس أو الأحذية لإخفاء الحواف وزيادة المتانة.

بطانة الجيب مر. قطعة قماش تُخاط داخل الجيب لمنع ظهور الحواف.

بطانة الحذاء مر. الجزء الداخلي من الحذاء الذي يلامس القدم مباشرة.

بطانة الفستان مر. طبقة داخلية من القماش تُلبس تحت الفستان لتحسين سقوطه وإخفاء الملابس الداخلية.

بطانة الكتاب مر. الورق الذي يُلصق على الغلاف الداخلي لتثبيت الكراسات.

بطانة الملابس مر. قماش يُخاط على الوجه الداخلي للملابس لإخفاء الحواف وزيادة المتانة.

بطانة المعطف مر. طبقة داخلية تُزيل الحرارة وتمنع الرطوبة.

بطانة جلدية مر. طبقة من الجلد تُبطّن الحذاء من الداخل لامتصاص العرق.

بطانة حرارية مر. طبقة عازلة تحتفظ بالحرارة وتمنع تسربها.

بطانة داخلية مر. طبقة من القماش تُبطّن الجزء الداخلي من الحذاء.

بطانة سميكة مر. طبقة إضافية من القماش أو الفرو تُضاف للدفء في الشتاء.

بطانة قطنية مر. بطانة مصنوعة من القطن الطبيعي.

بطانة مبطنة مر. بطانة مزدوجة الطبقات لزيادة الدفء.

بطانة مقاومة للماء مر. بطانة تمنع نفاذ الماء إلى الداخل.

بطانة واقية مر. طبقة تحمي القدم من الاحتكاك والضغط.

بطانية [blanket] ا. غطاء سميك يُستخدم للتدفئة في الليل.

بطانية الأمان مر. بطانية خفيفة تُستخدم في حالات الطوارئ لحماية من البرد.

بطانية الصوف مر. بطانية مصنوعة من الصوف الطبيعي.

بطانية القطن مر. بطانية خفيفة من القطن.

بطانية الكهرباء مر. بطانية مزودة بسلك تسخين كهربائي.

بطانية حرارية مر. بطانية تحتفظ بالحرارة وتعكسها.

بطانية كهربائية مر. بطانية مزودة بسلك تسخين كهربائي.

بطانية مائية مر. بطانية تُملأ بالماء الساخن لتدفئة السرير.

بطانية مبطنة مر. بطانية مزدوجة الطبقات لزيادة الدفء.

بطانية مقاومة للماء مر. بطانية تمنع نفاذ الماء إلى الداخل.

بطانية واقية مر. بطانية تحمي من الاحتكاك والضغط.

بطريق [penguin] ا. طائر بحري لا يطير، يعيش في المناطق الباردة ويتغذى على الأسماك.

بطريق الإمبراطور مر. أكبر أنواع البطاريق، يعيش في القطب الجنوبي.

بطريق الأدلي مر. نوع من البطاريق يتميز بحلقة بيضاء حول العين.

بطريق الجنتو مر. نوع من البطاريق يتميز بمنقار برتقالي.

بطريق الروكهوبر مر. نوع من البطاريق يتميز بريش أصفر على الرأس.

بطريق الماكارونية مر. نوع من البطاريق يتميز بريش طويل على الرأس.

بطريق الملك مر. نوع من البطاريق يتميز بلون برتقالي على الرأس والعنق.

بطريق الهمبولت مر. نوع من البطاريق يعيش على سواحل أمريكا الجنوبية.

بطريق جنتو مر. نوع من البطاريق يتميز بمنقار برتقالي.

بطريق روكهوبر مر. نوع من البطاريق يتميز بريش أصفر على الرأس.

بطريق ماكارونية مر. نوع من البطاريق يتميز بريش طويل على الرأس.

بطريق همبولت مر. نوع من البطاريق يعيش على سواحل أمريكا الجنوبية.

بطريق ملك مر. نوع من البطاريق يتميز بلون برتقالي على الرأس والعنق.

بطريق [penguin] ا. طائر بحري لا يطير، يعيش في المناطق الباردة ويتغذى على الأسماك.

بطريق الإمبراطور مر. أكبر أنواع البطاريق، يعيش في القطب الجنوبي.

بطريق الأدلي مر. نوع من البطاريق يتميز بحلقة بيضاء حول العين.

بطريق الجنتو مر. نوع من البطاريق يتميز بمنقار برتقالي.

بطريق الروكهوبر مر. نوع من البطاريق يتميز بريش أصفر على الرأس.

بطريق الماكارونية مر. نوع من البطاريق يتميز بريش طويل على الرأس.

بطريق الملك مر. نوع من البطاريق يتميز بلون برتقالي على الرأس والعنق.

بطريق الهمبولت مر. نوع من البطاريق يعيش على سواحل أمريكا الجنوبية.

بطريق جنتو مر. نوع من البطاريق يتميز بمنقار برتقالي.

بطريق روكهوبر مر. نوع من البطاريق يتميز بريش أصفر على الرأس.

بطريق ماكارونية مر. نوع من البطاريق يتميز بريش طويل على الرأس.

بطريق همبولت مر. نوع من البطاريق يعيش على سواحل أمريكا الجنوبية.

بطريق ملك مر. نوع من البطاريق يتميز بلون برتقالي على الرأس والعنق.

الإسكندرية، ٤٥، ١٢٠–١٢٢، ٢٠١، ٢٠٣، ٢٠٥، ٢٠٨، ٢١٤، ٢١٩، ٢٢٠، ٢٢٣، ٢٢٧، ٢٣٠، ٢٣٣، ٢٣٥، ٢٣٨، ٢٤٠، ٢٤٢، ٢٤٥، ٢٤٨، ٢٥٠، ٢٥٣، ٢٥٥، ٢٥٨، ٢٦٠، ٢٦٣، ٢٦٥، ٢٦٨، ٢٧٠، ٢٧٣، ٢٧٥، ٢٧٨، ٢٨٠، ٢٨٣، ٢٨٥، ٢٨٨، ٢٩٠، ٢٩٣، ٢٩٥، ٢٩٨، ٣٠٠، ٣٠٣، ٣٠٥، ٣٠٨، ٣١٠، ٣١٣، ٣١٥، ٣١٨، ٣٢٠، ٣٢٣، ٣٢٥، ٣٢٨، ٣٣٠، ٣٣٣، ٣٣٥، ٣٣٨، ٣٤٠، ٣٤٣،

ambulance /ˈæmbjʊləns/ *n.* [C] a vehicle for taking sick or injured people to hospital

amendment /əˈmendmənt/ *n.* [C] a change or addition to a law, rule, or document

amenity /əˈmiːnəti/ *n.* [C] a useful or pleasant facility, such as a park, shop, or swimming pool

amicable /ˈæmɪkəbl/ *adj.* friendly and without arguments

amnesty /ˈæmnəsti/ *n.* [C] a period when people can hand in illegal weapons or confess crimes without being punished

amortize /ˈæmətaɪz/ *v.* to gradually reduce a debt by making regular payments

amount /əˈmaʊnt/ *n.* [C] a quantity of money or something else

amphibious /æmˈfɪbiəs/ *adj.* able to operate on both land and water

amplify /ˈæmplɪfaɪ/ *v.* to increase the strength of a sound or signal

amputate /ˈæmpjʊteɪt/ *v.* to surgically remove a limb or part of the body

anaesthetic /ˌænəsˈθetɪk/ *n.* [C] a substance that makes you unable to feel pain during surgery

analgesic /ˌænælˈdʒiːsɪk/ *n.* [C] a medicine that relieves pain

analogue /ˈænəlɒg/ *adj.* using a continuous signal rather than digital data

analyse /ˈænəlaɪz/ *v.* to examine something in detail to understand it

anchor /ˈæŋkə/ *n.* [C] a heavy hook that holds a boat in place

ancient /ˈeɪnʃənt/ *adj.* very old, from a long time ago

anecdote /ˈænɪkdəʊt/ *n.* [C] a short story about a personal experience

angle /ˈæŋgl/ *n.* [C] the space between two lines or surfaces that meet

angry /ˈæŋgri/ *adj.* feeling strong displeasure or hostility

anhydrous /ænˈhaɪdrəs/ *adj.* containing no water

animal /ˈænɪməl/ *n.* [C] a living creature that can move and feel

annex /əˈneks/ *v.* to add a territory to a country

annual /ˈænjʊəl/ *adj.* happening once every year

anode /ˈænəʊd/ *n.* [C] the positive electrode in a battery or electrolytic cell

anomaly /əˈnɒməli/ *n.* [C] something that deviates from what is normal or expected

answer /ˈɑːnsə/ *n.* [C] a reply to a question or request

antenna /ænˈtenə/ *n.* [C] a device for sending or receiving radio waves

anthem /ˈænθəm/ *n.* [C] a song of praise or celebration, often for a country

antibiotic /ˌæntɪbaɪˈɒtɪk/ *n.* [C] a medicine that kills bacteria

antique /ænˈtiːk/ *n.* [C] an old object valued for its age and craftsmanship

anxious /ˈæŋkʃəs/ *adj.* worried and nervous about something

apartment /əˈpɑːtmənt/ *n.* [C] a set of rooms for living in, usually in a building with others

apologize /əˈpɒlədʒaɪz/ *v.* to say sorry for something you did wrong

apparatus /ˌæpəˈreɪtəs/ *n.* [U] equipment for a particular purpose

appeal /əˈpiːl/ *n.* [C] a formal request to a higher court to change a decision

appear /əˈpɪə/ *v.* to become visible or to seem

appendix /əˈpendɪks/ *n.* [C] a small tube attached to the large intestine

appetite /ˈæpɪtaɪt/ *n.* [C] a natural desire to eat food

applaud /əˈplɔːd/ *v.* to clap hands to show approval

apple /ˈæpl/ *n.* [C] a round fruit with red, green, or yellow skin

application /ˌæplɪˈkeɪʃn/ *n.* [C] a formal request, often written, for something such as a job or permission

apply /əˈplaɪ/ *v.* to make a formal request for something

appoint /əˈpɔɪnt/ *v.* to officially choose someone for a job or position

appointment /əˈpɔɪntmənt/ *n.* [C] a formal arrangement to meet someone at a particular time

appreciate /əˈpriːʃieɪt/ *v.* to be grateful for something

approach /əˈprəʊtʃ/ *v.* to come near or nearer to something

appropriate /əˈprəʊpriət/ *adj.* suitable for the situation or purpose

approve /əˈpruːv/ *v.* to officially agree to or accept something

approximate /əˈprɒksɪmət/ *adj.* close to the correct amount but not exact

apricot /ˈeɪprɪkɒt/ *n.* [C] a small orange fruit with a stone in the middle

April /ˈeɪprəl/ *n.* [U] the fourth month of the year, after March

apron /ˈeɪprən/ *n.* [C] a piece of clothing worn over the front of the body to protect clothes

aquarium /əˈkweəriəm/ *n.* [C] a tank or building where fish and other water animals are kept

arbitrate /ˈɑːbɪtreɪt/ *v.* to settle a dispute between two parties

arch /ɑːtʃ/ *n.* [C] a curved structure that supports weight above it

architect /ˈɑːkɪtekt/ *n.* [C] a person who designs buildings

area /ˈeəriə/ *n.* [C] a part of a place or a measure of how much space it covers

argue /ˈɑːgjuː/ *v.* to disagree with someone and give reasons why

arm /ɑːm/ *n.* [C] the part of the body between the shoulder and the hand

armchair /ˈɑːmtʃeə/ *n.* [C] a chair with supports for the arms

army /ˈɑːmi/ *n.* [C] a large organized force of soldiers trained to fight on land

around /əˈraʊnd/ *prep.* on every side of; surrounding

arrange /əˈreɪndʒ/ *v.* to make plans or put things in order

arrest /əˈrest/ *v.* to take someone into custody by legal authority

arrive /əˈraɪv/ *v.* to reach a place at the end of a journey

arrow /ˈærəʊ/ *n.* [C] a thin pointed weapon shot from a bow

art /ɑːt/ *n.* [U] the creation of beautiful or meaningful things, such as paintings or music

artery /ˈɑːtəri/ *n.* [C] a blood vessel that carries blood away from the heart

article /ˈɑːtɪkl/ *n.* [C] a piece of writing in a newspaper or magazine

artificial /ˌɑːtɪˈfɪʃl/ *adj.* made by people, not natural

artist /ˈɑːtɪst/ *n.* [C] a person who creates art, especially paintings or drawings

ash /æʃ/ *n.* [U] the grey powder left after something burns

ashamed /əˈʃeɪmd/ *adj.* feeling guilty or embarrassed about something you did

aside /əˈsaɪd/ *adv.* to one side; away

ask /ɑːsk/ *v.* to say something in order to get information or an answer

asleep /əˈsliːp/ *adj.* sleeping

aspect /ˈæspekt/ *n.* [C] a particular part or way of looking at something

assault /əˈsɔːlt/ *n.* [C] a violent attack on someone

assemble /əˈsembl/ *v.* to put together the parts of something

assembly /əˈsembli/ *n.* [C] a meeting of people for a particular purpose

assess /əˈses/ *v.* to evaluate the value or quality of something

asset /ˈæset/ *n.* [C] something valuable owned by a person or company

assign /əˈsaɪn/ *v.* to give someone a task or responsibility

assist /əˈsɪst/ *v.* to help someone with a task

assistant /əˈsɪstənt/ *n.* [C] a person who helps another person in their work

associate /əˈsəʊʃieɪt/ *v.* to connect things in your mind

assume /əˈsjuːm/ *v.* to believe something is true without proof

assure /əˈʃʊə/ *v.* to tell someone something to make them feel certain

asthma /ˈæsmə/ *n.* [U] a condition that makes breathing difficult

astonish /əˈstɒnɪʃ/ *v.* to surprise someone very much

astronaut /ˈæstrənɔːt/ *n.* [C] a person who travels in space

astronomy /əˈstrɒnəmi/ *n.* [U] the scientific study of stars, planets, and space

asylum /əˈsaɪləm/ *n.* [U] protection given by a country to someone who has fled their own country

atmosphere /ˈætməsfɪə/ *n.* [C] the layer of gases around a planet; the mood of a place

atom /ˈætəm/ *n.* [C] the smallest unit of a chemical element

attach /əˈtætʃ/ *v.* to fasten or join one thing to another

attack /əˈtæk/ *v.* to use violence against someone or something

attempt /əˈtempt/ *v.* to try to do something

attend /əˈtend/ *v.* to be present at an event or place

attention /əˈtenʃn/ *n.* [U] the ability to concentrate on something

attic /ˈætɪk/ *n.* [C] a room or space just below the roof of a house

attitude /ˈætɪtjuːd/ *n.* [C] a way of thinking or feeling about something

attorney /əˈtɜːni/ *n.* [C] a lawyer who represents clients in court

attract /əˈtrækt/ *v.* to cause someone to be interested in or drawn to something

audience /ˈɔːdiəns/ *n.* [C] the people who watch or listen to a performance

audit /ˈɔːdɪt/ *n.* [C] an official examination of financial records

August /ˈɔːgəst/ *n.* [U] the eighth month of the year, after July

aunt /ɑːnt/ *n.* [C] the sister of your parent, or the wife of your uncle

author /ˈɔːθə/ *n.* [C] a person who writes books

authority /ɔːˈθɒrəti/ *n.* [U] the power to give orders and make decisions

autumn /ˈɔːtəm/ *n.* [U] the season between summer and winter

available /əˈveɪləbl/ *adj.* able to be obtained or used

avenue /ˈævənjuː/ *n.* [C] a wide road, often with trees on each side

average /ˈævərɪdʒ/ *n.* [C] a typical or middle value

avoid /əˈvɔɪd/ *v.* to keep away from something

award /əˈwɔːd/ *n.* [C] a prize given for achievement

aware /əˈweə/ *adj.* knowing about something

away /əˈweɪ/ *adv.* at a distance; not here

awful /ˈɔːfl/ *adj.* very bad or unpleasant

axe /æks/ *n.* [C] a tool with a sharp blade for cutting wood

axis /ˈæksɪs/ *n.* [C] a line around which something rotates

baby /ˈbeɪbi/ *n.* [C] a very young child

back /bæk/ *n.* [C] the part of the body opposite the front

backache /ˈbækeɪk/ *n.* [C] pain in the back

backpack /ˈbækpæk/ *n.* [C] a bag carried on the back

bacon /ˈbeɪkən/ *n.* [U] salted or smoked meat from the back or sides of a pig

bad /bæd/ *adj.* not good; unpleasant

badge /bædʒ/ *n.* [C] a small piece of cloth or metal worn to show membership

bag /bæg/ *n.* [C] a container made of cloth, paper, or plastic

bail /beɪl/ *n.* [U] money paid to release someone from custody temporarily

bake /beɪk/ *v.* to cook food in an oven

balance /ˈbæləns/ *n.* [C] the amount of money in an account

balcony /ˈbælkəni/ *n.* [C] a platform outside a window or door

bald /bɔːld/ *adj.* having little or no hair on the head

ball /bɔːl/ *n.* [C] a round object used in games

ballet /ˈbæleɪ/ *n.* [U] a formal dance performed to music

balloon /bəˈluːn/ *n.* [C] a rubber bag filled with air or gas

ban /bæn/ *v.* to officially forbid something

banana /bəˈnɑːnə/ *n.* [C] a long curved fruit with yellow skin

band /bænd/ *n.* [C] a group of musicians who play together

bandage /ˈbændɪdʒ/ *n.* [C] a strip of cloth used to cover a wound

bank /bæŋk/ *n.* [C] a business that keeps money safe and lends it

bankrupt /ˈbæŋkrʌpt/ *adj.* unable to pay debts

banner /ˈbænə/ *n.* [C] a piece of cloth with a message, carried or hung up

bar /bɑː/ *n.* [C] a place where drinks are served

barbecue /ˈbɑːbɪkjuː/ *n.* [C] a meal cooked outdoors over an open fire

barber /ˈbɑːbə/ *n.* [C] a person who cuts men's hair

bare /beə/ *adj.* not covered by clothing

barefoot /ˈbeəfʊt/ *adj.* without shoes on the feet

bargain /ˈbɑːgɪn/ *n.* [C] something bought cheaply

barn /bɑːn/ *n.* [C] a large building on a farm for storing crops or animals

barrel /ˈbærəl/ *n.* [C] a large round container for liquids

barrier /ˈbæriə/ *n.* [C] something that blocks or prevents movement

base /beɪs/ *n.* [C] the bottom or foundation of something

basement /ˈbeɪsmənt/ *n.* [C] a room below ground level in a building

basic /ˈbeɪsɪk/ *adj.* simple and fundamental

basin /ˈbeɪsn/ *n.* [C] a round container for water; a bowl for washing

basis /ˈbeɪsɪs/ *n.* [C] the reason or principle on which something is based

basket /ˈbɑːskɪt/ *n.* [C] a container made of woven material

bass /beɪs/ *n.* [U] the lowest male singing voice

bat /bæt/ *n.* [C] a wooden club used to hit the ball in cricket

bath /bɑːθ/ *n.* [C] a large container for washing the body

bathroom /ˈbɑːθrʊm/ *n.* [C] a room with a bath, shower, and toilet

battery /ˈbætəri/ *n.* [C] a device that stores electrical energy

battle /ˈbætl/ *n.* [C] a fight between armies

bay /beɪ/ *n.* [C] a wide curved inlet of the sea

beach /biːtʃ/ *n.* [C] a sandy or pebbly shore by the sea

beak /biːk/ *n.* [C] the hard mouth of a bird

beam /biːm/ *n.* [C] a long piece of wood or metal used in building

bean /biːn/ *n.* [C] a seed or pod eaten as food

bear /beə/ *n.* [C] a large heavy animal with thick fur

beard /bɪəd/ *n.* [C] hair on the chin and cheeks of a man

beat /biːt/ *v.* to hit repeatedly; to defeat

beautiful /ˈbjuːtɪfl/ *adj.* very pleasing to look at

because /bɪˈkɒz/ *conj.* for the reason that

become /bɪˈkʌm/ *v.* to start to be

bed /bed/ *n.* [C] a piece of furniture for sleeping on

bedroom /ˈbedrʊm/ *n.* [C] a room for sleeping in

bee /biː/ *n.* [C] a flying insect that makes honey

beef /biːf/ *n.* [U] meat from a cow

beer /bɪə/ *n.* [U] an alcoholic drink made from grain and hops

beetle /ˈbiːtl/ *n.* [C] an insect with hard wing covers

before /bɪˈfɔː/ *prep.* earlier than

beg /beg/ *v.* to ask for something urgently

begin /bɪˈgɪn/ *v.* to start

behave /bɪˈheɪv/ *v.* to act in a particular way

behind /bɪˈhaɪnd/ *prep.* at the back of; after

belief /bɪˈliːf/ *n.* [C] something you think is true

believe /bɪˈliːv/ *v.* to think that something is true

bell /bel/ *n.* [C] a hollow metal object that rings when struck

belong /bɪˈlɒŋ/ *v.* to be the property of someone

below /bɪˈləʊ/ *prep.* at a lower level than

belt /belt/ *n.* [C] a strap worn around the waist

bench /bentʃ/ *n.* [C] a long seat for more than one person

bend /bend/ *v.* to curve or make something curved

beneath /bɪˈniːθ/ *prep.* under; lower than

benefit /ˈbenɪfɪt/ *n.* [C] an advantage or help

bent /bent/ *adj.* curved; not straight

beside /bɪˈsaɪd/ *prep.* next to

best /best/ *adj.* of the highest quality

bet /bet/ *v.* to risk money on the result of something

betray /bɪˈtreɪ/ *v.* to be disloyal to someone who trusts you

between /bɪˈtwiːn/ *prep.* in the middle of two things

beyond /bɪˈjɒnd/ *prep.* on the far side of; more than

bicycle /ˈbaɪsɪkl/ *n.* [C] a vehicle with two wheels, pedals, and handlebars

big /bɪg/ *adj.* large in size

bill /bɪl/ *n.* [C] a written statement of money owed; a proposed law

billion /ˈbɪljən/ *n.* [C] one thousand million

bin /bɪn/ *n.* [C] a container for rubbish

bind /baɪnd/ *v.* to tie or fasten together

biology /baɪˈɒlədʒi/ *n.* [U] the study of living things

bird /bɜːd/ *n.* [C] a feathered animal that can usually fly

birth /bɜːθ/ *n.* [C] the act of being born

birthday /ˈbɜːθdeɪ/ *n.* [C] the anniversary of the day someone was born

biscuit /ˈbɪskɪt/ *n.* [C] a small flat baked food

bishop /ˈbɪʃəp/ *n.* [C] a senior priest in some churches

bit /bɪt/ *n.* [C] a small piece or amount

bite /baɪt/ *v.* to cut into something with the teeth

bitter /ˈbɪtə/ *adj.* having a sharp, unpleasant taste

black /blæk/ *adj.* of the darkest colour, like coal

blade /bleɪd/ *n.* [C] the sharp cutting part of a knife or tool

blame /bleɪm/ *v.* to say that someone is responsible for something bad

blank /blæŋk/ *adj.* empty; without writing

blanket /ˈblæŋkɪt/ *n.* [C] a large piece of cloth used for warmth on a bed

blast /blɑːst/ *n.* [C] a sudden explosion or strong wind

bleed /bliːd/ *v.* to lose blood

blind /blaɪnd/ *adj.* unable to see

block /blɒk/ *n.* [C] a solid piece of material; a group of buildings

blonde /blɒnd/ *adj.* having pale yellow hair

blood /blʌd/ *n.* [U] the red liquid that flows in the body

bloom /bluːm/ *n.* [C] a flower

blow /bləʊ/ *v.* to move air forcefully

blue /bluː/ *adj.* of the colour of the sky on a clear day

board /bɔːd/ *n.* [C] a flat piece of wood; a group of directors

boat /bəʊt/ *n.* [C] a small vessel for travelling on water

body /ˈbɒdi/ *n.* [C] the whole physical structure of a person or animal

boil /bɔɪl/ *v.* to heat a liquid until it bubbles and turns to steam

bold /bəʊld/ *adj.* brave; willing to take risks

bolt /bəʊlt/ *n.* [C] a metal pin used to fasten things together

bomb /bɒm/ *n.* [C] an explosive device

bond /bɒnd/ *n.* [C] a strong connection between people; a type of investment

bone /bəʊn/ *n.* [C] one of the hard parts that form the skeleton

book /bʊk/ *n.* [C] a written or printed work with pages bound together

boot /buːt/ *n.* [C] a strong shoe that covers the ankle

border /ˈbɔːdə/ *n.* [C] the line between two countries or areas

bore /bɔː/ *v.* to make a hole; to make someone uninterested

born /bɔːn/ *adj.* brought into existence by birth

borrow /ˈbɒrəʊ/ *v.* to take something with permission to return it later

boss /bɒs/ *n.* [C] a person in charge of workers

both /bəʊθ/ *det.* the two; not just one

bottle /ˈbɒtl/ *n.* [C] a container for liquids, usually with a narrow neck

bottom /ˈbɒtəm/ *n.* [C] the lowest part

bounce /baʊns/ *v.* to spring back after hitting a surface

bound /baʊnd/ *adj.* tied up; obliged

boundary /ˈbaʊndri/ *n.* [C] a line marking the edge of an area

bow /baʊ/ *n.* [C] a weapon for shooting arrows; a knot with loops

bowel /ˈbaʊəl/ *n.* [C] the intestine

bowl /bəʊl/ *n.* [C] a round deep dish for food or liquid

box /bɒks/ *n.* [C] a container with four sides and a lid

boy /bɔɪ/ *n.* [C] a male child

brain /breɪn/ *n.* [C] the organ in the head that controls thought

brake /breɪk/ *n.* [C] a device for slowing or stopping a vehicle

branch /brɑːntʃ/ *n.* [C] a part of a tree growing from the trunk; a local office

brand /brænd/ *n.* [C] a type of product made by a company

brass /brɑːs/ *n.* [U] a yellow metal made from copper and zinc

brave /breɪv/ *adj.* showing courage

bread /bred/ *n.* [U] food made from flour and baked

break /breɪk/ *v.* to separate into pieces; to damage

breakfast /ˈbrekfəst/ *n.* [C] the first meal of the day

breast /brest/ *n.* [C] the front of the chest; a woman's milk-producing gland

breath /breθ/ *n.* [C] the air taken in and out of the lungs

breathe /briːð/ *v.* to take air into the lungs and let it out

breed /briːd/ *v.* to produce young animals

brick /brɪk/ *n.* [C] a block of baked clay used in building

bride /braɪd/ *n.* [C] a woman on her wedding day

bridge /brɪdʒ/ *n.* [C] a structure carrying a road or path over water

brief /briːf/ *adj.* short in time or length

bright /braɪt/ *adj.* giving a lot of light; clever

brilliant /ˈbrɪljənt/ *adj.* very clever; very bright

bring /brɪŋ/ *v.* to carry something to a place

broad /brɔːd/ *adj.* wide

broadcast /ˈbrɔːdkɑːst/ *v.* to transmit a programme on radio or television

brother /ˈbrʌðə/ *n.* [C] a male sibling

brown /braʊn/ *adj.* of the colour of earth or chocolate

brush /brʌʃ/ *n.* [C] a tool with bristles for cleaning or painting

bubble /ˈbʌbl/ *n.* [C] a thin ball of liquid filled with air

bucket /ˈbʌkɪt/ *n.* [C] a round container with a handle, used for carrying water

budget /ˈbʌdʒɪt/ *n.* [C] a plan for how money will be spent

build /bɪld/ *v.* to construct something by joining materials together

bulb /bʌlb/ *n.* [C] a glass object that produces light; a root vegetable

bull /bʊl/ *n.* [C] a male cow

bullet /ˈbʊlɪt/ *n.* [C] a small piece of metal fired from a gun

bunch /bʌntʃ/ *n.* [C] a group of things tied together

burden /ˈbɜːdn/ *n.* [C] a heavy load; a responsibility

burn /bɜːn/ *v.* to damage or destroy by fire

burst /bɜːst/ *v.* to break open suddenly

bury /ˈberi/ *v.* to put underground; to cover completely

bus /bʌs/ *n.* [C] a large road vehicle for passengers

bush /bʊʃ/ *n.* [C] a low shrub with many branches

business /ˈbɪznəs/ *n.* [C] a company or trade; work

busy /ˈbɪzi/ *adj.* having much to do

but /bʌt/ *conj.* however; except

butcher /ˈbʊtʃə/ *n.* [C] a person who sells meat

butter /ˈbʌtə/ *n.* [U] a yellow fat made from cream

button /ˈbʌtn/ *n.* [C] a small fastener for clothes

buy /baɪ/ *v.* to obtain something by paying money

by /baɪ/ *prep.* near; through the action of

cabbage /ˈkæbɪdʒ/ *n.* [C] a round green vegetable with many leaves

cabin /ˈkæbɪn/ *n.* [C] a small room on a ship; a small house

cable /ˈkeɪbl/ *n.* [C] a thick rope or wire for carrying electricity or signals

cage /keɪdʒ/ *n.* [C] a structure with bars for keeping animals

cake /keɪk/ *n.* [C] a sweet baked food made from flour, sugar, and eggs

calculate /ˈkælkjʊleɪt/ *v.* to work out a number or amount

calendar /ˈkælɪndə/ *n.* [C] a chart showing the days, weeks, and months of a year

calf /kɑːf/ *n.* [C] a young cow; the back of the lower leg

call /kɔːl/ *v.* to speak loudly; to telephone

calm /kɑːm/ *adj.* not showing anger or excitement

camel /ˈkæməl/ *n.* [C] a large animal with one or two humps, used in desert travel

camera /ˈkæmərə/ *n.* [C] a device for taking photographs

camp /kæmp/ *n.* [C] a place where people live in tents or temporary shelters

campaign /kæmˈpeɪn/ *n.* [C] an organized effort to achieve a goal

can /kæn/ *n.* [C] a metal container for food or drink

cancel /ˈkænsl/ *v.* to decide that something will not happen

cancer /ˈkænsə/ *n.* [U] a disease in which cells grow uncontrollably

candle /ˈkændl/ *n.* [C] a stick of wax with a wick that burns to give light

candy /ˈkændi/ *n.* [U] sweets made from sugar

cannon /ˈkænən/ *n.* [C] a large gun on wheels

canoe /kəˈnuː/ *n.* [C] a narrow boat propelled with a paddle

canvas /ˈkænvəs/ *n.* [U] strong cloth used for painting or tents

cap /kæp/ *n.* [C] a soft hat; a lid

capable /ˈkeɪpəbl/ *adj.* able to do something well

capital /ˈkæpɪtl/ *n.* [C] the city where the government is based; money invested in a business

captain /ˈkæptɪn/ *n.* [C] the leader of a team or ship

capture /ˈkæptʃə/ *v.* to take control of a person or place by force

car /kɑː/ *n.* [C] a road vehicle with four wheels and an engine

carbon /ˈkɑːbən/ *n.* [U] a chemical element found in all living things

card /kɑːd/ *n.* [C] a piece of stiff paper; a playing card

cardboard /ˈkɑːdbɔːd/ *n.* [U] thick stiff paper used for boxes

care /keə/ *n.* [U] attention and concern for someone or something

careful /ˈkeəfl/ *adj.* taking care to avoid mistakes or harm

carpenter /ˈkɑːpɪntə/ *n.* [C] a person who makes and repairs wooden objects

carpet /ˈkɑːpɪt/ *n.* [C] a thick fabric covering for floors

carriage /ˈkærɪdʒ/ *n.* [C] a horse-drawn vehicle for passengers; a railway coach

carrot /ˈkærət/ *n.* [C] a long orange root vegetable

carry /ˈkæri/ *v.* to hold and move something from one place to another

cart /kɑːt/ *n.* [C] a vehicle pulled by a horse, used for carrying goods

carve /kɑːv/ *v.* to cut shapes or patterns in wood or stone

case /keɪs/ *n.* [C] a container; a legal matter; a situation

cash /kæʃ/ *n.* [U] money in coins and notes

cashier /kæˈʃɪə/ *n.* [C] a person who handles money in a shop or bank

cast /kɑːst/ *v.* to throw; to choose actors for a play

castle /ˈkɑːsl/ *n.* [C] a large fortified building from the medieval period

casualty /ˈkæʒuəlti/ *n.* [C] a person injured or killed in an accident or war

cat /kæt/ *n.* [C] a small domesticated animal with fur and whiskers

catch /kætʃ/ *v.* to capture; to get hold of something moving

category /ˈkætəgəri/ *n.* [C] a group of things with shared characteristics

cathedral /kəˈθiːdrəl/ *n.* [C] a large church that is the seat of a bishop

cattle /ˈkætl/ *n.* [U] cows and bulls kept on a farm

cause /kɔːz/ *n.* [C] the reason why something happens

cautious /ˈkɔːʃəs/ *adj.* careful to avoid danger or mistakes

cave /keɪv/ *n.* [C] a hollow space in the side of a hill or cliff

ceiling /ˈsiːlɪŋ/ *n.* [C] the upper surface of a room

celebrate /ˈselɪbreɪt/ *v.* to mark a special occasion with enjoyable activities

cell /sel/ *n.* [C] the smallest unit of a living organism; a small room in a prison

cement /sɪˈment/ *n.* [U] a grey powder used to make concrete

cemetery /ˈsemətri/ *n.* [C] a place where dead people are buried

centre /ˈsentə/ *n.* [C] the middle point of something

century /ˈsentʃəri/ *n.* [C] a period of one hundred years

ceramic /səˈræmɪk/ *adj.* made of clay and hardened by heat

cereal /ˈsɪəriəl/ *n.* [C] a grain crop; a breakfast food made from grain

certain /ˈsɜːtn/ *adj.* sure; definite

certificate /səˈtɪfɪkət/ *n.* [C] an official document stating a fact

chain /tʃeɪn/ *n.* [C] a series of connected metal rings

chair /tʃeə/ *n.* [C] a seat with a back for one person

chairman /ˈtʃeəmən/ *n.* [C] the person who leads a meeting or company board

chalk /tʃɔːk/ *n.* [U] soft white rock used for writing on blackboards

challenge /ˈtʃælɪndʒ/ *n.* [C] a difficult task or test

chamber /ˈtʃeɪmbə/ *n.* [C] a room; a part of a heart

champion /ˈtʃæmpiən/ *n.* [C] a person who has won a competition

chance /tʃɑːns/ *n.* [C] a possibility; an opportunity

change /tʃeɪndʒ/ *v.* to make or become different

channel /ˈtʃænl/ *n.* [C] a narrow stretch of water; a television station

chapel /ˈtʃæpəl/ *n.* [C] a small church or part of a church

chapter /ˈtʃæptə/ *n.* [C] a section of a book

character /ˈkærəktə/ *n.* [C] a person in a story; a letter or symbol

charge /tʃɑːdʒ/ *v.* to ask for payment; to accuse formally

charity /ˈtʃærəti/ *n.* [C] an organization that helps people in need

chart /tʃɑːt/ *n.* [C] a diagram showing information

chase /tʃeɪs/ *v.* to run after someone or something

cheap /tʃiːp/ *adj.* low in price

cheat /tʃiːt/ *v.* to act dishonestly to gain an advantage

check /tʃek/ *v.* to examine something to make sure it is correct

cheek /tʃiːk/ *n.* [C] the soft part of the face below the eye

cheese /tʃiːz/ *n.* [U] a solid food made from milk

chemical /ˈkemɪkl/ *n.* [C] a substance used in or produced by chemistry

chemistry /ˈkemɪstri/ *n.* [U] the science of substances and their reactions

cheque /tʃek/ *n.* [C] a written order to pay money from a bank account

chest /tʃest/ *n.* [C] the front of the body between the neck and stomach; a large box

chew /tʃuː/ *v.* to bite and grind food with the teeth

chicken /ˈtʃɪkɪn/ *n.* [C] a bird kept for its meat and eggs

chief /tʃiːf/ *n.* [C] the leader of a group or organization

child /tʃaɪld/ *n.* [C] a young person

chimney /ˈtʃɪmni/ *n.* [C] a structure for carrying smoke from a fire

chin /tʃɪn/ *n.* [C] the point of the face below the mouth

chocolate /ˈtʃɒklət/ *n.* [U] a sweet food made from cocoa beans

choice /tʃɔɪs/ *n.* [C] the act of choosing; a thing chosen

choir /kwaɪə/ *n.* [C] a group of singers

choke /tʃəʊk/ *v.* to have difficulty breathing; to block a passage

choose /tʃuːz/ *v.* to select from a number of options

chop /tʃɒp/ *v.* to cut with a sharp blade

church /tʃɜːtʃ/ *n.* [C] a building for Christian worship

cigarette /ˌsɪgəˈret/ *n.* [C] a thin roll of tobacco for smoking

cinema /ˈsɪnəmə/ *n.* [C] a building where films are shown

circle /ˈsɜːkl/ *n.* [C] a round shape with all points equal from the centre

circuit /ˈsɜːkɪt/ *n.* [C] a complete path for electricity to flow

circumstance /ˈsɜːkəmstæns/ *n.* [C] a fact or condition affecting a situation

citizen /ˈsɪtɪzn/ *n.* [C] a person who belongs to a country

city /ˈsɪti/ *n.* [C] a large town

civil /ˈsɪvl/ *adj.* relating to citizens; polite

claim /kleɪm/ *v.* to say that something is true; to demand something as your right

clap /klæp/ *v.* to strike the hands together to show approval

clarify /ˈklærɪfaɪ/ *v.* to make something clear or easier to understand

class /klɑːs/ *n.* [C] a group of students; a category

classify /ˈklæsɪfaɪ/ *v.* to arrange things into categories

clay /kleɪ/ *n.* [U] soft earth used for pottery

clean /kliːn/ *adj.* free from dirt

clear /klɪə/ *adj.* easy to understand; transparent

clerk /klɑːk/ *n.* [C] a person who keeps records in an office

clever /ˈklevə/ *adj.* quick to learn and understand

client /ˈklaɪənt/ *n.* [C] a person who uses the services of a professional

cliff /klɪf/ *n.* [C] a steep rock face

climate /ˈklaɪmət/ *n.* [C] the typical weather of a region

climb /klaɪm/ *v.* to go up using hands and feet

clinic /ˈklɪnɪk/ *n.* [C] a place where medical treatment is given

clock /klɒk/ *n.* [C] a device for measuring time

close /kləʊz/ *v.* to shut

cloth /klɒθ/ *n.* [U] fabric made from threads

clothes /kləʊðz/ *n.* [U] garments worn on the body

cloud /klaʊd/ *n.* [C] a mass of water vapour in the sky

club /klʌb/ *n.* [C] a group of people with a shared interest; a heavy stick

clue /kluː/ *n.* [C] a piece of information that helps solve a problem

coach /kəʊtʃ/ *n.* [C] a trainer; a long road vehicle for passengers

coal /kəʊl/ *n.* [U] black rock burned as fuel

coast /kəʊst/ *n.* [C] the land by the sea

coat /kəʊt/ *n.* [C] an outer garment with sleeves

cobalt /ˈkəʊbɔːlt/ *n.* [U] a hard blue-grey metal

cocoa /ˈkəʊkəʊ/ *n.* [U] a brown powder made from roasted cocoa beans

code /kəʊd/ *n.* [C] a system of rules; a secret way of writing

coffee /ˈkɒfi/ *n.* [U] a drink made from roasted coffee beans

coin /kɔɪn/ *n.* [C] a piece of metal money

cold /kəʊld/ *adj.* having a low temperature

collapse /kəˈlæps/ *v.* to fall down suddenly

collar /ˈkɒlə/ *n.* [C] the part of clothing around the neck

colleague /ˈkɒliːg/ *n.* [C] a person you work with

collect /kəˈlekt/ *v.* to gather things together

college /ˈkɒlɪdʒ/ *n.* [C] an institution for higher education

collide /kəˈlaɪd/ *v.* to crash into something

colony /ˈkɒləni/ *n.* [C] a territory ruled by another country

colour /ˈkʌlə/ *n.* [C] the property of light that makes things appear red, blue, etc.

column /ˈkɒləm/ *n.* [C] a tall pillar; a vertical section of text

comb /kəʊm/ *n.* [C] a tool with teeth for arranging hair

combine /kəmˈbaɪn/ *v.* to join together

come /kʌm/ *v.* to move towards

comfort /ˈkʌmfət/ *n.* [U] a pleasant state of ease

command /kəˈmɑːnd/ *v.* to order someone to do something

comment /ˈkɒment/ *n.* [C] a remark or opinion

commerce /ˈkɒmɜːs/ *n.* [U] the buying and selling of goods

commit /kəˈmɪt/ *v.* to do something wrong; to promise

committee /kəˈmɪti/ *n.* [C] a group of people appointed to make decisions

common /ˈkɒmən/ *adj.* usual; shared by many

communicate /kəˈmjuːnɪkeɪt/ *v.* to share information with others

community /kəˈmjuːnəti/ *n.* [C] a group of people living in the same area

company /ˈkʌmpəni/ *n.* [C] a business organization

compare /kəmˈpeə/ *v.* to look at two things to see how they are similar or different

compass /ˈkʌmpəs/ *n.* [C] a device for finding direction

compete /kəmˈpiːt/ *v.* to try to win against others

complain /kəmˈpleɪn/ *v.* to say that you are unhappy about something

complete /kəmˈpliːt/ *adj.* whole; finished

complex /ˈkɒmpleks/ *adj.* having many parts; difficult to understand

complicate /ˈkɒmplɪkeɪt/ *v.* to make something more difficult

compose /kəmˈpəʊz/ *v.* to write music; to make up

compound /ˈkɒmpaʊnd/ *n.* [C] a substance made of two or more elements

comprehend /ˌkɒmprɪˈhend/ *v.* to understand fully

compress /kəmˈpres/ *v.* to squeeze into a smaller space

compromise /ˈkɒmprəmaɪz/ *n.* [C] an agreement reached by each side giving up something

computer /kəmˈpjuːtə/ *n.* [C] an electronic machine for processing data

concentrate /ˈkɒnsntreɪt/ *v.* to focus attention on something

concept /ˈkɒnsept/ *n.* [C] an idea or general principle

concern /kənˈsɜːn/ *n.* [C] a worry; a matter of importance

concert /ˈkɒnsət/ *n.* [C] a live musical performance

concrete /ˈkɒŋkriːt/ *n.* [U] a hard building material made from cement, sand, and stone

condemn /kənˈdem/ *v.* to express strong disapproval; to declare unfit for use

condition /kənˈdɪʃn/ *n.* [C] the state of something; a requirement

conduct /kənˈdʌkt/ *v.* to carry out; to lead an orchestra

**con

उपसर्ग upasarga m. prefix

उपसर्गी upasargī adj. having a prefix

उपसर्गीय upasargīya adj. of a prefix

उपसर्ग करना upasarg karnā vt. to infect

उपसर्ग फैलना upasarg phailnā vi. to spread (infection)

उपसर्ग-मुक्त upasarg-mukt adj. free from infection

उपसर्ग-रोधी upasarg-rodhī adj. antiseptic

उपसर्ग-रोधी दवा upasarg-rodhī davā f. antibiotic

उपसर्ग-विज्ञान upasarg-vigyān m. epidemiology

उपसर्ग-विज्ञानी upasarg-vigyānī m. epidemiologist

उपसर्गवाद upasargvād m. prefixism

उपसर्गशास्त्र upasargshāstra m. study of prefixes

उपसर्गित upasargit adj. infected

उपसर्गित होना upasargit honā vi. to become infected

उपसर्गिता upasargitā f. infectiousness

उपसर्गीकरण upasargīkaran m. prefixation

उपसर्गीकृत upasargīkrit adj. prefixed

उपसर्गीय upasargīya adj. prefixal

उपसर्जन upasarjan m. subordinate word in a compound

उपसर्जित upasarjit adj. subordinated

उपसर्ग upasarg m. epidemic

उपसर्ग फैलना upasarg phailnā vi. to spread (epidemic)

उपसर्ग-मुक्त upasarg-mukt adj. free from epidemic

उपसर्ग-रोधी upasarg-rodhī adj. epidemic-resistant

उपसर्ग-विज्ञान upasarg-vigyān m. epidemiology

उपसर्ग-विज्ञानी upasarg-vigyānī m. epidemiologist

उपसर्गात्मक upasargātmak adj. epidemic

उपसर्गी upasargī adj. epidemic

उपसर्गीय upasargīya adj. epidemic

उपसर्जन upasarjan m. subordinate word in a compound

उपसर्जित upasarjit adj. subordinated

उपसर्ग upasarg m. epidemic

उपसर्ग फैलना upasarg phailnā vi. to spread (epidemic)

उपसर्ग-मुक्त upasarg-mukt adj. free from epidemic

उपसर्ग-रोधी upasarg-rodhī adj. epidemic-resistant

उपसर्ग-विज्ञान upasarg-vigyān m. epidemiology

उपसर्ग-विज्ञानी upasarg-vigyānī m. epidemiologist

उपसर्गात्मक upasargātmak adj. epidemic

उपसर्गी upasargī adj. epidemic

उपसर्गीय upasargīya adj. epidemic

Abbreviation اختصار، تقصير، مد (مدة) زمنية

أبجدية، تطور الحروف الـ، ٤٢، ٤٣–٤٥، ٤٨، ٥١، ٥٣، ٥٤، ٥٦، ٥٧، ٥٩، ٦٠، ٦٢، ٦٣، ٦٥، ٦٦، ٦٨، ٧٠، ٧٢، ٧٣، ٧٥، ٧٦، ٧٨، ٨٠، ٨٢، ٨٣، ٨٥، ٨٦، ٨٨، ٩٠، ٩٢، ٩٣، ٩٥، ٩٦، ٩٨، ١٠٠، ١٠٢، ١٠٣، ١٠٥، ١٠٦، ١٠٨، ١١٠، ١١٢، ١١٣، ١١٥، ١١٦، ١١٨،

ऊ

ऊ (uhUn) के, वैह
ऊ (u) *सर्व* *pro* nonhuman 3rd person pronoun who
ऊ (un) *सर्व* के, मनुष्यसम्बन्धी प्रकारको nonhuman pronoun
ऊँक (Unk) *नाम* के, मनुष्यसम्बन्धी प्रकारको nonhuman
ऊँच (Unc) *वि* अग्लो *adj* high
ऊँचाई (UncaI) *नाम* ऊँचाइ *n* height
ऊँचे सुनब (Unce sunab) *मु वि* कम सुन्नु *vi* to hear hard
ऊँट (Unt) *नाम* ऊँट *n* camel
ऊगब (Ugab) *स क्रि* उदाउनु *v* to rise
ऊगाएब (Ugāēb) *स क्रि* उत्पादन गर्नु *vt* to grow sprout
ऊन (un) *नाम* ऊन *n* wool
ऊनी (un) *वि* (कपडा) ऊनी *adj* woollen
ऊनी कपडा (un kapaRā) *नाम* ऊनी बुना *n* woollen cloth
ऊपर (upar) *क्रि वि* माथि *adv* above over on up
ऊपरको (uparakō) *वि* माथिल्लो *adj* upper
ऊबही (Ubhi) *वै* ऊभि
ऊभि (Ubhi) *नाम* घर निर्माणमा प्रयोग हुने बाँस *n* large bamboo pieces used for thatching roof with straw
ऊरि-बीरी (Uri-birī) *नाम* आत्मरता *n* eagerness
ऊर्जा (Urjā) *नाम* बिजुली शक्ति *n* energy power electricity
ऊर्ध्व (Urdhva) *क्रि वि* माथि तिर *adv* upward
ऊषा (USA) *वै* उषा
ऊष्म (Usm) *वि* तातो *adj* warm, torpid
ऊह (Uh) *नाम* सहजबोध *n* quick wit
ऊहापोह (UhapOh) *नाम* तर्कवितर्क *n* reasoning

ऋ

ए

ए *pron* किसी या समान स्तरकी व्यक्तिकई सम्बोधन में प्रयुक्त होने वाला a word used for an person of equal status

एहाँ [ehã] *क्रि वि* यहाँ *adv* here

ऐड़ी [eRi] *सं* एड़ी *n.* heel

एअरिंग [eariNg] *सं* इअरिंग *n* earring

एक ek *सं* एक *num* one

एक चौथाई [ek cauthāī] *सं* एक चौथाई *num* one quarter

एक निहाई ek nihāī *सं* एक निहाई *num* one bit

एक दोसर [ek dosar] *सर्व* एक अर्को *pron* one another

एक नजरि ek najari *सं* एक झलक *n.* a quick look

एक नम्बर [ek nambar] *सं वि* सर्वोत्तम *n.* the first number A One

एक पेड़िया [ek peRiā] *सं* अङ्कीर्ण बाटो *n* one way narrow track

एक साथ ek sāth *क्रि वि* सङ्गै *adv* simultaneously

एकआपस ekaāpas *सं* एकआपस *n* each other one another

एकइश्वरवाद ,ekaīshvaravād *सं* एकेश्वरवाद *n* monotheism

एक-एक ek-ek *क्रि वि* एक एक *adv* one by one

एककर्मक क्रिया ekakarmak kriyā *सं* (व्या) एककर्मक क्रिया *n* gram monotransitive verb

एककोणीय ekakoṇiya *वि* एककोणीय *adj* unicellular

एकक्षण [ekakṣan] *क्रि वि* एकक्षिण *adv* for a short time

एकघरिया [ekagharīā] *वि* (व्यक्ति) जाड़े घर भएको ठाउँमा बस्ने *adj* person living in a location with a single house

एकचालीस ,ekacālīs *सं* एकचालिस *n* forty one

एकचालीसम ekacālīsam] *वि* एकचालिसौं *adj*

एकचुल्लिया ekacuḷḷiā *सं* एकचुल्ले चूल्हो *n* one with a single hearth

एकछत्र ekachatr *वि* एकछत्रीय *adj* sovereign

एकछड़ा ekachaṛā *वि* अनियन्त्रित *adj* free unmixed

एकजनिया ekajaniā *वि* एक जना मात्र सम्बन्धी भएको *adj* regarding a single person

एकजातिय ekajātiya *सं* सजातीयता *n* homogeneous ethnicity

एकजुनिया ekajuniā *वि* (काम) एक व्यक्तिद्वारा मात्र सञ्चालित हुने *adj* work maintained/run by a single person

एकबोड़िया ekaboṛiā *वि* सधैं उदास *adj* unbeaming with a sure starving

एकटक ekaṭak *क्रि वि* एकोहोरो हेर्नु गरी *adv* unblinkingly with a sure starving

एकटक लगाउब ekaṭak lagāuba *सं* क्रि स हेरिरहन to look at unblinkingly

एकटकही ekaṭakahī *वि* एक सयदेखिको नोट *n* one rupee currency note

एकटकिया ekaṭakiā *सं* एकटकही

एकटार ekaṭār *वि* एकभन्दा बिशेष मात्रामा मिसिएको *adj* mingled

एकट्ठा ekaṭṭhā *वि* एक ठाउँमा धेरै जनाको *adj* gathered at one place

एकठुरि ekaṭhuri *क्रि वि* एकमुष्ट *adv* in a lump sum

एकड़ ekaṛ *सं* क्षेत्रफलको अङ्ग्रेजी मापन *n* acre

एकतन्त्रवाद ekatantravād *सं* एकतन्त्रवाद *n* monarchism

एकतरफा ekataraphā *वि* निर्णय गर्दा कुनै खास व्यक्ति एकाइतिर *adj* biased in favour of one person/party to a matter

एकतरफी ekataraphī *वि* एकतर्फी

एकतर्फी ekatarphī *वि* एकतर्फी *n* one sided biased personnel

एकतल्ला ,ekatallā *वि* एकतल्ला *adj* storeyed

एकता ekatā *सं* मेल *n* oneness unity

एकतानि ekatāni *सं* एकतानिसे *n* unison

एकतालिस ekatālis *सं* एकचालिस *n* forty one

एकतिस ekatis *सं* एकत्तीस *n* thirty one

एकतीसम ekatīsam *वि* एकतिसौं *adj* thirty one

एकदोसरा ekadosarā *वि* दुईको *adj* of the same unicompany

एकदोसर ekadosar *क्रि वि* सबै सङ्गै *adv* together all

एकत्रित ekatrit *वि* एकत्रित *adj* assembled

एकत्रित करब ekatrit karab *सं* क्रि बस्मा गर्नु *n* to collect

एकत्रित हेबाक ekatrit hebāk *सं* क्रि बस्मा हुनु *n* to be assembled

एकदिनका ekadinakā *वि* एकदिनको *n* one day business

एकदम ekadam *क्रि वि* एकैचोटि *adv* completely

एकदम ठीक ekadam ṭhīk *वि* एकदम ठिक *adj* perfect

एकदिवसीय ekadivasīya *वि* एक दिनमा हुने एकै दिनमा *adj* one day

एकदेशीय ekadeshīya *वि* एकदेशीय *adj* one country

एकदोसर ekadosar *सर्व* एकअर्को *pron* one another

एकनिष्ठ ekaniṣṭha *वि* प्रतिबद्धता सम्पन्नको *adj* one sided dedicated

एकपक्षीय ekapakṣīya *वि* एकतर्फी (मुद्दा) *adj* unilateral

एकपाखे ekapākhe *क्रि वि* एकातिर *adv* one side

एकपाटी ekapāṭī *वि* एकपाटे *adj* one piece

एकपाटे ekapāṭe *वि* एकपाटी *adj* one piece

एकपिठिया ekapiṭhiā *वि* समकालीन *adj* contemporary

एकपेड़िया ekaperiā *सं* एकतर्फा व्यक्तिगत हितमा सङ्ग सम्झौता गर्ने व्यापारी *n* main market

एकबरिया ekabaṛiā *वि* एकपेड़िया

एकबर्गिया ekabargiā *वि* समवयस्क *adj* of the same age group contemporary

एकबाल [ekabāl] *सं* एकबाल [पुरुष] सर्वोत्तम *n* couch man ekbaal over

एकभाष ekabhāṣ *सं* एकोहोरो भाषण *n* power point

एकले ekale *क्रि वि* एकोहोरो *adv* once

एकसोलिया ekasoliā *वि* हिजो भन्दा अघिल्लो *adj* one day before yesterday

एकभगहु ekabhagahu *वि* एकातिर बुझिएको पैतृकसम्पत्ति *adj* from one side housed pre-owned parts

एकमत ekamat *वि* एकमत्य सहमत *adj* unanimous having consensus / agreement

एकमत होएब ekamat hoeb *सं* क्रि एकमत हुनु *v* to be unanimous reach consensus

एकमनिया ekamaniā *वि* एक मनको प्रतिबद्धतामा अविचल रहने *adj* die hard

एकमसिया [ekamasiā] *वि* एक महिनाको (बालक) *adj* one month old child

एकमहला ekamahalā *वि* एकतले (घर) *adj* single storeyed

एकमात्र ekamātr *वि वि* एकमात्र *adv* sole solitary

एकमुष्ट ,ekamuṣṭ *वि वि* एकैपल्ट सबैबराबर *adv* in a lump sum

एकसे तीन ekasē tīn, *वि* एकदमा तीनवटा सम्बन्धित हुने *adj* three in one

एकसे दू ekasē dū *सं* एकदमा दुई *n* two in one

एकर ekar *सर्व* (सम्बन्धवाचक सर्वनाम) यसको *pron* (possessive pronoun) his her

एकर ekar *सर्व* यसको *pron* his/her

एकरङ्गा ekarangā *वि* एउटै रङ्ग खास गरेर रातो) *adj* (red) in single colour

एकरौंधे ekarauṃdhe *वि* अनेकौंधे पारे *adj* idle

एकरा ekarā *सर्व* यसलाई *pron* accusative

एकदन्त संज्ञा पुं० [सं० एकदन्त] १. गणेश। २. हाथी। ३. एक प्रकार का बड़ा चूहा। ४. एक प्रकार का बड़ा साँप। ५. एक प्रकार का बड़ा पक्षी। ६. एक प्रकार का बड़ा कीड़ा। ७. एक प्रकार का बड़ा पेड़। ८. एक प्रकार का बड़ा पत्थर। ९. एक प्रकार का बड़ा बर्तन। १०. एक प्रकार का बड़ा कपड़ा।

एकदन्ती संज्ञा स्त्री० [सं० एकदन्ती] १. एक प्रकार की बड़ी चूहिया। २. एक प्रकार की बड़ी मछली। ३. एक प्रकार की बड़ी चिड़िया। ४. एक प्रकार की बड़ी मक्खी। ५. एक प्रकार की बड़ी चींटी। ६. एक प्रकार की बड़ी दीमक। ७. एक प्रकार की बड़ी छिपकली। ८. एक प्रकार की बड़ी गिलहरी। ९. एक प्रकार की बड़ी बिल्ली। १०. एक प्रकार की बड़ी कुतिया।

एकदन्तिका संज्ञा स्त्री० [सं० एकदन्तिका] १. एक प्रकार की बड़ी चूहिया। २. एक प्रकार की बड़ी मछली। ३. एक प्रकार की बड़ी चिड़िया। ४. एक प्रकार की बड़ी मक्खी। ५. एक प्रकार की बड़ी चींटी। ६. एक प्रकार की बड़ी दीमक। ७. एक प्रकार की बड़ी छिपकली। ८. एक प्रकार की बड़ी गिलहरी। ९. एक प्रकार की बड़ी बिल्ली। १०. एक प्रकार की बड़ी कुतिया।

एकदन्तिनी संज्ञा स्त्री० [सं० एकदन्तिनी] १. एक प्रकार की बड़ी चूहिया। २. एक प्रकार की बड़ी मछली। ३. एक प्रकार की बड़ी चिड़िया। ४. एक प्रकार की बड़ी मक्खी। ५. एक प्रकार की बड़ी चींटी। ६. एक प्रकार की बड़ी दीमक। ७. एक प्रकार की बड़ी छिपकली। ८. एक प्रकार की बड़ी गिलहरी। ९. एक प्रकार की बड़ी बिल्ली। १०. एक प्रकार की बड़ी कुतिया।

एकदन्तिनी संज्ञा स्त्री० [सं० एकदन्तिनी] १. एक प्रकार की बड़ी चूहिया। २. एक प्रकार की बड़ी मछली। ३. एक प्रकार की बड़ी चिड़िया। ४. एक प्रकार की बड़ी मक्खी। ५. एक प्रकार की बड़ी चींटी। ६. एक प्रकार की बड़ी दीमक। ७. एक प्रकार की बड़ी छिपकली। ८. एक प्रकार की बड़ी गिलहरी। ९. एक प्रकार की बड़ी बिल्ली। १०. एक प्रकार की बड़ी कुतिया।

एकदन्तिनी संज्ञा स्त्री० [सं० एकदन्तिनी] १. एक प्रकार की बड़ी चूहिया। २. एक प्रकार की बड़ी मछली। ३. एक प्रकार की बड़ी चिड़िया। ४. एक प्रकार की बड़ी मक्खी। ५. एक प्रकार की बड़ी चींटी। ६. एक प्रकार की बड़ी दीमक। ७. एक प्रकार की बड़ी छिपकली। ८. एक प्रकार की बड़ी गिलहरी। ९. एक प्रकार की बड़ी बिल्ली। १०. एक प्रकार की बड़ी कुतिया।

एकदन्तिनी संज्ञा स्त्री० [सं० एकदन्तिनी] १. एक प्रकार की बड़ी चूहिया। २. एक प्रकार की बड़ी मछली। ३. एक प्रकार की बड़ी चिड़िया। ४. एक प्रकार की बड़ी मक्खी। ५. एक प्रकार की बड़ी चींटी। ६. एक प्रकार की बड़ी दीमक। ७. एक प्रकार की बड़ी छिपकली। ८. एक प्रकार की बड़ी गिलहरी। ९. एक प्रकार की बड़ी बिल्ली। १०. एक प्रकार की बड़ी कुतिया।

एड्स

एड्स (Aids) के लिए एक ऐसा शब्द जिसे सुनकर ही लोग घबरा जाते हैं।

सामान्यतः (Generally) इस रोग के बारे में जानकारी का अभाव।

एड्स के बारे में जानकारी का अभाव।

एड्स (Aids) का पूर्ण रूप।

एड्स होने का कारण।

एड्स होने के लक्षण।

एड्स से बचाव के उपाय।

एड्स (Aids) का पूर्ण रूप।

Acquired Immune Deficiency Syndrome

एड्स होने के कारण।

एड्स होने के लक्षण।

एड्स से बचाव के उपाय।

ओ

ओ

ओंकार

ओंकारनाथ

ओंकारेश्वर

ओंगन

ओंगना

ओंगनी

ओंगल

ओंगा

ओंगी

ओंघ

ओंघना

ओंघाई

ओंघाना

ओंघाया

ओंचन

ओंचना

ओंछा

ओंछी

ओंजना

ओंजा

ओंजाई

ओंजी

ओंटना

ओंटा

ओंटी

ओंठ

ओंठ चाबना

ओंठ चूमना

ओंठ दबाना

ओंठ पीसना

ओंठ फड़कना

ओंठ फड़काना

ओंठ बिचकाना

ओंठ बिदकना

ओंठ बिराना

ओंठ भींचना

ओंठ मलना

ओंठ मसोसना

ओंठ रंगना

ओंठ लटकाना

ओंठ सिकोड़ना

ओंठ हिलाना

ओंठों में हँसना

ओंठों में ही कहना

ओंठों में ही मुस्कराना

ओंठों से लगाना

ओंठों से लगाना

ओंठों से लगा

ओ

ओ-आकार संज्ञा पुं० [सं०] ओ के आकार का

ओंकार संज्ञा पुं० [सं०] ओ अक्षर

ओंकारनाथ संज्ञा पुं० [सं०] ओंकार के अधिष्ठाता

ओंकारी संज्ञा पुं० [सं० ओंकारिन्] ओंकार का उपासक

ओंगन संज्ञा पुं० [देश०] गाड़ी के पहिए में लगाने की चिकनाई

ओंगना क्रि० स० [सं० अवगण] गाड़ी के पहिए में चिकनाई लगाना

ओंगा संज्ञा पुं० [देश०] एक पेड़ जिसकी पत्तियाँ दवा के काम आती हैं

ओंगी संज्ञा स्त्री० [देश०] ओंगन

ओंघना क्रि० अ० [सं० अवघूर्णन] ऊँघना

ओंघाई संज्ञा स्त्री० [देश०] ऊँघने की क्रिया या भाव

ओंघाना क्रि० अ० [देश०] ओंघना

ओंछा वि० [देश०] ओछा

ओंछापन संज्ञा पुं० [देश०] ओछापन

ओंजना क्रि० स० [देश०] ओंगना

ओंजस संज्ञा पुं० [सं० ओजस्] ओज

ओंजाना क्रि० स० [देश०] ओंगना

ओंटना क्रि० स० [देश०] औटना

ओंठ संज्ञा पुं० [सं० ओष्ठ] ओष्ठ

ओंठगना क्रि० अ० [देश०] सहारा लेकर खड़ा होना

ओंठगाना क्रि० स० [देश०] सहारा देकर खड़ा करना

ओंठगाना क्रि० स० [देश०] ओंठगना

ओंठगाना क्रि० स० [देश०] ओंठगना

ओंठगाना क्रि० स० [देश०] ओंठग

सम्पादकीय

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

جدول ٤-٣: مقارنة بين أنواع الأسمدة الكيميائية الشائعة في السوق المحلية ١٤٢

جدول ٤-٤: أسعار الأسمدة المدعومة والحرة خلال موسم ٢٠٢٣ ..... ١٤٥

جدول ٤-٥: توصيات التسميد حسب نوع التربة ومرحلة النمو ١٤٨

جدول ٤-٦: أعراض نقص العناصر الدقيقة وطرق معالجتها ١٥٢

جدول ٤-٧: تأثير الأسمدة على خصائص التربة بعد ثلاث سنوات من الاستخدام ١٥٦

جدول ٤-٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القمح ١٦٠

جدول ٤-٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الذرة الشامية ١٦٣

جدول ٤-١٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الطماطم ١٦٧

جدول ٤-١١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البطاطس ١٧٠

جدول ٤-١٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفلفل ١٧٤

جدول ٤-١٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخيار ١٧٧

جدول ٤-١٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الباذنجان ١٨١

جدول ٤-١٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البصل ١٨٤

جدول ٤-١٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الثوم ١٨٨

جدول ٤-١٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفاصوليا ١٩١

جدول ٤-١٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البازلاء ١٩٥

جدول ٤-١٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العدس ١٩٨

جدول ٤-٢٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحمص ٢٠٢

جدول ٤-٢١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفول ٢٠٥

جدول ٤-٢٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول فول الصويا ٢٠٩

جدول ٤-٢٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول عباد الشمس ٢١٢

جدول ٤-٢٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القطن ٢١٦

جدول ٤-٢٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول قصب السكر ٢٢٠

جدول ٤-٢٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشاي ٢٢٤

جدول ٤-٢٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البن ٢٢٨

جدول ٤-٢٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاكاو ٢٣٢

جدول ٤-٢٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الموز ٢٣٥

جدول ٤-٣٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأناناس ٢٣٩

جدول ٤-٣١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المانجو ٢٤٢

جدول ٤-٣٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأفوكادو ٢٤٦

جدول ٤-٣٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجوافة ٢٤٩

جدول ٤-٣٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجريب فروت ٢٥٣

جدول ٤-٣٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البرتقال ٢٥٧

جدول ٤-٣٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الليمون ٢٦٠

جدول ٤-٣٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المشمش ٢٦٤

جدول ٤-٣٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخوخ ٢٦٨

جدول ٤-٣٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكمثرى ٢٧١

جدول ٤-٤٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التفاح ٢٧٥

جدول ٤-٤١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العنب ٢٧٩

جدول ٤-٤٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التين ٢٨٢

جدول ٤-٤٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الرمان ٢٨٦

جدول ٤-٤٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرز ٢٨٩

جدول ٤-٤٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التوت ٢٩٣

جدول ٤-٤٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العليق ٢٩٦

جدول ٤-٤٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفراولة ٣٠٠

جدول ٤-٤٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكيوي ٣٠٤

جدول ٤-٤٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاكي ٣٠٧

جدول ٤-٥٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الزيتون ٣١١

جدول ٤-٥١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول النخيل ٣١٥

جدول ٤-٥٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول جوز الهند ٣١٩

جدول ٤-٥٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البلح ٣٢٢

جدول ٤-٥٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التمر هندي ٣٢٦

جدول ٤-٥٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكركديه ٣٢٩

جدول ٤-٥٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكركم ٣٣٣

جدول ٤-٥٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الزنجبيل ٣٣٧

جدول ٤-٥٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفلفل الأسود ٣٤٠

جدول ٤-٥٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرفة ٣٤٤

جدول ٤-٦٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرنفل ٣٤٨

جدول ٤-٦١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول جوزة الطيب ٣٥١

جدول ٤-٦٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهيل ٣٥٥

جدول ٤-٦٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكزبرة ٣٥٩

جدول ٤-٦٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكمون ٣٦٢

جدول ٤-٦٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشمر ٣٦٦

جدول ٤-٦٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اليانسون ٣٦٩

جدول ٤-٦٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحلبة ٣٧٣

جدول ٤-٦٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحرجير ٣٧٧

جدول ٤-٦٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجرجير ٣٨٠

جدول ٤-٧٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخس ٣٨٤

جدول ٤-٧١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرنب ٣٨٨

جدول ٤-٧٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرنبيط ٣٩١

جدول ٤-٧٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البروكلي ٣٩٥

جدول ٤-٧٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول كرنب بروكسل ٣٩٩

جدول ٤-٧٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكولارد ٤٠٢

جدول ٤-٧٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السلق ٤٠٦

جدول ٤-٧٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السبانخ ٤٠٩

جدول ٤-٧٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الرجلة ٤١٣

جدول ٤-٧٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهندباء ٤١٧

جدول ٤-٨٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأندبا ٤٢٠

جدول ٤-٨١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرفس ٤٢٤

جدول ٤-٨٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرات ٤٢٨

جدول ٤-٨٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اللفت ٤٣١

جدول ٤-٨٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشلغم ٤٣٥

جدول ٤-٨٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفجل ٤٣٩

جدول ٤-٨٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجزر ٤٤٢

جدول ٤-٨٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البنجر ٤٤٦

جدول ٤-٨٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكسافا ٤٤٩

جدول ٤-٨٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البطاطا ٤٥٣

جدول ٤-٩٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اليام ٤٥٧

جدول ٤-٩١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القلقاس ٤٦٠

جدول ٤-٩٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرتيشوك ٤٦٤

جدول ٤-٩٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهليون ٤٦٨

جدول ٤-٩٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخرشوف ٤٧١

جدول ٤-٩٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاردون ٤٧٥

جدول ٤-٩٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكينوا ٤٧٩

جدول ٤-٩٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأمارانث ٤٨٢

جدول ٤-٩٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشيا ٤٨٦

جدول ٤-٩٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحبة السوداء ٤٨٩

جدول ٤-١٠٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخروع ٤٩٣

جدول ٤-١٠١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السمسم ٤٩٧

جدول ٤-١٠٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفستق الحلبي ٥٠٠

جدول ٤-١٠٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اللوز ٥٠٤

جدول ٤-١٠٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجوز ٥٠٨

جدول ٤-١٠٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البندق ٥١١

جدول ٤-١٠٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكستناء ٥١٥

جدول ٤-١٠٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاجو ٥١٩

جدول ٤-١٠٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البقان ٥٢٢

جدول ٤-١٠٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المكاديميا ٥٢٦

جدول ٤-١١٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الصنوبر ٥٢٩

جدول ٤-١١١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العرعار ٥٣٣

جدول ٤-١١٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرز البري ٥٣٧

جدول ٤-١١٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الدخن ٥٤٠

جدول ٤-١١٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشعير ٥٤٤

جدول ٤-١١٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشوفان ٥٤٨

جدول ٤-١١٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجاودار ٥٥١

جدول ٤-١١٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التريتيكالي ٥٥٥

جدول ٤-١١٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرز ٥٥٩

جدول ٤-١١٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القمح ٥٦٢

جدول ٤-١٢٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الذرة الشامية ٥٦٦

جدول ٤-١٢١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الطماطم ٥٧٠

جدول ٤-١٢٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البطاطس ٥٧٣

جدول ٤-١٢٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفلفل ٥٧٧

جدول ٤-١٢٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخيار ٥٨٠

جدول ٤-١٢٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الباذنجان ٥٨٤

جدول ٤-١٢٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البصل ٥٨٧

جدول ٤-١٢٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الثوم ٥٩١

جدول ٤-١٢٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفاصوليا ٥٩٤

جدول ٤-١٢٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البازلاء ٥٩٨

جدول ٤-١٣٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العدس ٦٠١

جدول ٤-١٣١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحمص ٦٠٥

جدول ٤-١٣٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفول ٦٠٨

جدول ٤-١٣٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول فول الصويا ٦١٢

جدول ٤-١٣٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول عباد الشمس ٦١٥

جدول ٤-١٣٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القطن ٦١٩

جدول ٤-١٣٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول قصب السكر ٦٢٣

جدول ٤-١٣٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشاي ٦٢٧

جدول ٤-١٣٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البن ٦٣١

جدول ٤-١٣٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاكاو ٦٣٤

جدول ٤-١٤٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الموز ٦٣٨

جدول ٤-١٤١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأناناس ٦٤١

جدول ٤-١٤٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المانجو ٦٤٥

جدول ٤-١٤٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأفوكادو ٦٤٨

جدول ٤-١٤٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجوافة ٦٥٢

جدول ٤-١٤٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجريب فروت ٦٥٦

جدول ٤-١٤٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البرتقال ٦٥٩

جدول ٤-١٤٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الليمون ٦٦٣

جدول ٤-١٤٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المشمش ٦٦٧

جدول ٤-١٤٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخوخ ٦٧٠

جدول ٤-١٥٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكمثرى ٦٧٤

جدول ٤-١٥١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التفاح ٦٧٨

جدول ٤-١٥٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العنب ٦٨١

جدول ٤-١٥٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التين ٦٨٥

جدول ٤-١٥٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الرمان ٦٨٨

جدول ٤-١٥٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرز ٦٩٢

جدول ٤-١٥٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التوت ٦٩٥

جدول ٤-١٥٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العليق ٦٩٩

جدول ٤-١٥٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفراولة ٧٠٢

جدول ٤-١٥٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكيوي ٧٠٦

جدول ٤-١٦٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاكي ٧٠٩

جدول ٤-١٦١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الزيتون ٧١٣

جدول ٤-١٦٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول النخيل ٧١٧

جدول ٤-١٦٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول جوز الهند ٧٢١

جدول ٤-١٦٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البلح ٧٢٤

جدول ٤-١٦٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التمر هندي ٧٢٨

جدول ٤-١٦٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكركديه ٧٣١

جدول ٤-١٦٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكركم ٧٣٥

جدول ٤-١٦٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الزنجبيل ٧٣٩

جدول ٤-١٦٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفلفل الأسود ٧٤٢

جدول ٤-١٧٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرفة ٧٤٦

جدول ٤-١٧١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرنفل ٧٥٠

جدول ٤-١٧٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول جوزة الطيب ٧٥٣

جدول ٤-١٧٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهيل ٧٥٧

جدول ٤-١٧٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكزبرة ٧٦١

جدول ٤-١٧٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكمون ٧٦٤

جدول ٤-١٧٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشمر ٧٦٨

جدول ٤-١٧٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اليانسون ٧٧١

جدول ٤-١٧٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحلبة ٧٧٥

جدول ٤-١٧٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحرجير ٧٧٩

جدول ٤-١٨٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجرجير ٧٨٢

جدول ٤-١٨١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخس ٧٨٦

جدول ٤-١٨٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرنب ٧٩٠

جدول ٤-١٨٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرنبيط ٧٩٣

جدول ٤-١٨٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البروكلي ٧٩٧

جدول ٤-١٨٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول كرنب بروكسل ٨٠١

جدول ٤-١٨٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكولارد ٨٠٤

جدول ٤-١٨٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السلق ٨٠٨

جدول ٤-١٨٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السبانخ ٨١١

جدول ٤-١٨٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الرجلة ٨١٥

جدول ٤-١٩٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهندباء ٨١٩

جدول ٤-١٩١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأندبا ٨٢٢

جدول ٤-١٩٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرفس ٨٢٦

جدول ٤-١٩٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرات ٨٣٠

جدول ٤-١٩٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اللفت ٨٣٣

جدول ٤-١٩٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشلغم ٨٣٧

جدول ٤-١٩٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفجل ٨٤١

جدول ٤-١٩٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجزر ٨٤٤

جدول ٤-١٩٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البنجر ٨٤٨

جدول ٤-١٩٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكسافا ٨٥١

جدول ٤-٢٠٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البطاطا ٨٥٥

جدول ٤-٢٠١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اليام ٨٥٩

جدول ٤-٢٠٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القلقاس ٨٦٢

جدول ٤-٢٠٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرتيشوك ٨٦٦

جدول ٤-٢٠٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهليون ٨٧٠

جدول ٤-٢٠٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخرشوف ٨٧٣

جدول ٤-٢٠٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاردون ٨٧٧

جدول ٤-٢٠٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكينوا ٨٨١

جدول ٤-٢٠٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأمارانث ٨٨٤

جدول ٤-٢٠٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشيا ٨٨٨

جدول ٤-٢١٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحبة السوداء ٨٩١

جدول ٤-٢١١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخروع ٨٩٥

جدول ٤-٢١٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السمسم ٨٩٩

جدول ٤-٢١٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفستق الحلبي ٩٠٢

جدول ٤-٢١٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اللوز ٩٠٦

جدول ٤-٢١٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجوز ٩١٠

جدول ٤-٢١٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البندق ٩١٣

جدول ٤-٢١٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكستناء ٩١٧

جدول ٤-٢١٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاجو ٩٢١

جدول ٤-٢١٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البقان ٩٢٤

جدول ٤-٢٢٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المكاديميا ٩٢٨

جدول ٤-٢٢١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الصنوبر ٩٣١

جدول ٤-٢٢٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العرعار ٩٣٥

جدول ٤-٢٢٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرز البري ٩٣٩

جدول ٤-٢٢٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الدخن ٩٤٢

جدول ٤-٢٢٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشعير ٩٤٦

جدول ٤-٢٢٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشوفان ٩٥٠

جدول ٤-٢٢٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجاودار ٩٥٣

جدول ٤-٢٢٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التريتيكالي ٩٥٧

جدول ٤-٢٢٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرز ٩٦١

جدول ٤-٢٣٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القمح ٩٦٤

جدول ٤-٢٣١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الذرة الشامية ٩٦٨

جدول ٤-٢٣٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الطماطم ٩٧٢

جدول ٤-٢٣٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البطاطس ٩٧٥

جدول ٤-٢٣٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفلفل ٩٧٩

جدول ٤-٢٣٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخيار ٩٨٢

جدول ٤-٢٣٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الباذنجان ٩٨٦

جدول ٤-٢٣٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البصل ٩٨٩

جدول ٤-٢٣٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الثوم ٩٩٣

جدول ٤-٢٣٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفاصوليا ٩٩٦

جدول ٤-٢٤٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البازلاء ١٠٠٠

جدول ٤-٢٤١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العدس ١٠٠٣

جدول ٤-٢٤٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحمص ١٠٠٧

جدول ٤-٢٤٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفول ١٠١٠

جدول ٤-٢٤٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول فول الصويا ١٠١٤

جدول ٤-٢٤٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول عباد الشمس ١٠١٧

جدول ٤-٢٤٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القطن ١٠٢١

جدول ٤-٢٤٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول قصب السكر ١٠٢٥

جدول ٤-٢٤٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشاي ١٠٢٩

جدول ٤-٢٤٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البن ١٠٣٣

جدول ٤-٢٥٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاكاو ١٠٣٦

جدول ٤-٢٥١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الموز ١٠٤٠

جدول ٤-٢٥٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأناناس ١٠٤٣

جدول ٤-٢٥٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المانجو ١٠٤٧

جدول ٤-٢٥٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأفوكادو ١٠٥٠

جدول ٤-٢٥٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجوافة ١٠٥٤

جدول ٤-٢٥٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجريب فروت ١٠٥٨

جدول ٤-٢٥٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البرتقال ١٠٦١

جدول ٤-٢٥٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الليمون ١٠٦٥

جدول ٤-٢٥٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المشمش ١٠٦٩

جدول ٤-٢٦٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخوخ ١٠٧٢

جدول ٤-٢٦١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكمثرى ١٠٧٦

جدول ٤-٢٦٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التفاح ١٠٨٠

جدول ٤-٢٦٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العنب ١٠٨٣

جدول ٤-٢٦٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التين ١٠٨٧

جدول ٤-٢٦٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الرمان ١٠٩٠

جدول ٤-٢٦٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرز ١٠٩٤

جدول ٤-٢٦٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التوت ١٠٩٧

جدول ٤-٢٦٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العليق ١١٠١

جدول ٤-٢٦٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفراولة ١١٠٤

جدول ٤-٢٧٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكيوي ١١٠٨

جدول ٤-٢٧١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاكي ١١١١

جدول ٤-٢٧٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الزيتون ١١١٥

جدول ٤-٢٧٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول النخيل ١١١٩

جدول ٤-٢٧٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول جوز الهند ١١٢٣

جدول ٤-٢٧٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البلح ١١٢٦

جدول ٤-٢٧٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول التمر هندي ١١٣٠

جدول ٤-٢٧٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكركديه ١١٣٣

جدول ٤-٢٧٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكركم ١١٣٧

جدول ٤-٢٧٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الزنجبيل ١١٤١

جدول ٤-٢٨٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفلفل الأسود ١١٤٤

جدول ٤-٢٨١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرفة ١١٤٨

جدول ٤-٢٨٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرنفل ١١٥٢

جدول ٤-٢٨٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول جوزة الطيب ١١٥٥

جدول ٤-٢٨٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهيل ١١٥٩

جدول ٤-٢٨٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكزبرة ١١٦٣

جدول ٤-٢٨٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكمون ١١٦٦

جدول ٤-٢٨٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشمر ١١٧٠

جدول ٤-٢٨٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اليانسون ١١٧٣

جدول ٤-٢٨٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحلبة ١١٧٧

جدول ٤-٢٩٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحرجير ١١٨١

جدول ٤-٢٩١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجرجير ١١٨٤

جدول ٤-٢٩٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخس ١١٨٨

جدول ٤-٢٩٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرنب ١١٩٢

جدول ٤-٢٩٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القرنبيط ١١٩٥

جدول ٤-٢٩٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البروكلي ١١٩٩

جدول ٤-٢٩٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول كرنب بروكسل ١٢٠٣

جدول ٤-٢٩٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكولارد ١٢٠٦

جدول ٤-٢٩٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السلق ١٢١٠

جدول ٤-٢٩٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السبانخ ١٢١٣

جدول ٤-٣٠٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الرجلة ١٢١٧

جدول ٤-٣٠١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهندباء ١٢٢١

جدول ٤-٣٠٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأندبا ١٢٢٤

جدول ٤-٣٠٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرفس ١٢٢٨

جدول ٤-٣٠٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكرات ١٢٣٢

جدول ٤-٣٠٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اللفت ١٢٣٥

جدول ٤-٣٠٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشلغم ١٢٣٩

جدول ٤-٣٠٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفجل ١٢٤٣

جدول ٤-٣٠٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجزر ١٢٤٦

جدول ٤-٣٠٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البنجر ١٢٥٠

جدول ٤-٣١٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكسافا ١٢٥٣

جدول ٤-٣١١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البطاطا ١٢٥٧

جدول ٤-٣١٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اليام ١٢٦١

جدول ٤-٣١٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول القلقاس ١٢٦٤

جدول ٤-٣١٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرتيشوك ١٢٦٨

جدول ٤-٣١٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الهليون ١٢٧٢

جدول ٤-٣١٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخرشوف ١٢٧٥

جدول ٤-٣١٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاردون ١٢٧٩

جدول ٤-٣١٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكينوا ١٢٨٣

جدول ٤-٣١٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأمارانث ١٢٨٦

جدول ٤-٣٢٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشيا ١٢٩٠

جدول ٤-٣٢١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الحبة السوداء ١٢٩٣

جدول ٤-٣٢٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الخروع ١٢٩٧

جدول ٤-٣٢٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول السمسم ١٣٠١

جدول ٤-٣٢٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الفستق الحلبي ١٣٠٤

جدول ٤-٣٢٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول اللوز ١٣٠٨

جدول ٤-٣٢٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الجوز ١٣١٢

جدول ٤-٣٢٧: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البندق ١٣١٥

جدول ٤-٣٢٨: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكستناء ١٣١٩

جدول ٤-٣٢٩: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الكاجو ١٣٢٣

جدول ٤-٣٣٠: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول البقان ١٣٢٦

جدول ٤-٣٣١: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول المكاديميا ١٣٣٠

جدول ٤-٣٣٢: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الصنوبر ١٣٣٣

جدول ٤-٣٣٣: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول العرعار ١٣٣٧

جدول ٤-٣٣٤: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الأرز البري ١٣٤١

جدول ٤-٣٣٥: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الدخن ١٣٤٤

جدول ٤-٣٣٦: مواعيد التسميد المقترحة لمحصول الشعير ١٣٤

कविता

कवी [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

أبو زيد، نصر حامد، ٢١٤، ٢٣٨
أحمد بن حنبل، ٩٦، ١٠٣، ١٥٥
الأشعري، أبو الحسن، ٦٢، ٧٤، ٧٩
البخاري، محمد بن إسماعيل، ٥٥، ٦٠، ٦٣
بدر الدين، عبد الله، ١٢٠، ١٢٤
بن تيمية، تقي الدين، ٨٨، ٩٢، ١٠٠
بن حجر، أحمد بن علي، ٥٥، ٦٠
بن رشد، أبو الوليد، ١٦٠، ١٦٥
بن عاشور، محمد الطاهر، ٢٠٠، ٢٠٥
بن عبد الوهاب، محمد، ٢٢٠، ٢٢٥
بن عثيمين، محمد، ٢٣٠، ٢٣٥
بن قدامة، موفق الدين، ١٤٠، ١٤٥
بن كثير، إسماعيل، ٧٠، ٧٥
بن ماجه، محمد بن يزيد، ٦٥، ٧٠
بن نبي، مالك، ٢٥٠، ٢٥٥
بن هشام، عبد الملك، ٣٠، ٣٥
بن يونس، عبد الله، ٢٦٠، ٢٦٥
بنت الشاطئ، عائشة عبد الرحمن، ٢٧٠، ٢٧٥
بوتفليقة، عبد العزيز، ٢٨٠، ٢٨٥
بورقيبة، الحبيب، ٢٩٠، ٢٩٥
بوعزيزي، محمد، ٣٠٠، ٣٠٥
بيضون، إبراهيم، ٣١٠، ٣١٥
تاج الدين، عبد الوهاب، ٣٢٠، ٣٢٥
ترمذي، محمد بن عيسى، ٣٣٠، ٣٣٥
ثعالبي، عبد الرحمن، ٣٤٠، ٣٤٥
جابر بن عبد الله، ٣٥٠، ٣٥٥
جبريل، ٣٦٠، ٣٦٥
جمعة، رشيد، ٣٧٠، ٣٧٥
جنيد، أبو القاسم، ٣٨٠، ٣٨٥
حاج، مسلم بن، ٣٩٠، ٣٩٥
حداد، الطاهر، ٤٠٠، ٤٠٥
حسن، عبد الله، ٤١٠، ٤١٥
حسين، طه، ٤٢٠، ٤٢٥
حمدان، عبد الله، ٤٣٠، ٤٣٥
خليفة، عبد الله، ٤٤٠، ٤٤٥
دراز، محمد، ٤٥٠، ٤٥٥
دردير، أحمد، ٤٦٠، ٤٦٥
دسوقي، محمد، ٤٧٠، ٤٧٥
ذهبي، شمس الدين، ٤٨٠، ٤٨٥
رازي، فخر الدين، ٤٩٠، ٤٩٥
رضا، محمد رشيد، ٥٠٠، ٥٠٥
زحيلي، وهبة، ٥١٠، ٥١٥
زيدان، عبد الكريم، ٥٢٠، ٥٢٥
سبكي، تاج الدين، ٥٣٠، ٥٣٥
سحنون، ٥٤٠، ٥٤٥
سعدي، عبد الرحمن، ٥٥٠، ٥٥٥
سعيد، عبد الله، ٥٦٠، ٥٦٥
سلمان، عبد الله، ٥٧٠، ٥٧٥
سنوسي، محمد بن يوسف، ٥٨٠، ٥٨٥
شاطبي، إبراهيم، ٥٩٠، ٥٩٥
شافعي، محمد بن إدريس، ٦٠٠، ٦٠٥
شلتوت، محمود، ٦١٠، ٦١٥
شنقيطي، محمد الأمين، ٦٢٠، ٦٢٥
صابوني، محمد علي، ٦٣٠، ٦٣٥
صالح، عبد الله، ٦٤٠، ٦٤٥
صنعاني، عبد الرزاق، ٦٥٠، ٦٥٥
طبري، محمد بن جرير، ٦٦٠، ٦٦٥
عبد الباقي، محمد فؤاد، ٦٧٠، ٦٧٥
عبد الرحمن، طه، ٦٨٠، ٦٨٥
عبد الله، أحمد، ٦٩٠، ٦٩٥
عبد الله، محمد، ٧٠٠، ٧٠٥
عبد الواحد، أحمد، ٧١٠، ٧١٥
عبد الوهاب، حسن، ٧٢٠، ٧٢٥
عبد الوهاب، محمد، ٧٣٠، ٧٣٥
عبد الوهاب، نجم الدين، ٧٤٠، ٧٤٥
عبد الوهاب، يوسف، ٧٥٠، ٧٥٥
عبد الوهاب، يوسف، ٧٦٠، ٧٦٥
عبد الوهاب، يوسف، ٧٧٠، ٧٧٥
عبد الوهاب، يوسف، ٧٨٠، ٧٨٥
عبد الوهاب، يوسف، ٧٩٠، ٧٩٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٠٠، ٨٠٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨١٠، ٨١٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٢٠، ٨٢٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٣٠، ٨٣٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٤٠، ٨٤٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٥٠، ٨٥٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٦٠، ٨٦٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٧٠، ٨٧٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٨٠، ٨٨٥
عبد الوهاب، يوسف، ٨٩٠، ٨٩٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٠٠، ٩٠٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩١٠، ٩١٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٢٠، ٩٢٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٣٠، ٩٣٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٤٠، ٩٤٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٥٠، ٩٥٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٦٠، ٩٦٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٧٠، ٩٧٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٨٠، ٩٨٥
عبد الوهاب، يوسف، ٩٩٠، ٩٩٥
عبد الوهاب، يوسف، ١٠٠٠، ١٠٠٥

제1장 시작하기 1

제2장 기본 개념 15

제3장 고급 주제 42

제4장 문제 해결 78

제5장 참고 자료 103

제1장 시작하기 1

제2장 기본 개념 15

제3장 고급 주제 42

제4장 문제 해결 78

제5장 참고 자료 103

أبو حيان التوحيدي، ٤٢، ١١٧–١١٩، ١٢٤، ١٣٠، ١٣٣، ١٣٥، ١٣٨، ١٤٠، ١٤٢، ١٤٤، ١٤٦، ١٤٨، ١٥٠، ١٥٢، ١٥٤، ١٥٦، ١٥٨، ١٦٠، ١٦٢، ١٦٤، ١٦٦، ١٦٨، ١٧٠، ١٧٢، ١٧٤، ١٧٦، ١٧٨، ١٨٠، ١٨٢، ١٨٤، ١٨٦، ١٨٨، ١٩٠، ١٩٢، ١٩٤، ١٩٦، ١٩٨، ٢٠٠، ٢٠٢، ٢٠٤، ٢٠٦، ٢٠٨، ٢١٠، ٢١٢، ٢١٤، ٢١٦،

क्षयकारी

क्षयकारी *kṣayakārī* वि. [सं.] क्षय करने वाला; नाश करने वाला।

क्षयकारी व्यय *kṣayakārī vyaya* संज्ञा पुं. [सं.] वह व्यय जो आय को घटाता है।

क्षयकाल *kṣayakāla* संज्ञा पुं. [सं.] प्रलय का समय; अंत का समय।

क्षयग्रस्त *kṣayagrasta* वि. [सं.] क्षय रोग से पीड़ित; जिसे टी.बी. हो।

क्षयग्रस्त *kṣayagrasta* वि. [सं.] क्षय रोग से पीड़ित; जिसे टी.बी. हो।

क्षयजनक *kṣayajanaka* वि. [सं.] क्षय उत्पन्न करने वाला; नाशकारी।

क्षयजन्य *kṣayajanya* वि. [सं.] क्षय से उत्पन्न; क्षय के कारण होने वाला।

क्षयतिथि *kṣayatithi* संज्ञा स्त्री. [सं.] पंचांग में वह तिथि जो सूर्योदय के बाद शुरू होकर अगले सूर्योदय से पहले समाप्त हो जाती है।

क्षयदिन *kṣayadina* संज्ञा पुं. [सं.] वह दिन जो पंचांग में तिथि के क्षय के कारण छूट जाता है।

क्षयपक्ष *kṣayapakṣa* संज्ञा पुं. [सं.] कृष्ण पक्ष; वह पक्ष जिसमें चंद्रमा की कलाएँ घटती हैं।

क्षयपात्र *kṣayapātra* संज्ञा पुं. [सं.] भिक्षा माँगने का पात्र; भिक्षापात्र।

क्षयपूर्ण *kṣayapūrṇa* वि. [सं.] जो क्षय होकर पूर्ण हो गया हो; जो घटकर समाप्त हो चुका हो।

क्षयप्रद *kṣayaprada* वि. [सं.] क्षय या नाश देने वाला; हानिकारक।

क्षयमास *kṣayamāsa* संज्ञा पुं. [सं.] चांद्र पंचांग में वह मास जिसमें दो अमावस्या पड़ती हैं; मलमास।

क्षयरेखा *kṣayarekhā* संज्ञा स्त्री. [सं.] ग्राफ में वह रेखा जो क्षय या ह्रास को दर्शाती है।

क्षयरोग *kṣayaroga* संज्ञा पुं. [सं.] टी.बी.; फेफड़ों का एक संक्रामक रोग।

क्षयरोगी *kṣayarogī* वि. [सं.] क्षय रोग से ग्रस्त; टी.बी. का मरीज।

क्षयवृद्धि *kṣayavṛddhi* संज्ञा स्त्री. [सं.] घटने और बढ़ने की प्रक्रिया; उतार-चढ़ाव।

क्षयशील *kṣayaśīla* वि. [सं.] जो क्षय होने के स्वभाव का हो; नाशवान।

क्षयसंवत् *kṣayasaṃvat* संज्ञा पुं. [सं.] वह संवत्सर जिसमें एक तिथि का क्षय हुआ हो।

क्षयसूचक *kṣayasūcaka* वि. [सं.] क्षय या ह्रास को सूचित करने वाला।

क्षयहेतु *kṣayahetu* संज्ञा पुं. [सं.] क्षय या नाश का कारण।

क्षयांश *kṣayāṃśa* संज्ञा पुं. [सं.] घटा हुआ अंश; वह भाग जो क्षय हो गया हो।

क्षयाधिकार *kṣayādhikāra* संज्ञा पुं. [सं.] किसी वस्तु पर से अधिकार समाप्त होने की स्थिति।

क्षयाधिकारी *kṣayādhikārī* वि. [सं.] जिसका अधिकार समाप्त हो गया हो।

क्षयाभाव *kṣayābhāva* संज्ञा पुं. [सं.] क्षय का न होना; स्थिरता।

क्षयाय *kṣayāya* अव्य. [सं.] क्षय के लिए; नाश के उद्देश्य से।

क्षयावशेष *kṣayāvaśeṣa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षय के बाद बचा हुआ अंश; अवशिष्ट भाग।

क्षयी *kṣayī* वि. [सं.] क्षय होने वाला; नाशवान; क्षयशील।

क्षयोन्मुख *kṣayonmukha* वि. [सं.] जो क्षय की ओर जा रहा हो; ह्रासोन्मुख।

क्षयोपशम *kṣayopaśama* संज्ञा पुं. [सं.] जैन दर्शन में कर्मों का आंशिक क्षय और उपशम।

क्षर *kṣara* वि. [सं.] नाशवान; जो क्षय होने वाला हो; क्षरणशील।

क्षरण *kṣaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] धीरे-धीरे नष्ट होने की क्रिया; ह्रास; क्षय।

क्षरणशील *kṣaraṇaśīla* वि. [सं.] जो धीरे-धीरे नष्ट होता हो; क्षयशील।

क्षरित *kṣarita* वि. [सं.] जो बह गया हो; जो टपक चुका हो; क्षरण को प्राप्त।

क्षरित होना *kṣarita honā* क्रि. अ. [सं.] धीरे-धीरे बहना या टपकना; क्षरण होना।

क्षार *kṣāra* संज्ञा पुं. [सं.] राख; भस्म; जला हुआ पदार्थ।

क्षारक *kṣāraka* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार; राख; भस्म।

क्षारकर्म *kṣārakarma* संज्ञा पुं. [सं.] आयुर्वेद में क्षार द्वारा किया जाने वाला उपचार।

क्षारकूप *kṣārakūpa* संज्ञा पुं. [सं.] खारे पानी का कुआँ; लवणीय जल का स्रोत।

क्षारगुण *kṣāraguṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के गुण; क्षार में पाए जाने वाले लक्षण।

क्षारजल *kṣārajala* संज्ञा पुं. [सं.] खारा पानी; लवणीय जल।

क्षारण *kṣāraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार से उपचार करने की क्रिया; क्षारकर्म।

क्षारता *kṣāratā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार होने की अवस्था या गुण; खारापन।

क्षारतुल्य *kṣāratulya* वि. [सं.] क्षार के समान; क्षार जैसा।

क्षारद *kṣārada* वि. [सं.] क्षार देने वाला; क्षारयुक्त।

क्षारद्रव *kṣāradrava* संज्ञा पुं. [सं.] क्षारीय द्रव; क्षार का घोल।

क्षारधर्मी *kṣāradharmī* वि. [सं.] क्षार के गुण वाला; क्षारीय प्रकृति का।

क्षारपात्र *kṣārapātra* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार रखने का पात्र; क्षार का बर्तन।

क्षारपान *kṣārapāna* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार मिला हुआ पेय; क्षारयुक्त पेय पदार्थ।

क्षारपूर्ण *kṣārapūrṇa* वि. [सं.] क्षार से भरा हुआ; क्षार की अधिकता वाला।

क्षारप्रधान *kṣārapradhāna* वि. [सं.] जिसमें क्षार की मात्रा अधिक हो; क्षारीय।

क्षारभूमि *kṣārabhūmi* संज्ञा स्त्री. [सं.] खारी मिट्टी; लवणीय भूमि; ऊसर भूमि।

क्षारमय *kṣāramaya* वि. [सं.] क्षार से युक्त; क्षार की अधिकता वाला।

क्षारमृत्तिका *kṣāramṛttikā* संज्ञा स्त्री. [सं.] खारी मिट्टी; लवणीय मृत्तिका।

क्षारयुक्त *kṣārayukta* वि. [सं.] जिसमें क्षार मिला हो; क्षारीय।

क्षारयोग *kṣārayoga* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार का मिश्रण; क्षार युक्त औषधि।

क्षारलवण *kṣāralavaṇa* संज्ञा पुं. [सं.] खारा नमक; क्षारीय लवण।

क्षारवत् *kṣāravat* वि. [सं.] क्षार के समान; क्षार जैसा।

क्षारवर्ग *kṣāravarga* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार पदार्थों का समूह; क्षार वर्ग।

क्षारवाचक *kṣāravācaka* वि. [सं.] क्षार को सूचित करने वाला; क्षारीय।

क्षारविहीन *kṣāravihīna* वि. [सं.] जिसमें क्षार न हो; क्षार रहित।

क्षारशोधन *kṣāraśodhana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार को शुद्ध करने की प्रक्रिया।

क्षारसंयोग *kṣārasaṃyoga* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार का मिश्रण; क्षार युक्त पदार्थ।

क्षारसंस्कार *kṣārasaṃskāra* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार द्वारा किया जाने वाला संस्कार या उपचार।

क्षारसत्त्व *kṣārasattva* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार का सार; क्षार का शुद्ध रूप।

क्षारसमुद्र *kṣārasamudra* संज्ञा पुं. [सं.] खारे पानी का समुद्र; लवणीय समुद्र।

क्षारसार *kṣārasāra* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार का सार; क्षार का शुद्ध रूप।

क्षारसिक्त *kṣārasikta* वि. [सं.] क्षार से सिंचित; क्षार मिला हुआ।

क्षारस्थान *kṣārasthāna* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार का स्थान; क्षार का भंडार।

क्षारहर *kṣārahara* वि. [सं.] क्षार को दूर करने वाला; क्षार नाशक।

क्षारहरण *kṣāraharaṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार को दूर करने की क्रिया।

क्षारहारी *kṣārahārī* वि. [सं.] क्षार को हरने वाला; क्षार नाशक।

क्षारांश *kṣārāṃśa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार का अंश; क्षार का भाग।

क्षारांशक *kṣārāṃśaka* वि. [सं.] क्षार के अंश वाला; क्षारीय।

क्षारांशयुक्त *kṣārāṃśayukta* वि. [सं.] क्षार के अंश से युक्त; क्षारीय।

क्षारांशरहित *kṣārāṃśarahita* वि. [सं.] क्षार के अंश से रहित; क्षार मुक्त।

क्षारांशहीन *kṣārāṃśahīna* वि. [सं.] क्षार के अंश से रहित; क्षार मुक्त।

क्षारांशाधिक *kṣārāṃśādhika* वि. [सं.] क्षार के अंश से अधिक; क्षार की अधिकता वाला।

क्षारांशाल्प *kṣārāṃśālpa* वि. [सं.] क्षार के अंश से कम; क्षार की कमी वाला।

क्षारांशिक *kṣārāṃśika* वि. [सं.] क्षार के अंश वाला; क्षारीय।

क्षारांशिकता *kṣārāṃśikatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीकरण *kṣārāṃśikīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीकृत *kṣārāṃśikīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीकृति *kṣārāṃśikīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीय *kṣārāṃśikīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयता *kṣārāṃśikīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयन *kṣārāṃśikīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयित *kṣārāṃśikīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयिति *kṣārāṃśikīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीकरण *kṣārāṃśikīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीकृत *kṣārāṃśikīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीकृति *kṣārāṃśikīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीय *kṣārāṃśikīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयता *kṣārāṃśikīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयन *kṣārāṃśikīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयित *kṣārāṃśikīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyita* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयिति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyiti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकरण *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkaraṇa* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृत *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛta* वि. [सं.] जिसमें क्षार के अंश को बढ़ाया गया हो।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीकृति *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīkṛti* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की क्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīya* वि. [सं.] क्षार के अंश से संबंधित; क्षारीय।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā* संज्ञा स्त्री. [सं.] क्षार के अंश की मात्रा; क्षारीयता।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयन *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyana* संज्ञा पुं. [सं.] क्षार के अंश को बढ़ाने की प्रक्रिया।

क्षारांशिकीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयित *kṣārāṃśikīyīyīyīyīyī

खटपट khaṭpaṭ का बहुवचन
खटपटाना khaṭpaṭānā क्रि खटपट करना
खटमल khaṭmal पुं छोटा रक्तचूषक कीड़ा
खटमिट्ठा khaṭmiṭṭhā वि खट्टा और मीठा
खटरागी khaṭrāgī वि बहुत शौकीन
खटराग khaṭrāg पुं बहुत झंझट
खटराग बढ़ाना khaṭrāg baṛhānā मुहा झंझट बढ़ाना
खटरागी khaṭrāgī वि झंझटी
खटरिया khaṭriyā स्त्री खाट
खटवांग khaṭvāṅg पुं एक अस्त्र
खटवास khaṭvās पुं खाट पर सोना
खटशीला khaṭśīlā वि खट्टा
खटाई khaṭāī स्त्री खट्टा पदार्थ
खटाना khaṭānā क्रि खटाई में डालना
खटाक से khaṭāk se तुरंत
खटाखट khaṭāpaṭ वि तेज़ी से
खटिया khaṭiyā स्त्री छोटी खाट
खट्टा khaṭṭā वि अम्लीय
खट्टा होना khaṭṭā honā मुहा परेशान होना
खट्टापन khaṭṭāpan पुं अम्लीयता
खद्दी khaddī स्त्री खादी
खद्दर khaddar पुं खादी
खनक khanak स्त्री खनखनाहट
खनकना khanaknā क्रि खनखनाना
खनकाना khankānā क्रि खनखनाना
खनखनाना khankhanānā क्रि खनखनाहट पैदा करना
खनखनाहट khankhanāhaṭ स्त्री खनखनाने की क्रिया
खनन khanan पुं खोदने की क्रिया
खनना khannā क्रि खोदना
खनिज khanij पुं खोदकर निकाला जाने वाला पदार्थ
खनिज तेल khanij tel पुं पेट्रोल
खनिज पदार्थ khanij padārth पुं खनिज
खनिज लवण khanij lavaṇ पुं खनिज पदार्थ
खनिज विज्ञान khanij vigyān पुं खनिजों का अध्ययन
खनिज शास्त्र khanij śāstra पुं खनिज विज्ञान
खनिज संपदा khanij sampadā स्त्री खनिज पदार्थ
खनिज से संबंधित khanij se sambandhit वि खनिज संबंधी
खनिज से संबंधित होना khanij se sambandhit honā मुहा खनिज संबंधी होना
खनिज से संबंधित होने का भाव khanij se sambandhit hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता

खनिज तेल khanij tel पुं पेट्रोल
खनिज पदार्थ khanij padārth पुं खनिज
खनिज लवण khanij lavaṇ पुं खनिज पदार्थ
खनिज विज्ञान khanij vigyān पुं खनिजों का अध्ययन
खनिज शास्त्र khanij śāstra पुं खनिज विज्ञान
खनिज संपदा khanij sampadā स्त्री खनिज पदार्थ
खनिज से संबंधित khanij se sambandhit वि खनिज संबंधी
खनिज से संबंधित होना khanij se sambandhit honā मुहा खनिज संबंधी होना
खनिज से संबंधित होने का भाव khanij se sambandhit hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā स्त्री खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया करना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā karnā मुहा खनिजता करना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होना khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā honā मुहा खनिजता होना
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने का भाव khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kā bhāv पुं खनिजता
खनिज से संबंधित होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की प्रक्रिया होने की क्रिया khanij se sambandhit hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī prakriyā hone kī kriyā स्त्री खनिजता

الاستحواذ *n.* شراء شركة أو حصة كبيرة فيها للسيطرة عليها.

الاستهلاك *n.* توزيع تكلفة الأصل الثابت على سنوات استخدامه.

الأصل *n.* كل ما تملكه الشركة ويمكن تحويله إلى نقد أو استخدامه في العمل.

الإفلاس *n.* إعلان رسمي بعجز الشركة عن سداد ديونها.

الالتزام *n.* مبلغ مستحق على الشركة لطرف آخر.

الأوراق المالية *pl.* صكوك قابلة للتداول تمثل ملكية أو دينًا.

البورصة *n.* سوق منظمة لتداول الأسهم والسندات.

التدفق النقدي *n.* صافي حركة النقد الداخل والخارج خلال فترة.

التضخم *n.* ارتفاع مستمر في الأسعار يقلل القوة الشرائية للنقود.

التمويل *n.* توفير الأموال اللازمة لتشغيل المشروع أو توسعته.

الحساب الجاري *n.* حساب بنكي يسمح بالسحب والإيداع في أي وقت.

الخصم *n.* تخفيض يُمنح على السعر المعلن لتشجيع الشراء.

الدين *n.* مبلغ مستحق على الشركة لطرف آخر.

الربح الصافي *n.* ما يتبقى من الإيرادات بعد خصم جميع المصروفات.

الرسملة *n.* تحويل المصروفات إلى أصول تُستهلك على سنوات.

السيولة *n.* سهولة تحويل الأصل إلى نقد دون خسارة كبيرة في قيمته.

الشيك *n.* أمر مكتوب للبنك بدفع مبلغ معين من حساب العميل.

الضريبة *n.* اقتطاع إلزامي من الدخل أو الأرباح لصالح الدولة.

العائد *n.* الربح المتحقق من الاستثمار خلال فترة زمنية.

العجز *n.* زيادة المصروفات على الإيرادات خلال فترة محاسبية.

العقد *n.* اتفاق ملزم بين طرفين أو أكثر على تبادل منفعة.

الفاتورة *n.* مستند يطلب فيه البائع من المشتري دفع ثمن البضاعة.

القرض *n.* مبلغ يُقترض ويُسدد مع فائدة خلال مدة محددة.

القيمة الدفترية *n.* قيمة الأصل بعد طرح مجمع الاستهلاك.

المحاسبة *n.* تسجيل العمليات المالية وتحليلها وعرضها في تقارير.

المخزون *n.* البضائع المعدة للبيع أو المستخدمة في الإنتاج.

المدين *n.* من عليه مبلغ لصالح الغير.

المساهم *n.* من يملك جزءًا من رأس مال الشركة.

المصروف *n.* مبلغ يُدفع لتحقيق إيراد في الفترة الحالية.

الميزانية العمومية *n.* قائمة تعرض الأصول والخصوم وحقوق الملكية في تاريخ معين.

النقد *n.* العملة المتداولة والأرصدة الجاهزة للاستخدام الفوري.

الوديعة *n.* مبلغ يُحفظ لدى البنك لصالح صاحبه.

الورقة المالية *n.* أي صك قابل للتداول يمثل حقًا ماليًا.

بورصة *n.* سوق منظمة لتداول الأسهم والسندات.

تدفق نقدي *n.* صافي حركة النقد الداخل والخارج خلال فترة.

تضخم *n.* ارتفاع مستمر في الأسعار يقلل القوة الشرائية للنقود.

تمويل *n.* توفير الأموال اللازمة لتشغيل المشروع أو توسعته.

حساب جاري *n.* حساب بنكي يسمح بالسحب والإيداع في أي وقت.

خصم *n.* تخفيض يُمنح على السعر المعلن لتشجيع الشراء.

دين *n.* مبلغ مستحق على الشركة لطرف آخر.

ربح صافي *n.* ما يتبقى من الإيرادات بعد خصم جميع المصروفات.

رسملة *n.* تحويل المصروفات إلى أصول تُستهلك على سنوات.

سيولة *n.* سهولة تحويل الأصل إلى نقد دون خسارة كبيرة في قيمته.

شيك *n.* أمر مكتوب للبنك بدفع مبلغ معين من حساب العميل.

ضريبة *n.* اقتطاع إلزامي من الدخل أو الأرباح لصالح الدولة.

عائد *n.* الربح المتحقق من الاستثمار خلال فترة زمنية.

عجز *n.* زيادة المصروفات على الإيرادات خلال فترة محاسبية.

عقد *n.* اتفاق ملزم بين طرفين أو أكثر على تبادل منفعة.

فاتورة *n.* مستند يطلب فيه البائع من المشتري دفع ثمن البضاعة.

قرض *n.* مبلغ يُقترض ويُسدد مع فائدة خلال مدة محددة.

قيمة دفترية *n.* قيمة الأصل بعد طرح مجمع الاستهلاك.

محاسبة *n.* تسجيل العمليات المالية وتحليلها وعرضها في تقارير.

مخزون *n.* البضائع المعدة للبيع أو المستخدمة في الإنتاج.

مدين *n.* من عليه مبلغ لصالح الغير.

مساهم *n.* من يملك جزءًا من رأس مال الشركة.

مصروف *n.* مبلغ يُدفع لتحقيق إيراد في الفترة الحالية.

ميزانية عمومية *n.* قائمة تعرض الأصول والخصوم وحقوق الملكية في تاريخ معين.

نقد *n.* العملة المتداولة والأرصدة الجاهزة للاستخدام الفوري.

وديعة *n.* مبلغ يُحفظ لدى البنك لصالح صاحبه.

ورقة مالية *n.* أي صك قابل للتداول يمثل حقًا ماليًا.

exposure

खुर khur *ना* संस्कृत *n* cloven hoof a horse's hoof

खुरदक ,khuradak *ना* खुरदक *n* a pair of small drums played with clarinet

खुरपा ,khurapā *ना* संस्कृत तद्भव सम्बन्धित क्रियाओं *n* weeding trowel pick

खुरपी khurapī *नेपा* संस्कृत तद्भव सम्बन्धित क्रियाओं *n* wooden adze

खुरपुरिया (khurapuriyā *वि* संस्कृत *adj* ...

खुरखुल्ली ,khurakuli' *वि* (बच्चा) बदमाश *adj* school wicked, forget

खुरसी khurasī *नेपा* आधार *n* plinth

खुरक ,khurāk *ना* घाव *n* diet dose

खुराठ (khurāth) *ना* (जनावर) खुरमाको चोट *n* animation, injury caused by hoof

खुरापाती ,khurāpāti *ना* अशान्ति *n* disturbance unrest turmoil

खुरापाती khurāpātī *दे* खुरपात

खुरुक्क khurukk *वि वि* सामने *adv* straightaway

खुरेठब khureṭhabi *स वि* खुर्नु हान्नु *v* to trample by hoofs

खुर्पा khurpā *दे.* खुरपा

खुर्पी (khurpī] *दे.* खुरपी

खुलदुली [khuladuli' *ना* फसाद *n* quandary anxiety apprehension

खुलब (khulab *स वि* सोधा दिनु *v* to help

खुलबे khulabe] *दे* खुलब

खुलस्त ,khulast] *वि* प्रष्ट *adj* open clear free transparent

खुला khulā *वि* खुला *adj* open exposed uncloistered manifest unconfined unlocked unrestricted free

खुला मैदान [khulā maidān *ना* फाट *n* open field

खुला सोच ,khulā soc *ना* खुल्ला सोच *n* open mindedness

खुलापन [khulāpan] *ना.* खुलापन *n* openness

खुलासा [khulāsā] *ना* स्पष्टीकरण *n* explanation

खुलासा करब ,khulāsā karab *स वि* प्रष्ट पार्नु *v* to make explain

खुलेआम khuleām *वि वि* खुलेआम *n* openly in broad daylight

खुल्लमखुल्ला khul amukhulā *वि वि* सार्वजनिक रूपमा *adv* publicly

खुल्ला khullā *वि* खुल्ला *adj* open vast

खुवा khuvā *ना* खुवा *n* cream

खुवाइ khuvāi *ना* खाने दिने काम *n* act of eating

खुस khus *वि* अनन्दित *adj* happy pleased glad pleasure

खुस करब khus karab *स वि* खुसी पार्नु, please appease

खुस रहब khusrahab *स वि* खुसी रहनु happy with

खुसदिल khusadil *वि* खुसमिजाज *adj* hearted

खुसमिजाज khusamizāj *वि* खुसमिजाज *adj* happy hearted

खुसमद khusāmad *ना* अनुनय *n* cajole

खुसी khusī *ना* खुसमिजाज *n* happiness gladness blessedness joy pleasure satisfaction

खुसी khusī *वि* आनन्दित *adj* glad pleased

खुसी करब ,khusī karab *स वि* खुसी पार्नु please

खुसीयाली khusīyālī *ना* खुसियाली *n* happiness

खुसकब ,khusakab *स वि* खुसिन हुनु deviate

खुसकल दिमाक khusakal dimāg *ना* खुसकल दिमाग *n* sense

खुसामद khusāmad *ना* खुसामद *n* obsequiousness

खुसामद करब khusāmad karab *स वि* खुसामद गर्नु *v* to flatter

खुसामदी khusāmadī *ना* खुसामदी *n* flatterer

खुदरा khudarā *दे* खुदा

खून (khun *ना* हत्या *n* blood murder assassination

खून करब khun karab *स वि* हत्या गर्नु murder

खून चढ़ब khun caṛhab] *स वि* ...

...ceremony

खेद व्यक्त करब khed vyakt karaba *स वि* ...regret repent

खेदब khed... *स वि* खेदब्दन *v* to chase away

खेलाइ khelāi *ना* खाने दिने काम *n* act of eating

खेप khep *ना* परेक *n.* ...up turn consequences ...

खेपब khepab *स वि* समय बिताउन नु *v* to pass ...

खेपी khepī *दे* खेप

खेबब khebab *स वि* हराउन चलाउन *v* to sail ...

खेमी khemī *ना* क्रीम खाने *n* cream

खेल khel *ना* खेलकुद sports play fun ... magic trick *n* sport work

खेल खेलब khel khelab *स वि* खेल खेल्नु *v* to play ...

खेल ठाउब khel ṭhāuba *स वि* मजाक खेल्नु *v* to ... joke

खेल पोशाक khel poṣāk *ना* खेल पोशाक *n* sports ...

खेल मैदान khel maidān *ना* खेल मैदान *n* sports ground

खेलकुद khelakud *ना* खेलकुद *n* sports games

खेलक्कड़ khelakkar *ना* खेमी खेलाडी *n* a ... player

खेलक्कड khelakkar *वि* खेलक्कड *adj* sporty playful innocent careless

खेल-कूद khel-kud *ना* खेलकुद *n* sports

खेलवाड़ khelvāṛ *ना* खेल्ने काम *n* act of playing

खेलब khelab *स वि* खेल्नु *v* to play

खेलाड़ि khelāṛi *ना* अन्तर्राष्ट्रिय खेल्नु व्यक्ति *n* ... player amateur taking part in sports

खेलमैदान khelmaidān *ना* खेलमैदान जिमखाना *n* ... stadium gymnasium gym ...

खेला khelā *ना* खेल *n* game sports ... show theatre

खेलाएब ... *स वि* खेलाउनु *v* to make ...

भेजनाली [bhejnaalee] *संज्ञा स्त्री* [भेजना + नाली] वह नाली जिसके द्वारा मल-मूत्र आदि बहकर दूर जाता है। drain, sewer

भेजना [bhejnaa] *क्रिया स.* [सं. प्रेषण] किसी वस्तु को इस प्रकार छोड़ना या फेंकना कि वह दूर जाकर गिरे। to send, to dispatch

भेजा [bhejaa] *संज्ञा पु.* [सं. भेजः] मस्तिष्क के ऊपर की खोपड़ी। brain, skull

भेजा खाना [bhejaa khaanaa] *मुहावरा* बहुत बकवास करना। to talk nonsense

भेजा फिरना [bhejaa phiranaa] *मुहावरा* पागल हो जाना। to go mad

भेजा फोड़ना [bhejaa phoRnaa] *मुहावरा* बहुत तंग करना। to annoy

भेजी [bhejee] *संज्ञा स्त्री* [भेजना] भेजने की क्रिया या भाव। dispatch

भेजे में न घुसना [bhejee mein na ghusnaa] *मुहावरा* समझ में न आना। to be beyond one's understanding

भेटकी [bheTkee] *संज्ञा स्त्री* [देश.] एक प्रकार की मछली। a kind of fish

भेटना [bheTnaa] *क्रिया स.* [सं. भेटन] भेंट करना। to present

भेड़ [bheR] *संज्ञा स्त्री* [सं. भेड] ऊन देने वाला एक पालतू पशु। sheep

भेड़ की खाल में भेड़िया [bheR kee khaal mein bheRiyaa] *मुहावरा* ऊपर से सीधा पर भीतर से दुष्ट। wolf in sheep's clothing

भेड़ चाल [bheR chaal] *संज्ञा स्त्री* [भेड़ + चाल] अंधानुकरण। herd mentality

भेड़ा [bheRaa] *संज्ञा पु.* [सं. भेड] नर भेड़। ram

भेड़िया [bheRiyaa] *संज्ञा पु.* [सं. भेडिक] एक हिंस्र पशु। wolf

भेड़िया धसान [bheRiyaa dhasaan] *संज्ञा स्त्री* [भेड़िया + धसान] अंधानुकरण। herd mentality

भेड़ी [bheRee] *संज्ञा स्त्री* [सं. भेडी] मादा भेड़। ewe

भेड़ी चाल [bheRee chaal] *संज्ञा स्त्री* [भेड़ी + चाल] अंधानुकरण। herd mentality

भेड़ी धसान [bheRee dhasaan] *संज्ञा स्त्री* [भेड़ी + धसान] अंधानुकरण। herd mentality

भेड़ू [bheRoo] *संज्ञा पु.* [सं. भेड] नर भेड़। ram

भेद [bhed] *संज्ञा पु.* [सं.] अंतर। difference

भेद खुलना [bhed khulnaa] *मुहावरा* रहस्य प्रकट होना। to be revealed

भेद खोलना [bhed kholnaa] *मुहावरा* रहस्य प्रकट करना। to reveal

भेद न पाना [bhed na paanaa] *मुहावरा* रहस्य न समझ पाना। to fail to understand

भेद पाना [bhed paanaa] *मुहावरा* रहस्य समझना। to understand

भेदक [bhedak] *संज्ञा पु.* [सं.] भेद करने वाला। differentiator

भेदकारी [bhedkaaree] *वि.* [सं. भेदकारिन्] भेद करने वाला। differentiating

भेदन [bhedan] *संज्ञा पु.* [सं.] छेदना। piercing

भेदना [bhednaa] *क्रिया स.* [सं. भेदन] छेदना। to pierce

भेदभाव [bhedbhaav] *संज्ञा पु.* [भेद + भाव] पक्षपात। discrimination

भेदिया [bhediyaa] *संज्ञा पु.* [सं. भेदिक] भेद लेने वाला। spy

भेदी [bhedee] *संज्ञा पु.* [सं. भेदिन्] भेदिया। spy

भेद्य [bhedy] *वि.* [सं.] जो भेदा जा सके। penetrable

भेद्यता [bhedyataa] *संज्ञा स्त्री* [सं.] भेद्य होने का भाव। penetrability

ग

गँड़ासा gaṛāsā *संज्ञा पुं* pole axe

गँठियाना (gaṭhiyānā *क्रि स* to tie, to knot

गँठीला (gaṭīlā *वि* (a boy) having well-built body

गँड़ेरी gaṛerī *संज्ञा स्त्री* bed ridge

गंजाड़ू (gañjāṛū *संज्ञा पुं* (a person) addicted to smoking ganja

गंजी gañjī *संज्ञा स्त्री* vest, undershirt

गंवार gavār *वि* rural, uncultured, boorish, rustic, vulgar

गंवैया gavaiyā *संज्ञा पुं* singer, vocalist

गंवाना gavānā *संज्ञा पुं* ceremony for bride's departure for husband's home after first or second marriage

गगन gagan *संज्ञा पुं* sky, firmament

गगनचुम्बी भवन gagaṇacumbī bhavan *संज्ञा पुं* skyscraper

गगरा (gagarā) *संज्ञा पुं* brass pitcher

गङ्गा gaṅgā *संज्ञा स्त्री* the Ganga, very famous sacred river in Hindu mythology

गङ्गाजल gaṅgājal *संज्ञा पुं* sacred water from the Ganga river

गङ्गोट gaṅgoṭ) *संज्ञा पुं* sacred clay from the Ganga

गच्छ gaṛch *संज्ञा पुं* [illegible]

गछड़ा gachaṛā *संज्ञा पुं* [illegible]

गछपक्का gachapakkā *वि* (fruit) ripened on the tree

गछाना gachānā *क्रि स* to prepare, to accept

गछार (gachār *संज्ञा पुं* [illegible] *संज्ञा पुं* conveying

गछारना (gachāranā *क्रि स* to convey

गछुली (gachulī) *संज्ञा स्त्री* cupola

गज (gaj) *संज्ञा पुं* [illegible] *संज्ञा पुं* a unit of measurement of width

गज gaj *संज्ञा पुं* an elephant

गजपीपरा gajapīpalā *संज्ञा पुं* [illegible]

गजब gajab [illegible]

गजरी [illegible]

गजरी [illegible]

गजरा [illegible]

गड़गड़ाना [illegible] *क्रि स* to [illegible]

गड़ना [illegible]

गड़ही [illegible]

गड़ही gaṛhī *संज्ञा स्त्री* pond, pool

गड़ाना [illegible]

गड़ासी [illegible] *संज्ञा स्त्री* bagging hook

गड़ियाकुटी [illegible] *संज्ञा स्त्री* bundle, sheaf

गड़ुला [illegible] *संज्ञा पुं* [illegible]

गड़ुवा [illegible] *संज्ञा पुं* [illegible]

गड़ेरिया [illegible] *संज्ञा पुं* [illegible]

गड़ेरी [illegible] *संज्ञा स्त्री

أبو زيد، عبد الرحمن، ٤٥، ١٢٠–١٢٢

أبو زيد، فاطمة، ٤٥، ١٢٠–١٢٢

أبو زيد، محمد، ٤٥، ١٢٠–١٢٢

أبو زيد، نادية، ٤٥، ١٢٠–١٢٢

أبو زيد، هالة، ٤٥، ١٢٠–١٢٢

أبو زيد، وليد، ٤٥، ١٢٠–١٢٢

أبو سليم، عبد الله، ٢٣، ٨٨

أبو سليم، فاطمة، ٢٣، ٨٨

أبو سليم، محمد، ٢٣، ٨٨

أبو سليم، نادية، ٢٣، ٨٨

أبو سليم، هالة، ٢٣، ٨٨

أبو سليم، وليد، ٢٣، ٨٨

أبو شادي، عبد الرحمن، ٦٠، ١٣٤

أبو شادي، فاطمة، ٦٠، ١٣٤

أبو شادي، محمد، ٦٠، ١٣٤

أبو شادي، نادية، ٦٠، ١٣٤

أبو شادي، هالة، ٦٠، ١٣٤

أبو شادي، وليد، ٦٠، ١٣٤

أبو طالب، عبد الرحمن، ٧٢، ١٥٠

أبو طالب، فاطمة، ٧٢، ١٥٠

أبو طالب، محمد، ٧٢، ١٥٠

أبو طالب، نادية، ٧٢، ١٥٠

أبو طالب، هالة، ٧٢، ١٥٠

أبو طالب، وليد، ٧٢، ١٥٠

أبو عمر، عبد الرحمن، ٨٨، ١٦٢

أبو عمر، فاطمة، ٨٨، ١٦٢

أبو عمر، محمد، ٨٨، ١٦٢

أبو عمر، نادية، ٨٨، ١٦٢

أبو عمر، هالة، ٨٨، ١٦٢

أبو عمر، وليد، ٨٨، ١٦٢

أبو غالي، عبد الرحمن، ١٠٤، ١٧٤

أبو غالي، فاطمة، ١٠٤، ١٧٤

أبو غالي، محمد، ١٠٤، ١٧٤

أبو غالي، نادية، ١٠٤، ١٧٤

أبو غالي، هالة، ١٠٤، ١٧٤

أبو غالي، وليد، ١٠٤، ١٧٤

أبو فارس، عبد الرحمن، ١١٨، ١٨٦

أبو فارس، فاطمة، ١١٨، ١٨٦

أبو فارس، محمد، ١١٨، ١٨٦

أبو فارس، نادية، ١١٨، ١٨٦

أبو فارس، هالة، ١١٨، ١٨٦

أبو فارس، وليد، ١١٨، ١٨٦

أبو كريم، عبد الرحمن، ١٣٠، ١٩٨

أبو كريم، فاطمة، ١٣٠، ١٩٨

أبو كريم، محمد، ١٣٠، ١٩٨

أبو كريم، نادية، ١٣٠، ١٩٨

أبو كريم، هالة، ١٣٠، ١٩٨

أبو كريم، وليد، ١٣٠، ١٩٨

أبو لبن، عبد الرحمن، ١٤٢، ٢١٠

أبو لبن، فاطمة، ١٤٢، ٢١٠

أبو لبن، محمد، ١٤٢، ٢١٠

أبو لبن، نادية، ١٤٢، ٢١٠

أبو لبن، هالة، ١٤٢، ٢١٠

أبو لبن، وليد، ١٤٢، ٢١٠

أبو ليلى، عبد الرحمن، ١٥٤، ٢٢٢

أبو ليلى، فاطمة، ١٥٤، ٢٢٢

أبو ليلى، محمد، ١٥٤، ٢٢٢

أبو ليلى، نادية، ١٥٤، ٢٢٢

أبو ليلى، هالة، ١٥٤، ٢٢٢

أبو ليلى، وليد، ١٥٤، ٢٢٢

أبو مراد، عبد الرحمن، ١٦٦، ٢٣٤

أبو مراد، فاطمة، ١٦٦، ٢٣٤

أبو مراد، محمد، ١٦٦، ٢٣٤

أبو مراد، نادية، ١٦٦، ٢٣٤

أبو مراد، هالة، ١٦٦، ٢٣٤

أبو مراد، وليد، ١٦٦، ٢٣٤

أبو نصر، عبد الرحمن، ١٧٨، ٢٤٦

أبو نصر، فاطمة، ١٧٨، ٢٤٦

أبو نصر، محمد، ١٧٨، ٢٤٦

أبو نصر، نادية، ١٧٨، ٢٤٦

أبو نصر، هالة، ١٧٨، ٢٤٦

أبو نصر، وليد، ١٧٨، ٢٤٦

أبو هدى، عبد الرحمن، ١٩٠، ٢٥٨

أبو هدى، فاطمة، ١٩٠، ٢٥٨

أبو هدى، محمد، ١٩٠، ٢٥٨

أبو هدى، نادية، ١٩٠، ٢٥٨

أبو هدى، هالة، ١٩٠، ٢٥٨

أبو هدى، وليد، ١٩٠، ٢٥٨

أبو وردة، عبد الرحمن، ٢٠٢، ٢٧٠

أبو وردة، فاطمة، ٢٠٢، ٢٧٠

أبو وردة، محمد، ٢٠٢، ٢٧٠

أبو وردة، نادية، ٢٠٢، ٢٧٠

أبو وردة، هالة، ٢٠٢، ٢٧٠

أبو وردة، وليد، ٢٠٢، ٢٧٠

آبگیری ۱۲۴، ۱۲۷، ۱۳۰
آبگیری سرد ۱۲۷
آبگیری گرم ۱۲۷
آبگیری مجدد ۱۳۰
آبگیری مقدماتی ۱۲۴
آبگیری نهایی ۱۲۷
آبگیری نیمه‌گرم ۱۲۷
آبگیری نیمه‌گرم ۱۲۷
آبگیری نیمه‌گرم

सिंचाई

सिंचाई के साधन

नहर नहर एक कृत्रिम नाली है जो नदी, झील या जलाशय से खेतों तक पानी ले जाती है। भारत में नहर सिंचाई का क्षेत्रफल सबसे अधिक है।

नलकूप नलकूप भूमि में खोदा गया गहरा छेद होता है जिसमें से पंप द्वारा पानी निकाला जाता है। यह मुख्यतः उत्तर भारत में लोकप्रिय है।

कुआँ कुआँ खोदकर बनाया गया जलस्रोत है। यह ग्रामीण क्षेत्रों में पीने और सिंचाई दोनों के लिए उपयोगी है।

तालाब तालाब वर्षा जल को एकत्र करने के लिए बनाया गया गड्ढा है। यह पशुओं और सिंचाई के लिए उपयोगी है।

फसलें और उनके लिए उपयुक्त सिंचाई

खरीफ खरीफ की फसलें जून-जुलाई में बोई जाती हैं और अक्टूबर में काटी जाती हैं। इनमें धान, मक्का, ज्वार, बाजरा और कपास प्रमुख हैं।

रबी रबी की फसलें अक्टूबर-नवंबर में बोई जाती हैं और मार्च-अप्रैल में काटी जाती हैं। इनमें गेहूँ, चना, मटर और सरसों प्रमुख हैं।

जायद जायद की फसलें रबी और खरीफ के बीच उगाई जाती हैं। इनमें तरबूज, खरबूजा, ककड़ी और सब्जियाँ प्रमुख हैं।

सिंचाई की आधुनिक विधियाँ

टपक सिंचाई टपक सिंचाई में पानी बूँद-बूँद करके पौधों की जड़ों तक पहुँचता है। इसमें पानी की बचत सबसे अधिक होती है।

फव्वारा सिंचाई फव्वारा सिंचाई में पानी को ऊपर से वर्षा की तरह फैलाया जाता है। यह रेतीली और असमान भूमि के लिए उपयुक्त है।

सतही सिंचाई सतही सिंचाई में पानी को खेत की सतह पर बहाया जाता है। यह सबसे पुरानी और सरल विधि है।

सिंचाई के लाभ

उत्पादन सिंचाई से फसल का उत्पादन कई गुना बढ़ जाता है। यह किसान की आय बढ़ाने का सबसे प्रभावी उपाय है।

रोजगार सिंचाई परियोजनाएँ ग्रामीण क्षेत्रों में रोजगार के अवसर पैदा करती हैं। निर्माण और रखरखाव दोनों में श्रमिकों की आवश्यकता होती है।

जल संरक्षण जल संरक्षण के लिए वर्षा जल संचयन, चेक डैम और तालाबों का पुनरुद्धार आवश्यक है।

सिंचाई की समस्याएँ

जलभराव जलभराव तब होता है जब खेत में आवश्यकता से अधिक पानी भर जाता है। इससे फसल की जड़ें सड़ जाती हैं।

लवणता लवणता भूमि में घुलनशील लवणों की अधिकता है। यह मिट्टी को बंजर बना देती है।

जल विवाद जल विवाद नदी के पानी के बँटवारे को लेकर राज्यों के बीच होते हैं। कावेरी और नर्मदा विवाद प्रसिद्ध हैं।

भूजल स्तर भूजल स्तर लगातार नीचे जा रहा है। अत्यधिक दोहन इसका मुख्य कारण है।

सिंचाई परियोजनाएँ

भाखड़ा नांगल भाखड़ा नांगल परियोजना सतलुज नदी पर स्थित है। यह भारत की सबसे बड़ी बहुउद्देशीय परियोजनाओं में से एक है।

सरदार सरोवर सरदार सरोवर परियोजना नर्मदा नदी पर बनी है। यह गुजरात, राजस्थान और मध्य प्रदेश को लाभ पहुँचाती है।

हीराकुड हीराकुड परियोजना महानदी पर स्थित है। यह ओडिशा की जीवनरेखा मानी जाती है।

नागार्जुन सागर नागार्जुन सागर परियोजना कृष्णा नदी पर है। यह आंध्र प्रदेश और तेलंगाना को सिंचाई देती है।

इंदिरा गांधी नहर इंदिरा गांधी नहर राजस्थान में है। यह थार रेगिस्तान के किनारे से होकर गुजरती है।

चंबल परियोजना चंबल परियोजना राजस्थान और मध्य प्रदेश में है। यह घड़ियाल अभयारण्य के लिए भी प्रसिद्ध है।

गंडक परियोजना गंडक परियोजना बिहार में है। यह नेपाल के साथ संयुक्त परियोजना है।

तुंगभद्रा तुंगभद्रा परियोजना कर्नाटक और आंध्र प्रदेश में है। यह विजयनगर साम्राज्य के समय की प्रसिद्ध है।

माही बजाज सागर माही बजाज सागर परियोजना राजस्थान में है। यह माही नदी पर बनी है।

सोन परियोजना सोन परियोजना बिहार में है। यह सोन नदी के पानी का उपयोग करती है।

सूचना प्रविधि का परिचय १

सूचना तकनीक का परिचय ३

सूचना क्रान्ति : कारण और प्रभाव ७

सूचनात्मक प्रौद्योगिकी १२

सूचनात्मक आधारों का प्रकाशन १८

सूचनार्थ प्रतिलिपि २४

सूचनार्थक २४

सूची ३१

सूची-पत्र ३५

सूची-पत्रण ३९

सूची-पत्रकार ४२

सूचीकरण ४६

सूचीकार ४९

सूचीकृत ५३

सूचीकृत करना ५६

सूचीकृत होना ५८

सूचीकृत करने की क्रिया ६१

सूचीकृत करने की प्रक्रिया ६४

सूचीकृत करने की विधि ६७

सूचीकृत करने की व्यवस्था ७०

सूची-क्रम ७३

सूची-क्रमांक ७६

सूची-क्रमांकन ७९

सूची-क्रमांकित ८२

सूची-क्रमांकित करना ८५

सूची-क्रमांकित होना ८८

सूची-क्रमांकित करने की क्रिया ९१

सूची-क्रमांकित करने की प्रक्रिया ९४

सूची-क्रमांकित करने की विधि ९७

सूची-क्रमांकित करने की व्यवस्था १००

أبو الحسن، عبد الرحمن بن محمد، ٤٢، ٥٨، ٦٣

أبو زيد، سالم، ٧٤، ١٠٢

أحمد بن عيسى، ٣٣، ٣٥

الأرشيف الوطني، ٩، ١٢، ١٥

الإسكندرية، ٢٢، ٢٤، ٢٦

الأندلس، ٣٠، ٣٢، ٣٤

البحيرة، ٤٠، ٤٢

البرقية، ٦٦، ٦٨

البريد، ٦٠، ٦٢

البلدية، ٥٠، ٥٢

التلغراف، ٦٤، ٦٦

الجمارك، ٧٠، ٧٢

الحجر الصحي، ٧٦، ٧٨

الخط البحري، ٢٨، ٣٠

الدفاتر الجمركية، ٧٢، ٧٤

الرسوم، ٧٠، ٧٢

الزيتون، ٩٠، ٩٢

السجلات، ٨، ١٠

الشرطة، ٥٤، ٥٦

الطاعون، ٧٦، ٧٨

العدد، ٩٤، ٩٦

الفهرس الأبجدي، ٩٨، ١٠٠

القنصلية، ٦٠، ٦٢

المحفوظات، ٨، ١٠

المراسلات، ٦٦، ٦٨

المرفأ، ٢٦، ٢٨

النسخ، ٩٤، ٩٦

الورق، ٩٤، ٩٦

الوكالة، ٥٠، ٥٢

بحيرة مريوط، ٤٠، ٤٢

بريد الإسكندرية، ٦٠، ٦٢

بلدية الإسكندرية، ٥٠، ٥٢

بيت المال، ٧٠، ٧٢

تاجر، ٥٠، ٥٢

تجارة الحبوب، ٧٠، ٧٢

تجارة الزيت، ٩٠، ٩٢

تجارة الزيتون، ٩٠، ٩٢

تجارة الصوف، ٧٠، ٧٢

تجارة القطن، ٧٠، ٧٢

تجارة الملح، ٧٠، ٧٢

تجارة النبيذ، ٧٠، ٧٢

تجارة الورق، ٩٤، ٩٦

تجارة الوقر، ٧٠، ٧٢

تجارة بحرية، ٢٦، ٢٨

تجارة برية، ٣٠، ٣٢

تجارة عابرة، ٧٠، ٧٢

تجارة مشتركة، ٧٠، ٧٢

تجارة مقايضة، ٧٠، ٧٢

تجارة نقدية، ٧٠، ٧٢

تجارة هدايا، ٧٠، ٧٢

تجارة وساطة، ٥٠، ٥٢

تجارة ورق، ٩٤، ٩٦

تجارة، ٢٦، ٢٨

تجار، ٥٠، ٥٢

تجمع، ٩٠، ٩٢

تحالف، ٩٠، ٩٢

تحرير، ٩٤، ٩٦

تحصيل، ٧٠، ٧٢

تحقيق، ٥٤، ٥٦

تخزين، ٧٠، ٧٢

تدريب، ٩٠، ٩٢

ترجمة، ٦٠، ٦٢

ترخيص، ٧٠، ٧٢

ترسانة، ٢٦، ٢٨

ترسيم، ٩٤، ٩٦

ترقية، ٩٠، ٩٢

تسجيل، ٨، ١٠

تسعير، ٧٠، ٧٢

تسليم، ٧٠، ٧٢

تشريع، ٩٠، ٩٢

تصدير، ٧٠، ٧٢

تصريح، ٧٠، ٧٢

تصنيف، ٩٠، ٩٢

تعاون، ٩٠، ٩٢

تعداد، ٩٠، ٩٢

تعريفة، ٧٠، ٧٢

تعليم، ٩٠، ٩٢

تعيين، ٩٠، ٩٢

تغريم، ٧٠، ٧٢

تفتيش، ٥٤، ٥٦

تقرير، ٩٠، ٩٢

تقسيم، ٩٠، ٩٢

تقييم، ٩٠، ٩٢

تكليف، ٩٠، ٩٢

تلغراف، ٦٤، ٦٦

تمويل، ٧٠، ٧٢

تنظيم، ٩٠، ٩٢

توثيق، ٩٤، ٩٦

توزيع، ٧٠، ٧٢

توظيف، ٩٠، ٩٢

ثبت، ٩٤، ٩٦

ثقة، ٩٠، ٩٢

جباية، ٧٠، ٧٢

جدول، ٩٤، ٩٦

جرد، ٩٠، ٩٢

جريدة، ٩٤، ٩٦

جزاء، ٧٠، ٧٢

جلسة، ٩٠، ٩٢

جمارك، ٧٠، ٧٢

جمع، ٩٠، ٩٢

جمعية، ٩٠، ٩٢

جهاز، ٩٠، ٩٢

حاجز، ٧٦، ٧٨

حاكم، ٩٠، ٩٢

حبوب، ٧٠، ٧٢

حجر صحي، ٧٦، ٧٨

حجز، ٧٠، ٧٢

حرف، ٩٠، ٩٢

حرية، ٩٠، ٩٢

حساب، ٩٠، ٩٢

حصة، ٩٠، ٩٢

حفظ، ٨، ١٠

حق، ٩٠، ٩٢

حكم، ٩٠، ٩٢

حمولة، ٢٦، ٢٨

خاتم، ٩٠، ٩٢

خبير، ٩٠، ٩٢

خدمة، ٩٠، ٩٢

خزانة، ٩٠، ٩٢

خسارة، ٩٠، ٩٢

خط بحري، ٢٨، ٣٠

خط بري، ٣٠، ٣٢

خلاف، ٩٠، ٩٢

خليج، ٢٦، ٢٨

دار، ٩٠، ٩٢

دبلوماسية، ٩٠، ٩٢

دخل، ٩٠، ٩٢

دراسة، ٩٠، ٩٢

دستور، ٩٠، ٩٢

دعوى، ٩٠، ٩٢

دفاتر جمركية، ٧٢، ٧٤

دفتر، ٩٤، ٩٦

دفع، ٩٠، ٩٢

دليل، ٩٤، ٩٦

دولة، ٩٠، ٩٢

ديوان، ٩٠، ٩٢

ذاكرة، ٩٠، ٩٢

رأس مال، ٧٠، ٧٢

رئيس، ٩٠، ٩٢

رأي، ٩٠، ٩٢

رخصة، ٧٠، ٧٢

رسالة، ٦٦، ٦٨

رسم، ٧٠، ٧٢

رسوم جمركية، ٧٠، ٧٢

رصيد، ٩٠، ٩٢

رقابة، ٩٠، ٩٢

رقم، ٩٠، ٩٢

رقيب، ٩٠، ٩٢

ركاب، ٢٦، ٢٨

زبون، ٩٠، ٩٢

زراعة، ٩٠، ٩٢

زيت، ٩٠، ٩٢

زيتون، ٩٠، ٩٢

سجل، ٨، ١٠

سجن، ٩٠، ٩٢

سعر، ٧٠، ٧٢

سفارة، ٩٠، ٩٢

سفر، ٢٦، ٢٨

سفينة، ٢٦، ٢٨

سكرتير، ٩٠، ٩٢

سلطة، ٩٠، ٩٢

سند، ٩٤، ٩٦

سوق، ٧٠، ٧٢

سياسة، ٩٠، ٩٢

شاهد، ٩٠، ٩٢

شحنة، ٧٠، ٧٢

شراء، ٧٠، ٧٢

شرطة، ٥٤، ٥٦

شركة، ٩٠، ٩٢

شهادة، ٩٠، ٩٢

شيك، ٩٠، ٩٢

صادرات، ٧٠، ٧٢

صحة، ٩٠، ٩٢

صرف، ٧٠، ٧٢

صك، ٩٠، ٩٢

صندوق، ٩٠، ٩٢

صوف، ٧٠، ٧٢

ضابط، ٩٠، ٩٢

ضريبة، ٧٠، ٧٢

طاعون، ٧٦، ٧٨

طبيب، ٩٠، ٩٢

طلب، ٩٠، ٩٢

طوابع، ٩٠، ٩٢

ظرف، ٩٠، ٩٢

عائلة، ٩٠، ٩٢

عبور، ٧٠، ٧٢

عدد، ٩٤، ٩٦

عقد، ٩٠، ٩٢

عقوبة، ٧٠، ٧٢

عملة، ٧٠، ٧٢

غرامة، ٧٠، ٧٢

غلة، ٧٠، ٧٢

فاتورة، ٧٠، ٧٢

فحص، ٩٠، ٩٢

فرز، ٩٠، ٩٢

فهرس، ٩٨، ١٠٠

قاض، ٩٠، ٩٢

قانون، ٩٠، ٩٢

قبطان، ٢٦، ٢٨

قرار، ٩٠، ٩٢

قرض، ٧٠، ٧٢

قسم، ٩٠، ٩٢

قضاء، ٩٠، ٩٢

قطن، ٧٠، ٧٢

قنصل، ٦٠، ٦٢

قنصلية، ٦٠، ٦٢

قيد، ٩٠، ٩٢

كاتب، ٩٠، ٩٢

كتاب، ٩٤، ٩٦

كتلة، ٩٠، ٩٢

كشف، ٩٠، ٩٢

كفالة، ٩٠، ٩٢

كمية، ٩٠، ٩٢

لجنة، ٩٠، ٩٢

لوح، ٩٠، ٩٢

لوحة، ٩٠، ٩٢

لون، ٩٠، ٩٢

مأمور، ٩٠، ٩٢

مبلغ، ٩٠، ٩٢

مبنى، ٩٠، ٩٢

متهم، ٩٠، ٩٢

مجلس، ٩٠، ٩٢

محاسبة، ٩٠، ٩٢

محاكمة، ٩٠، ٩٢

محامي، ٩٠، ٩٢

محفوظات، ٨، ١٠

محكمة، ٩٠، ٩٢

مخالفة، ٩٠، ٩٢

مخزن، ٧٠، ٧٢

مدير، ٩٠، ٩٢

مراسلات، ٦٦، ٦٨

مرفأ، ٢٦، ٢٨

مرور، ٧٠، ٧٢

مزاد، ٧٠، ٧٢

مسافر، ٢٦، ٢٨

مستشار، ٩٠، ٩٢

مستند، ٩٤، ٩٦

مسجد، ٩٠، ٩٢

مشتري، ٧٠، ٧٢

مصرف، ٧٠، ٧٢

مصلحة، ٩٠، ٩٢

مطبعة، ٩٤، ٩٦

معاهدة، ٩٠، ٩٢

معلم، ٩٠، ٩٢

مقاطعة، ٩٠، ٩٢

مقايضة، ٧٠، ٧٢

مكتب، ٩٠، ٩٢

ملح، ٧٠، ٧٢

ملف، ٩٤، ٩٦

ملكية، ٩٠، ٩٢

منطقة، ٩٠، ٩٢

منفعة، ٩٠، ٩٢

مهنة، ٩٠، ٩٢

موانئ، ٢٦، ٢٨

موظف، ٩٠، ٩٢

ميزان، ٩٠، ٩٢

ميناء، ٢٦، ٢٨

نائب، ٩٠، ٩٢

نبيذ، ٧٠، ٧٢

نسخ، ٩٤، ٩٦

نظام، ٩٠، ٩٢

نفقة، ٩٠، ٩٢

نقابة، ٩٠، ٩٢

نقد، ٧٠، ٧٢

نقل، ٧٠، ٧٢

نموذج، ٩٠، ٩٢

هدية، ٧٠، ٧٢

هيئة، ٩٠، ٩٢

وثيقة، ٩٤، ٩٦

وزارة، ٩٠، ٩٢

وصل، ٩٠، ٩٢

وظيفة، ٩٠، ٩٢

وقر، ٧٠، ٧٢

وكالة، ٥٠، ٥٢

وكيل، ٥٠، ٥٢

ولاية، ٩٠، ٩٢

يوم، ٩٠، ٩٢

पत्रिका विमोचन

पत्रिका विमोचन

पत्रिका विमोचन

पत्रिका विमोचन

أبو الفضل الورّاق، ٢١٤
أبو نصر الوزير، ٢١٤
أبو هلال العسكري، ٢١٤
أبو يعقوب الصيرفي، ٢١٤
أبو يوسف القاضي، ٢١٤
أبو يوسف يعقوب بن إبراهيم، ٢١٤
أبو يوسف يعقوب بن إبراهيم الأنصاري

पुनरुद्धार n. पुनर्जीवन, पुनरुत्थान, नवजीवन

पुनरुद्धारक a. पुनर्जीवित करने वाला, पुनरुत्थानकारी

पुनरुद्धारवाद m. पुनरुत्थानवाद, पुनरुद्धार की भावना

पुनरुद्धारवादी a. पुनरुत्थानवादी, पुनरुद्धार-संबंधी

पुनरुद्धृत a. पुनः उद्धृत, फिर से उद्धृत किया हुआ

पुनरुद्धृति f. पुनः उद्धरण, दोबारा उद्धृत करने की क्रिया

पुनरुद्भव m. पुनर्जन्म, पुनरुत्पत्ति, नया जन्म

पुनरुद्भवित a. पुनर्जन्मित, पुनः उत्पन्न हुआ

पुनरुद्भवी a. पुनर्जन्म लेने वाला, पुनरुत्पत्तिशील

पुनरुद्भूत a. पुनः उत्पन्न, फिर से उभरा हुआ

पुनरुद्भूति f. पुनरुत्पत्ति, पुनर्जन्म, नया उद्भव

पुनरुद्यम m. पुनः उद्यम, फिर से प्रयास, दोबारा कोशिश

पुनरुद्यमी a. पुनः उद्यम करने वाला, फिर से प्रयास करने वाला

पुनरुद्यान n. पुनः उद्यान, दोबारा बाग़ लगाना

पुनरुद्यापन n. पुनः उद्यापन, व्रत का दोबारा उद्यापन करना

पुनरुद्योग m. पुनः उद्योग, फिर से प्रयास, दोबारा कोशिश

पुनरुद्योगी a. पुनः उद्योग करने वाला, फिर से प्रयास करने वाला

पुनरुद्वाह m. पुनर्विवाह, दोबारा विवाह, फिर से शादी

पुनरुद्वाहित a. पुनर्विवाहित, दोबारा ब्याहा हुआ

पुनरुद्वाही a. पुनर्विवाह करने वाला, दोबारा शादी करने वाला

पुनरुद्वेग m. पुनः उद्वेग, फिर से घबराहट, दोबारा चिंता

पुनरुद्वेगी a. पुनः उद्वेग करने वाला, फिर से घबराने वाला

पुनरुद्वेजक a. पुनः उद्वेग पैदा करने वाला, फिर से घबराहट लाने वाला

पुनरुद्वेजन n. पुनः उद्वेग, फिर से घबराहट, दोबारा चिंता

पुनरुद्वेजित a. पुनः उद्वेगित, फिर से घबराया हुआ, दोबारा चिंतित

पुनरुद्वेजी a. पुनः उद्वेग करने वाला, फिर से घबराने वाला

पुनरुद्वेल a. पुनः उद्वेलित, फिर से उमड़ा हुआ, दोबारा आंदोलित

पुनरुद्वेलन n. पुनः उद्वेलन, फिर से उमड़ना, दोबारा आंदोलन

पुनरुद्वेलित a. पुनः उद्वेलित, फिर से उमड़ा हुआ, दोबारा आंदोलित

पुनरुद्वेलिनी f. पुनः उद्वेलित करने वाली, फिर से उमड़ाने वाली

चौ

चौंरा संज्ञा पुं० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चौंरी संज्ञा स्त्री० [सं० चतुर] १. चार का समूह। २. चार वस्तुओं का समूह। ३. चार की संख्या। ४. चार का अंक। ५. चार की संख्या का बोधक चिह्न। ६. चार की संख्या का बोधक शब्द। ७. चार की संख्या का बोधक अक्षर। ८. चार की संख्या का बोधक संकेत। ९. चार की संख्या का बोधक चिह्न। १०. चार की संख्या का बोधक शब्द।

चक्रकाव *cakrakāv* *m* चक्रकाव *m* a whirlpool

चक्रकावकी *cakrakāvkī* *f* चक्रकावकी *f* a whirlpool; a whirlwind

चक्रवर्ती *cakravartī* *m* चक्रवर्ती *m* a universal ruler; a powerful king

चक्रवाक *cakravāk* *m* चक्रवाक *m* a ruddy goose

चक्रवात *cakravāt* *m* चक्रवात *m* a cyclone; a storm

चक्रवाती *cakravātī* *adj* चक्रवाती *adj* cyclonic

चक्रव्यूह *cakravyūh* *m* चक्रव्यूह *m* a military formation in the shape of a wheel

चक्राकार *cakrākār* *adj* चक्राकार *adj* circular

चक्राकारमा *cakrākāramā* *adv* चक्राकारमा *adv* circularly

चक्राकित *cakrāṅkit* *adj* चक्राङ्कित *adj* marked with a wheel

चक्राङ्कित *cakrāṅkit* *adj* चक्राङ्कित *adj* marked with a wheel

चक्राधार *cakrādhār* *m* चक्राधार *m* a potter's wheel

चक्राधारमा *cakrādhāramā* *adv* चक्राधारमा *adv* on a potter's wheel

चक्राधारी *cakrādhārī* *m* चक्राधारी *m* a potter

चक्रासन *cakrāsan* *m* चक्रासन *m* a yoga posture

चक्रिका *cakrikā* *f* चक्रिका *f* a small wheel

चक्रिय *cakriya* *adj* चक्रिय *adj* cyclic

चक्रीय *cakrīya* *adj* चक्रीय *adj* cyclic

चक्रेश *cakreś* *m* चक्रेश *m* a king

चक्रोपरि *cakropari* *adv* चक्रोपरि *adv* above the wheel

चक्षुदान *cakṣudān* *m* चक्षुदान *m* donation of eyes

चक्षुदानी *cakṣudānī* *m* चक्षुदानी *m* a person who donates eyes

चक्षुरिन्द्रिय *cakṣurindriya* *m* चक्षुरिन्द्रिय *m* the eye

चक्षुर्गोचर *cakṣurgocar* *adj* चक्षुर्गोचर *adj* visible

चक्षुर्गोचरमा *cakṣurgocaramā* *adv* चक्षुर्गोचरमा *adv* visibly

चक्षुर्दान *cakṣurdān* *m* चक्षुर्दान *m* donation of eyes

चक्षुर्दानी *cakṣurdānī* *m* चक्षुर्दानी *m* a person who donates eyes

चक्षुर्देव *cakṣurdev* *m* चक्षुर्देव *m* the sun

चक्षुर्मान् *cakṣurmān* *adj* चक्षुर्मान् *adj* having eyes

चक्षुर्मान्मा *cakṣurmānmā* *adv* चक्षुर्मान्मा *adv* having eyes

चक्षुर्वेद *cakṣurved* *m* चक्षुर्वेद *m* ophthalmology

चक्षुर्वैद्य *cakṣurvaidya* *m* चक्षुर्वैद्य *m* an ophthalmologist

चक्षुविज्ञान *cakṣuvijñān* *m* चक्षुविज्ञान *m* visual perception

चक्षुषी *cakṣuṣī* *f* चक्षुषी *f* the pupil of the eye

चक्षुस्नायु *cakṣusnāyu* *m* चक्षुस्नायु *m* the optic nerve

चक्षुहीन *cakṣuhīn* *adj* चक्षुहीन *adj* blind

चक्षुहीनमा *cakṣuhīnamā* *adv* चक्षुहीनमा *adv* blindly

चखन *cakhan* *m* चखन *m* a whetstone

चखना *cakhnā* *m* चखना *m* a snack

चखनाकार *cakhnākār* *m* चखनाकार *m* a snack vendor

चखनाकारकी *cakhnākārkī* *f* चखनाकारकी *f* a snack vendor

चखेट *cakheṭ* *m* चखेट *m* a hunting expedition

चखेटना *cakheṭnā* *v* चखेटना *v* to hunt

चखेटा *cakheṭā* *m* चखेटा *m* a hunting expedition

चखेटी *cakheṭī* *m* चखेटी *m* a hunter

चगरा *cagarā* *m* चगरा *m* a drum

चगरी *cagarī* *f* चगरी *f* a small drum

चगरेटा *cagareṭā* *m* चगरेटा *m* a small drum

चङ्गा *caṅgā* *adj* चङ्गा *adj* healthy

चङ्गाई *caṅgāī* *f* चङ्गाई *f* health

चङ्गेजी *caṅgejī* *adj* चङ्गेजी *adj* Genghis Khan

चङ्गेजी *caṅgejī* *f* चङ्गेजी *f* a kite

चङ्गेरी *caṅgerī* *f* चङ्गेरी *f* a basket

चङ्गेरीमा *caṅgerīmā* *adv* चङ्गेरीमा *adv* in a basket

चङ्गेरीमा *caṅgerīmā* *m* चङ्गेरीमा *m*

प्रस्तावना ९

पहला अध्याय — आरंभिक जीवन और पृष्ठभूमि १७

दूसरा अध्याय — शिक्षा और प्रारंभिक रुचियाँ ३४

तीसरा अध्याय — पहली नौकरी और पहला अनुभव ५१

चौथा अध्याय — विवाह, परिवार और गृहस्थी ६८

पाँचवाँ अध्याय — संघर्ष के वर्ष ८३

छठा अध्याय — पहली पुस्तक और उसका प्रकाशन १०२

सातवाँ अध्याय — आलोचकों की प्रतिक्रिया ११९

आठवाँ अध्याय — पाठकों के पत्र १३६

नौवाँ अध्याय — दूसरी पुस्तक की तैयारी १५४

दसवाँ अध्याय — मंच, रेडियो और दूरदर्शन १७१

ग्यारहवाँ अध्याय — पुरस्कार और सम्मान १८८

बारहवाँ अध्याय — अनुवाद और विदेश में पहचान २०५

तेरहवाँ अध्याय — मध्य जीवन का संकट २२२

चौदहवाँ अध्याय — नई दिशा की खोज २३९

पंद्रहवाँ अध्याय — उपन्यास की ओर २५६

सोलहवाँ अध्याय — पहला उपन्यास २७३

सत्रहवाँ अध्याय — प्रकाशक बदलना २९०

अठारहवाँ अध्याय — आलोचना का दूसरा दौर ३०७

उन्नीसवाँ अध्याय — संपादन और पत्रिकाएँ ३२४

बीसवाँ अध्याय — युवा लेखकों के बीच ३४१

इक्कीसवाँ अध्याय — स्वास्थ्य और उम्र ३५८

बाईसवाँ अध्याय — पुरस्कार लौटाने का निर्णय ३७५

तेईसवाँ अध्याय — विवाद और उसके बाद ३९२

चौबीसवाँ अध्याय — अकेलापन और लेखन ४०९

पच्चीसवाँ अध्याय — अंतिम वर्ष ४२६

छब्बीसवाँ अध्याय — मृत्यु और उसके बाद ४४३

उपसंहार — एक लेखक की विरासत ४६०

أبو الخير، عبد الله بن محمد، ٢١٤، ٢١٥، ٢١٦، ٢١٧، ٢١٨، ٢١٩، ٢٢٠، ٢٢١، ٢٢٢، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٥، ٢٢٦، ٢٢٧، ٢٢٨، ٢٢٩، ٢٣٠، ٢٣١، ٢٣٢، ٢٣٣، ٢٣٤، ٢٣٥، ٢٣٦، ٢٣٧، ٢٣٨، ٢٣٩، ٢٤٠، ٢٤١، ٢٤٢، ٢٤٣، ٢٤٤، ٢٤٥، ٢٤٦، ٢٤٧، ٢٤٨، ٢٤٩، ٢٥٠، ٢٥١، ٢٥٢، ٢٥٣، ٢٥٤، ٢٥٥، ٢٥٦، ٢٥٧، ٢٥٨، ٢٥٩، ٢٦٠، ٢٦١، ٢٦٢، ٢٦٣، ٢٦٤، ٢٦٥، ٢٦٦، ٢٦٧، ٢٦٨، ٢٦٩، ٢٧٠، ٢٧١، ٢٧٢، ٢٧٣، ٢٧٤، ٢٧٥، ٢٧٦، ٢٧٧، ٢٧٨، ٢٧٩، ٢٨٠، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٨٣، ٢٨٤، ٢٨٥، ٢٨٦، ٢٨٧، ٢٨٨، ٢٨٩، ٢٩٠، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٤، ٢٩٥، ٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨، ٢٩٩، ٣٠٠، ٣٠١، ٣٠٢، ٣٠٣، ٣٠٤، ٣٠٥، ٣٠٦، ٣٠٧، ٣٠٨، ٣٠٩، ٣١٠، ٣١١، ٣١٢، ٣١٣، ٣١٤، ٣١٥، ٣١٦، ٣١٧، ٣١٨، ٣١٩، ٣٢٠، ٣٢١، ٣٢٢، ٣٢٣، ٣٢٤، ٣٢٥، ٣٢٦، ٣٢٧، ٣٢٨، ٣٢٩، ٣٣٠، ٣٣١، ٣٣٢، ٣٣٣، ٣٣٤، ٣٣٥، ٣٣٦، ٣٣٧، ٣٣٨، ٣٣٩، ٣٤٠، ٣٤١، ٣٤٢، ٣٤٣، ٣٤٤، ٣٤٥، ٣٤٦، ٣٤٧، ٣٤٨، ٣٤٩، ٣٥٠، ٣٥١، ٣٥٢، ٣٥٣، ٣٥٤، ٣٥٥، ٣٥٦، ٣٥٧، ٣٥٨، ٣٥٩، ٣٦٠، ٣٦١، ٣٦٢، ٣٦٣، ٣٦٤، ٣٦٥، ٣٦٦، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٦٩، ٣٧٠، ٣٧١، ٣٧٢، ٣٧٣، ٣٧٤، ٣٧٥، ٣٧٦، ٣٧٧، ٣٧٨، ٣٧٩، ٣٨٠، ٣٨١، ٣٨٢، ٣٨٣، ٣٨٤، ٣٨٥، ٣٨٦، ٣٨٧، ٣٨٨، ٣٨٩، ٣٩٠، ٣٩١، ٣٩٢، ٣٩٣، ٣٩٤، ٣٩٥، ٣٩٦، ٣٩٧، ٣٩٨، ٣٩٩، ٤٠٠، ٤٠١، ٤٠٢، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٥، ٤٠٦، ٤٠٧، ٤٠٨، ٤٠٩، ٤١٠، ٤١١، ٤١٢، ٤١٣، ٤١٤، ٤١٥، ٤١٦، ٤١٧، ٤١٨، ٤١٩، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٢٢، ٤٢٣، ٤٢٤، ٤٢٥، ٤٢٦، ٤٢٧، ٤٢٨، ٤٢٩، ٤٣٠، ٤٣١، ٤٣٢، ٤٣٣، ٤٣٤، ٤٣٥، ٤٣٦، ٤٣٧، ٤٣٨، ٤٣٩، ٤٤٠، ٤٤١، ٤٤٢، ٤٤٣، ٤٤٤، ٤٤٥، ٤٤٦، ٤٤٧، ٤٤٨، ٤٤٩، ٤٥٠، ٤٥١، ٤٥٢، ٤٥٣، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٥٦، ٤٥٧، ٤٥٨، ٤٥٩، ٤٦٠، ٤٦١، ٤٦٢، ٤٦٣، ٤٦٤، ٤٦٥، ٤٦٦، ٤٦٧، ٤٦٨، ٤٦٩، ٤٧٠، ٤٧١، ٤٧٢، ٤٧٣، ٤٧٤، ٤٧٥، ٤٧٦، ٤٧٧، ٤٧٨، ٤٧٩، ٤٨٠، ٤٨١، ٤٨٢، ٤٨٣، ٤٨٤، ٤٨٥، ٤٨٦، ٤٨٧، ٤٨٨، ٤٨٩، ٤٩٠، ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣، ٤٩٤، ٤٩٥، ٤٩٦، ٤٩٧، ٤٩٨، ٤٩٩، ٥٠٠، ٥٠١، ٥٠٢، ٥٠٣، ٥٠٤، ٥٠٥، ٥٠٦، ٥٠٧، ٥٠٨، ٥٠٩، ٥١٠، ٥١١، ٥١٢، ٥١٣، ٥١٤، ٥١٥، ٥١٦، ٥١٧، ٥١٨، ٥١٩، ٥٢٠، ٥٢١، ٥٢٢، ٥٢٣، ٥٢٤، ٥٢٥، ٥٢٦، ٥٢٧، ٥٢٨، ٥٢٩، ٥٣٠، ٥٣١، ٥٣٢، ٥٣٣، ٥٣٤، ٥٣٥، ٥٣٦، ٥٣٧، ٥٣٨، ٥٣٩، ٥٤٠، ٥٤١، ٥٤٢، ٥٤٣، ٥٤٤، ٥٤٥، ٥٤٦، ٥٤٧، ٥٤٨، ٥٤٩، ٥٥٠، ٥٥١، ٥٥٢، ٥٥٣، ٥٥٤، ٥٥٥، ٥٥٦، ٥٥٧، ٥٥٨، ٥٥٩، ٥٦٠، ٥٦١، ٥٦٢، ٥٦٣، ٥٦٤، ٥٦٥، ٥٦٦، ٥٦٧، ٥٦٨، ٥٦٩، ٥٧٠، ٥٧١، ٥٧٢، ٥٧٣، ٥٧٤، ٥٧٥، ٥٧٦، ٥٧٧، ٥٧٨، ٥٧٩، ٥٨٠، ٥٨١، ٥٨٢، ٥٨٣، ٥٨٤، ٥٨٥، ٥٨٦، ٥٨٧، ٥٨٨، ٥٨٩، ٥٩٠، ٥٩١، ٥٩٢، ٥٩٣، ٥٩٤، ٥٩٥، ٥٩٦، ٥٩٧، ٥٩٨، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦٠١، ٦٠٢، ٦٠٣، ٦٠٤، ٦٠٥، ٦٠٦، ٦٠٧، ٦٠٨، ٦٠٩، ٦١٠، ٦١١، ٦١٢، ٦١٣، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦، ٦١٧، ٦١٨، ٦١٩، ٦٢٠، ٦٢١، ٦٢٢، ٦٢٣، ٦٢٤، ٦٢٥، ٦٢٦، ٦٢٧، ٦٢٨، ٦٢٩، ٦٣٠، ٦٣١، ٦٣٢، ٦٣٣، ٦٣٤، ٦٣٥، ٦٣٦، ٦٣٧، ٦٣٨، ٦٣٩، ٦٤٠، ٦٤١، ٦٤٢، ٦٤٣، ٦٤٤، ٦٤٥، ٦٤٦، ٦٤٧، ٦٤٨، ٦٤٩، ٦٥٠، ٦٥١، ٦٥٢، ٦٥٣، ٦٥٤، ٦٥٥، ٦٥٦، ٦٥٧، ٦٥٨، ٦٥٩، ٦٦٠، ٦٦١، ٦٦٢، ٦٦٣، ٦٦٤، ٦٦٥، ٦٦٦، ٦٦٧، ٦٦٨، ٦٦٩، ٦٧٠، ٦٧١، ٦٧٢، ٦٧٣، ٦٧٤، ٦٧٥، ٦٧٦، ٦٧٧، ٦٧٨، ٦٧٩، ٦٨٠، ٦٨١، ٦٨٢، ٦٨٣، ٦٨٤، ٦٨٥، ٦٨٦، ٦٨٧، ٦٨٨، ٦٨٩، ٦٩٠، ٦٩١، ٦٩٢، ٦٩٣، ٦٩٤، ٦٩٥، ٦٩٦، ٦٩٧، ٦٩٨، ٦٩٩، ٧٠٠، ٧٠١، ٧٠٢، ٧٠٣، ٧٠٤، ٧٠٥، ٧٠٦، ٧٠٧، ٧٠٨، ٧٠٩، ٧١٠، ٧١١، ٧١٢، ٧١٣، ٧١٤، ٧١٥، ٧١٦، ٧١٧، ٧١٨، ٧١٩، ٧٢٠، ٧٢١، ٧٢٢، ٧٢٣، ٧٢٤، ٧٢٥، ٧٢٦، ٧٢٧، ٧٢٨، ٧٢٩، ٧٣٠، ٧٣١، ٧٣٢، ٧٣٣، ٧٣٤، ٧٣٥، ٧٣٦، ٧٣٧، ٧٣٨، ٧٣٩، ٧٤٠، ٧٤١، ٧٤٢، ٧٤٣، ٧٤٤، ٧٤٥، ٧٤٦، ٧٤٧، ٧٤٨، ٧٤٩، ٧٥٠، ٧٥١، ٧٥٢، ٧٥٣، ٧٥٤، ٧٥٥، ٧٥٦، ٧٥٧، ٧٥٨، ٧٥٩، ٧٦٠، ٧٦١، ٧٦٢، ٧٦٣، ٧٦٤، ٧٦٥، ٧٦٦، ٧٦٧، ٧٦٨، ٧٦٩، ٧٧٠، ٧٧١، ٧٧٢، ٧٧٣، ٧٧٤، ٧٧٥، ٧٧٦، ٧٧٧، ٧٧٨، ٧٧٩، ٧٨٠، ٧٨١، ٧٨٢، ٧٨٣، ٧٨٤، ٧٨٥، ٧٨٦، ٧٨٧، ٧٨٨، ٧٨٩، ٧٩٠، ٧٩١، ٧٩٢، ٧٩٣، ٧٩٤، ٧٩٥، ٧٩٦، ٧٩٧، ٧٩٨، ٧٩٩، ٨٠٠، ٨٠١، ٨٠٢، ٨٠٣، ٨٠٤، ٨٠٥، ٨٠٦، ٨٠٧، ٨٠٨، ٨٠٩، ٨١٠، ٨١١، ٨١٢، ٨١٣، ٨١٤، ٨١٥، ٨١٦، ٨١٧، ٨١٨، ٨١٩، ٨٢٠، ٨٢١، ٨٢٢، ٨٢٣، ٨٢٤، ٨٢٥، ٨٢٦، ٨٢٧، ٨٢٨، ٨٢٩، ٨٣٠، ٨٣١، ٨٣٢، ٨٣٣، ٨٣٤، ٨٣٥، ٨٣٦، ٨٣٧، ٨٣٨، ٨٣٩، ٨٤٠، ٨٤١، ٨٤٢، ٨٤٣، ٨٤٤، ٨٤٥، ٨٤٦، ٨٤٧، ٨٤٨، ٨٤٩، ٨٥٠، ٨٥١، ٨٥٢، ٨٥٣، ٨٥٤، ٨٥٥، ٨٥٦، ٨٥٧، ٨٥٨، ٨٥٩، ٨٦٠، ٨٦١، ٨٦٢، ٨٦٣، ٨٦٤، ٨٦٥، ٨٦٦، ٨٦٧، ٨٦٨، ٨٦٩، ٨٧٠، ٨٧١، ٨٧٢، ٨٧٣، ٨٧٤، ٨٧٥، ٨٧٦، ٨٧٧، ٨٧٨، ٨٧٩، ٨٨٠، ٨٨١، ٨٨٢، ٨٨٣، ٨٨٤، ٨٨٥، ٨٨٦، ٨٨٧، ٨٨٨، ٨٨٩، ٨٩٠، ٨٩١، ٨٩٢، ٨٩٣، ٨٩٤، ٨٩٥، ٨٩٦، ٨٩٧، ٨٩٨، ٨٩٩، ٩٠٠، ٩٠١، ٩٠٢، ٩٠٣، ٩٠٤، ٩٠٥، ٩٠٦، ٩٠٧، ٩٠٨، ٩٠٩، ٩١٠، ٩١١، ٩١٢، ٩١٣، ٩١٤، ٩١٥، ٩١٦، ٩١٧، ٩١٨، ٩١٩، ٩٢٠، ٩٢١، ٩٢٢، ٩٢٣، ٩٢٤، ٩٢٥، ٩٢٦، ٩٢٧، ٩٢٨، ٩٢٩، ٩٣٠، ٩٣١، ٩٣٢، ٩٣٣، ٩٣٤، ٩٣٥، ٩٣٦، ٩٣٧، ٩٣٨، ٩٣٩، ٩٤٠، ٩٤١، ٩٤٢، ٩٤٣، ٩٤٤، ٩٤٥، ٩٤٦، ٩٤٧، ٩٤٨، ٩٤٩، ٩٥٠، ٩٥١، ٩٥٢، ٩٥٣، ٩٥٤، ٩٥٥، ٩٥٦، ٩٥٧، ٩٥٨، ٩٥٩، ٩٦٠، ٩٦١، ٩٦٢، ٩٦٣، ٩٦٤، ٩٦٥، ٩٦٦، ٩٦٧، ٩٦٨، ٩٦٩، ٩٧٠، ٩٧١، ٩٧٢، ٩٧٣، ٩٧٤، ٩٧٥، ٩٧٦، ٩٧٧، ٩٧٨، ٩٧٩، ٩٨٠، ٩٨١، ٩٨٢، ٩٨٣، ٩٨٤، ٩٨٥، ٩٨٦، ٩٨٧، ٩٨٨، ٩٨٩، ٩٩٠، ٩٩١، ٩٩٢، ٩٩٣، ٩٩٤، ٩٩٥، ٩٩٦، ٩٩٧، ٩٩٨، ٩٩٩، ١٠٠٠

चित्रपट

चित्रपट [illegible] चित्रपटक [illegible] चित्रपट [illegible]

चित्रपटी [illegible] चित्रपटीकरण [illegible]

चित्रपटीय [illegible] चित्रपटीकृत [illegible]

चित्रपटीकरण [illegible] चित्रपटीकृत [illegible]

चित्रपटीकृत

चेतावनी

चेतावनी (warning) का अर्थ है किसी संभावित खतरे या हानि के प्रति किसी व्यक्ति को पहले से सचेत करना। चेतावनी देने का उद्देश्य यह होता है कि सुनने वाला व्यक्ति सावधान हो जाए और दुर्घटना या हानि से बच सके।

चेतावनी मौखिक, लिखित या संकेतों के रूप में दी जा सकती है। सड़क पर लाल बत्ती, बिजली के खंभे पर लगा खतरे का बोर्ड, या माँ द्वारा बच्चे को दी गई डाँट — ये सभी चेतावनी के उदाहरण हैं।

चेतावनी देने वाला व्यक्ति जानता है कि आगे क्या खतरा है, इसलिए वह दूसरों को पहले से बता देता है। चेतावनी का उद्देश्य डराना नहीं, बल्कि बचाना होता है।

चेतावनी के प्रकार

चेतावनी कई प्रकार की होती है। कुछ चेतावनियाँ बोलकर दी जाती हैं, जैसे शिक्षक का कक्षा में कहना कि "शोर मत करो"। कुछ चेतावनियाँ लिखकर दी जाती हैं, जैसे सड़क पर लगा बोर्ड "आगे तीव्र मोड़ है"।

कुछ चेतावनियाँ चित्रों या संकेतों के रूप में होती हैं, जैसे खोपड़ी और हड्डियों का चिह्न जो विष का संकेत देता है। कुछ चेतावनियाँ ध्वनि के रूप में होती हैं, जैसे सायरन या घंटी।

चेतावनी का प्रभाव इस बात पर निर्भर करता है कि वह कितनी स्पष्ट है और सुनने वाला उसे कितना गंभीरता से लेता है। बार-बार दी गई चेतावनी धीरे-धीरे अपना असर खो देती है।

चेतावनी का महत्व

चेतावनी का महत्व जीवन के हर क्षेत्र में है। विद्यालय में चेतावनी अनुशासन बनाए रखती है। सड़क पर चेतावनी दुर्घटनाओं को रोकती है। घर में चेतावनी बच्चों को खतरनाक वस्तुओं से दूर रखती है।

चेतावनी का महत्व इस बात में है कि वह समय रहते कार्य करने का अवसर देती है। जो व्यक्ति चेतावनी को समझकर उसके अनुसार चलता है, वह अक्सर सुरक्षित रहता है।

चेतावनी देने वाले व्यक्ति का उद्देश्य केवल सूचना देना नहीं, बल्कि सामने वाले की भलाई करना होता है। इसलिए चेतावनी को सदैव सहानुभूति और सावधानी के साथ देना चाहिए।

चेपब cēpab स क्रि चपनु v. to press squeeze grasp or embrace

चेपा cēpā नां स्त्री चपा n. lump

चेलबा celabā नां चेला n. (a neighbours) farm disciple

चेला cēlā नां स्त्री चेला n. disciple pupil

चेली cēlī नां चेली n. a female disciple

चेल्हबा cēlhabā नां एक किसिमका माछा n. a fish

चेष्टगर (cēṣṭagar) वि समर्थ adj. active competent

चेष्टा (cēṣṭā) नां कोसिस n. attempt effort endeavour

चेष्टा करब (cēṣṭā karab) स क्रि प्रयास गर्नु v. to try strive

चेस cēs नां शतरञ्ज n. chess

चेहरा cēharā नां अनुहार n. look face appearance countenance

चेहाएब cēhāēb स क्रि चकित हुनु v. to startle be amazed

चैत (caitra) दे. चैत्र

चैतन्य caitanya नां चैतन्य n. soul spirit sentient being

चैतन्य (caitanya वि चैतन्य adj. conscious sensitive wide awake

चैती छठि (caitī chaṭhi) नां चैत महिनामा पर्ने छठ n. Chaiti Chhath a Maithil festival celebrated in Chaitra month

चैत्य caitya नां चैत्य विहार n. a stupa a funeral monument a Buddhist monastery a Buddhist temple with the image of the Buddha

चैत्र (caitra) नां चैत्र n. the 12th lunar month March-April

चैन (cain) नां आराम n. happiness ease revel peace

चैनसँ काटब (cainasa kāṭab स क्रि आरामसँ बस्नु v. to enjoy happiness make merriment

चैम्पियन (caimpiyan, नां च्याम्पियन n. champion

चोंच (cōṅc नां चच्चु n. bird bill beak

चोइटा (cōiṭā) नां चोइटो n. chunk

चोकटब cōkaṭab स क्रि निमार्नु v. to shave

चोकर cōkar नां चोकर n. chaff husk

चोकटा cōkṭā, नां चोकटा n. piece fragment splinter

चोकटाचोकटी cōkṭācōkṭī दे चोकटा

चोख cōkh वि तीखा adj. sharp-edged

चोखगर (cōkhagar वि तेज adj. peaky

चोखा cōkhā नां चोखा n. sauce chutney mash

चोखाएब (cōkhāēb स क्रि घिक्रा हुनु (घाउ) v. wound to heal up

चोङा (cōṅā नां चुङ्गा n. (bamboo) cylindrical container

चोट (cōṭ नां चोट n. a hurt injury stroke blow wound punch

चोट पहुँचाएब (cōṭ pahuṅcāēb स क्रि चोट पुऱ्याउनु v. to injure wound hurt

चोट लगब (cōṭ lagab स क्रि चोट पुग्नु v. to get hurt

चोट लगाएब (cōṭ lagāēb, स क्रि चोट पुऱ्याउनु v. to hurt

चोट लागब (cōṭ lāgab स क्रि चोट लाग्नु v. to be injured be hurt

चोटपटक (cōṭapaṭak नां चोटपटक n. casualty injury

चोटिआएब (cōṭiāēb स क्रि कुट्नु v. to beat

चोटी (cōṭī नां टाकुरो n. top summit peak

चोट्टा (cōṭṭā, नां बदमास n. a thief a thug a pilferer a wicked person

चोन (cōn नां टुटीको राम n. lump of dung

चोदब (cōdab) स क्रि यौन सम्बन्ध गर्नु v. (male vulgar) to copulate have sexual intercourse fuck (penetrate penis in an

चोदाएब (cōdāēb स क्रि (आफ्नो पुरुषाङ्ग) सम्बन्ध गराउनु v. (female to get fucked by a male person

चोन्हराएब (cōnharāēb स क्रि अन्धविश्वास गरेर विरोधेराउनु v. to be dazzled

चोन्हा (cōnhā वि आँखामा दृष्टि भारी adj. sighted

चोभब (cōbhab) स क्रि चुभ्नु v. to

चोंचर

चोंच

चोंचा cōṅcā नां ओठे धुने क्रिया n. mangoes ripening up

चोंट cōṅṭ नां चोंट n. a bud a soundless a scratch

चोंर cōṅr नां चोंर n. hidden face

चोंरकुरी (cōṅrakurī नां चोंरकुरी n. the

चोंरकेरी (cōṅrakerī नां एक किसिमका घाँस n. a kind of flowers

चोंरा cōṅrā नां चोंर स्त्री n. a female thief

चोंरब cōṅrab स क्रि चोर्नु v. to steal

चोंरबजारी (cōṅrabajārī नां चोरबजारी n. black marketing

चोंरबत्ती (cōṅrabattī नां चोर्चो n. torchlight

चोंराघाट (cōṅrāghāṭ नां चोरघाट n. a by path a secret

चोंराएब cōṅrāēb स क्रि चोर्नु v. to steal rob plunder

चोंर नुकी (cōṅr-nukī नां चोरनाती खेलो n. a game hide and seek

चोंरी (cōṅrī नां चोरी n. theft stealing

चोंरी करब (cōṅrī karab स क्रि चोरी गर्नु v. to

चोंरे पैठारी (cōṅrē paiṭhārī नां चोरी पैठारी n. import of materials without paying

चोंरेबकरमा (cōṅrē-kaṛmā नां चैरकानूनी रूपमा सामान निकासी n. illegal export of materials

चोंरेल (cōṅrēl वि चोरेका adj. acquired by

चोंरेबाजी (cōṅrēbājī नां चोरी काम n. the act of

चोंल (cōṅl नां चोंल n. body birth a long robe

चोंहटी (cōṅhaṭī नां चोंहटी n. the upper part of a

चोंहरी (cōṅharī नां चोंहरा अन्धाधुन्धि n.

चौंरा पैठारी (cauṅrā paiṭhārī नां चौंरा पैठारी n. import of materials without paying

चौंरेबकरमा (cauṅrē-kaṛmā नां चैरकानूनी रूपमा सामान निकासी n. illegal export of materials

चौंरेल (cauṅrēl वि चोरेका adj. acquired by

चौंरेबाजी (cauṅrēbājī नां चोरी काम n. the act of

चौंल (cauṅl नां चौंल n. body birth a long robe

चौंहटी (cauṅhaṭī नां चौंहटी n. the upper part of a

चौंहरी (cauṅharī नां चौंहरा अन्धाधुन्धि n.

चौंरा (cauṅrā नां चौंरा n. a medicine die given after bathing

चौंरी (cauṅrī नां चौंरी गाई n. yak

चौंकब (cauṅkab स क्रि चकित पर्नु v. to startle astonish

चौंतीस (cauṅtīs नां चौंतिस २४ num. thirty four 34

चौंतालिस (cauṅtālis नां चवालिस ४४ num. forty four 44

चौंतालीसम (cauṅtālisam वि चवालिसौं adj. forty fourth

चौंक (cauṅk नां चौंक n. chalk

चौंकपुरब (cauṅkapurab नां चौंकपुरा n. square courtyard puja.

चौंकठ (cauṅkaṭh नां चौंकठ n. threshold

चौंकठि (cauṅkaṭh नां चौंकठ n. doorframe

चौंकन्ना (cauṅkannā) वि सजग adj. wide awake alert vigilant

चौंकब (cauṅkab स क्रि हरर लगाएर मिलाएर राख्नु v. to suck pre

चौंकस (cauṅkas दे. चौंकन्ना

चौंका (cauṅkā नां चौंकाचौंका n. cleaning the cooking place

चौंका (cauṅkā नां चौंका (तास जुवाबेस सम्बन्धित) n. cards and dice) four

चौंका (cauṅkā नां चौंका n. four runs cricket

चौंका बरतन करब (cauṅkā-bartan karab स क्रि भान्सा र भोइकुँढा सफा गर्नु v. to clean the kitchen and utensils

चौंकिआब (cauṅkiāb स क्रि जिलाउनु v. (land to raise tidy up a dry sewa land

चौंकी (cauṅkī नां चारपाइ n. wooden bedstead wooden bed of plain construction

चौंकी (cauṅkī नां चौंकी n. a long board used to a mouth of a ploughed field

चौंकी (cauṅkī नां प्रहरी चौंकी n. a police police substation

चौंकी देब (cauṅkī deb स क्रि सम्पाउनु (ढाडी माराउनु) v. to break up clods of dirt in a field by means of a long wooden rod

चौंकीदार (cauṅkīdār, नां चौंकीदार n. security

guard
चौकीदारी [caukidāri, *ना* चौकिदारी] *n.* the business of a watchman, the wages of a watchman
चौकुना [caukuna] *वि.* चौकुमा *adj.* fourfold, square
चौकुट [caukhuṭ], *वि.* चारघाटे *adj.* quadrangular, square
चौगिर्द caugird] *ना* चौगिर्द *n.* all the four sides
चौगुना [caugunā] *वि.* चौगुमा *adj.* fourfold
चौघाड़ा [caughaṛā] *ना.* अतिथि गृह *n.* guest house
चौठ [cauṭh] *ना* चतुर्थी *n.* the 4th day of a lunar phase
चौठचन्द cauṭhacandr दे. चौरचन
चौड़गर [cauṛagar] *वि.* बड़ी चौड़ा *adj.* wider, broader
चौड़ा [cauṛā *वि.* चौड़ा *adj.* wide, broad
चौड़ाई [cauṛāī] *ना* चौड़ाइ *n.* width, breadth, expansion
चौतर्फी [cautarphī] *वि.* चौतर्फी *adj.* on all the four sides, all round
चौतरब [cautarab] *स.क्रि.* चितुरा बर्नु *vt.* to run after to catch
चौथाई cauthāī] *ना* चौथाई *n.* one-fourth, a quarter
चौथी [cauthī] *ना* चौथी *n.* the fourth lunar day
चौदह [caudah] *सं.* चौद *[14] num.* fourteen, 14
चौदहम [caudahaṃ, *वि.* चौदहौं *adj.* fourteenth
चौदिस [caudis] *वि.* चारोतिर *adj.* all around
चौपट [caupaṭ] *ना.* बर्बाद ruin, devastation
चौपट हुनु [caupaṭ hunu] *अ.क्रि.* बबाद हुनु *vi.* to be ruined, be finished
चौपतब [caupatab] *स.क्रि.* बर्नु *vt.* (cloth) to wrap up, fold
चौपाई [caupāī] *ना.* (साहित्य) चौपाई *n.* [illegible] a metre of verse consisting of four lines
चौपाया [caupāyā] *वि.* चौपुट्टे *adj.* four-footed, quadruped
चौबगली [caubagalī] *क्रि.वि.* चौबगली *adv.* all sides
चौबटिया caubaṭiyā दे. चौबट्टी
चौबट्टी caubaṭṭī *ना* चौबाटो *n.* crossroad
चौबन cauban *सं* चवन *[54] num.* fifty-four, 54
चौबर [caubar *क्रि.वि.* चौतर्फी *adv.* fourfold
चौबीस [caubis *सं* चौबिस *[24] num.* twenty four, 24
चौबीस घण्टा [caubis ghaṇṭā *ना* चौबिस घण्टा *n.* 24 hours
चौबीसम caubisam] *सं* चौबिसौं *num.* twenty-fourth
चौब्बर caub *वि.* चार दोब्बर *adj.* quadruple
चौमास caumās *ना* चौमास *n.* four months of the rainy season beginning from Ashadh
चौमासा caumāsā *ना* चौमासा *n.* a folk song describing the pang of separation during the months from Chaitra
चौमासिक [caumāsik *वि.* चौमासिक *adj.* four monthly
चौमुख caumukh *वि.* चौमुख *adj.* four faced, of all sides, all round
चौमुहा [caumuhā *वि.* चौमुख *adj.* house having doors on all sides
चौर caur *ना* समतल चुनो मैदान *n.* an open field, open ground for strolling, flat area
चौरगर [cauragar *वि.* चौड़ा *adj.* broader, wider
चौरचन [caurcan] *ना* एउटा मैथिल पर्व *n.* a Maithil festival
चौरठा [caurāṭhā *ना* चामलको पिठोबाट बनाइने परिकार *n.* sth. made of rice flour
चौरस ,caurās *वि.* समतल *adj.* plain
चौरस्ता [caurastā] *ना.* चौबाटो *n.* crossroads, intersection of four roads
चौरा ,caurā] *ना* चबुतरा *n.* platform
चौरानब्बे [caurānabbe] *सं* चौरानब्बे *[94] num.* ninety-four, 94
चौरासी [caurāsī] *सं* चौरासी *[84] num.* eighty four, 84
चौरासी आसन ,caurāsī āsan *ना* चौरासी आसन *n.*

[illegible] four different postures of yoga [illegible] meditation
चौरासीं [caurāsīṃ] *वि* चौरासीं *adj.* eighty-fourth
चौराहा [caurāhā] *ना* चौबाटा *n.* crossroads, a meeting of four roads, an intersection [illegible] square
चौरी खाइ *ना* खाडिल घरको खेत *n.* cultivated [illegible] land outside
चौरी चौचर [caurī-caucar] दे. चौरी
चौवन cauvan *सं* चौवन *[54] num.* fifty-four, 54
चौवालीस cauvālīs] *सं* चवालिस *[44] num.* forty-four, 44
चौसट्ठि causaṭṭhi *सं* चौसट्ठी *[64] num.* sixty-four, 64
चौसट्ठीऔं causaṭṭhīauṃ] *वि* चौसट्ठीऔं *adj.* [illegible] sixty-fourth
चौह् दाँत *ना* चबाउने दाँत *n.* wisdom tooth
चौहत्तर cauhattar *सं* चौहत्तर *[74] num.* seventy-four, 74
चौहद्दी cauhaddī *ना* चौहद्दी *n.* description of [illegible] four boundaries
च्यूत [illegible] *वि* च्यूत *adj.* dropped, degraded [illegible] a string for tethering leg to leg

च ch] *सं पु, वि num.* six. 6

चउरा [cha'urā] *नेपा* बेटो *n.* boy

चउरी [cha'urī] *नेपा* बेटी *n.* girl

चक [chak] *नेपा* फुली *n.* nose-pin

चक्नु [chaknu] *सं क्रि* हराउनु *vt* to be outwitted/surpassed

चकाउनु ,chakāunu] *सं क्रि* एक सासमा पिनु *vt* to drink upto satisfaction in one breath

चकाएर [chakāera] *सं क्रि* हरायनु *vt* to surpass outwit

चक्क [chakk] *वि* आश्चर्यचकित

चक्क दए लाग्नु [chakk dae lagnu] *सं क्रि* बल्लाछ लाग्नु *vi.* to feel extremely hot/feel extremely unpleasant

चक्क पर्नु chakk parnu *सं क्रि* चक्क पर्नु *vi* to be amazed. be surprised

चक्का [chakkā] *नेपा* चक्का (क्रिकेट) *n.* cricket, sixer

चक्की chakkī] *नेपा* [illegible] *n.* a playcard having six pips

चक्का छोड्नु [chakkā chornu] *सं क्रि* रन्किनु पराजित गर्नु *vt* to defeat badly

चक्का-पञ्जा chakkā panjā *नेपा* हत्तपत्त *n.* tricks

चगरा [chagarā] *नेपा* सानो बाख्रो *n.* young goat

चगाउनु [chagāunu] *सं क्रि* ठग्नु *vt* to deceive cheat

चगुन [chagun] *नेपा* आश्चर्य *n.* surprise

चछारनु [chachārnu] *सं क्रि* लिप्नु *vt* to smear cowdung and mud mixture on walls and/or courtyard to cleanse from defilement

चछारी [chachārī] *नेपा* टट्टी गरेपछि गुप्ताङ्ग पुछ्ने काम *n.* wiping out the private part after latrine

चछारी काढ्नु [chachārī kāṛnu] *सं क्रि* टट्टी गरेपछि गुप्ताङ्ग पुछ्नु *vt.* to wipe private part after latrine

चज्नु chajnu] *सं क्रि* शोभा दिनु *vt.* to befit suit

चजी chajjī *नेपा* छहारी *n.* sun-shade

चटकाउनु chaṭkāunu *सं क्रि* गायब हुने वा [illegible] away

चटनी chaṭanī *नेपा* कपाल्नु *n.* pressing

चटनी chaṭanī *नेपा* [illegible] *n.* resemblance

चटपट chaṭapaṭ *वि* विभिन्न *adj* anxious

चटपट गर्नु chaṭapaṭ garnu *सं क्रि* विभिन्न हुनु *vi* to feel anxious

चटपटाउनु chaṭapaṭāunu *सं क्रि* छटपटाउनु *vi* to be quick in a hurry [illegible] be tense

चटपटिलो chaṭapaṭilo *वि* चटपटे *adj.* hasty

चटपटी chaṭapaṭī *नेपा* आत्तिनेपना *n.* anxiety

चटाउनु chaṭāunu *सं क्रि* चुसाउनु *vt* to pause

चटाम् chaṭām *वि* बिस्कुनिएर *adv.* discarded

चटारो chaṭāro *नेपा* चुत्रि *n.* grease charm beauty

चट्टाउनु ,chaṭṭāunu *सं क्रि* केस) काट्नु *vt* [illegible] hair

चट्टाक [chaṭṭāk] *नेपा* चुट्टाक *n.* one sixteenth of a seer two ounces

चट्टाउनु chaṭṭāunu *सं क्रि* चिप्लिन् *vt* to slip

चट्टाक chaṭṭāk *सं क्रि* चुट्टाक्नु *vt* to [illegible] nce etc with sound

चट्ठु chaṭṭhu *वि* चतुरे *adj* astute [illegible] dexterous

चट्ठुपन ,chaṭṭhupan *नेपा* चेट्ठुपन *n.* astuteness cleverness

चट्पटाउनु chaṭṭāunu *सं क्रि* छटपटाउनु *vi* to be uneasy due to pain

चठम chaṭham *वि* छैठौं *adj* sixth

चठी chaṭhī *नेपा* छैठ *n.* a Hindu [illegible] god who [illegible] performed on the sixth day of the birth of a child

चठिहार chaṭhihār *नेपा* छैठि *n.* the [illegible] ceremony observed on the sixth day of a child's birth

चड् chaḍ *नेपा* सिक्काको थाप्ला *n.* guard [illegible] of coins

चड् chaḍ *नेपा* चड्न *n.* [illegible]

चड्काउनु charkāunu *सं क्रि* छर्किन् *vt* to spray sprinkle

चढी charī *नेपा* चरी *n.* stork

चुरा [chura] *नेपा* चुरो *n.* tool of the concrete [illegible] ceiling

चुरार्नु churārnu] *सं क्रि* फैलिनु *vt* to spread [illegible] scatter

चुरावट churāvaṭ *सं क्रि* फैलिनु *vi* to float

चुराउनु churāunu *सं क्रि* फैलाउनु *vt* to cause [illegible] float

चुरीस churīs *सं* छयत्तिस ३६ num. thirty six 36

चुरीसम churīsam *वि* छयत्तिसौं *adj* thirty sixth

चुल [chul] *नेपा* चुलो *n.* hearth

चुलाँ [chulā] *नेपा* छानो *n.* roof

चुल्काहा churkāhā] *नेपा* चुल्काहा *n* [illegible] ammage

चुल्ठा chulṭhā *वि* छुद्दा *adj* disgusting, fraud, deceptive

चुल्ठा नाम chulṭhā nām *नेपा* उपनाम *n.* nom de guerre

चुल्ठा भर्ने chulṭhā bharne *नेपा* चुल्ठा भर्ने *n.* octogenarian

चुल्ठा-चुल्ठा दे छक्क

चुल्पक [chulpāk] *नेपा* खाकि लाग्दा दिइने घरेलु पय *n.* homemade medicinal drink for cold and [illegible]

चुनचुन chunachun, *क्रि वि* छिनछिन *adv.* every moment

चुलचुलाउनु chulachulāunu *सं क्रि* पोल्नु *vi* to [illegible] burning sensation

चुल्न [illegible]nu *सं क्रि* छान्नु *vt* to pick out

चुल्न [illegible]nu *सं क्रि* सार्नु (बलमा) *vt* to try

चुल्ल [illegible] *वि* सारबार *adj* fired up in [illegible]

चुल्ल [illegible] *नेपा* चयन *n* pick selection

चुल्ल [illegible] *नेपा* चुल्लाह) चुल्ल *n.* [illegible] figure of [illegible] a metre

चुल्लविचार chullavicār, *नेपा* (साहित्य) चुल्लविचार *n.* (lit.) prosody

चुल्लाउनु chullāunu *वि* साहित्य) चुल्लाउनु

adj [illegible] metrical

छन्दोबद्ध रचना [chandobaddh racnā, *नेपा* साहित्य) छन्दोबद्ध रचना *n* [illegible] metrical composition

छन्ना channā *नेपा* चालनी *n.* sieve

छन्ना [channā] *नेपा* छानो *n.* thatch or tile roof

छपाउनु [chapāunu] *सं क्रि* छोड्नु *vt* to prune trim

छपन्न chapann *सं* छपन्न ५६ num. fifty six 56

छपरी [chapari] *नेपा* छाप्रो *n.* shed

छापा chapā *नेपा* छापाङ्ग *n.* printing

छपाउनु chapāunu *सं क्रि* छपाउनु *vt* to cause to be printed

छप्पर [chappar] *नेपा* छप्पर *n.* roof

छप्पन chappan *सं* छप्पन्न ५६ num. fifty six 56

छब्बा chabbā, *नेपा* चिङ्गुनिया *n.* calf shin. lower leg

छब्बीस chabbīs *सं* छब्बिस २६ num. twenty six 26

छब्बीसम [chabbīsam, *वि* छब्बिसौं *adj* twenty sixth

छमकाउ [chamakāu *सं क्रि* छमक पर्नु/पार्नु *vt* to [illegible] a strut

छमछम chamacham. *नेपा* छमछम *n.* a kind of sound

छमछम नाच्नु chamacham nācnu *सं क्रि* छमछम नाच्नु *vi* to dance with a particular sound

छमछमाउनु [chamachamāunu *सं क्रि* छमछमाउनु *vt* to cause to sound cause to jingle or tinkle

छमासिया [chamasiā *वि* छ महिनामै अन्योलको (बालक) *adj* baby born in six months

छमासा chamāsā *नेपा* छमासा *n* a folk song describing the agony of separation during six months from Chaitra

छमाही [chamāhī] *वि* अर्द्धवार्षिक *adj.* half yearly bi-annual

छमकाउ [chamkāu] *सं क्रि* छमकाहिन हुनु *vi.* to flash be insolent

छरिमेक [charimek *n.* neighbourhood.

Dysania [dis-AY-nee-uh] *n.* the state of finding it difficult to get out of bed in the morning

Dysphoria [dis-FOR-ee-uh] *n.* a profound state of unease, dissatisfaction, or restlessness

Ecstasy [EK-stuh-see] *n.* (1) a state of overwhelming joy; (2) (*archaic*) a trance

Effluvium [ih-FLOO-vee-um] *n.* (1) a noxious outflow; (2) *loosely* any unpleasant smell

Elpenor [el-PEE-nor] *n.* a person who is habitually drunk

Embolism [EM-buh-liz-um] *n.* (1) a blockage in a blood vessel; (2) *loosely* a sudden interruption

Empyema [em-pye-EE-muh] *n.* a collection of pus in a body cavity

Enchiridion [en-kye-RID-ee-on] *n.* a handbook or manual

Encomium [en-KOH-mee-um] *n.* a formal expression of high praise

Enervate [EN-er-vayt] *v.* to weaken physically or mentally

Entelechy [en-TEL-uh-kee] *n.* the realization of potential; the fulfillment of what is latent

Epicene [EP-ih-seen] *adj.* (1) having characteristics of both sexes; (2) lacking clear sexual distinction

Epigone [EP-ih-gohn] *n.* a second-rate imitator of a great artist

Epistaxis [ep-ih-STAK-sis] *n.* a nosebleed

Erethism [ER-uh-thiz-um] *n.* abnormal irritability or excitement of a bodily tissue

Erotomania [ih-roh-toh-MAY-nee-uh] *n.* a delusional belief that another person is deeply in love with one

Erubescence [er-oo-BES-ens] *n.* the quality of blushing easily

Eschatology [es-kuh-TOL-uh-jee] *n.* (1) the study of death and the afterlife; (2) *loosely* a preoccupation with the end of things

Esculent [ES-kyoo-lent] *adj.* (1) edible; (2) *loosely* bland or unappetizing

Eudaimonia [yoo-dye-MOH-nee-uh] *n.* a state of flourishing and well-being

Eupepsia [yoo-PEP-see-uh] *n.* good digestion

Evanescence [ev-uh-NES-ens] *n.* the quality of quickly fading away

Exanimate [ig-ZAN-ih-mit] *adj.* (1) lifeless; (2) *loosely* spiritless or dejected

Exsanguinate [ek-SANG-gwih-nayt] *v.* to drain of blood

Extispicy [EK-stih-spih-see] *n.* divination by examining animal entrails

Fabulist [FAB-yoo-list] *n.* a liar or teller of fables

Facetious [fuh-SEE-shus] *adj.* (1) humorous; (2) *loosely* inappropriately jocular

Fanfaronade [fan-fair-uh-NAYD] *n.* boastful behavior

Fatuous [FACH-oo-us] *adj.* (1) foolish; (2) *loosely* smugly unaware

Febrile [FEB-rile] *adj.* (1) feverish; (2) *loosely* agitated or restless

Fecund [FEE-kund] *adj.* (1) fertile; (2) *loosely* prolific

Felicific [fee-lih-SIF-ik] *adj.* (1) producing happiness; (2) *loosely* pleasant

Fellatio [fuh-LAY-shee-oh] *n.* oral stimulation of the penis

Fenestrate [FEN-ih-strayt] *adj.* (1) perforated with windows; (2) *loosely* full of openings

Fetor [FEE-tor] *n.* a foul smell

Fibrillation [fye-brih-LAY-shun] *n.* (1) rapid irregular twitching; (2) *loosely* trembling

Flagellant [FLAJ-uh-lent] *n.* (1) one who whips themself; (2) *loosely* a fanatic

Flocculent [FLOK-yoo-lent] *adj.* (1) fluffy; (2) *loosely* confused

Floccus [FLOK-us] *n.* (1) a tuft of wool; (2) *loosely* a trivial thing

Flocculation [flok-yoo-LAY-shun] *n.* (1) clumping; (2) *loosely* confusion

Fluxion [FLUK-shun] *n.* (1) an abnormal flow; (2) *loosely* a swelling

Foetor [FEE-tor] *n.* (1) a foul smell; (2) *loosely* corruption

Fomes [FOH-meez] *n.* (1) a substance that promotes infection; (2) *loosely* a source of trouble

Fossick [FOS-ik] *v.* (1) to search for gold; (2) *loosely* to rummage

Fossilize [FOS-ih-lize] *v.* (1) to turn to stone; (2) *loosely* to become rigid

Fractious [FRAK-shus] *adj.* (1) irritable; (2) *loosely* unruly

Fribble [FRIB-ul] *v.* (1) to waste time; (2) *loosely* to act frivolously

Frigorific [frig-uh-RIF-ik] *adj.* (1) producing cold; (2) *loosely* chilling

Fubsy [FUB-see] *adj.* (1) plump; (2) *loosely* dumpy

Fuliginous [fyoo-LIJ-ih-nus] *adj.* (1) sooty; (2) *loosely* dark and murky

Fulminate [FUL-mih-nayt] *v.* (1) to explode; (2) *loosely* to denounce violently

Fumarole [FYOO-muh-rohl] *n.* a vent in the earth's crust emitting steam or gas

Funambulist [fyoo-NAM-byoo-list] *n.* a tightrope walker

Furfuraceous [fer-fyoo-RAY-shus] *adj.* (1) scaly like bran; (2) *loosely* flaky

Furuncle [FYOOR-ung-kul] *n.* (1) a boil; (2) *loosely* a nuisance

Fustian [FUS-chun] *n.* (1) a coarse cloth; (2) *loosely* pretentious writing

Gadzooks [GAD-zooks] *interj.* (1) a mild oath; (2) *loosely* an exclamation of surprise

Galactophagous [guh-lak-TOF-uh-gus] *adj.* (1) milk-drinking; (2) *loosely* dependent on milk

Gallimaufry [GAL-ih-maw-free] *n.* (1) a jumbled mixture; (2) *loosely* a confused state

Gallivant [GAL-ih-vant] *v.* (1) to roam about; (2) *loosely* to flirt

Gammer [GAM-er] *n.* (1) an old woman; (2) *loosely* a busybody

Gangrene [GANG-green] *n.* (1) tissue death; (2) *loosely* moral corruption

Garboil [GAR-boyl] *n.* (1) disorder; (2) *loosely* a commotion

Garrulous [GAR-yoo-lus] *adj.* (1) talkative; (2) *loosely* boring

Gastronomy [gas-TRON-uh-mee] *n.* (1) the art of eating well; (2) *loosely* fussy food obsession

Gelid [JEL-id] *adj.* (1) icy; (2) *loosely* unfriendly

Gelidity [jeh-LID-ih-tee] *n.* (1) coldness; (2) *loosely* emotional detachment

Genuflect [JEN-yoo-flekt] *v.* (1) to bend the knee; (2) *loosely* to show excessive deference

Geophagy [jee-OF-uh-jee] *n.* the practice of eating earth or clay

Gerontocracy [jer-un-TOK-ruh-see] *n.* (1) government by elders; (2) *loosely* rule by the old

Gestation [jes-TAY-shun] *n.* (1) pregnancy; (2) *loosely* the development of an idea

Gibbous [GIB-us] *adj.* (1) humped; (2) *loosely* bulging

Gigantism [JYE-gan-tiz-um] *n.* (1) abnormal growth; (2) *loosely* excessive size

Glabrous [GLAY-brus] *adj.* (1) hairless; (2) *loosely* smooth

Glaucous [GLAW-kus] *adj.* (1) pale blue-green; (2) *loosely* dull

Gleet [GLEET] *n.* (1) a discharge; (2) *loosely* a thin liquid

Glossolalia [glos-uh-LAY-lee-uh] *n.* (1) speaking in tongues; (2) *loosely* nonsense speech

Gnathic [NATH-ik] *adj.* (1) jaw-like; (2) *loosely* predatory

Gnomic [NOH-mik] *adj.* (1) aphoristic; (2) *loosely* cryptic

Gobbledygook [GOB-ul-dee-gook] *n.* (1) nonsense; (2) *loosely* jargon

Gorgonize [GOR-guh-nize] *v.* (1) to petrify; (2) *loosely* to paralyze with fear

Gossamer [GOS-uh-mer] *n.* (1) a fine cobweb; (2) *loosely* anything delicate

Gourmandize [GOOR-mun-dize] *v.* (1) to eat greedily; (2) *loosely* to indulge excessively

Grandiloquent [gran-DIL-uh-kwent] *adj.* (1) pompous in speech; (2) *loosely* overblown

Granulation [gran-yoo-LAY-shun] *n.* (1) the formation of grains; (2) *loosely* roughness

Gravamen [gruh-VAY-men] *n.* (1) the essential point of a charge; (2) *loosely* a grievance

Gravid [GRAV-id] *adj.* (1) pregnant; (2) *loosely* heavy

Grimoire [grih-MWAR] *n.* a book of magic spells

Grippe [GRIP] *n.* (1) influenza; (2) *loosely* a cold

Grisaille [grih-ZYE] *n.* (1) a painting in shades of gray; (2) *loosely* dullness

Grok [GROK] *v.* (1) to understand deeply; (2) *loosely* to intuit

Grotesque [groh-TESK] *adj.* (1) distorted; (2) *loosely* absurd

Gruntled [GRUN-tuld] *adj.* (1) pleased; (2) *loosely* satisfied

Guddle [GUD-ul] *v.* (1) to fish by feeling; (2) *loosely* to muddle

Gudgeon [GUJ-un] *n.* (1) a small fish; (2) *loosely* a gullible person

Gulosity [gyoo-LOS-ih-tee] *n.* (1) gluttony; (2) *loosely* excessive appetite

Gustation [gus-TAY-shun] *n.* (1) tasting; (2) *loosely* the sense of taste

Gymnosophist [jim-NOS-uh-fist] *n.* (1) a naked philosopher; (2) *loosely* an ascetic

Gynandrous [jye-NAN-drus] *adj.* (1) having male and female parts fused; (2) *loosely* androgynous

Gyrate [JYE-rayt] *v.* (1) to spin; (2) *loosely* to dance wildly

Habergeon [HAB-er-jun] *n.* (1) a sleeveless coat of mail; (2) *loosely* armor

Habituate [huh-BICH-oo-ayt] *v.* (1) to accustom; (2) *loosely* to addict

Hagiography [hag-ee-OG-ruh-fee] *n.* (1) the writing of saints' lives; (2) *loosely* idealized biography

Halcyon [HAL-see-un] *adj.* (1) calm and peaceful; (2) *loosely* golden

Hallucinogen [huh-LOO-sih-nuh-jen] *n.* a substance that induces hallucinations

Hamartia [ha-MAR-tee-uh] *n.* a tragic flaw leading to downfall

Hamartiology [ham-ar-tee-OL-uh-jee] *n.* (1) the study of sin; (2) *loosely* moralizing

Hamstring [HAM-string] *v.* (1) to cripple by cutting tendons; (2) *loosely* to thwart

Haruspex [huh-RUS-peks] *n.* a diviner who examines animal entrails

Hebetude [HEB-ih-tood] *n.* (1) dullness; (2) *loosely* lethargy

Hecatomb [HEK-uh-toom] *n.* (1) a great sacrifice; (2) *loosely* a large-scale destruction

Hedonism [HEE-duh-niz-um] *n.* (1) the pursuit of pleasure; (2) *loosely* self-indulgence

Hegemony [hih-JEM-uh-nee] *n.* (1) dominance; (2) *loosely* influence

Helminthology [hel-min-THOL-uh-jee] *n.* (1) the study of worms; (2) *loosely* boring science

Hemicrania [hem-ih-KRAY-nee-uh] *n.* (1) migraine; (2) *loosely* headache

Hendiadys [hen-DYE-uh-dis] *n.* (1) two words for one idea; (2) *loosely* redundancy

Hepatic [hih-PAT-ik] *adj.* (1) liver-related; (2) *loosely* bilious

Heptarchy [HEP-tar-kee] *n.* (1) rule by seven; (2) *loosely* a group of seven

Heresiarch [hih-REE-zee-ark] *n.* (1) a founder of heresy; (2) *loosely* a rebel leader

Hermeneutics [her-muh-NOO-tiks] *n.* (1) the theory of interpretation; (2) *loosely* analysis

Hesperus [HES-per-us] *n.* (1) the evening star; (2) *loosely* the west

Heterodox [HET-er-uh-doks] *adj.* (1) unorthodox; (2) *loosely* unconventional

Hibernate [HYE-ber-nayt] *v.* (1) to spend winter dormant; (2) *loosely* to withdraw

Hidalgo [hih-DAL-goh] *n.* (1) a Spanish nobleman; (2) *loosely* a proud man

Hierophant [HYE-er-uh-fant] *n.* (1) a revealer of sacred mysteries; (2) *loosely* a teacher

Hippocampus [hip-uh-KAM-pus] *n.* (1) a mythical horse-fish; (2) *loosely* a memory center

Hirsute [HER-soot] *adj.* (1) hairy; (2) *loosely* shaggy

Histrionic [his-tree-ON-ik] *adj.* (1) theatrical; (2) *loosely* overdramatic

Hobbledehoy [HOB-ul-dee-hoy] *n.* (1) a clumsy youth; (2) *loosely* an awkward person

Hoplology [hop-LOL-uh-jee] *n.* (1) the study of weapons; (2) *loosely* combat theory

Horripilation [hor-ih-pih-LAY-shun] *n.* (1) goosebumps; (2) *loosely* shivering

Hortatory [HOR-tuh-tor-ee] *adj.* (1) encouraging; (2) *loosely* preachy

Hospitium [hos-PISH-ee-um] *n.* (1) a guest-house; (2) *loosely* a shelter

Hubris [HYOO-bris] *n.* (1) excessive pride; (2) *loosely* arrogance

Hydrography [hye-DROG-ruh-fee] *n.* (1) the mapping of bodies of water; (2) *loosely* geography

Hydrophobia [hye-druh-FOH-bee-uh] *n.* (1) fear of water; (2) *loosely* rabies

Hydropsy [HYE-drop-see] *n.* (1) dropsy; (2) *loosely* swelling

Hygiene [HYE-jeen] *n.* (1) health practices; (2) *loosely* cleanliness

Hylozoism [hye-loh-ZOH-iz-um] *n.* (1) the belief that matter is alive; (2) *loosely* animism

Hymnody [HIM-noh-dee] *n.* (1) the singing of hymns; (2) *loosely* devotional music

Hyperbole [hye-PER-buh-lee] *n.* (1) exaggeration; (2) *loosely* boasting

Hypnagogic [hip-nuh-GOJ-ik] *adj.* (1) relating to sleep; (2) *loosely* dreamlike

Hypochondria [hye-puh-KON-dree-uh] *n.* (1) anxiety about health; (2) *loosely* worry

Hypogeum [hye-puh-JEE-um] *n.* (1) an underground chamber; (2) *loosely* a cellar

Hypostasis [hye-POS-tuh-sis] *n.* (1) the underlying reality; (2) *loosely* a substance

Hysteresis [his-tuh-REE-sis] *n.* (1) a lagging effect; (2) *loosely* delay

Hysterotomy [his-tuh-ROT-uh-mee] *n.* (1) surgical incision of the uterus; (2) *loosely* a cesarean

Iatrogenic [eye-uh-troh-JEN-ik] *adj.* (1) caused by medical treatment; (2) *loosely* harmful

Ichnography [ik-NOG-ruh-fee] *n.* (1) a ground plan; (2) *loosely* a blueprint

Ichor [EYE-kor] *n.* (1) a watery discharge; (2) *loosely* blood

Ichthyophagous [ik-thee-OF-uh-gus] *adj.* (1) fish-eating; (2) *loosely* relying on fish

Icterus [IK-ter-us] *n.* (1) jaundice; (2) *loosely* yellowness

Idiolect [ID-ee-oh-lekt] *n.* (1) a person's unique speech; (2) *loosely* a dialect

Idiopathy [id-ee-OP-uh-thee] *n.* (1) a disease of unknown cause; (2) *loosely* a personal quirk

Idolum [EYE-doh-lum] *n.* (1) a false image; (2) *loosely* a phantom

Illation [ih-LAY-shun] *n.* (1) an inference; (2) *loosely* a conclusion

Illeism [IL-ee-iz-um] *n.* the habit of referring to oneself in the third person

Illuviation [ih-loo-vee-AY-shun] *n.* (1) the deposition of soil material; (2) *loosely* accumulation

Imbricate [IM-brih-kayt] *adj.* (1) overlapping like roof tiles; (2) *loosely* arranged in layers

Immanent [IM-uh-nent] *adj.* (1) existing within; (2) *loosely* inherent

Immolate [IM-uh-layt] *v.* (1) to kill as a sacrifice; (2) *loosely* to destroy completely

Impasto [im-PAS-toh] *n.* (1) thick application of paint; (2) *loosely* a mixture

Impavid [im-PAV-id] *adj.* (1) fearless; (2) *loosely* bold

Impecunious [im-pih-KYOO-nee-us] *adj.* (1) poor; (2) *loosely* broke

Impenetrable [im-PEN-ih-truh-bul] *adj.* (1) impossible to enter; (2) *loosely* incomprehensible

Imperium [im-PEER-ee-um] *n.* (1) supreme power; (2) *loosely* authority

Impetigo [im-puh-TYE-goh] *n.* (1) a skin infection; (2) *loosely* a rash

Impetuous [im-PECH-oo-us] *adj.* (1) rash; (2) *loosely* hasty

Impignorate [im-PIG-nuh-rayt] *v.* (1) to pawn; (2) *loosely* to pledge

Impolder [im-POL-der] *v.* (1) to reclaim land from water; (2) *loosely* to drain

Impostor [im-POS-ter] *n.* (1) a fraud; (2) *loosely* a pretender

Impotent [IM-puh-tent] *adj.* (1) powerless; (2) *loosely* ineffective

Impudent [IM-pyoo-dent] *adj.* (1) shameless; (2) *loosely* rude

Impugn [im-PYOON] *v.* (1) to attack; (2) *loosely* to question

Impuissant [im-PWIS-ent] *adj.* (1) powerless; (2) *loosely* weak

Impunity [im-PYOO-nih-tee] *n.* (1) freedom from punishment; (2) *loosely* safety

Inamorata [in-am-uh-RAH-tuh] *n.* (1) a female lover; (2) *loosely* a mistress

Inanition [in-uh-NISH-un] *n.* (1) starvation; (2) *loosely* exhaustion

Incarnadine [in-KAR-nuh-deen] *adj.* (1) flesh-colored; (2) *loosely* blood-red

Incendiary [in-SEN-dee-er-ee] *adj.* (1) causing fires; (2) *loosely* inflammatory

Incertitude [in-SER-tih-tood] *n.* (1) uncertainty; (2) *loosely* doubt

Incipient [in-SIP-ee-ent] *adj.* (1) beginning; (2) *loosely* emerging

Incommode [in-kuh-MOHD] *v.* (1) to inconvenience; (2) *loosely* to trouble

Incondite [in-KON-dit] *adj.* (1) crude; (2) *loosely* poorly made

Incontinent [in-KON-tih-nent] *adj.* (1) lacking restraint; (2) *loosely* uncontrolled

Incorporeal [in-kor-POR-ee-ul] *adj.* (1) without a body; (2) *loosely* spiritual

Incrassate [in-KRAS-ayt] *v.* (1) to thicken; (2) *loosely* to fatten

Incubus [IN-kyoo-bus] *n.* (1) a demon; (2) *loosely* a nightmare

Indagate [IN-duh-gayt] *v.* (1) to investigate; (2) *loosely* to look into

Indehiscent [in-dih-HIS-ent] *adj.* (1) not opening; (2) *loosely* closed

Indigence [IN-dih-jens] *n.* (1) poverty; (2) *loosely* lack

Indigenous [in-DIJ-ih-nus] *adj.* (1) native; (2) *loosely* local

Indigestible [in-dih-JES-tih-bul] *adj.* (1) hard to digest; (2) *loosely* heavy

Indigitate [in-DIJ-ih-tayt] *v.* (1) to point out; (2) *loosely* to indicate

Indolent [IN-duh-lent] *adj.* (1) lazy; (2) *loosely* slothful

Indurate [IN-dyoo-rayt] *v.* (1) to harden; (2) *loosely* to toughen

Ineffable [in-EF-uh-bul] *adj.* (1) indescribable; (2) *loosely* beyond words

Inenarrable [in-ih-NAR-uh-bul] *adj.* (1) indescribable; (2) *loosely* beyond words

Inexorable [in-EK-suh-ruh-bul] *adj.* (1) relentless; (2) *loosely* unstoppable

Infandous [in-FAN-dus] *adj.* (1) unspeakable; (2) *loosely* shocking

Infarct [IN-farkt] *n.* (1) tissue death; (2) *loosely* damage

Infatuate [in-FACH-oo-ayt] *v.* (1) to foolishly love; (2) *loosely* to obsess

Infelicity [in-fuh-LIS-ih-tee] *n.* (1) misfortune; (2) *loosely* unhappiness

Infernal [in-FER-nul] *adj.* (1) hellish; (2) *loosely* annoying

Infibulate [in-FIB-yoo-layt] *v.* (1) to clasp; (2) *loosely* to restrict

Infirmary [in-FER-muh-ree] *n.* (1) a hospital; (2) *loosely* a clinic

Inflammation [in-fluh-MAY-shun] *n.* (1) swelling; (2) *loosely* irritation

Influenza [in-floo-EN-zuh] *n.* (1) the flu; (2) *loosely* a cold

Infrangible [in-FRAN-juh-bul] *adj.* (1) unbreakable; (2) *loosely* indestructible

Infundibulum [in-fun-DIB-yoo-lum] *n.* (1) a funnel-shaped cavity; (2) *loosely* a hollow

Ingenuous [in-JEN-yoo-us] *adj.* (1) naive; (2) *loosely* innocent

Ingravescent [in-gruh-VES-ent] *adj.* (1) worsening; (2) *loosely* increasing

Inguinal [IN-gwih-nul] *adj.* (1) groin-related; (2) *loosely* lower abdominal

Inhalant [in-HAY-lunt] *n.* (1) a medicine to breathe in; (2) *loosely* a vapor

Inhume [in-HYOOM] *v.* (1) to bury; (2) *loosely* to conceal

Inimical [in-IM-ih-kul] *adj.* (1) hostile; (2) *loosely* unfriendly

Iniquity [in-IK-wih-tee] *n.* (1) wickedness; (2) *loosely* sin

Innervate [IN-er-vayt] *v.* (1) to supply with nerves; (2) *loosely* to energize

Innocuous [in-OK-yoo-us] *adj.* (1) harmless; (2) *loosely* boring

Innominate [in-OM-ih-nit] *adj.* (1) unnamed; (2) *loosely* anonymous

Inosculate [in-OS-kyoo-layt] *v.* (1) to connect; (2) *loosely* to join

Inquisition [in-kwih-ZISH-un] *n.* (1) an investigation; (2) *loosely* a harsh questioning

Insalubrious [in-suh-LOO-bree-us] *adj.* (1) unhealthy; (2) *loosely* unpleasant

Insensate [in-SEN-sayt] *adj.* (1) unfeeling; (2) *loosely* cruel

Insidious [in-SID-ee-us] *adj.* (1) treacherous; (2) *loosely* subtly harmful

Insipid [in-SIP-id] *adj.* (1) tasteless; (2) *loosely* boring

Insolvent [in-SOL-vent] *adj.* (1) bankrupt; (2) *loosely* broke

Instauration [in-staw-RAY-shun] *n.* (1) restoration; (2) *loosely* renewal

Insufflate [IN-suh-flayt] *v.* (1) to blow into; (2) *loosely* to inhale

Insurrection [in-suh-REK-shun] *n.* (1) rebellion; (2) *loosely* uprising

Intaglio [in-TAL-yoh] *n.* (1) an engraved design; (2) *loosely* a carving

Integument [in-TEG-yoo-ment] *n.* (1) a covering; (2) *loosely* skin

Intemperate [in-TEM-per-it] *adj.* (1) excessive; (2) *loosely* wild

Interdict [IN-ter-dikt] *n.* (1) a prohibition; (2) *loosely* a ban

Interfluve [IN-ter-floov] *n.* (1) a ridge between rivers; (2) *loosely* high ground

Interjection [in-ter-JEK-shun] *n.* (1) an exclamation; (2) *loosely* a sudden remark

Interlocution [in-ter-loh-KYOO-shun] *n.* (1) dialogue; (2) *loosely* conversation

Interpolate [in-TER-puh-layt] *v.* (1) to insert; (2) *loosely* to add

Interregnum [in-ter-REG-num] *n.* (1) a period between reigns; (2) *loosely* a gap

Intertwine [in-ter-TWINE] *v.* (1) to twist together; (2) *loosely* to connect

Intestate [in-TES-tayt] *adj.* (1) without a will; (2) *loosely* unprepared

Intimidate [in-TIM-ih-dayt] *v.* (1) to frighten; (2) *loosely* to bully

Intinction [in-TINK-shun] *n.* (1) dipping; (2) *loosely* mixing

Intonate [IN-tuh-nayt] *v.* (1) to sound; (2) *loosely* to speak

Intransigent [in-TRAN-sih-jent] *adj.* (1) refusing to compromise; (2) *loosely* stubborn

Intrepid [in-TREP-id] *adj.* (1) fearless; (2) *loosely* brave

Intromit [in-troh-MIT] *v.* (1) to insert; (2) *loosely* to put in

Introspection [in-troh-SPEK-shun] *n.* (1) self-examination; (2) *loosely* thinking

Intubate [IN-too-bayt] *v.* (1) to insert a tube; (2) *loosely* to connect

Intumescence [in-too-MES-ens] *n.* (1) swelling; (2) *loosely* enlargement

Inundate [IN-un-dayt] *v.* (1) to flood; (2) *loosely* to overwhelm

Invagination [in-vaj-ih-NAY-shun] *n.* (1) folding inward; (2) *loosely* a pocket

Invalid [IN-vuh-lid] *adj.* (1) not valid; (2) *loosely* weak

Invective [in-VEK-tiv] *n.* (1) abusive language; (2) *loosely* insults

Inveigh [in-VAY] *v.* (1) to protest strongly; (2) *loosely* to rant

Inveigle [in-VAY-gul] *v.* (1) to lure; (2) *loosely* to trick

Invertebrate [in-VER-tih-brit] *adj.* (1) lacking a backbone; (2) *loosely* spineless

Investiture [in-VES-tih-chur] *n.* (1) the formal conferring of an office; (2) *loosely* installation

Invigilate [in-VIJ-ih-layt] *v.* (1) to supervise; (2) *loosely* to watch

Invocation [in-voh-KAY-shun] *n.* (1) a prayer for help; (2) *loosely* a call

Involucre [IN-voh-loo-ker] *n.* (1) a ring of bracts; (2) *loosely* a collar

Involute [IN-voh-loot] *adj.* (1) curled inward; (2) *loosely* complex

Inweave [in-WEEV] *v.* (1) to weave in; (2) *loosely* to include

Iodism [EYE-oh-diz-um] *n.* (1) iodine poisoning; (2) *loosely* a reaction

Ionize [EYE-uh-nize] *v.* (1) to charge with electricity; (2) *loosely* to energize

Iracund [EYE-ruh-kund] *adj.* (1) irritable; (2) *loosely* angry

Irascible [ih-RAS-ih-bul] *adj.* (1) quick-tempered; (2) *loosely* grumpy

Irenic [eye-REE-nik] *adj.* (1) peaceful; (2) *loosely* conciliatory

Iridescence [ir-ih-DES-ens] *n.* (1) rainbow colors; (2) *loosely* shimmer

Iridology [ir-ih-DOL-uh-jee] *n.* (1) eye diagnosis; (2) *loosely* pseudoscience

Irksome [URK-sum] *adj.* (1) annoying; (2) *loosely* boring

Ironmonger [EYE-urn-mung-ger] *n.* (1) a hardware dealer; (2) *loosely* a merchant

Irredentism [ir-ih-DEN-tiz-um] *n.* (1) political movement to reclaim territory; (2) *loosely* nationalism

Irrefragable [ih-REF-ruh-guh-bul] *adj.* (1) undeniable; (2) *loosely* certain

Irrigate [IR-ih-gayt] *v.* (1) to water; (2) *loosely* to flush

Irritant [IR-ih-tunt] *n.* (1) a substance causing irritation; (2) *loosely* annoyance

Isagogics [eye-suh-GOJ-iks] *n.* (1) introductory study; (2) *loosely* preliminaries

Ischuria [is-KYOO-ree-uh] *n.* (1) urinary retention; (2) *loosely* difficulty

Isinglass [EYE-zing-glas] *n.* (1) a gelatin from fish bladders; (2) *loosely* clear material

Isochronous [eye-SOK-ruh-nus] *adj.* (1) occurring at equal intervals; (2) *loosely* regular

Isogloss [EYE-soh-glos] *n.* (1) a boundary line between dialects; (2) *loosely* a linguistic border

Isomorphism [eye-soh-MOR-fiz-um] *n.* (1) similarity of form; (2) *loosely* resemblance

Isopleth [EYE-soh-pleth] *n.* (1) a line connecting equal values; (2) *loosely* a contour

Isostasy [eye-SOS-tuh-see] *n.* (1) balance of the earth's crust; (2) *loosely* equilibrium

Isotherm [EYE-soh-therm] *n.* (1) a line of equal temperature; (2) *loosely* a climate zone

Isthmus [IS-mus] *n.* (1) a narrow strip of land; (2) *loosely* a connection

Itinerant [eye-TIN-er-unt] *adj.* (1) traveling; (2) *loosely* wandering

Ivresse [eev-RES] *n.* (1) drunkenness; (2) *loosely* intoxication

Jabberwocky [JAB-er-wok-ee] *n.* (1) nonsense; (2) *loosely* gibberish

Jactitation [jak-tih-TAY-shun] *n.* (1) restlessness; (2) *loosely* boasting

Jaculate [JAK-yoo-layt] *v.* (1) to throw; (2) *loosely* to dart

Jaundice [JAWN-dis] *n.* (1) yellowing of skin; (2) *loosely* bitterness

Jejune [jih-JOON] *adj.* (1) lacking nutrition; (2) *loosely* boring

Jeremiad [jer-ih-MYE-ad] *n.* (1) a lament; (2) *loosely* a complaint

Jerkin [JER-kin] *n.* (1) a close-fitting jacket; (2) *loosely* clothing

Jetsam [JET-sum] *n.* (1) discarded cargo; (2) *loosely* trash

Jettison [JET-ih-sun] *v.* (1) to throw overboard; (2) *loosely* to abandon

Jocose [joh-KOHS] *adj.* (1) playful; (2) *loosely* joking

Jocund [JOK-und] *adj.* (1) cheerful; (2) *loosely* merry

Jouissance [joo-ih-SONS] *n.* (1) enjoyment; (2) *loosely* pleasure

Jubilate [JOO-bih-layt] *v.* (1) to rejoice; (2) *loosely* to celebrate

Judicature [JOO-dih-chur] *n.* (1) the administration of justice; (2) *loosely* courts

Juggernaut [JUG-er-nawt] *n.* (1) an unstoppable force; (2) *loosely* a powerful vehicle

Jugulate [JUG-yoo-layt] *v.* (1) to kill by cutting the throat; (2) *loosely* to suppress

Juncture [JUNGK-chur] *n.* (1) a point in time; (2) *loosely* a joint

Jurisdiction [joor-is-DIK-shun] *n.* (1) authority; (2) *loosely* control

Jurisprudence [joor-is-PROO-dens] *n.* (1) the philosophy of law; (2) *loosely* legal theory

Juvenescence [joo-vuh-NES-ens] *n.* (1) youthfulness; (2) *loosely* growth

Kakistocracy [kak-ih-STOK-ruh-see] *n.* (1) government by the worst; (2) *loosely* bad leadership

Kalends [KAL-endz] *n.* (1) the first day of the month; (2) *loosely* a beginning

Kenosis [kih-NOH-sis] *n.* (1) self-emptying; (2) *loosely* humility

Kerygma [kuh-RIG-muh] *n.* (1) the core message of the gospel; (2) *loosely* a proclamation

Kibitzer [KIB-its-er] *n.* (1) a meddler; (2) *loosely* a busybody

Kinesthesia [kin-es-THEE-zhuh] *n.* (1) sense of movement; (2) *loosely* awareness

Kleptomania [klep-tuh-MAY-nee-uh] *n.* (1) compulsive stealing; (2) *loosely* a bad habit

Knavish [NAY-vish] *adj.* (1) dishonest; (2) *loosely* mischievous

Kvetch [KVECH] *v.* (1) to complain; (2) *loosely* to whine

Labefaction [lab-ih-FAK-shun] *n.* (1) weakening; (2) *loosely* collapse

Labile [LAY-bile] *adj.* (1) unstable; (2) *loosely* changeable

Labyrinthine [lab-uh-RIN-thin] *adj.* (1) maze-like; (2) *loosely* complex

Lachrymose [LAK-rih-mohs] *adj.* (1) tearful; (2) *loosely* sad

Lacuna [luh-KYOO-nuh] *n.* (1) a gap; (2) *loosely* missing piece

Lagniappe [LAN-yap] *n.* (1) a small gift; (2) *loosely* a bonus

Lambent [LAM-bent] *adj.* (1) glowing softly; (2) *loosely* gentle

Lamentation [lam-en-TAY-shun] *n.* (1) mourning; (2) *loosely* crying

Lancinate [LAN-sih-nayt] *v.* (1) to pierce; (2) *loosely* to stab

Languescent [lang-GWES-ent] *adj.* (1) weakening; (2) *loosely* fading

Lapidify [luh-PID-ih-fye] *v.* (1) to turn to stone; (2) *loosely* to harden

cream

छाला (chhālā) *ना* छाला *n.* leather hide skin rough skin of fruit

छाला निकालब (chhālā nikālab) *स क्रि* छाला निकाल्नु *vt* to remove peel off skin

छाला बेपारी (chhālā bepārī) *ना* छाला व्यापारी *n* skinner dealer in leather

छावनी (chhāvanī) *ना* छाउनी *n* cantonment barracks a military station military quarters

छावनी (chhāvanī) *ना* छाउनी *n* cantonment

छाहु (chhāhu) *दे.* छाया

छाहुरि (chhāhuri) *दे* छाया

छाही (chhāhi) *ना* छानी *n* shed

छि (chi) *विस्मया* छि *inter* a word used to express contempt

छिड़काब (chiṛakab) *स क्रि* छर्किनु *vt* to spray

छिड़िआएब (chiṛi'āeb) *स क्रि* छर्नु *vt* to scatter

छिड़िआएल (chiṛi'āel) *दे.* छिंडर-बिंडर

छिंक (chhiṅk) *ना* हाच्छ्युं *n.* sneeze

छिंकब (chhiṅkab) *स क्रि* हाच्छ्युं गर्नु *vt* to sneeze

छिआ (chi'ā) *विस्मया.* घृणा व्यक्त गर्ने शब्द *inter* a word to express contempt

छिआन्बे (chi'ānbe) *सं* छयानब्बे ९६ *num.* ninety six. 96

छिआसठ (chi'āsaṭh) *सं* छैंसट्ठि ६६ *num.* sixty six. 66

छिआस्सी (chi'āssī) *सं* छयासी ८६ *num.* eighty six. 86

छिचबब (chichabab) *स क्रि* छिचब्बिनु *vt* to pass through. come out of a gap through

छिचबाहु (chichabāhu) *वि* छिचो *adj* slick slippery

छिचिआएब (chichi'āeb) *स क्रि* बगाचिनु *vt* to wander about

छिचिओनी (chichi'anī) *वि* बगाचिने काम *adj* wandering about

छिटकब (chiṭakab) *स क्रि* भाग्नु *vt* to evade

छिटकल (chiṭakal) *वि* पृथक् *adj* detached

छिटकाएब (chiṭkā'eb) *स क्रि* छेडाउनु *vt* to disappear separate

छिटकिनी (chiṭakinī) *ना* छेप्किनी *n* a metal bar or bar on a door

छिटकी (chiṭakī) *ना* पिर्के खसाएर लड्ने बाख्रा *n* leg trick

छिटपुट (chiṭapuṭ) *वि* छिटपुट *adj* dispersed scattered. less

छिटब (chiṭab) *स क्रि* छर्नु *vt* to scatter to sprinkle

छिटा (chiṭā) *ना* छिटा *n* sprinkling

छिटि (chiṭi) *ना* बाँसको सानो टोकरी *n* a small bamboo basket

छिटुरा (chiṭurā) *ना* बाँस टोकरी *n* bamboo basket

छिड़कब (chiṛakab) *स क्रि* छर्किनु *vt* to spray sprinkle

छिनार (chinār) *वि* फैलिएको मुख भाँचे (भाँडो) *adj* broad mouthed

छिनारी (chinārī) *ना* सानो डालो *n* a small basket

छिनब (chinab) *स क्रि* छर्नु *vt* to spray disperse

छिनिर बिनिर (chinira-binir) *वि* छरिएको *adj* dispersed

छिद (chidra) *ना* प्वाल *n* aperture hole

छिद्रमय (chidramaya) *वि* छिद्रमय *adj* absorbent

छिद्रान्वेषक (chidrānvēṣak) *ना* छिद्रान्वेषक *n* fault-finder

छिद्रान्वेषण (chidrānvēṣaṇ) *ना* त्रुटिको खोजी गर्ने काम *n* fault-finding

छिद्रान्वेषी (chidrānvēṣī) *ना* छिद्रान्वेषी *adj* fault-finder

छिद्रि (chidri) *वि* प्वाल भाँचे *adj* having holes

छिनब (chinab) *स क्रि* पखाल्नु *vt* to wash wreak

छिनरपन (chinarapan) *ना* चरित्रहीनता *n* loose character

छिनाझपट (chināṅjhapaṭ) *ना* झोस्सा झुटाझुट *n* snatching

छिनाझपटी (chināṅjhapaṭī) *ना* छिनाझपटी *n* snatching

छिनार (chinār) *वि* छिनाल *adj* loose character

छिपल (chipal) *वि* छिपिलो *adj* female ... character

छिपल (chipal) *ना* छिपल *n* ... several ... kind

छिपलिब (chipalib) *स क्रि* छरपस्टिएर *adj* scattered scattered here and there ... cases

छिपुरिकी (chipurikī) *ना* छिपारी *n* ... lizard

छिपब (chipab) *स क्रि* भर्नु *v* to hide conceal ... cover

छिपल (chipal) *वि* छिपो *adj* hidden covert

छिपरी (chipurī) *ना* सानो भाँडो *n* a small dish

छिपाब (chipāb) *स क्रि* छोपिनु *vt* ... hide ... cover

छिपुरा (chipurā) *ना* बोक्राको टुप्पो *n* top piece of ...

छिपाड़ी (chipāṛī) *दे* छिपाड़ि

छिपाड़ि (chipāṛi) *ना* बोक्राको टुप्पो *n* the last part of ...

छिपाड़ि (chipāṛi) *ना* धातुको भाँडो *n* a metal eating dish

छिपुरो (chipurō) *ना* बाक्लो पत्रे काम *n* a piece of ... cloth

छिपुरो (chipurō) *ना* झाँगे *n* bean. pod legume

छिपन्बे (chipanbe) *सं* छयानब्बे ९६ *num* ninety ...

छिपालिस (chipālis) *सं* छयालिस ४६ *num* forty ...

छिपालिसम (chipālisam) *वि* छयालिसौं *adj* forty ...

छिपसट्ठि (chipasaṭṭhi) *सं* छैसट्ठि ६६ *num* sixty ...

छिपासी (chipāsī) *सं* छयासी ८६ *num* eighty ...

छिपाब (chipāb) *स क्रि* छिपाउन (नाक कान ... ear etc ... piece ...

छिपब (chipab) *स क्रि* छर्किनु *vt* to splash. ... all

छिपल (chipal) *ना* छिपो *n* outer cover/skin ...

छिलका छोड़ाएब (chilakā chhōṛāeb) *स क्रि* बोक्रा नछुन् *vt* to peel off the skin of a fruit vegetable etc

छिलकोइआ (chilakōi'ā) *ना* फलको बोक्रो *n* skin of fruit

छिपब (chipab) *स क्रि* (घोप्टो) भाच्नु *vt* grease cut

छिलब (chilab) *स क्रि* हटाउनु *vt* to peel off

छिलबिलाप्पब (chilabilāppab) *स क्रि* अमानवीय महसुस गर्नु *vt* to feel restless

छिहत्तरि (chihattari) *सं* छयहत्तर ७६ *num* seventy six. 76

छिहत्तरौं (chihattarauṁ) *वि* छयहत्तरौं *adj* seventy sixth

छींटा (chiṇṭā) *ना* छिटा *n* sprinkling

छींटा पर्नब (chiṇṭā parnu) *स क्रि* छर्नु *vt* to sprinkle

छी (chhi) *विस्मया* छ्या *inter* a word to express contempt

छीजा (chijā) *वि* घृणित *adj* tie

छीट (chiṭ) *वि* छिट *adj* cloth printed

छीटब (chiṭab) *स क्रि* छर्नु *vt* to spread spray

छीटा (chiṭā) *ना* ठूलो मुख भाँचे डालो *n* broad mouthed basket

छींटे (chiṇṭe) *दे.* छींटा

छीना झपटब (chinā jhaṭab) *स क्रि* छड़के हान्नु *vt* to avoid the sight of someone

छीना-झपटी (chinā-jhapaṭī) *ना* छिना-झपटी *n* snatching

छीप (chip) *ना* शीर्ष *n* top portion. twig

छुआब (chuāb) *स क्रि* छुनु *vt* to touch meddle with

छुआ (chuā) *ना* उखुको *n* remains of sugarcane after making sugar useless ...

छुआ जाएब (chuā jāeb) *स क्रि* अपवित्र हुनु *vt* to be touched be defiled

छुआजाब (chuājāb) *स क्रि* अपवित्र हुनु *vt* to be defiled

छुच्छ (chuchchha) *वि* खाली *adj* empty

छुछरी (chuchharī) *ना* नुनुरा (बानबासी) *n* child penis

छुचा [chuchā] *वि* कन्जूस *adj*, miser y

छुछुआएब chuchuāeb *म क्रि* घुमाएर फर्नु *vt* to wander

छुछुआन [chuchuān] *वि* अपर्याप्त *नपुं adj* apparently insufficient

छुछुऐनी chuchuāinī] दे. छिछिऐनी

छुछुनैर [chuchunair] *स्त्री* छुछुन्दी *n*, mole musk rat

छुछुन्दर [chuchundar] दे. छुछुनैर

छुटकारा [chutakārā] *स्त्री* छुटकारा *n*, release acquittance discharge setting free redemption

छुटकारा देब [chutakārā deb] *म क्रि* मुक्त गर्नु *vt* to relieve, discharge, set free

छुटकाराकर्ता [chutakārākartā] *स्त्री* छुटकारा कर्ता *n* protector

छुटकुट chutaphuṭ, *वि* छुटकुट *adj* isolated

छुटब chutabā *म क्रि* छुटिन्छ *n* to slip get loose be left behind, part disengage estrange

छुटलफुटल [chutaphutal] *वि* शेष बाँकी *adj*, residual remaining

छुटाएब [chutāeb] *म क्रि* पन्छाउनु *vt* to castaway separate sever divide divorce omit

छुटिआएब chutiāeb *म क्रि* छुट्याउनु *vt* to separate distinguish, differentiate

छुट्टा chuṭṭā *वि* अलग *adj* separate divided, apart disconnected

छुट्टा पान [chuṭṭā pān] *स्त्री* पानको पात्र *n*, a betel leaf

छुट्टी [chuṭṭī] *स्त्री* बिदा *n*, holiday, vacation, leave

छुट्टी दिन [chuṭṭī din] *स्त्री* बिदाको दिन *n*, holiday

छुट्टी दिनु [chuṭṭī dinu] *म क्रि* छुट्टी दिनु *vt* to grant leave

छुट्टी लेब [chuṭṭī leb] *म क्रि* छुट्टी लिनु *vt* to take leave of

छुट्टी होएब [chuṭṭī hoeb] *म क्रि* छुट्टी हुनु *vt* to depart, go

छुतका [chutakā] *स्त्री* अशौच *n* ritual pollution after death or birth *n* the family

छुतहर [chutahar] *स्त्री* छुत व्यक्ति *n*, defiled

pucher kept for use outside the house / detoucheer teicher

छुनक chunak दे छुतका

छुद chuda *वि* अशुद्ध *adj*, mean, trifling

छुपन्तर chupantar *स्त्री* छोप *n* confusion

छुरा churā *स्त्री* छुरा *n* a razor a knife a razor

छुरी [churī *स्त्री* छुरी *n* a small razor a knife a Jagger

छुरी भोंकब churi bhōṅkab *म क्रि* छुरा भोंक्नु *vt* to stab

छुरुकका churukkā *वि* कि पातलो आकार हुने *adj* shaft tapering upward like a pole

छुलछुल [chulchul] *वि* कि थिचथिचाइ पिसाब हुने *adv* urinating often times in small quantity

छुलछुली chulchulī *स्त्री* थिचथिचाइ पिसाब हुने अवस्था *n* an act of urinating repeatedly

छुवाछुत chuvāchut *स्त्री* छुवाछुत *n* untouchability

छुस्के chuske *स्त्री* चुस्कुने *n* busy

छुआछुत chuāchut *स्त्री* छुवाछुत *n* untouchability

छुच chuch दे छुच्च

छुट chuṭ *स्त्री* छुट *n* omission error rebate

छुट [chuṭ *स्त्री* छिन्हा *n* exemption

छुट chuṭ *स्त्री* मुक्ति *n* liberty freedom

छुट देब chuṭ deb *म क्रि* छुट दिनु *vt* to excuse rebate waive

छुत chuṭ *स्त्री* छुत *n* touch, infection

छुमन्तर chumantar *स्त्री* जादुगरी *n* a magic

छुरा chura *स्त्री* छुरा *n* knife razor

छुरी churi *स्त्री* छुरी *n* short knife

छुवाछुत chuvāchut *स्त्री* छुवाछुत *n* untouchability

छेंवाड़ chenvāṛ *स्त्री* छेवाड *n* a teashop

छेंडी chenḍī *स्त्री* कपडा दाग *n* wet cloth dots

छेंडी पात्र [chenḍī pātra] *म क्रि* कपडा [illegible]

be spotted

छेक [chek] *स्त्री* रोकावट *n* obstacle obstruction resistance

छेकब [chēkab] *म क्रि* छेक्नु *vt* to block obstruct, stop, hold up take over

छेका [chekā] *स्त्री* फेरा *n* formal fencing of the bridegroom's house parasol was

छेकार [chekār] *स्त्री* अवरोध *n* blocking hampering

छेकाएब [chekāeb] *म क्रि* रोक्नु *vt* to measure describe sewing cause to obstruct

छेका [chekā] *स्त्री* [illegible]गाया *n* formal engagement of marriage

छेड़छाड़ [cheṛchāṛ] *स्त्री* छेडछाड *n* taunting ridicule, jocular sarcasm

छेड़छाड़ करब [cheṛchāṛ karab] *म क्रि* [illegible] *vt* to provoke

छेद [ched] *स्त्री* [illegible] *n* perforation hole pit aperture opening

छेद करब [hed karab] *म क्रि* प्वाल पर्नु *vt* to make a hole bore

छेदन [chēdan] *स्त्री* [illegible] *n* transfix

छेदब [chēdab] *म क्रि* नाक कान आदि) [illegible] *vt* to pierce ear etc. to pierce

छेदाइ [chedai] *स्त्री* प्वाल पार्ने काम *n* piercing

छेदाएब [chedāeb] *म क्रि* प्वाल पार्ने [illegible] *vt* to cause to cause to pierce

छेना [chenā] *स्त्री* [illegible] *n* cheese

छेनी [chenī] *स्त्री* [illegible] *n* chisel

छेबब [chebab] *म क्रि* खोप्नु वा [illegible] *vt* to carve [illegible]

छेर [cher] *स्त्री* पखाला *n* thin or watery stool, [illegible]

छेरानब [cherānab] *वि* पखालाबाट पीडित *adj* [illegible] and ambush

छेरब [cherab] *म क्रि* पखाला लाग्नु *vt* to have [illegible] have him a watery stool

छेरब [cherab] *म क्रि* छेड्नु *vt* to pierce

छेल [chel] *वि* [illegible] *adj* sandy

छेला [chelā] *वि* [illegible] *adj* foolish

छेसठि [chesaṭhi] *स्त्री* छैसट्ठी *n* num sixty six 66

छोड़ब [chōṛab] *म क्रि* छाड्नु *vt* to quit leave give up abandon

छोड़ाएब [chōṛāeb] *म क्रि* छुटकारा दिनु *vt* to separate to cause to be discharged

छोप [chōp] *स्त्री* पानीमा शौचपछाडिको सफाइ *n* washing ablution after evacuation

छोप करब [chōp karab] *म क्रि* पखाला सफा गर्नु *vt* to make ablution after evacuation

छोआ, छौ [chōā] दे. छुआ

छोकड़ाबाजी [chhkarabāji] *स्त्री* केटाले केटीको रूपमा नाच्ने काम *n* a dance performed by a boy in girl's dress

छोकड़ा [chōkaṛā] *स्त्री* केटा *n* short male boy

छोकरी [chokarī] *स्त्री* केटी *n* (nonhon female) girl

छोट [chōṭ] *वि* कान्छा *adj* small, young little short younger inferior

छोट धमनी [chōṭ dhamanī] *स्त्री* सानो धमनी *n* artery

छोटका [chōṭakā] दे छोट

छोटकी [chōṭakī] *वि* माइली *adj* female younger

छोटकी सइाँची [chōṭakī sāiṅcī] *स्त्री* सानो सुकमेल *n* small cardamom

छोटगर [chōṭagar] *वि* कान्छा *adj* younger

छोटपन [chōṭapan] *स्त्री* सङ्क्षेप *n* brevity

छोड़-पत्र [chōṛa-patr] *स्त्री* छोडपत्र *n* resignation or divorce paper

छोड़ब [chōṛab] *म क्रि* त्यागनु *vt* to give up relinquish, forsake desert

छोड़ाएब [chōṛāeb] *म क्रि* छुटकारा [illegible] *vt* to peel, release discharge

छोड़ि देब [chōṛi deb] *म क्रि* परित्याग गर्नु *vt* to give up, relinquish

छोपछाप [chōpchāp] *स्त्री* छोपछाप *n* act of covering [illegible]

छोपना [chōpanā] *स्त्री* [illegible] *n* lid

छोपब [chōpab] *म क्रि* छोप्नु *vt* to cover hide

shroud. cover

छोपाएब [chôpāeb] *स क्रि* छोपाएनु *v* to be covered

छोपी [chôpī] *ना* पानी पर्दा आदिन साहन (बाँसबाट बनाइने) *n.* rain shield made out of bamboo which one holds over one's

छोपुआ [chôpuā] *वि.* काटिएको (बाली) *adj.* (crop) cut-voiced

छोर [chôr] *ना.* किनार *n.* end, extremity

छोरझपी [chôrajhapī] *ना.* मानिसको मृत्यु पछाडी चौथो दिन गरिने क्रिया *n* the death ritual performed on the fourth day

छोलनी [chôlanī] *दे* छलनी

छोलब [chôlab] *स क्रि* छाल्नु *vt* to peel off scrape

छोला [chôlā] *ना* छोला *n.* bean-soup

छोवा [chôvā] *वि.* स्पर्श भएको *adj.* touched

छोवा जाएब chôvā jāeb *स क्रि* अशुद्ध हुनु *vi* to become impure

छोहोरा chôhôrā *ना* खोटेबार *n* dried date

छौंड़ा [chauṛā] *ना* (अन्य केटो *n.* (nonhon.) boy

छौंड़ाछौंड़ी chauṛāchauṛī *ना* अन्य केटाकेटी *n.* (nonhon.) boy and girl

छौंड़ी [chauṛī] *ना* (अन्य केटी *n* nonhon.) girl

छौंक [chaunk] *ना.* घ्यूमा बनाउने काम (प्याज लसुनको आदिमा) *n.* seasoning food with fried spices

छौंकब [chaunkab] *स क्रि* छाल्नु *vt* to season food with fried spices

छौंकी chaunkī *ना* खुर्पा *n* a sickle

छौंछ करब chaunch karab *स क्रि* पखालमा सफा गर्नु *vt* to wash utensils

छौंड़ा chauṛā *दे* छौंड़ा

छौंड़ी [chauṛī] *दे.* छौंड़ी

छौरहर [chaurahar] *वि* किशोर *adj* juvenile

छौंसा [chausā] *ना.* बोका *n.* skin of fruit/vegetables

ज

ज *अ* भन्ने *conj* if, in case

जइ jaī *नागा* उने *pp* like, similar to

जंघिया [jaghiyā] *ना* कटुवा *n.* underwear

जँचब [jaṁchab] *स क्रि* ठिक भान्नु *vi* to be acceptable

जँताब [jaṁtāb] *स क्रि* मालिस गराउनु *vt.* to get oneself massaged

जँता [jaṁtā] *ना* बोना *n.* grinding stone

जँहि *मै* कि shuchaka *नागा* यसैले *conj* so so that

जंग [jaṁg] *ना* युद्ध *n.* battle

जंगल [jaṁgal] *ना* जङ्गल *n* forest, jungle

जंगली [jaṁgalī] *वि* जङ्गली *adj* wild

जंगली जीवन [jaṁgalī jīvan] *ना* जङ्गली जीवन *n* wildlife

जंघिया [jaṁghiyā] *ना* कटुवा *n.* panties

जइ दे जौ

जइह [jaīha] *नागा* यद्यपि *conj* even if even though

जइपति [jaīpati] *ना* जेठानी *n.* mace [illegible] uncle, tamata

जइनि [jaīni] *ना* देउरानी *n* rope

जइ भौ

जउरब [jaūrab] *स क्रि* औंसे समान्नु *vt* to hold

जकड़ब [jakaṛab] *स क्रि* समान्नु *vt* to hold firmly

जकड़बन्दी [jakaṛabandī] *ना* चहारपुर्न *n.* close [illegible] women, uncovered enclosure

जकर [jakar] *नागा* जसको *pro* whose

जकरा [jakarā] *नागा* जसको *pro* whose

जकाँ [jakāṁ] *नागा* जस्तो *pp* like

जकाइ [jakāī] *ना* जङ्गल *n* huge piling

जकैठएब [jakaiṭhaeb] *स क्रि* थुपार्नु *vt* to pile up, heap up

जखन [jakhan] *नागा* जब *conj.* when, whenever

जखन कि [jakhan ki] *नागा* जब कि *conj* whereas

जखनो [jakhanō] *नागा* जहिले पनि *conj* [illegible]

जखम [jakham] *ना* घाव *n.* wound, injury damage

जखमी [jakhamī] *वि.* जखमी *adj.* wounded injured

जखम [jakhm] *दे.* जखम

जग [jag] *ना* जग *n* jug

जग [jag] *ना.* संसार *n.* foundation, base groundwork basis, the world, the universe

जग जाहेर [jag jāher] *वि.* जगजाहेर *adj* well known

जग डालब [jag ḍālab] *स क्रि* जग बनाउनु *vt* to lay the foundation

जगजगाएब [jagajagāeb] *स क्रि.* चम्कनु *vi* to shine

जगजगी [jagajagī] *ना* जगजगी *n* ear of approbending danger, awe, horror prosperity, power

जगजियार [jagajiār] *वि* चम्किलो *adj* bright conspicuous

जगत [jagat] *ना* संसार *n* universe world

जगतारनि [jagatāraṇi] *ना* (देवी) जगतारणी *n* goddess saviour

जगत् [jagat] *ना* जगत् *n* world the universe

जगदम्बा [jagadaṁbā] *ना* जगदम्बा *n.* Goddess Durga

जगदीश [jagadīś] *ना* जगदीश *n.* one of the universe an epithet for Shiva or Vishnu

जगद्गुरु [jagadguru] *ना* जगद्गुरु *n* the most holy or respectable person, an epithet of Shiva Shankaracharya

जगन्माता [jagaṇmātā] *ना* जगन्माता *n.* an epithet of goddess Durga

जग-प्रसिद्ध [jag-prasiddh] *वि* जगत्प्रसिद्ध *adj* world famous

जगमग [jagamag] *ना* जगमग *n* glittering glowing

जगमगाएब [jagamagāeb] *अ क्रि.* जगमगाउनु *vi* to shine, glitter glisten

जगरना [jagaranā] *ना.* जागरण *n.* lack of sleep the state of being awake

जगह [jagah] *ना* जगा *n.* place and spot space

अगाध वि॰ जिसकी थाह न मिले, बहुत गहरा, अथाह, अपार, असीम, अनंत, अतल, अनुपम, अद्वितीय, अनोखा, अनूठा, अनुपमेय, अनुपमित, अनुपमेयित, अनुपमेयित, अनुपमेय

الاستئناف *n.* إعادة الجلسة بعد تعليقها
الاستبعاد *n.* إخراج شخص من مكان أو عضوية

فهرست راهنمای موضوعی ۷۶۰

پیوست الف: جدول‌های مرجع ۷۶۱

پیوست ب: راهنمای نصب و پیکربندی ۷۶۴

پیوست پ: واژه‌نامه اصطلاحات ۷۶۸

پیوست ت: فهرست منابع و کتاب‌شناسی ۷۷۱

پیوست ث: نمونه‌های کد و الگوها ۷۷۴

پیوست ج: راهنمای عیب‌یابی و رفع اشکال ۷۷۷

پیوست چ: تاریخچه نسخه‌ها و تغییرات ۷۷۹

پیوست ح: مشارکت‌کنندگان و تشکر ۷۸۱

پیوست خ: پرسش‌های متداول ۷۸۳

پیوست د: راهنمای مهاجرت از نسخه‌های قبلی ۷۸۵

پیوست ذ: معیارهای عملکرد و آزمون‌ها ۷۸۸

پیوست ر: راهنمای امنیت و رمزنگاری ۷۹۰

پیوست ز: راهنمای استقرار در محیط عملیاتی ۷۹۲

پیوست ژ: راهنمای مشارکت در توسعه ۷۹۵

پیوست س: راهنمای ابزارهای خط فرمان ۷۹۷

پیوست ش: راهنمای پشتیبان‌گیری و بازیابی ۷۹۹

پیوست ص: راهنمای پایش و هشدار ۸۰۱

پیوست ض: راهنمای مدیریت ظرفیت ۸۰۳

پیوست ط: راهنمای مدیریت پیکربندی ۸۰۵

پیوست ظ: راهنمای مدیریت رویدادها ۸۰۷

پیوست ع: راهنمای مدیریت وابستگی‌ها ۸۰۹

پیوست غ: راهنمای مدیریت انتشار ۸۱۱

پیوست ف: راهنمای مدیریت تغییر ۸۱۳

پیوست ق: راهنمای مدیریت حادثه ۸۱۵

پیوست ک: راهنمای مدیریت مسئله ۸۱۷

پیوست گ: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۸۱۹

پیوست ل: راهنمای مدیریت ظرفیت ۸۲۱

پیوست م: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۸۲۳

پیوست ن: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۸۲۵

پیوست و: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۸۲۷

پیوست ه: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۸۲۹

پیوست ی: راهنمای مدیریت دانش ۸۳۱

پیوست ا: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۸۳۳

پیوست ب: راهنمای مدیریت معماری ۸۳۵

پیوست پ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۸۳۷

پیوست ت: راهنمای مدیریت عملیات ۸۳۹

پیوست ث: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۸۴۱

پیوست ج: راهنمای مدیریت زیرساخت ۸۴۳

پیوست چ: راهنمای مدیریت شبکه ۸۴۵

پیوست ح: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۸۴۷

پیوست خ: راهنمای مدیریت محاسبات ۸۴۹

پیوست د: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۸۵۱

پیوست ذ: راهنمای مدیریت کانتینر ۸۵۳

پیوست ر: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۸۵۵

پیوست ز: راهنمای مدیریت پیکربندی ۸۵۷

پیوست ژ: راهنمای مدیریت انتشار ۸۵۹

پیوست س: راهنمای مدیریت تغییر ۸۶۱

پیوست ش: راهنمای مدیریت حادثه ۸۶۳

پیوست ص: راهنمای مدیریت مسئله ۸۶۵

پیوست ض: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۸۶۷

پیوست ط: راهنمای مدیریت ظرفیت ۸۶۹

پیوست ظ: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۸۷۱

پیوست ع: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۸۷۳

پیوست غ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۸۷۵

پیوست ف: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۸۷۷

پیوست ق: راهنمای مدیریت دانش ۸۷۹

پیوست ک: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۸۸۱

پیوست گ: راهنمای مدیریت معماری ۸۸۳

پیوست ل: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۸۸۵

پیوست م: راهنمای مدیریت عملیات ۸۸۷

پیوست ن: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۸۸۹

پیوست و: راهنمای مدیریت زیرساخت ۸۹۱

پیوست ه: راهنمای مدیریت شبکه ۸۹۳

پیوست ی: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۸۹۵

پیوست ا: راهنمای مدیریت محاسبات ۸۹۷

پیوست ب: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۸۹۹

پیوست پ: راهنمای مدیریت کانتینر ۹۰۱

پیوست ت: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۹۰۳

پیوست ث: راهنمای مدیریت پیکربندی ۹۰۵

پیوست ج: راهنمای مدیریت انتشار ۹۰۷

پیوست چ: راهنمای مدیریت تغییر ۹۰۹

پیوست ح: راهنمای مدیریت حادثه ۹۱۱

پیوست خ: راهنمای مدیریت مسئله ۹۱۳

پیوست د: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۹۱۵

پیوست ذ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۹۱۷

پیوست ر: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۹۱۹

پیوست ز: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۹۲۱

پیوست ژ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۹۲۳

پیوست س: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۹۲۵

پیوست ش: راهنمای مدیریت دانش ۹۲۷

پیوست ص: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۹۲۹

پیوست ض: راهنمای مدیریت معماری ۹۳۱

پیوست ط: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۹۳۳

پیوست ظ: راهنمای مدیریت عملیات ۹۳۵

پیوست ع: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۹۳۷

پیوست غ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۹۳۹

پیوست ف: راهنمای مدیریت شبکه ۹۴۱

پیوست ق: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۹۴۳

پیوست ک: راهنمای مدیریت محاسبات ۹۴۵

پیوست گ: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۹۴۷

پیوست ل: راهنمای مدیریت کانتینر ۹۴۹

پیوست م: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۹۵۱

پیوست ن: راهنمای مدیریت پیکربندی ۹۵۳

پیوست و: راهنمای مدیریت انتشار ۹۵۵

پیوست ه: راهنمای مدیریت تغییر ۹۵۷

پیوست ی: راهنمای مدیریت حادثه ۹۵۹

پیوست ا: راهنمای مدیریت مسئله ۹۶۱

پیوست ب: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۹۶۳

پیوست پ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۹۶۵

پیوست ت: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۹۶۷

پیوست ث: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۹۶۹

پیوست ج: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۹۷۱

پیوست چ: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۹۷۳

پیوست ح: راهنمای مدیریت دانش ۹۷۵

پیوست خ: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۹۷۷

پیوست د: راهنمای مدیریت معماری ۹۷۹

پیوست ذ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۹۸۱

پیوست ر: راهنمای مدیریت عملیات ۹۸۳

پیوست ز: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۹۸۵

پیوست ژ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۹۸۷

پیوست س: راهنمای مدیریت شبکه ۹۸۹

پیوست ش: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۹۹۱

پیوست ص: راهنمای مدیریت محاسبات ۹۹۳

پیوست ض: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۹۹۵

پیوست ط: راهنمای مدیریت کانتینر ۹۹۷

پیوست ظ: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۹۹۹

پیوست ع: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۰۰۱

پیوست غ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۰۰۳

پیوست ف: راهنمای مدیریت تغییر ۱۰۰۵

پیوست ق: راهنمای مدیریت حادثه ۱۰۰۷

پیوست ک: راهنمای مدیریت مسئله ۱۰۰۹

پیوست گ: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۰۱۱

پیوست ل: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۰۱۳

پیوست م: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۰۱۵

پیوست ن: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۰۱۷

پیوست و: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۰۱۹

پیوست ه: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۰۲۱

پیوست ی: راهنمای مدیریت دانش ۱۰۲۳

پیوست ا: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۰۲۵

پیوست ب: راهنمای مدیریت معماری ۱۰۲۷

پیوست پ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۰۲۹

پیوست ت: راهنمای مدیریت عملیات ۱۰۳۱

پیوست ث: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۰۳۳

پیوست ج: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۰۳۵

پیوست چ: راهنمای مدیریت شبکه ۱۰۳۷

پیوست ح: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۰۳۹

پیوست خ: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۰۴۱

پیوست د: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۰۴۳

پیوست ذ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۰۴۵

پیوست ر: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۰۴۷

پیوست ز: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۰۴۹

پیوست ژ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۰۵۱

پیوست س: راهنمای مدیریت تغییر ۱۰۵۳

پیوست ش: راهنمای مدیریت حادثه ۱۰۵۵

پیوست ص: راهنمای مدیریت مسئله ۱۰۵۷

پیوست ض: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۰۵۹

پیوست ط: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۰۶۱

پیوست ظ: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۰۶۳

پیوست ع: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۰۶۵

پیوست غ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۰۶۷

پیوست ف: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۰۶۹

پیوست ق: راهنمای مدیریت دانش ۱۰۷۱

پیوست ک: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۰۷۳

پیوست گ: راهنمای مدیریت معماری ۱۰۷۵

پیوست ل: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۰۷۷

پیوست م: راهنمای مدیریت عملیات ۱۰۷۹

پیوست ن: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۰۸۱

پیوست و: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۰۸۳

پیوست ه: راهنمای مدیریت شبکه ۱۰۸۵

پیوست ی: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۰۸۷

پیوست ا: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۰۸۹

پیوست ب: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۰۹۱

پیوست پ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۰۹۳

پیوست ت: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۰۹۵

پیوست ث: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۰۹۷

پیوست ج: راهنمای مدیریت انتشار ۱۰۹۹

پیوست چ: راهنمای مدیریت تغییر ۱۱۰۱

پیوست ح: راهنمای مدیریت حادثه ۱۱۰۳

پیوست خ: راهنمای مدیریت مسئله ۱۱۰۵

پیوست د: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۱۰۷

پیوست ذ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۱۰۹

پیوست ر: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۱۱۱

پیوست ز: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۱۱۳

پیوست ژ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۱۱۵

پیوست س: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۱۱۷

پیوست ش: راهنمای مدیریت دانش ۱۱۱۹

پیوست ص: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۱۲۱

پیوست ض: راهنمای مدیریت معماری ۱۱۲۳

پیوست ط: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۱۲۵

پیوست ظ: راهنمای مدیریت عملیات ۱۱۲۷

پیوست ع: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۱۲۹

پیوست غ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۱۳۱

پیوست ف: راهنمای مدیریت شبکه ۱۱۳۳

پیوست ق: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۱۳۵

پیوست ک: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۱۳۷

پیوست گ: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۱۳۹

پیوست ل: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۱۴۱

پیوست م: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۱۴۳

پیوست ن: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۱۴۵

پیوست و: راهنمای مدیریت انتشار ۱۱۴۷

پیوست ه: راهنمای مدیریت تغییر ۱۱۴۹

پیوست ی: راهنمای مدیریت حادثه ۱۱۵۱

پیوست ا: راهنمای مدیریت مسئله ۱۱۵۳

پیوست ب: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۱۵۵

پیوست پ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۱۵۷

پیوست ت: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۱۵۹

پیوست ث: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۱۶۱

پیوست ج: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۱۶۳

پیوست چ: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۱۶۵

پیوست ح: راهنمای مدیریت دانش ۱۱۶۷

پیوست خ: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۱۶۹

پیوست د: راهنمای مدیریت معماری ۱۱۷۱

پیوست ذ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۱۷۳

پیوست ر: راهنمای مدیریت عملیات ۱۱۷۵

پیوست ز: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۱۷۷

پیوست ژ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۱۷۹

پیوست س: راهنمای مدیریت شبکه ۱۱۸۱

پیوست ش: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۱۸۳

پیوست ص: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۱۸۵

پیوست ض: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۱۸۷

پیوست ط: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۱۸۹

پیوست ظ: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۱۹۱

پیوست ع: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۱۹۳

پیوست غ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۱۹۵

پیوست ف: راهنمای مدیریت تغییر ۱۱۹۷

پیوست ق: راهنمای مدیریت حادثه ۱۱۹۹

پیوست ک: راهنمای مدیریت مسئله ۱۲۰۱

پیوست گ: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۲۰۳

پیوست ل: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۲۰۵

پیوست م: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۲۰۷

پیوست ن: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۲۰۹

پیوست و: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۲۱۱

پیوست ه: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۲۱۳

پیوست ی: راهنمای مدیریت دانش ۱۲۱۵

پیوست ا: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۲۱۷

پیوست ب: راهنمای مدیریت معماری ۱۲۱۹

پیوست پ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۲۲۱

پیوست ت: راهنمای مدیریت عملیات ۱۲۲۳

پیوست ث: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۲۲۵

پیوست ج: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۲۲۷

پیوست چ: راهنمای مدیریت شبکه ۱۲۲۹

پیوست ح: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۲۳۱

پیوست خ: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۲۳۳

پیوست د: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۲۳۵

پیوست ذ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۲۳۷

پیوست ر: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۲۳۹

پیوست ز: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۲۴۱

پیوست ژ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۲۴۳

پیوست س: راهنمای مدیریت تغییر ۱۲۴۵

پیوست ش: راهنمای مدیریت حادثه ۱۲۴۷

پیوست ص: راهنمای مدیریت مسئله ۱۲۴۹

پیوست ض: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۲۵۱

پیوست ط: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۲۵۳

پیوست ظ: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۲۵۵

پیوست ع: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۲۵۷

پیوست غ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۲۵۹

پیوست ف: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۲۶۱

پیوست ق: راهنمای مدیریت دانش ۱۲۶۳

پیوست ک: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۲۶۵

پیوست گ: راهنمای مدیریت معماری ۱۲۶۷

پیوست ل: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۲۶۹

پیوست م: راهنمای مدیریت عملیات ۱۲۷۱

پیوست ن: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۲۷۳

پیوست و: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۲۷۵

پیوست ه: راهنمای مدیریت شبکه ۱۲۷۷

پیوست ی: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۲۷۹

پیوست ا: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۲۸۱

پیوست ب: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۲۸۳

پیوست پ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۲۸۵

پیوست ت: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۲۸۷

پیوست ث: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۲۸۹

پیوست ج: راهنمای مدیریت انتشار ۱۲۹۱

پیوست چ: راهنمای مدیریت تغییر ۱۲۹۳

پیوست ح: راهنمای مدیریت حادثه ۱۲۹۵

پیوست خ: راهنمای مدیریت مسئله ۱۲۹۷

پیوست د: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۲۹۹

پیوست ذ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۳۰۱

پیوست ر: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۳۰۳

پیوست ز: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۳۰۵

پیوست ژ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۳۰۷

پیوست س: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۳۰۹

پیوست ش: راهنمای مدیریت دانش ۱۳۱۱

پیوست ص: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۳۱۳

پیوست ض: راهنمای مدیریت معماری ۱۳۱۵

پیوست ط: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۳۱۷

پیوست ظ: راهنمای مدیریت عملیات ۱۳۱۹

پیوست ع: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۳۲۱

پیوست غ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۳۲۳

پیوست ف: راهنمای مدیریت شبکه ۱۳۲۵

پیوست ق: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۳۲۷

پیوست ک: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۳۲۹

پیوست گ: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۳۳۱

پیوست ل: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۳۳۳

پیوست م: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۳۳۵

پیوست ن: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۳۳۷

پیوست و: راهنمای مدیریت انتشار ۱۳۳۹

پیوست ه: راهنمای مدیریت تغییر ۱۳۴۱

پیوست ی: راهنمای مدیریت حادثه ۱۳۴۳

پیوست ا: راهنمای مدیریت مسئله ۱۳۴۵

پیوست ب: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۳۴۷

پیوست پ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۳۴۹

پیوست ت: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۳۵۱

پیوست ث: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۳۵۳

پیوست ج: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۳۵۵

پیوست چ: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۳۵۷

پیوست ح: راهنمای مدیریت دانش ۱۳۵۹

پیوست خ: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۳۶۱

پیوست د: راهنمای مدیریت معماری ۱۳۶۳

پیوست ذ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۳۶۵

پیوست ر: راهنمای مدیریت عملیات ۱۳۶۷

پیوست ز: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۳۶۹

پیوست ژ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۳۷۱

پیوست س: راهنمای مدیریت شبکه ۱۳۷۳

پیوست ش: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۳۷۵

پیوست ص: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۳۷۷

پیوست ض: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۳۷۹

پیوست ط: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۳۸۱

پیوست ظ: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۳۸۳

پیوست ع: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۳۸۵

پیوست غ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۳۸۷

پیوست ف: راهنمای مدیریت تغییر ۱۳۸۹

پیوست ق: راهنمای مدیریت حادثه ۱۳۹۱

پیوست ک: راهنمای مدیریت مسئله ۱۳۹۳

پیوست گ: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۳۹۵

پیوست ل: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۳۹۷

پیوست م: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۳۹۹

پیوست ن: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۴۰۱

پیوست و: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۴۰۳

پیوست ه: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۴۰۵

پیوست ی: راهنمای مدیریت دانش ۱۴۰۷

پیوست ا: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۴۰۹

پیوست ب: راهنمای مدیریت معماری ۱۴۱۱

پیوست پ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۴۱۳

پیوست ت: راهنمای مدیریت عملیات ۱۴۱۵

پیوست ث: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۴۱۷

پیوست ج: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۴۱۹

پیوست چ: راهنمای مدیریت شبکه ۱۴۲۱

پیوست ح: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۴۲۳

پیوست خ: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۴۲۵

پیوست د: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۴۲۷

پیوست ذ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۴۲۹

پیوست ر: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۴۳۱

پیوست ز: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۴۳۳

پیوست ژ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۴۳۵

پیوست س: راهنمای مدیریت تغییر ۱۴۳۷

پیوست ش: راهنمای مدیریت حادثه ۱۴۳۹

پیوست ص: راهنمای مدیریت مسئله ۱۴۴۱

پیوست ض: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۴۴۳

پیوست ط: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۴۴۵

پیوست ظ: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۴۴۷

پیوست ع: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۴۴۹

پیوست غ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۴۵۱

پیوست ف: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۴۵۳

پیوست ق: راهنمای مدیریت دانش ۱۴۵۵

پیوست ک: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۴۵۷

پیوست گ: راهنمای مدیریت معماری ۱۴۵۹

پیوست ل: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۴۶۱

پیوست م: راهنمای مدیریت عملیات ۱۴۶۳

پیوست ن: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۴۶۵

پیوست و: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۴۶۷

پیوست ه: راهنمای مدیریت شبکه ۱۴۶۹

پیوست ی: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۴۷۱

پیوست ا: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۴۷۳

پیوست ب: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۴۷۵

پیوست پ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۴۷۷

پیوست ت: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۴۷۹

پیوست ث: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۴۸۱

پیوست ج: راهنمای مدیریت انتشار ۱۴۸۳

پیوست چ: راهنمای مدیریت تغییر ۱۴۸۵

پیوست ح: راهنمای مدیریت حادثه ۱۴۸۷

پیوست خ: راهنمای مدیریت مسئله ۱۴۸۹

پیوست د: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۴۹۱

پیوست ذ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۴۹۳

پیوست ر: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۴۹۵

پیوست ز: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۴۹۷

پیوست ژ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۴۹۹

پیوست س: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۵۰۱

پیوست ش: راهنمای مدیریت دانش ۱۵۰۳

پیوست ص: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۵۰۵

پیوست ض: راهنمای مدیریت معماری ۱۵۰۷

پیوست ط: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۵۰۹

پیوست ظ: راهنمای مدیریت عملیات ۱۵۱۱

پیوست ع: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۵۱۳

پیوست غ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۵۱۵

پیوست ف: راهنمای مدیریت شبکه ۱۵۱۷

پیوست ق: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۵۱۹

پیوست ک: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۵۲۱

پیوست گ: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۵۲۳

پیوست ل: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۵۲۵

پیوست م: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۵۲۷

پیوست ن: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۵۲۹

پیوست و: راهنمای مدیریت انتشار ۱۵۳۱

پیوست ه: راهنمای مدیریت تغییر ۱۵۳۳

پیوست ی: راهنمای مدیریت حادثه ۱۵۳۵

پیوست ا: راهنمای مدیریت مسئله ۱۵۳۷

پیوست ب: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۵۳۹

پیوست پ: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۵۴۱

پیوست ت: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۵۴۳

پیوست ث: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۵۴۵

پیوست ج: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۵۴۷

پیوست چ: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۵۴۹

پیوست ح: راهنمای مدیریت دانش ۱۵۵۱

پیوست خ: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۵۵۳

پیوست د: راهنمای مدیریت معماری ۱۵۵۵

پیوست ذ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۵۵۷

پیوست ر: راهنمای مدیریت عملیات ۱۵۵۹

پیوست ز: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۵۶۱

پیوست ژ: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۵۶۳

پیوست س: راهنمای مدیریت شبکه ۱۵۶۵

پیوست ش: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۵۶۷

پیوست ص: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۵۶۹

پیوست ض: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۵۷۱

پیوست ط: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۵۷۳

پیوست ظ: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۵۷۵

پیوست ع: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۵۷۷

پیوست غ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۵۷۹

پیوست ف: راهنمای مدیریت تغییر ۱۵۸۱

پیوست ق: راهنمای مدیریت حادثه ۱۵۸۳

پیوست ک: راهنمای مدیریت مسئله ۱۵۸۵

پیوست گ: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۵۸۷

پیوست ل: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۵۸۹

پیوست م: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۵۹۱

پیوست ن: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۵۹۳

پیوست و: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۵۹۵

پیوست ه: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۵۹۷

پیوست ی: راهنمای مدیریت دانش ۱۵۹۹

پیوست ا: راهنمای مدیریت سرمایه‌گذاری ۱۶۰۱

پیوست ب: راهنمای مدیریت معماری ۱۶۰۳

پیوست پ: راهنمای مدیریت توسعه‌دهندگان ۱۶۰۵

پیوست ت: راهنمای مدیریت عملیات ۱۶۰۷

پیوست ث: راهنمای مدیریت پشتیبانی ۱۶۰۹

پیوست ج: راهنمای مدیریت زیرساخت ۱۶۱۱

پیوست چ: راهنمای مدیریت شبکه ۱۶۱۳

پیوست ح: راهنمای مدیریت ذخیره‌سازی ۱۶۱۵

پیوست خ: راهنمای مدیریت محاسبات ۱۶۱۷

پیوست د: راهنمای مدیریت مجازی‌سازی ۱۶۱۹

پیوست ذ: راهنمای مدیریت کانتینر ۱۶۲۱

پیوست ر: راهنمای مدیریت ارکستراسیون ۱۶۲۳

پیوست ز: راهنمای مدیریت پیکربندی ۱۶۲۵

پیوست ژ: راهنمای مدیریت انتشار ۱۶۲۷

پیوست س: راهنمای مدیریت تغییر ۱۶۲۹

پیوست ش: راهنمای مدیریت حادثه ۱۶۳۱

پیوست ص: راهنمای مدیریت مسئله ۱۶۳۳

پیوست ض: راهنمای مدیریت سطح خدمت ۱۶۳۵

پیوست ط: راهنمای مدیریت ظرفیت ۱۶۳۷

پیوست ظ: راهنمای مدیریت دسترس‌پذیری ۱۶۳۹

پیوست ع: راهنمای مدیریت تداوم خدمت ۱۶۴۱

پیوست غ: راهنمای مدیریت امنیت اطلاعات ۱۶۴۳

پیوست ف: راهنمای مدیریت تأمین‌کنندگان ۱۶۴۵

پیوست ق: راهنمای مدیریت دانش ۱۶۴۷

پیوست ک: راهنمای مدیریت سرمایه

जीवन यात्री

जिलाधिकारी

जिलाधिकारी (Jiladhikari) का जिलाधिकारी न ... जीवन ... जीवनकाल ... जीवनकाल ... जीवनकाल

अनुक्रमणिका

अध्याय १ ..... १

अध्याय २ ..... १२

अध्याय ३ ..... २८

अध्याय ४ ..... ४१

अध्याय ५ ..... ५६

अध्याय ६ ..... ७३

अध्याय ७ ..... ८९

अध्याय ८ ..... १०४

अध्याय ९ ..... ११८

अध्याय १० ..... १३२

अध्याय ११ ..... १४७

अध्याय १२ ..... १६०

अध्याय १३ ..... १७५

अध्याय १४ ..... १९१

अध्याय १५ ..... २०६

अध्याय १६ ..... २२०

अध्याय १७ ..... २३५

अध्याय १८ ..... २४९

अध्याय १९ ..... २६३

अध्याय २० ..... २७८

अध्याय २१ ..... २९२

अध्याय २२ ..... ३०७

अध्याय २३ ..... ३२१

अध्याय २४ ..... ३३६

अध्याय २५ ..... ३५०

अध्याय २६ ..... ३६४

अध्याय २७ ..... ३७९

अध्याय २८ ..... ३९३

अध्याय २९ ..... ४०८

अध्याय ३० ..... ४२२

अध्याय ३१ ..... ४३७

अध्याय ३२ ..... ४५१

अध्याय ३३ ..... ४६६

अध्याय ३४ ..... ४८०

अध्याय ३५ ..... ४९५

अध्याय ३६ ..... ५०९

अध्याय ३७ ..... ५२४

अध्याय ३८ ..... ५३८

अध्याय ३९ ..... ५५३

अध्याय ४० ..... ५६७

अध्याय ४१ ..... ५८२

अध्याय ४२ ..... ५९६

अध्याय ४३ ..... ६११

अध्याय ४४ ..... ६२५

अध्याय ४५ ..... ६४०

अध्याय ४६ ..... ६५४

अध्याय ४७ ..... ६६९

अध्याय ४८ ..... ६८३

अध्याय ४९ ..... ६९८

अध्याय ५० ..... ७१२

अध्याय ५१ ..... ७२७

अध्याय ५२ ..... ७४१

अध्याय ५३ ..... ७५६

अध्याय ५४ ..... ७७०

अध्याय ५५ ..... ७८५

अध्याय ५६ ..... ७९९

अध्याय ५७ ..... ८१४

अध्याय ५८ ..... ८२८

अध्याय ५९ ..... ८४३

अध्याय ६० ..... ८५७

अध्याय ६१ ..... ८७२

अध्याय ६२ ..... ८८६

अध्याय ६३ ..... ९०१

अध्याय ६४ ..... ९१५

अध्याय ६५ ..... ९३०

अध्याय ६६ ..... ९४४

अध्याय ६७ ..... ९५९

अध्याय ६८ ..... ९७३

अध्याय ६९ ..... ९८८

अध्याय ७० ..... १००२

झट्ट jhaṭṭ *f* झट्टा jhaṭṭā *m* quick, light and quick movements

झट्टा jhaṭṭā *m* झट्ट jhaṭṭ *f* snatching away suddenly with a light tap

झड़ jhaṛ *m* झड़ी jhaṛī *f* a small drop

झड़ी jhaṛī *f* झड़ jhaṛ *m* incessant rain or small rain

झण्डा jhaṇḍā *m* a flag, a standard, a banner झण्डी jhaṇḍī *f*

झण्डोत्तलन jhaṇḍotalan *m* flag hoisting

झनकब jhanakab *vi* झनकाब jhanakāb *vt* (of a small animal) to move with a jerk or a bounce

झनकाब jhanakāb *vt* झनकब jhanakab *vi* to produce ringing sound

झन्न jhann *m* झन्न jhann *f* a tinkling pan, a tinkling sensation, vertigo

झपकब jhapakab *vi* झपकाब jhapkāb *vt* to doze off, to nap

झपकी jhapkī *f* झपकी jhapkī *m* nap, doze, yawn

झपट्ट jhapaṭṭ *f* झपट्टा jhapaṭṭā *m* sudden snatch

झपट्टा jhapaṭṭā *m* झपट्ट jhapaṭṭ *f* drowsiness

झपटब jhapaṭab *vi* झपटाब jhapaṭāb *vt* to snatch

झपाटा jhapāṭā *m* झपाटी jhapāṭī *f* long incessant rain

झपाब jhapāb *vt* झपाब jhapāb *vi* to repair, to mend

झबरा jhabarā *m* झबरी jhabarī *f* shaded candles

झरब jharab *vi* झराब jharāb *vt* manner of coming or going suddenly falling apart

झराब jharāb *vt* झरब jharab *vi* to cause to fall suddenly

झरी jharī *f* झरी jharī *m* a small bunch

झर्रा jharrā *m* झर्री jharrī *f* a bunch, a bag of keeping nuts

झलझल jhanajhan *f* झलझल jhanajhan *adv* jangling sound of coins, cats and dogs

झलझलाहट (jhanajhanāhaṭ) *m* झलझलाब jhanajhanāb *vi* to feel a burning sensation, smart, pain in wounds

झलकार jharakāyar *f* झलकार jharakāyar *adj* (tree) ever green, extensively grown with foliage

झलटब (jhanaṭab) *m* झलटाब jhanaṭāb *vt* to pounce

झलाब jhanāb *m* झलब jhanab *vi* to get tired

झलान jhanān *f* झलान jhanān *adj* pale and gloomy

झलान में झलब (jhanān sē khasab *m* झलान में झलब jhanān sē khasab *vi* to be hopeless abruptly

झलार jhanāṛ *m* झलाड़ jhanāṛ *f* a jerk

झलारब jhanāṛab *m* झलाड़ jhanāṛ *vt* to shake with jerks

झलेल jhanēl *m* झलेल jhanēl *f* bothersome, wrangle, trouble, squabble

झलेला harnā *m* झलेली harnī *f* awkward situation

झलटब jhanṭab *m* झलटाब jhanṭāb *vt* to spring, pounce, assault, break out, snap at

झल्ल jhallā *f* झल्ल jhallā *adj* as a result of the influence of drink or drug

झल्ल jhallā *m* झल्ली jhallī *f* spinal

झल्लार jhallāṛ *m* झल्लाड़ jhallāṛ *f* an unwanted or very long work, scrape

झल्लारब jhallāṛab *m* झल्लाड़ jhallāṛ *vt* to shake physically

झर jhar *m* झर jhar *f* sound of rain, a stream, stream

झरक jharak, झरक jharak *f* झरकीला jharkīlā *m* (wind) scorching

झरकब jhuṛakab *m* झरकाब jhuṛkāb *vt* to singe, to half burn

झरकाएब (jharakāeb) *स क्रि* झरकाउनु *v.t.* to search, hunt

झर झमेला jhara-jhamelā *नां* झैं झमेला *n* wrangle

झरझर jharjhar *नां* झरझर *n* sound produced by continual waterfall

झरझराएब (jharjharāeb) *अ क्रि* झरझरउनु *vi.* to stream out with gurgling sound

झरना (jharnā) *नां* धोंगो *n.* waterfall, spring

झर्नु (jharnu) *अ क्रि* झर्नु *vi.* to fall off, descend, come or go down, flow, drop

झरुवा (jharuā) *वि* झरेको *adj.* fallen, dropped

झरि जाएब (jhari jāeb) *अ क्रि* झर्नु *vi.* to get dropped

झरी (jharī) *वे.* मूसलाधार वर्षा

झरी झम्हब jharī jhamhab, *अ क्रि* झरी झम्नु *vi.* unusual rain, to rain

झरी लाग्नु jharī lāgnu *स क्रि* झरी लाग्नु *vi.* to begin torrential rain

झलक (jhalak) *नां* झिल्को *n.* glimpse, glance, humored view

झलक्नु jhalaknu, *अ क्रि* झिल्कनु झल्कनु *vi.* to glance

झलक्क jhalakk *क्रि वि* झलक्क *adv.* glancing, in a flash

झलझल jhaljhal *क्रि वि* झलझली *adv.* translucently

झलझलाएब (jhaljhalāeb) *अ क्रि* झलझलाउनु *vi.* to shine, glitter

झलझलौ jhaljhalauri *वि* चम्किलो *adj.* cloth, shiny, woven

झलमल (jhalamal) *वि* झलमलो *adj.* resplendent, shining

झस्का (jhaskā) *नां* झस्को *n* a leafy vegetable

झस्स (jhass) *क्रि वि* झस्स *adv.* suddenly, unexpectedly, by surprise

झाँकी (jhāṅkī) *नां* झाँकी *n.* glimpse, vignette

झाँझ (jhāṅjh) *नां* झाल्सरी *n.* cymbal, cymbal

झाँट्नु (jhāṅṭnu) *स क्रि* झाँट्नु *vi.* to beat with a stick as in knocking fruit from a tree or

threshing grain

झाँटि jhāṅṭi *नां* झाँट *n.* public hair, pubes

झाँप jhāṅp *नां* चोट्टा *n.* a sudden calamity, unexpected upsets and goalessness

झाँपिन jhāṅpin, *अ क्रि* झाँप्नु *vi.* to hide, veil

झाँसि jhāṅsi *नां* मस्याङ्का बाबला *n.* [illegible] horness

झाउँ-झाउँ jhāuṅ-jhāuṅ *अनु* (एकजना मानिस अर्को मानिसलाई) haw-haw, rage, barking

झाक (jhāk) *नां* चाङ्ग भाको काठको *n* perforated bandage

झाङ jhāṅ *नां* झाङ्दी *n.* bush

झाङ् झार jhāṅ jhār *नां* झाङ्दी *n.* bush, shrub

झाङ्पात jhāṅpāt *नां* झाङ्दी *n.* shrubs and leaves, small plants

झाङ्फुक (jhāṅphuk) *नां* झारफुक *n.* exorcism

झाङ्झ jhāṅjh *स क्रि* झ्याँक्नु *vt.* to brush, sweep, work exercise, pretend one's absence, one

झाड् (jhāṛ) *नां* झाडा *n.* evacuation, stool, faeces, diarrhoea, defecation

झाड्ना करब jhāṛa karab *स क्रि* झाडा गर्नु *v.* excrete, go to stool

झाड्ना फिरब jhāṛā phirab *स क्रि* झाडा फर्नु *v.* go to urine

झाड्ना लाग्नु jhāṛā lāgnu *स क्रि* झाडा लाग्नु *v.* feel motion to defecate

झाड्ना-पखाला jhāṛā pakhālā *नां* झाडा पखाला *n.* diarrhoea

झाड्फिपाति jhāṛphipāti *नां* झारफुस *n.* shrubs

झाडी (jhāṛī) *नां* झाडी *n.* thicket, bushes, shrub hedge

झाड् jhāṛu *वे* बाहुनि

झापड् jhāpaṛ *वे* चापड

झापरि jhāpari *नां* झापड *n.* slap

झापरि मार्नु jhāpari mārnu *स क्रि* झापड हान्नु *vt.* to slap

झाप्रो (jhāpro) *नां* गुच्छा *n.* bunch, tassel

झाम (jhām) *नां* बाँधी पारेको हिलो *n.* [illegible] brick

झार jhār *नां* झार *n.* weed

झारपात jhārpāt *नां* झारपात *n* weed

झारपात उखाल्नु jhārpāt ukhālnu *स क्रि* झारपात गाड्नु *vt* to weed out

झारफुक jhārphuk *नां* झारफुक *n* incantation

झार्नु jhārnu *स क्रि* झार्नु *vt* to unload

झाल jhāl *नां* झ्याल *n* window

झालरि jhālari *नां* झालरी किसिमको *n* edge

झिंगे jhiṅge *नां* झिंगे *n* sharp ridge gourd

झिक्नु jhiknu *स क्रि* झिक्नु *vt* to take out, pull

झिंगुर jhiṅgur *नां* झिंगुर *n* cockroach

झिंजाक jhiṅjhāk *नां* (मैथिली संस्कृति) किसिमका स्थानीय परम्परा अनुसार महिला गुन्द *n* Madhubani [illegible] women's dance during Vijayadashami festival

झिमझिम jhimajhim *नां* झिमिझिमे *n* shining, twinkling

झिमझिमे रोशनी jhimajhime rośanī *नां* झिमिझिमे प्रकाश *n* luminous, glow

झिम्टी jhiṭṭi *नां* झिम्टी *n* eggshell, a saw [illegible]

झिमे jhime *नां* झिमझिम पार्नी *n* fine drizzle, rain

झिरिझिर झिहिर jhiriri jhiri *नां* पार्नी पर्दाको [illegible] *n* sound of rain

झिल्ट [illegible] *नां* हातभरि *n* a handful

झील [illegible] *नां* ताल *n* lake

झीनोमिन [illegible] *वि* स्वच्छ (पानी) झिलिमिली *adj* [illegible] crystal

झुकाउन करब jhukāunu karab *स क्रि* झिलिमिली [illegible] to look at fire

झिंगे [illegible] *नां* झिमझिम पार्नी *n* drizzle, mizzle [illegible] shower of rain

झुक्नु [illegible] *अ क्रि* झुक्नु *vi* to lean toward, [illegible]

झुक्क (jhukk) *वि* झुकको *adj.* bent

झुकाउन jhukāunu *स क्रि* झुकाउनु *vt* to bend, to [illegible]

झुप्पा [illegible] *नां* झुप्पा *n* clearing

reclination, tendency

झुटका (jhuṭkā) *नां* माटाको टुक्रा *n* a piece of clay

झुण्ड (jhuṇḍ) *नां* झुण्ड *n* flock of birds)

झुनझुना jhunjhunā *नां* झुनझुना *n.* rattling toy

झुनझुनि (jhunjhuni) *नां* खुरा भिंदाउने बाँसको *n* rattle

झुसमी jhusmāri *नां* झिंगेमरो *n* ribbed gourd

झुम्नु (jhumnu) *अ क्रि* झुम्नु *v* झम्नु *vi* to sing and dance

झुम्रा बेर (jhumrā ber) *स.क्रि.* उल्लासमय झुमाइ दिनु *vt* to sing and dance with joy

झुम्का jhumkā *नां* झुम्का *n* earring with flowers on the bottom

झुर्री (jhurri) *नां* झुर्री *n.* wrinkle

झुलन jhulan *नां* हल्लाइ *n.* rocking

झुलना jhulnā *नां* झुलुवा *n* swing

झुलफी jhulphi *नां* झुल्फी *n.* lock of long hair

झुलुम (jhulum) *अ क्रि* झुल्नु *vi* to swing, oscillate

झुलसब jhulsab, *अ क्रि* झुल्सनु *vi* to feel hot, fade

झुलाएब (jhulāeb) *स क्रि* झुलाउनु *vt.* (baby) to cause to swing, cradle, in arms

झुलौना jhulaunā *नां* काँचो *n.* cradle, swinging basket where children are put to sleep

झुट्टब jhuṭṭab *स क्रि* एक्कासी आक्रमण गर्नु *vt* to attack suddenly

झुठ jhuṭh *वि* झुटो *adj* false, unreal

झुठ बाजब jhuṭh bājab *स क्रि* झुटो बाज्नु *vt.* to speak a lie

झुठ बोलब jhuṭh bolab *स क्रि* झुट्नु *vi* to speak a lie

झुठा (jhuṭhā) *नां* झुटो *n* a false thing, liar

झुमरि (jhumari) *नां* (मैथिलि नाच) झुमरी *n* (Mithila dance) a chorus dance

झुर jhur *वि* दुःखित *adj.* pain from grieved

झुरायब (jhurāeb) *अ क्रि* झुराउनु *vi.* to become dry and crisp

झुल (jhul) *नां* झोलबाट *n.* (santa/cattle) swing by mantle

झूलन [jhōlan] *ना.* झुल्ने *n.* cradle
झूलब [jhūlab] *अ.क्रि.* झुल्नु *v.* to swing
झूला [jhūlā] *ना.* फोक्सो, झुल्ने *n.* cradle
झेल [jhēl] *ना.* झेल *n.* trickery
झेलिबा [jhēlibā] *वि.* झेली *adj.* tricky deceitful
झेली [jhēlī] *वि.* झे-ली *adj.* unpossessed
झोंटा [jhōṇṭā] *ना.* लामो केस (महिलाको) *n.* woman long hair
झोंक [jhōṅk] *ना.* झ्याँक *n.* outburst of anger fury
झोंक उठब jhōṅk uṭhab *अ.क्रि.* रिसाउनु *v.* to be infuriated
झोंकब [jhōṅkab] *स.क्रि.* झोक्नु बाटमाथि हुर्काउनु *v.* to throw with jerk
झोंक्का [jhōṅkā] *ना.* हुरी-बतास *n.* puff of wind, gust
झोंज [jhōñj] *ना.* झारपात *n.* bushes hedges
झोंटा [jhōṇṭā] *ना.* लामो कपाल (महिलाको) *n* women lock of long hair on the head
झोंखरब [jhōṅkharab] *अ.क्रि.* चाउरिनु *v.* to be wrinkled
झोंझी [jhōṅī] *ना.* दहीको झोल *n.* soup made of curd and spices
झोंप्री [jhōṅpṛi] *ना.* सानो झोला *n.* bag
झोपडी [jhōpaṛī] *ना.* कुटी *n.* cottage shed, hut
झोर [jhōr] *ना.* सुरुवा *n.* soup, broth
झोरजर [jhōrajar] *वि.* धेरै झोल भएको *adj.* soupy
झोरा [jhōrā] *ना.* झोला *n.* shoulder bag
झोरी [jhōrī] *ना.* दहीको झोल *n.* curry
झोरी [jhōṛī] *ना.* सानो झोला *n.* a small bag
झोल [jhōl] *ना.* झोल पदार्थ *n.* broth, soup, liquid, gravy

ट

ट्याब [ṭyāb] *अ.क्रि.* तोसिनु *v.* to suck, chew
ट्यक [ṭyak] *ना.* गहनाहरा हेराइ *n.* constant look gaze
ट्यकटकी [ṭyakaṭakī] *ना.* एकाग्र *n.* stare, gaze
ट्यकटकी लगाएब [ṭyakaṭakī lagāēb] *अ.क्रि.* ट्यकटकी लगाएब *v.* to stare a gaze
ट्यकराएब [ṭyakarāēb] *अ.क्रि.* ठक्कराउनु *v.* to collide crash
ट्यकराव [ṭyakarāv] *ना.* ठक्कर *n.* collision crash
ट्यकाब [ṭyakāb] *अ.क्रि.* सर्नु *v.* to move aside
ट्यका [ṭyakā] *ना.* ट्यपेरा *n.* zipper
ट्यकी [ṭyakī] *ना.* सुई *n.* a needle
ट्यकुटान [ṭyakuṭān] *वि.क्रि.वि.* सिधा *adv.* straight like needle
ट्यक्कर [ṭyakkar] *ना.* टक्कर *n.* collision, rivalry
ट्यक्सी [ṭyaksī] *ना.* टक्सार *n.* mint
ट्यगब [ṭyagab] *अ.क्रि.* घिस्रनु हिँड्नु *v.* to move away
ट्यगरब [ṭyagarab] *अ.क्रि.* टेक्नु *v.* to rest on, walk
ट्यघार [ṭyaghār] *ना.* टघार *n.* streak
ट्यजाब [ṭyajāb] *स.क्रि.* झुन्ड्याउनु *vt.* to cause hang
ट्यङ्गी [ṭyaṅgī] *ना.* सानो बन्चरो *n.* small axe
ट्यङ्कार [ṭyaṅkār] *ना.* टाइपिस्ट
ट्यङ्कन [ṭyaṅkan] *ना.* टङ्कन *n.* typing
ट्यङ्कार [ṭyaṅkār] *ना.* झङ्कार *n.* twang of string
ट्यङ्की [ṭyaṅkī] *ना.* ट्यङ्की *n.* tank
ट्यङ्की [ṭyaṅkī] *ना.* ट्यङ्की *n.* reservoir tank
ट्यङ्गा [ṭyaṅgā] *वि.* झुन्ड्याएको *adj.* hung moved
ट्यङ्गिने [ṭyaṅgine] *ना.* भुण्ड्याउने घन्टु *n.* hanger wire
ट्यङ्ग [ṭyaṅg] *अ.क्रि.* झुन्ड्याउनु *vt.* to be hanging
ट्यच [ṭyaca] *वि.क्रि.वि.* ताजा *adj.* recent, fresh, just
ट्यजाब [ṭyajāb] *अ.क्रि.* सुकाउनु *vt.* to dry on the sun
ट्यउज [ṭyauj] *ना.* अनिष्टको दुखाइ *n.* (body

wise) pain
ट्यटोब्ब [ṭyaṭobab] *अ.क्रि.* टटाउनु *vt.* to grope
ट्यट्टी [ṭyaṭṭī] *ना.* दिसा *n.* urine stool excrement
ट्यट्टु [ṭyaṭṭu] *ना.* ट्यट्टु *n.* pony
ट्यण्टा [ṭyaṇṭā] *ना.* झगडा *n.* quarrel conflict
ट्यण्डेनी [ṭyaṇḍenī] *ना.* विशेषक कुनाई *n.* useless lettering
ट्यन [ṭyan] *ना.* टन *n.* ton
ट्यनक्क [ṭyanakka] *अ.क्रि.* (घाउ) दुखनु *vi.* (sore) to ache
ट्यनटन [ṭyanaṭan] *ना.* टिङटिङ्गर *n.* tinkle
ट्यनटन बाजब [ṭyanaṭan bājab] *अ.क्रि.* झरझरे बोल्नु *v.* to speak boldly
ट्यनटनाएब [ṭyanaṭanāēb] *अ.क्रि.* निको हुनु *vi.* to improve (sore) ness and be active
ट्यनाटन [ṭyanāṭan] *वि.क्रि.वि.* ट्यनाटन *adv.* ranging continuously
ट्यन्सिल [ṭyansil] *ना.* टन्सिल *n.* tonsil
ट्यप [ṭyap] *ना.* टप *n.* an ornament
ट्यप सन [ṭyap san] *वि.क्रि.वि.* तुरुन्तै *adv.* instantly
ट्यपकब [ṭyapakab] *अ.क्रि.* (धारा) टप्किनु *vi.* water to trickle
ट्यपटप [ṭyapaṭap] *वि.क्रि.वि.* ट्यपटप *adj.* sound of water fall dripping
ट्यपब [ṭyapab] *स.क्रि.* छिचुनु *vt.* to pass through, cross over
ट्यपाएब [ṭyapāēb] *स.क्रि.* छिराउनु *vt.* to send across take away steadily
ट्यपान [ṭyapān] *ना.* छिराइ *n.* crossing
ट्यब [ṭyab] *ना.* टब *n.* tub
ट्यभकब [ṭyabhakab] *अ.क्रि.* दुख्नु *vi.* to give throbbing pain
ट्यमट्यम [ṭyamaṭyam] *ना.* ट्यमट्यम *n.* cabinet
ट्यमाटर [ṭyamāṭar] *ना.* गान्धर्भेडा *n* tomato
ट्यब [ṭyarab] *अ.क्रि.* सर्नु *vi.* to slip away evade delay
ट्यर्च [ṭyarca] *ना.* ट्यर्च *n.* torch
ट्यलक [ṭyalak] *ना.* ट्यल्क *n.* glitter
ट्यब [ṭyarab] *अ.क्रि.* ट्यनु पर सर्नु *vi.* to be postponed

टसकु (ṭasaku) वि. झुटो adj. gold, silver-like
टसिआउब (ṭasiāuba) स क्रि. थक्कुरा गर्नु vt. to pile, stack
टसमस (ṭasamasa) नाम. टसमसे f. immobility, tightness
टहटह (ṭahaṭaha) वि. (घाम) टहटह adj. (heat) scorching, glaring
टहनी (ṭahanī) नाम. हाँगो n. twig
टहरा (ṭaharā) नाम. खुप्रो n. homestead, hut
टहल (ṭahal) नाम. हेरचाह n. personal attendance
टहलनी (ṭahalanī) नाम. नोकरनी सेविका n. maid servant
टहलिब (ṭahalibā) स क्रि. घुम्नु vi. to walk around, stroll, wander
टहलु (ṭahalu) नाम. नोकर (पुरुष) n. male servant
-टा (-ṭā) कोटि -टा class. numerical classifier
टाँक (ṭāṅka) नाम. टाँक n. a button, a tag
टाँकब (ṭāṅkaba) स क्रि. गाँस्नु vt. to stitch
टाँका (ṭāṅkā) नाम. टाँका n. stitch
टाँग (ṭāṅga) नाम. खुट्टा n. leg, foot
टाँग खिँचब (ṭāṅga khiṅcaba) स क्रि. धोक्खा दिनु phr. to deceive
टाँगब (ṭāṅgaba) स क्रि. झुन्ड्याउनु vt. to string, hang, hang up (by a string), suspend
टाँगा (ṭāṅgā) नाम. टाँगा n. a small, two-wheeled carriage pulled by a horse, a tonga
टाँचा (ṭāṅcā) नाम. टाँचा छाप n. a post-mark, an official mark made on the trees to be cut
टाँट (ṭāṅṭa) वि. सुकेको adj. dried up
टाँस (ṭāṅsa) नाम. टाँस (सूचना आदि) n. government notification or circular to be pasted on the board
टाँसटुस (ṭāṅsaṭusa) नाम. टाँसटुस n. careless pasting or sticking
टाँसब (ṭāṅsaba) स क्रि. टाँस्नु vt. to stick to, adhere to, cling, affix
टाइ (ṭāi) नाम. टाइ n. tie
टाइटुइँ (ṭāiṭuiṅi) नाम. टाइटुइँ n. a little knowledge, a harsh sound
टाइप (ṭāipa) नाम. टङ्कण n. typing

टाइप करब (ṭāipa karaba) स क्रि. टाइप गर्नु vt. to type
टाइपराइटर (ṭāiparāiṭara, नाम. टङ्कणयन्त्र n. typewriter
टाइपिस्ट (ṭāipisṭa) नाम. टाइपिस्ट n. typist
टाइम (ṭāima) नाम. समय n. time
टाइमटेबुल (ṭāimaṭebula) नाम. समयतालिका n. timetable
टाइर (ṭāira) नाम. टायर n. tyre
टाइल (ṭāila) नाम. टायल n. tile
टाकटुक (ṭākaṭuka) वि क्रि. टाकटुक adv. anyhow, in pieces, in anyway
टाकनटुकन (ṭākanaṭukana) नाम. टाकनटुकन n. piecemeal, in pieces
टाका (ṭākā) नाम. रुपियाँ n. rupee
टाङ (ṭāṅa) नाम. खुट्टा n. leg
टाङ अड़ाएब (ṭāṅa aṛāeba) स क्रि. बाधा हाल्नु vt. to interfere, meddle
टाङब (ṭāṅaba) स क्रि. झुन्ड्याउनु to hang
टाङ्गा (ṭāṅgā) नाम. खुट्टा n. leg
टाट (ṭāṭa) नाम. झ्याउबास, बार n. a portable screen or partition, fencing, obstruction, bar
टाट (ṭāṭa) वि. टाट adj. bankrupt, reduced to penury
टाट पल्टब (ṭāṭa palṭaba) स क्रि. टाट पल्टिनु vi. to be insolvent, become bankrupt
टाट-फरक (ṭāṭa-pharaka) नाम. झ्याउबार n. fencing
टाटा (ṭāṭā) नाम. टाटा n. goodbye
टाटी (ṭāṭī) नाम. भर्ने बाकर पानमा बनेको n. bamboo stretcher on which straw is carried
टान (ṭāna) नाम. कमी n. scarcity
टानब (ṭānaba) स क्रि. खिन्नु vt. to grab, to pull
टाप (ṭāpa) नाम. खुर n. hoof, of a horse
टाप मारब (ṭāpa mārabā) स क्रि. लुकेर वा छुपाएर भाग्नु vi. to leave abruptly
टापटिप (ṭāpaṭipa) नाम. टापटिप n. scattered, ravaging

टापु (ṭāpu) नाम. टापु n. an island, sic
टाम (ṭāma) नाम. बगाइनी n. a sermon
टमटुम (ṭāmaṭumi) वि क्रि. तैयार, चलनचुलन adj. ready, well-trained, quick-at
टायल (ṭāyala) नाम. टायल n. tile
टायल आल (ṭāyala āla) नाम. टायल आल n. soap gap
टारब (ṭārabā) स क्रि. हाने, पन्छाउने vt. to push aside, postpone, give up, to heed someone's words
टाल (ṭāla) नाम. बर्नेको n. pile of anything, haystack
टाल लगाएब (ṭāla lagāeba) स क्रि. कुनेको लगाउनु vt. to pile up
टालटुल (ṭālaṭula) नाम. टालटुल n. patchwork, sight to mend, repair, cover up, shutting, excuse, pretension
टाली (ṭālī) नाम. माटा बोक्ने माथन n. a pair of trays with knotted pans used for carrying soil
टावर (ṭāvara) नाम. धुम्ती, टावर n. tower
टिक (ṭika) नाम. टुप्पी n. long piece of hair at crown of a man's head, the sign of a Hindu man
टिकरी (ṭikarī) नाम. मसला गहुँमा (सिङ्गरको) n. a small, hard cake
टिकट (ṭikaṭa) नाम. टिकट n. ticket, stamp
टिकटिक (ṭikaṭika) वि क्रि. टिकटिक n. ticking (sound of a clock)
टिकब (ṭikaba) स क्रि. टिक्नु vi. to last, continue, remain
टिका (ṭikā) नाम. टिका n. mark, spot, dot, the sect mark put on the forehead
टिकाउ (ṭikāu) नाम. टिकाउ n. endurance, permanence
टिकाएब (ṭikāeba) स क्रि. टिकाउनु vt. to cause to last, make permanent
टिकाकार (ṭikākāra) नाम. टिकाकार n. commentator
टिकापानी (ṭikā pānī) नाम. आलोचना n. criticism
टिकिया (ṭikiyā) नाम. चक्रिका n. tablet
टिकिया (ṭikiyā) नाम. टिकिया n. powdered [illegible] to make into cakes to be burnt

टिकी (ṭikī) नाम. टुप्पी n. long piece of hair at the crown of a man's head, the sign of a Hindu man
टिकुला (ṭikulā) नाम. टिकुरिएको (आँप) n. mango, new fruit
टिकुली (ṭikulī) नाम. एक किसिमको रुख n. a tree used for building houses, etc.
टिकुली (ṭikulī) नाम. पुतली n. butterfly
टिकुली (ṭikulī) नाम. बिन्दी, टीका n. round dot applied in the centre of woman's forehead
टिट (ṭiṭa) नाम. गोबरढुक (स्त्री) n. vagina
टिटम्भा (ṭiṭambhā) नाम. अन्तर्द्वन्द n. botheration
टिटिहरी (ṭiṭihari) नाम. टुइटिट्याउने n. lapwing
टिटियाएब (ṭiṭiyāeba) स क्रि. मदतका लागि कराउनु vi. to cry for help
टिबकी (ṭibakī) नाम. सनाइ, शलभ n. locust
टिन (ṭina) नाम. टिन n. tin
टिनहा (ṭinahā) वि. (भाडा टिनले बनेको adj. pot made of aluminium
टिप (ṭipa) नाम. टिप n. a fishing net
टिपकारी (ṭipakārī) नाम. टालटुल गर्नु (सिमन्तमा) n. filling gaps with cement
टिपटाप (ṭipaṭāpa) नाम. टिपटाप n. the act of picking up sth in a hurry
टिपटिप (ṭipaṭipa) क्रि वि. टिपटिप adv. rain, in drops
टिपन (ṭipana) नाम. टिपन n. the record of the date and time of a birth
टिपनटापन (ṭipanaṭāpana) नाम. टिपनटापन n. keeping a written record
टिपब (ṭipaba) स क्रि. टिप्नु vt. to pluck, pick up, glean
टिपाइ (ṭipāi) नाम. छनाइ n. picking
टिपाएब (ṭipāeba) स क्रि. टिपाउनु vt. to cause to be picked
टिपोट (ṭipoṭa) नाम. टिपोट n. scribble, note
टिपोट करब (ṭipoṭa karaba) स क्रि. टिपोट गर्नु vt. to make/take note
टिप्पणी (ṭippaṇī) नाम. टिप्पणी n. comment, annotation

टिभी (tibhī) *ना* दूरदर्शन *n.* TV, television
टिम (tim) *ना* दल *n.* team
टिम क्याप्टेन (tim kaptēn) *ना* टिम क्याप्टेन *n.* team captain *n*
टिमटिम (timatimā) *वि* टिमटिम *adj.* flicker
टिमटिमाउन (timaṭimāuṇu) *अ.क्रि.* टिमटिमाउनु *vi.* to glimmer, to flicker
टिरबी (tirabī) *ना* घमण्ड *n* vanity
टीका (ṭīkā) *ना.* टीका *n.* spot comment, remarks, notes, explanation, mistake, blemish, mark made on the forehead, mark.
टीका (ṭīkā) *ना.* सुई लगाउने काम (औषधी) *n* vaccination
टीका लगाउन (ṭīkā lagāuṇu) *स.क्रि* खोपानु *vt* to inoculate, vaccinate
टीका-टिप्पणी (ṭīkā-ṭippaṇī) *ना* टीका टिप्पणी *n* commentary
टीन (ṭīna) *ना* टिन *n.* tin
टीप (ṭīpa) *ना* टिप *n* funnel
टीभी (ṭībhī) *दे.* टेलिभिजन
टीम (ṭīma) *ना* टोली *n.* team
टीसन (ṭīsana) *ना* स्टेसन (रेल) *n.* railway station
टीस (ṭīsa) *ना.* असह्य दर्द *n.* intense pain
टीस मार्नु (ṭīsa mārnu) *स.क्रि* असह्य दर्द हुनु *vi* to have extreme pain
टुक (ṭuka) *ना.* सानो टुक्रा (सुपारी) *n.* small piece fragment
टुक्रा (ṭukrā) *ना.* टुक्रा *n* piece
टुक्राउनु (ṭukrāunu) *स.क्रि.* टुक्रा पार्नु *vt* to chop
टुक्री (ṭukrī) *ना.* टुक्री *n.* a small piece band, company, squad
टुक्रा (ṭukrā) *ना.* टुक्रा *n.* a piece, a fragment, a particle
टुक्रा बनाउनु (ṭukrā banāunu) *स.क्रि.* टुक्रा पार्नु *vt* to cut, to chop in pieces
टुक्राटाक्री (ṭukrāṭākrī) *ना* सानो टुक्रा *n* small pieces
टुक्रीटुक्री पार्नु (ṭukrīṭukrī pārnu) *स.क्रि* टुक्रा-टुक्रा पार्नु *vt.* to break into pieces
टुकुला (ṭukulā) *ना.* कोपलो चिचिलो *n.* tender young bitter

टुकुरी (ṭukurī) *ना* पुतली *n* butterfly
टुकुर-टुकुर (ṭukura-ṭukura) *वि* हेर्ने तरिका *adj* staring with eyes wide open
टुकुर (ṭukura) *वि* अलमलमा *adj* naive and hesitant
टुकुर हुनु (ṭukura hunu) *अ.क्रि* हिम्मत हार्नु *vi* to become helpless
टुटपुजिया (ṭuṭapujiyā) *वि* हेय कामकाजमा *adj* derogative
टुटफुट (ṭuṭaphuṭ) *ना* टुक्रिएर *n* breakage
टुटाउ (ṭuṭāu) *स.क्रि* भाँच्नु *vt* to break
टुटाल (ṭuṭāl) *वि* भाँचिएको *adj* broken
टुटाफुटाल (ṭuṭāphuṭāl) *वि* टुक्रिएको *adj* broken
टुथब्रास (ṭuthabrās) *ना* टुथब्रस *n* toothbrush
टुनकाउ (ṭunakāu) *वि* कमजोर *adj* delicate fragile
टुना (ṭunā) *ना* माछो बाहुन *n* young cast
टुपी (ṭupī) *ना* टोपी *n* top
टुर्नामेण्ट (ṭurnāmeṇṭ) *ना* टुर्नामेन्ट *n* tournament
टुसकाउन (ṭusakāuna) *स.क्रि* उत्तेजित गर्नु *vt* to provoke
टुसा (ṭusā) *ना* टुसा *n* sprout of a leaf/branch
टुटाउ (ṭuṭāu) *स.क्रि* भाँच्नु *vt* to break
टेढो (ṭeḍho) *वि* बाङ्गो *adj* bent, crooked disobedient, zigzag
टेढिनाउन (ṭeḍhināuna) *स.क्रि* बङ्ग्याउनु *vt* to bend, crook
टेढो (ṭeḍho) *ना* टेढोपन *n* crookedness
टेन्ट (ṭenṭa) *ना* पैनी *n* cloth-made place keeping tents
टेन्ट कसनु (ṭenṭa kasnu) *स.क्रि* पट्टा कस्नु *vt* to tighten one's belt
टेन्टाह (ṭeṇṭāh) *वि* धेरै कुरो लाग्ने *adj* long-tongued
टेन्टिनाउन (ṭeṇṭināuna) *स.क्रि* मदतका लागि आग्रह गर्नु *vt* to urge in helplessness
टेकउ (ṭekau) *स.क्रि* टेक्नु *vt* to support
टेकरा (ṭekarā) *ना* सानो डिलियुक्त भाग *n* a small

टेकी (ṭekī) *ना* टाउको दुखाइ *n* headache
टेटर (ṭeṭara) *ना* एक प्रकार पुतली *n* butterfly
टेटाउन (ṭeṭāuna) *अ.क्रि* धेरै समय लाग्नु *vi* to be delayed, be detained
टेडपोल (ṭeḍapola) *ना* भ्यागुतोको बच्चा *n* tadpole
टेबल (ṭebala) *ना* टेबल *n* table
टेबल क्लथ (ṭebala kalatha) *ना* टेबल क्लथ *n* tablecloth
टेप रेकर्डर (ṭepa rekārḍara) *ना* टेप रेकर्डर *n* tape recorder
टेपाउन (ṭepāuna) *स.क्रि* खोज्नु *vt* to search and find
टेबल (ṭebala) *ना* टेबल *n* table
टेबल टेनिस (ṭebala ṭenisa) *ना* टेबुल टेनिस *n* table tennis
टेम (ṭema) *ना* समय *n* time
टेर (ṭera) *ना* आवाज *n* a call
टेर (ṭera) *ना* आज्ञा पालन *n* obedience, repeat
टेरपाउन (ṭerapāuna) *स.क्रि* आज्ञा मान्नु *vt* to obey
टेक (ṭeka) *स.क्रि* मान्नु *vt* to heed, obey, mind
टेलिग्राम (ṭeligrāma) *ना* टेलिग्राम *n* telegram
टेलिफोन (ṭelipona) *ना* टेलिफोन *n* telephone
टेलिफोन कल (ṭelipona kala) *स.क्रि* टेलिफोन गर्नु *vt* to telephone
टेलिफोन परिचय (ṭelipona paricaya) *ना* टेलिफोन डाइरेक्टरी *n* telephone directory
टेलिफोन संचालक (ṭelipona sañcālaka) *ना* टेलिफोन अपरेटर *n* telephone operator
टेलिभिजन (ṭelibhijana) *ना* दूरदर्शन *n* television
टेवा (ṭevā) *ना* सहारा *n* crutch support, prop
टेक (ṭeka) *वि* कर
टेकर (ṭekara) *ना* टंकारी *n* jar
टेक्नि (ṭekni) *ना* टंकारी *n* jar
टेबेट (ṭebeṭa) *ना* टंकारी *n* tablet
टोक (ṭoka) *ना* रोक *n* obstruction reproof
टोकरी (ṭokarī) *ना* खुर्पा *n* hooked hammer
टोकाटोकी (ṭokāṭokī) *ना* कुरासकरी *n* verbal communication
टोकिएका (ṭokiekā) *वि* खुकुरा पकाउने भाँडो *n* metal pot
टोक्नु (ṭoknu) *स.क्रि* कुरासकरीका बिचमा बाधा गर्नु *vt* interrupt
टोकुवा (ṭokuvā) *ना* सुकेको बाँसको *n* a kind of bamboo
टोक्रो (ṭokro) *ना* बाँसको *n* a kind of bamboo
टोपरी (ṭoparī) *ना* टोपी *n* cap
टोपल (ṭopala) *ना* टोपल *n* hollow bamboo
टोप्ला (ṭopalā) *ना* टोपल *n* wood piece
टोन्न (ṭonna) *ना* दुना टुक्रा (काठ *n* wood piece
टोन्नु (ṭonnu) *स.क्रि* टुक्र्याउनु (काट्नु) *vt* to cut pieces
टोना (ṭonā) *ना* तन्त्रमन्त्र *n* charm, enchantment witchcraft
टोना-टपका (ṭonā-ṭapakā) *दे* टोना
टोनाह (ṭonāh) *वि* फितला *n* fragile
टोपी (ṭopī) *ना* सानो टुक्रा (काठ) *n* wood small piece
टोप (ṭopa) *ना* टप्पा *n* hat
टोप-टफुकार (ṭopa-ṭapuki) *ना* देखावट *n* pomp and show
टोपर (ṭopara) *ना* टुङ्गो चौदुवा *n* hood canopy
टोपी (ṭopī) *ना* टोपि *n* cap
टोब्बाउ (ṭobbāu) *स.क्रि* छाम्नु *vt* to grope, press a fruit gently and feel whether it is ripe or not
टोल (ṭola) *ना* टोल *n* locality in which people live in the same neighbourhood, division within a village ward
टोली (ṭolī) *ना* टोली *n* team
टोलाउन (ṭolāuna) *स.क्रि* निसासाय हुनु *vi* to wane in helplessness
टौबे (ṭaube) *ना* चौबेटी
ट्युब (ṭyuba) *ना* ट्युब *n* tube
ट्रक (ṭraka) *ना* ट्रक *n* truck, lorry, wagon

ट्रक चालक (trak cālak) *ना* ट्रक चालक *n.* truck driver

ट्रली (trālī) *ना* ट्रली *n.* trolley

ट्राफिक (trāphik) *ना* यातायात *n.* traffic, transport

ट्रे (trē) *ना* ट्रे *n.* tray

ट्रेन (trēn, *ना* रेलगाडी *n.* train

ट्रेनयात्रा (trēnyātrā) *ना* रेलको यात्रा *n.* train journey

ट्रेलर (trēlar) *ना* ट्रेलर *n.* trailer

ठ

ठडर (ṭhaḍar) *ना* पसार *n.* smoking

ठडर पाख्ने (ṭhaḍar pākhne) *ना वि.* धुने *vt.* to smoke

ठडा (ṭhaḍā) *वि.* शीतल *adj.* standing

ठुङ्गिया (ṭhuṅgiyā, *ना* एक खाने तरकारी *n.* a green vegetable

ठाउँ (ṭhāũ) *ना* ठाउँ *n.* location, place

ठक (ṭhak) *ना* धोका *n.* cheat, rogue, imposter

ठकठक (ṭhakaṭhak) *ना* ठकठक *n.* tapping sound, knock

ठकठकाउन (ṭhakaṭhakāunu) *ना* ठकठकाउनु *vt.* to knock, make tapping sound

ठकाइ (ṭhakāi) *ना* ठगी गर्ने काम *n.* cheating

ठकपनी (ṭhakapanī) *ना* ठगी *n.* cheating

ठक्क (ṭhakka) *स.क्रि* ठग्नु *vt.* to cheat, deceive

ठक्कन (ṭhakkā) *ना* एक प्रकारको मुसिरो खाने *n.* a wood parrot

ठक्कायन (ṭhakkāeko) *स.क्रि* विचलित हुनु *v.* to be worried

ठगी (ṭhagī) *ना* ठगी *n.* cheating

ठक्कर (ṭhakkar) *ना* ठक्कर *n.* knocking

ठक्कर खानु (ṭhakkar khāeko) *स.क्रि* ठक्कर खानु *vt.* be knocked out

ठग्विद्या (ṭhagvidyā) *ना* ठगी ठग *n.* fraud, cheat

ठग्नु (ṭhagnu) *स.क्रि* ठग्नु *vt.* to deceive, cheat

ठग्याइँ (ṭhagyāī) *ना* अपराध *n.* scullduggery

ठट्टे (ṭhaṭṭe) *वि* ठट्टेमा *adj.* deceptive

ठट्टा (ṭhaṭṭā) *ना* ठट्टेपना *n.* monkery, fun

ठट्टा गर्नु (ṭhaṭṭā garnu) *स.क्रि* ठट्टा गर्नु *v.* to make fun

ठट्टा मजाक (ṭhaṭṭhā majāk) *ना* मजाक *n.* joke, fun

ठट्टेपूर्ण (ṭhaṭṭepūrṇa) *वि* ठट्टेपूर्ण *adj.* joking, playful

ठट्टेमाको (ṭhaṭṭemāko) *ना* मजाक *n.* joking

ठट्टेमा (ṭhaṭṭemā) *वि* हास्यास्पदक *adj.* facetious

ठट्टब (ṭhaṭṭhab) *अ.क्रि* पर्नु *vi.* to resist, stand against

ठठरी (ṭhaṭharī) *ना* मानिसपञ्जर *n.* skeleton

ठठेर (ṭhaṭher) *ना* मकैको धस्सेको *n.* corn stalk

ठडिया (ṭhaṭyā) *ना* तरकारी साग *n.* green leafy vegetable

ठण्डा (ṭhaṇḍā) *वि* चिसो *adj.* cold, cool

ठण्डाउन (ṭhaṇḍāunu) *स.क्रि.* चिसाउनु *vt.* to make sth cool

ठनक्क (ṭhanakka) *अ.क्रि* गर्जन् *vi.* to thunder

ठनका (ṭhanakā *ना* गर्जन बादल) *n.* thunder

ठनका खसे (ṭhanakā khasē) *अ.क्रि* मेघ गर्जिनु *vi.* to thunder

ठनक्क ठनक्क (ṭhanakā ṭhanakka) *अ.क्रि* मेघ गर्जनु *vi.* to thunder

ठनठनाउन (ṭhanaṭhanāuna) *अ.क्रि* उत्तेजित हुनु *vi.* to be excited

ठनठन (ṭhanaṭhan, *अ.क्रि* (झगडा) गर्नु *vi.* (fighting) to start

ठप्प (ṭhapp) *वि.वि* रोकिएको *adv.* stopped, standstill

ठमक्क (ṭhamakka) *अ.क्रि* रोकिनु *vi.* to halt

ठमाउन (ṭhamāuna) *अ.क्रि* छुवाउनु *vi.* to touche

ठरेर (ṭharera) *अ.क्रि* चिसो हुनु *vi.* to be cool

ठरेर (ṭharera) *वि* चिसो *adj.* cold

ठर्रा (ṭharrā) *ना* महुवाको रक्सी *n.* an intoxication made from fruit of the Mahuwa tree

ठहक्का (ṭhahakkā) *ना* जोरको हाँसो *n.* boisterous laughter, burst of laughter

ठहक्का इजोरिला (ṭhahakkā ujyālo) *ना* चाँदिनी जुनेली रातको *n.* bright moonlight

ठहक्का मार्नु (ṭhahakkā mārnu) *अ.क्रि* जोरले हाँस्नु *vi.* to laugh boisterously

ठहर (ṭhahar) *ना* खोज *n.* finding, decision

ठहरिनु (ṭhaharinu) *अ.क्रि* बस्नु *v.* to wait, stay

ठहराउन (ṭhaharāuna) *अ.क्रि.* प्रमाणित गर्नु *vt.* to determine, prove

ठहरिनु (ṭhaharinu) *अ.क्रि* रोकिनु *vi.* to stop

ठहराव (ṭhaharāva) *ना* विरामी *n.* stop

ठहक्का (ṭhahakkā) *हे.* ठहक्का

ठहुन (thahun) *नां* घुँडा *n.* knee

ठहुन टेकब (thahun ṭēkab) *म क्रि* घुँडा टेक्नु *vt.* to kneel

ठहुनिया (thahuniyā) *नां* माथो झुकाएका हिँडाइ *n.* bowl walking on both hands and knees

ठहुनिया बेंच (thahuniyā bēṅch) *म क्रि* (बच्चा) दुवै हात र घुँडा टेकेर हिँड्नु *vi.* (baby) to walk on both hands and knees

ठहुरी (thahurī) *नां* सिउँदो *n.* twigs

ठार (thār) *नां* हिउँदमा *n.* cold frost

ठाड (thāṛh) *नां* ठाडो *n.* straight vertical erection

ठाड करब (thāṛh karab) *म क्रि* उभ्याउनु *vt.* to erect

ठाड करब (thāṛh karab) *म क्रि* सप्पाउनु ठाडोपार्नु *vt.* to upright, erect, make sth stand

ठाड हएब (thāṛh haēb) *म क्रि* सप्पिनु *vi.* to erect, stand

ठाड हुएब (thāṛh huēb) *म क्रि* उभिनु *vi.* to stand

ठाढि (thāṛhi) *नां* हाँगो *n.* branch

ठाँव (thāṅva) *नां* स्थान *n.* place

ठाँहि-ठाँहि (thāṅhi-thāṅhi) *वि* नाङ्का आवाज *adv.* sound: sinking

ठाँहि-पठाँहि (thāṅhi-pathāṅhi) *क्रि वि* नसोचिकन *adv.* bluntly

ठाठ (thāṭh) *नां* आडम्बर *n.* show, ostentation

ठाठ (thāṭh) *नां* फुस्के घरको छाप्रो *n.* frame

ठाठब (thāṭhab) *नां* (घर) संरचना बनाउनु *n.* (house) to raise structure

ठाढि (thāṛhi) *नां* हाँगा *n.* branch of tree

ठाढ (thāṛh) *वि* उभिएको *adj.* upright, erected

ठाढ करब (thāṛh karab) *म क्रि* ठाडो पार्नु *vt.* to set upright

ठाढ हुएब (thāṛh huēb) *म क्रि* उभिनु *vi.* to stand, stand up, be erect

ठानब (thānab) *म क्रि* व्यवस्था गर्नु *vt.* to decide, consider, arrange

ठाम (thām) *नां* ठाउँ *n.* place, spot

ठारब (thārab) *म क्रि* चिसो पार्नु *vt.* to make sth. cool

ठारि (thāri) *नां* हाँगो *n.* branch

ठिकाएब (ṭhikāēb) *म क्रि* बस्न साह्रो *vt.* to suit

ठिकिआएब (ṭhikiāēb) *म क्रि* गलपत्थ होनु *vi.* to gaggle

ठिठुआएब (ṭhiṭhuāēb) *म क्रि* जाडोले काम्नु *vi.* to shiver with cold

ठिठुरब (ṭhiṭhurab) *म क्रि* सिरिङ्गिनु *vi.* to be chilled

ठिन (ṭhin) *वि* कठोर

ठीक (ṭhīk) *वि* सही *adj.* exact, right, true, exact, accurate, proper, fit, ready, prepared

ठीक करब (ṭhīk karab) *म क्रि* सच्याउनु *vt.* to correct

ठीक हुएब (ṭhīk huēb) *म क्रि* ठिक हुन *vi.* to recover, be well, be cured, recuperate

ठीकठाक (ṭhīkaṭhāk) *क्रि वि* ठिकठाक *adv.* well, all right

ठीक-ठीक (ṭhīka-ṭhīk) *क्रि वि* ठिक ठिक *adv.* correctly

ठीकब (ṭhīkab) *म क्रि* हिसाब गर्नु *vt.* to calculate

ठीका (ṭhīkā) *नां* ठेक्का *n.* contract

ठीकापट्टा (ṭhīkāpaṭṭā) *नां* ठेकापट्टा *n.* contract

ठीकेदार (ṭhīkēdār) *नां* ठेकेदार *n.* contractor

ठुँडी (ṭhuṅḍī) *नां* चिउँडो *n.* chin

ठुकब (ṭhukab) *म क्रि* ठुक्नु *vt.* to knock, to peck, to pinch

ठुटठ (ṭhuṭṭh) *वि* पातहीन *adj.* clipped leaf

ठुटठा (ṭhuṭṭhā) *नां* ठुटो *n.* stump

ठुटी (ṭhuṭhī) *नां* ठुटो (भुत्लाको) *n.* garlic bud

ठुडी (ṭhuṛhī) *नां* चिउँडो *n.* chin

ठुनकब (ṭhunakab) *म क्रि* नौनक मैनक गर्नु *vi.* to whine

ठुनका (ṭhunakā) *नां* ठुनकाएर हिँड्नु *n.* whining

ठुनकाएब (ṭhunkāēb) *म क्रि* ठुनकाएर हिँड्नु *vi.* to whine

ठुमकब (ṭhumakab) *म क्रि* ठक्कर मैक्कर हिँड्नु *vi.* to toddle

ठुमरी (ṭhumarī) *नां* (संङ्गीत) ठुमरी *n.* a style of music

ठेलब (ṭhēlab) *म क्रि* धकेल्नु *vt.* to push

ठेलब (ṭhēlab) *म क्रि* भरिलो पार्नु *vt.* to stuff, cram

ठेठ (ṭhēṭh) *वि* देहाती *adj.* rural, unsophisticated, rude, rustic, colloquial

ठेठी (ṭhēṭhī) *नां* ठेठ भाषाको *n.* spoken form of Nepali, a colloquial dialect of Maithili

ठेक (ṭhēk) *नां* सानो (धान राख्ने माटो भकारी) *n.* small bamboo storage bin for unhusked grain bigger than a kuthi and smaller than bhakhari

ठेक (ṭhēk) *नां* चाकी *n.* round silver bangles which lower caste people wear below other ornaments, canvas cushion for sitting on, cushions

ठेकदार (ṭhēkadār) *नां* ठेकेदार *n.* contractor

ठेकदारी (ṭhēkadārī) *नां* ठेकेदारि *n.* the profession of a contractor

ठेकनगर (ṭhēkanagar) *वि* मनर्को *adj.* with strong reasons, reasonable, alert

ठेकना (ṭhēkanā) *नां* ठेकेन *n.* side support

ठेकब (ṭhēkab) *म क्रि* स्पर्श हुनु *vi.* to touch sb.

ठेकब (ṭhēkab) *म क्रि* पोरचाप गर्नु *vt.* to treat sb. as a social outcaste

ठेकर (ṭhēkar) *वि* ठेटो *adj.* audacious, obstinate, shameless

ठेकरा (ṭhēkarā) *नां* नङ्गरा *n.* a musical drum

ठेकान (ṭhēkān) *नां* ठेगाना *n.* location, address

ठेकानब (ṭhēkānab) *म क्रि* स्थापित गर्नु *vt.* to try to [illegible]

ठेकुआ (ṭhēkuā) *नां* [illegible] *n.* prog work

ठेकुआ (ṭhēkuā) *नां* पकाएको पकौडी *n.* tabia prawns

ठेक्का (ṭhēkkā) *वि* पक्का *n.* contract, lease, [illegible] work

ठेकब (ṭhēkab) *नां* ठिँगिनेबस्ने *n.* defenseless [illegible] servitude

ठेगान (ṭhēgān) *नां* ठेकाना

ठेगाना (ṭhēgānā) *नां* पत्ता *n.* address

ठेङ (ṭhēṅ) *नां* ठोस *n.* thick handy stick

ठेल (ṭhēl) *नां* ठेलन *n.* push, shove

ठेलगाडी (ṭhēlagāṛī) *नां* ठेलागाडी *n.* human-driven cart, hand-push cart

ठेलब (ṭhēlab) *म क्रि* धकेल्नु *vt.* to push

ठेलमठेल (ṭhēlamṭhēl) *नां* धेरैमा *n.* rush, push and pull

ठेलमठेल (ṭhēlamṭhēl) *नां* ठेलमठेल *n.* rush, pushing

ठेला (ṭhēlā) *नां* ठेला *n.* a pushcart

ठेलाएब (ṭhēlāēb) *म क्रि* ठेलाउनु *vt.* cause to push

ठेली (ṭhēlī) *नां* ठेली पसल *n.* pile

ठेस (ṭhēs) *नां* ठेस *n.* offence, stumble

ठेस लगब (ṭhēs lagab) *म क्रि* ठेस खानु *vi.* to stumble

ठेसगर (ṭhēsagar) *वि* निर्भीक *n.* bold

ठेसब (ṭhēsab) *म क्रि* हिँड्दा खुट्टामा ठक्कर खानु *vi.* to stumble

ठेसर (ṭhēsar) *वि* निर्भीक *adv.* bold

ठेसा (ṭhēsā) *नां* एक किसिमको गहना *n.* an ornament

ठेही (ṭhēhī) *नां* थकान *n.* fatigue, tiredness

ठेहुन (ṭhēhun) *नां* घुँडा *n.* knee

ठेहुना (ṭhēhunā) *नां* घुँडा *n.* knee

ठेहुनी (ṭhēhunī) *वि* ठेहुन

ठेहुनी (ṭhēhunī) *नां* सानो हाँगा *n.* small branch of tree, twig

ठैंगा (ṭhaṅgā) *नां* ठुसी *n.* stick, smaller than sotti

ठोंठ (ṭhōṅṭh) *नां* घाँटी *n.* neck, throat

ठोंठ मोकब (ṭhōṅṭh mōkab) *म क्रि* गला दबाउनु *vt.* to strangle

ठोंठिआएब (ṭhōṅṭhiāēb) *म क्रि* निष्कासित गर्नु *vt.* to knock out, expel

ठोकब (ṭhōkab) *म क्रि* ठोक्नु *vt.* to put inside with the help of hammer by hitting pat

ठोकर (ṭhōkar) *नां* ठोकर *n.* blow, collision

ठोकर खाएब (ṭhōkar khāēb) *म क्रि* ठोकर खानु *vt.* to receive setback

ठोकाएब (ṭhōkāēb) *म क्रि* ठोकाउनु *vt.* to get sth hit

ठोकाएब (ṭhukāeb) *स क्रि* ठोकनू *vt* to collide

ठोङा (ṭhoṛā) *ना* कागजी झोला *n* paper bag

ठोप (ṭhop) *ना* बिन्दिया *n* small round jewel worn on forehead made of pure drop

ठोर (ṭhor) दे. ओठ

ठोर बिजकाएब (ṭhor bijakāeb) *स क्रि* मनेमनमे मोठ बनाउनु *vt* to twist lip as if to weep

ठोस (ṭhos) *वि* ठोस *adj* strong, solid, concrete, permanent

ठोहि पारब (ṭhoh pārab) *स क्रि* जोरसँ कनू *vt* to weep aloudly

ठोहि पारि कऽ कनब (ṭhoh pāri kar kanab) *स क्रि* जोरसँ कनू *vt* to weep bitterly

ड

डेगाएब (ḍagāeb) *स क्रि* डानू (अन्य कार्य) *vt* to snatch out

डेसब (ḍasab) *स क्रि* डसनू (सर्प) *vt* (snake) to bite, sting

डकब (ḍakab) *स क्रि* कड़ा शब्द मारनू *vt* to utter sharp

डकरब (ḍakarab) *स क्रि* डकारनू *vt* to bellow

डकार (ḍakār) *ना* डकार *n* belching

डकैत (ḍakait) *ना* डकैत *n* dacoit, robber

डकैती (ḍakaitī) *ना* डकैती *n* robbery

डकैती करब (ḍakaitī karab) *स क्रि* डकैती करनू *vt* to rob, plunder

डकैती मारब (ḍakaitī mārab) दे डकैती करब

डगब (ḍagab) *स क्रि* विचलित हुनू *vi* to deviate

डगमग (ḍagamag) *वि* हलिडुलिरहल *adj* trembling, quivering

डगमगाएब (ḍagamgāeb) *स क्रि* डगमगाउनू *vt* to shake, shiver, shake

डगर (ḍagar) *ना* बाटो *n* village path, dusty road

डगरा (ḍagarā) *ना* डाला *n* round winnowing basket

डगरी (ḍagarī) *ना* साना डाला *n* a small basket

डगहर (ḍagahar) *ना* बाटो *n* path way

डहकाब (ḍahkāb) *स क्रि* डाकनू (अन्तर्वार्ता) *vt* to chat with a start

डङ्क (ḍaṅk) *ना* डङ्का *n* sting

डङ्क मारब (ḍaṅk mārab) *स क्रि* डसनू *vt* to prick with sting

डटब (ḍaṭab) *स क्रि* डटनू *vi* to stand firmly

डढ़ब (ḍaṛhab) *स क्रि* डढ़नू *vi* to burn

डण्डा (ḍaṇḍā) *ना* मोटो *n* wood stick

डण्डी (ḍaṇḍī) *ना* टेर *n* stick, stem from which fruits grow, leg, stalk

डण्ड (ḍaṇḍ) *ना* सजाय *n* punishment

डण्डा (ḍaṇḍā) *ना* डन्डा *n* stick, wand

डण्डी (ḍaṇḍī) *ना* फलाम डन्डी *n* iron rod

डण्डी तराजू (ḍaṇḍī tarājū) *ना* दण्ड तराजू *n* weighing balance

डण्डीफोर (ḍaṇḍiphor) *ना* शिखो *n* acne

डण्डोत (ḍaṇḍot) *ना* डण्डवत् *n* salutation

डपट (ḍapaṭ) *ना* डाँट *n* threatening, rebuke, scolding

डपटब (ḍapaṭab) *स क्रि* डपटनू *vt* to rebuke, scold threaten

डपोर (ḍapor) *ना* कलाको भुसको खाल्हा *n* dry husk of banana

डपोरशङ्ख (ḍaporaśaṅkh) *ना* धुँवे तक ना भोरे काम गर्ने मानिस *n* one who talks big but does little

डफरा (ḍapharā) *ना* एक किसिमको बाजा *n* tambrel

डफ्फा (ḍaphphā) *ना* लोग्ने *n* batch

डबकब (ḍabakab) *स क्रि* (तरल पदार्थ) जम्मा हुनु *vi* (liquid materials) to accumulate

डबडबाएब (ḍabaḍabāeb) *स क्रि* डबडबाउनू *vt* (eyes, etc.) to be filled

डबरा (ḍabarā) *ना* खाल्टो *n* ditch

डबरा डबरी (ḍabarā ḍabarī) *ना* डबरा खाल्टाखुल्टी *n* pool, small pond, swamp

डबरी (ḍabarī) *ना* साना खाल्टो *n* a small ditch

डबल (ḍabal) *वि* दोब्बर *adj* double

डबरी (ḍabarī) *ना* पाटी *n* perch

डबाडब (ḍabāḍab) *वि* लबालब *adj* full to the brim

डबाडोल (ḍabāḍol) *वि* अस्थिर *adj* unstable

डब्बा (ḍabbā) *ना* डब्बा *n* (train) compartment, bogie

डब्बा (ḍabbā) *ना* डिब्बा *n* packet

डमरू (ḍamarū) *ना* डमरु *n* labor

डम्फा (ḍamphā) *ना* डम्फु *n* a large size drum

डम्हा (ḍamhā) *वि* पाक बना भारको (फल) *adj* (fruit) matured to ripe

डर (ḍar) *ना* भय *n* fear, risk

डर देखाएब (ḍar dekhāeb) *स क्रि* डर देखाउनू, धम्क्याउनू *adj* to threaten

डर लागब dar lagab भो.क्रि. ...

डरकस darakas ना. ...

डरखेरुवा darakhēruvā ना. ...

डरपोक darapōk वि. ...

डराब (darab) स.क्रि. ...

डराइक darāhuk वि. ...

डरायब darāeb भो.क्रि. ...

डरायल darāēbl भो.क्रि. ...

डरावन darāōn वि. ...

डरावना (darāvanā) वि. ...

डलना ḍanna ना. ...

डलर dalar ना. ...

डल्फिन ḍalphin ना. ...

डसना ḍasanā ना. ...

डसब ḍasab भो.क्रि. ...

डस्टर ḍastar ना. ...

डहब ḍahab स.क्रि. ...

डहल ḍahal वि. ...

डाइ ḍāṛ ना. ...

डाँड़ ḍāṁṛ दे. ...

डाँड़ब ḍāṁṛab भो.क्रि. ...

डाँक (ḍāṁṛ) ना. ...

डाँड़ (ḍāṁṛ) ना. ...

डाँक टूटब (ḍāṁṛ ṭūṭab) भो.क्रि. ...

डाँक धरब (ḍāṁṛ dharab) भो.क्रि. ...

डाँक लागब (ḍāṁṛ lāgab) भो.क्रि. ...

डाँक सकत करब (ḍāṁṛ sakat karaba) भो.क्रि. ...

डाँट (ḍāṁṭ) ना. ...

डाँट (ḍāṁṭ) ना. ...

डाँड़ब ḍāṁṛab भो.क्रि. ...

डाँर ḍāṁr ना. ...

डाँर ḍāṁr ना. ...

डाइनमाइट ḍāinamāiṭ ना. ...

डाइनासौर ḍāinasaur ना. ...

डाइपर ḍāipar ना. ...

डाम ḍām ना. ...

डाक ḍāk ना. ...

डाक मशमूल ḍāk mashamūl भो.क्रि. ...

डाक सञ्चार ḍāk sañchār ना. ...

डाकघर ḍākaghar ना. ...

डाक्टर ḍāktar दे. ...

डाका ḍākā ना. ...

डाका ḍākā ना. ...

डाकू ḍākū ना. ...

डाक्टर ḍāktar ना. ...

डाक्टरी ḍāktarī वि. ...

डाटब ḍāṭab भो.क्रि. ...

डाबी ḍābī ना. ...

डाबी ḍābī ना. ...

डाबल करब ḍābal karab भो.क्रि. ...

डाबी ḍābī ना. ...

डाभ ḍābh ना. ...

डाम ḍām दे. ...

डाम ḍām ना. ...

डाम ḍām ना. ...

डाम ḍām ना

दुबाहब (dubāhab) संक्रि दुब ... wade ... walk ... through

दुमब dumab, दे दुबब

दुमरि dumari) ना बुढ़ी n a ... grass

दुमल dumal) वि दुबला thin sickly ...

दुमाएब dumāeb) संक्रि दुब ... walk ... through ... liquid

दुषि ,dusi ना दुख पहुँचाने का काम n. working ... doing ... doing

दुस्मि मारब (dusmi mārab) संक्रि दुश्मन ... kill ... enemy ... crush

देउर deura ना देवर ... and n nat

देओढ़ी (deoṛhi ना मंदिर deoṛhī n a ... temple ... residence

देग deg ना कटोरा n soup

देग इठाएब deg uṭhāeb संक्रि ढिंढोरा ... proclaim ... proclaim

देग नापब deg nāpab संक्रि छिपा काम ... (to move ... (to move ... hide ... work ... secretly)

देग बढ़ाएब (deg barhāeb संक्रि आगे बढ़ना ... to step up

देगची (degci ना खाना पकाने का छोटा n a ... cooking pot

देगा-देगी (deg-degi क्रि वि धीरे-धीरे adv gradually

देढ़ deṛh सं संख्या one and a half

देखा dekha क्रि भाग्य भाव और भाग्य ... भाग्य ... one ... one ... one

ढ

ढैंसना ढेकुण *dhaisnā dhekuṇ* *ना* खसे स्याप्रा *n* a large bug

ढकण *dhakaṇ* *सं क्रि* ढाक्ने *v* cover

ढकरब *dhakarab* *सं क्रि* ढाक्ने *v* scatter, throw down

ढकाउब *dhakāuba* *सं क्रि* ढाक्न लगाउनु *v* cause to cover

ढंग *dhaṅg* *ना* तरिका *n* style, way, method

ढक *dhak* *ना* ढक *n* a measure of weight

ढकढक *dhakadhaki* *सं क्रि* ढकढक *onom* the sound produced while striking something, knocking at the door

ढकढकाउब *dhakadhakāiba* *सं क्रि* ढकढकाउन *v* cause to knock

ढकढोल *dhakadhol* *वि* बेडौल *adj* awkwardly large, ill-shaped

ढकना *dhakanā* *ना* बिर्को ढक्कन *n* lid

ढकनी *dhakanī* *ना* ढकनी *n* a small cover

ढकब *dhakab* *सं क्रि* ढाक्नु *v* cover, wrap

ढकर-ढकर *dhakara-dhakar* *वि* बैल गाडाको आवाज *adj* creaking of a loose-wheeled cart

ढकार *dhakār* *ना* ढकार *n* belching

ढकार करब *dhakār karab* *सं क्रि* ढकार्नु *v* belch

ढकिया *dhakiyā* *ना* ढाकी *n* a bamboo basket

ढकोसब *dhakosab* *सं क्रि* बिल्ला *v* gulp

ढकोसला *dhakosalā* *ना* ढाकछोप *n* ostentation

ढक्क *dhakk* *ना* ढक्क *n* a measure of weight

ढक्कनि *dhakkani* *ना* ढक्कनि *n* cover, cap, lid

ढङ्ग *dhaṅg* *ना* प्रणाली *n* manner, method, procedure, skill

ढङ्गर *dhaṅgar* *वि* राम्रो *adj* suitable, appropriate, well-mannered

ढट्ठा *dhaṭṭhā* *ना* धोतीमा कम्मरमा बाँधिने भाग *n* the part of the dhoti tucked into the waist

ढनढन *dhanadhan* *ना* मन्दिरमा बज्ने आवाज *n* chattering sound

ढनढनाएब *dhanadhanāeb* *सं क्रि* मन्दिरमा घण्टी बजाउनु *v* to ring the bell in a temple

ढब *dhab* *ना* ढक्कन *n* another shape, cover, lid

ढब-ढब *dhabadhab* *ना* ठिंगा हुँदाको ढक्कने आवाज *n* sound of a short drum

ढबकब *dhabakab* *सं क्रि* घस्नु *v* be worried, be scared

ढबकाब *dhabakāba* *सं क्रि* ढबकाउनु *v* cause to be worried

ढबकाहा *dhabakāhā* *वि* ढिपेरा *adj* sloppy

ढलमन *dhalaman* *वि* ढलमलाउने *adj* unsteady, vacillating

ढलमल *dhalamal* *ना* लरखर *n* stagger

ढलान *dhalān* *ना* ढलान *n* inclination, slope

ढलनाब *dhalanāb* *सं क्रि* ढलनु *v* collapse, fall down, slide

ढलमेल *dhalamel* *वि* आवारा *adj* wandering, vagabond

ढलमेलपन *dhalamelapan* *ना* आवारापन *n* vagabond behaviour

ढाँचा *dhāṅcā* *ना* ढाँचा *n* pattern, structure, manner

ढाकछोप *dhākachop* *ना* ढाकछोप *n* concealing, covering, hiding, mistake, cover-up

ढाक *dhāk* *ना* ढाकी *n* huge basket

ढकनि *dhakani* *ना* ढकनि *n* cover, lid

ढकरी *dhakarī* *ना* ढकरी *n* large bamboo basket

ढङ्ग *dhaṅg* *ना* *n* bamboo bundle, basket of cane or bamboo

ढाकब *dhākab* *सं क्रि* ढाक्नु *v* to put over a lid or cover

ढाकछोप *dhākachop* *ना* ढाकछोप *n* concealment

ढाकण *dhākaṇ* *ना* ढाकण *n* encouragement, hope

ढाकब *dhākab* *सं क्रि* ढाक्नु *v* to pour

ढाकन *dhākan* *ना* ढाकन *n* whisky

ढाक्नु *dhāknu* *सं क्रि* ढाक्नु *v* to pour, to cover

ढाक्ने *dhākne* *ना* ढाक्ने *n* shirt, bucket, guard

ढाल पसाब *dhāl pasāba* *सं क्रि* बहाना गर्नु *v* to pretend

ढाल्नु *dhālnu* *सं क्रि* ढाल्नु *v* to demarcate

ढुङ्गे *dhuṅge* *ना* ढकार *n* collection

ढुङ्गे लहर *dhuṅge lahar* *सं क्रि* एक ढकारको समयसम्म बढाई to consider, e.g., to be

ढुङ्गो *dhuṅgo* *वि* गर्भवती *adj* pregnant

ढुकना *dhukanā* *ना* बाल्ने दियो *n* small lamp

ढिलाइ *dhilāi* *ना* ढिलाइ *n* slackness, delay

ढिलासुस्ती *dhilāsustī* *ना* ढिलासुस्ती *n* delay, slackening

ढिस्को *dhisko* *ना* ढिस्को *n* mound

ढुँड *dhuṅḍa* *ना* गर्भावस्था *n* pregnancy

ढुँड हुनब *dhuṅḍa hunab* *सं क्रि* पेट बोक्नु *v* to be pregnant

ढुङ्गो *dhuṅgo* *वि* निर्लज्ज *adj* bold, shameless, impudent, brazen

ढुवाइ *dhuvāi* *ना* ढुवाइ *n* impudence

ढुवाब *dhuvāba* *सं क्रि* बढ्नु हुनु *v* to grow, to become

ढेक *dhek* *ना* ढुकुर *n* goose

ढील *dhil* *वि* ढिलो *adj* loose

ढील पर्ब *dhil parab* *सं क्रि* ढिलो पर्नु *v* to loosen

ढुकढुकी *dhukadhukī* *ना* ढुकढुकी *n* heart-beat, pulse beat, palpitation, throbbing

ढुकब *dhukab* *सं क्रि* पस्नु *v* enter

ढुकाउब *dhukāuba* *सं क्रि* पस्नलाई *v* to cause to enter, to push in, to enter

ढुकुर *dhukur* *ना* ढुकुर *n* dove

ढुकुरझैं *dhukurajhaiṅ* *वि* भित्रका दर्शकजस्तै *adj* simple

ढुवानी *dhuvānī* *ना* ढुवानी *n* transportation

ढुवानी करब *dhuvānī karab* *सं क्रि* ढुवानी गर्नु *v* to transport

ढुसी *dhusī* *ना* ढुसी *n* mildew, fungus

ढुँढब *dhuṅḍhab* *सं क्रि* खोज्नु *v* to search, find

ढैंपनि *dhaiṅpanī* *ना* भुत्ला *n* egg

ढेकब *dhekab* *सं क्रि* ढकार्नु *v* belch

ढेका *dhekā* *ना* कम्मरपछाडि बेरिएका धोतीको फेरा *n* the end of the dhoti tucked behind waist

ढेकार *dhekār* *ना* ढकार *n* belching

ढेकि *dhekī* *ना* ढिकी *n* a wooden apparatus for rice pounding

ढेकी *dhekī* *ना* ढिकी धान कुट्ने काठको साधन *n* a wooden manual apparatus for rice pounding

ढेकुल *dhekul* *ना* ढुनगबाट पानी तान्न प्रयोग गरिने बोझको भाग *n* a boom for lifting water

ढेङ *dheṅ* *ना* मुढा (काठको) *n* a log of wood

ढेङ्गी *dheṅgī* *ना* काठको सानो टुक्रो *n* a small piece of wood

ढेबुवा *dhebuwā* *वि* किसिम *adj* like, accessory

ढेप *dhep* *ना* नेपाली कागजको पुर्जिएका *n* sheet of Nepalese paper

ढेपाहि *dhepāhi* *ना* ईंटाजोडी *n* bricklaying

ढेपा *dhepā* *ना* पुतो राम्रो *n* bung

ढेपु *dhepu* *वि* मोटाएका हातमा भाको *adj* fat, lumpy

ढेमना-ढेमनी *dhemanā dhemanī* *ना* झ्याउ

बालबालिकाहरू *n.* a host of small children
ढेर (dhēr) *ना.* ढेर *n.* heap, lump, a large amount
ढेर (dhēr) *वि.* अत्यधिक *adj.* plenty
ढेरिआएब (dhēri'āēb) *स.क्रि.* ढेर बनाउनु *vt.* to heap up
ढेरी (dhēri) *ना.* ढेरी *n.* heap
ढेरी बनाएब (dhēri banā'ēb) *स.क्रि.* ढेर बनाउनु *vt.* to pile up, heap up
ढेरी लगाएब (dhēri lagā'ēb) *स.क्रि.* थाक लगाउनु *vt.* to pile up a heap
ढेला (dhēlā) *ना.* ढिक्का *n.* lump of clay
ढोअब (dhōā'ab) *स.क्रि.* बोक्नु *vt.* to carry
ढोएब (dhōē'b) *स.क्रि.* बोकाउनु *vt.* to carry
ढोङ्गी (dhōṅgī) *वि.* पाखण्डी *adj.* hypocrat
ढोरिया (dhōriyā) *ना.* एक प्रकारको सर्प *n.* a snake
ढोंडी (dhōṇḍī) *ना.* नाभि *n.* navel
ढोबब (dhō'ab) *स.क्रि.* ढुवानी गर्नु *vt.* to transport, carry bear
ढोकब (dhōkab) *स.क्रि.* बन्द गर्नु *vt.* to close shut
ढोका (dhōkā) *ना.* ढोका *n.* gate door
ढोङ (dhōṅ) *ना.* ढोङ *n.* hypocrisy trick
ढोरही (dhōrahī) *ना.* नाइटो *n.* navel
ढोरिया (dhōriyā) *ना.* एक किसिमको सर्प *n.* a kind of snake
ढोल (dhōl) *ना.* ढोल *n.* drum
ढोलक (dhōlak) *ना.* बाजा *n.* a musical instrument
ढोलक (dhōlak) *ना.* भादल *n.* a long round drum beaten at both ends with the hands
ढोलकिया (dhōlakiyā) *ना.* ढोलक *n.* a drum player
ढोली (dhōlī) *ना.* ढोली *n.* a pack of 200 betel leaves
ढौवा (dhauā) *ना.* पैसा *n.* a coin
ढौरब (dhaurab) *स.क्रि.* चरबा रङ (सेतो) लगाउनु *vt.* to whitewash

त

त *n.* [illegible]

तइ *pron.* [illegible]

तइँ *pron.* [illegible]

तइले *pron.* [illegible]

तइसम्म *pron.* [illegible]

तइसम्मले *pron.* [illegible]

तउ *pron.* [illegible]

तउँ *pron.* [illegible]

तउले *pron.* [illegible]

तउसम्म *pron.* [illegible]

तउसम्मले *pron.* [illegible]

तकदीर *n.* [illegible]

तकलिफ *n.* [illegible]

तकिया *n.* [illegible]

तकिया *n.* [illegible]

तकिया

हुरry adj.

तड़फड़ी (tafaharī) *सं.* तड़ातड़ी *n.* haste

तड़ब tarab *सं.* क्रि. खाना *v.* to fry

तड़ातड़ (tafatar) *क्रि.वि.* तड़ातड़ *adv.* in quick succession

तड़िपिवा (tafipibā) *सं.* तड़ी पिवक्कड़ *n.* a toddy addict

तड़ुल (tarḍul) *सं.* चावल *n.* rice

तत tat *क्रि.वि.* वहाँ *adv.* there

तत tata *क्रि.वि.* तत्पश्चात् *adj.* subsequent

ततए (tatae) *क्रि.वि.* यहाँ *adv.* here

ततनी (tatnī) *क्रि.वि.* उतनी *adj.* that much

ततबा (tatbā) *क्रि.वि.* उतना *adj.* so much

ततबे (tatabe) *क्रि.वि.* यहाँ *adv.* only so much

ततमत (tatmat) *सं.* दोहरा अनिश्चयता *n.* hesitation, dilemma

ततमतएब tatamatāeb *सं.क्रि.* हिचकिचाना *v.* to hesitate, be uncertain

ततहि (tatahi) *क्रि.वि.* वहीं *adv.* only there

ततारब tatāeb *सं.क्रि.* बैठाना *v.* to set up

तते tate *क्रि.वि.* उतना *adj.* that much

ततेक tatek *क्रि.वि.* इतना *adj.* so much

तत्काल tatkāl *क्रि.वि.* कुछ समयका लागि *adv.* temporarily, for the time being

तत्कालीन tatkālin *वि.* तत्कालीन *adj.* contemporary, simultaneous, concurrent, the then

तत्क्षण tatkṣaṇ *क्रि.वि.* तत्क्षण बेला *adv.* then and there

तत्क्षणता tatkṣaṇatā *सं.* तत्क्षणता *n.* timeliness

तत्व tattva *सं.* तत्व *n.* segment, element, essence, substance

तत्ववेद tattvavēd *सं.* तत्ववेद *n.* philosophical knowledge

तत्पर (tatpar) *वि.* तत्पर *adj.* prompt, ready, alert

तत्परता (tatparatā) *सं.* तत्परतापूर्णता *n.* readiness, readiness, alertness

तत्पश्चात् (tatpaścāt) *सम.* तत्पश्चात् *conj. ind.* moreover, after that, thereafter

तत्पुरुष (tatpuruṣ) *सं.* क्रि. तत्पुरुष *n.* great

contemptuous *n.* a hand with a short handle

तत्व tatva *सं.* तत्व *n.* substance, element, essence, substance

तत्वावधान tatvāvadhān *सं.* तत्वावधान *n.* auspices, sponsorship

तत्सम tatsam *वि.* तत्सम *adj.* [word] borrowed from Sanskrit without phonological change

तत्सम्बन्धित tatsambandhit *वि.* तत्सम्बन्धित *adj.* pertaining, connected to, related to, concerning

तथा tathā *सं.क्रि.* तथा *conj.* and, as well as

तथाकथित tathākathit *सं.* तथाकथित *n.* so-called, so-called, so-named, self-styled

तथापि tathāpi *सं.क्रि.* तथापि *conj.* however, nonetheless, nevertheless

तथास्तु tathāstu *सं.क्रि.* तथास्तु *interj.* so be it

तथैव tathaiva *वि.* तथैव *adj.* similar

तथ्य tathya *सं.* तथ्यांक *n.* reason, truth, fact

तथ्यहीन tathyahīn *वि.* तथ्यहीन *adj.* unfounded, baseless

तथ्याङ्क tathyāṅk *सं.* तथ्याङ्क *n.* data, fact

तथ्याङ्कशास्त्र tathyāṅkśāstra *सं.* तथ्याङ्कशास्त्र *n.* statistics

तथ्याङ्कशास्त्री tathyāṅkśāstrī *सं.* तथ्याङ्कशास्त्री *n.* statistician

तदनुरूप tadanurūp *वि.* तदनुरूप *adj.* accordingly

तदर्थ tadarth *क्रि.वि.* तदर्थ *adv.* on a particular purpose, ad hoc

तदाकार tadākār *वि.* तदाकार *adj.* proportional

तदाकारता tadākāratā *सं.* तदाकारता *n.* proportionality, congruence, congruity

तद्भव (tadbhav) *सं.* तद्भव *n.* [word] derived (from Sanskrit) through normal phonological changes

तन tan *सं.* तन *n.* body

तनकाएब tanakāeb *सं.क्रि.* तनकाएब *v.* to shrivel

तनकाम tanakām *सं.* तनकाम *n.* [illegible]

तनतनाएब tanatanāeb *सं.क्रि.* तनतनाएब *v.* to give [illegible]

तनब tanab *सं.क्रि.* तनाव *n.* to stretch, strain

तनमन धन tanamana dhan *सं.* तनमनधन *n.* [illegible] and one's wealth

तनय tanay *सं.* तनय *n.* son

तनया tanayā *सं.* तनया *n.* daughter

तनावपूर्ण tanāvpūrṇ *सं.* तनावपूर्ण *n.* [illegible]

तनाव tanāv *सं.* तनाव *n.* tension, [illegible]

तनावग्रस्त tanāvgrast *वि.* तनावग्रस्त *adj.* tense

तनिक tanik *वि.* तनिक *adj.* a little

तनुक tanuk *वि.* कोमल *adj.* tender, delicate

तनुका tanukā *सं.* तनुका *n.* offering of milk

तनुकाएब tanukāeb *वि.* मुकाएब *adj.* decrease

तनुज tanuj *सं.* तनुज *n.* son

तनुजा tanujā *सं.* तनुजा *n.* daughter

तन्त्र tantra *सं.* तन्त्र *n.* [illegible] charm, a religious [illegible] supernatural powers

तन्त्रता tantratā *सं.* तन्त्रता *n.* systematicity

तन्त्रमय tantramaya *वि.* तन्त्रमय *adj.* [illegible]

तन्त्रिका tantrikā *सं.* तन्त्रिका *n.* nerve

तन्त्रिकातंत्र tantrikātantra *सं.* तन्त्रिकातन्त्र *n.* [illegible]

तन्दुरुस्त tandurust *वि.* तन्दुरुस्त *adj.* healthy

तन्दूर tandūr *सं.* तन्दूर *n.* [illegible]

तन्दूरी tandūrī *वि.* तन्दूरी *adj.* [illegible]

तन्मय tanmay *वि.* तन्मय *adj.* absorbed *n.* [illegible]

तन्मयता tanmayatā *वि.* तन्मयता *adj.* [illegible]

तन्य tanya *वि.* प्रदेश्य *adj.* [illegible]

तन्वी tanvī *वि.* दुबैर पातले (महिला) *adj.* [illegible]

तप tap *सं.* तपस्या *n.* penance

तपत tapat *वि.* तप्त *adj.* hot

तपत हुनब tapat hunāb *सं.क्रि.* तप्त्व *v.* to be [illegible]

तपसी tapasī *सं.* तपस्वी *n.* one engaged in penance, an ascetic

तपसील tapasīl *वि.* तपसिल *adj.* following

तपसीलबमोजिम tapasīlbamojim *वि.क्रि.* तपसिलबमोजिम *adv.* as follows

तपस्या tapasyā *सं.* तपस्या *n.* austerity, penance

तपस्वी tapasvī *सं.* तपस्वी *n.* an ascetic

तपस्विनी tapasvinī *सं.* (महिला) तपस्विनी *n.* female engaged in penance

तप्त tapt *वि.* तप्त *adj.* heated, inflamed

तब tab *सर्व.* तब *pron.* then

तबब tabab *सं.क्रि.* तबब *v.* to become hot

तबला tablā *सं.* तबला *n.* a pair of round drums played with the hands and used especially in dancing, tabla

तबलावादक tablāvādak, *सं.* तबलावादक *n.* one who plays on tabla

तबल्ची tablcī *सं.* तबलावादक *n.* one who plays a drum called tabla

तबाह tabāh *वि.* तबाह *adj.* harassed, ruined, wrecked

तबाहि tabāhi *सं.* तबाही *n.* harassment

तबे tabe *क्रि.* तब *adv.* then

तम tam *वि.* अन्धकार *adj.* dark

तमघैल tamaghail *सं.* धातुको बनको गाडी *n.* metal made ornament

तमतम करब tamatam karab *सं.क्रि.* तिमतमाउनु *v.* to be furious

तमरी (tamarī) *सं.* खुर्पा हतियार *n.* spade work

तमब (tamab) *सं.क्रि.* खन्ने (खेत आदि) *n.* field to dig and turn up soil with spade

तमसगीर tamasgīr *सं.* दर्शक *n.* audience

of stroke; suppliant

तमसब tamasab *मजि* Transl. v. to be angry, be incensed

तमसबब tamasabb *मजि* Transl. v. to exacerbate, be angry, lose temper

तमसबाह tamasbāh *मजि* Transl. adj. displeased

तमसाह (amasāh *मजि* quick, quick-tempered, hot-tempered, losing temper

तमसुक amsuk; *सं* *मजि* n. declaration, a bond, a deed, an agreement, a written acknowledgement, an obligation

तमाच amāl *सं* *मजि* n. drugging

तमाकुल (amāku *सं* *मजि* n. drug

तमाकुल खाएब (amāku khāeb *मजि* *सं* *मजि* v. to chew tobacco

तमाकु (tamāku) दे. **तमाकुल**

तमाम tamām *जि* *सं* *मजि* adj. complete, entire, all

तमाशा amāsā *सं* *मजि* n. a sight, a spectacle, amusement, exhibition, spectacle, display

तमाखी amākhī *सं* *मजि* n. one who sells hemp, slave

तमौठ (amauth *सं* *मजि* n. spaded field

तम्बैल tambāi *सं* *मजि* n. copper or brass water jar

तम्बाकु (ambāku) दे. **तमाकुल**

तम्बू ambū *सं* *मजि* n. tent

तम्बू tambū *सं* *मजि* n. tent

तय (aya *जि* *मजि* adj. settled, finalized, fixed

तयारी (ayārī *सं* *मजि* n. readiness, preparedness, preparation

तर tar *जि* *सं* *मजि* adv. beneath, below, under

तर tar *सं* *मजि* n. cream of milk

तर tar *जि* *मजि* adj. wet

तरक tarak *जि* *सं* *मजि* adv. early

तरका arakā *जि* *मजि* adj. other

तरकारी (arakārī *सं* *मजि* n. vegetable

तरकारी बारी tarakār bārī *सं* *मजि* n. kitchen garden

तरकीब tarakīb *सं* *मजि* n. nicknacker act

तरकीब लगाएब arakīb lagāeb *मजि* *सं* *मजि* v. to make a way, reason

तरबकी arakkī *सं* *मजि* n. progress

तरङ्ग arang *सं* *मजि* n. wave, ripple, electrodynamic oscillation

तरङ्गित arangit *जि* *सं* *मजि* adj. ripple

तरप tarap *सं* *मजि* n. a canal, a small irrigation channel

तराफ arāph *सं* *मजि* n. direction, side

तराफदारी arāphdārī *सं* *मजि* n. bigotry

तरब arab *मजि* *जि* n. a musical instrument

तरब arab *मजि* *जि* n. misery

तर-बतर tarabatar *जि* *मजि* adj. drenched

तरबा arabā *सं* *मजि* n. side, a step

तरबा खिआएब tarabā khiāeb *मजि* *जि* *सं* *मजि* v. to make a trouble, give annoy

तरबा चाटब arabā ātab *मजि* *जि* *सं* *मजि* v. to be servile

तरबा रोहब tarabā rohab *मजि* *जि* *सं* *मजि* v. to flatter

तरबार tarabār *सं* *मजि* n. sword

तरबूज tarabuj *सं* *मजि* n. watermelon

तरबूजा tarabujā *सं* *मजि* n. melon

तरल taral *जि* *सं* *मजि* adj. liquid, fluid

तरल इन्धन taral indhan *सं* *मजि* n. liquid fuel

तरल पदार्थ taral padārth *सं* *मजि* n. liquid materials

तरलीय tarallīy *जि* *सं* *मजि* adj. changeable

तरसब tarasab *सं* *मजि* n. longing, desire

तरसबब tarasabb *सं* *जि* *मजि* n. wool, yarn

तरह arah *सं* *मजि* n. kind, sort, manner

तरहत्थी arahatthī *सं* *मजि* n. palm of hand

तरही tarahī *सं* *मजि* n. cardio

तराई tarāī *सं* *मजि* n. Tarai, lowland

[illegible] of the [illegible] he [illegible] also called [illegible]

तरकारी tarakārī *सं* *मजि* n. one in another

तराजु arāju *सं* *मजि* n. balance, weighing machine

तरासब tarāsab *सं* *जि* *मजि* v. to carve, sculpt

तरिआएब tariāeb *मजि* *जि* *सं* *मजि* v. to make a person or thing ready, to prepare, to have

तरिआनब tariānab *सं* *मजि* v. to have [illegible] boat

तरिआन tariān *सं* *मजि* n. a long wide boat for carrying vegetables

तरिका arikā *सं* *मजि* n. device, method, manner

तरिया ariyā *सं* *मजि* n. [illegible]

तरुआ aruā *सं* *मजि* n. a method of cooking vegetables by dipping them in a batter and frying them in oil

तरुआर aruār *सं* *मजि* n. sword, dagger

तरुण [illegible] *सं* *मजि* n. young man

तरुणी aruṇī *सं* *मजि* n. young woman, girl

तर्क arka *सं* *मजि* n. reason, discussion, debate, argument, logic

तर्कबाज arkabāj *मजि* *जि* *सं* *मजि* adj. argue

तर्कबतर्क arkabitark *सं* *मजि* n. dispute, discussion, reasoning

तर्कशास्त्र arkaśāstra *सं* *मजि* n. logic, the science of reasoning

तर्कसङ्गत arkasaṅgat *जि* *सं* *मजि* adj. [illegible] well organized

तर्जन arjan *सं* *मजि* n. seasoning, mixing with spices

तर्पण arpaṇ *सं* *मजि* n. [illegible] dead

तर्फ arph *सं* *मजि* n. [illegible]

तर्ब arb *सं* *मजि* n. [illegible]

तलब वृद्धि talab vṛddhi *सं* *मजि* n. salary increment

तलवार talavār *सं* *मजि* n. sword

तला talā *सं* *मजि* n. sole, floor

तलाक talāk *सं* *मजि* n. divorce

तलाब talāb *सं* *मजि* n. pond

तलाश talāś *सं* *मजि* n. search, quest, enquiry

तलाश करब talāś karab *मजि* *सं* *मजि* v. to search

तल्लीन tallīn *सं* *मजि* n. state of absorbedness, deep concentration, busyness

तल्लीन tallīn *जि* *सं* *मजि* adj. engrossed, deep, preoccupied

तसर्थ tasarth *जि* *मजि* adj.

तसला tasalā *सं* *मजि* n. a cooking pot

तसली tasalī *सं* *मजि* n. a small cooking pot

तस्कर taskar *सं* *मजि* n. smuggler

तस्करी taskarī *सं* *मजि* n. smuggling, illegal trade, trafficking

तस्मात् tasmāt *जि* *मजि* adj. from here

तस्बिर tasbir *सं* *मजि* n. photograph, picture, painting, portrait

तस्बीर खिँचब tasvīr khiṁcab *मजि* *जि* *सं* *मजि* v. to take a picture

सह sah *सं* *मजि* n. side, slope, surface

सह लगाएब sah lagāeb *मजि* *जि* *सं* *मजि* v. to [illegible] oppose, [illegible] defeat

तहकिकात ahakikāt *सं* *मजि* n. enquiry, search, [illegible] examination, verification

तहखाना ahakhānā *सं* *मजि* n. vault, cellar, [illegible] basement

तहगर ahagar *जि* *मजि* adj. [illegible]

तहबर ahabar *जि* *मजि* adj. south

तहसका ahasakā *सं* *मजि* n. [illegible]

शब्दकोश

अक्षय *adj* अविनाशी, कभी न समाप्त होने वाला

अक्षय ऊर्जा *n* सौर, पवन आदि से प्राप्त ऊर्जा

अक्षय पात्र *n* कभी खाली न होने वाला बर्तन

अक्षय वट *n* प्रयाग का प्रसिद्ध वृक्ष

अक्षय्य *adj* अविनाशी

अक्षय्य तृतीया *n* वैशाख शुक्ल तृतीया

अक्षय्य निधि *n* स्थायी कोष

अक्षय्य पात्र *n* कभी खाली न होने वाला बर्तन

अक्षय्य वट *n* प्रयाग का प्रसिद्ध वृक्ष

अक्षय्य स्रोत *n* कभी न समाप्त होने वाला स्रोत

अक्षय्यता *n* अविनाशिता

अक्षय्यता का सिद्धांत *n* संरक्षण का सिद्धांत

अक्षय्यता के सिद्धांत *n* संरक्षण के सिद्धांत

अक्षय्यता सिद्धांत *n* संरक्षण का सिद्धांत

अक्षय्यता से *adv* अविनाशी रूप से

अक्षय्यता से युक्त *adj* अविनाशी

अक्षय्यता से संपन्न *adj* अविनाशी

अक्षय्यता से सहित *adj* अविनाशी

अक्षय्यता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता का *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के कारण *adv* नश्वरता के कारण

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता के लिए *adv* नश्वरता के लिए

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता को *adv* नश्वरता को

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता पर *adv* नश्वरता पर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता में *adv* नश्वरता में

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से *adv* नश्वरता से

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से युक्त *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से संपन्न *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से सहित *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीन *adj* नश्वर

अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता *n* नश्वरता

**अक्षय्यता से हीनता से हीनता से हीनता से हीनता से ह

ताल *m* सिर्फ *sing* a type of cymbal

ताल *m* लंबी *f* a lake

ताल *m* (लय) *f* music; rhythmic rhythm, time

ताल ठोकना *v* thrash सर्फ़ कुश्ती में प्रतिद्वंद्वी को चुनौती देने के लिए अपनी बगलों को थपथपाना to slap one's armpits in challenge to the opponent in wrestling

तालपत्र *m* palm leaf पुराने समय में लिखने के लिए ताड़ के पत्तों का प्रयोग the leaves of palm trees used for writing in ancient times

तालबद्ध *adj* rhythmic सिर्फ़ लय के साथ ही *adv* in rhythm

तालव्य *adj* palatal सिर्फ़ तालु से उच्चरित होने वाला *m* palatal

ताला *m* सिर्फ़ *sing* a padlock

ताला लगाना *v* lock सिर्फ़ ताला लगाकर बंद करना to lock with a padlock

तालाब *m* pond खुदा हुआ जलाशय

तालिका *f* table सिर्फ़ तालिका में table chart

तालिम *f* training सिर्फ़ प्रशिक्षण में training, education

तालिम केन्द्र *m* training centre सिर्फ़ तालिम देने का केन्द्र a training centre

तालिम दाता *m* trainer सिर्फ़ तालिम देने वाला trainer

तालिम देना *v* train सिर्फ़ तालिम देने के लिए to train

तालिम प्राप्त सैनिक *m* trained soldier सिर्फ़ तालिम प्राप्त सैनिक a commando

ताली *f* clapping सिर्फ़ तालियों के लिए

ताली बजाना *v* clap सिर्फ़ ताली बजाने के लिए to clap

तालु *m* palate सिर्फ़ मुँह के ऊपर का भाग the roof of the mouth

तालुक *m* estate सिर्फ़ ज़मींदारी या बड़ी जायदाद a large landed property, possession

ताल्लुक़ *m* relation सिर्फ़ रिश्ता या संबंध

ताव *m* heat सिर्फ़ गर्मी या गुस्से के लिए

ताव देखना *v* challenge सिर्फ़ चुनौती देने के लिए to challenge

ताश *m* cards सिर्फ़ खेलने के पत्ते a pack of playing cards

ताशदार *adj* having playing cards सिर्फ़ ताश वाला having playing cards

ताशी *f* clay सिर्फ़ मिट्टी का बर्तन earthenware

ताहि *pron* to him सिर्फ़ उसके लिए

ताहि दुआर *adv* to him सिर्फ़ उसके दरवाज़े पर to his door

तिकड़म *f* trick सिर्फ़ चालाकी से काम निकालने की युक्ति a clever trick

तिकड़मी *adj* crafty सिर्फ़ चालाकी से काम निकालने वाला crafty, cunning

तिकोना *adj* triangular सिर्फ़ तीन कोनों वाला triangular

तिजोरी *f* safe सिर्फ़ रुपये-पैसे रखने का लोहे का बक्सा a safe for money

तिनका *m* straw सिर्फ़ पेंढारी का एक टुकड़ा a straw

तिनतिनी *f* fever सिर्फ़ बुखार में होने वाली कंपकंपी shivering with fever

तिताइन *f* aunt सिर्फ़ मौसी *obl* aunt

तितिर-बितिर *adv* scattered सिर्फ़ इधर-उधर scattered, dispersed

तितिर-बितिर होएब *v* be scattered सिर्फ़ बिखर जाने के लिए to be scattered

तितौर *m* partridge सिर्फ़ तीतर का शिकार a partridge

तिथि *m* date सिर्फ़ तारीख़ का नाम a date

तिमन *m* breakfast सिर्फ़ सुबह का नाश्ता breakfast

तिरछा *adj* oblique सिर्फ़ टेढ़ा oblique

तिरछाना *adj* slanting सिर्फ़ टेढ़ापन लिए हुए slanting, oblique

तिरछालीमम *m* lemon सिर्फ़ खट्टा फल a sour lemon

तिरछालीमम *m* lemon सिर्फ़ मीठा फल a sweet lemon

तिरपट *m* tripod सिर्फ़ तीन पैरों वाला स्टैंड a tripod stand

तिरपन *n* fifty सिर्फ़ गिनती में ५३ the number 53

तिरपाल *m* tarpaulin सिर्फ़ बरसात से बचाने वाला कपड़ा waterproof canvas

तिरस्कार *m* insult सिर्फ़ अपमान में कहा गया शब्द an insulting remark

तिरस्कार करब *v* insult सिर्फ़ अपमानित करना to insult

तिरस्कारपूर्ण *adj* contemptuous सिर्फ़ तिरस्कार से भरा

तिरस्कृत *adj* abandoned सिर्फ़ छोड़ा हुआ rejected, abandoned

तिहुत *m* Mithila सिर्फ़ मिथिला क्षेत्र का पुराना नाम the ancient name of the Mithila region

तीक्ष्ण *adj* sharp सिर्फ़ धार वाला sharp-edged

तीक्ष्णता *f* sharpness सिर्फ़ धार की तेज़ी sharpness

तीत *adj* bitter सिर्फ़ कड़वा bitter

तीतर *m* partridge सिर्फ़ तीतर पक्षी a partridge

तीतल *adj* wet सिर्फ़ भीगा हुआ wet

तीतली *f* butterfly सिर्फ़ रंगीन पंखों वाला कीड़ा a butterfly

तीताइन *f* aunt सिर्फ़ मौसी *obl* aunt

तीत-बीत *adv* scattered सिर्फ़ इधर-उधर scattered, dispersed

तीत-बीत होएब *v* be scattered सिर्फ़ बिखर जाने के लिए to be scattered

तीतर *m* partridge सिर्फ़ तीतर का शिकार a partridge

तीथि *m* date सिर्फ़ तारीख़ का नाम a date

तीमन *m* breakfast सिर्फ़ सुबह का नाश्ता breakfast

तीमन *m* lemon सिर्फ़ खट्टा फल a sour lemon

तीमन *m* lemon सिर्फ़ मीठा फल a sweet lemon

तीरथ *m* pilgrimage सिर्फ़ तीर्थ यात्रा a pilgrimage

तीरथ-बरत *m* religious observance सिर्फ़ धार्मिक व्रत और पूजा religious fasting and worship

तीरथ-बरत करब *v* observe religious fasting सिर्फ़ धार्मिक व्रत रखना to observe religious fasting

तीरथ-बरत करैत *adj* observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाला observing religious fasting

तीरथ-बरत करैत *f* woman observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाली स्त्री a woman observing religious fasting

तीरथ-बरत करैत *m* man observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाला पुरुष a man observing religious fasting

तीरथ-बरत करैत स्त्री *f* woman observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाली स्त्री a woman observing religious fasting

तीरथ-बरत करैत पुरुष *m* man observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाला पुरुष a man observing religious fasting

तीरथ-बरत स्त्री *f* woman observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाली स्त्री a woman observing religious fasting

तीरथ-बरत पुरुष *m* man observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाला पुरुष a man observing religious fasting

तीरथ-बरत स्त्री करैत *f* woman observing religious fasting सिर्फ़ व्रत रखने वाली स्त्री a woman observing religious fasting

तीरथ-बरत पुरुष करैत

तीर *tir* *m* बाण arrow

तीरयन्त्र *trayantra* *m* विमान aeroplane

तीरव *tirab* *m* सिर head

तीरव *tirab* *m* मुलायम मुलेठी soft liquorice

तीरस्कृति *tiraskrti* *n* तिरस्कार disdain

तीर्थ *tirth* *m* पवित्र स्थान pilgrimage place

तीर्थ करब *tirth karab* *v* तीर्थयात्रा करना go on pilgrimage

तीर्थयात्रा *tirthyatra* *n* तीरथरा pilgrimage

तीर्थयात्री *tirthyatri* *n* तीर्थयात्रा करने वाला pilgrim

तीर्थाटन *thatan* *n* तीर्थयात्रा pilgrimage

तीस *tis* *n* तिल sesame seed

तीसबर *tisbar* *m* काली भरियाली हुई मिट्टी blackish clay

तीसवा *tisba* *m* तिलवाले चनका मिठाई sweet made of sesame

तीव्र *tiv* *adj* तीखा acute intense severe sharp

तीव्र गति *tivr gati* *n* तेज गति fast speed

तीव्रताबोधक *tivrtabodhak* *m* तीव्रताबोधक intensifier

तीस *tis* *m* तिल sesame

तीसम *tisam* *f* तिरछी *adj* slanting

तीसरी *tisri* *m* आगम proceed

तीहत्तरि *thattar* *m* तिहत्तर seventy three

तुक *tuk* *m* सही पूर्ति rhyme

तुकबन्दी *tukbandi* *m* (सा) तुकबन्दी rhyming

तुच्छ *tuchh* *adj* inferior, mean, trifling

तुच्छता *tuchhtā* *m* क्षुद्रता meanness

तुरत *turat* *f* तुरन्त *adv* immediately

तुरन्त *turant* *f* तुरन्त *adv* at once immediately

तुरते *turate* *m* तुरन्त *adv* at once

तुरही *turahi* *m* तुरही a kind of trumpet

तुरिजा *turija* *f* सम्बन्धक *n* concubine

तुरी *turi* *m* सिलाई करने का काम stitching

तुलना *tulnā* *m* समता *n* comparison resemblance

तुलना करब *tulna karab* *m* तुलना करना compare

तुलनाक आधार *tulnāk ādhār* *m* तुलना का आधार *n* base of comparison

तुलनात्मक *tulnātmak* *f* तुलनात्मक *adj* comparative

तुलनात्मक कारक *tulnātmak kārak* *m* तुलनात्मक कारक *n* comparative

तुलसीय *tulsiya* *f* तुलसीय *adj* corresponding

तुलबनिया *tulbaniā* *f* तुलने वाली *adj* comparable

तुलसी *tulsi* *m* तुलसीपौधा *n* a holy basil plant

तुलसीचौरा *tulsichaurā* *m* तुलसीचौरा *n* platform usually built around tulsi plant for planting basil to be worshipped

तुलसीनाम उठाएब *tulsinām uthāeb* *m* हाथमा तुलसी पत्र र आधारक मिलका दिशामा खाए to take oath with a basil leaf and upper coin in palm

तुला *tula* *m* तौलने वाला *n* weighing scale

तुलाँ *tulā* *m* तराजु तुला *n* the zodiac libra

तुलित *tulit* *f* तुलित *adj* comparable alike

तुल्य *tulya* *f* तुल्य *adj* equivalent alike

तुल्यता *tulyatā* *m* समानता *n* likeness equality equivalence

तुल्यधर्मता *tulyadharmatā* *m* समानधर्मता *n* similarity

तुषार *tushar* *m* तुषार *n* frost

तेजबल्ली *tejballi* *f* तेजपत्ता *n* bay leaf

तेजरी *tejri* *m* तेजी *n* speed

तेजस्वी *tejasvi* *m* तेजस्वी *n* brilliant

तेजाब *tejāb* *m* अम्ल *n* acid

तेजाबी *tejābi* *f* तेजाबी *adj* acidic

तेजाबी वर्षा *tejābi varsha* *m* अम्लीय वर्षा *n* acid rain

तेजी *teji* *m* तेजी *n* speed

तेजी *teji* *f* तेजी *adj* fast

तेजी *teji* *m* तेजी *n* rise in prices

तेजी *teji* *m* तेजी *n* speed

तेजी *teji* *m* तेजी *n* speed

तेजी *teji* *m* तेजी *n* speed

तेहन tehan *सर्व* वैसा *pro.* so or that kind, like such

तेहरबार, तेहरौब tharaub *स क्रि* बहुतबारतु *vt.* to repeat twice

तेहरा tehara *स्त्री* तेसरो व्यक्ति *n.* a third person

तेहाइ tehāi *स* तेहरे *num.* third

तेह्र tehr *स* तेहु १३ *num.* thirteen १३

तैंतालीस taintālis *स* त्रिचत्वारिंशत् ४३ *num.* forty three ४३

तैंतीस taintis *स* त्रयस्त्रिंशत् ३३ *num.* thirty three ३३

तैइस taisa *स* तेइस २३ *num.* twenty three २३

तैइसम taisam *वि* तेइसौं *adj.* twenty third

तैलौं taulo *वि* कि कार्यक्रम *adv.* as yet

तैनात tainat *वि* तैनाथ *adj.* posted ready alert

तैयार taiyār *वि* तयार *adj.* ready prepared

तैयार करब taiyār karab *स क्रि* तयार गर्नु *v.* to prepare

तैयार खाना taiyār khānā *स* तयार खाना *n.* readymade food

तैयार रहब taiyar rahab, *स क्रि* तयार रहनु *v.* to be ready

तैयार होयब taiyār hoyb *स क्रि* तयार हुनु *vi.* to get ready be prepared

तैयारी taiyārī *स* तयारी *n.* preparation

तैयारी पोशाक taiyārī pōśāk *स* तयारी पोशाक *n.* readymade garment

तैरब tairab *स क्रि* तैरनु *v.* to swim float

तोड़ (or) *स* तट *n.* course stretch level

तोड़कोड़, तोड़फोड़ tōṛphōṛ *स* तोडफोड *n.* vandalism

तोड़ब tōṛab *स क्रि* भाँच्नु *vt.* to break

तोड़ब tōṛab *स क्रि* भाँच्नु *vt.* to break

तोरी (tōṛī) *स* तोरी *n.* mustard

तोरी तेल (tōṛī tēl) *स* तोरीको तेल *n.* mustard oil

तों (tũ) *सर्व* तै *pro.* you

तोक (tōk) *स* किटान *n.* order, verdict, decision upon reason

तोकब (tōkab) *स क्रि* (मूल्य) तोक्नु *vt.* (price) to

fix

तोड़ब tōṛab *स क्रि* भाँच्नु *v.* to break, pluck

तोड़ी tōṛī *स* तोरी *n.* mustard

तोड़नपाक tōṛanpāk *स* भकभकाउनु *n.* stomach warmer

तोतरायब totarāyab *स* भकभकाउनु *n.* stammer

तोतरायब totarāyab *स क्रि* भकभकाउनु *n.* stammer

तोता tōtā *स* सुग्गा *n.* parrot

तोप tōp *स* तोप *n.* cannon

तोपखानी tōpkhānī *स* तोपचालको *n.* artillery

तोपब tōpab *स क्रि* ढाक्नु *v.* to cover hide

तोबड़ा tōbṛā *स* तोबडा *n.* a horse's nose bag

तोरण tōraṇ *स* तोरण *n.* festoon sacred doorway

तोरा tōrā *सर्व* तिमीलाई *pro.* you

तोरी tōrī *स* तोरी *n.* mustard

तोसक tōsak *स* डसना गद्दा *n.* mattress

तोहर tōhar *सर्व* तेरो *pro.* thy you

तौनी (tauni) *स* तौलिए [बाथरूमको पहिरन] *n.* wrapper

तौर taur *स* तरिका *n.* manner method, way

तौरतरिका taurtarika *स* तौरतरिका *n.* mode ways of doing things

तौल taul *स* तौलन *n.* weight measurement

तौलब taulab *स क्रि* तौल्नु *v.* to weigh

तौवा tauā *स* फराठो *n.* wide-necked earthen pot used for cooking rice *n.* cooking card

तौलब taulab *स क्रि* तौल्नु *v.* to weigh

तौलिया taulia *स* तौलिया *n.* towel

तौसिया tausiyā *स* फराठो

-तम -tam *प्रत्यय* तम *suffix* superlative degree -est

-तर -tar *प्रत्यय* [तुलनात्मक डिग्री बनाउन] *suffix* grammatical comparative degree -er

त्याग tyāg *स* त्याग *n.* abandonment desertion renunciation resignation divorce

त्यागपत्र tyāgpatr *स* परित्यागपत्र *n.* resignation

त्यागपत्र देब tyāgpatr deb *स क्रि* राजीनामा दिनु *v.* to resign

त्यागब tyāgab *स क्रि* त्यागनु *vt.* to abandon leave quit

त्यागब tyāgab *स क्रि* त्यागनु *vt.* to abandon leave quit

त्यागपत्र tyāgpatr *स* त्यागपत्र *n.* resignation

त्यागी tyāgī *वि* त्यागी *adj.* self-sacrificing generous

त्यौहार tyauhār *स* चाडपर्व *n.* festival

थकित thakit *स* थकित *adj.* tired

थकुचब thakucab *स क्रि* थिचेर मार्नु *v.* to crush

थकुचा thakucā *स* थकुचा *n.* fool

थकुचाहा thakucāhā *स* थकुचाहा *n.* henpecked husband

थकेट thakēṭ *स* थकाइ *n.* fatigue

थकेलि thakēli *स* थकाइ *n.* fatigue

थकेलिब thakēlib *स क्रि* थकाउनु *vt.* to tire

थकेलिब thakēlib *स क्रि* थकाउनु *vt.* to tire

थकेलिया thakēliyā *स* थकाइलाग्दो *adj.* tiring

थ

थकेपकाना thakepakaanaa स क्रि अपने धकधकाने को ... to control one's throbbing

थकथकाना thakathakaanaa स क्रि धकधक ... to throb

थकथकी thakathakii स स्त्री धकधकाने ... throbbing

थकना thakaanaa स क्रि धकधकाना ... to throb

थकथक thakathak स स्त्री धकधकाहट ... throbbing

थकथकाना thakathakaanaa स क्रि धकधकाना ... to make sh...

थकान thakaan स स्त्री धकधकाहट ... fatigue, weariness

थकित thakit वि धकधकाया हुआ ... throbbed

थकुचना thakuchanaa स क्रि पिचना ... to crush

थन than स पुं जानवरों, स्त्रियों ... cattle, breast

थनैला thanailaa स पुं थनों में ... to pus

थपकी thapakii स स्त्री धीरे ... slap

थपड़ी thapadii स स्त्री ... applaus

थपड़ी बजाना thapadii bajaanaa दे थपड़ी मारना

थपड़ी मारना thapadii maarnaa स क्रि थपड़ी मारना ...

थपथपाना thapathapaanaa स क्रि थपथपाना ...

थपना thapnaa स क्रि थपा ... to add

थपना thapnaa स क्रि थपड़ मारना

थपेड़ा thapeRaa स पुं थपड़ ... slapping

थल thal स पुं ... bank ...

थाना thaanaa स पुं ... wood ... cus...

थाना thaanaa स पुं ... down Was

थाह thaah स स्त्री ... water

थाहना thaahnaa स क्रि ... Fathoming

... reinforced concrete

थमकर thamakar वि ... durable, lasting

थामना thaamnaa स क्रि ... to stop temporary flow

थम्हराना thamharaanaa स क्रि ... to hang over

थर thar स पुं थर ... suppose, chunk, lump, mass

थाथर thaathar सं थरथर adj trembling, shuddering

थरथर काँपना tharathar kaaNpanaa स क्रि थरथर ... to tremble, shiver, shake

थरथराना tharatharaanaa स क्रि थरथराहट ... to shake

थरथरी tharathaa स्त्री थरथरी ... shivering, trembling fear

थरि thari स्त्री (बनावटी) आराम ... resting place

थरि बान्हब thari baandhab स क्रि घाव ... to develop swelling around the sore

थर्मामीटर thermaamiitarI स्त्री थर्मामीटर ... thermometer

थरथर thartharaahaT स्त्री थरथर ... body convulsion chills shaking

थलचर thalchar ... land place

थलकिच्चर thalakiccar स्त्री ... mud

थलगर thalagar वि स्त्रियों थलथली adj. muddy marshy

थलथल thalathal स्त्री थलथल ... flabbiness flabby flesh shaking due to weakness the shaking of fat loose flesh spongy

थलियर thaliyar स्त्री थलीरा ... plates

थस पेब thas peb स क्रि कमजोर ... to lose spirit

थहाथहि thathahaT स्त्री ... movement of water pump

थहियाना thahiyaanaa स क्रि थाह ... to search

थाकना thaknaa स्त्री थाक ... stock accumulation, collection

थाकब thakab अ क्रि थाकब्/थाकए v. to become tired, become weary

थाकल thakal क्रि भूतकाल adj. tired

थानी thāi अ स्थान n. place, location, the place

थानी दानी thāi dāi अ क्रि स्थान लए/दए v. to impose

थान than अ पूजा स्थान n. place of worship, holy place, a measure of length

थानो thano अ ठहरी चौकी n. police station/post

थापड़ thapat अ थप्पड़ n. slap

थापड़ मारब thapat mārab अ क्रि थप्पड़ मारब् v. to slap

थापब thāpab अ क्रि थापब् v. to hold that place to establish

थाम्हब thāmhab अ क्रि थाम्हब् v. to hold, support, prop up

थार thār अ थाल n. a large serving dish

थाली thāli अ थाली n. dish or plate to eat from

थाल thāl अ थाल n. dish plate

थाल thāl अ सिंदूर n. mud

थालकिच thālakic अ सिंदूर n. mud

थाला thālā अ खिरुआ थाकल ठाढ़ै n. bed of plant

थाली thāli अ थाली n. a dish, a tray, a plate

थाह thāh अ थाह n. knowledge, information, n. bottom, bottomless

थाह पाएब thāh pāeb अ क्रि थाह पाएब् v. to know

थाह हेराएब thāh herāeb अ क्रि थाह हेराएब् v. to be in trouble

थाहब thāhab अ क्रि थालीमे सहिनाइ बजा लगाएब् v. to album

थिएटर thiyetar अ नाट्यशाला n. theatre

थिचब thicab अ क्रि थिचब् v. to press, crush

थिति thiti अ स्थिति n. condition

थिरिगर thirigar क्रि समृद्ध adj. wealthy

थिर thir क्रि स्थिर adj. stable, constant, motionless, unchangeable, steady, determined

थिसयब thisyab अ क्रि थिसयब्/थिसयाएब् v. to cause to be stuck

थुंघि thunghi अ मुखड़ी n. muzzle

थुक thuk अ थूक n. human saliva, spittle

थुक आएब thuk āeb अ क्रि थूक आएब् v. to salivate

थुक फेकब thuk phekab अ क्रि थूक फेकब् v. to spit

थुकचकाएब thukchakāeb अ क्रि थूकचकाएब् v. to prepare

थुकब thukab अ क्रि थूक गर्ब v. to spit, to show contempt, to hate

थुकमथुकी thukkamthukki अ थूकथूक n. spittoon, v. to spit on another

थुकमफजीती thukkamphajiti अ थूकाथूकी n. ridicule, v. to ridicule

थुथुन thuthun दे थुथुन

थुथुनेब thuthunyab अ थुथुनेब् v. to nuzzle

थुनुवा thunuvā अ थुनुवा n. debt, custody

थुनेब thunab अ क्रि थुनेब् v. to mortgage, to pawn, to arrest

थुन्हा thunhā अ खाम्ह n. pillar

थुरब thurab अ क्रि थुरब् v. to crush

थू thū अ थूक आवाज n. spitting sound

थूक thūk अ थूक n. spit

थूकदानी thūkadāni अ थूकदानी n. spittoon

थूकब thūkab अ क्रि थूकब् v. to spit

थून thun अ कलौंहर n. swollen breast

थेथर thethar क्रि स्थान adj. impudent, shameless

थेथरिआ दब thetharyā dab अ क्रि थेथरिआ दब् v. to persist, to beg

थेथुगर thethugar क्रि हठीले adj. able, strong

थैला thailā अ थैला n. bag

थैली thaili अ थैली n. purse, wallet

दोह thoh क्रि थोड़केजि adj. a few, a bit, some

दोह toh क्रि कम adj. little

थोड़क thodak क्रि थोड़केजि adj. some, a few, a little

थोक thok अ थोक n. stock, bulk, wholesale goods or trade

थोक व्यापार thok vyāpār अ थोक व्यापार n. wholesale trade

थोक व्यापारी thok vyāpāri अ थोक व्यापारी n. a wholesale stockist

थोथ thothā क्रि थोथा adj. toothless

थोप thop अ थोपरा n. drop

थोपब thopab अ क्रि थोपब्/थोपाएब् v. to impose

थोपरा thopra अ थोपरा n. drop, mark, speck

थोपाएब thopāeb अ क्रि थोपाएब्/थोपब् v. to put up

हरा *विशे॰* [Hindi] green; unripe; inexperienced; fresh; lush; (of wood) not dry; (of a wound) not healed; (of news) recent; (of a person) young and strong; (of a joke) mild; (of a colour) bright; (of a fruit) not ripe; (of a vegetable) not cooked; (of a person) not trained; (of a plant) not dried; (of a person) not married; (of a person) not old; (of a person) not weak; (of a person) not tired; (of a person) not sick; (of a person) not dead; (of a person) not retired; (of a person) not experienced; (of a person) not skilled; (of a person) not knowledgeable; (of a person) not wise; (of a person) not mature; (of a person) not responsible; (of a person) not reliable; (of a person) not trustworthy; (of a person) not honest; (of a person) not moral; (of a person) not ethical; (of a person) not virtuous; (of a person) not righteous; (of a person) not holy; (of a person) not pious; (of a person) not devout; (of a person) not religious; (of a person) not spiritual; (of a person) not enlightened; (of a person) not liberated; (of a person) not free; (of a person) not independent; (of a person) not self-reliant; (of a person) not confident; (of a person) not assertive; (of a person) not bold; (of a person) not courageous; (of a person) not brave; (of a person) not fearless; (of a person) not daring; (of a person) not adventurous; (of a person) not risk-taking; (of a person) not impulsive; (of a person) not reckless; (of a person) not careless; (of a person) not negligent; (of a person) not irresponsible; (of a person) not unreliable; (of a person) not untrustworthy; (of a person) not dishonest; (of a person) not immoral; (of a person) not unethical; (of a person) not sinful; (of a person) not wicked; (of a person) not evil; (of a person) not corrupt; (of a person) not depraved; (of a person) not perverted; (of a person) not deviant; (of a person) not abnormal; (of a person) not strange; (of a person) not odd; (of a person) not eccentric; (of a person) not weird; (of a person) not crazy; (of a person) not insane; (of a person) not mentally ill; (of a person) not disturbed; (of a person) not neurotic; (of a person) not psychotic; (of a person) not schizophrenic; (of a person) not manic-depressive; (of a person) not bipolar; (of a person) not depressed; (of a person) not anxious; (of a person) not worried; (of a person) not stressed; (of a person) not overwhelmed; (of a person) not burnt out; (of a person) not exhausted; (of a person) not tired; (of a person) not sleepy; (of a person) not drowsy; (of a person) not lethargic; (of a person) not apathetic; (of a person) not indifferent; (of a person) not uninterested; (of a person) not unmotivated; (of a person) not lazy; (of a person) not idle; (of a person) not inactive; (of a person) not sedentary; (of a person) not unfit; (of a person) not overweight; (of a person) not obese; (of a person) not diseased; (of a person) not ill; (of a person) not sick; (of a person) not injured; (of a person) not wounded; (of a person) not bleeding; (of a person) not broken; (of a person) not fractured; (of a person) not dislocated; (of a person) not sprained; (of a person) not bruised; (of a person) not cut; (of a person) not scratched; (of a person) not scarred; (of a person) not disfigured; (of a person) not deformed; (of a person) not handicapped; (of a person) not disabled; (of a person) not impaired; (of a person) not blind; (of a person) not deaf; (of a person) not mute; (of a person) not dumb; (of a person) not speechless; (of a person) not aphasic; (of a person) not dyslexic; (of a person) not illiterate; (of a person) not uneducated; (of a person) not ignorant; (of a person) not unaware; (of a person) not unconscious; (of a person) not comatose; (of a person) not vegetative; (of a person) not brain-dead; (of a person) not dead; (of a person) not deceased; (of a person) not departed; (of a person) not gone; (of a person) not lost; (of a person) not missing; (of a person) not abducted; (of a person) not kidnapped; (of a person) not held hostage; (of a person) not imprisoned; (of a person) not jailed; (of a person) not arrested; (of a person) not detained; (of a person) not confined; (of a person) not restrained; (of a person) not bound; (of a person) not gagged; (of a person) not blindfolded; (of a person) not tied up; (of a person) not handcuffed; (of a person) not shackled; (of a person) not chained; (of a person) not fettered; (of a person) not manacled; (of a person) not enslaved; (of a person) not oppressed; (of a person) not persecuted; (of a person) not tortured; (of a person) not abused; (of a person) not mistreated; (of a person) not neglected; (of a person) not abandoned; (of a person) not deserted; (of a person) not rejected; (of a person) not ostracized; (of a person) not excluded; (of a person) not isolated; (of a person) not alone; (of a person) not lonely; (of a person) not sad; (of a person) not unhappy; (of a person) not miserable; (of a person) not depressed; (of a person) not grieving; (of a person) not mourning; (of a person) not crying; (of a person) not weeping; (of a person) not sobbing; (of a person) not wailing; (of a person) not lamenting; (of a person) not regretful; (of a person) not remorseful; (of a person) not guilty; (of a person) not ashamed; (of a person) not embarrassed; (of a person) not humiliated; (of a person) not disgraced; (of a person) not dishonored; (of a person) not shamed; (of a person) not blamed; (of a person) not criticized; (of a person) not condemned; (of a person) not judged; (of a person) not sentenced; (of a person) not punished; (of a person) not penalized; (of a person) not fined; (of a person) not imprisoned; (of a person) not executed; (of a person) not killed; (of a person) not murdered; (of a person) not assassinated; (of a person) not poisoned; (of a person) not drowned; (of a person) not hanged; (of a person) not shot; (of a person) not stabbed; (of a person) not beaten; (of a person) not tortured; (of a person) not raped; (of a person) not molested; (of a person) not harassed; (of a person) not bullied; (of a person) not threatened; (of a person) not intimidated; (of a person) not coerced; (of a person) not forced; (of a person) not manipulated; (of a person) not deceived; (of a person) not tricked; (of a person) not fooled; (of a person) not misled; (of a person) not confused; (of a person) not disoriented; (of a person) not lost; (of a person) not wandering; (of a person) not homeless; (of a person) not poor; (of a person) not destitute; (of a person) not starving; (of a person) not hungry; (of a person) not thirsty; (of a person) not dehydrated; (of a person) not malnourished; (of a person) not underweight; (of a person) not anemic; (of a person) not deficient; (of a person) not lacking; (of a person) not needy; (of a person) not dependent; (of a person) not helpless; (of a person) not vulnerable; (of a person) not weak; (of a person) not powerless; (of a person) not oppressed; (of a person) not marginalized; (of a person) not discriminated; (of a person) not prejudiced; (of a person) not biased; (of a person) not racist; (of a person) not sexist; (of a person) not homophobic; (of a person) not transphobic; (of a person) not xenophobic; (of a person) not bigoted; (of a person) not intolerant; (of a person) not narrow-minded; (of a person) not ignorant; (of a person) not uneducated; (of a person) not illiterate; (of a person) not aphasic; (of a person) not dyslexic; (of a person) not blind; (of a person) not deaf; (of a person) not mute; (of a person) not dumb; (of a person) not speechless

الزيتونة، حي ٢٢، ٨٩، ١٤٠–١٤٣

الزيتونة، مدرسة ٩٠

الزيتونة، مسجد ٩١، ١٤٢

الزيتونة، معركة ٩٢–٩٤

الساحل الشرقي، طريق ٢٠٣، ٢١٠

السبخة، مقبرة ٢٠٣

السقاية، حي ٢٠٣، ٢١٠

الشعراء، ديوان ٢٠٣

الشعراء، نادي ٢٠٣

الشيخ عبد الرحمن، مسجد ٢٠٣

الصفصاف، حي ٢٠٣

الصفصاف، مدرسة ٢٠٣

الطحالب، مرض ٢٠٣

العاصي، نهر ٢٠٣

العبدلي، عائلة ٢٠٣

العبدلي، فرع ٢٠٣

العبدلي، منزل ٢٠٣

العطارين، سوق ٢٠٣

العقيلي، عائلة ٢٠٣

العقيلي، منزل ٢٠٣

الغزالي، عائلة ٢٠٣

الغزالي، منزل ٢٠٣

الفاروق، مسجد ٢٠٣

القاضي، عائلة ٢٠٣

القاضي، منزل ٢٠٣

القرنفل، حي ٢٠٣

القرنفل، مدرسة ٢٠٣

الكرمة، حي ٢٠٣

الكرمة، مدرسة ٢٠٣

اللوز، حي ٢٠٣

اللوز، مدرسة ٢٠٣

المرجان، حي ٢٠٣

المرجان، مدرسة ٢٠٣

المزرعة، حي ٢٠٣

المزرعة، مدرسة ٢٠٣

النخيل، حي ٢٠٣

النخيل، مدرسة ٢٠٣

الهدى، مسجد ٢٠٣

الوادي، حي ٢٠٣

الوادي، مدرسة ٢٠٣

الياسمين، حي ٢٠٣

الياسمين، مدرسة ٢٠٣

اليمامة، حي ٢٠٣

اليمامة، مدرسة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، تلوث ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، تنظيف ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، صيد ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، مراقبة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، منتزه ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، نزهة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المائية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية ٢٠٣

بحيرة الزيتونة، هجرة الطيور المهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة الشتوية الكبيرة والصغيرة والمتوسطة والنادرة والمهددة بالانقراض والمحمية والمراقبة والتنظيف والصيد والنزهة والمنتزه والهجرة والطيور المائية والمهاجرة ٢٠٣

فهرس المصطلحات والأعلام

أبو الهول ٤٢، ٤٣، ٤٤، ٤٥، ٤٦، ٤٧، ٤٨، ٤٩، ٥٠، ٥١، ٥٢، ٥٣، ٥٤، ٥٥، ٥٦، ٥٧، ٥٨، ٥٩، ٦٠، ٦١، ٦٢، ٦٣، ٦٤، ٦٥، ٦٦، ٦٧، ٦٨، ٦٩، ٧٠، ٧١، ٧٢، ٧٣، ٧٤، ٧٥، ٧٦، ٧٧، ٧٨، ٧٩، ٨٠، ٨١، ٨٢، ٨٣، ٨٤، ٨٥، ٨٦، ٨٧، ٨٨، ٨٩، ٩٠، ٩١، ٩٢، ٩٣، ٩٤، ٩٥، ٩٦، ٩٧، ٩٨، ٩٩، ١٠٠، ١٠١، ١٠٢، ١٠٣، ١٠٤، ١٠٥، ١٠٦، ١٠٧، ١٠٨، ١٠٩، ١١٠، ١١١، ١١٢، ١١٣، ١١٤، ١١٥، ١١٦، ١١٧، ١١٨، ١١٩، ١٢٠، ١٢١، ١٢٢، ١٢٣، ١٢٤، ١٢٥، ١٢٦، ١٢٧، ١٢٨، ١٢٩، ١٣٠، ١٣١، ١٣٢، ١٣٣، ١٣٤، ١٣٥، ١٣٦، ١٣٧، ١٣٨، ١٣٩، ١٤٠، ١٤١، ١٤٢، ١٤٣، ١٤٤، ١٤٥، ١٤٦، ١٤٧، ١٤٨، ١٤٩، ١٥٠، ١٥١، ١٥٢، ١٥٣، ١٥٤، ١٥٥، ١٥٦، ١٥٧، ١٥٨، ١٥٩، ١٦٠، ١٦١، ١٦٢، ١٦٣، ١٦٤، ١٦٥، ١٦٦، ١٦٧، ١٦٨، ١٦٩، ١٧٠، ١٧١، ١٧٢، ١٧٣، ١٧٤، ١٧٥، ١٧٦، ١٧٧، ١٧٨، ١٧٩، ١٨٠، ١٨١، ١٨٢، ١٨٣، ١٨٤، ١٨٥، ١٨٦، ١٨٧، ١٨٨، ١٨٩، ١٩٠، ١٩١، ١٩٢، ١٩٣، ١٩٤، ١٩٥، ١٩٦، ١٩٧، ١٩٨، ١٩٩، ٢٠٠، ٢٠١، ٢٠٢، ٢٠٣، ٢٠٤، ٢٠٥، ٢٠٦، ٢٠٧، ٢٠٨، ٢٠٩، ٢١٠، ٢١١، ٢١٢، ٢١٣، ٢١٤، ٢١٥، ٢١٦، ٢١٧، ٢١٨، ٢١٩، ٢٢٠، ٢٢١، ٢٢٢، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٥، ٢٢٦، ٢٢٧، ٢٢٨، ٢٢٩، ٢٣٠، ٢٣١، ٢٣٢، ٢٣٣، ٢٣٤، ٢٣٥، ٢٣٦، ٢٣٧، ٢٣٨، ٢٣٩، ٢٤٠، ٢٤١، ٢٤٢، ٢٤٣، ٢٤٤، ٢٤٥، ٢٤٦، ٢٤٧، ٢٤٨، ٢٤٩، ٢٥٠، ٢٥١، ٢٥٢، ٢٥٣، ٢٥٤، ٢٥٥، ٢٥٦، ٢٥٧، ٢٥٨، ٢٥٩، ٢٦٠، ٢٦١، ٢٦٢، ٢٦٣، ٢٦٤، ٢٦٥، ٢٦٦، ٢٦٧، ٢٦٨، ٢٦٩، ٢٧٠، ٢٧١، ٢٧٢، ٢٧٣، ٢٧٤، ٢٧٥، ٢٧٦، ٢٧٧، ٢٧٨، ٢٧٩، ٢٨٠، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٨٣، ٢٨٤، ٢٨٥، ٢٨٦، ٢٨٧، ٢٨٨، ٢٨٩، ٢٩٠، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٤، ٢٩٥، ٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨، ٢٩٩، ٣٠٠، ٣٠١، ٣٠٢، ٣٠٣، ٣٠٤، ٣٠٥، ٣٠٦، ٣٠٧، ٣٠٨، ٣٠٩، ٣١٠، ٣١١، ٣١٢، ٣١٣، ٣١٤، ٣١٥، ٣١٦، ٣١٧، ٣١٨، ٣١٩، ٣٢٠، ٣٢١، ٣٢٢، ٣٢٣، ٣٢٤، ٣٢٥، ٣٢٦، ٣٢٧، ٣٢٨، ٣٢٩، ٣٣٠، ٣٣١، ٣٣٢، ٣٣٣، ٣٣٤، ٣٣٥، ٣٣٦، ٣٣٧، ٣٣٨، ٣٣٩، ٣٤٠، ٣٤١، ٣٤٢، ٣٤٣، ٣٤٤، ٣٤٥، ٣٤٦، ٣٤٧، ٣٤٨، ٣٤٩، ٣٥٠، ٣٥١، ٣٥٢، ٣٥٣، ٣٥٤، ٣٥٥، ٣٥٦، ٣٥٧، ٣٥٨، ٣٥٩، ٣٦٠، ٣٦١، ٣٦٢، ٣٦٣، ٣٦٤، ٣٦٥، ٣٦٦، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٦٩، ٣٧٠، ٣٧١، ٣٧٢، ٣٧٣، ٣٧٤، ٣٧٥، ٣٧٦، ٣٧٧، ٣٧٨، ٣٧٩، ٣٨٠، ٣٨١، ٣٨٢، ٣٨٣، ٣٨٤، ٣٨٥، ٣٨٦، ٣٨٧، ٣٨٨، ٣٨٩، ٣٩٠، ٣٩١، ٣٩٢، ٣٩٣، ٣٩٤، ٣٩٥، ٣٩٦، ٣٩٧، ٣٩٨، ٣٩٩، ٤٠٠، ٤٠١، ٤٠٢، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٥، ٤٠٦، ٤٠٧، ٤٠٨، ٤٠٩، ٤١٠، ٤١١، ٤١٢، ٤١٣، ٤١٤، ٤١٥، ٤١٦، ٤١٧، ٤١٨، ٤١٩، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٢٢، ٤٢٣، ٤٢٤، ٤٢٥، ٤٢٦، ٤٢٧، ٤٢٨، ٤٢٩، ٤٣٠، ٤٣١، ٤٣٢، ٤٣٣، ٤٣٤، ٤٣٥، ٤٣٦، ٤٣٧، ٤٣٨، ٤٣٩، ٤٤٠، ٤٤١، ٤٤٢، ٤٤٣، ٤٤٤، ٤٤٥، ٤٤٦، ٤٤٧، ٤٤٨، ٤٤٩، ٤٥٠، ٤٥١، ٤٥٢، ٤٥٣، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٥٦، ٤٥٧، ٤٥٨، ٤٥٩، ٤٦٠، ٤٦١، ٤٦٢، ٤٦٣، ٤٦٤، ٤٦٥، ٤٦٦، ٤٦٧، ٤٦٨، ٤٦٩، ٤٧٠، ٤٧١، ٤٧٢، ٤٧٣، ٤٧٤، ٤٧٥، ٤٧٦، ٤٧٧، ٤٧٨، ٤٧٩، ٤٨٠، ٤٨١، ٤٨٢، ٤٨٣، ٤٨٤، ٤٨٥، ٤٨٦، ٤٨٧، ٤٨٨، ٤٨٩، ٤٩٠، ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣، ٤٩٤، ٤٩٥، ٤٩٦، ٤٩٧، ٤٩٨، ٤٩٩، ٥٠٠، ٥٠١، ٥٠٢، ٥٠٣، ٥٠٤، ٥٠٥، ٥٠٦، ٥٠٧، ٥٠٨، ٥٠٩، ٥١٠، ٥١١، ٥١٢، ٥١٣، ٥١٤، ٥١٥، ٥١٦، ٥١٧، ٥١٨، ٥١٩، ٥٢٠، ٥٢١، ٥٢٢، ٥٢٣، ٥٢٤، ٥٢٥، ٥٢٦، ٥٢٧، ٥٢٨، ٥٢٩، ٥٣٠، ٥٣١، ٥٣٢، ٥٣٣، ٥٣٤، ٥٣٥، ٥٣٦، ٥٣٧، ٥٣٨، ٥٣٩، ٥٤٠، ٥٤١، ٥٤٢، ٥٤٣، ٥٤٤، ٥٤٥، ٥٤٦، ٥٤٧، ٥٤٨، ٥٤٩، ٥٥٠، ٥٥١، ٥٥٢، ٥٥٣، ٥٥٤، ٥٥٥، ٥٥٦، ٥٥٧، ٥٥٨، ٥٥٩، ٥٦٠، ٥٦١، ٥٦٢، ٥٦٣، ٥٦٤، ٥٦٥، ٥٦٦، ٥٦٧، ٥٦٨، ٥٦٩، ٥٧٠، ٥٧١، ٥٧٢، ٥٧٣، ٥٧٤، ٥٧٥، ٥٧٦، ٥٧٧، ٥٧٨، ٥٧٩، ٥٨٠، ٥٨١، ٥٨٢، ٥٨٣، ٥٨٤، ٥٨٥، ٥٨٦، ٥٨٧، ٥٨٨، ٥٨٩، ٥٩٠، ٥٩١، ٥٩٢، ٥٩٣، ٥٩٤، ٥٩٥، ٥٩٦، ٥٩٧، ٥٩٨، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦٠١، ٦٠٢، ٦٠٣، ٦٠٤، ٦٠٥، ٦٠٦، ٦٠٧، ٦٠٨، ٦٠٩، ٦١٠، ٦١١، ٦١٢، ٦١٣، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦، ٦١٧، ٦١٨، ٦١٩، ٦٢٠، ٦٢١، ٦٢٢، ٦٢٣، ٦٢٤، ٦٢٥، ٦٢٦، ٦٢٧، ٦٢٨، ٦٢٩، ٦٣٠، ٦٣١، ٦٣٢، ٦٣٣، ٦٣٤، ٦٣٥، ٦٣٦، ٦٣٧، ٦٣٨، ٦٣٩، ٦٤٠، ٦٤١، ٦٤٢، ٦٤٣، ٦٤٤، ٦٤٥، ٦٤٦، ٦٤٧، ٦٤٨، ٦٤٩، ٦٥٠، ٦٥١، ٦٥٢، ٦٥٣، ٦٥٤، ٦٥٥، ٦٥٦، ٦٥٧، ٦٥٨، ٦٥٩، ٦٦٠، ٦٦١، ٦٦٢، ٦٦٣، ٦٦٤، ٦٦٥، ٦٦٦، ٦٦٧، ٦٦٨، ٦٦٩، ٦٧٠، ٦٧١، ٦٧٢، ٦٧٣، ٦٧٤، ٦٧٥، ٦٧٦، ٦٧٧، ٦٧٨، ٦٧٩، ٦٨٠، ٦٨١، ٦٨٢، ٦٨٣، ٦٨٤، ٦٨٥، ٦٨٦، ٦٨٧، ٦٨٨، ٦٨٩، ٦٩٠، ٦٩١، ٦٩٢، ٦٩٣، ٦٩٤، ٦٩٥، ٦٩٦، ٦٩٧، ٦٩٨، ٦٩٩، ٧٠٠، ٧٠١، ٧٠٢، ٧٠٣، ٧٠٤، ٧٠٥، ٧٠٦، ٧٠٧، ٧٠٨، ٧٠٩، ٧١٠، ٧١١، ٧١٢، ٧١٣، ٧١٤، ٧١٥، ٧١٦، ٧١٧، ٧١٨، ٧١٩، ٧٢٠، ٧٢١، ٧٢٢، ٧٢٣، ٧٢٤، ٧٢٥، ٧٢٦، ٧٢٧، ٧٢٨، ٧٢٩، ٧٣٠، ٧٣١، ٧٣٢، ٧٣٣، ٧٣٤، ٧٣٥، ٧٣٦، ٧٣٧، ٧٣٨، ٧٣٩، ٧٤٠، ٧٤١، ٧٤٢، ٧٤٣، ٧٤٤، ٧٤٥، ٧٤٦، ٧٤٧، ٧٤٨، ٧٤٩، ٧٥٠، ٧٥١، ٧٥٢، ٧٥٣، ٧٥٤، ٧٥٥، ٧٥٦، ٧٥٧، ٧٥٨، ٧٥٩، ٧٦٠، ٧٦١، ٧٦٢، ٧٦٣، ٧٦٤، ٧٦٥، ٧٦٦، ٧٦٧، ٧٦٨، ٧٦٩، ٧٧٠، ٧٧١، ٧٧٢، ٧٧٣، ٧٧٤، ٧٧٥، ٧٧٦، ٧٧٧، ٧٧٨، ٧٧٩، ٧٨٠، ٧٨١، ٧٨٢، ٧٨٣، ٧٨٤، ٧٨٥، ٧٨٦، ٧٨٧، ٧٨٨، ٧٨٩، ٧٩٠، ٧٩١، ٧٩٢، ٧٩٣، ٧٩٤، ٧٩٥، ٧٩٦، ٧٩٧، ٧٩٨، ٧٩٩، ٨٠٠، ٨٠١، ٨٠٢، ٨٠٣، ٨٠٤، ٨٠٥، ٨٠٦، ٨٠٧، ٨٠٨، ٨٠٩، ٨١٠، ٨١١، ٨١٢، ٨١٣، ٨١٤، ٨١٥، ٨١٦، ٨١٧، ٨١٨، ٨١٩، ٨٢٠، ٨٢١، ٨٢٢، ٨٢٣، ٨٢٤، ٨٢٥، ٨٢٦، ٨٢٧، ٨٢٨، ٨٢٩، ٨٣٠، ٨٣١، ٨٣٢، ٨٣٣، ٨٣٤، ٨٣٥، ٨٣٦، ٨٣٧، ٨٣٨، ٨٣٩، ٨٤٠، ٨٤١، ٨٤٢، ٨٤٣، ٨٤٤، ٨٤٥، ٨٤٦، ٨٤٧، ٨٤٨، ٨٤٩، ٨٥٠، ٨٥١، ٨٥٢، ٨٥٣، ٨٥٤، ٨٥٥، ٨٥٦، ٨٥٧، ٨٥٨، ٨٥٩، ٨٦٠، ٨٦١، ٨٦٢، ٨٦٣، ٨٦٤، ٨٦٥، ٨٦٦، ٨٦٧، ٨٦٨، ٨٦٩، ٨٧٠، ٨٧١، ٨٧٢، ٨٧٣، ٨٧٤، ٨٧٥، ٨٧٦، ٨٧٧، ٨٧٨، ٨٧٩، ٨٨٠، ٨٨١، ٨٨٢، ٨٨٣، ٨٨٤، ٨٨٥، ٨٨٦، ٨٨٧، ٨٨٨، ٨٨٩، ٨٩٠، ٨٩١، ٨٩٢، ٨٩٣، ٨٩٤، ٨٩٥، ٨٩٦، ٨٩٧، ٨٩٨، ٨٩٩، ٩٠٠، ٩٠١، ٩٠٢، ٩٠٣، ٩٠٤، ٩٠٥، ٩٠٦، ٩٠٧، ٩٠٨، ٩٠٩، ٩١٠، ٩١١، ٩١٢، ٩١٣، ٩١٤، ٩١٥، ٩١٦، ٩١٧، ٩١٨، ٩١٩، ٩٢٠، ٩٢١، ٩٢٢، ٩٢٣، ٩٢٤، ٩٢٥، ٩٢٦، ٩٢٧، ٩٢٨، ٩٢٩، ٩٣٠، ٩٣١، ٩٣٢، ٩٣٣، ٩٣٤، ٩٣٥، ٩٣٦، ٩٣٧، ٩٣٨، ٩٣٩، ٩٤٠، ٩٤١، ٩٤٢، ٩٤٣، ٩٤٤، ٩٤٥، ٩٤٦، ٩٤٧، ٩٤٨، ٩٤٩، ٩٥٠، ٩٥١، ٩٥٢، ٩٥٣، ٩٥٤، ٩٥٥، ٩٥٦، ٩٥٧، ٩٥٨، ٩٥٩، ٩٦٠، ٩٦١، ٩٦٢، ٩٦٣، ٩٦٤، ٩٦٥، ٩٦٦، ٩٦٧، ٩٦٨، ٩٦٩، ٩٧٠، ٩٧١، ٩٧٢، ٩٧٣، ٩٧٤، ٩٧٥، ٩٧٦، ٩٧٧، ٩٧٨، ٩٧٩، ٩٨٠، ٩٨١، ٩٨٢، ٩٨٣، ٩٨٤، ٩٨٥، ٩٨٦، ٩٨٧، ٩٨٨، ٩٨٩، ٩٩٠، ٩٩١، ٩٩٢، ٩٩٣، ٩٩٤، ٩٩٥، ٩٩٦، ٩٩٧، ٩٩٨، ٩٩٩، ١٠٠٠

أبو سمبل ٢١٠، ٢١١، ٢١٢، ٢١٣، ٢١٤، ٢١٥، ٢١٦، ٢١٧، ٢١٨، ٢١٩، ٢٢٠، ٢٢١، ٢٢٢، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٥، ٢٢٦، ٢٢٧، ٢٢٨، ٢٢٩، ٢٣٠، ٢٣١، ٢٣٢، ٢٣٣، ٢٣٤، ٢٣٥، ٢٣٦، ٢٣٧، ٢٣٨، ٢٣٩، ٢٤٠، ٢٤١، ٢٤٢، ٢٤٣، ٢٤٤، ٢٤٥، ٢٤٦، ٢٤٧، ٢٤٨، ٢٤٩، ٢٥٠، ٢٥١، ٢٥٢، ٢٥٣، ٢٥٤، ٢٥٥، ٢٥٦، ٢٥٧، ٢٥٨، ٢٥٩، ٢٦٠، ٢٦١، ٢٦٢، ٢٦٣، ٢٦٤، ٢٦٥، ٢٦٦، ٢٦٧، ٢٦٨، ٢٦٩، ٢٧٠، ٢٧١، ٢٧٢، ٢٧٣، ٢٧٤، ٢٧٥، ٢٧٦، ٢٧٧، ٢٧٨، ٢٧٩، ٢٨٠، ٢٨١، ٢٨٢، ٢٨٣، ٢٨٤، ٢٨٥، ٢٨٦، ٢٨٧، ٢٨٨، ٢٨٩، ٢٩٠، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٣، ٢٩٤، ٢٩٥، ٢٩٦، ٢٩٧، ٢٩٨، ٢٩٩، ٣٠٠، ٣٠١، ٣٠٢، ٣٠٣، ٣٠٤، ٣٠٥، ٣٠٦، ٣٠٧، ٣٠٨، ٣٠٩، ٣١٠، ٣١١، ٣١٢، ٣١٣، ٣١٤، ٣١٥، ٣١٦، ٣١٧، ٣١٨، ٣١٩، ٣٢٠، ٣٢١، ٣٢٢، ٣٢٣، ٣٢٤، ٣٢٥، ٣٢٦، ٣٢٧، ٣٢٨، ٣٢٩، ٣٣٠، ٣٣١، ٣٣٢، ٣٣٣، ٣٣٤، ٣٣٥، ٣٣٦، ٣٣٧، ٣٣٨، ٣٣٩، ٣٤٠، ٣٤١، ٣٤٢، ٣٤٣، ٣٤٤، ٣٤٥، ٣٤٦، ٣٤٧، ٣٤٨، ٣٤٩، ٣٥٠، ٣٥١، ٣٥٢، ٣٥٣، ٣٥٤، ٣٥٥، ٣٥٦، ٣٥٧، ٣٥٨، ٣٥٩، ٣٦٠، ٣٦١، ٣٦٢، ٣٦٣، ٣٦٤، ٣٦٥، ٣٦٦، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٦٩، ٣٧٠، ٣٧١، ٣٧٢، ٣٧٣، ٣٧٤، ٣٧٥، ٣٧٦، ٣٧٧، ٣٧٨، ٣٧٩، ٣٨٠، ٣٨١، ٣٨٢، ٣٨٣، ٣٨٤، ٣٨٥، ٣٨٦، ٣٨٧، ٣٨٨، ٣٨٩، ٣٩٠، ٣٩١، ٣٩٢، ٣٩٣، ٣٩٤، ٣٩٥، ٣٩٦، ٣٩٧، ٣٩٨، ٣٩٩، ٤٠٠، ٤٠١، ٤٠٢، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٥، ٤٠٦، ٤٠٧، ٤٠٨، ٤٠٩، ٤١٠، ٤١١، ٤١٢، ٤١٣، ٤١٤، ٤١٥، ٤١٦، ٤١٧، ٤١٨، ٤١٩، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٢٢، ٤٢٣، ٤٢٤، ٤٢٥، ٤٢٦، ٤٢٧، ٤٢٨، ٤٢٩، ٤٣٠، ٤٣١، ٤٣٢، ٤٣٣، ٤٣٤، ٤٣٥، ٤٣٦، ٤٣٧، ٤٣٨، ٤٣٩، ٤٤٠، ٤٤١، ٤٤٢، ٤٤٣، ٤٤٤، ٤٤٥، ٤٤٦، ٤٤٧، ٤٤٨، ٤٤٩، ٤٥٠، ٤٥١، ٤٥٢، ٤٥٣، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٥٦، ٤٥٧، ٤٥٨، ٤٥٩، ٤٦٠، ٤٦١، ٤٦٢، ٤٦٣، ٤٦٤، ٤٦٥، ٤٦٦، ٤٦٧، ٤٦٨، ٤٦٩، ٤٧٠، ٤٧١، ٤٧٢، ٤٧٣، ٤٧٤، ٤٧٥، ٤٧٦، ٤٧٧، ٤٧٨، ٤٧٩، ٤٨٠، ٤٨١، ٤٨٢، ٤٨٣، ٤٨٤، ٤٨٥، ٤٨٦، ٤٨٧، ٤٨٨، ٤٨٩، ٤٩٠، ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣، ٤٩٤، ٤٩٥، ٤٩٦، ٤٩٧، ٤٩٨، ٤٩٩، ٥٠٠، ٥٠١، ٥٠٢، ٥٠٣، ٥٠٤، ٥٠٥، ٥٠٦، ٥٠٧، ٥٠٨، ٥٠٩، ٥١٠، ٥١١، ٥١٢، ٥١٣، ٥١٤، ٥١٥، ٥١٦، ٥١٧، ٥١٨، ٥١٩، ٥٢٠، ٥٢١، ٥٢٢، ٥٢٣، ٥٢٤، ٥٢٥، ٥٢٦، ٥٢٧، ٥٢٨، ٥٢٩، ٥٣٠، ٥٣١، ٥٣٢، ٥٣٣، ٥٣٤، ٥٣٥، ٥٣٦، ٥٣٧، ٥٣٨، ٥٣٩، ٥٤٠، ٥٤١، ٥٤٢، ٥٤٣، ٥٤٤، ٥٤٥، ٥٤٦، ٥٤٧، ٥٤٨، ٥٤٩، ٥٥٠، ٥٥١، ٥٥٢، ٥٥٣، ٥٥٤، ٥٥٥، ٥٥٦، ٥٥٧، ٥٥٨، ٥٥٩، ٥٦٠، ٥٦١، ٥٦٢، ٥٦٣، ٥٦٤، ٥٦٥، ٥٦٦، ٥٦٧، ٥٦٨، ٥٦٩، ٥٧٠، ٥٧١، ٥٧٢، ٥٧٣، ٥٧٤، ٥٧٥، ٥٧٦، ٥٧٧، ٥٧٨، ٥٧٩، ٥٨٠، ٥٨١، ٥٨٢، ٥٨٣، ٥٨٤، ٥٨٥، ٥٨٦، ٥٨٧، ٥٨٨، ٥٨٩، ٥٩٠، ٥٩١، ٥٩٢، ٥٩٣، ٥٩٤، ٥٩٥، ٥٩٦، ٥٩٧، ٥٩٨، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦٠١، ٦٠٢، ٦٠٣، ٦٠٤، ٦٠٥، ٦٠٦، ٦٠٧، ٦٠٨، ٦٠٩، ٦١٠، ٦١١، ٦١٢، ٦١٣، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦، ٦١٧، ٦١٨، ٦١٩، ٦٢٠، ٦٢١، ٦٢٢، ٦٢٣، ٦٢٤، ٦٢٥، ٦٢٦، ٦٢٧، ٦٢٨، ٦٢٩، ٦٣٠، ٦٣١، ٦٣٢، ٦٣٣، ٦٣٤، ٦٣٥، ٦٣٦، ٦٣٧، ٦٣٨، ٦٣٩، ٦٤٠، ٦٤١، ٦٤٢، ٦٤٣، ٦٤٤، ٦٤٥، ٦٤٦، ٦٤٧، ٦٤٨، ٦٤٩، ٦٥٠، ٦٥١، ٦٥٢، ٦٥٣، ٦٥٤، ٦٥٥، ٦٥٦، ٦٥٧، ٦٥٨، ٦٥٩، ٦٦٠، ٦٦١، ٦٦٢، ٦٦٣، ٦٦٤، ٦٦٥، ٦٦٦، ٦٦٧، ٦٦٨، ٦٦٩، ٦٧٠، ٦٧١، ٦٧٢، ٦٧٣، ٦٧٤، ٦٧٥، ٦٧٦، ٦٧٧، ٦٧٨، ٦٧٩، ٦٨٠، ٦٨١، ٦٨٢، ٦٨٣، ٦٨٤، ٦٨٥، ٦٨٦، ٦٨٧، ٦٨٨، ٦٨٩، ٦٩٠، ٦٩١، ٦٩٢، ٦٩٣، ٦٩٤، ٦٩٥، ٦٩٦، ٦٩٧، ٦٩٨، ٦٩٩، ٧٠٠، ٧٠١، ٧٠٢، ٧٠٣، ٧٠٤، ٧٠٥، ٧٠٦، ٧٠٧، ٧٠٨، ٧٠٩، ٧١٠، ٧١١، ٧١٢، ٧١٣، ٧١٤، ٧١٥، ٧١٦، ٧١٧، ٧١٨، ٧١٩، ٧٢٠، ٧٢١، ٧٢٢، ٧٢٣، ٧٢٤، ٧٢٥، ٧٢٦، ٧٢٧، ٧٢٨، ٧٢٩، ٧٣٠، ٧٣١، ٧٣٢، ٧٣٣، ٧٣٤، ٧٣٥، ٧٣٦، ٧٣٧، ٧٣٨، ٧٣٩، ٧٤٠، ٧٤١، ٧٤٢، ٧٤٣، ٧٤٤، ٧٤٥، ٧٤٦، ٧٤٧، ٧٤٨، ٧٤٩، ٧٥٠، ٧٥١، ٧٥٢، ٧٥٣، ٧٥٤، ٧٥٥، ٧٥٦، ٧٥٧، ٧٥٨، ٧٥٩، ٧٦٠، ٧٦١، ٧٦٢، ٧٦٣، ٧٦٤، ٧٦٥، ٧٦٦، ٧٦٧، ٧٦٨، ٧٦٩، ٧٧٠، ٧٧١، ٧٧٢، ٧٧٣، ٧٧٤، ٧٧٥، ٧٧٦، ٧٧٧، ٧٧٨، ٧٧٩، ٧٨٠، ٧٨١، ٧٨٢، ٧٨٣، ٧٨٤، ٧٨٥، ٧٨٦، ٧٨٧، ٧٨٨، ٧٨٩، ٧٩٠، ٧٩١، ٧٩٢، ٧٩٣، ٧٩٤، ٧٩٥، ٧٩٦، ٧٩٧، ٧٩٨، ٧٩٩، ٨٠٠، ٨٠١، ٨٠٢، ٨٠٣، ٨٠٤، ٨٠٥، ٨٠٦، ٨٠٧، ٨٠٨، ٨٠٩، ٨١٠، ٨١١، ٨١٢، ٨١٣، ٨١٤، ٨١٥، ٨١٦، ٨١٧، ٨١٨، ٨١٩، ٨٢٠، ٨٢١، ٨٢٢، ٨٢٣، ٨٢٤، ٨٢٥، ٨٢٦، ٨٢٧، ٨٢٨، ٨٢٩، ٨٣٠، ٨٣١، ٨٣٢، ٨٣٣، ٨٣٤، ٨٣٥، ٨٣٦، ٨٣٧، ٨٣٨، ٨٣٩، ٨٤٠، ٨٤١، ٨٤٢، ٨٤٣، ٨٤٤، ٨٤٥، ٨٤٦، ٨٤٧، ٨٤٨، ٨٤٩، ٨٥٠، ٨٥١، ٨٥٢، ٨٥٣، ٨٥٤، ٨٥٥، ٨٥٦، ٨٥٧، ٨٥٨، ٨٥٩، ٨٦٠، ٨٦١، ٨٦٢، ٨٦٣، ٨٦٤، ٨٦٥، ٨٦٦، ٨٦٧، ٨٦٨، ٨٦٩، ٨٧٠، ٨٧١، ٨٧٢، ٨٧٣، ٨٧٤، ٨٧٥، ٨٧٦، ٨٧٧، ٨٧٨، ٨٧٩، ٨٨٠، ٨٨١، ٨٨٢، ٨٨٣، ٨٨٤، ٨٨٥، ٨٨٦، ٨٨٧، ٨٨٨، ٨٨٩، ٨٩٠، ٨٩١، ٨٩٢، ٨٩٣، ٨٩٤، ٨٩٥، ٨٩٦، ٨٩٧، ٨٩٨، ٨٩٩، ٩٠٠، ٩٠١، ٩٠٢، ٩٠٣، ٩٠٤، ٩٠٥، ٩٠٦، ٩٠٧، ٩٠٨، ٩٠٩، ٩١٠، ٩١١، ٩١٢، ٩١٣، ٩١٤، ٩١٥، ٩١٦، ٩١٧، ٩١٨، ٩١٩، ٩٢٠، ٩٢١، ٩٢٢، ٩٢٣، ٩٢٤، ٩٢٥، ٩٢٦، ٩٢٧، ٩٢٨، ٩٢٩، ٩٣٠، ٩٣١، ٩٣٢، ٩٣٣، ٩٣٤، ٩٣٥، ٩٣٦، ٩٣٧، ٩٣٨، ٩٣٩، ٩٤٠، ٩٤١، ٩٤٢، ٩٤٣، ٩٤٤، ٩٤٥، ٩٤٦، ٩٤٧، ٩٤٨، ٩٤٩، ٩٥٠، ٩٥١، ٩٥٢، ٩٥٣، ٩٥٤، ٩٥٥، ٩٥٦، ٩٥٧، ٩٥٨، ٩٥٩، ٩٦٠، ٩٦١، ٩٦٢، ٩٦٣، ٩٦٤، ٩٦٥، ٩٦٦، ٩٦٧، ٩٦٨، ٩٦٩، ٩٧٠، ٩٧١، ٩٧٢، ٩٧٣، ٩٧٤، ٩٧٥، ٩٧٦، ٩٧٧، ٩٧٨، ٩٧٩، ٩٨٠، ٩٨١، ٩٨٢، ٩٨٣، ٩٨٤، ٩٨٥، ٩٨٦، ٩٨٧، ٩٨٨، ٩٨٩، ٩٩٠، ٩٩١، ٩٩٢، ٩٩٣، ٩٩٤، ٩٩٥، ٩٩٦، ٩٩٧، ٩٩٨، ٩٩٩، ١٠٠٠

أبيدوس ٣٣٠، ٣٣١، ٣٣٢، ٣٣٣، ٣٣٤، ٣٣٥، ٣٣٦، ٣٣٧، ٣٣٨، ٣٣٩، ٣٤٠، ٣٤١، ٣٤٢، ٣٤٣، ٣٤٤، ٣٤٥، ٣٤٦، ٣٤٧، ٣٤٨، ٣٤٩، ٣٥٠، ٣٥١، ٣٥٢، ٣٥٣، ٣٥٤، ٣٥٥، ٣٥٦، ٣٥٧، ٣٥٨، ٣٥٩، ٣٦٠، ٣٦١، ٣٦٢، ٣٦٣، ٣٦٤، ٣٦٥، ٣٦٦، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٦٩، ٣٧٠، ٣٧١، ٣٧٢، ٣٧٣، ٣٧٤، ٣٧٥، ٣٧٦، ٣٧٧، ٣٧٨، ٣٧٩، ٣٨٠، ٣٨١، ٣٨٢، ٣٨٣، ٣٨٤، ٣٨٥، ٣٨٦، ٣٨٧، ٣٨٨، ٣٨٩، ٣٩٠، ٣٩١، ٣٩٢، ٣٩٣، ٣٩٤، ٣٩٥، ٣٩٦، ٣٩٧، ٣٩٨، ٣٩٩، ٤٠٠، ٤٠١، ٤٠٢، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٥، ٤٠٦، ٤٠٧، ٤٠٨، ٤٠٩، ٤١٠، ٤١١، ٤١٢، ٤١٣، ٤١٤، ٤١٥، ٤١٦، ٤١٧، ٤١٨، ٤١٩، ٤٢٠، ٤٢١، ٤٢٢، ٤٢٣، ٤٢٤، ٤٢٥، ٤٢٦، ٤٢٧، ٤٢٨، ٤٢٩، ٤٣٠، ٤٣١، ٤٣٢، ٤٣٣، ٤٣٤، ٤٣٥، ٤٣٦، ٤٣٧، ٤٣٨، ٤٣٩، ٤٤٠، ٤٤١، ٤٤٢، ٤٤٣، ٤٤٤، ٤٤٥، ٤٤٦، ٤٤٧، ٤٤٨، ٤٤٩، ٤٥٠، ٤٥١، ٤٥٢، ٤٥٣، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٥٦، ٤٥٧، ٤٥٨، ٤٥٩، ٤٦٠، ٤٦١، ٤٦٢، ٤٦٣، ٤٦٤، ٤٦٥، ٤٦٦، ٤٦٧، ٤٦٨، ٤٦٩، ٤٧٠، ٤٧١، ٤٧٢، ٤٧٣، ٤٧٤، ٤٧٥، ٤٧٦، ٤٧٧، ٤٧٨، ٤٧٩، ٤٨٠، ٤٨١، ٤٨٢، ٤٨٣، ٤٨٤، ٤٨٥، ٤٨٦، ٤٨٧، ٤٨٨، ٤٨٩، ٤٩٠، ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣، ٤٩٤، ٤٩٥، ٤٩٦، ٤٩٧، ٤٩٨، ٤٩٩، ٥٠٠، ٥٠١، ٥٠٢، ٥٠٣، ٥٠٤، ٥٠٥، ٥٠٦، ٥٠٧، ٥٠٨، ٥٠٩، ٥١٠، ٥١١، ٥١٢، ٥١٣، ٥١٤، ٥١٥، ٥١٦، ٥١٧، ٥١٨، ٥١٩، ٥٢٠، ٥٢١، ٥٢٢، ٥٢٣، ٥٢٤، ٥٢٥، ٥٢٦، ٥٢٧، ٥٢٨، ٥٢٩، ٥٣٠، ٥٣١، ٥٣٢، ٥٣٣، ٥٣٤، ٥٣٥، ٥٣٦، ٥٣٧، ٥٣٨، ٥٣٩، ٥٤٠، ٥٤١، ٥٤٢، ٥٤٣، ٥٤٤، ٥٤٥، ٥٤٦، ٥٤٧، ٥٤٨، ٥٤٩، ٥٥٠، ٥٥١، ٥٥٢، ٥٥٣، ٥٥٤، ٥٥٥، ٥٥٦، ٥٥٧، ٥٥٨، ٥٥٩، ٥٦٠، ٥٦١، ٥٦٢، ٥٦٣، ٥٦٤، ٥٦٥، ٥٦٦، ٥٦٧، ٥٦٨، ٥٦٩، ٥٧٠، ٥٧١، ٥٧٢، ٥٧٣، ٥٧٤، ٥٧٥، ٥٧٦، ٥٧٧، ٥٧٨، ٥٧٩، ٥٨٠، ٥٨١، ٥٨٢، ٥٨٣، ٥٨٤، ٥٨٥، ٥٨٦، ٥٨٧، ٥٨٨، ٥٨٩، ٥٩٠، ٥٩١، ٥٩٢، ٥٩٣، ٥٩٤، ٥٩٥، ٥٩٦، ٥٩٧، ٥٩٨، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦٠١، ٦٠٢، ٦٠٣، ٦٠٤، ٦٠٥، ٦٠٦، ٦٠٧، ٦٠٨، ٦٠٩، ٦١٠، ٦١١، ٦١٢، ٦١٣، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦، ٦١٧، ٦١٨، ٦١٩، ٦٢٠، ٦٢١، ٦٢٢، ٦٢٣، ٦٢٤، ٦٢٥، ٦٢٦، ٦٢٧، ٦٢٨، ٦٢٩، ٦٣٠، ٦٣١، ٦٣٢، ٦٣٣، ٦٣٤، ٦٣٥، ٦٣٦، ٦٣٧، ٦٣٨، ٦٣٩، ٦٤٠، ٦٤١، ٦٤٢، ٦٤٣، ٦٤٤، ٦٤٥، ٦٤٦، ٦٤٧، ٦٤٨، ٦٤٩، ٦٥٠، ٦٥١، ٦

दुर्गा पूजा

दुर्गा पूजा, जिसे दुर्गोत्सव या शारदीय नवरात्रि भी कहा जाता है, हिंदू धर्म का एक प्रमुख त्योहार है। यह देवी दुर्गा की महिषासुर पर विजय का प्रतीक है। यह पर्व आश्विन मास में मनाया जाता है।

दुर्गा पूजा का महत्व

दुर्गा पूजा का धार्मिक, सांस्कृतिक और सामाजिक महत्व है। यह बुराई पर अच्छाई की जीत का संदेश देता है। यह परिवार और समाज को एकजुट करता है।

दुर्गा पूजा की तैयारी

दुर्गा पूजा की तैयारी महीनों पहले शुरू हो जाती है। मूर्तिकार देवी की मूर्ति बनाते हैं। पंडाल सजाए जाते हैं। लोग नए कपड़े खरीदते हैं।

दुर्गा पूजा के दिन

दुर्गा पूजा के दिन देवी की पूजा की जाती है। भक्त व्रत रखते हैं। आरती और भजन गाए जाते हैं। प्रसाद बांटा जाता है।

दुर्गा पूजा के प्रकार

दुर्गा पूजा विभिन्न क्षेत्रों में अलग-अलग तरीकों से मनाई जाती है। बंगाल में यह सबसे बड़ा त्योहार है। वहां इसे दुर्गोत्सव कहते हैं।

दुर्गा पूजा पंडाल

दुर्गा पूजा के दौरान भव्य पंडाल बनाए जाते हैं। इनमें देवी की मूर्ति स्थापित की जाती है। पंडाल कला का उत्कृष्ट नमूना होते हैं।

दुर्गा पूजा का समापन

दुर्गा पूजा का समापन विजयादशमी के दिन होता है। इस दिन देवी की मूर्ति का विसर्जन किया जाता है। लोग एक-दूसरे को गले लगाते हैं।

दुर्गा-दुर्गा करके (Durga-Durga karke) का अर्थ

दुर्गा-दुर्गा करके का प्रयोग उन लोगों के लिए किया जाता है जो किसी काम को बहुत धीरे-धीरे या बेमन से करते हैं। यह एक मुहावरा है।

दुर्गापुराण उपाध्याय से पूजा करवाने के लिए संपर्क करें

दुर्गा पूजा के अवसर पर पुरोहित खोजने में कठिनाई होती है। दुर्गापुराण उपाध्याय से संपर्क करें।

milk foods

दुनियाँ [dunyaaN] *ना* संसार *n* world

दुनू [dunU] *वि* दुवै *adj* both

दुनू प्राणी [dunU praaNi] *ना* दुवै जनाँ *n* a couple

दुन्ना [dunnA] *वि* दुहेरा *adj* double

दुपहर [dupahar] *वि वि* मध्यान्ह *adv* midday

दुपहरिया [dupahariyA] *ना* मध्यान्ह *n* midday

दुबर [dubar] *वि* कमजोर *n* weak, feeble

दुबर-पातर [dubarapaatar] *वि* दुबरापातरा *adj* lean and thin

दुबि [dubi] *ना* दुबी *n* grass

दुबिधा [dubidha] *ना* दुविधा *n* dilemma, suspense, doubt, perplexity

दुभि [dubhi] *ना* दुबी *n* a type of grass used in special ceremonies

दुराग्रह [duraagrah] *ना* अकेडापन *n* excessive stubbornness, obsinacy

दुराग्रही [duraagrahi] *वि* जिद्दी *adj* obstinate, stubborn

दुराचार durāchār *ना* अधर्म *n* immoral misconduct, villainy, misbehaviour, abuse

दुराचारी [durāchārī] *वि* दुराचारी *adj* senseless, wicked, immoral

दुरात्मा durātmā *ना* हतभागी *n* wretch

दुरुपयोग [durupayōg] *ना* दुरुपयोग *n* abuse, misuse, misapplication

दुरुस्त [durust] *वि* दुरुस्त *adj* fit, exact, just, correct

दुरुपयोग [durūpayōg] *ना* हिनामिना *n* misappropriation, abuse

दुर्ग [durg] *ना* किला *n* citadel

दुर्गति [durgati] *ना* दुर्दशा *n* misfortune

दुर्गन्ध [durgandh] *ना* दुर्गन्ध *n* bad odour

दुर्गन्ध durgandha] *ना* दुर्गन्ध *n* bad smell

दुर्गन्धमय [durgandhamaya] *वि* दुर्गन्धमय *adj* bad smelling, stinking

दुर्गन्धमुक्त [durgandhamukt] *वि* दुर्गन्धमुक्त *adj* without stink

दुर्गन्धित [durgandhit] *वि* दुर्गन्धित *adj* bad smelling

दुर्गुण durguN *ना* दुर्गुण *n* demerit, vice, evil

दुर्घटना durghatanā *ना* दुर्घटना *n* accident, disaster, casualty

दुर्जन durjan *ना* अपराधी *adj* miscreant, wicked, rascal

दुर्जनता durjanatā *ना* दुर्जनता *n* wickedness

दुर्जय durjaya *वि* दुर्जय *adj* unsurmountable, difficult to defeat

दुर्दशा durdasa *ना* दुर्दशा *n* misfortune, misery, uncertainty, bad condition

दुर्दिन durdin *ना* दुर्दिन *n* hard time, adverse circumstances

दुर्नाम durnām *ना* बदनामी *n* notoriety, disrepute, slander

दुर्भेद्यता durbhedyatā *ना* दुर्भेद्यता *n* incomprehensibility, unintelligibility, vacuous bliss

दुर्भाग्य durbhāgya *ना* अभाग्य *n* misfortune, bad luck

दुर्भाग्यवश durbhāgyavash *वि वि* दुर्भाग्यवश *adv* unfortunately

दुर्भिक्ष durbhiks *ना* खडेरी *n* drought

दुर्भेद्य durbhedya *वि* अभेद्य *adj* impenetrable

दुरस duryas *दे* अधुनिहा

दुर्लभ durlabh *वि* दुर्लभ *adj* rare, scarce

दुर्लभता durlabhatā *ना* दुर्लभता *n* scarcity, rareness, rarity

दुर्लेखन durlekhan *ना* दुर्लेखन *n* cacography

दुर्बल durbal *वि* दुर्बल *adj* weak, feeble, infirm

दुर्व्यवहार durvyavhār *ना* दुर्व्यवहार *n* misbehaviour, misbehaviour, misconduct

दुर्व्यवहार [durvyavhār] *ना* दुर्व्यवहार *n* misbehaviour, misconduct

दुर्व्यसन durvyasan *ना* दुर्व्यसन *n* addiction, vice

दुर्व्यसनी durvyasanī *वि* दुर्व्यसनी *adj* addicted

दुलकी घासेर चलन [dulakī ghāsera chalan] *ना* दुलकी घासेर चलन *n* trot

दुलहा [dulahā] *ना* बर *n* bridegroom

दुलहा दुलही [dulahā dulahī] *ना* बर-कन्या *n* engaged couple

दुलही [dulahī] *ना* बर *n* bride

दुलार dular *ना* दुलार *n* fondling

दुलारु [dularU] *वि* मायालु *adj* darling, doting, loving

दुवारि [duvāri] *ना* दोकान *n* threshhold, doorway

दुविधा [duvidha] *ना* दुविधा *n* dilemma

दुवो फुल [duvo phul] *ना* दुबो फुल *n* cereal

दुश्मन [dushman] *ना* दुश्मन *n* enemy

दुश्मनी [dushmanī] *ना* दुश्मनी *n* enmity

दुष्कर्म [duskarm] *ना* दुष्कर्म *n* sin, crime, wrongdoing, wrong doing

दुष्ट [dusht] *वि* दुष्ट *adj* evil, miscreant, mischievous

दुष्ट शक्ति [dusht shakti] *ना* दुष्ट शक्ति *n* malevolent power

दुष्ट शक्ति [dusht shakti] *ना* दुष्ट शक्ति *n* malevolent power

दुष्टता [dushtatā] *ना* दुष्टता *n* an act of wickedness, wickedness

दुष्प्रचार [dushpracār] *ना* दुष्प्रचार *n* false propaganda

दुष्परिणाम [dushparināma] *ना* दुष्परिणाम *n* an immoral act

दुसाङ [dusāN] *ना* पुवाल *n* thick cotton blanket

दुस्साहस [dus sāhas] *ना* धृष्टता *n* temerity, boldness, presumption, recklessness

दुस्साहसी [dussāhasī] *वि* दुस्साहसी *adj* rash, reckless

दूध [dūdh] *ना वि* दूध दुहुनु *n* milk

दूवर [dūvar] *ना* दोकान *n* door

दूवि [dūvi] *वि* दुई *num* two, 2

दूविधा [dūvidha] *वि* दुई प्रकारका *num* two kind

दूसरी [dūsarā] *ना* दुई पंक्तिका घर *n* two storey house

दूत [dūt] *ना* गुप्तचर *n* emissary, spy, ambassador

दूतावास [dūtāvās] *ना* दूतावास *n* embassy

दूसिका [dūsikā] *ना* दूसिका *adj* convoy, fem. a procuress, a bearer

दू दू [dū dū] *ना* दुई दुई *num* two by two

दूध [dūdh] *ना* दुध *n* milk, juice of certain plants, dairy

दूध उत्पादन [dudh utpādan] *ना* दूध उत्पादन *n* milk production

दूध दुहन [dūdh duhan] *स वि* दूध दुहनु *vt* to milk

दूध पिलाइन [dūdh pilāich] *स वि* दूध खुवाउनु *vt* to nurse a baby, to suckle, to give milk to a baby, to breastfeed

दूर [dūr, *वि* टाढा *adv* far away, from, remote, distant, far off, afar, away

दूर मुद्रक [dūr mudrak] *ना* दूर मुद्रक *n* teleprinter

दूर रहन [dūr rahan] *स वि* टाढा रहनु *vt* to abstain from, remain at a distance

दूर सञ्चार [dūr sañchār] *ना* दूर सञ्चार *n* telecommunication

दूरगामी [dūragāmī] *ना* दूरगामी *n* missile

दूरतम [dūratam] *वि* दूरतम *adj* farthest

दूरदर्शक [dūradarsak] *ना* दूरदर्शक *n* periscope

दूरदर्शन [dūradarsan] *ना* टेलिभिजन *n* television, TV

दूरदर्शिता [dūradarsitā] *ना* दूरदर्शिता *n* foresight, vision

दूरदर्शी [dūradarsī] *वि* दूरदर्शी *adj* far seeing, long-sighted, learned or discerning

दूरदर्शी यन्त्र [durdarsī yantra] *ना* दूरदर्शी यन्त्र *n* spectator, telescope

दूरदृष्टि [durdrishti] *ना* दूरदृष्टि *n* far sighted, prudence, vision

दूरबोध्य [durabodhya] *वि* दुर्बोध्य *adj* inscrutable

दूरमापन [duramāpan] *ना* दूरमापन *n* telemeter

दूरलेख [durlekh] *ना* दूरलेख *n* telautograph

दूरवार्ता [duravārtā] *ना* दूरवार्ता *n* telephone

दूरवीन [duravīn] *ना* दूरबीन *n* telescope

दूरसञ्चि [durasanchi] *ना* दूरसञ्चि *n* telegraphy

दृश्यकाव्य *n.* drishyakāvya — visual poetry

दृश्यकार *n.* drishyakār — cinematographer

दृश्यचित्रण *n.* drishyachitraṇ — cinematography

दृश्यदर्शक *n.* drishyadarshak — spectator

दृश्यपट *n.* drishyapaṭ — screen

दृश्यपरिवर्तन *n.* drishyaparivartan — scene change

दृश्यबंध *n.* drishyabandh — stage setting

दृश्यमान *adj.* drishyamān — visible

दृश्यलेखन *n.* drishyalekhan — scriptwriting

दृश्यांकन *n.* drishyāṅkan — shooting

दृश्यात्मक *adj.* drishyātmak — visual

दृश्यावली *n.* drishyāvalī — sequence

दृष्टांत *n.* dṛiṣṭānt — example

दृष्टि *f.* dṛiṣṭi — sight; view; look

दृष्टिकर्ण *m.* dṛiṣṭikarṇ — peripheral vision

दृष्टिकोण *m.* dṛiṣṭikoṇ — viewpoint; perspective

दृष्टिगोचर *adj.* dṛiṣṭigocar — visible

दृष्टिदान *n.* dṛiṣṭidān — donation of eyes

दृष्टिदोष *m.* dṛiṣṭidoṣ — defect of vision

दृष्टिपथ *m.* dṛiṣṭipath — line of sight

दृष्टिबंधन *n.* dṛiṣṭibandhan — hypnosis

दृष्टिभ्रम *m.* dṛiṣṭibhram — optical illusion

दृष्टिहीन *adj.* dṛiṣṭihīn — blind

देखभाल *f.* dekhbhāl — care; maintenance

देखरेख *f.* dekharekh — supervision

देखा-देखी *f.* dekhā-dekhī — imitation

देनदार *m.* dendār — debtor

देनदारी *f.* dendārī — liability

देनहार *m.* dainhār — giver; benefactor

देनिक *adj.* dainik — daily

देनिकी *f.* dainikī — diary; journal

देय *adj.* deya — payable; due

देयक *n.* deyak — bill; invoice

देयता *f.* deyatā — liability

देयराशि *f.* deyrāshi — amount due

देवकन्या *f.* devkanyā — celestial maiden

देवकार्य *n.* devkārya — religious duty

देवकी *f.* devkī — mother of Krishna

देवकुल *n.* devkul — temple; shrine

देवकृपा *f.* devkṛipā — divine grace

देवकृत *adj.* devkṛit — divine; natural

देवगति *f.* devgati — celestial realm

देवगिरि *m.* devgiri — sacred mountain

देवगुरु *m.* devguru — Jupiter; preceptor of gods

देवघर *m.* devghar — household shrine

देवचरित्र *n.* devcharitra — divine character

देवजन *m.* devjan — divine people

देवजात *adj.* devjāt — born of a god

देवजीवी *adj.* devjīvī — living on offerings

देवज्ञ *m.* devagya — astrologer; soothsayer

देवता *m.* devtā — deity; god

देवतात्मा *m.* devtātmā — divine soul

देवतीर्थ *n.* devtīrth — sacred place

देवत्व *n.* devatva — divinity; godhood

देवदत्त *m.* devdatt — given by god

देवदर्शन *n.* devdarshan — vision of a deity

देवदार *m.* devdār — deodar tree

देवदासी *f.* devdāsī — temple dancer

देवदूत *m.* devdūt — angel; messenger

देवद्रव्य *n.* devdravya — temple property

देवद्रोह *m.* devdroh — blasphemy

देवद्रोही *adj.* devdrohī — blasphemous

देवधनु *n.* devdhanu — rainbow

देवधर्म *m.* devdharm — religious duty

देवधाम *m.* devdhām — abode of gods

देवधुनी *f.* devdhunī — Ganga river

देवनगर *m.* devnagar — city of gods

देवनदी *f.* devnadī — sacred river

देवनागरी *f.* devnāgarī — Devanagari script

देवनाथ *m.* devnāth — lord of gods

देवनाम *n.* devnām — name of a god

देवनारी *f.* devnārī — celestial woman

देवनिंदक *m.* devnindak — blasphemer

देवनिंदा *f.* devnindā — blasphemy

देवनिंदित *adj.* devnindit — blasphemous

देवनिकाय *m.* devnikāy — host of gods

देवनिवास *m.* devnivās — abode of gods

देवपक्ष *m.* devpakṣh — bright fortnight

देवपत्नी *f.* devpatnī — goddess

देवपथ *m.* devpath — celestial path

देवपर्वत *m.* devparvat — sacred mountain

देवपाल *m.* devpāl — protector of gods

देवपुत्र *m.* devputra — son of a god

देवपुर *m.* devpur — city of gods

देवपुरुष *m.* devpuruṣh — divine person

देवपूजा *f.* devpūjā — worship of deities

देवपूजित *adj.* devpūjit — worshipped by gods

देवप्रतिमा *f.* devpratimā — idol; image of a god

देवप्रयाग *m.* devprayāg — confluence of Ganga

देवप्रसाद *m.* devprasād — divine blessing

देवप्रिय *adj.* devpriya — dear to gods

देवबंधु *m.* devbandhu — friend of gods

देवबल *n.* devbal — divine power

देवभक्त *m.* devbhakt — devotee

देवभक्ति *f.* devbhakti — devotion

देवभाग *m.* devbhāg — share for gods

देवभाषा *f.* devbhāṣhā — Sanskrit

देवभूमि *f.* devbhūmi — Uttarakhand

देवभोग्य *adj.* devbhogya — fit for gods

देवमंडल *n.* devmaṇḍal — assembly of gods

देवमंदिर *n.* devmandir — temple

देवमणि *f.* devmaṇi — divine gem

देवमत *n.* devmat — divine opinion

देवमय *adj.* devmay — filled with gods

देवमहिमा *f.* devmahimā — divine glory

देवमाता *f.* devmātā — mother of gods

देवमाया *f.* devmāyā — divine illusion

देवमार्ग *m.* devmārg — path of gods

देवमित्र *m.* devmitra — friend of gods

देवमुनि *m.* devmuni — divine sage

देवयज्ञ *m.* devyagya — worship of gods

देवयात्रा *f.* devyātrā — pilgrimage

देवयान *n.* devyān — celestial vehicle

देवयुग *n.* devyug — divine age

देवयोग *m.* devyog — divine coincidence

देवयोनि *f.* devyoni — divine birth

देवरक्षित *adj.* devrakṣhit — protected by gods

देवराज *m.* devrāj — king of gods

देवरात *m.* devrāt — given by god

देवरानी *f.* devrānī — younger brother's wife

देवरिया *m.* devariyā — eastern district

देवरी *f.* devrī — small shrine

देवरूप *m.* devrūp — divine form

देवर्षि *m.* devarṣhi — divine sage

देवलोक *m.* devlok — heaven; abode of gods

देवलोकी *adj.* devlokī — celestial

देवल्य *n.* devalya — temple

देवव्रत *m.* devavrat — Bhishma

देवशत्रु *m.* devshatru — demon

देवशय्या *f.* devshayyā — Vishnu's couch

देवशयनी *f.* devshayanī — Ashadha Shukla Ekadashi

देवशर्मा *m.* devsharmā — Brahmin surname

देवशाप *m.* devshāp — curse of a god

देवशासन *n.* devshāsan — divine rule

देवशिल्पी *m.* devshilpī — Vishwakarma

देवशिशु *m.* devshishu — child of the gods

देवसभा *f.* devsabhā — assembly of gods

देवसमाज *m.* devsamāj — divine assembly

देवसरिता *f.* devsaritā — sacred river

देवसर्ग *m.* devsarg — divine creation

देवसहाय *m.* devsahāy — helper of gods

देवसाक्ष्य *n.* devsākṣhya — divine witness

देवसिद्धि *f.* devsiddhi — divine power

देवसुंदरी *f.* devsundarī — celestial nymph

देवसूचक *adj.* devsūchak — indicating divine

देवसेना *f.* devsenā — army of gods

देवस्तुति *f.* devstuti — hymn of praise

देवस्थान *n.* devsthān — temple; shrine

देवस्थानी *m.* devsthānī — temple priest

देवस्पर्श *m.* devsparsh — touch of a god

देवस्वरूप *adj.* devswarūp — divine-like

देवहंस *m.* devhans — swan

देवहत्या *f.* devhatyā — killing of a god

देवहरा *m.* devharā — temple

देवहाट *m.* devhāṭ — divine market

देवहीन *adj.* devhīn — godless

देवांगना *f.* devāṅganā — celestial woman

देवांश *m.* devāṅsh — divine portion

देवांशी *adj.* devāṅshī — partly divine

देवाकार *adj.* devākār — god-like

देवाक्षर *n.* devākṣhar — Devanagari letter

देवाग्नि *m.* devāgni — sacred fire

देवाघात *m.* devāghāt — divine blow

देवाचार्य *m.* devāchārya — guru of gods

देवाजीव *m.* devājīv — priest

देवाज्ञा *f.* devājñā — command of a god

देवाधिदेव *m.* devādhidev — supreme god

देवाधिप *m.* devādhip — king of gods

देवानंद *m.* devānand — divine joy

देवानुग्रह *m.* devānugrah — divine grace

देवानुचर *m.* devānucar — attendant of gods

देवानुभव *m.* devānubhav — divine experience

देवानुरूप *adj.* devānurūp — god-like

देवापगा *f.* devāpagā — Ganga river

देवापि *m.* devāpi — sage king

देवाभ *adj.* devābh — god-like

देवाभिषेक *m.* devābhiṣhek — coronation

देवायतन *n.* devāyatan — temple

देवार्चन *n.* devārchan — worship

देवार्पण *n.* devārpaṇ — offering to god

देवार्पित *adj.* devārpit — offered to god

देवालय *m.* devālay — temple

देवावतार *m.* devāvatār — divine incarnation

देवाश्रय *m.* devāshray — divine refuge

देवासुर *m.* devāsur — gods and demons

देवासुरी *f.* devāsurī — divine-demonic

देवाहुति *f.* devāhuti — offering to gods

देवी *f.* devī — goddess; divine woman

देवीय *adj.* devīy — divine; godly

देवीयता *f.* devīyatā — divinity

देवेंद्र *m.* devendra — king of gods

देवेच्छा *f.* devechchhā — will of god

देवेतर *adj.* devetar — non-divine

देवेश *m.* deveśh — lord of gods

देवेश्वर *m.* deveśhvar — supreme god

देवोक्त *adj.* devokt — spoken by god

देवोत्थान *m.* devotthān — Prabodhini Ekadashi

देवोत्सव *m.* devotsav — festival of gods

देवोद्यान *n.* devodyān — divine garden

देवोपम *adj.* devopam — god-like

देवोपासना *f.* devopāsanā — worship

देवोपासक *m.* devopāsak — worshipper

देवोपेत *adj.* devopet — endowed with divine

देवोपेता *f.* devopetā — endowed with divine

देवोपेति *f.* devopeti — endowed with divine

देवोपेती *f.* devopetī — endowed with divine

देवोपेतो *f.* devopeto — endowed with divine

देवोपेतौ *f.* devopetau — endowed with divine

देवोपेतं *f.* devopetaṃ — endowed with divine

देवोपेतः *f.* devopetaḥ — endowed with divine

देवोपेतम् *f.* devopetam — endowed with divine

देवोपेतमं *f.* devopetamaṃ — endowed with divine

देवोपेतमः *f.* devopetamaḥ — endowed with divine

देवोपेतमम् *f.* devopetamam — endowed with divine

देवोपेतमंम *f.* devopetamaṃm — endowed with divine

देवोपेतमंः *f.* devopetamaṃḥ — endowed with divine

दोपहर [dōpahar] *सं पुं* noon
दोबर dōbar *वि* दोब्बर *adj* having two sheets, double, two-fold
दोबराएब [dōbarāēb] *म क्रि* दोब्बराउनु *vt* to fold over
दोबारा [dōbārā] *क्रि वि* दोबारा फेरि *adv* twice
दोबारा जन्म [dōbārā janm] *सं पुं* दोबारा जन्म *n* re-birth
दोब्बर dōbbar *वि* दोब्बर *adj* twofold, double
दोभान dōbhān] *सं पुं* दोभान *n* confluence
दोष [dōṣ] *सं पुं* दोष *n* guilt, crime, sin, fault, defect, guilt, sin, blame, weakness
दोष लगाएब [dōṣ lagāēb] *म क्रि* दोष लगाउनु *vt* to accuse, blame, find guilty
दोषदर्शी dōṣadarśī *सं पुंन* दोषदर्शी *n* critic
दोषमुक्त dōṣamukt] *वि* दोषमुक्त *adj* clear of charges, innocent
दोषमुक्ति [dōṣamukti] *सं पुं* दोषमुक्ति *n* acquittal
दोषयुक्त *वि* दोषयुक्त *adj* defective
दोषारोपण [dōṣāropaṇ] *सं पुं* दोषारोपण *n* imputation, accusation
दोषारोपण करब dōṣāropaṇ karab *दे नाम* दोषारोपण करब
दोषी dōṣī *वि* दोषी *adj* guilty, criminal
दोषी ठहराएब [dōṣī ṭhaharāēb] *म क्रि* दोषी ठहराउनु *vt* to find guilty, condemn
दोषी महसुस करब [dōṣī mahasus karab] *अ क्रि* दोषी महसुस गर्नु *vi* to feel guilty
दोस dōs, *सं पुं* सखा *n* friend
दोस भाइ [dōs bhāī] *सं पुं* मित्रकी भाइ *n* a friend's brother
दोस माय [dōs māya] *सं पुं* मित्रकी आमा *n* a friend's mother
दोस बनाएब [dōs banāēb] *म क्रि* मित्र बनाउनु *vt* to establish friendship
दोसकाका [dōsakākā] *सं पुं* मित्रका काका *n* a friend's uncle
दोसकाकी [dōsakākī] *सं पुं* मित्रकी काकी *n* a friend's aunt
दोसर [dōsar] *वि* दोस्रो, अन्य *adj* another, next, second
दोसर दिस dōsar dis *वि वि* अर्को तर्फ *adv* on the other hand
दोसर नाम dōsar nām *सं पुं* अप्रिय घर *n* second name
दोसर बिबाह [dōsar bibāh] *सं पुं* दोस्रो बिहे *n* second marriage
दोसर सब [dōsar sab] *सं पुंब* अन्य मान्छे *n* other people
दोसर साल dōsar sāl *वि वि* अर्को साल *adv* next year
दोसरक बात कारब dōsarak bāt kārab *म क्रि* अर्कोको कुरा काट्नु *vt* to disregard or contradict someone's word, interrupt in speaking
दोसरे dōsare *वि* फरक *adj* different
दोसीध [dōsīdh] *सं पुं* हद *n* boundary
दोस्त dōst *सं पुं* साथी *n* chum, friend
दोस्तमहिम [dōstamahim] *सं पुं* आफन्त *n* relatives
दोस्तिनी dōstinī *सं पुं* साथीकी पत्नी *n* a friend's wife
दोस्ती [dōstī] *सं पुं* मित्रता *n* friendship
दोस्ती करब [dōstī karab] *म क्रि* मित्रता गर्नु *vi* to have friendship
दोहरा dōharā *सं पुं* पुनरावृत्ति *n* repetition
दोहराएब [dōharāēb], *म क्रि* दोहऱ्याउनु *vt* to repeat
दोहरा दोहराकऽ dōharā dōharākar *क्रि वि* दोहोऱ्याएर *adv* repeatedly
दोहारि [dōhārī] *सं पुं* दुवर *n* door
दौड daur *सं पुं* दौड *n* race
दौड प्रतियोगिता [daur pratiyogitā] *सं पुं* दौड प्रतियोगिता *n* running competition
दौड़ब daurab *म क्रि* दगुर्नु *vi* to run
दौगब daugab *दे* दौड़ब
दौड़ daur *सं पुं* दौडने *n* race, run, course, ambition
दौड़ूप [daurūpa] *सं पुं* दौडधुप *n* exertion
दौड़ब daurab *म क्रि* दगुर्नु *vi* to run

दौड़ाएब [daurāēb] *म क्रि* दगुर्नुलाउनु *vt* to cause to run
दौड़ादौड़ [daurādaur] *सं पुं* धावाधाव *n* scatter
दौत्य dautya *वि* दौत्य *adj* diplomatic
दौत्य सम्बन्ध [dautya sambhandh] *सं पुं* दौत्य सम्बन्ध *n* diplomatic relations
दौरी [daurī] *सं पुं* झोलदार भाग *n* drawing
दौर [daurā] *सं पुं* दौरा *n* a bamboo basket
दौरा सुरुवाल [daurā suruvāl] *सं पुं* दौरा सुरुवाल *n* cloak and trousers
दौर्बल्य daurbalya *सं पुं* कमजोरी *n* weakness
दौलत daulat *सं पुं* दौलत *n* property
द्वितीय [dvitīya] *वि* द्वितीय *adj* second
द्रुत क्रिया [drut kriyā] *सं पुं* शुरुक्रिया *n* rapid action
द्योतक [dyotak] *वि* द्योतक *adj* illuminating, meaning, clarifying, revealing, indicating
द्रव्य dravya *सं पुं* द्रव्य *n* matter
द्रव [drava] *सं पुं* द्रव *n* melting, oozing, sap, juice
द्रवविज्ञि विज्ञान [dravasthu vijñān] *सं पुं* (विज्ञान द्रवस्थि विज्ञान *n* science, hydrostatics
द्रविड भाषा [dravid bhāṣā], *सं पुं* द्रविड भाषा *n* Dravidian language
द्रवित [dravit] *वि* द्रवित *adj* melted, made liquid
द्रवीकरण [dravikaraṇ] *वि* द्रवीकरण *adj* liquefaction
द्रव्य [dravya] *सं पुं* द्रव्य *n* substance, matter, thing, object, assets, wealth, a raw material
द्रव्यवाचक संज्ञा [dravyavācak sangyā] *सं पुं* (व्या द्रव्यवाचक संज्ञा *n* gram. concrete noun
द्रष्टव्य [draṣṭavya] *वि* द्रष्टव्य *adj* noteworthy, worth seeing
द्रष्टा [draṣṭā] *सं पुं* द्रष्टा *n* visionary, seer, poker on
दाखा [drākṣā] *सं पुं* अङ्गुर *n* grape
दुइ [dui], *वि* दुई *nd* two, a
दुकगति [dhukagati] *सं पुं* दुकगति *n* fast speed, quick movement
दुकना [dhukanā] *सं पुं* दुकना *n* rapidity
दाही [dohī], *वि* दोही *adj* hostile, inimical, treacherous, rebellious
द्वन्द्व [dvand] *सं पुं* द्वन्द्व *n* conflict, combat
द्वन्द्व युद्ध [dvandhayudh] *सं पुं* द्वन्द्वयुद्ध *n* duel
द्वन्द्वात्मक नियम [dvandhātmak niyam] *सं पुं* द्वन्द्वात्मक नियम *n* dialectic rule
द्वयर्थक [dvayarthak] *वि* (अर्थ) द्वयर्थक *adj* ambiguous
द्वयर्थकता [dvayarthakatā] *सं पुं* (अर्थ) द्वयर्थकता *n* ambiguity
द्वयात्मक [dvayātmak] *वि* द्वयात्मक *adj* binary
द्वयार्थकता [dvayārthakatā] *सं पुं* (अर्थ) द्वयार्थकता *n* double entendre
द्वयोष्ठ व्यञ्जन [dvayoṣṭha vyañjan] *वि* (ध्वनि) द्वयोष्ठ्य व्यञ्जन *adj* phon. bilabial consonant
द्वादशी [dvādaśī] *सं पुं* द्वादशी *n* 12th day of the moon phase
द्वार [dvār] *सं पुं* द्वार *n* door, gate, entrance, passage
द्वारपाल [dvārapāl] *सं पुं* द्वारपाल *n* janitor, doorkeeper, gatekeeper
द्वारा [dvārā] *संयो नि pp* via, through
द्वारि [dvāri] *सं पुं* द्वारी *n* threshold, doorway
द्विकर्मक [dvikarmak] *वि* (व्या द्विकर्मक *adj* gram. transitive
द्विकर्मक [dvikarmak] *वि* (व्या) द्विकर्मक *adj* gram. transitive
द्विकर्मक क्रिया [dvikarmak kriyā] *सं पुं* (व्या द्विकर्मक क्रिया *n* gram. transitive verb
द्विचर [dvicar] *वि* द्विचर *adj* binary
द्विचर अभिलक्षण [dvicar abhilakṣaṇ], *सं पुं* (व्या द्विचर अभिलक्षण *n* gram. binary nature
द्विचर खण्ड [dvicar khaṇḍ] *सं पुं* (व्या द्विचर खण्ड *n* gram. binary segment
द्विचर सिद्धान्त [dvicar siddhānt] *सं पुं* (व्या) द्विचर सिद्धान्त *n* gram.) binary principle
द्विचर प्रणाली [dvicar praṇālī], *सं पुं* (व्या द्विचर प्रणाली *n* gram.) binary system
द्विचर प्रतियोग [dvicar pratiyog] *सं पुं* द्विचर प्रतियोग *n* binary opposition

द्विचर संरचना [dvicar saṃracanā] *सं.* द्विचर संरचना *n.* binary structure

द्विचर समूहन [dvicar samūhan] *सं.* द्विचर समूहन *n.* binary grouping

द्विज [dvij] *सं.* द्विज अव्यय *n.* twice-born, three so-called upper classes of the Hindu society

द्वितीय [dvitīya] *वि.* दोसर

द्वितीय अन्य पुरुष [dvitīya an'ya puruṣ] *सं.* आ द्वितीय अन्य पुरुष *n.* (gram.) obviative

द्वितीय भाषा [dvitīya bhāṣā] *सं.* दोसरो भाषा *n.* a second language

द्वितीय विभक्ति [dvitīya vibhakti] *सं.* आ., द्वितीय विभक्ति *n.* (gram.) accusative case

द्वितीयत: [dvitīyata:] *वि.वि.* दोसरो ठामेंका *adv.* secondly

द्वितीया [dvitīyā] *सं.* द्वितीया *n.* 2nd day of the moon phase

द्विदलीय [dvidalīya] *वि.* दुई दलकेँ वा दुई दलसँ सम्बन्धित *adj.* bipartisan

द्विदिशात्मक [dvidiśātmak] *वि.* द्विदिशात्मक *adj.* bidirectional

द्विधात्मक [dvidhātmak] *वि.* द्विधात्मक *adj.* binomial

द्विध्रुवीय विभाजन [dvidhruvīya vibhājan] *सं.* द्विध्रुवीय विभाजन *n.* bipolar division

द्विपक्षक [dvipakṣak] *वि.* द्विपक्षक *adj.* bilateral

द्विपक्षी [dvipakṣī] *वि.* द्विपक्षी *adj.* bilateral

द्विपक्षीय [dvipakṣīya] *वि.* दुपक्षिका *adj.* bilateral

द्विपद [dvipad] *वि.* आ., द्विपद *adj.*, gram. binomial

द्विपुरुषवाची [dvipuruṣavācī] *वि.* (आ.) द्विपुरुषवाची *adj.* (gram.) bipersonal

द्विप्रेरणार्थक [dviprēraṇārthak] *वि.* (आ.) द्विप्रेरणार्थक *adj.* (gram.) double causative

द्विभाषिक [dvibhāṣik] *वि.* (आ.) द्विभाषिक *adj.* gram.) bilingual

द्विभाषिक व्यक्ति [dvibhāṣik vyakti] *सं.* (आ., द्विभाषिक व्यक्ति *n.* (gram.) bilingual individual

द्विभाषिक शिक्षा [dvibhāṣik śikṣā] *सं.* (वि.)

द्विभाषिक शिक्षा *n.* [illegible] bilingual education

द्विभाषिकता [illegible] *सं.* आ., द्विभाषिकता *n.* [illegible] bilingualism

द्विभार्या [illegible] *सं.* आ., द्वैभार्या *n.* [illegible] bigamy, bigamist

द्विभार्यी शब्दकोश [dvibhāṣī śabdakoś] *सं.* आ. द्विभार्यी शब्दकोश *n.* [illegible] bilingual dictionary

द्विभाषी समुदाय [dvibhāṣī samudāya] *सं.* आ., द्विभाषी समुदाय *n.* gram.) bilingual community

द्विपाक्ष [dvipākṣ] *सं.* आ., (वि.) द्विपाक्ष *n.* siphon, [illegible]

द्विरकरण [dvirakaraṇ] *सं.* आ., द्विरकरण *n.* gram. double negative

द्विरागमन [dvirāgaman] *सं.* आ., द्विरागमन *n.* wife coming ceremonial arrival of the bride at her father's house

द्विरुक्ति [dviruktī] *सं.* आ., द्विरुक्ति *n.* gram. repetition, tautology, reduplication

द्विरूपता [dvirūpatā] *सं.* द्विरूपता *n.* dimorphism

द्विवचन [dvivacan] *सं.* (आ.) द्विवचन *n.* gram. dual number

द्विवर्ण [dvivarṇ] *सं.* आ., द्विवर्ण *n.* [illegible] digraph

द्विवार्ता [dvivārtā] *सं.* आ., द्विवार्ता *n.* duel, [illegible]

द्विविध विरोध [dvividh virodh] *सं.* आ. द्विविध विरोध *adj.* bilateral opposition

द्विविधा [dvividhā] *सं.* आ., द्विविधा *n.* dilemma, hesitation

द्विविभाजन [dvivibhājan] *सं.* आ., द्विविभाजन *n.* dichotomy

द्विशिख [dviśikh] *वि.* द्विशिख *adj.* forked

द्विशिर [dviśir] *वि.* द्विशिर *adj.* diacephalous

द्वीप [dvīp] *सं.* आ., द्वीप *n.* [illegible] island

द्वीपक्षीय [dvipakṣīya] *वि.* द्वीपक्षीय *adj.* bilateral

द्वेष [dveṣ] *सं.* आ., द्वेष *n.* hatred, aversion, [illegible] animosity

द्वेषजनक [illegible] *वि.* द्वेषजनक *n.*

ध

धकेला dha'ēlā] *नां.* गर्दन *n.* neck

धकचक dhakacak *नां.* अनिश्चितता *n.* hesitation, dilemma

धकचकाउन dhakacakāuna *स.क्रि.* अनिश्चितमा पार्नु *v.t.* to hesitate, feel uncertain

धकधक [dhakadhak, *नां.* धुकधुक *n.* palpitation, throbbing

धकधक करु [dhakadhak garnu] *दे.* धकधकाउन

धकधकाउन [dhakadhakāuna] *स.क्रि.* धुकधुक गर्नु *vi.* to throb, palpitate, beat

धकलाउ dhakalāu] *स.क्रि.* धकेल्नु *vt.* to push

धकियाउन [dhakiyāuna] *स.क्रि.* पेल्नु *vt.* to push aside, elbow

धकेलाब dhakēlāb *स.क्रि.* पचाउन् *vt.* to push, thrust out, oust

धक्कमधुक्का dhakkamadhukka *नां.* धुइँचो *n.* crowd, press, throng, pressing

धक्का dhakkā *नां.* धाँजा *adj.* push, thrust, jolt, shock, jostle

धक्काउन dhakkāuna *अ.क्रि.* हिचकिचाउनु *v.i.* to hesitate, feel shy

धजा dhajā *नां.* झन्डा *n.* flag

धज्जी [dhajjī *नां.* धज्जी (सुती कपडा) *n.* strip, (cloth or paper) shred

धज्जी उडाउन [dhajjī uḍāuna] *स.क्रि.* धज्जी उडाउनु *vt.* to criticize vehemently

धड dhaḍ] *नां.* धड *n.* body excluding limbs, trunk

धड्काब dhaḍakāb] *स.क्रि.* धड्कनु *vi.* to throb, palpitate, beat

धम्काउन dhamkāuna *स.क्रि.* हप्काउनु *vt.* to threaten, intimidate

धड्धड [dhaḍaphaḍ] *क्रि.वि.* छिटोछिटो *adv.* quickly

धड्पडाब [dhaḍapaḍāb] *नां.* धर्ना *n.* lying down for the fulfilment of demand, picketing

धड्फड dhaḍaphaḍ] *नां.* झमेला *n.* fuss

धड्याक [dharāk] *क्रि.वि.* एक्कासी *n.* suddenly

धरिया ,dharī'ā] *नां.* कम्मरमा बाँधिने सुतको टुक्रा *n.* cloth tied around the waist

धतपत dhatapat *क्रि.वि.* छिटोछिटो *adv.* hastily

धतुरो dhaturo *नां.* धतुरो *n.* poison nature

धत् dhat *संस्कृत* धिक्कार *inter.* exclamation of nuisance

धपक्क ,dhadhakab *स.क्रि.* बन्द गर्नु *vt.* to close up

धधकाउन [dhadhakāuna] *स.क्रि.* बाल्नु *vt.* to ignite

धधरा [dhadharā *नां.* ज्वाला *n.* flame

धन [dhan *नां.* धन *n.* pelf, wealth, property, assets, riches

धनकटनी dhanakaṭanī *नां.* धान काट्ने *n.* paddy harvest

धनखेती dhanakhētī *नां.* धानखेती *n.* land for growing rice

धनगर dhanagar *क्रि.वि.* बढी धान हुने *adj.* having good harvest of rice

धनछोड्रा ,dhanachōḍā *नां.* एक किसिमको बाजा *n.* a bird

धनधान्य dhanadhānya *नां.* धनधान्य *n.* riches and food

धनपूजा dhanapūjā *नां.* धनपूजा *n.* pluralism

धनमन्त dhanamanta *क्रि.वि.* धनी *adj.* wealthy

धनमाल ,dhanamāla, *नां.* जायजेथा *n.* assets

धनरोपनी [dhanarōpanī] *नां.* धान रोपाइ *n.* paddy plantation

धनवान् [dhanavān] *वि.* ऐश्वर्यशाली

धनसम्पत्ति dhanasampatti *नां.* सम्पत्ति *n.* wealth, property, treasure

धनसार ,dhanasāra *नां.* धनसार *n.* camphor, camphor store

धनाढ्य [dhanāḍhyā] *वि.* समृद्ध *adj.* rich, wealthy, prosperous, abounding in wealth

धनात्मक dhanātmak *वि.* धनात्मक *adj.* positive

धनादेश dhanādēś *नां.* पुर्जा *n.* cheque

धनि dhani *नां.* धनिया *n.* coriander

धनिक dhanik *वि.* धनी *adj.* rich, wealthy

धनिया dhaniyā *नां.* धनिया *n.* coriander

धनी dhanī *नां.* धनाढ्य *n.* a wealthy person

धनी dhanī *वि.* धनवान् *adj.* moneyed, wealthy

धनी राज्य [dhanī rājya] *नां.* धनी राज्य *n.* plutarchy

धनी व्यावसायी dhanī vyāvasāyī *नां.* धनी व्यवसायी *n.* plutocracy

धनुकोष्टक [dhanukōṣṭhak *नां.* धनुकोष्टक *n.* brace

धनुष [dhanuṣh *नां.* धनु *n.* bow used for shooting

धनुर्धर dhanurdhara *नां.* धनुर्धर *n.* archer

धनुर्विद्या dhanurvidyā *नां.* धनुर्विद्या *n.* archery

धनुस dhanus *नां.* धनुस *n.* bow used for shooting, the sign of Zodiac

धनुष्टंकार dhanuṣṭaṅkāra *नां.* धनुष्टंकार *n.* twang

धनुष्टंकार dhanuṣṭaṅkār *नां.* (यसो) धनुष्टंकार *n.* disease/deafness

धनेश dhanēś *नां.* धनेश *n.* number

धन्धा dhandhā *नां.* काम *n.* chore, household work

धन्य dhanya *वि.* धन्य *adj.* blessed, fortunate

धन्यवाद dhanyavād *नां.* धन्यवाद *n.* thanks

धन्यवाद ज्ञापन dhanyād jñāpan *नां.* धन्यवाद ज्ञापन *n.* thanks giving

धन्यवाद दिन [dhanyavād dēn *स.क्रि.* धन्यवाद दिनु *v.t.* to thank

धन्यवाद पात्र dhanyād pātra *नां.* धन्यवादको पात्र *n.* a thankful person

धन्यवादी dhanyavādī, *वि.* धन्यवादी *adj.* grateful

धपाउन dhapāuna *स.क्रि.* धपाउनु *vt.* to chase away

धपेली dhapēlī *नां.* धपेली *n.* physical exhaustion, over exhaustion

धफेरा dhaphērā *स.क्रि.* धोएर सफा गर्नु *vt.* to shake and wash

धब्बा dhabbā *नां.* दाग *n.* tarnish, stain, spot, mark

धब्बा लाग्नु dhabbā lāgnu *स.क्रि.* धब्बा लाग्नु *v.t.* to stain

धमक dhamaka *नां.* धमक *n.* impact

धमकाइन dhamkāīna *स.क्रि.* धम्काउनु *vt.* to threaten, intimidate

धमकी dhamakī *नां.* धम्की *n.* threat, reproof, admonition, menace

धमकी दिन dhamakī dēna *स.क्रि.* धम्काउनु *vt.* to threaten

धमनी dhamanī *नां.* धमनी *n.* artery

धमाका dhamāka *नां.* धमाका *n.* bursting sound

धमाधम dhamādhama *क्रि.वि.* लगातार *adv.* without interruption

धम्किाउन dhamkiyāuna *नां.* धम्काउने पर्सा *n.* threatening word

धम्की dhamkī *नां.* धम्की *n.* admonition, threat

धम्की दिन dhamkī dēna *स.क्रि.* धम्काउनु *vt.* to threaten

धर dhara *नां.* जिउ *n.* drunk, boozy

धरगर dharagara *क्रि.वि.* छरितो *adj.* sharper

धरणि dharaṇi *नां.* धर्ती *n.* the earth

धरती dharatī *नां.* माटो *n.* world, earth, land, soil

धरधर dharadhara *क्रि.वि.* छरपस्टै *adv.* conspicuously

धरन dharana *नां.* धरन *n.* joist, small beam or rafter

धरापकड ,dharapakaḍ *नां.* धरपकड *n.* arrest, holding

धराब dharāb *स.क्रि.* समात्नु *vt.* to possess, hold, keep

धरम करम dharama-karama] *नां.* धार्मिक कार्य *n.* duty or practice prescribed by religion, a religious act

धरा ,dharā *नां.* धर्ती *n.* the earth, world

धरौट dharauṭa *नां.* विशेष प्रयोजनको लागि सुरक्षित (स्टक) *n.* a stock reserve for use on special occasion

धरातल *dharātal* *मा* धरातल *n* surface of the earth

धरप *dharap* *मा* धरप *n* a cap

धराशयी *dharāśayī* *वि* धराशयी *adj* knocked, smashed, fallen to the ground

धरार् *(dharā)* *वि* होके *(हुक्)* *aux* *(imp)* of हुनु *hunu*

धरि *dhari* *पर* नजिक *prep* near, close to

धरिया *dhariyā* *मा* धरिया *n* thread, a narrow strip of long cloth covering only private part

धरिका *(dharikā)* *मा* सफाएमा धोएको धागो बिट्ने *n* a cup-shaped dressing made of cotton

धरी *(dharī)* *मा* धजनको शब्दक *n* super woven standard of weight

धरौ *(dharau)* *मा* टेबिल *n* the main beam in a house

धरौहरि *(dharōhari)* *मा* धरौहर *n* legacy

धरोहरि *dharōhari* *मा* धरौटी *n* deposit, pledge

धर्का *(dharkā)* *मा* धक्का *n* stripe, line

धर्ती *(dharti)* *मा* पृथ्वी *n* earth, land, soil, ground

धर्ना *(dharnā)* *मा* धर्ना *n* staying constantly at the door of a person whose attention one is demanding

धर्म *dharm* *मा* पुण्य *n* virtue, piety, goodness, merit

धर्म परिवर्तन *dharm parivartan* *मा* धर्म परिवर्तन *n* conversion

धर्मशाला *dharmaśālā* *मा* धर्मशाला *n* rest place

धर्मनिरपेक्ष *dharmanirpekṣ* *वि* धर्मनिरपेक्ष *adj* secular

धर्मनिष्ठा *(dharmaniṣṭhā)* *मा* धर्मनिष्ठा *n* religiosity, piousness

धर्मपत्नी *(dharmapatnī)* *मा* स्वास्नी *n* wife

धर्मपीठ *(dharmapīṭh)* *मा* धर्मपीठ *n* religious shrine

धर्मपुत्र *(dharmaputr)* *मा* धर्मपुत्र *n* adopted son

धर्मपुत्र बनाउब *(dharmaputr banāuba)* *क्रि* गोद लेब

धर्मपत्नी *dharmapatnī* *मा* धर्मपत्नी *n* auspicious wife

धर्मशाला *dharmaśālā* *मा* धर्मशाला *n* rest house

धर्मस्थल *dharmasthal* *मा* धर्मस्थल *n* sacred temple

धर्मशास्त्र *dharmaśāstr* *मा* धर्मशास्त्र *n* sacred scripture

धर्मसभा *dharmasabhā* *मा* धर्मसभा *n* religious assembly of priests

धर्मस्व *(dharmasva)* *मा* धर्मस्व *n* religious land, land given for religious purpose

धर्मात्मा *dharmātmā* *वि* धर्मात्मा *adj* pious, righteous

धर्मानुयायी *dharmānuyāyī* *मा* धर्मानुयायी *n* a religious follower

धर्मान्ध *dharmāndh* *वि* धर्मान्ध *adj* superstitious, blind devotee

धर्मान्धता *(dharmāndhatā)* *मा* धर्मान्धता *n* zealot, bigotry

धर्माभिमानी *dharmābhimānī* *वि* धर्माभिमानी *adj* sanctimonious

धर्मावलम्बी *dharmāvalambī* *वि* धर्मावलम्बी *adj* religion-minded

धर्मास्त्र *dharmāstr* *मा* धर्मास्त्र *n* sacred writings, scripture

धार्मिक *dhārmik* *वि* धार्मिक *adj* pious

धर्मी *dharmī* *वि* धर्मी *adj* religious, pious

धर्मोन्माद *dharmonmād* *मा* धर्मोन्माद *n* bigotry, fundamentalism, conservative orthodox

धवल *dhavala* *वि* सफेद *adj* white, as brilliant, handsome, beautiful, white

धवला *dhavalā* *मा* धवला *n* chunk of cheese and sour dairy product, cottage cheese

धसब *(dhasab)* *क्रि* धसिनु *v* to sink

धसान *dhasān* *मा* धसान *n* swampy ground, name of a swamp dog

धहरर *dhaharar* *वि* धहरर *adj* higher

धाधनी *dhamdhanī* *मा* धाधनी *n* [illegible]

धाई धाई *[illegible]* *मा* बच्चाको धाई *n*

धाई *[illegible]* *मा* धाई *n* nurse, wet nurse of a child

धाक *dhāk* *मा* धाक *n* boasting, bragging, vain pride, a phrase

धाक मार्नु *dhāk mārnu* *क्रि* धाकमा पर्नु *v* to feel shock, astonishment, be surprised

धाक धपेटमा *dhāk dhapēṭmā* *क्रि* धाक लाग्नु *v* to be dazed, bag swallow

धाप *dhāp* *मा* धाप *n* overpowering influence, pride

धागा *dhāgā* *मा* धागो *n* thread

धाका काट्नु *dhākā kāṭnu* *क्रि* धाका बन्द्नु *v* to [illegible]

धाड्न *dhāḍnu* *क्रि* कुल्चिनु *v* to trample to [illegible]

धातु *(dhātu)* *मा* धातु *n* gram root

धातु *dhātu* *मा* धातु *n* metal, ore, chemical element, a person

धातुज्ञ *dhātuj* *मा* धातु वैज्ञानिक *n* metallurgist

धातुरूप *dhāturūp* *मा* धातु *n* [illegible] *n* gram root word

धातु सहायक शब्द *dhātu sahāyak śabd* *मा* [illegible] *n* gram verbal word

धानको टुसा *dhānkō ṭusā* *मा* धानको बिरुवा *n* paddy rice plant seedling

धान उठाउब *dhān uṭhāuba* *क्रि* धान छिर्नु *v* to weave padua

धाप *dhāp* *मा* धाप *n* jump

धावा *dhāvā* *मा* आक्रमण *n* attack, raid

धाम *dhām* *मा* धाम *n* place of pilgrimage, abode

धामन *dhāman* *मा* धामन *n* a kind of ast [illegible] snake

धारे *dhārē* *मा* धारे *n* tattered, worn, [illegible] worthless

धार *dhār* *मा* धार *n* name

धार *dhār* *मा* धार *n* blade of any tool, [illegible] edge, sharpness

धार *dhār* *मा* धार *n* current, river flow, [illegible]

धार चढाउब *dhār caḍhāuba* *क्रि* सिकार्नु *v* to sharpen

धारक *dhārak* *मा* धारक *n* bearer, holder

धारण *(dhāraṇ)* *मा* धारण *n* wearing, becoming [illegible] necessary, appearance, new moon

धारणा *dhāraṇā* *मा* धारणा *n* feeling, idea, [illegible] belief

धारणा राख्नु *dhāraṇā rākhnu* *क्रि* धारणा राख्नु *v* to [illegible] a supposition

धाराय *dhārāy* *क्रि* [illegible] *v* to [illegible] be [illegible] inclined, be [illegible]

धारण *dhāraṇ* *क्रि* धारण गर्नु *v* to wear

धारा *dhārā* *मा* धारा *n* [illegible] *n* new article, section

धारा *dhārā* *मा* धारा *(पानी)* *n* water current, [illegible]

धाराप्रवाह *dhārāpravāh* *वि* धाराप्रवाह *adj* fluent, eloquent

धाराबाहिक *dhārābāhik* *वि* धाराबाहिक *adj* serial, running

धाराबाहिक उपन्यास *dhārābāhik upanyās* *मा* धाराबाहिक उपन्यास *n* a serial novel

धाराबाहिक टिप्पणी *(dhārābāhik ṭippaṇī)* *मा* धाराबाहिक टिप्पणी *n* running commentary

धाराबाहिक *(dhārābāhik)* *वि* धाराबाहिक *adj* uninterrupted, continuous, free flowing as speech, running

धार्मिक *dhārmik* *वि* धार्मिक *adj* virtuous, pious, religious

धार्मिक गीत *(dharmik g..)* *मा* भजन *n* spiritual song

धार्मिक ग्रन्थ *dharmik granth* *मा* धार्मिक ग्रन्थ *n* scripture

धार्मिक भावना *dharmik bhāvanā* *मा* धार्मिक भावना *n* piety, religious sentiment

धार्मिक मण्डली *(dharmik maṇḍali)* *मा* धार्मिक मण्डली *n* congregation

धार्मिक लेख dharmik lekh *m* धार्मिक लेख *n* sacred writings

धार्मिक शुद्धिकरण dharmik shuddhikaran *m* धार्मिक शुद्धीकरण *n* religious purification

धार्मिक समारोह dharmik samaroh *m* धार्मिक समारोह *m* religious ceremony

धार्मिकत्व dharmikatva *m* धार्मिकत्व *n* religiosity

धावक dhavak *m* धावक *m* runner

धावन dhavan *m* धावन *n* running

धावन मार्ग dhavan marg *m* धावन मार्ग *m* airport runway

धावा [dhava] *m* धावा *m* an attack war cry

धावा बोलना dhava bolna *m क्रि* आक्रमण करणे *v* to announce attack

धाह dhah *m* दाह *m* heat fever

धाही [dhah] *m* दाह *m* outburst heat

धिआ [dhia] *m* कन्या *n* daughter

धिआपुता [dhiaputa] *m* कन्याकरी *n* children kids

धिक्कारब [dhikkārab] *m क्रि* धिक्कारणे *v* to reprimand

धिता [dhita] *m* धिता *n* pledge bond security

धिपब dhipab *m क्रि* तापणे *v* to become hot

धिपल dhipal *क्रि* तापवा *adj* hot

धिपलकाँढि dhipalakāṅhi *m* अत्यन्त आलसी माहिस *adj* an extremely lazy person

धिपाब dhipab *m क्रि* तापवणे *v* to heat

धिमर [dhimar] *f* मन्द *adj* slow dull

धियापुता dhiyaputa *m* बाचच चिकन *n* small kids

धिरकारब [dhirakarab] *m क्रि* धिक्कारणे *v* to reprimand

धिरेधिरे dhirēdhirē *क्रि वि* धिरेधिरे *adv* slowly

धी [dhi] *m* छोरी *n* daughter

धीत dhit *m* बाहर *n* banker account book

धीमा [dhima] *वि* मन्द *adj* slow sluggish lazy

धीर [dhir] *वि* धैर्यपूर्वक *adj* patient (scared) sedate sober steady

धुँइज dhuiz *m* धुँवे *n* powder

धीरता dhirata *m* शान्ति *n* sobriety patience

धुँधला dhundhla *वि* अस्पष्ट *adj* dim

धुँवा dhuwa *वि* धुँवे जस *adj* of the smoke

धुआइन dhuainn *वि* कुने वस्तु धुँवाने भएर गए *adj* smoky discoloring

धुकधुक dhukdhuk *m* दुःखद *n* sense of uncertainty tension distress

धुकधुकाहट dhukdhukahat *m क्रि* हृदयगति *n* heartbeat fear uncertain

धुक-धुक dhuka-jhuk *m* धुकधुक *n* throbbing sound

धुकधुकी dhukadhuk *m* धुकधुकी *n* throbbing

धुकब dhukab *m क्रि* (आग) फुकणे *v* to fire blow

धुकाँरी dhukāri *m* धुवाँ निकाल्ने काम *n* smoke-dispensing smoky fire repelling mosquitoes

धुकुर धुकुर dhukura-dhukur *क्रि वि* डरले धेरिएको अवस्था *adv* fearfully anxiously smotheringly

धुक्कड़ dhukkar *m* धुवाँ धुलो भाँचा हुनाले *n* haze with dust smoke

धुतहु dhuahu *m* तुतारी *n* cymbal drums

धुत dhun *वि* रक्सी खाएर धेरैजसो *adj* extremely drunk intoxicated

धुन dhun *m* लगन *n* propensity assidu diligent application zeal preoccupation concentration mania thought

धुन dhun *m* सुर *n* tune keynote

धुनब dhunab *m क्रि* धुनु *v* to comb fiber wool

धुनि dhun *m* सुर *n* tune whim

धुनियाँ dhuniyan *m* धुनिया *n* a cotton carder

धुनी dhuni *m* धुनी *n* fire kept by sadhus warming themselves

धुमधुमाब dhumadhumab *m क्रि* एकपछि अर्को धेरैवार *v* to beat repeatedly

धुमन dhuman *m* धुमन *n* resonance wood

धूनकुर dhunkur *m* धूनकर *n* rain

धूसका dhuska *m* धूसका *n* blow

धूर dhur *m* अन्तिम *n* a new boundary around a new farm

धूरकेश dhurkesh *m* दहीमा धेरैमा हुने एक प्रकारको *n* a part of Hair lessen by becoming coloured and unusual by certain

धूरन्धर dhurandhar *वि* कुशल *adj* skilled expert

धूरपलाँक dhurapalan *वि* धेरै धूर्त *adj* very crafty

धूरसाल dhurasal *m* बैलगाडाको एक हिस्सा *n* a part of bullock cart

धूरा उदब dhura urab *क्रि* धूलो उडनु *v* to be dust

धूरी dhuri *m* धुरी *n* axle the pole between a cart's wheel or axis

धूर dhur *विस्मयता* अस्वीकृति र घृणा जनाउने शब्द *exp* expresses disapproval and disgust

धूलाइ dhuai *m* धुलाइ *n* washing

धूवाँ dhuwan *m* धुवाँ *n* smoke

धूवाँमैचे dhuwanmaiche *m क्रि* धुवाँ उठ्न *n* to produce smoke when ashes

धूवाँ छाडब dhuwan chadab *m क्रि* धुवाँ छाड्न *adj* smoke and flame

धूसे dhuse *m* बुद्धुराम *n* scarecrow

धूसि dhusi *m* धुवाँसो *n* fog haze

धूप dhup *m* घाम *n* the light and heat of the sunshine

धूप dhup *m* धूप *n* aromatic burnt perfume

धूप चस्मा dhup chasma *m* चस्मा *n* sunglass

धूपपाल dhupapal *m* धूपौरा *n* censure

धूपबत्ती dhupbatti *m* धूपबत्ती *n* incense stick

धूप मचब dhum machab *m क्रि* आनन्द लिनु *v* to enjoy

धूमकेतु dhumaketu *m* धूमकेतु *n* comet alling a

धूमपात dhumpat *m* धूमपात *n* welfare fandom

धूमपान dhumpan *m* धूमपान *n* incense

धूमपान dhumapan *m* धूमपान *n* smoking

धूमस dhumas *वि* कुहिरा लगाको *adj* foggy

धूम्रपान dhumrapan *m* धूम्रपान *n* smoking

धूम्रपान करब dhumrapan karab *m क्रि* धूम्रपान गर्नु *v* to smoke

धूर dhur *m* धूर *n* an area measurement for land dhur = kaspha 20 dhur = kacha

धूरा dhura *m* धुलो *n* dust powder

धूरी dhuri *m* धूरी *n* axle

धूर्त dhurt *वि* धूर्त *adj* tricky cunning deceptive swindler treacherous crafty

धूर्तता dhurtata *m* धूर्तता *n* deceitfulness

धूल dhul *m* धुलो *n* dust

धूलकण dhulakan *m* धुलाको कण *n* dust particles

धूवाँ dhuvan *m* धुवाँ *n* smoke

धृष्ट dhrist *वि* उद्दण्ड *adj* shameless insolent daring haughty

धृष्टता dhristata *m* धृष्टता *n* haughtiness

धेनु dhenu *m* दूध दिने गाई वा गाई *n* cow cow-buffalo

धेनुका dhenuka *वि* दूध दिने गाई *adj* recently calved cow buffalo yielding suf ficient milk

धेर dher *वि* धेरै *adj* much many plenty

धैर्य [dhairya] *m* धीरता *n* patience perseverance calmness steadfastness

धैर्य करब [dhairya karab] *m क्रि* धैर्य गर्नु *v* to endure

धैर्य धारण करब [dhairya dharan karab] *m क्रि* धैर्य राख्नु *v* to keep patience

धैर्य राखब dhairya rakhab *m क्रि* धैर्य साथ्नु *v* to keep patience

धैर्यता dhairyata *m* धैर्यता *n* patience

धैर्यवान dhairyavan *वि* धैर्यवान *adj* patient

धोबन dhoban *m* धुने घाटमा धुने पाथर *n* washing stone after washing clothes

धोवब [dhobab] *m क्रि* धुनु *v* to wash

धोवल [dhoval] *वि* धोएको *adj* washed

धोकरा dhokara *m* धोकरा *n* sack

धोखरब dhokharab *m क्रि* धोकामा राख्नु *v* to

खनिज प्रबन्धन

खनिज व्यवहार धोखाधड़ी के प्रकार

धोखा धोखाधड़ी का एक प्रकार है।

धोखा देना धोखा देने का कार्य।

धोखाबाज धोखाधड़ी करने वाला व्यक्ति।

धोखेबाज धोखेबाज़ व्यक्ति के लिए अपशब्द।

धोखेबाज़ी धोखाधड़ी का दूसरा रूप।

धौंकनी हवा भरने का उपकरण।

धौंकनी चलाना धौंकनी से हवा भरना।

धौंकनी से हवा भरने वाला व्यक्ति।

धौंकनी से हवा भरने वाली स्त्री।

धौंकनी चलाने वाला पुरुष।

धौंकनी चलाने वाली स्त्री।

धौंकनी से हवा भरने का काम।

धौंकनी से हवा भरने का शुल्क।

धौंकनी चलाने का शुल्क।

धौंकनी चलाने वाला व्यक्ति।

धौंकनी चलाने वाली स्त्री।

धौंकनी चलाने का काम

नकल

नकलची *naqalchi* पुं० दूसरे की नकल करने वाला व्यक्ति।

नकलनवीस *naqalnavis* पुं० [फ़ा०] नकल करने वाला लेखक।

नकलबाज़ *naqalbaaz* वि० [फ़ा०] नकल करने में चतुर।

नकलबाज़ी *naqalbaazi* स्त्री० नकल करने की क्रिया या आदत।

नकल मारना *naqal maarna* मुहा० परीक्षा में चोरी से उत्तर देखकर लिखना।

नकली *naqli* वि० जो असली न हो; बनावटी।

नकली आँख *naqli aankh* स्त्री० कृत्रिम नेत्र जो खोई हुई आँख के स्थान पर लगाया जाता है।

नकली चश्मा *naqli chashma* पुं० बिना नंबर का धूप से बचाने वाला चश्मा।

नकली दाँत *naqli daant* पुं० कृत्रिम दाँत जो मसूड़े में लगाया जाता है।

नकाब *naqaab* स्त्री० [अ०] मुँह छिपाने का आवरण।

नकाबपोश *naqaabposh* वि० [फ़ा०] नकाब पहने हुए; जो अपना चेहरा छिपाए हो।

नक्काश *naqqaash* पुं० [अ०] पत्थर या लकड़ी पर नक्काशी करने वाला कारीगर।

नक्काशी *naqqaashi* स्त्री० [अ०] पत्थर, लकड़ी आदि पर उभरे हुए बेल-बूटे बनाने की कला।

नक्की *naqqi* वि० [अ०] साफ़ किया हुआ; परिष्कृत।

नक्की करना *naqqi karna* मुहा० किसी बात को पक्का या तय कर लेना।

नक्की झील *Nakki Jheel* पुं० राजस्थान के सिरोही ज़िले में स्थित एक प्रसिद्ध पर्वतीय झील।

नक्की पानी *naqqi paani* पुं० [अ०] साफ़ और शुद्ध किया हुआ पानी।

नक्शा *naqsha* पुं० [अ०] भूमि, नगर या देश का रेखाओं द्वारा बना चित्र।

नक्शानवीस *naqshanavis* पुं० [फ़ा०] नक्शे बनाने वाला व्यक्ति।

नक्शेबाज़ *naqshebaaz* वि० [फ़ा०] दिखावा करने वाला; बनावटी।

नक्शेबाज़ी *naqshebaazi* स्त्री० दिखावे के लिए की जाने वाली बनावट।

नख *nakh* पुं० [सं०] हाथ-पैर की उँगलियों के सिरों पर उगने वाली कठोर परत।

नखक्षत *nakhakshat* पुं० [सं०] नाखून से शरीर पर किया गया घाव।

नखदर्पण *nakhdarpan* पुं० [सं०] नाखून पर बनी आकृति देखकर भविष्य बताने की विद्या।

नखरा *nakhra* पुं० [सं० नख + रा] हाव-भाव के साथ की जाने वाली अदा या चंचलता।

नखरीला *nakhrila* वि० नखरे करने वाला; चंचल।

नखलिस्तान *nakhlistaan* पुं० [फ़ा०] मरुभूमि में जल और वृक्षों से युक्त उपजाऊ स्थान।

नखशिख *nakhshikh* पुं० [सं०] सिर से पैर तक का संपूर्ण शरीर।

جدول ٣-١: مقارنة بين أنواع الخرسانة المستخدمة في المشروع ٦٤

جدول ٣-٢: نتائج اختبار الانضغاط للعينات المكعبة بعد ٢٨ يومًا ٦٩

جدول ٣-٣: تكاليف المواد والعمالة لكل متر مكعب من الخرسانة ٧٣

جدول ٤-١: مواصفات الحديد المستخدم في الأعمدة والكمرات ٨٠

جدول ٤-٢: أطوال التراكب وفقًا لقطر السيخ ونوع الخرسانة ٨٦

جدول ٤-٣: مقارنة بين الحديد المستورد والمحلي من حيث الخواص الميكانيكية ٩١

جدول ٥-١: أنواع الشدات المستخدمة في المشروع ومميزاتها ٩٨

جدول ٥-٢: معدلات فك الشدات بعد الصب ١٠٣

جدول ٥-٣: تكلفة الشدات الخشبية والمعدنية لكل متر مربع ١٠٧

جدول ٦-١: أنواع الخلطات الخرسانية وخصائصها ١١٤

جدول ٦-٢: نسب الخلط المعتمدة لكل نوع من الخرسانة ١١٩

جدول ٦-٣: مقارنة بين الخلط اليدوي والخلط الآلي ١٢٤

جدول ٧-١: مواصفات الخرسانة الجاهزة المطلوبة من المورد ١٣٠

جدول ٧-٢: أوقات وصول الشاحنات وكميات التسليم ١٣٥

جدول ٧-٣: تكلفة النقل والتسليم لكل متر مكعب ١٣٩

جدول ٨-١: أنواع المضخات المستخدمة في الصب ١٤٦

جدول ٨-٢: مواصفات خراطيم الضخ وأقطارها ١٥٠

جدول ٨-٣: تكلفة الضخ مقارنة بالصب اليدوي ١٥٤

جدول ٩-١: أنواع الهزازات المستخدمة في الموقع ١٦٠

جدول ٩-٢: مدة الهز المناسبة لكل عنصر إنشائي ١٦٥

جدول ٩-٣: تكلفة عملية الهز لكل متر مكعب ١٦٩

جدول ١٠-١: مواصفات الخرسانة المطلوبة في الأعمال البحرية ١٧٦

جدول ١٠-٢: نسب الخلط المعتمدة للأعمال البحرية ١٨٠

جدول ١٠-٣: تكلفة الخرسانة البحرية لكل متر مكعب ١٨٥

جدول ١١-١: أنواع الأسمنت المقاوم للكبريتات ١٩٢

جدول ١١-٢: نسب الخلط المعتمدة للأعمال البحرية ١٩٧

جدول ١١-٣: تكلفة الأسمنت المقاوم للكبريتات ٢٠١

جدول ١٢-١: أنواع الإضافات المستخدمة في الخرسانة البحرية ٢٠٨

جدول ١٢-٢: نسب الإضافات المعتمدة ٢١٢

جدول ١٢-٣: تكلفة الإضافات لكل متر مكعب ٢١٦

جدول ١٣-١: مواصفات الحديد المستخدم في الأعمال البحرية ٢٢٤

جدول ١٣-٢: أطوال التراكب وفقًا لقطر السيخ ٢٢٩

جدول ١٣-٣: تكلفة الحديد المستخدم في الأعمال البحرية ٢٣٣

جدول ١٤-١: أنواع الشدات المستخدمة في الأعمال البحرية ٢٤٠

جدول ١٤-٢: معدلات فك الشدات بعد الصب ٢٤٥

جدول ١٤-٣: تكلفة الشدات لكل متر مربع ٢٤٩

جدول ١٥-١: أنواع الخلطات الخرسانية وخصائصها ٢٥٦

جدول ١٥-٢: نسب الخلط المعتمدة لكل نوع من الخرسانة ٢٦١

جدول ١٥-٣: مقارنة بين الخلط اليدوي والخلط الآلي ٢٦٦

جدول ١٦-١: مواصفات الخرسانة الجاهزة المطلوبة من المورد ٢٧٢

جدول ١٦-٢: أوقات وصول الشاحنات وكميات التسليم ٢٧٧

جدول ١٦-٣: تكلفة النقل والتسليم لكل متر مكعب ٢٨١

جدول ١٧-١: أنواع المضخات المستخدمة في الصب ٢٨٨

جدول ١٧-٢: مواصفات خراطيم الضخ وأقطارها ٢٩٢

جدول ١٧-٣: تكلفة الضخ مقارنة بالصب اليدوي ٢٩٦

جدول ١٨-١: أنواع الهزازات المستخدمة في الموقع ٣٠٢

جدول ١٨-٢: مدة الهز المناسبة لكل عنصر إنشائي ٣٠٧

جدول ١٨-٣: تكلفة عملية الهز لكل متر مكعب ٣١١

جدول ١٩-١: مواصفات الخرسانة المطلوبة في الأعمال البحرية ٣١٨

جدول ١٩-٢: نسب الخلط المعتمدة للأعمال البحرية ٣٢٢

جدول ١٩-٣: تكلفة الخرسانة البحرية لكل متر مكعب ٣٢٧

جدول ٢٠-١: أنواع الأسمنت المقاوم للكبريتات ٣٣٤

جدول ٢٠-٢: نسب الخلط المعتمدة للأعمال البحرية ٣٣٩

جدول ٢٠-٣: تكلفة الأسمنت المقاوم للكبريتات ٣٤٣

جدول ٢١-١: أنواع الإضافات المستخدمة في الخرسانة البحرية ٣٥٠

جدول ٢١-٢: نسب الإضافات المعتمدة ٣٥٤

جدول ٢١-٣: تكلفة الإضافات لكل متر مكعب ٣٥٨

جدول ٢٢-١: مواصفات الحديد المستخدم في الأعمال البحرية ٣٦٦

جدول ٢٢-٢: أطوال التراكب وفقًا لقطر السيخ ٣٧١

جدول ٢٢-٣: تكلفة الحديد المستخدم في الأعمال البحرية ٣٧٥

جدول ٢٣-١: أنواع الشدات المستخدمة في الأعمال البحرية ٣٨٢

جدول ٢٣-٢: معدلات فك الشدات بعد الصب ٣٨٧

جدول ٢٣-٣: تكلفة الشدات لكل متر مربع ٣٩١

جدول ٢٤-١: أنواع الخلطات الخرسانية وخصائصها ٣٩٨

جدول ٢٤-٢: نسب الخلط المعتمدة لكل نوع من الخرسانة ٤٠٣

جدول ٢٤-٣: مقارنة بين الخلط اليدوي والخلط الآلي ٤٠٨

جدول ٢٥-١: مواصفات الخرسانة الجاهزة المطلوبة من المورد ٤١٤

جدول ٢٥-٢: أوقات وصول الشاحنات وكميات التسليم ٤١٩

جدول ٢٥-٣: تكلفة النقل والتسليم لكل متر مكعب ٤٢٣

جدول ٢٦-١: أنواع المضخات المستخدمة في الصب ٤٣٠

جدول ٢٦-٢: مواصفات خراطيم الضخ وأقطارها ٤٣٤

جدول ٢٦-٣: تكلفة الضخ مقارنة بالصب اليدوي ٤٣٨

جدول ٢٧-١: أنواع الهزازات المستخدمة في الموقع ٤٤٤

جدول ٢٧-٢: مدة الهز المناسبة لكل عنصر إنشائي ٤٤٩

جدول ٢٧-٣: تكلفة عملية الهز لكل متر مكعب ٤٥٣

مقدمه‌ی ویراستار بر ترجمه‌ی فارسی ۱۲
پیشگفتار ۱۵
فصل ۱: مقدمه‌ای بر مدیریت ریسک ۲۱
فصل ۲: چارچوب‌های مدیریت ریسک ۴۷
فصل ۳: شناسایی و ارزیابی ریسک‌ها ۷۳
فصل ۴: تحلیل کمی ریسک با روش‌های آماری ۱۰۱
فصل ۵: مدیریت ریسک در پروژه‌های نرم‌افزاری ۱۳۸
فصل ۶: ریسک‌های امنیتی و حریم خصوصی ۱۷۶
فصل ۷: ریسک‌های عملیاتی و زنجیره‌ی تأمین ۲۱۴
فصل ۸: ریسک‌های مالی و بازار ۲۵۰
فصل ۹: ریسک‌های نوظهور: هوش مصنوعی و فراتر از آن ۲۹۳
فصل ۱۰: فرهنگ ریسک و نقش انسان ۳۳۱
فصل ۱۱: حاکمیت، انطباق و گزارش‌دهی ۳۶۵
فصل ۱۲: آینده‌ی مدیریت ریسک ۴۰۲
واژه‌نامه‌ی فارسی به انگلیسی ۴۴۰
واژه‌نامه‌ی انگلیسی به فارسی ۴۶۱
نمایه‌ی موضوعی ۴۸۳
فهرست منابع و مراجع ۵۱۰

नाव nāv *सं.स्त्री.* boat

नाह nāh *सं.पु.* पशु आदि को बाँधने की रस्सी n. rope for tying animals

नाँदे nāṅdē *सं.पु.* चारा खाने का बर्तन n. container for feeding animals

नाना nānā *सं.पु.* माता का पिता n. maternal grandfather

नाना nānā *सं.पु.* मातामह, माता का पिता n. maternal grandfather

नाना nānā *वि.* अनेक adj. various, several

नानी nānī *सं.स्त्री.* माता की माता n. maternal grandmother

नान्हि nānhi *वि.* छोटा adj. small, little

नान्हिटा nānhiṭā *वि.* छोटा adj. small

नाप [nāp] *सं.पु.* नापने का यंत्र n. measuring instrument

नापब nāpab *क्रि.* नापना v. to measure

नापसन्द nāpasand *वि.* अप्रिय adj. unpleasant, disagreeable

नापी [nāpī] *सं.स्त्री.* n. survey

नाफा nāphā *सं.पु.* फायदा n. profit

नाफा करब nāphā karab *क्रि.* नाफा पाना v. to make a profit

नाफाखोर [nāphākhōr] *सं.पु.* नाफाखोर n. profiteer

नाबालिग [nābāług] *सं.पु.* नाबालिग adj. minor in age

नाभरोस nābharōs *वि.* निराश adj. disappointed

नाभी nābhī *सं.पु.* धुरी n. hub

नाम nām *वि.* नम्बा

नाम nām *सं.पु.* संज्ञा n. name, term, designation, fame, honour

नाम कटाएब nām kaṭāēb *क्रि.* स्कूल से नाम हटवाना v. to have one's name erased (leave school)

नाम करब (nām karab) *क्रि.* यशस्वी होना v. to earn name

नाम घिटाएब [nām ghiṭāēb] *क्रि.* नाम मिटाना v. to obliterate one's fame, name

नाम चढ़ाएब [nām caṛhāēb] *क्रि.* नाम लिखवाना v. to enter the name

नाम चमब nām camab *क्रि.* प्रसिद्ध होना v. to become famous

नाम चलाएब nām calāēb *क्रि.* वंश आगे बढ़ाना v. to carry on the family name

नाम जपब nām japab *क्रि.* नाम का स्मरण करना v. to chant the name

नाम दुआरि nām duārī *सं.स्त्री.* नाम के आगे लगाया जाने वाला शब्द n. word added after name

नाम धराएब nām dharāēb *क्रि.* नाम रखवाना v. to get a name given

नाम राखब nām rākhab *क्रि.* नाम रखना v. to name, give a name

नाम लगाएब nām lagāēb *क्रि.* किसी के नाम से जोड़ना v. to associate with someone's name

नाम लिखाएब nām likhāēb *क्रि.* नाम दर्ज कराना v. to register

नाम लेब nām leb *क्रि.* नाम का उच्चारण करना v. to utter a name

नाम सम्बन्धी nām sambandhī *वि.* किसी के नाम से सम्बन्धित adj. pertaining to a name

नाम हँसोथब nām hasōthab *क्रि.* नाम डुबोना v. to defame

नामकरण nāmkaraṇ *सं.पु.* नाम रखने का संस्कार n. naming ceremony, baptism

नामिकेन nāmunnan *सं.पु.* नामकरण n. naming ceremony

नामछुर nāmchur *सं.पु.* अपकीर्ति n. defamation

नाम-ठेगान nāma-ṭhēgān *सं.पु.* नाम और पता n. name and address

नामधारी nāmdhārī *वि.* नामधारी adj. named

नाम-पद्धति nāma-paddhati *सं.स्त्री.* नामकरण की प्रणाली n. nomenclature

नामबद (nāmabad) *वि.* प्रसिद्ध adj. reputed, renowned, noted

नामबन्ति nāmabanti *वि.* नामवाली adj. namesake

नामर्द (nāmard) *वि.* नपुंसक adj. impotent, unmanly

नामहरी nāmaharī *सं.स्त्री.* कानूनी तौर पर किसी व्यक्ति को पिता के रूप में स्वीकार करना n. legally recognizing a person as one's father

नास्तिक nāstik *सं.पु.* ईश्वर में विश्वास न करने वाला व्यक्ति n. atheist

नाह nāh *सं.पु.* नाव n. boat

नाहक [nāhag] *वि.* बेकार adj. useless

नाहरी nāharī *सं.स्त्री.* नाहर का मादा रूप n. female lion

नाहाब nāhāb *क्रि.* नहाना v. to bathe

नाहिक nāhik *सं.पु.* नाविक n. sailor

नाह्य nāhya *वि.* नीच व्यक्ति adj. mean

नाश nāś *सं.पु.* बरबादी, विनाश n. destruction, ruin, wreck

नाश करब nāś karab *क्रि.* बिगाड़ना v. to destroy

नासक nāsak *वि.* नाशक adj. destructive

नासपाती nāspātī *सं.स्त्री.* n. pear

नासब nāsab *क्रि.* नाश होना v. to perish

नासमझ nāsamajh *वि.* बेसमझ adj. unwise, unintelligent

नासिका nāsikā *सं.स्त्री.* नाक n. nose

नासिका छिद्र nāsikā chidra *सं.पु.* नथुना n. nostril

नासिक्य nāsikya *वि.* नासिक्य adj. nasal

नाहर nāhar *सं.पु.* शेर n. lion

नासिक nāsik *सं.पु.* नासिक adj. nasal

नालायक

निखरना

निखरा

निखरापन

निखरे

निखार

निखारना

निखारा

निखालिस

निखिल

निखुट्टू

निखोट

निगंध

निगंधा

निगड़

निगड़ित

निगदित

निगम

निगमन

निगमित

निगरानी

निगरानी करना

निगरानी रखना

निगरानी समिति

निगरानी-तंत्र

निगरानी-दल

निगरानी-समिति

निगरानी-सेवा

निगरानी-सेवा करना

निगरानी-सेवा रखना

निगरानी-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा करना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा रखना

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा

निगरानी-सेवा करना

निगरानी-सेवा रखना

निगरानी-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा

निगरानी-सेवा करना

निगरानी-सेवा रखना

निगरानी-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा

निगरानी-सेवा करना

निगरानी-सेवा रखना

निगरानी-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा

निगरानी-सेवा करना

निगरानी-सेवा रखना

निगरानी-सेवा समिति

निगरानी-सेवा-तंत्र

निगरानी-सेवा-दल

निगरानी-सेवा-समिति

निगरानी-सेवा

विषय ..... पृष्ठ

विषय ..... पृष्ठ

विषय ..... पृष्ठ

تمرين ١٢-٣٤. لتكن $A = \begin{pmatrix} 2 & 1 & 0 \\ 1 & 3 & 1 \\ 0 & 1 & 2 \end{pmatrix}$. احسب A^{-1} بطريقة المرافقات، ثم تحقق من أن $AA^{-1} = I_3$.

تمرين ١٢-٣٥. أثبت أن $\det(A^{-1}) = \dfrac{1}{\det A}$ لكل مصفوفة مربعة قابلة للانعكاس A، ثم استنتج أن $\det(A^{-1}) = (\det A)^{-1}$.

تمرين ١٢-٣٦. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$. أثبت أن $\det A \in \{0, 1\}$.

تمرين ١٢-٣٧. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^3 = 0$. أثبت أن $I_n - A$ قابلة للانعكاس، ثم عبّر عن $(I_n - A)^{-1}$ بدلالة A وA^2.

تمرين ١٢-٣٨. لتكن A وB مصفوفتين مربعتين من الرتبة n بحيث $AB = BA$. أثبت أن $(A+B)^2 = A^2 + 2AB + B^2$، ثم أعط مثالاً يبيّن أن هذه المتطابقة قد تفشل إذا لم يتحقق الشرط $AB = BA$.

تمرين ١٢-٣٩. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^k = 0$ لعدد طبيعي $k \geq 1$. أثبت أن $I_n + A + A^2 + \cdots + A^{k-1}$ هي معكوس $I_n - A$.

تمرين ١٢-٤٠. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = I_n$ و$A \neq \pm I_n$. أثبت أن $\det A = -1$ إذا كان n فرديًا، وأن $\det A = 1$ إذا كان n زوجيًا.

تمرين ١٢-٤١. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٢. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٣. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٤. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٥. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٦. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٧. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٨. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٤٩. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٠. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥١. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٢. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٣. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٤. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٥. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٦. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٧. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٨. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٥٩. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٠. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦١. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٢. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٣. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٤. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٥. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٦. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٧. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٨. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٦٩. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٠. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧١. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٢. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٣. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٤. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٥. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٦. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٧. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٨. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٧٩. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

تمرين ١٢-٨٠. لتكن A مصفوفة مربعة من الرتبة n بحيث $A^2 = A$ و$A \neq I_n$. أثبت أن $\det(I_n - A) = 0$، ثم أثبت أن $\det(I_n + A) = 2^r$ حيث r هي رتبة A.

correctly
नेम [nem] *सं.* क्रि. *n.* fetters
नेमब nemab *सं क्रि* बन्धन *v.t.* to tie up; to fasten
नेहाइ nehāī *सं* नेहाइ *n.* navi.
नेहाल [nehāl] *हिं* प्रसन्न *adj.* satisfied
नेहोरा [nehōrā] *सं* विनय आग्रह *n.* entreaty, polite request
नै [nai] *हि.* नहि
नैतिक [naitik] *हि* नैतिक *adj* moral, ethical
नैतिक आचरण [naitik ācaran] *सं* नैतिक आचरण *n.* moral character
नैतिक भ्रंश [naitik bhrnś] *सं* नैतिक भ्रंश *n.* aberration
नैतिकता [naitikatā] *सं* नैतिकता *n.* morality
नैतिकतावाद [naitikatāvād] *सं* नैतिकतावाद *n.* moralism
नैतिकवान naitikavān *हि* नैतिकवान *adj.* moral, morally good, righteous, blameless, just
नैनसुख [nainsukh] *सं* नैनसुख *n.* a fine cotton cloth
नैनसूत [nainsūt] *सं* सिंह *n.* cotton
नैनी [nainī] *सं* नैनी *n.* a fish
नैपुण्य [naipuṇya] *सं* निपुणता *n.* dexterity, skill
नैयायिक [naiyāyik] *सं* नैयायिक *n.* an expert of the Nyaya philosophy, pertaining the Nyaya philosophy
नैराश्य [nairāśya] *सं* नैराश्य *n.* despair
नैराश्यपूर्ण [nairāśyapūrṇ] *हि* नैराश्यपूर्ण *adj* frustrating
नैवेद्य [naivedya] *सं* नैवेद्य *n.* food articles offered to a deity
नैवेद्य [naivedya] *सं* नैवेद्य *n.* fruits as offering, grain
नैसर्गिक [naisargik] *हि* नैसर्गिक *adj.* natural, relating to nature, as fishes regularly discharged
नैस [nais] *सं* नस *n.* snuff
नैसर्गिक [naisargik] *हि* नैसर्गिक *adj.* divine, celestial
नैहर [naihar] *सं* मायैनी *n.* woman's parents home

नोक nok *सं* नोक *n.* pointed p
नोक बनाएब nok banāeb, *सं क्रि* तिखार्नु *v.t.* to sharpen
नोकया nokaya *हि* नोक भएको *adj.* pointed
नोकर nokar *सं* नोकर *n.* servant
नोकरनी nokarnī *सं* नोकरनी *n.* a maid servant
नोकरी nokarī *सं* नोकरी *n.* job, employment
नोकसान nokasān *सं* हानि *n.* harm, loss, damage
नोकसान करब [nokasān karab] *सं क्रि* नोकसान गर्नु *v.t.* to harm, damage, destroy
नोकसान पहुँचायब [nokasān pahumcāyb] *सं क्रि* नोकसान पुऱ्याउनु *v.t.* to harm
नोकसानी nokasān *सं* नुकसानी *n.* damage
नोकसी nokasī *सं* अड्कस *n.* hook fixed at a pole
नोचनि nocani *सं* चिमोट्नु *n.* itching
नोचब nocab *सं क्रि* चिमोट्नु *v.t.* to scratch
नोछावर nochāvar *सं क्रि* न्यावरन *v.t.* to sacrifice with rams
नोटिस [noṭis] *सं* सूचना *n.* notice
नोन nōn *सं* नून
नोनगर nonagar *हि* नुनिलो *adj.* salty
नोनछराइन nonchārāin *सं हि* नुनिला *adj.* salty
नोरी nōrī *सं* नाम *n.* a kind
नोर nōr *सं* आँसु *n.* tears
नोर बहाएब nōr bahāeb *सं क्रि* आँसु बहाउनु *v.t.* to shed tears
नोराएब [norāeb] *सं क्रि* आँसु बग्नु *v.i.* to weep
नौ nau *सं* नौ *n.* num. nine
नौ दु गुणारहु होएब nau de guṇārahu hoeb *सं हि* भाग्न *v.i.* to run away
नौआ nauā *सं* नौआ *n.* barber
नौकी naukī *सं* बाकस *n.* trunk
नौकर [naukar] *सं* नोकर *n.* servant
नौकर naukar *सं* नोकर *n.* servant

नौकरनी naukarnī *सं* नोकरनी *n.* a maid servant
नौकरी naukarī *सं* नोकरी *n.* job
नौका naukā *हि* नाव
नौकाघात [naukāghāt] *सं* नौकाघात *n.* a drama
नौकापन [naukāpan] *सं* नोकरको काम *n.* duty of a maid servant
नौकरी naukrī *सं* नोकरी *n.* a maid servant
नौनी naunī *सं* नौनी *n.* cream, butter
नौसेना nausenā *सं* नौसेना *n.* navy
नौसैनिक nausainik *सं* नौसैनिक *n.* marine soldier
न्याय nyāya *सं* न्याय *n.* judgement, justice
न्याय करब nyāya karab *सं हि* न्याय गर्नु *v.t.* to judge, administer justice
न्यायपालिका nyāyapālikā *सं* न्यायपालिका *n.* judiciary, name of justice
न्यायमूर्ति nyāyamūrti *सं* न्यायमूर्ति *n.* judge
न्यायशास्त्र nyāyaśāstra *सं* न्यायशास्त्र *n.* jurisprudence
न्यायाधीश nyāyādhīś *सं* न्यायाधीश *n.* judge
न्यायाधिवक्ता nyāyādhivaktā *सं* न्यायाधिवक्ता *n.* advocate
न्यायाधीश nyāyādhīś *सं* न्यायाधीश *n.* judge, magistrate
न्यायालय nyāyālaya **दे अदालत**
न्यायालय nyāyālaya *सं* न्यायालय *n.* court
न्यायिक nyāyik *हि* न्यायिक *adj.* judicial, legal
न्यून nyūn *हि* घटेको *adj.* low, less, reduced
न्यूनता nyūnatā *सं* कमी *n.* deficiency, scarcity, minimum
न्यूनतम [nyūnatam] *हि* न्यूनतम *n.* minimum
न्यूनपद [nyūnapad] *सं* (व्या.) न्यूनपद *n.* gram. elupsis
न्यूनीकरण nyūnīkaraṇ *सं* घटाउ *n.* reduction
न्यूनाधार nyūnādhār *सं* न्यूनाधार *n.* base, basic foundation

न्योत nyōt *सं* निमन्त्रण *n.* invitation
न्योत पिहान nyōt pihān *हि* न्यात
न्योता nyōtā *हि* निमन्त्रण
न्यौला nyaulā *सं* न्यौला *n.* grey mongoose
न्यारन nyāran *सं* न्यारन *n.* naming ceremony

पछौं पछाव (pachauṁ parab) *अ कि* पछि पछि जानु to go one by one behind

पछौं पछाव (pachauṁ parab) *अ कि* दुश्मनी गर्नु to develop an enmity

पछौं पर्छौं गर्नु (pachauṁ parchauṁ garnu) *अ कि* पछि पछि गर्नु to repeat later

पछौं लाग्नु (pachauṁ lagnu) *अ कि* पछि पछि लाग्नु to follow

पछौं हुनु (pachauṁ hunu) *अ कि* पछाडि पर्नु to be left behind; to be left behind; backward

पछाडी (pachāḍi) *नि* पछाडि *n* rear; back

पछिम (pachim) *वि* पश्चिम *adj* west; western

पछिलाउनु (pachilāunu) *स कि* पछाडि पार्नु to delay; to slow

पछिलाउनु (pachilāunu) *स कि* पश्चात्ताप गर्नु to repent

पछिलगुवा (pachilaguwa) *नि* पछिलाग्ने *n* blind follower

पछिलाग्नु (pachilagnu) *वि* पछाडिको *adj* following; follower

पछिला (pachilā) *वि* पछाडिको *adj* backward; later

पछिलो (pachilo) *वि* पछाडिको *adj* later

पछुवाढि (pachuwāḍi) *नि* घरको पछिल्लो भाग *n* back open part of a house

पछुल्का (pachulka) *वि* पछाडिको *adj* later

पछुताउनु (pachutāunu) *स कि* पश्चात्ताप गर्नु to repent

पछ्यौरा (pachyaurā) *नि* मजेठा *n* mandilla; shawl

पजरा (pajarā) *वि* पाँजरि

पजारब (pajārab) *स कि* बाल्नु *v* to kindle

पजेवा (pajebā) *नि* इँटा *n* brick

पञ्च (भोज) (pañc bhōj) *नि* भाइबन्धा आफन्तिलाई खुवाइने भोज *n* invitation of a feast

पञ्च (pañc) *नि* पञ्च *n* the chairman of VDC Village Development Committee

पञ्चम (pañcam) *वि*, **पाँचम**

पञ्चम स्वर (pañcam svar) *नि* सङ्गीतमा) एउटा स्वर *n* (music) one of seven notes pitch levels according to an Indian music

पञ्चमी (pañcami) *वि* पञ्चमी *num* the 5th day of

पञ्चमी विभक्ति (pañcami bibhakti) *नि* एक पञ्चमी विभक्ति *n* (gram) ablative

पञ्चे हुनु (pañcē hunu) *अ कि* पछाडि पर्नु to be left behind; to be suppressed to have lost one's wealth; calculus

पञ्चकन्या (pañcakanyā) *नि* पञ्चकन्या *n* name of five virgins

पञ्चायन (pañcāyan) *नि* देशलाई चलाउन बनेको समिति *n* (politics) committee which runs a country; parliament

पञ्चैनी (pañcaini) *नि* पञ्चायतले गर्ने न्याय *n* (politics) arbitration

पञ्छी (pañchi) *नि* चरा *n* bird

पञ्जा (pañjā) *नि* एउटा बाजा *n* a playing card; a type of five pips

पञ्जा (pañjā) *नि* पन्जा *n* glove

पञ्जा (pañjā) *नि* पन्जा *n* gloves; claws

पञ्जा (pañjā) *नि* पन्जा *n* gloves; claw

पञ्जिकरा (pañjikarā) *नि* पाँजेकरा *n* rumor

पञ्जी (pañji) *नि* बही *n* record; genealogy

पञ्जीकार (pañjīkār) *नि* पञ्जिकार *n* the official recorder of marriage among B ahuns

पञ्जीकृत (pañjīkṛt) *वि* दर्ताकरा *adj* registered

पट (paṭ) *नि* पट *n* door

पट (paṭ) *नि* पट *n* ups de down

पट भाङ्का सुत्नु (paṭ bhāṅkā sutnu) *अ कि* पेटमा भर पेट खाना खाएर सुत्नु to lie down on one's stomach

पट हाँक्नु (paṭ hāṅknu) *अ कि* पाँध्नु to wear; to wear

पटकनु (paṭaknu) *स कि* झ्यालढोका बन्द गर्नु to close down

पटकनु (paṭaknu) *स कि* झ्यालढोका बन्द गर्नु to close down

पटकनु (paṭaknu) *स कि* पछारेर मार्नु to beat down

पटपट (paṭapaṭ) *नि* दाउरा आदि बाल्दा हुने आवाज *n* sound produced while burning firewood

पटब (paṭab) *अ कि* पाउनु *v* to be promoted

पटब (paṭab) *अ कि* पाउनु *v* to be promoted

पटबाउनु (paṭabāunu) *स कि* पाउनु *v* to promote

पटमुर्दे (paṭamurdē) *नि* मुर्दालाई ओढाउने कपडा *n* cloth

पटरी (paṭarī) *नि* पटरी *n* plank

पटरेब (paṭarēb) *अ कि* पेलिनु (गाडा) *v* to run over; to break up

पटवा (paṭwā) *नि* एक प्रकारको घाउमा बाँध्ने कपडा *n* bandage

पटुका (paṭukā) *नि* पटुका *n* waist belt

पटेबा (paṭebā) *नि* पटेबा *n* dancers

पटेश्वरी (paṭēśwarī) *नि* एक देवी *n* a goddess

पठकै (paṭhakai) *वि* पढ्दै गर्दा *adj* while reading

पठन (paṭhan) *नि* पढाइ *n* reading; study

पठन पाठन (paṭhana paṭhan) *नि* पढ्ने-पढाउने *n* learning and teaching

पठर (paṭhar) *नि* पाठो *n* very young goat

पठाउनु (paṭhāunu) *स कि* पठाउनु *v* to send

पठार (paṭhār) *नि* धरती *n* plateau

पठाउब (paṭhāub) *स कि* पठाउनु to expedite; to send out

पठाब (paṭhāb) *स कि* पढाउनु to cause to study

पठ्ठा (paṭhā) *अ कि* पढ्ने to learn; to be

पठेबा (paṭhebā) *नि* परेवा *n* pigeon

पठ्यौरा (paṭhyaurā) *नि* दाइजो *n* dowry; bride price

पठ्याब (paṭhyāb) *स कि* पठाउनु to send

पड (paṛ) *अ कि* पर्नु to fall; to lie; to be; to be; to be

परन्तु parantu *अव्य* strange, but

पर पुरुष para-puruṣ *सं* परपुरुष *n* someone other than one's husband

पर-पुरुषगमन para-puruṣgaman *सं* परपुरुषगमन *n* sexual engagement with a person other than one's husband

परपुरुषगय parapurayya *सं* पर पुरुषगय *n* prem sutra

परब (parab) *सं/हि.* पर्व *vt.* to be necessary, there is need to pass a

परबा parabā *सं* परबा *n* pigeon, dove

परबाबा (parabābā) *सं* हमारे बाबा के बाबा *n.* great grand father

परम (param) *हि* परम *adj* great

परम सेनाधिपति (param sēnādhipati) *सं* महारथी *n* commander in chief

परमगति paramgati *सं* परमगम *n.* salvation

परमधर्मावलम्बी paramadharmāvlambī *हि* परमधर्मावलम्बी *adj* extremely religious minded

परमधाम paramadhāma *सं* स्वर्ग *n* supreme abode, heaven

परममुक्ष (paramamukh) *सं* मोक्ष *n.* supreme bliss, salvation

परमाणु paramāṇu *सं* परमाणु *n* atom, molecule

परमाणु केन्द्र paramāṇu kēndra, *सं* परमाणु केन्द्र *n.* proton

परमेश्वर parmēśvar *सं* ईश्वर *n.* supreme god

परम्परा parmpard *सं* परंपरा *n* tradition, custom, convention, way of a human group's behaving

परम्परागत (parampargat) *हि.* परम्परागत *adj* conventional, traditional

परम्परागत औषधि (parampargat aushadhi) *सं* परम्परागत औषधि *n.* traditional medicine

परम्परागत व्याकरण parampargat vyākaraṇ *सं* (का) परम्परागत व्याकरण *n* grammar, traditional grammar

परम्परावाद parampard *सं* परम्परावाद *n* traditionalism

परम्परावादी parmparavādī *सं/हि* परम्परावादी *n/adj* traditionalist, conservative

परराष्ट्र parrāṣṭr *सं* परराष्ट्र *n* a foreign country

परराष्ट्र मंत्रालय parrāṣṭr mantrālaya *सं* परराष्ट्र मंत्रालय *n* Ministry of Foreign Affairs

परराष्ट्र मन्त्री (parrāṣṭr mantrī) *सं* परराष्ट्र मंत्री *n* Minister of Foreign Affairs

परराष्ट्रीय parrāṣṭrīya *हि* विदेशी *adj* foreign

परलोक (paralok) *सं* परलोक *n* the place where the other world

परवर्ती (paravartī) *हि* परवर्ती *adj* later, succeeding

परवल paraval *सं* पटोल *n* a green vegetable

परेवा parevā *सं* परेवा *n* pigeon

परेवा घर parevā ghar *सं* परेवा घर *n* pigeonary

परवाह paravāh *सं* परवाह *n* care, heed

परवाह करब (paravāh karab) *सं/हि* परवाह करब, to take care of

परसब parasab *सं/हि* परिकब *vt* to serve a dish up (a meal, dish, make a dish disturbance

परसर्ग parasarg *सं* परसर्ग *n* suffix

परसु parasu *हि/हि* परसों *adv* day before yesterday

परसौती parasautī *सं* प्रसूतिका स्त्री/हि परिचय *n* a woman after delivery

पर-संगमन para-saṃgaman *सं* परसंगमन *n* adultery

परस्पर paraspar *सं* परस्पर *n* reciprocity

परस्परता (paraspartā) *सं* परस्परता *n* reciprocity

परस्मै पद (parasmai pad) *सं* (व्या) परस्मै पद *n.* (gram.) indirective aspect, accommodative aspect, applicative aspect

परहेज parahēz *सं* परहेज *n* prohibition

परोक्ष (parokṣ) *सं* अप्रत्यक्ष की अनुपस्थिति में *n* [illegible]

परास्त parast *हि* परास्त *adj* defeated

परास्त करब parast karab *सं/हि* परास्त करब *vt* to defeat

परिकर (parikar) *सं* परिकर *n* carpenter's tool bag

परिकल्पना parikalpanā *सं* परिकल्पना *n.* hypothesis, conjecture

परिकल्पित parikalpit *हि* परिकल्पित *adj* imaginary, hypothetical, supposed

परिकार parikār *सं* परिकार *n* various variety of dishes

परिक्रमण parikramaṇ *सं* परिक्रमण *n* rotation, orbiting

परिक्रमा parikramā *सं* परिक्रमा *n* rotation, circle

परिक्रमा करब parikramā karab *सं/हि* परिक्रमा करब *vt* to move in a circle, revolve, rotate

परिक्षण करब parikṣaṇ karab *सं/हि* परिक्षण करब *vt* to check, make sure, examine, test

परिचय (paricay) *सं* परिचय *n* introduction, acquaintance, familiarity

परिचय करब paricay karab *सं/हि* परिचय करब *vt* to be introduced with

परिचय देब paricay deb *सं/हि* परिचय देब *vt* to introduce, greet

परिचयपत्र (paricayapatr) *सं.* परिचयपत्र *n* identity card

परिचयात्मक paricayātmak *हि* परिचयात्मक *adj* introductory

परिचर paricar *सं* परिचर *n* person attendant

[parameter] के प्रकार

[parameter] (positional) — सबसे सामान्य; कॉल में तर्क उसी क्रम में देने होते हैं जिस क्रम में पैरामीटर घोषित हैं।

[parameter] (keyword-only) — केवल नाम से पास किया जा सकता है; `*` के बाद घोषित पैरामीटर इसी श्रेणी में आते हैं।

[parameter] (default) — यदि कॉल में मान न दिया जाए तो उपयोग होने वाला पूर्वनिर्धारित मान; परिभाषा के समय एक बार मूल्यांकित होता है।

[parameter] (variadic) — अनिश्चित संख्या में तर्क एकत्र करता है; `*` से शुरू होने पर टपल, `**` से शुरू होने पर शब्दकोश बनता है।

[parameter] (positional-only) — केवल स्थिति से पास किया जा सकता है; `/` से पहले घोषित पैरामीटर इसी श्रेणी में आते हैं।

[parameter] (annotation) — केवल दस्तावेज़ीकरण के लिए प्रकार संकेत; रनटाइम पर लागू नहीं होता।

[parameter] (closure) — बाहरी स्कोप से कैप्चर किया गया चर; फ़ंक्शन के बाहर भी जीवित रहता है।

[parameter] (generator) — `yield` का उपयोग करने वाला फ़ंक्शन; पुनरावर्तक लौटाता है।

[parameter] (async) — `async def` से परिभाषित कोरूटीन; `await` के साथ उपयोग होता है।

[parameter] (property) — `@property` से सजाया गया विधि; विशेषता की तरह एक्सेस होता है।

[parameter] (classmethod) — पहला तर्क वर्ग स्वयं होता है; `@classmethod` से सजाया गया।

[parameter] (staticmethod) — न तो वर्ग और न ही उदाहरण पास होता है; `@staticmethod` से सजाया गया।

[parameter] (abstract) — उपवर्ग में लागू करना अनिवार्य; `@abstractmethod` से सजाया गया।

[parameter] (dataclass field) — `@dataclass` द्वारा उत्पन्न क्षेत्र; `__init__` में स्वचालित रूप से शामिल होता है।

[parameter] (descriptor) — `__get__`, `__set__` या `__delete__` लागू करने वाला वर्ग; विशेषता एक्सेस को नियंत्रित करता है।

[parameter] (context manager) — `__enter__` और `__exit__` लागू करने वाला वर्ग; `with` ब्लॉक के साथ उपयोग होता है।

[parameter] (iterator) — `__iter__` और `__next__` लागू करने वाला वर्ग; `for` लूप के साथ उपयोग होता है।

[parameter] (callable) — `__call__` लागू करने वाला वर्ग; उदाहरण को फ़ंक्शन की तरह कॉल किया जा सकता है।

[parameter] (metaclass) — वर्गों का वर्ग; `type` से व्युत्पन्न और वर्ग निर्माण को नियंत्रित करता है।

[parameter] (slots) — `__slots__` द्वारा परिभाषित; उदाहरण विशेषताओं को सीमित करता है और मेमोरी बचाता है।

[parameter] (weakref) — कमज़ोर संदर्भ; वस्तु को जीवित रखने के लिए पर्याप्त नहीं होता।

[parameter] (pickle) — `__getstate__` और `__setstate__` लागू करने वाला वर्ग; क्रमांकन को नियंत्रित करता है।

[parameter] (deprecated) — `@deprecated` से सजाया गया; उपयोग पर चेतावनी जारी करता है।

[parameter] (overload) — `@overload` से सजाया गया; केवल प्रकार जाँचकर्ता के लिए है, रनटाइम पर नहीं।

[parameter] (final) — `@final` से सजाया गया; उपवर्ग में ओवरराइड नहीं किया जा सकता।

[parameter] (override) — `@override` से सजाया गया; आधार वर्ग की विधि को ओवरराइड करता है।

[parameter] (typed dict) — `TypedDict` द्वारा परिभाषित; शब्दकोश के लिए संरचित प्रकार संकेत।

[parameter] (named tuple) — `NamedTuple` द्वारा परिभाषित; नामित क्षेत्रों वाला अपरिवर्तनीय टपल।

[parameter] (enum) — `Enum` द्वारा परिभाषित; नामित स्थिरांकों का एक सेट।

[parameter] (flag) — `Flag` द्वारा परिभाषित; बिटवाइज़ संयोजन योग्य नामित स्थिरांक।

[parameter] (protocol) — `Protocol` द्वारा परिभाषित; संरचनात्मक उपटाइपिंग के लिए इंटरफ़ेस।

[parameter] (generic) — `Generic` द्वारा परिभाषित; प्रकार चरों पर पैरामीटरकृत वर्ग।

[parameter] (literal) — `Literal` द्वारा परिभाषित; विशिष्ट मानों तक सीमित प्रकार।

[parameter] (union) — `Union` या `|` द्वारा परिभाषित; कई प्रकारों में से कोई एक।

[parameter] (optional) — `Optional` द्वारा परिभाषित; या तो प्रकार या `None`।

[parameter] (callable) — `Callable` द्वारा परिभाषित; कॉल करने योग्य वस्तु का प्रकार।

[parameter] (iterable) — `Iterable` द्वारा परिभाषित; पुनरावृत्त करने योग्य वस्तु का प्रकार।

[parameter] (mapping) — `Mapping` द्वारा परिभाषित; कुंजी-मान एक्सेस वाली वस्तु का प्रकार।

[parameter] (sequence) — `Sequence` द्वारा परिभाषित; क्रमित एक्सेस वाली वस्तु का प्रकार।

[parameter] (awaitable) — `Awaitable` द्वारा परिभाषित; `await` के साथ उपयोग होने वाली वस्तु का प्रकार।

[parameter] (coroutine) — `Coroutine` द्वारा परिभाषित; कोरूटीन का प्रकार।

[parameter] (async iterator) — `AsyncIterator` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस पुनरावर्तक का प्रकार।

[parameter] (async iterable) — `AsyncIterable` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस पुनरावृत्त करने योग्य वस्तु का प्रकार।

[parameter] (context manager) — `ContextManager` द्वारा परिभाषित; संदर्भ प्रबंधक का प्रकार।

[parameter] (async context manager) — `AsyncContextManager` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस संदर्भ प्रबंधक का प्रकार।

[parameter] (generator) — `Generator` द्वारा परिभाषित; जनरेटर का प्रकार।

[parameter] (async generator) — `AsyncGenerator` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस जनरेटर का प्रकार।

[parameter] (type alias) — `TypeAlias` द्वारा परिभाषित; प्रकार के लिए उपनाम।

[parameter] (forward reference) — स्ट्रिंग के रूप में लिखा गया प्रकार संदर्भ; बाद में हल किया जाता है।

[parameter] (self) — `Self` द्वारा परिभाषित; वर्तमान वर्ग के उदाहरण का प्रकार।

[parameter] (never) — `Never` द्वारा परिभाषित; कभी वापस न आने वाले फ़ंक्शन का प्रकार।

[parameter] (no return) — `NoReturn` द्वारा परिभाषित; कोई मान न लौटाने वाले फ़ंक्शन का प्रकार।

[parameter] (type var) — `TypeVar` द्वारा परिभाषित; सामान्य प्रकार चर।

[parameter] (param spec) — `ParamSpec` द्वारा परिभाषित; कॉलेबल के तर्कों को कैप्चर करता है।

[parameter] (type var tuple) — `TypeVarTuple` द्वारा परिभाषित; परिवर्तनशील संख्या में प्रकार चर।

[parameter] (concatenate) — `Concatenate` द्वारा परिभाषित; पैरामीटर स्पेसिफिकेशन को जोड़ता है।

[parameter] (type guard) — `TypeGuard` द्वारा परिभाषित; सशर्त प्रकार संकुचन।

[parameter] (type is) — `TypeIs` द्वारा परिभाषित; द्विदिशात्मक सशर्त प्रकार संकुचन।

[parameter] (unpack) — `Unpack` द्वारा परिभाषित; टाइपवार टपल को अनपैक करता है।

[parameter] (required) — `Required` द्वारा परिभाषित; TypedDict में आवश्यक कुंजी।

[parameter] (not required) — `NotRequired` द्वारा परिभाषित; TypedDict में वैकल्पिक कुंजी।

[parameter] (read only) — `ReadOnly` द्वारा परिभाषित; TypedDict में केवल-पढ़ने योग्य कुंजी।

[parameter] (annotated) — `Annotated` द्वारा परिभाषित; प्रकार में मेटाडेटा जोड़ता है।

[parameter] (final class) — `@final` से सजाया गया वर्ग; उपवर्गित नहीं किया जा सकता।

[parameter] (override) — `@override` से सजाया गया; आधार वर्ग की विधि को ओवरराइड करता है।

[parameter] (deprecated) — `@deprecated` से सजाया गया; उपयोग पर चेतावनी जारी करता है।

[parameter] (overload) — `@overload` से सजाया गया; केवल प्रकार जाँचकर्ता के लिए है, रनटाइम पर नहीं।

[parameter] (final) — `@final` से सजाया गया; उपवर्ग में ओवरराइड नहीं किया जा सकता।

[parameter] (override) — `@override` से सजाया गया; आधार वर्ग की विधि को ओवरराइड करता है।

[parameter] (typed dict) — `TypedDict` द्वारा परिभाषित; शब्दकोश के लिए संरचित प्रकार संकेत।

[parameter] (named tuple) — `NamedTuple` द्वारा परिभाषित; नामित क्षेत्रों वाला अपरिवर्तनीय टपल।

[parameter] (enum) — `Enum` द्वारा परिभाषित; नामित स्थिरांकों का एक सेट।

[parameter] (flag) — `Flag` द्वारा परिभाषित; बिटवाइज़ संयोजन योग्य नामित स्थिरांक।

[parameter] (protocol) — `Protocol` द्वारा परिभाषित; संरचनात्मक उपटाइपिंग के लिए इंटरफ़ेस।

[parameter] (generic) — `Generic` द्वारा परिभाषित; प्रकार चरों पर पैरामीटरकृत वर्ग।

[parameter] (literal) — `Literal` द्वारा परिभाषित; विशिष्ट मानों तक सीमित प्रकार।

[parameter] (union) — `Union` या `|` द्वारा परिभाषित; कई प्रकारों में से कोई एक।

[parameter] (optional) — `Optional` द्वारा परिभाषित; या तो प्रकार या `None`।

[parameter] (callable) — `Callable` द्वारा परिभाषित; कॉल करने योग्य वस्तु का प्रकार।

[parameter] (iterable) — `Iterable` द्वारा परिभाषित; पुनरावृत्त करने योग्य वस्तु का प्रकार।

[parameter] (mapping) — `Mapping` द्वारा परिभाषित; कुंजी-मान एक्सेस वाली वस्तु का प्रकार।

[parameter] (sequence) — `Sequence` द्वारा परिभाषित; क्रमित एक्सेस वाली वस्तु का प्रकार।

[parameter] (awaitable) — `Awaitable` द्वारा परिभाषित; `await` के साथ उपयोग होने वाली वस्तु का प्रकार।

[parameter] (coroutine) — `Coroutine` द्वारा परिभाषित; कोरूटीन का प्रकार।

[parameter] (async iterator) — `AsyncIterator` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस पुनरावर्तक का प्रकार।

[parameter] (async iterable) — `AsyncIterable` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस पुनरावृत्त करने योग्य वस्तु का प्रकार।

[parameter] (context manager) — `ContextManager` द्वारा परिभाषित; संदर्भ प्रबंधक का प्रकार।

[parameter] (async context manager) — `AsyncContextManager` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस संदर्भ प्रबंधक का प्रकार।

[parameter] (generator) — `Generator` द्वारा परिभाषित; जनरेटर का प्रकार।

[parameter] (async generator) — `AsyncGenerator` द्वारा परिभाषित; असिंक्रोनस जनरेटर का प्रकार।

[parameter] (type alias) — `TypeAlias` द्वारा परिभाषित; प्रकार के लिए उपनाम।

[parameter] (forward reference) — स्ट्रिंग के रूप में लिखा गया प्रकार संदर्भ; बाद में हल किया जाता है।

[parameter] (self) — `Self` द्वारा परिभाषित; वर्तमान वर्ग के उदाहरण का प्रकार।

[parameter] (never) — `Never` द्वारा परिभाषित; कभी वापस न आने वाले फ़ंक्शन का प्रकार।

[parameter] (no return) — `NoReturn` द्वारा परिभाषित; कोई मान न लौटाने वाले फ़ंक्शन का प्रकार।

[parameter] (type var) — `TypeVar` द्वारा परिभाषित; सामान्य प्रकार चर।

[parameter] (param spec) — `ParamSpec` द्वारा परिभाषित; कॉलेबल के तर्कों को कैप्चर करता है।

[parameter] (type var tuple) — `TypeVarTuple` द्वारा परिभाषित; परिवर्तनशील संख्या में प्रकार चर।

[parameter] (concatenate) — `Concatenate` द्वारा परिभाषित; पैरामीटर स्पेसिफिकेशन को जोड़ता है।

[parameter] (type guard) — `TypeGuard` द्वारा परिभाषित; सशर्त प्रकार संकुचन।

[parameter] (type is) — `TypeIs` द्वारा परिभाषित; द्विदिशात्मक सशर्त प्रकार संकुचन।

[parameter] (unpack) — `Unpack` द्वारा परिभाषित; टाइपवार टपल को अनपैक करता है।

[parameter] (required) — `Required` द्वारा परिभाषित; TypedDict में आवश्यक कुंजी।

[parameter] (not required) — `NotRequired` द्वारा परिभाषित; TypedDict में वैकल्पिक कुंजी।

[parameter] (read only) — `ReadOnly` द्वारा परिभाषित; TypedDict में केवल-पढ़ने योग्य कुंजी।

[parameter] (annotated) — `Annotated` द्वारा परिभाषित; प्रकार में मेटाडेटा जोड़ता है।

[parameter] (final class) — `@final` से सजाया गया वर्ग; उपवर्गित नहीं किया जा सकता।

पश्चिमी बहुब (paxima bahab) *मा* दिशा बाजु *n* west

पश्मिना पशमीना (pasmina) *हि* कि पामरा पशिम आदि असंख्य जानवरों के ऊन *n* a variety of wool from sheep, goats, yaks and other animals

पशौनी (pasauni) *मा* दावत *n* a feast or banquet for relatives and friends, usually arranged by a family

पहर pahar *मा* समय *n* duration of time; hour, etc

पहरा (pahara) *मा* चौकसी *n* guarding

पहरा देब (pahara deb) *मा* कि पहरा दिना *v* to keep watch

पहरेदार (paharedar) *मा* पहरेदार *n* a security guard, watchman, a woman

पहलमानी (pahalamani) *मा* पहलवानी *n* wrestling, athletics

पहलवान (pahalavan) *मा* पहलवान *n* a wrestler

पहाड़ी pahari *मा* पहाड़ी *adj* hilly, mountainous

पहाड़ pahar *मा* कंक्रीट काम *n* a big mountain, a large heap of ans thing, showing very hard or having an arduous task

पहाड़शृंखला (paharasrinkhala) *मा* पहाड़शृंखला *n* mountain range

पहिचान (pahicana) *मा* पहिचान *n* recognition, identity

पहिचान करब (pahicana karab) *मा* कि पहिचान करनु *v* to recognize, identify

पहिचानब (pahicanab) *मा* कि पहिचान देनु *v* to recognize, identify

पहिने (pahine) *कि वि* अभि, अब, अहिना, एखन

पहिया (pahiya) *मा* पहिया *n* wheel

पहिरन (pahiran) *मा* लत्ता *n* dress

पहिरन-ओढ़न (pahiran-odhan) *मा* कपड़ा लत्ता *n* clothes, dress and overall body

पहिरब (pahirab) *मा* कि पहिरनु *v* to wear, to put on

पहिल (pahil) *कि वि* पहिने *adv* first, previously

पहिल साम (pahil sam) *मा* पहिरा साम *n* first time

पहीना बहब (pasina bahab) *मा* कि शरीर बाहर *v* to sweat

पहीना पसीना (pasina pasina) *हि* कि पामरा शरीर आदि असंख्य जानवरों के ऊन *n* a variety of wool from sheep, goats, yaks and other animals

पहोरी (pahori) *मा* दावत *n* a feast or banquet for relatives and friends, usually arranged by a family

पहर pahar *मा* समय *n* duration of time; hour, etc

पहरा (pahara) *मा* चौकसी *n* guarding

पहरा देब (pahara deb) *मा* कि पहरा दिना *v* to keep watch

पहरेदार (paharedar) *मा* पहरेदार *n* a security guard, watchman, a woman

पहलमानी (pahalamani) *मा* पहलवानी *n* wrestling, athletics

पहलवान (pahalavan) *मा* पहलवान *n* a wrestler

पहाड़ी pahari *मा* पहाड़ी *adj* hilly, mountainous

पहाड़ pahar *मा* कंक्रीट काम *n* a big mountain, a large heap of ans thing, showing very hard or having an arduous task

पहाड़शृंखला (paharasrinkhala) *मा* पहाड़शृंखला *n* mountain range

पहिचान (pahicana) *मा* पहिचान *n* recognition, identity

पहिचान करब (pahicana karab) *मा* कि पहिचान करनु *v* to recognize, identify

पहिचानब (pahicanab) *मा* कि पहिचान देनु *v* to recognize, identify

पहिने (pahine) *कि वि* अभि, अब, अहिना, एखन

पहिया (pahiya) *मा* पहिया *n* wheel

पहिरन (pahiran) *मा* लत्ता *n* dress

पहिरन-ओढ़न (pahiran-odhan) *मा* कपड़ा लत्ता *n* clothes, dress and overall body

पहिरब (pahirab) *मा* कि पहिरनु *v* to wear, to put on

पहिल (pahil) *कि वि* पहिने *adv* first, previously

पहिल साम (pahil sam) *मा* पहिरा साम *n* first time

पहुना (pahuna) *मा* अतिथि *n* guest

पहुनाई (pahunai) *मा* आतिथ्य *n* hospitality

पहुनि (pahuni) *मा* अतिथि *n* guest

पहुनी (pahuni) *मा* अतिथि *n* guest

पहुँच (pahuc) *मा* पहुँच *n* reach, accessibility

पहुँचब (pahucab) *मा* कि पहुँचनु *v* to reach, arrive

पहुँचा (pahuca) *मा* कलाई *n* wrist

पहुँचारब (pahucarab) *मा* कि पहुँचानु *v* to cause to reach

पहुँची (pahuci) *मा* कलाई में पहनने का गहना *n* an ornament worn round the wrist

पहुना (pahuna) *मा* जमाई *n* son in law

पहेली (paheli) *मा* शब्द द्वारा बोझ *n* riddle

पहेली (paheli) *मा* हल्का *n* luggage/a piece of cloth

पाँक (panka) *मा* दुर्गंध *n* mud, slime, bog

पाँखि (pankhi) *मा* पक्षी *n* wing, feather, plume

पाँछुर (pankhur) *मा* पाखुरा *n* shoulder blade and joint

पाँगब (pangab) *मा* कि कमरी काटब *v* to prune

पाँच (panca) *मा* पाँच *n* num five

पाँच दंडवत (panca dandavat) *मा* पाँच साष्टांग *n* quadruple full prostration

पाँचम (pancam) *कि* पाँचवाँ *adj* fifth

पाँज (panja) *मा* अँकवार *n* area encompassed by one's arms; embrace

पाँडब (pandab) *मा* कपड़ा धोना *v* to wash clothes

पाँत (panta) *मा* पंक्ति *n* line

पाँतर (pantar) *मा* खेत बगैरह जिसमें फसल उगाई जाती है *n* land used for growing crops

पाँति (panti) *मा* पंक्ति *n* line

पाइ *n* ¼ पैसा

पाइडिन (paidin) *मा* पायदान *n* footrest, doormat

पाइने पानि (paine pani) *कि* कि पानी निकालना *v* to drain water

पाइल (paila) *मा* पाइल *n* anklet

पाइप (paipa) *मा* पाइप *n* pipe

पाइलट (pailat) *मा* हवाई जहाज चालक *n* pilot

पाउब (pauba) *मा* प्राप्त करब *v* to obtain, to receive

पाउब करब (pauba karab) *मा* कि पाना, प्राप्त करना *v* to obtain, receive

पाउडर (paudar) *मा* चूर्ण *n* powder

पाउण्ड (paund) *मा* अंग्रेजी तौल का एक मान *n* a unit of weight equal to 16 ounces

पाउरोटी (pauroti) *मा* डबलरोटी *n* bread

पाक (paka) *मा* कि पानी में उबालना *v* to boil

पाक खुअब (paka khuaba) *मा* कि इनाम में कुछ पाना *v* to receive as a mark of reverence

पाकर कौर (pakara kauri) *मा* खुरपी की तरह का एक औजार *n* a kind of sickle

पाक उपकरण (paka upakarana) *मा* खाना पकाने के बर्तन *n* cooking utensils

पाकपद्धति (pakapaddhati) *मा* पाकपद्धति *n* cookery

पाक्य (pakya) *मा* कि पकाने लायक *v* to be cooked

पक्व (pakva) *कि* पकाई *adj* ripe, cooked

पाकविद्या (pakavidya) *मा* पाकविद्या *n* science of cooking

पाकशास्त्र (pakasastra) *मा* पाकशास्त्र *n* science and science of cooking

पाक पारब (paka parab) *मा* कि पकाने में दक्ष होना *v* to be skilled in cooking

पाकस्थान (pakasthana) *मा* पाकस्थान *n* kitchen

पाकशाला (pakasala) *मा* पाकशाला *n* kitchen

पाक्षिक (paksika) *कि* पाक्षिक *adj* fortnightly

पाखण्ड (pakhanda) *मा* पाखण्ड *n* false piety, sanctimony, hypocrisy

पाखण्डी (pakhandi) *कि* कपटी *adj* hypocritical, deceitful, insincere

पागि (pagi) *मा* पगड़ी (पोशाक) *n* Maithil urban

पागल (pagal) *कि* पागल *adj* mad, crazy

पागलखाना (pagalkhana) *मा* पागलखाना *n* mental asylum

पागलपन (pagalapan) *मा* पागलपन *n* madness, craziness, lunacy, mental derangement

पागुर (pagur) *मा* पागुर *n* cud

पाछ (pach) *मा* छाप *n* vaccination, inoculation

पाचक (pacak) *मा* पाचक *n* digestive, aiding digestion

पाचन (pacan) *मा* पाचन *n* digestion

पाचन रस (pacana rasa) *मा* पाचन रस *n* digestive juice

पाचनक्रिया (pacana kriya) *मा* पाचनक्रिया *n* digestive action

पाचन-प्रणाली (pacana-pranali) *मा* पाचन प्रणाली *n* digestive system

पाचनेन्द्रिय (pacanendriya) *मा* पाचनेन्द्रिय *n* penis

पाछब (pachab) *मा* कि खोप लगानु *v* to vaccinate

पाज्य (pajya) *कि* पाच्य *adj* easily cooked, cookable, digestible, palatable

पाछाँ (pachan) *मा* कि पछि *adv* behind

पाछाँ पहब (pachan parab) *मा* कि पछि पनु *v* to lag behind

पाछाँ लागब (pachan lagab) *मा* कि पछि लगनु *v* to accompany for a long time, follow

पाछाँ हटब (pachan hatab) *मा* कि विचलित होनु *v* to deviate from one's promise

पाछू (pachu) *कि* कि पछि *adv* after, afterwards, subsequently, later

पाजी (paji) *मा* पाजी *adj* rascal, mean, knavish, base

पाट (pat) *मा* धोबीक द्वारा धोए गए कपड़ा *n* washerman's slab

पाटब (patab) *मा* कि खोदनु *v* to plunk, make a surface after pasting

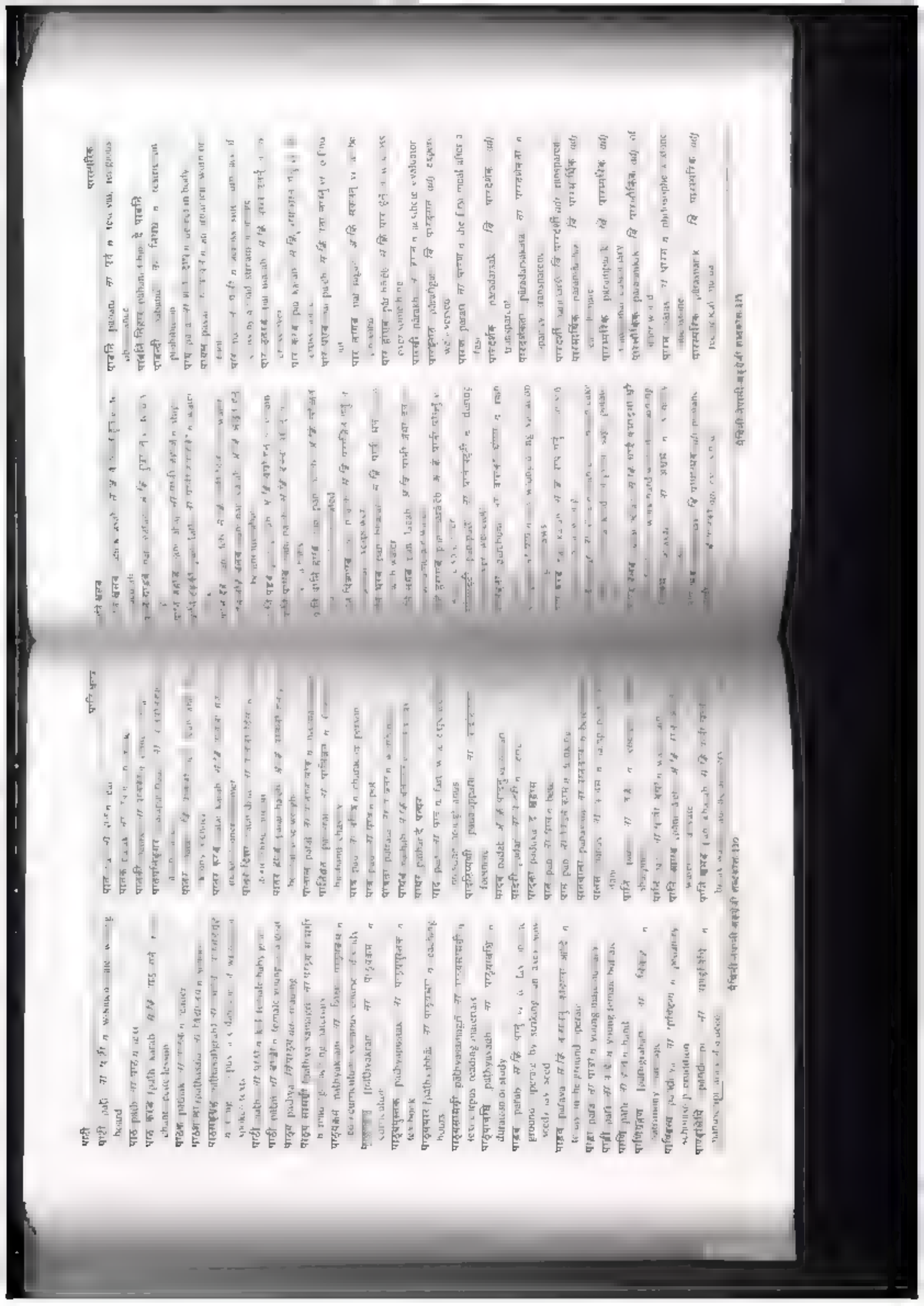

पारस्परिक क्रियात्मक [parasparik kriyatmak] *वि* वह पारस्परिक क्रियात्मक *adj* reciprocative

पारस्परिक धरोहर [parasparik dharohar] *सं* धरोहर का एक प्रकार *n* reciprocal trusteeship

पारस्परिक सम्बन्ध [parasparik sambandh] *वि* अन्योन्याश्रय *adj* interrelationship

पारस्परिक सर्वनाम [parasparik sarvanam] *सं* वह सर्वनाम जो दो व्यक्तियों के एक-दूसरे का बोध कराता है *n* reciprocal pronoun

पारस्परिक सहयोग [parasparik sahyog] *सं* दो या अधिक व्यक्तियों द्वारा एक-दूसरे की सहायता *n* mutual help

पारस्परिकता [paraspariktā] *सं* परस्परता *n* mutuality, reciprocity

पारा [pārā] *सं* पारद, रसेश्वर *n* lord, sort, mercury

पारा [pārā] *सं* पारा *n* mercury

पारा [pārā] *सं* बैल *n* male buffalo calf over one year

पारा चढ़ना [pārā carhnā] *मु क्रि* क्रोधित होना *v* to be furious

पारा-पारी [pārā-pārī] *क्रि वि* क्रमशः एक के बाद एक *adv* one by one in turn

पारायण [pārāyaṇ] *सं* पारायण *n* reading, recitation of scripture *n* a prescribed time schedule

पारी [pārī] *सं* मैंनी *n* female buffalo calf over one year

पारिजात [pārijāt] *सं* पारिजात *n* a mythical tree fulfilling all desires

पारित [pārit] *वि* पारित *adj* passed, the resolution or proposal statutorily

पारित करना [pārit karnā] *मु क्रि* पारित करना *v* to pass, to ratify

पारितोषिक [pāritoṣik] *सं* इनाम *n* reward, prize award

पारिभाषिक [pāribhāṣik] *सं* पारिभाषिक *n* technical

पारिवारिक [pārivārik] *वि* अन्तिम *adj* genealogical, pertaining to family

पारिवारिक नाटक [pārivārik nāṭak] *सं* पारिवारिक नाटक *n* family drama

पारिवारिक नाम [pārivārik nām] *सं* परिवार का नाम *n* family name

पारिश्रमिक [pāriśramik] *सं* परिश्रमिक *n* remuneration, reward, wage

पारी [pārī] *सं* पारी *n* turn, chance, innings

पारेषण [pāreṣaṇ] *सं* पारेषण *n* transmission

पार्क [pārk] *सं* पार्क *n* park

पार्टी [pārṭī] *सं* पार्टी, दल *n* party

पार्थ [pārth] *सं* अर्जुन का एक नाम *n* Arjun

पार्थिव [pārthiv] *वि* पार्थिव *n* material, worldly, physical

पार्श्व [pārśva] *वि* पार्श्व का, बगल का *adj* lateral

पार्श्विक [pārśvik] *सं* पार्श्विक *n* lateral

पार्श्विक [pārśvik] *वि* पार्श्विक *adj* sideward

पार्षद [pārṣad] *सं* पार्षद *n* a member, counsellor

पार्सल [pārsal] *सं* पार्सल *n* parcel

पाल [pāl] *सं* परिचालक *n* governor

पाल [pāl] *सं* पाल *n* sail

पाल खाएव [pāl khāeo] *मु क्रि* (जानवर) गर्भ धारण करना *v* (animal) to mate

पालक [pālak] *सं* पालक *n* protector, supporter

पालकी [pālkī] *सं* पालकी *n* palanquin

पालतू [pālatū] *वि* परपालित *adj* domestic

पालन [pālan] *सं* पालन *n* breeding, care, animal husbandry

पालन करना [pālan karnā] *मु क्रि* पालन करना *v* to protect, to maintain

पालन करना [pālan karnā] *मु क्रि* (जानवर) पालना, रखना *v* to tame, animal keep

पालन-पोषण [pālan-poṣaṇ] *सं* परिवरिश, देखभाल *n* upbringing, nurture

पालन पोषण करना [pālan poṣaṇ karnā] *मु क्रि* अच्छी तरह से देखभाल करना *v* to provide, to care, to look after

पालब [pālab] *सं* पालब *n* animal breed

पाली [pālī] *सं* पालतू खेत *n* cattle, animal

पाला [pālā] *सं* पाला *n* frost

पाला [pālā] *सं* पाला *n* side

पाला पड़ना [pālā paṛnā] *मु क्रि* सामना होना *v* to encounter

पालापाती [pālāpātī] *वि* परिपालक *adj* protective

पालीथीन [pālīthīn] *सं* पालीथीन *n* polythene

पालेय कलम [pālēya kalam] *सं* पालेय कलम *n* a mythical tree

पाव [pāv] *सं* पाव *n* a measure of weight

पावन [pāvan] *सं* पवित्र *n* holy

पावन [pāvan] *वि* पवित्र *adj* holy, sacred

पावस [pāvas] *सं* वर्षा ऋतु *n* rainy season

पावस [pāvas] *सं* पावस *n* square rope

पावस [pāvas] *वि* पावस *adj* pertaining to beasts

पाशविक [pāśavik] *वि* पाशविक *adj* beastly, animal, brutal

पाशविक प्रवृत्ति [pāśavik pravṛtti] *सं* पाशविक प्रवृत्ति *n* animal instinct

पाश्चात्य [pāścātya] *वि* पाश्चात्य *adj* western

पाश्चात्य देश [pāścātya deś] *सं* पाश्चात्य देश *n* western countries

पाषाण [pāṣāṇ] *सं* पत्थर *n* stone, rock

पासपोर्टीकरण [pāsāpōrṭīkaraṇ] *सं* पासपोर्टीकरण *n* passportization

पास [pās] *सं* समीपवर्ती गाँव *n* town

पास [pās] *क्रि वि* निकट *pp* with, near to, to

पास [pās] *वि* पास *adj* passed successful

पासङ [pāsaṅ] *सं* तराजू का बराबर वजनवाला दाग *n* counterbalancing weight, counterbalancing weights

पासपोर्ट [pāsapōrṭ] *सं* राहदानी *n* passport

पासबुक [pāsbuk] *सं* पासबुक *n* passbook

पासा [pāsā] *सं* शतरंज का मोहरा *n* chess piece

पासा फेकब [pāsā phēkab] *मु क्रि* पासा फेकना *v* to throw dice

पाहि [pāhi] *सं* पाहि *n* cattle, household

पाही [pāhī] *सं* पाही *n* market of cattle

पाही [pāhī] *सं* पाही *n* cattle

पाहुन [pāhun] *वि* पाहुन *adj* guest

पाहुन [pāhun] *सं* पाहुन *n* guest, visitor

पाहुर [pāhur] *सं* उपहार *n* present

पिँड़ी [piṇḍī] *सं* पिँड़ी *n* generation

पिअक्कर [piakkar] *सं* मैकड़ा *n* drunkard

पिअल [piāl] *सं* पिअल *n* tank

पिआजक [piājak] *वि* प्याज का *adj* onion

पिआस [piās] *सं* प्यास *n* thirst

पिआसल [piāsal] *वि* प्यास लगनेवाला *adj* thirsty

पिउन [piun] *सं* पिउन *n* peon

पिक [pik] *सं* पान *n* betel produced from chewing tobacco as betel nut

पिकदान [pikadan] *सं* पिकदान *n* spittoon

पिकदानी [pikadānī] *सं* पिकदान *n* spittoon

पिघलब [pighalab] *मु क्रि* पिघलना *v* to melt

पिघलाएब [pighalāēb] *मु क्रि* पिघलाना *v* to melt

पिच [pic] *सं* कागजादि भरने का गद्दा *n* inkpad

पिचकारी [picakārī] *सं* पिचकारी *n* spray pump

पिचब [picab] *मु क्रि* पिचना *v* to crush

पिचाएब [picāēb] *मु क्रि* पिचकाना *v* to be crushed

पिछड़ [pichaṛ] *वि* पिछड़ा *adj* upper

पिछड़ब [pichaṛab] *मु क्रि* पिछड़ना *v* to lag behind

पिछड़ापन [pichaṛāpan] *सं* पिछड़ापन *n* backwardness

पिछलग्गू [pichalaggū] *सं* दास *n* henchman

पिज [pij] *सं* पिंड *n* pus

पुनर्वास ... ...

آبگیر ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌صنعتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌مدرن ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌سنتی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

آبگیری نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی نیمه‌کشاورزی ۱۲، ۴۵، ۱۰۳

पूर्वकल्पित [pūrvakalpit] वि॰ पहले से कल्पित या माना हुआ।

पूर्वकाल [pūrvakāl] पुं॰ बीता हुआ समय; अतीत काल।

पूर्वकालिक [pūrvakālik] वि॰ पूर्वकाल का; पुराना।

पूर्वकालीन [pūrvakālīn] वि॰ पूर्वकाल का; पुराना।

पूर्वकृत [pūrvakṛt] वि॰ पहले किया हुआ; पूर्वनिर्मित।

पूर्वक्रम [pūrvakram] पुं॰ पहले का क्रम या व्यवस्था।

पूर्वगामी [pūrvagāmī] वि॰ पहले चलने या होने वाला।

पूर्वग्रह [pūrvagrah] पुं॰ पहले से बनी हुई धारणा; पक्षपात।

पूर्वघोषणा [pūrvaghoṣaṇā] स्त्री॰ पहले से की गई घोषणा।

पूर्वचर [pūrvacar] वि॰ पहले चलने या होने वाला।

पूर्वचित्रण [pūrvacitraṇ] पुं॰ पहले से किया गया चित्रण।

पूर्वज [pūrvaj] पुं॰ पुरखा; वंश में पहले हुआ व्यक्ति।

पूर्वजन्म [pūrvajanm] पुं॰ पहले का जन्म; पिछला जन्म।

पूर्वजन्मकृत [pūrvajanmakṛt] वि॰ पिछले जन्म में किया हुआ।

पूर्वजन्मार्जित [pūrvajanmārjit] वि॰ पिछले जन्म में अर्जित।

पूर्वजन्मीय [pūrvajanmīy] वि॰ पिछले जन्म का।

पूर्वजात [pūrvajāt] वि॰ पहले उत्पन्न; पूर्वज।

पूर्वजीवन [pūrvajīvan] पुं॰ पहले का जीवन; अतीत जीवन।

पूर्वज्ञान [pūrvajñān] पुं॰ पहले से प्राप्त ज्ञान।

पूर्वतन [pūrvatan] वि॰ पहले का; पुराना।

पूर्वता [pūrvatā] स्त्री॰ पहले होने की स्थिति या भाव।

पूर्वतापी [pūrvatāpī] वि॰ पहले तपने वाला।

पूर्वतैयारी [pūrvataiyārī] स्त्री॰ पहले से की गई तैयारी।

पूर्वत्व [pūrvatva] पुं॰ पहले होने की स्थिति या भाव।

पूर्वदर्शन [pūrvadarśan] पुं॰ पहले से देखा हुआ।

पूर्वदिशा [pūrvadiśā] स्त्री॰ पूरब दिशा; जिस ओर सूर्य उगता है।

पूर्वदृष्ट [pūrvadṛṣṭ] वि॰ पहले देखा हुआ।

पूर्वनिर्धारित [pūrvanirdhārit] वि॰ पहले से तय किया हुआ।

पूर्वनिर्मित [pūrvanirmit] वि॰ पहले से बना हुआ।

पूर्वनियोजित [pūrvaniyojit] वि॰ पहले से योजित।

पूर्वपक्ष [pūrvapakṣ] पुं॰ किसी विषय पर पहले रखा गया मत या तर्क।

पूर्वपक्षी [pūrvapakṣī] वि॰ पूर्वपक्ष का समर्थक।

पूर्वपद [pūrvapad] पुं॰ समास में पहला शब्द।

पूर्वपरिचय [pūrvaparicay] पुं॰ पहले का परिचय।

पूर्वपरिचित [pūrvaparicit] वि॰ पहले से परिचित।

पूर्वपरिचिति [pūrvaparicit] स्त्री॰ पहले की पहचान।

पूर्वपरिचिती [pūrvaparicitī] स्त्री॰ पहले की पहचान।

पूर्वपरिचय [pūrvaparicay] पुं॰ पहले का परिचय।

पूर्वपरिणाम [pūrvapariṇām] पुं॰ पहले का परिणाम।

पूर्वपरिणीत [pūrvapariṇīt] वि॰ पहले विवाहित।

पूर्वपरिणीता [pūrvapariṇītā] स्त्री॰ पहले विवाहित स्त्री।

पूर्वपरिणीति [pūrvapariṇīti] स्त्री॰ पहले का विवाह।

पूर्वपरिणीती [pūrvapariṇītī] स्त्री॰ पहले विवाहित स्त्री।

पूर्वपरिणय [pūrvapariṇay] पुं॰ पहले का विवाह।

पूर्वपरिणयन [pūrvapariṇayan] पुं॰ पहले का विवाह।

पूर्वपरिणयित [pūrvapariṇayit] वि॰ पहले विवाहित।

पूर्वपरिणयिता [pūrvapariṇayitā] स्त्री॰ पहले विवाहित स्त्री।

पूर्वपरिणयिती [pūrvapariṇayitī] स्त्री॰ पहले विवाहित स्त्री।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayī] वि॰ पहले विवाहित।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayītā] स्त्री॰ पहले विवाहित स्त्री।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayītī] स्त्री॰ पहले विवाहित स्त्री।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयती [pūrvapariṇayīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयी [pūrvapariṇayīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीता [pūrvapariṇayīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीती [pūrvapariṇayīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीय [pūrvapariṇayīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयीयती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatī] स्त्री॰ पहले विवाह का भाव।

पूर्वपरिणयी [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyī] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītā] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीती [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyītī] स्त्री॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीय [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīy] वि॰ पहले विवाह का।

पूर्वपरिणयीयता [pūrvapariṇayīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyīyatā] स्

آبسه ریه ۱۴۲
آبسه کبدی آمیبی ۱۴۵
آبسه کبدی باکتریایی ۱۴۴
آبسه مغزی ۱۴۸
آبسه همراه با عفونت دندانی ۱۴۹
آترواسکلروز ۱۵۲
آسیب حاد کلیه ۱۶۰
آسیب کلیه ناشی از مواد حاجب ۱۶۳
آسیب کلیه ناشی از نارسایی کبدی ۱۶۶
آسیب کلیه ناشی از هیپوکالمی ۱۶۹
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۱۷۲
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۱۷۵
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۱۷۸
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۱۸۱
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۱۸۴
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۱۸۷
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۱۹۰
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۱۹۳
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۱۹۶
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۱۹۹
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۲۰۲
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۲۰۵
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۲۰۸
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۲۱۱
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۲۱۴
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۲۱۷

آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۲۲۰
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۲۲۳
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۲۲۶
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۲۲۹
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۲۳۲
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۲۳۵
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۲۳۸
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۲۴۱
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۲۴۴
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۲۴۷
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۲۵۰
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۲۵۳
آسیب کلیه ناشی از هیپوکلسمی ۲۵۶
آسیب کلیه ناشی از هیپومنیزیمی ۲۵۹
آسیب کلیه ناشی از هیپونترمی ۲۶۲
آسیب کلیه ناشی از هیپوفسفاتمی ۲۶۵

प्रतिकार पराधण pratikar paradhan *सं.पु.* प्रतिक्रिया-प्रधान *adj* reactive

प्रतिकार्य [pratikārya] *सं.पु.* प्रतिक्रिया *n* response

प्रतिकूल [pratikūl] *वि.* विरुद्ध *adj* contrary

प्रतिकूलता pratikūlatā *सं.स्त्री.* प्रतिकूलता *n* unfavourableness

प्रतिक्रिया pratikriyā *सं.स्त्री.* प्रतिक्रिया *n* reaction

प्रतिक्रिया वेग [pratikriyā vēg] *सं.पु.* प्रतिक्रिया की तीव्रता *n* speed of reaction

प्रतिक्रियावादी pratikriyāvādī *वि.* प्रतिक्रियावादी *adj* reactionary

प्रतिक्रियावादी शक्ति [pratikriyāvādī śakti] *सं.स्त्री.* प्रतिक्रियावादी शक्ति *n* reactionary force

प्रतिक्षेपणशील pratikṣēpaṇśīl *वि.* प्रतिक्षेपणशील *adj* repellent

प्रतिक्षेपाकर्षिता pratikṣēpākarṣitā *सं.स्त्री.* प्रतिक्षेपाकर्षिता *n* repulsion

प्रतिक्षेपी pratikṣēpī *वि.* प्रतिक्षेपी *adj* repulsive, repellent

प्रतिघात [pratighāt] *सं.पु.* प्रतिघात *n* reaction

प्रतिघाती pratighātī *वि.* प्रतिघाती *adj* repulsive, reactionary

प्रतिच्छेदित pratichhēdit *वि.* प्रतिच्छेदित *adj* intersected

प्रतिजैवी pratijaivī *सं.पु.* प्रतिजैवी *n* antibiotic

प्रतिज्ञा pratigyā *सं.स्त्री.* संकल्प *n* commitment, vow, assurance

प्रतिज्ञा करब [pratijñā karab] *स.क्रि.* प्रतिज्ञा करनु *vt.* to promise

प्रतिज्ञा तोड़ब [pratijñā tōṛab] *स.क्रि.* प्रतिज्ञा तोड़ना *vt.* to break one's promise

प्रतिज्ञा पूरा करब [pratijñā pūrā karab] *स.क्रि.* प्रतिज्ञा पूरा करना *vt.* to keep promise

प्रतिज्ञा-पत्र [pratijñā-patr] *सं.पु.* प्रतिज्ञा-पत्र *n* promissory note

प्रतिज्ञायुक्त pratijñāyukt *वि.* प्रतिज्ञायुक्त *adj* promising

प्रतिदान pratidān *सं.पु.* प्रतिदान *n* giving back

प्रतिबद्धता pratibaddhatā *सं.स्त्री.* प्रतिबद्धता *n* commitment

प्रतिबद्धी pratibaddhī *वि.* प्रतिबद्धी *adj* committed

प्रतिबद्धी pratibaddhī *सं.पु.* प्रतिबद्धी *n* opponent

प्रतिबद्धी धारा pratibaddhī dhārā *सं.स्त्री.* प्रतिबद्धी धारा *n* opposition party

प्रतिबिंब pratibimb *सं.पु.* प्रतिबिंब *n* reflection

प्रतिबिंबित pratibimbit *वि.* प्रतिबिंबित *adj* reflected

प्रतिबिंबित ध्वनि pratibimbit dhvani *सं.स्त्री.* प्रतिबिंबित ध्वनि *n* reflected sound

प्रतिबिंबित्व pratibimbitva *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व *n* reflectivity

प्रतिबिंबित्व कोण pratibimbitva kōṇ *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व कोण *n* angle of reflection

प्रतिबिंबित्व गुणांक pratibimbitva guṇāṅk *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व गुणांक *n* coefficient of reflection

प्रतिबिंबित्व क्षमता pratibimbitva kṣamatā *सं.स्त्री.* प्रतिबिंबित्व क्षमता *n* reflectivity

प्रतिबिंबित्व क्षेत्र pratibimbitva kṣētra *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व क्षेत्र *n* reflecting surface

प्रतिपक्ष pratipakṣ *सं.पु.* दल विपक्षी दल *n* opposition party

प्रतिपथ pratipath *सं.पु.* प्रतिपथ *n* return path

प्रतिपादक pratipādak *वि.* जो प्रतिपादक करे *n* propounder, expounder

प्रतिपादन pratipādan *सं.पु.* प्रतिपादन *n* establishing, propounding

प्रतिपादनीय pratipādanīya *वि.* प्रतिपादनीय *adj* tenable

प्रतिपादनीयता pratipādanīyatā *सं.स्त्री.* प्रतिपादनीयता *n* tenability

प्रतिपादित pratipādit *वि.* प्रतिपादित *adj* propounded, established

प्रतिपादित सिद्धान्त pratipādit siddhānt *सं.पु.* प्रतिपादित सिद्धान्त *n* established principle

प्रतिपाल pratipāl *सं.पु.* प्रतिपाल *n* trustee

प्रतिपालक pratipālak *वि.* प्रतिपालक *adj* protective

प्रतिपुष्टि pratipuṣṭi *सं.स्त्री.* प्रतिपुष्टि *n* feedback

प्रतिबन्ध pratibandh *सं.पु.* प्रतिबन्ध *n* ban

प्रतिबन्धित pratibandhit *वि.* प्रतिबन्धित *adj* banned

प्रतिबन्धित क्षेत्र pratibandhit kṣētra *सं.पु.* प्रतिबन्धित क्षेत्र *n* restricted area

प्रतिबल pratibal *सं.पु.* प्रतिबल *n* stress

प्रतिबाधा pratibādhā *सं.स्त्री.* प्रतिबाधा *n* impedance

प्रतिबाधी pratibādhī *वि.* प्रतिबाधी *adj* impedant

प्रतिबिंब pratibimb *सं.पु.* प्रतिबिंब *n* reflection

प्रतिबिंबित pratibimbit *वि.* प्रतिबिंबित *adj* reflected

प्रतिबिंबित ध्वनि pratibimbit dhvani *सं.स्त्री.* प्रतिबिंबित ध्वनि *n* reflected sound

प्रतिबिंबित्व pratibimbitva *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व *n* reflectivity

प्रतिबिंबित्व कोण pratibimbitva kōṇ *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व कोण *n* angle of reflection

प्रतिबिंबित्व गुणांक pratibimbitva guṇāṅk *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व गुणांक *n* coefficient of reflection

प्रतिबिंबित्व क्षमता pratibimbitva kṣamatā *सं.स्त्री.* प्रतिबिंबित्व क्षमता *n* reflectivity

प्रतिबिंबित्व क्षेत्र pratibimbitva kṣētra *सं.पु.* प्रतिबिंबित्व क्षेत्र *n* reflecting surface

प्रतिपक्ष pratipakṣ *सं.पु.* दल विपक्षी दल *n* opposition party

प्रतिपथ pratipath *सं.पु.* प्रतिपथ *n* return path

प्रतिपादक pratipādak *वि.* जो प्रतिपादक करे *n* propounder, expounder

प्रतिपादन pratipādan *सं.पु.* प्रतिपादन *n* establishing, propounding

प्रतिपादनीय pratipādanīya *वि.* प्रतिपादनीय *adj* tenable

प्रतिपादनीयता pratipādanīyatā *सं.स्त्री.* प्रतिपादनीयता *n* tenability

प्रतिपादित pratipādit *वि.* प्रतिपादित *adj* propounded, established

प्रतिपादित सिद्धान्त pratipādit siddhānt *सं.पु.* प्रतिपादित सिद्धान्त *n* established principle

प्रतिपाल pratipāl *सं.पु.* प्रतिपाल *n* trustee

प्रतिपालक pratipālak *वि.* प्रतिपालक *adj* protective

प्रतिपुष्टि pratipuṣṭi *सं.स्त्री.* प्रतिपुष्टि *n* feedback

प्रतिपूरक pratipūrak *वि.* प्रतिपूरक *adj* complementary

प्रतिपूरक शक्ति pratipūrak śakti *सं.स्त्री.* प्रतिपूरक शक्ति *n* complementary force

प्रतिपूर्ति pratipūrti *सं.स्त्री.* प्रतिपूर्ति *n* replenishment

प्रतिपूर्तिमूलक pratipūrtimūlak *वि.* प्रतिपूरक *adj* compensatory

प्रतिवाद pratibād *सं.पु.* प्रतिवाद *n* refutation

प्रतिवाद करब pratibād karab *स.क्रि.* प्रतिवाद करना *vt* to refute

प्रतिवादी pratibādī *सं.पु.* प्रतिवादी *n* defendant

प्रतिवेश pratibēś *सं.पु.* प्रतिवेश *n* surrounding

प्रतिवेदक pratibēdak *सं.पु.* प्रतिवेदक *n* reporter

प्रतिवेदन pratibēdan *सं.पु.* प्रतिवेदन *n* report

प्रतिवेदन बुझाएब [pratibēdan bujhāēb] *स.क्रि.* प्रतिवेदन देना *vt* to report

प्रतिवेशन pratibēśan *सं.पु.* प्रतिवेशन *n* precipitation

प्रतिशाखा pratiśākhā *सं.स्त्री.* उपशाखा *n* subbranch

प्रतिशोध pratiśōdh *सं.पु.* प्रतिशोध *n* revenge

प्रतिष्ठा pratiṣṭhā *सं.स्त्री.* प्रतिष्ठा *n* reputation, esteem, honour, prestige

प्रतिष्ठा आधार [pratiṣṭhā ādhār] *सं.पु.* प्रतिष्ठा आधार *n* base

प्रतिष्ठान pratiṣṭhān *सं.पु.* प्रतिष्ठान *n* establishment

प्रतिष्ठापन pratiṣṭhāpan *सं.पु.* स्थापना *n* installation, establishment

प्रतिष्ठापनीय pratiṣṭhāpanīya *वि.* प्रतिष्ठापनीय *adj* worthy of installation

प्रतिष्ठित pratiṣṭhit *वि.* प्रतिष्ठित *adj* reputed, respected

प्रतिष्ठापन pratiṣṭhāpan *सं.पु.* प्रतिष्ठापन *n* installation

प्रतिष्ठापित pratiṣṭhāpit *वि.* प्रतिष्ठापित *adj* installed

प्रतिष्ठापित करब pratiṣṭhāpit karab *स.क्रि.* प्रतिष्ठापित करना *vt* to establish oneself

प्रतिसारी pratisārī *सं.पु.* प्रतिसारी *n* antiseptic

Prosperity *n.* state of flourishing; success; wealth; affluence.

Prosperous *adj.* thriving; successful; wealthy; favourable.

Prostitute *n.* person who sells sexual services for money; *v.* to offer for sale for base purposes.

Prostration *n.* act of prostrating; extreme exhaustion; humble submission.

Protagonist *n.* leading character in a story; supporter of a cause.

Protect *v.* to shield from harm; to guard; to preserve; to defend.

Protection *n.* act of protecting; shelter; safeguard; immunity.

Protective *adj.* giving protection; shielding; safeguarding.

Protector *n.* one who protects; guardian; defender; patron.

Protein *n.* nutrient essential for growth and repair of body tissues.

Protest *n.* expression of objection; *v.* to object strongly; to declare formally.

Protocol *n.* rules of diplomatic conduct; official procedure; etiquette.

Prototype *n.* original model on which something is based; first example.

Protract *v.* to prolong; to extend; to delay.

Protrude *v.* to thrust out; to project; to stick out.

Protuberance *n.* something that bulges out; swelling; lump.

Proud *adj.* feeling pleasure from achievement; arrogant; dignified; glorious.

Prove *v.* to demonstrate truth; to test; to turn out to be; to establish.

Proverb *n.* short saying expressing a common truth; maxim; adage.

Provide *v.* to supply; to furnish; to arrange; to stipulate.

Providence *n.* divine guidance; foresight; prudent management.

Province *n.* administrative division of a country; area of knowledge; sphere.

Provincial *adj.* relating to a province; rustic; narrow-minded; *n.* person from the countryside.

Provision *n.* act of providing; supply; stipulation; *pl.* food supplies.

Provisional *adj.* temporary; arranged for the present; subject to change.

Provocation *n.* act of provoking; cause for anger or resentment.

Provoke *v.* to irritate; to stimulate; to cause; to challenge.

Prowess *n.* great skill or bravery; exceptional ability; valour.

Proximity *n.* nearness in space or time; closeness; vicinity.

Proxy *n.* person authorized to act for another; document granting such authority.

Prudence *n.* wisdom in practical affairs; caution; good judgment; thrift.

Prudent *adj.* showing prudence; careful; sensible; cautious; wise.

Prune *v.* to trim by cutting off branches; to reduce; to shorten; *n.* dried plum.

Pry *v.* to look curiously; to inquire into others' affairs; to peer.

Psalm *n.* sacred song or hymn; poem of praise; *pl.* the Book of Psalms.

Pseudonym *n.* fictitious name adopted by an author; pen name.

Psychiatrist *n.* doctor specializing in mental disorders and therapy.

Psychology *n.* scientific study of mind and behaviour; mental processes.

Puberty *n.* stage of adolescence when sexual maturity begins; pubescence.

Public *adj.* relating to people as a whole; open to all; *n.* community; audience.

Publication *n.* act of publishing; printed work; issue; dissemination.

Publicity *n.* attention given by the media; advertising; promotion; fame.

Publish *v.* to issue printed work for sale; to make known; to proclaim.

Pudding *n.* sweet dish usually served after a meal; boiled or baked dessert.

Puddle *n.* small pool of water; muddy hollow; *v.* to make muddy.

Puff *n.* short blast of air; light pastry; powder; *v.* to breathe heavily; to inflate.

Pull *v.* to draw towards oneself; to exert force; to tug; *n.* act of pulling.

Pulley *n.* wheel with a grooved rim for raising heavy loads by rope.

Pulmonary *adj.* relating to the lungs; affecting the lungs.

Pulp *n.* soft fleshy part of fruit; mashed material; wood fibre for paper.

Pulpit *n.* raised platform in a church for preaching; the clergy.

Pulsate *v.* to beat rhythmically; to throb; to vibrate; to quiver.

Pulse *n.* rhythmic beating of the heart; throb; vibration; edible seeds.

Pump *n.* machine for raising or moving liquid; *v.* to force liquid by pressure.

Punch *n.* tool for piercing holes; blow with the fist; drink; *v.* to strike with the fist.

Punctual *adj.* arriving or acting at the appointed time; prompt; exact.

Punctuate *v.* to insert punctuation marks; to interrupt; to emphasize.

Punctuation *n.* system of marks used to clarify meaning in writing.

Puncture *n.* hole made by a sharp object; *v.* to pierce; to deflate.

Pungent *adj.* sharp and strong in taste or smell; biting; caustic.

Punish *v.* to impose a penalty for wrongdoing; to chastise; to discipline.

Punishment *n.* penalty imposed for an offence; chastisement; suffering.

Pupil *n.* student; learner; person under instruction; opening in the eye.

Puppet *n.* small figure moved by hand or strings; person controlled by others.

Purchase *n.* act of buying; thing bought; *v.* to buy; to obtain by payment.

Pure *adj.* free from contamination; unmixed; chaste; innocent; perfect.

Purge *v.* to cleanse; to remove impurities; to expel; *n.* act of purging.

Purify *v.* to make pure; to cleanse; to refine; to free from impurities.

Purity *n.* state of being pure; freedom from contamination; chastity.

Purple *adj.* of a colour between red and blue; royal; *n.* purple colour.

Purpose *n.* reason for which something is done; intention; aim; resolution.

Purse *n.* small bag for carrying money; wallet; *v.* to pucker; to contract.

Pursue *v.* to follow in order to overtake; to chase; to continue; to seek.

Pursuit *n.* act of pursuing; chase; occupation; search; quest.

Push *v.* to exert force away from oneself; to shove; to thrust; *n.* act of pushing.

Put *v.* to place; to set; to lay; to express; to put forward; to put off.

Putrefy *v.* to decay; to rot; to become foul; to corrupt.

Puzzle *n.* perplexing problem; riddle; *v.* to perplex; to confuse; to baffle.

Pyramid *n.* solid figure with a square base and triangular sides; monument.

Quadrangle *n.* four-sided figure; square; rectangular courtyard.

Quadrant *n.* quarter of a circle; instrument for measuring altitude.

Quadruped *n.* four-footed animal; beast.

Quadruple *adj.* fourfold; four times as much; *v.* to multiply by four.

Quail *v.* to lose courage; to shrink in fear; to flinch; *n.* small bird.

Quake *v.* to shake; to tremble; to shudder; *n.* earthquake; tremor.

Qualify *v.* to make fit; to limit; to modify; to describe; to entitle.

Quality *n.* characteristic; degree of excellence; virtue; attribute.

Quantity *n.* amount; measure; large number; *pl.* large amounts.

Quarrel *n.* angry dispute; cause of complaint; *v.* to dispute angrily.

Quarry *n.* place where stone is dug; prey; *v.* to dig from a quarry.

Quarter *n.* one of four equal parts; 25 cents; district; mercy; *v.* to divide into four.

Quarterly *adj.* occurring every three months; *n.* publication issued four times a year.

Quartz *n.* hard crystalline mineral; common component of rock.

Quash *v.* to suppress; to crush; to annul; to put down by force.

Quay *n.* wharf; landing place for ships; pier; dock.

Queen *n.* female sovereign; wife of a king; chief piece in chess.

Queer *adj.* strange; odd; peculiar; eccentric; suspicious; *v.* to spoil.

Quell *v.* to suppress; to subdue; to put down; to calm; to pacify.

Quench *v.* to extinguish; to satisfy; to cool; to suppress; to slake.

Query *n.* question; doubt; inquiry; *v.* to question; to express doubt.

Quest *n.* search; pursuit; adventure undertaken to find something.

Question *n.* sentence asking for information; doubt; issue; *v.* to ask; to doubt.

Questionable *adj.* doubtful; suspicious; not certain; open to question.

Queue *n.* line of people waiting; pigtail; *v.* to form a line.

Quick *adj.* rapid; swift; lively; alert; intelligent; *n.* sensitive flesh.

Quicken *v.* to make or become quick; to stimulate; to revive; to hasten.

Quiet *adj.* silent; peaceful; still; calm; *n.* silence; peace; *v.* to calm.

Quilt *n.* padded bedcover; warm covering made of layers of cloth.

Quinine *n.* bitter drug used to treat malaria; extract of cinchona bark.

Quit *v.* to leave; to abandon; to resign; to stop; to depart from.

Quite *adv.* completely; entirely; to a great extent; really; somewhat.

Quiver *n.* case for arrows; shiver; tremble; *v.* to shake slightly; to tremble.

Quiz *n.* short test of knowledge; *v.* to question; to examine; to tease.

Quorum *n.* minimum number of members required for a valid meeting.

Quota *n.* share allotted to each; fixed number or amount; proportion.

Quotation *n.* passage quoted; price stated; act of quoting; *pl.* quotation marks.

Quote *v.* to repeat a passage; to cite; to state a price; to refer to.

Rabbit *n.* small burrowing mammal with long ears and a short tail.

Rabble *n.* disorderly crowd; mob; the common people; *v.* to mob.

Rabid *adj.* furious; extreme; fanatical; affected with rabies.

Rabies *n.* fatal viral disease transmitted by the bite of infected animals.

Race *n.* competition of speed; lineage; current of water; *v.* to run swiftly.

Racial *adj.* relating to race; based on race; ethnic; hereditary.

Racism *n.* belief that one race is superior; prejudice against a race.

Rack *n.* framework for holding things; torture; *v.* to torment; to torture.

Racket *n.* bat for tennis; loud noise; dishonest scheme; *v.* to make noise.

Radar *n.* system using radio waves to detect objects and measure distance.

Radiance *n.* brightness; glow; warmth; cheerfulness; splendour.

Radiant *adj.* shining brightly; emitting rays; joyful; beaming; *n.* point of radiation.

Radiate *v.* to emit rays; to spread out from a centre; to shine; to beam.

Radiation *n.* emission of energy as rays; exposure to radioactive rays.

Radical *adj.* fundamental; thorough; extreme; basic; *n.* root; extremist.

Radio *n.* wireless transmission; broadcasting; receiver; *v.* to broadcast.

Radioactive *adj.* emitting radiation; relating to radioactivity; dangerous.

Radium *n.* highly radioactive metallic element; used in cancer treatment.

Radius *n.* straight line from centre to circumference; range; spoke.

Raft *n.* flat floating structure of logs; small boat; *v.* to travel on a raft.

Rafter *n.* sloping beam supporting a roof; timber of a roof frame.

Rag *n.* piece of torn cloth; tattered garment; *pl.* clothes in poor condition.

Rage *n.* violent anger; fury; fashion; craze; *v.* to be angry; to storm.

Ragged *adj.* torn; tattered; rough; uneven; poorly dressed; shabby.

Raid *n.* sudden attack; forcible entry; *v.* to attack suddenly; to plunder.

Rail *n.* horizontal bar; railway; *v.* to complain bitterly; to scold.

Railway *n.* track with rails for trains; system of transport by rail.

Rain *n.* water falling in drops from clouds; shower; *v.* to fall as rain.

Rainbow *n.* arc of colours formed by sunlight through rain; spectrum.

Raise *v.* to lift; to increase; to collect; to bring up; to cause; to rear.

Rake *n.* garden tool with teeth; dissolute person; *v.* to gather; to scrape.

Rally *n.* gathering; recovery; public meeting; *v.* to recover; to unite; to gather.

Ram *n.* male sheep; battering machine; *v.* to drive forcefully; to strike hard.

Ramble *n.* walk for pleasure; *v.* to wander; to walk aimlessly; to digress.

Rampart *n.* defensive wall or mound; fortification; bulwark; protection.

Ranch *n.* large farm for raising cattle; *v.* to manage a ranch.

Rancid *adj.* smelling or tasting unpleasantly; spoiled; stale; offensive.

Random *adj.* haphazard; without plan; chance; *n.* chance; *at random* without aim.

Range *n.* extent; row; mountain chain; cooking stove; *v.* to arrange; to roam.

Rank *n.* position; row; class; grade; *v.* to arrange; to classify; to outrank.

Ransack *v.* to search thoroughly; to plunder; to rummage; to pillage.

Ransom *n.* money demanded for release of a captive; *v.* to pay for release.

Rapid *adj.* quick; swift; speedy; *n.* fast part of a river; *pl.* rapids.

Rapture *n.* great joy; ecstasy; delight; *pl.* expressions of delight.

Rare *adj.* uncommon; scarce; valuable; thin; lightly cooked; exceptional.

Rascal *n.* dishonest person; scoundrel; mischievous person; rogue.

Rash *adj.* hasty; reckless; careless; *n.* skin eruption; outbreak.

Rat *n.* small rodent; informer; *v.* to inform; to desert; to betray.

Rate *n.* speed; price; proportion; class; *v.* to estimate; to value; to scold.

Rather *adv.* more exactly; preferably; somewhat; instead; to some extent.

Ratify *v.* to confirm; to approve formally; to validate; to sanction.

Ration *n.* fixed allowance; share; *pl.* food supplies; *v.* to limit supply.

Rational *adj.* reasonable; sensible; logical; sane; capable of reasoning.

Rattle *n.* noisy instrument; clatter; chatter; *v.* to make a clattering noise.

Ravage *n.* destruction; devastation; *v.* to destroy; to lay waste; to plunder.

Rave *v.* to talk wildly; to be delirious; to praise enthusiastically; *n.* party.

Raven *n.* large black bird; *adj.* black and glossy; *v.* to devour greedily.

Ravine *n.* deep narrow gorge; steep-sided valley; canyon; chasm.

Raw *adj.* uncooked; unprocessed; inexperienced; sore; harsh; crude.

Ray *n.* beam of light; line; trace; small amount; fish; *v.* to radiate.

Razor *n.* sharp instrument for shaving; *v.* to shave with a razor.

Reach *v.* to arrive at; to extend; to stretch; to attain; *n.* range; extent.

React *v.* to respond; to act in response; to undergo change; to oppose.

Reaction *n.* response; opposition; change produced by a stimulus; recoil.

Read *v.* to look at and understand; to interpret; to study; to recite.

Reader *n.* one who reads; book of lessons; proof-corrector; lecturer.

Readily *adv.* willingly; promptly; easily; without difficulty; quickly.

Reading *n.* act of reading; lecture; interpretation; *adj.* studious.

Ready *adj.* prepared; willing; quick; handy; *v.* to make ready.

Real *adj.* actual; genuine; true; not imaginary; *n.* royal coin of Spain.

Realize *v.* to understand clearly; to achieve; to convert into money.

Really *adv.* truly; actually; indeed; genuinely; in fact; surprisingly.

Realm *n.* kingdom; domain; sphere; field; region; territory.

Reap *v.* to cut crops; to gather; to harvest; to obtain as result.

Rear *n.* back part; last position; *v.* to raise; to bring up; to cultivate.

Reason *n.* cause; motive; faculty of thought; sense; *v.* to think; to argue.

Reasonable *adj.* sensible; moderate; fair; logical; not excessive; rational.

Rebel *n.* person who opposes authority; *v.* to revolt; to resist; to defy.

Rebellion *n.* armed resistance to authority; revolt; uprising; insurrection.

Rebellious *adj.* opposing authority; defiant; unruly; disobedient; mutinous.

Rebound *v.* to spring back; to recover; to react; *n.* act of rebounding.

Rebuke *n.* reproof; censure; *v.* to reprove; to censure; to scold.

Recall *v.* to remember; to call back; to revoke; *n.* act of recalling.

Recede *v.* to move back; to withdraw; to slope backward; to decline.

Receipt *n.* act of receiving; written acknowledgement; *pl.* money received.

Receive *v.* to get; to accept; to welcome; to undergo; to take in.

Receiver *n.* one who receives; apparatus for receiving signals; fence.

Recent *adj.* lately occurred; fresh; modern; not long past; new.

Reception *n.* act of receiving; welcome; social gathering; admission.

Receptive *adj.* willing to receive; open to ideas; responsive; impressionable.

Recess *n.* break; holiday; alcove; secret place; *pl.* inner parts.

Recession *n.* withdrawal; economic decline; period of reduced activity.

Recipe *n.* instructions for cooking; formula; method; prescription.

Recipient *n.* person who receives; beneficiary; one who accepts.

Reciprocal *adj.* mutual; given and returned; interchangeable; *n.* inverse.

Reciprocate *v.* to return in kind; to give and take; to alternate; to repay.

Recital *n.* public performance; detailed account; narration; enumeration.

Recite *v.* to repeat from memory; to narrate; to enumerate; to perform.

Reckless *adj.* careless of consequences; rash; heedless; wild; daring.

Reckon *v.* to count; to calculate; to consider; to suppose; to rely.

Reclaim *v.* to claim back; to recover; to cultivate; to reform; to tame.

Recline *v.* to lean back; to rest; to lie down; to repose; to incline.

Recognize *v.* to identify; to acknowledge; to perceive; to admit; to salute.

Recoil *v.* to draw back; to shrink; to rebound; *n.* backward movement.

Recollect *v.* to remember; to call to mind; to recall; to collect again.

Recollection *n.* memory; act of remembering; thing remembered; reminiscence.

Recommend *v.* to advise; to praise; to suggest; to commend; to entrust.

Recommendation *n.* act of recommending; letter of recommendation; praise.

Reconcile *v.* to restore friendship; to settle; to make consistent; to resign.

Reconciliation *n.* restoration of friendship; settlement; harmonization.

Record *n.* written account; achievement; history; *v.* to write down; to register.

Recount *v.* to narrate; to relate in detail; to tell; to count again.

Recover *v.* to get back; to regain health; to retrieve; to obtain damages.

Recovery *n.* act of recovering; return to health; retrieval; restoration.

Recreation *n.* refreshment; amusement; sport; relaxation; pastime; play.

Recruit *n.* newly enlisted person; new member; *v.* to enlist; to strengthen.

Rectangle *n.* four-sided figure with right angles; oblong; parallelogram.

Rectify *v.* to correct; to adjust; to purify; to set right; to distil.

Rector *n.* clergyman in charge of a parish; head of a college; director.

Rectum *n.* lowest part of the large intestine; terminal portion of the bowel.

Recur *v.* to happen again; to return; to occur repeatedly; to revert.

Recurrence *n.* repetition; return; occurrence again; periodic return.

Red *adj.* of the colour of blood; flushed; revolutionary; *n.* red colour.

Redden *v.* to make or become red; to blush; to flush; to colour.

Redeem *v.* to buy back; to recover; to fulfil; to compensate; to save.

Redemption *n.* act of redeeming; deliverance; salvation; compensation.

Reduce *v.* to lessen; to diminish; to lower; to subdue; to impoverish.

Reduction *n.* act of reducing; decrease; discount; simplification.

Redundant *adj.* superfluous; unnecessary; more than needed; excessive.

Reed *n.* tall grass growing in wet places; musical pipe; thatching material.

Reef *n.* ridge of rock or coral near the surface; *v.* to shorten sail.

Reel *n.* spool for winding thread; dance; *v.* to stagger; to wind; to whirl.

Refer *v.* to direct attention; to allude; to consult; to submit; to relate.

Referee *n.* umpire; arbitrator; one who settles disputes; *v.* to act as referee.

Reference *n.* act of referring; allusion; testimonial; source; *pl.* testimonials.

Refine *v.* to purify; to improve; to make elegant; to clarify; to polish.

Refinement *n.* elegance; purification; subtlety; improvement; culture.

Reflect *v.* to throw back; to consider; to mirror; to ponder; to cast light.

Reflection *n.* act of reflecting; image; thought; meditation; criticism.

Reflective *adj.* thoughtful; meditative; capable of reflecting; mirror-like.

Reflex *n.* involuntary response; reflection; *adj.* automatic; bent backward.

Reform *n.* improvement; change for the better; *v.* to improve; to amend.

Refrain *v.* to abstain; to forbear; to keep from; *n.* chorus; repeated line.

Refresh *v.* to revive; to restore; to cool; to stimulate; to renew; to refill.

Refreshment *n.* act of refreshing; food or drink; relief; *pl.* light meal.

Refrigerate *v.* to cool; to preserve by cold; to freeze; to chill.

Refrigerator *n.* cabinet for keeping food cold; icebox; cooler.

Refuge *n.* shelter; protection; asylum; place of safety; harbour; haven.

Refugee *n.* person who flees for safety; exile; displaced person; asylum seeker.

Refund *v.* to repay; to reimburse; to give back; *n.* repayment; reimbursement.

Refuse *v.* to decline; to reject; to deny; *n.* rubbish; waste; garbage.

Refute *v.* to disprove; to prove wrong; to rebut; to overthrow; to confute.

Regain *v.* to get back; to recover; to reach again; to retrieve; to win back.

Regard *n.* attention; respect; esteem; *pl.* good wishes; *v.* to look at; to consider.

Regarding *prep.* concerning; about; with respect to; in relation to.

Regardless *adj.* heedless; careless; *adv.* anyway; without attention.

Regime *n.* system of government; prevailing order; administration; rule.

Regiment *n.* military unit; large organized group; *v.* to organize strictly.

Region *n.* area; district; part of the body; sphere; realm; territory.

Register *n.* official record; list; range of voice; *v.* to record; to enrol.

Registration *n.* act of registering; entry in a register; enrolment.

Regret *n.* sorrow; remorse; disappointment; *v.* to feel sorrow; to lament.

Regular *adj.* orderly; usual; symmetrical; conforming to rule; periodic.

Regulate *v.* to control; to adjust; to govern; to make regular; to standardize.

Regulation *n.* rule; control; adjustment; *adj.* standard; prescribed.

Rehearse *v.* to practise; to recite; to narrate; to train; to repeat.

Reign *n.* period of rule; sovereignty; *v.* to rule; to prevail; to be supreme.

Reimburse *v.* to repay; to refund; to compensate; to indemnify.

Rein *n.* strap for controlling a horse; *v.* to control; to restrain; to check.

Reinforce *v.* to strengthen; to support; to increase; to fortify; to augment.

Reject *v.* to refuse; to discard; to decline; to repudiate; *n.* discarded thing.

Rejection *n.* act of rejecting; refusal; thing rejected; repudiation.

Rejoice *v.* to feel joy; to celebrate; to delight; to be glad; to exult.

Rejoin *v.* to join again; to reply; to answer; to unite; to return to.

Relapse *n.* return to illness; backsliding; *v.* to fall back; to deteriorate.

Relate *v.* to tell; to narrate; to connect; to refer; to have relation.

Related *adj.* connected; allied; kindred; having relation; akin.

Relation *n.* connection; kinship; relative; narration; *pl.* dealings.

Relative *adj.* related; comparative; dependent; *n.* kinsman; pronoun.

Relax *v.* to loosen; to rest; to ease; to become less severe; to unwind.

Relaxation *n.* rest; recreation; loosening; diminution; amusement.

Relay *n.* fresh supply; shift; *v.* to transmit; to pass on; to broadcast.

Release *n.* liberation; discharge; publication; *v.* to free; to let go; to publish.

Relent *v.* to soften; to yield; to become less severe; to repent; to melt.

Relevant *adj.* pertinent; applicable; to the point; bearing on the matter.

Reliable *adj.* trustworthy; dependable; consistent; sure; safe; honest.

Relic *n.* remnant; memento; object of veneration; *pl.* remains; ruins.

Relief *n.* alleviation; help; ease; relaxation; sculpture; replacement.

Relieve *v.* to alleviate; to help; to ease; to relieve from duty; to free.

Religion *n.* belief in a divine power; faith; worship; system of beliefs.

Religious *adj.* devout; pious; relating to religion; scrupulous; monastic.

Relinquish *v.* to give up; to abandon; to renounce; to surrender; to yield.

Relish *n.* enjoyment; taste; appetizer; *v.* to enjoy; to like; to savour.

Reluctance *n.* unwillingness; hesitation; disinclination; aversion; repugnance.

Reluctant *adj.* unwilling; hesitant; disinclined; averse; loath; grudging.

Rely *v.* to depend; to trust; to count on; to have confidence in; to repose.

Remain *v.* to stay; to continue; to be left; to endure; to persist; to abide.

Remainder *n.* what is left; balance; rest; surplus; *pl.* leftovers.

Remark *n.* observation; comment; notice; *v.* to observe; to comment; to say.

Remarkable *adj.* noteworthy; extraordinary; striking; unusual; outstanding.

Remedy *n.* cure; relief; means of correcting; *v.* to cure; to heal; to relieve.

Remember *v.* to recall to mind; to keep in memory; to commemorate; to tip.

Remembrance *n.* memory; recollection; keepsake; memorial; *pl.* greetings.

Remind *v.* to cause to remember; to prompt; to admonish; to put in mind.

Reminder *n.* something that reminds; memorandum; hint; prompt; warning.

Reminiscence *n.* recollection; memory; anecdote; *pl.* memoirs; autobiography.

Remit *v.* to send money; to pardon; to postpone; to refer; to diminish.

Remittance *n.* money sent; payment; act of remitting; draft; transfer.

Remnant *n.* small remaining part; trace; survivor; scrap; *pl.* leftovers.

Remonstrate *v.* to protest; to object; to expostulate; to reason against.

Remorse *n.* deep regret; compunction; penitence; contrition; self-reproach.

Remote *adj.* distant; far off; secluded; slight; unlikely; aloof; isolated.

Removal *n.* act of removing; dismissal; transfer; change of residence.

Remove *v.* to take away; to move; to dismiss; to transfer; to eliminate.

Remunerate *v.* to pay; to reward; to compensate; to recompense; to repay.

Remuneration *n.* payment; reward; compensation; recompense; salary.

Renaissance *n.* revival; rebirth; *the Renaissance* cultural movement of 14th–16th c.

Rend *v.* to tear; to split; to wrench; to rip; to divide violently; to lacerate.

Render *v.* to give; to make; to perform; to translate; to surrender; to melt.

Rendezvous *n.* meeting place; appointment; *v.* to meet at a place.

Renew *v.* to make new again; to renovate; to resume; to extend; to repeat.

Renewal *n.* act of renewing; renovation; extension; resumption; revival.

Renounce *v.* to give up; to abandon; to disown; to repudiate; to forsake.

Renovate *v.* to restore; to repair; to refresh; to make new; to overhaul.

Renown *n.* fame; great reputation; celebrity; distinction; glory; honour.

Rent *n.* payment for use of property; tear; *v.* to lease; to hire; to tear.

Repair *n.* restoration; mending; condition; *v.* to mend; to restore; to go.

Reparation *n.* act of repairing; amends; compensation; *pl.* war indemnity.

Repay *v.* to pay back; to refund; to reward; to requite; to recompense.

Repeal *n.* revocation; annulment; *v.* to revoke; to annul; to abolish.

Repeat *v.* to say again; to do again; to recite; to reproduce; to recur.

Repel *v.* to drive back; to repulse; to disgust; to resist; to repulse.

Repent *v.* to feel sorrow for; to regret; to atone; to change one's mind.

Repentance *n.* sorrow for sin; penitence; contrition; remorse; regret.

Repetition *n.* act of repeating; recitation; duplication; recurrence.

Replace *v.* to put back; to substitute; to take the place of; to supersede.

Replenish *v.* to refill; to restock; to supply; to fill up; to renew.

Replete *adj.* filled; abounding; stocked; gorged; full; satiated.

Reply *n.* answer; response; *v.* to answer; to respond; to retort.

Report *n.* account; rumour; explosion; *v.* to relate; to announce; to inform.

Reporter *n.* one who reports news; journalist; recorder; court stenographer.

Repose *n.* rest; sleep; tranquillity; *v.* to rest; to lie; to place trust.

Represent *v.* to depict; to stand for; to act for; to describe; to symbolize.

Representation *n.* act of representing; image; description; *pl.* protest.

Representative *adj.* typical; representing; *n.* delegate; agent; example.

Repress *v.* to suppress; to restrain; to subdue; to keep down; to inhibit.

Reprieve *n.* postponement of punishment; respite; *v.* to grant a reprieve.

Reprimand *n.* severe rebuke; censure; *v.* to rebuke; to censure; to scold.

Reproach *n.* blame; disgrace; censure; *v.* to blame; to upbraid; to censure.

Reproduce *v.* to produce again; to copy; to multiply; to breed; to imitate.

Reproduction *n.* act of reproducing; copy; offspring; multiplication; breeding.

Reproof *n.* rebuke; censure; blame; act of reproving; admonition; scolding.

Reprove *v.* to rebuke; to censure; to blame; to admonish; to scold.

Republic *n.* state without a monarch; commonwealth; democracy; nation.

Republican *adj.* relating to a republic; *n.* supporter of republican government.

Repudiate *v.* to reject; to disown; to refuse to pay; to renounce; to deny.

Repugnance *n.* strong aversion; disgust; reluctance; antipathy; hostility.

Repulse *n.* rejection; defeat; *v.* to repel; to drive back; to reject; to repulse.

Reputable *adj.* respectable; honourable; of good repute; creditable; decent.

Reputation *n.* public opinion; fame; good name; character; renown; esteem.

Repute *n.* reputation; fame; *v.* to consider; to reckon; to suppose; to deem.

Request *n.* act of asking; petition; demand; *v.* to ask; to beg; to petition.

Require *v.* to need; to demand; to order; to compel; to call for; to want.

Requirement *n.* need; necessity; demand; condition; prerequisite; *pl.* needs.

Requisite *adj.* necessary; essential; indispensable; *n.* necessity; prerequisite.

Requisition *n.* formal demand; written request; *v.* to demand; to call for.

Requital *n.* reward; retribution; recompense; repayment; return; revenge.

Requite *v.* to repay; to reward; to avenge; to return; to recompense; to pay back.

Rescind *v.* to annul; to repeal; to revoke; to cancel; to abrogate; to void.

Rescue *n.* deliverance; liberation; *v.* to save; to deliver; to free; to recover.

Research *n.* investigation; study; inquiry; *v.* to investigate; to study; to search.

Resemble *v.* to be like; to look like; to take after; to compare; to liken.

Resent *v.* to feel indignant at; to take offence; to be angry; to bear ill will.

Resentful *adj.* feeling resentment; indignant; bitter; vengeful; offended.

Resentment *n.* indignation; bitterness; ill will; anger; grudge; offence.

Reservation *n.* act of reserving; booking; doubt; limitation; tract of land.

Reserve *n.* store; shyness; limitation; *v.* to keep; to book; to withhold.

Reservoir *n.* artificial lake for storing water; tank; supply; store; pool.

Reside *v.* to live; to dwell; to abide; to inhere; to be vested in; to settle.

Residence *n.* dwelling; home; act of residing; abode; mansion; stay.

Resident *adj.* living in a place; *n.* inhabitant; lodger; boarder; tenant.

Residue *n.* remainder; rest; balance; what is left over; surplus; dregs.

Resign *v.* to give up; to relinquish; to submit; to yield; to abdicate.

Resignation *n.* act of resigning; submission; patience; letter of resignation.

Resist *v.* to withstand; to oppose; to refuse; to endure; to repel; to fight.

Resistance *n.* act of resisting; opposition; force opposing motion; defiance.

Resolute *adj.* determined; firm; steadfast; unwavering; bold; decisive.

Resolution *n.* determination; firmness; decision; motion; solution; vow.

Resolve *n.* determination; firmness; *v.* to decide; to solve; to dissolve.

Resonance *n.* reverberation; echo; richness of sound; vibration; sonority.

Resonant *adj.* resounding; echoing; full of sound; vibrating; sonorous.

Resort *n.* recourse; place frequented; *v.* to go often; to have recourse to.

Resound *v.* to echo; to reverberate; to ring; to sound loudly; to resonate.

Resource *n.* means; expedient; *pl.* wealth; assets; supplies; funds.

Respect *n.* regard; esteem; deference; *pl.* compliments; *v.* to honour; to esteem.

Respectable *adj.* worthy of respect; decent; moderate; fairly good; proper.

Respectful *adj.* showing respect; deferential; polite; courteous; reverent.

Respective *adj.* relating to each; individual; separate; own; particular.

Respiration *n.* breathing; act of breathing; exhalation and inhalation.

Respite *n.* rest; delay; reprieve; interval; relief; *v.* to grant a respite.

Respond *v.* to answer; to react; to correspond; to be responsible; to reply.

Response *n.* answer; reply; reaction; antiphon; *pl.* versicles.

Responsible *adj.* accountable; trustworthy; liable; reliable; answerable.

Responsibility *n.* duty; accountability; liability; trustworthiness; obligation.

Responsive *adj.* answering; reacting; sympathetic; quick to respond; alert.

Rest *n.* repose; sleep; support; remainder; *v.* to repose; to lean; to remain.

Restaurant *n.* public eating house; dining room; café; eatery; diner.

Restful *adj.* peaceful; quiet; soothing; tranquil; relaxing; calm; serene.

Restitution *n.* restoration; reparation; return; compensation; indemnity.

Restless *adj.* unable to rest; agitated; fidgety; sleepless; uneasy; turbulent.

Restoration *n.* act of restoring; return; reinstatement; renovation; revival.

Restore *v.* to bring back; to repair; to reinstate; to return; to renovate.

Restrain *v.* to hold back; to check; to limit; to confine; to repress; to curb.

Restraint *n.* act of restraining; control; limitation; confinement; reserve.

Restrict *v.* to limit; to confine; to restrain; to curtail; to circumscribe.

Restriction *n.* limitation; condition; restraint; rule; regulation; curb.

Result *n.* outcome; consequence; effect; *v.* to follow; to arise; to issue.

Resume *v.* to take back; to begin again; to continue; to recapture; to sum up.

Resumption *n.* act of resuming; recommencement; taking back; continuation.

Resurrection *n.* rising from the dead; revival; restoration; *the Resurrection.*

Retail *n.* sale in small quantities; *v.* to sell in small quantities; to recount.

Retain *v.* to keep; to hold; to remember; to engage; to preserve; to withhold.

Retaliate *v.* to return like for like; to revenge; to repay in kind; to counter.

Retaliation *n.* act of retaliating; revenge; reprisal; counter-attack; vengeance.

Retard *v.* to delay; to slow down; to hinder; to impede; to obstruct; to check.

Retention *n.* act of retaining; memory; power of keeping; holding back.

Reticent *adj.* reserved; silent; uncommunicative; taciturn; guarded; secretive.

Retire *v.* to withdraw; to go to bed; to leave; to recede; to resign; to retreat.

Retirement *n.* withdrawal; seclusion; pension; act of retiring; privacy.

Retort *n.* sharp reply; vessel for distilling; *v.* to reply sharply; to return.

Retrace *v.* to go back over; to trace back; to recall; to follow backward.

Retract *v.* to withdraw; to take back; to recant; to draw in; to disavow.

Retreat *n.* withdrawal; refuge; shelter; *v.* to withdraw; to recede; to flee.

Retrench *v.* to reduce; to economize; to curtail; to cut down; to limit.

Retribution *n.* punishment; reward; recompense; requital; vengeance; payback.

Retrieve *v.* to recover; to regain; to restore; to find and bring back; to repair.

Retrograde *adj.* backward; declining; reactionary; *v.* to move backward; to decline.

Retrospect *n.* review of past events; backward view; *in retrospect* looking back.

Return *n.* coming back; profit; report; *v.* to come back; to give back; to yield.

Reunion *n.* meeting after separation; gathering; reconciliation; union again.

Reunite *v.* to join again; to reconcile; to bring together; to reassemble.

Reveal *v.* to disclose; to show; to make known; to divulge; to betray.

Revel *n.* merrymaking; festivity; *v.* to make merry; to delight; to wallow.

Revelation *n.* act of revealing; disclosure; divine communication; *the Revelation.*

Revenge *n.* retaliation; vengeance; *v.* to avenge; to retaliate; to punish.

Revenue *n.* income; yield; returns; receipts; public income; taxes.

Reverberate *v.* to echo; to resound; to reflect; to vibrate; to rebound.

Revere *v.* to venerate; to respect deeply; to honour; to worship; to esteem.

Reverence *n.* deep respect; veneration; awe; *v.* to revere; to venerate.

Reverend *adj.* worthy of reverence; *n.* clergyman; minister; priest.

Reverent *adj.* showing reverence; respectful; devout; humble; worshipful.

Reverie *n.* daydream; musing; abstraction; fantasy; meditation; trance.

Reverse *n.* opposite; back; misfortune; defeat; *v.* to turn back; to overturn.

Revert *v.* to return; to go back; to relapse; to recur; to come back to.

Review *n.* survey; examination; magazine; *v.* to examine; to survey; to study.

Revise *v.* to examine and correct; to alter; to amend; to review; to edit.

Revision *n.* act of revising; alteration; correction; new edition; amendment.

Revive *v.* to restore to life; to refresh; to renew; to recover; to resuscitate.

Revocation *n.* act of revoking; annulment; repeal; withdrawal; cancellation.

Revoke *v.*

أبو زيد، عبد الرحمن بن محمد، ٢٣، ٤١، ٨٨

أحكام السوق، ٥٦، ٥٧، ٥٨، ٦٠، ٦١

أسواق الجملة، ٧٣، ٧٤، ٧٥، ٧٦، ٧٧، ٧٨

أسواق التجزئة، ٧٩، ٨٠، ٨١، ٨٢، ٨٣

أسواق الحيوان، ٨٤، ٨٥، ٨٦، ٨٧

أسواق الخضر والفواكه، ٨٨، ٨٩، ٩٠، ٩١

أسواق الصاغة، ٩٢، ٩٣، ٩٤، ٩٥، ٩٦

أسواق الكتب، ٩٧، ٩٨، ٩٩، ١٠٠، ١٠١

أسواق الملابس، ١٠٢، ١٠٣، ١٠٤، ١٠٥

أسواق الموسم، ١٠٦، ١٠٧، ١٠٨، ١٠٩

أسواق النساء، ١١٠، ١١١، ١١٢، ١١٣

أسواق الورق، ١١٤، ١١٥، ١١٦، ١١٧

أسواق اللحوم، ١١٨، ١١٩، ١٢٠، ١٢١

أسواق المواشي، ١٢٢، ١٢٣، ١٢٤، ١٢٥

أسواق النحاسين، ١٢٦، ١٢٧، ١٢٨، ١٢٩

أسواق النخاسين، ١٣٠، ١٣١، ١٣٢، ١٣٣

أسواق النساء، ١٣٤، ١٣٥، ١٣٦، ١٣٧

أسواق النعال، ١٣٨، ١٣٩، ١٤٠، ١٤١

أسواق الورق، ١٤٢، ١٤٣، ١٤٤، ١٤٥

أسواق اليمن، ١٤٦، ١٤٧، ١٤٨، ١٤٩

أسواق اليهود، ١٥٠، ١٥١، ١٥٢، ١٥٣

أسواق اليهود، ١٥٤، ١٥٥، ١٥٦، ١٥٧

أسواق اليهود، ١٥٨، ١٥٩، ١٦٠، ١٦١

أسواق اليهود، ١٦٢، ١٦٣، ١٦٤، ١٦٥

أسواق اليهود، ١٦٦، ١٦٧، ١٦٨، ١٦٩

أسواق اليهود، ١٧٠، ١٧١، ١٧٢، ١٧٣

أسواق اليهود، ١٧٤، ١٧٥، ١٧٦، ١٧٧

أسواق اليهود، ١٧٨، ١٧٩، ١٨٠، ١٨١

أسواق اليهود، ١٨٢، ١٨٣، ١٨٤، ١٨٥

أسواق اليهود، ١٨٦، ١٨٧، ١٨٨، ١٨٩

أسواق اليهود، ١٩٠، ١٩١، ١٩٢، ١٩٣

أسواق اليهود، ١٩٤، ١٩٥، ١٩٦، ١٩٧

أسواق اليهود، ١٩٨، ١٩٩، ٢٠٠، ٢٠١

أسواق اليهود، ٢٠٢، ٢٠٣، ٢٠٤، ٢٠٥

أسواق اليهود، ٢٠٦، ٢٠٧، ٢٠٨، ٢٠٩

أسواق اليهود، ٢١٠، ٢١١، ٢١٢، ٢١٣

أسواق اليهود، ٢١٤، ٢١٥، ٢١٦، ٢١٧

أسواق اليهود، ٢١٨، ٢١٩، ٢٢٠، ٢٢١

أسواق اليهود، ٢٢٢، ٢٢٣، ٢٢٤، ٢٢٥

أسواق اليهود، ٢٢٦، ٢٢٧، ٢٢٨، ٢٢٩

أسواق اليهود، ٢٣٠، ٢٣١، ٢٣٢، ٢٣٣

أسواق اليهود، ٢٣٤، ٢٣٥، ٢٣٦، ٢٣٧

أسواق اليهود، ٢٣٨، ٢٣٩، ٢٤٠، ٢٤١

أسواق اليهود، ٢٤٢، ٢٤٣، ٢٤٤، ٢٤٥

أسواق اليهود، ٢٤٦، ٢٤٧، ٢٤٨، ٢٤٩

أسواق اليهود، ٢٥٠، ٢٥١، ٢٥٢، ٢٥٣

أسواق اليهود، ٢٥٤، ٢٥٥، ٢٥٦، ٢٥٧

أسواق اليهود، ٢٥٨، ٢٥٩، ٢٦٠، ٢٦١

أسواق اليهود، ٢٦٢، ٢٦٣، ٢٦٤، ٢٦٥

أسواق اليهود، ٢٦٦، ٢٦٧، ٢٦٨، ٢٦٩

أسواق اليهود، ٢٧٠، ٢٧١، ٢٧٢، ٢٧٣

أسواق اليهود، ٢٧٤، ٢٧٥، ٢٧٦، ٢٧٧

أسواق اليهود، ٢٧٨، ٢٧٩، ٢٨٠، ٢٨١

أسواق اليهود، ٢٨٢، ٢٨٣، ٢٨٤، ٢٨٥

أسواق اليهود، ٢٨٦، ٢٨٧، ٢٨٨، ٢٨٩

أسواق اليهود، ٢٩٠، ٢٩١، ٢٩٢، ٢٩٣

أسواق اليهود، ٢٩٤، ٢٩٥، ٢٩٦، ٢٩٧

أسواق اليهود، ٢٩٨، ٢٩٩، ٣٠٠، ٣٠١

أسواق اليهود، ٣٠٢، ٣٠٣، ٣٠٤، ٣٠٥

أسواق اليهود، ٣٠٦، ٣٠٧، ٣٠٨، ٣٠٩

أسواق اليهود، ٣١٠، ٣١١، ٣١٢، ٣١٣

أسواق اليهود، ٣١٤، ٣١٥، ٣١٦، ٣١٧

أسواق اليهود، ٣١٨، ٣١٩، ٣٢٠، ٣٢١

أسواق اليهود، ٣٢٢، ٣٢٣، ٣٢٤، ٣٢٥

أسواق اليهود، ٣٢٦، ٣٢٧، ٣٢٨، ٣٢٩

أسواق اليهود، ٣٣٠، ٣٣١، ٣٣٢، ٣٣٣

أسواق اليهود، ٣٣٤، ٣٣٥، ٣٣٦، ٣٣٧

أسواق اليهود، ٣٣٨، ٣٣٩، ٣٤٠، ٣٤١

أسواق اليهود، ٣٤٢، ٣٤٣، ٣٤٤، ٣٤٥

أسواق اليهود، ٣٤٦، ٣٤٧، ٣٤٨، ٣٤٩

أسواق اليهود، ٣٥٠، ٣٥١، ٣٥٢، ٣٥٣

أسواق اليهود، ٣٥٤، ٣٥٥، ٣٥٦، ٣٥٧

أسواق اليهود، ٣٥٨، ٣٥٩، ٣٦٠، ٣٦١

أسواق اليهود، ٣٦٢، ٣٦٣، ٣٦٤، ٣٦٥

أسواق اليهود، ٣٦٦، ٣٦٧، ٣٦٨، ٣٦٩

أسواق اليهود، ٣٧٠، ٣٧١، ٣٧٢، ٣٧٣

أسواق اليهود، ٣٧٤، ٣٧٥، ٣٧٦، ٣٧٧

أسواق اليهود، ٣٧٨، ٣٧٩، ٣٨٠، ٣٨١

أسواق اليهود، ٣٨٢، ٣٨٣، ٣٨٤، ٣٨٥

أسواق اليهود، ٣٨٦، ٣٨٧، ٣٨٨، ٣٨٩

أسواق اليهود، ٣٩٠، ٣٩١، ٣٩٢، ٣٩٣

أسواق اليهود، ٣٩٤، ٣٩٥، ٣٩٦، ٣٩٧

أسواق اليهود، ٣٩٨، ٣٩٩، ٤٠٠، ٤٠١

أسواق اليهود، ٤٠٢، ٤٠٣، ٤٠٤، ٤٠٥

أسواق اليهود، ٤٠٦، ٤٠٧، ٤٠٨، ٤٠٩

أسواق اليهود، ٤١٠، ٤١١، ٤١٢، ٤١٣

أسواق اليهود، ٤١٤، ٤١٥، ٤١٦، ٤١٧

أسواق اليهود، ٤١٨، ٤١٩، ٤٢٠، ٤٢١

أسواق اليهود، ٤٢٢، ٤٢٣، ٤٢٤، ٤٢٥

أسواق اليهود، ٤٢٦، ٤٢٧، ٤٢٨، ٤٢٩

أسواق اليهود، ٤٣٠، ٤٣١، ٤٣٢، ٤٣٣

أسواق اليهود، ٤٣٤، ٤٣٥، ٤٣٦، ٤٣٧

أسواق اليهود، ٤٣٨، ٤٣٩، ٤٤٠، ٤٤١

أسواق اليهود، ٤٤٢، ٤٤٣، ٤٤٤، ٤٤٥

أسواق اليهود، ٤٤٦، ٤٤٧، ٤٤٨، ٤٤٩

أسواق اليهود، ٤٥٠، ٤٥١، ٤٥٢، ٤٥٣

أسواق اليهود، ٤٥٤، ٤٥٥، ٤٥٦، ٤٥٧

أسواق اليهود، ٤٥٨، ٤٥٩، ٤٦٠، ٤٦١

أسواق اليهود، ٤٦٢، ٤٦٣، ٤٦٤، ٤٦٥

أسواق اليهود، ٤٦٦، ٤٦٧، ٤٦٨، ٤٦٩

أسواق اليهود، ٤٧٠، ٤٧١، ٤٧٢، ٤٧٣

أسواق اليهود، ٤٧٤، ٤٧٥، ٤٧٦، ٤٧٧

أسواق اليهود، ٤٧٨، ٤٧٩، ٤٨٠، ٤٨١

أسواق اليهود، ٤٨٢، ٤٨٣، ٤٨٤، ٤٨٥

أسواق اليهود، ٤٨٦، ٤٨٧، ٤٨٨، ٤٨٩

أسواق اليهود، ٤٩٠، ٤٩١، ٤٩٢، ٤٩٣

أسواق اليهود، ٤٩٤، ٤٩٥، ٤٩٦، ٤٩٧

أسواق اليهود، ٤٩٨، ٤٩٩، ٥٠٠، ٥٠١

أسواق اليهود، ٥٠٢، ٥٠٣، ٥٠٤، ٥٠٥

أسواق اليهود، ٥٠٦، ٥٠٧، ٥٠٨، ٥٠٩

أسواق اليهود، ٥١٠، ٥١١، ٥١٢، ٥١٣

أسواق اليهود، ٥١٤، ٥١٥، ٥١٦، ٥١٧

أسواق اليهود، ٥١٨، ٥١٩، ٥٢٠، ٥٢١

أسواق اليهود، ٥٢٢، ٥٢٣، ٥٢٤، ٥٢٥

أسواق اليهود، ٥٢٦، ٥٢٧، ٥٢٨، ٥٢٩

أسواق اليهود، ٥٣٠، ٥٣١، ٥٣٢، ٥٣٣

أسواق اليهود، ٥٣٤، ٥٣٥، ٥٣٦، ٥٣٧

أسواق اليهود، ٥٣٨، ٥٣٩، ٥٤٠، ٥٤١

أسواق اليهود، ٥٤٢، ٥٤٣، ٥٤٤، ٥٤٥

أسواق اليهود، ٥٤٦، ٥٤٧، ٥٤٨، ٥٤٩

أسواق اليهود، ٥٥٠، ٥٥١، ٥٥٢، ٥٥٣

أسواق اليهود، ٥٥٤، ٥٥٥، ٥٥٦، ٥٥٧

أسواق اليهود، ٥٥٨، ٥٥٩، ٥٦٠، ٥٦١

أسواق اليهود، ٥٦٢، ٥٦٣، ٥٦٤، ٥٦٥

أسواق اليهود، ٥٦٦، ٥٦٧، ٥٦٨، ٥٦٩

أسواق اليهود، ٥٧٠، ٥٧١، ٥٧٢، ٥٧٣

أسواق اليهود، ٥٧٤، ٥٧٥، ٥٧٦، ٥٧٧

أسواق اليهود، ٥٧٨، ٥٧٩، ٥٨٠، ٥٨١

أسواق اليهود، ٥٨٢، ٥٨٣، ٥٨٤، ٥٨٥

أسواق اليهود، ٥٨٦، ٥٨٧، ٥٨٨، ٥٨٩

أسواق اليهود، ٥٩٠، ٥٩١، ٥٩٢، ٥٩٣

أسواق اليهود، ٥٩٤، ٥٩٥، ٥٩٦، ٥٩٧

أسواق اليهود، ٥٩٨، ٥٩٩، ٦٠٠، ٦٠١

أسواق اليهود، ٦٠٢، ٦٠٣، ٦٠٤، ٦٠٥

أسواق اليهود، ٦٠٦، ٦٠٧، ٦٠٨، ٦٠٩

أسواق اليهود، ٦١٠، ٦١١، ٦١٢، ٦١٣

أسواق اليهود، ٦١٤، ٦١٥، ٦١٦، ٦١٧

أسواق اليهود، ٦١٨، ٦١٩، ٦٢٠، ٦٢١

أسواق اليهود، ٦٢٢، ٦٢٣، ٦٢٤، ٦٢٥

أسواق اليهود، ٦٢٦، ٦٢٧، ٦٢٨، ٦٢٩

أسواق اليهود، ٦٣٠، ٦٣١، ٦٣٢، ٦٣٣

أسواق اليهود، ٦٣٤، ٦٣٥، ٦٣٦، ٦٣٧

أسواق اليهود، ٦٣٨، ٦٣٩، ٦٤٠، ٦٤١

أسواق اليهود، ٦٤٢، ٦٤٣، ٦٤٤، ٦٤٥

أسواق اليهود، ٦٤٦، ٦٤٧، ٦٤٨، ٦٤٩

أسواق اليهود، ٦٥٠، ٦٥١، ٦٥٢، ٦٥٣

أسواق اليهود، ٦٥٤، ٦٥٥، ٦٥٦، ٦٥٧

أسواق اليهود، ٦٥٨، ٦٥٩، ٦٦٠، ٦٦١

أسواق اليهود، ٦٦٢، ٦٦٣، ٦٦٤، ٦٦٥

أسواق اليهود، ٦٦٦، ٦٦٧، ٦٦٨، ٦٦٩

أسواق اليهود، ٦٧٠، ٦٧١، ٦٧٢، ٦٧٣

أسواق اليهود، ٦٧٤، ٦٧٥، ٦٧٦، ٦٧٧

أسواق اليهود، ٦٧٨، ٦٧٩، ٦٨٠، ٦٨١

أسواق اليهود، ٦٨٢، ٦٨٣، ٦٨٤، ٦٨٥

أسواق اليهود، ٦٨٦، ٦٨٧، ٦٨٨، ٦٨٩

أسواق اليهود، ٦٩٠، ٦٩١، ٦٩٢، ٦٩٣

أسواق اليهود، ٦٩٤، ٦٩٥، ٦٩٦، ٦٩٧

أسواق اليهود، ٦٩٨، ٦٩٩، ٧٠٠، ٧٠١

أسواق اليهود، ٧٠٢، ٧٠٣، ٧٠٤، ٧٠٥

أسواق اليهود، ٧٠٦، ٧٠٧، ٧٠٨، ٧٠٩

أسواق اليهود، ٧١٠، ٧١١، ٧١٢، ٧١٣

أسواق اليهود، ٧١٤، ٧١٥، ٧١٦، ٧١٧

أسواق اليهود، ٧١٨، ٧١٩، ٧٢٠، ٧٢١

أسواق اليهود، ٧٢٢، ٧٢٣، ٧٢٤، ٧٢٥

أسواق اليهود، ٧٢٦، ٧٢٧، ٧٢٨، ٧٢٩

أسواق اليهود، ٧٣٠، ٧٣١، ٧٣٢، ٧٣٣

أسواق اليهود، ٧٣٤، ٧٣٥، ٧٣٦، ٧٣٧

أسواق اليهود، ٧٣٨، ٧٣٩، ٧٤٠، ٧٤١

أسواق اليهود، ٧٤٢، ٧٤٣، ٧٤٤، ٧٤٥

أسواق اليهود، ٧٤٦، ٧٤٧، ٧٤٨، ٧٤٩

أسواق اليهود، ٧٥٠، ٧٥١، ٧٥٢، ٧٥٣

أسواق اليهود، ٧٥٤، ٧٥٥، ٧٥٦، ٧٥٧

أسواق اليهود، ٧٥٨، ٧٥٩، ٧٦٠، ٧٦١

أسواق اليهود، ٧٦٢، ٧٦٣، ٧٦٤، ٧٦٥

أسواق اليهود، ٧٦٦، ٧٦٧، ٧٦٨، ٧٦٩

أسواق اليهود، ٧٧٠، ٧٧١، ٧٧٢، ٧٧٣

أسواق اليهود، ٧٧٤، ٧٧٥، ٧٧٦، ٧٧٧

أسواق اليهود، ٧٧٨، ٧٧٩، ٧٨٠، ٧٨١

أسواق اليهود، ٧٨٢، ٧٨٣، ٧٨٤، ٧٨٥

أسواق اليهود، ٧٨٦، ٧٨٧، ٧٨٨، ٧٨٩

أسواق اليهود، ٧٩٠، ٧٩١، ٧٩٢، ٧٩٣

أسواق اليهود، ٧٩٤، ٧٩٥، ٧٩٦، ٧٩٧

أسواق اليهود، ٧٩٨، ٧٩٩، ٨٠٠، ٨٠١

أسواق اليهود، ٨٠٢، ٨٠٣، ٨٠٤، ٨٠٥

أسواق اليهود، ٨٠٦، ٨٠٧، ٨٠٨، ٨٠٩

أسواق اليهود، ٨١٠، ٨١١، ٨١٢، ٨١٣

أسواق اليهود، ٨١٤، ٨١٥، ٨١٦، ٨١٧

أسواق اليهود، ٨١٨، ٨١٩، ٨٢٠، ٨٢١

أسواق اليهود، ٨٢٢، ٨٢٣، ٨٢٤، ٨٢٥

أسواق اليهود، ٨٢٦، ٨٢٧، ٨٢٨، ٨٢٩

أسواق اليهود، ٨٣٠، ٨٣١، ٨٣٢، ٨٣٣

أسواق اليهود، ٨٣٤، ٨٣٥، ٨٣٦، ٨٣٧

أسواق اليهود، ٨٣٨، ٨٣٩، ٨٤٠، ٨٤١

أسواق اليهود، ٨٤٢، ٨٤٣، ٨٤٤، ٨٤٥

أسواق اليهود، ٨٤٦، ٨٤٧، ٨٤٨، ٨٤٩

أسواق اليهود، ٨٥٠، ٨٥١، ٨٥٢، ٨٥٣

أسواق اليهود، ٨٥٤، ٨٥٥، ٨٥٦، ٨٥٧

أسواق اليهود، ٨٥٨، ٨٥٩، ٨٦٠، ٨٦١

أسواق اليهود، ٨٦٢، ٨٦٣، ٨٦٤، ٨٦٥

أسواق اليهود، ٨٦٦، ٨٦٧، ٨٦٨، ٨٦٩

أسواق اليهود، ٨٧٠، ٨٧١، ٨٧٢، ٨٧٣

أسواق اليهود، ٨٧٤، ٨٧٥، ٨٧٦، ٨٧٧

أسواق اليهود، ٨٧٨، ٨٧٩، ٨٨٠، ٨٨١

أسواق اليهود، ٨٨٢، ٨٨٣، ٨٨٤، ٨٨٥

أسواق اليهود، ٨٨٦، ٨٨٧، ٨٨٨، ٨٨٩

أسواق اليهود، ٨٩٠، ٨٩١، ٨٩٢، ٨٩٣

أسواق اليهود، ٨٩٤، ٨٩٥، ٨٩٦، ٨٩٧

أسواق اليهود، ٨٩٨، ٨٩٩، ٩٠٠، ٩٠١

أسواق اليهود، ٩٠٢، ٩٠٣، ٩٠٤، ٩٠٥

أسواق اليهود، ٩٠٦، ٩٠٧، ٩٠٨، ٩٠٩

أسواق اليهود، ٩١٠، ٩١١، ٩١٢، ٩١٣

أسواق اليهود، ٩١٤، ٩١٥، ٩١٦، ٩١٧

أسواق اليهود، ٩١٨، ٩١٩، ٩٢٠، ٩٢١

أسواق اليهود، ٩٢٢، ٩٢٣، ٩٢٤، ٩٢٥

أسواق اليهود، ٩٢٦، ٩٢٧، ٩٢٨، ٩٢٩

أسواق اليهود، ٩٣٠، ٩٣١، ٩٣٢، ٩٣٣

أسواق اليهود، ٩٣٤، ٩٣٥، ٩٣٦، ٩٣٧

أسواق اليهود، ٩٣٨، ٩٣٩، ٩٤٠، ٩٤١

أسواق اليهود، ٩٤٢، ٩٤٣، ٩٤٤، ٩٤٥

أسواق اليهود، ٩٤٦، ٩٤٧، ٩٤٨، ٩٤٩

أسواق اليهود، ٩٥٠، ٩٥١، ٩٥٢، ٩٥٣

أسواق اليهود، ٩٥٤، ٩٥٥، ٩٥٦، ٩٥٧

أسواق اليهود، ٩٥٨، ٩٥٩، ٩٦٠، ٩٦١

أسواق اليهود، ٩٦٢، ٩٦٣، ٩٦٤، ٩٦٥

أسواق اليهود، ٩٦٦، ٩٦٧، ٩٦٨، ٩٦٩

أسواق اليهود، ٩٧٠، ٩٧١، ٩٧٢، ٩٧٣

أسواق اليهود، ٩٧٤، ٩٧٥، ٩٧٦، ٩٧٧

أسواق اليهود، ٩٧٨، ٩٧٩، ٩٨٠، ٩٨١

أسواق اليهود، ٩٨٢، ٩٨٣، ٩٨٤، ٩٨٥

أسواق اليهود، ٩٨٦، ٩٨٧، ٩٨٨، ٩٨٩

أسواق اليهود، ٩٩٠، ٩٩١، ٩٩٢، ٩٩٣

أسواق اليهود، ٩٩٤، ٩٩٥، ٩٩٦، ٩٩٧

أسواق اليهود، ٩٩٨، ٩٩٩، ١٠٠٠، ١٠٠١

الجدول (٣-٤): توزيع أفراد العينة حسب المتغيرات الديموغرافية

المتغير	الفئة	التكرار	النسبة المئوية
النوع	ذكر	١٨٤	٦٠٫٣٪
	أنثى	١٢١	٣٩٫٧٪
العمر	٢٥ سنة فأقل	٦٢	٢٠٫٣٪
	٢٦ – ٣٥ سنة	١٤٧	٤٨٫٢٪
	٣٦ – ٤٥ سنة	٧٩	٢٥٫٩٪
	أكثر من ٤٥ سنة	١٧	٥٫٦٪
المؤهل العلمي	دبلوم متوسط	٤٠	١٣٫١٪
	بكالوريوس	٢١٠	٦٨٫٩٪
	دراسات عليا	٥٥	١٨٫٠٪
سنوات الخبرة	أقل من ٥ سنوات	٧٥	٢٤٫٦٪
	٥ – ١٠ سنوات	١٣٢	٤٣٫٣٪
	أكثر من ١٠ سنوات	٩٨	٣٢٫١٪

المصدر: إعداد الباحث بناءً على بيانات الاستبانة.

يتضح من الجدول (٣-٤) أن نسبة الذكور في العينة أعلى من نسبة الإناث، وهو ما يعكس التركيبة الفعلية للقوى العاملة في القطاع محل الدراسة. كما يلاحظ أن الفئة العمرية الغالبة هي (٢٦ – ٣٥ سنة)، وهي فئة الشباب التي تمثل العمود الفقري للقوى العاملة المنتجة. أما من حيث المؤهل العلمي، فإن حملة البكالوريوس يشكلون الأغلبية، مما يشير إلى مستوى تعليمي جيد نسبيًا لأفراد العينة.

٣-٢ اختبار الفرضية الأولى

تنص الفرضية الأولى على أن هناك علاقة ذات دلالة إحصائية بين المتغير المستقل والمتغير التابع. ولاختبار هذه الفرضية تم استخدام معامل الارتباط بيرسون، وكانت النتائج كما هو موضح في الجدول (٣-٥).

الجدول (٣-٥): نتائج اختبار الفرضية الأولى

المتغيرات	عدد المشاهدات	معامل الارتباط (r)	مستوى الدلالة (Sig.)
المتغير المستقل × المتغير التابع	٣٠٥	٠٫٦٤٢	٠٫٠٠٠

يتبين من الجدول (٣-٥) أن قيمة معامل الارتباط بلغت (٠٫٦٤٢)، وهي قيمة تشير إلى وجود علاقة طردية متوسطة القوة بين المتغيرين. كما أن مستوى الدلالة المحسوب (٠٫٠٠٠) أقل من مستوى المعنوية المعتمد (٠٫٠٥)، وبالتالي فإن الفرضية الأولى مقبولة إحصائيًا.

٣-٣ اختبار الفرضية الثانية

تنص الفرضية الثانية على أن المتغير المستقل يؤثر تأثيرًا ذا دلالة إحصائية في المتغير التابع. ولاختبار هذه الفرضية تم استخدام تحليل الانحدار البسيط، وكانت النتائج كما هو موضح في الجدول (٣-٦).

الجدول (٣-٦): نتائج تحليل الانحدار البسيط

المتغير	قيمة B	الخطأ المعياري	قيمة t	مستوى الدلالة (Sig.)
الثابت	٠٫٨٣١	٠٫١٢٤	٦٫٧٠٢	٠٫٠٠٠
المتغير المستقل	٠٫٥٧٦	٠٫٠٤٩	١١٫٧٥٥	٠٫٠٠٠

يتضح من الجدول (٣-٦) أن قيمة B للمتغير المستقل بلغت (٠٫٥٧٦)، أي أن زيادة وحدة واحدة في المتغير المستقل تؤدي إلى زيادة مقدارها (٠٫٥٧٦) وحدة في المتغير التابع. كما أن قيمة t المحسوبة (١١٫٧٥٥) ومستوى الدلالة (٠٫٠٠٠) يؤكدان معنوية هذا التأثير، وبالتالي فإن الفرضية الثانية مقبولة إحصائيًا.

٣-٤ اختبار الفرضية الثالثة

تنص الفرضية الثالثة على أن المتغير المستقل يؤثر تأثيرًا ذا دلالة إحصائية في المتغير التابع. ولاختبار هذه الفرضية تم استخدام تحليل الانحدار البسيط، وكانت النتائج كما هو موضح في الجدول (٣-٧).

الجدول (٣-٧): نتائج تحليل الانحدار البسيط

المتغير	قيمة B	الخطأ المعياري	قيمة t	مستوى الدلالة (Sig.)
الثابت	٠٫٨٣١	٠٫١٢٤	٦٫٧٠٢	٠٫٠٠٠
المتغير المستقل	٠٫٥٧٦	٠٫٠٤٩	١١٫٧٥٥	٠٫٠٠٠

يتضح من الجدول (٣-٧) أن قيمة B للمتغير المستقل بلغت (٠٫٥٧٦)، أي أن زيادة وحدة واحدة في المتغير المستقل تؤدي إلى زيادة مقدارها (٠٫٥٧٦) وحدة في المتغير التابع. كما أن قيمة t المحسوبة (١١٫٧٥٥) ومستوى الدلالة (٠٫٠٠٠) يؤكدان معنوية هذا التأثير، وبالتالي فإن الفرضية الثالثة مقبولة إحصائيًا.

مقدمة في تحليل البيانات

الفصل الأول: أساسيات الإحصاء

1.1 مقاييس النزعة المركزية

1.2 مقاييس التشتت

1.3 التوزيعات الاحتمالية

الفصل الثاني: تمثيل البيانات

2.1 الرسوم البيانية

2.2 الجداول التكرارية

الفصل الثالث: الارتباط والانحدار

3.1 معامل الارتباط

3.2 خط الانحدار

الفصل الرابع: اختبار الفرضيات

4.1 مستوى الدلالة

4.2 اختبار t

الفصل الخامس: تحليل التباين

5.1 تحليل التباين الأحادي

5.2 تحليل التباين الثنائي

الفصل السادس: الانحدار المتعدد

6.1 نموذج الانحدار المتعدد

6.2 اختيار المتغيرات

الفصل السابع: تحليل السلاسل الزمنية

7.1 مكونات السلسلة الزمنية

7.2 التنبؤ

الفصل الثامن: التحليل غير المعلمي

8.1 اختبار مان-ويتني

8.2 اختبار ويلكوكسون

الفصل التاسع: تحليل البقاء

9.1 دالة البقاء

9.2 نموذج كوكس

الفصل العاشر: التحليل متعدد المتغيرات

10.1 تحليل المكونات الرئيسية

10.2 التحليل العنقودي

الفصل الحادي عشر: تحليل الشبكات

11.1 مقاييس المركزية

11.2 اكتشاف المجتمعات

الفصل الثاني عشر: التعلم الآلي

12.1 الانحدار اللوجستي

12.2 أشجار القرار

الفصل الثالث عشر: الشبكات العصبية

13.1 البيرسبترون

13.2 الانتشار العكسي

الفصل الرابع عشر: التعلم العميق

14.1 الشبكات التلافيفية

14.2 الشبكات التكرارية

الفصل الخامس عشر: معالجة اللغة الطبيعية

15.1 تمثيل الكلمات

15.2 نماذج اللغة

الفصل السادس عشر: الرؤية الحاسوبية

16.1 معالجة الصور

16.2 كشف الأشياء

الفصل السابع عشر: التعلم المعزز

17.1 عمليات القرار ماركوف

17.2 خوارزمية Q-learning

الفصل الثامن عشر: الأخلاقيات والتحيز

18.1 التحيز في البيانات

18.2 العدالة في النماذج

الفصل التاسع عشر: النشر والإنتاج

19.1 واجهات برمجة التطبيقات

19.2 المراقبة والصيانة

الفصل العشرون: مشاريع تطبيقية

20.1 مشروع التنبؤ بالطلب

20.2 مشروع تحليل المشاعر

الفصل الحادي والعشرون: مشروع التوصية

21.1 تصفية تعاونية

21.2 تقييم النظام

الفصل الثاني والعشرون: مشروع الكشف عن الاحتيال

22.1 تحليل الشذوذ

22.2 التعامل مع البيانات غير المتوازنة

الفصل الثالث والعشرون: مشروع تحليل الصور الطبية

23.1 تجزئة الصور

23.2 تصنيف الأورام

الفصل الرابع والعشرون: مشروع تحليل الشبكات الاجتماعية

24.1 جمع البيانات

24.2 تحليل الانتشار

الفصل الخامس والعشرون: مشروع التنبؤ بالأسعار

25.1 هندسة الميزات

25.2 مقارنة النماذج

الفصل السادس والعشرون: مشروع تحليل النصوص

26.1 استخراج الموضوعات

26.2 تلخيص النصوص

الفصل السابع والعشرون: مشروع الترجمة الآلية

27.1 نماذج التسلسل إلى التسلسل

27.2 آلية الانتباه

الفصل الثامن والعشرون: مشروع التعرف على الكلام

28.1 استخراج الخصائص الصوتية

28.2 نماذج التعرف

الفصل التاسع والعشرون: مشروع الروبوت الذكي

29.1 التخطيط والملاحة

29.2 التحكم في الحركة

الفصل الثلاثون: مشروع المدينة الذكية

30.1 تحليل حركة المرور

30.2 إدارة الطاقة

الفصل الحادي والثلاثون: مشروع الزراعة الذكية

31.1 مراقبة المحاصيل

31.2 التنبؤ بالمحصول

الفصل الثاني والثلاثون: مشروع الطب الشخصي

32.1 تحليل الجينوم

32.2 التنبؤ بالاستجابة للعلاج

الفصل الثالث والثلاثون: مشروع التعليم التكيفي

33.1 نمذجة الطالب

33.2 تخصيص المحتوى

الفصل الرابع والثلاثون: مشروع الأمن السيبراني

34.1 كشف التسلل

34.2 تحليل البرمجيات الخبيثة

الفصل الخامس والثلاثون: مشروع الحوسبة الكمومية

35.1 البتات الكمومية

35.2 الخوارزميات الكمومية

الفصل السادس والثلاثون: مشروع الواقع المعزز

36.1 تتبع الأشياء

36.2 التراكب ثلاثي الأبعاد

الفصل السابع والثلاثون: مشروع البلوكتشين

37.1 العقود الذكية

37.2 آليات الإجماع

الفصل الثامن والثلاثون: مشروع الحوسبة الحافة

38.1 نشر النماذج على الأجهزة الطرفية

38.2 التحديث الفيدرالي

الفصل التاسع والثلاثون: مشروع الاستدامة البيئية

39.1 تحليل البصمة الكربونية

39.2 التنبؤ بالتغير المناخي

الفصل الأربعون: مشروع الفضاء

40.1 تحليل صور الأقمار الصناعية

40.2 التنبؤ بالطقس الفضائي

प्रश्नावली

१. [illegible] [illegible]

२. [illegible] [illegible]

३. [illegible] [illegible]

४. [illegible] [illegible]

५. [illegible] [illegible]

६. [illegible] [illegible]

७. [illegible] [illegible]

८. [illegible] [illegible]

९. [illegible] [illegible]

१०. [illegible] [illegible]

११. [illegible] [illegible]

१२. [illegible] [illegible]

१३. [illegible] [illegible]

१४. [illegible] [illegible]

१५. [illegible] [illegible]

१६. [illegible] [illegible]

१७. [illegible] [illegible]

१८. [illegible] [illegible]

१९. [illegible] [illegible]

२०. [illegible] [illegible]

टिप्पणी करना

प्रश्न १ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न २ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ३ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ४ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ५ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ६ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ७ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ८ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न ९ [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

प्रश्न १० [illegible] [illegible]

उत्तर [illegible]

शब्दावली

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

फ

फेंका [phẽkā] *ना* एकबेर खातिर सूखल हरकंचे खाद्य सामग्री के हाथ भर *n* handful of dry food

फेंसब [phẽsab] *अ क्रि* अरुझब *vi* to get stuck, get trapped, be entangled

फेंसरी [phẽsarī] *ना* फांसी *n* snare

फेंसाएब [phẽsāeb] *स क्रि* फेंसावब *vt* to entrap

फकरब [phakarab] *अ क्रि* कराहब *vi* to scream

फकड़ा [phakaṛā] *ना* आखान *n* adage, idiom, phrase, rhyme

फका-फक काबब [phaka-phak kāhab] *अ क्रि* सगरमाला हुनब *vi* to keep breathing with trouble as if about to die

फकीर [phakīr] *ना* फकिर *n* Mohammedan saint

फक्कड़ [phakkaṛ] *ना* फक्कड *n* pauper

फक्कड़पना [phakkaṛapanā] *ना* फक्कड़पना *n* vagrant

फक्का [phakkā] *ना* फक्का *n* quantity of parched grain as chucked at one stroke

फगुआ [phaguā] *ना* फागु *n* holi, the festival of colour

फचोंड़ि [phacōṛi] *ना* फचकने *n* chamberbox

फजीर [phajīr] *ना* रजगजा बिहान *n* clear morning

फजूल [phajūl] *ना* निरर्थक *n* excessive aimlessness

फजूलखर्ची [phajūlakharcī] *वि* फजुलखर्ची *adj* unjust

फजीहति [phajīhati] *ना* बेइजती *n* humiliation, insult, chiding

फटक [phaṭak] *ना* द्वार *n* door, doorway of bamboo

फटकन [phaṭakan] *ना* निफनलाफल *n* waste of winnowing

फटकब [phaṭakab] *स क्रि* निफन्‌ब *vt* to winnow, sift

फटकाओन [phaṭakāon] *ना* निफनलाफलके मजदूरी *n* wage of winnowing

फटकार [phaṭakār] *ना* डाँट *n* rebuke, scolding

फटकारब [phaṭakārab] *स क्रि* डाँटब *vt* to censure

फटकिरुआ [phaṭakiruā] *ना* फटकरेगा *n* winged insect

फटफट [phaṭaphaṭ] *वि क्रि* विशेषण *adj* flutter

फटफट करब [phaṭa phaṭ karab] *अ क्रि* डरे से बरबराइब *vi* to speak trifled in fear

फटफटाएब [phaṭaphaṭāeb] *अ क्रि* फरफराइब *vi* to flutter

फटफटिआ [phaṭaphaṭiā] *ना* मोटर *n* a motorcycle, a motorbike

फटब [phaṭab] *अ क्रि* फाटब *vi* to tear

फटहा [phaṭahā] *ना* पागल *n* a crazy person who speaks much but does little

फटाक [phaṭāk] *वि क्रि* विशेषण *adj* suddenly

फटाका [phaṭākā] *ना* पटाखा *n* cracker

फटा-फट [phaṭā-phaṭ] *वि क्रि* विशेषण *adj* quickly *n* success

फटाफट [phaṭāphaṭ] *वि क्रि* विशेषण *adj* very quickly

फटिंगा [phaṭiṅgā] *ना* फतिंगा *n* small winged insect including fly, moth etc

फटिचर [phaṭicar] *वि* फटहा

फटोन [phaṭon] *ना* फाटको दुधबाह बिलाके सख्त हड्डी *n* solid substance separated from milk

फटोफट [phaṭophaṭ] *ना* अकास्पद *n* windbreak

फट्टक [phaṭṭak] *वि क्रि* चक्कपि *adv* abruptly

फट्ठा [phaṭṭhā] *ना* फट्ठा *n* piece of bamboo split in two parts

फड़कब [phaṛakab] *अ क्रि* थरथरब *vi* to quiver, throb, palpitate

फड़नमा [phaṛanamā] *वि* बड़ी फर दिने वाला *adj* bearing much fruit

फड़फड़ाएब [phaṛaphaṛāeb] *अ क्रि* फरफराइब *vi* to flutter, flap

फड़ब [phaṛab] *अ क्रि* फरब *vi* to bear fruit

फड़ी [phaṛī] *ना* अखबार इत्यादिके डेढ़ *n* piece of a sheet

फण [phaṇi] *ना* सापके फन *n* hood of a snake

फतफत [phataphat] *ना* थकथक *n* pestling, chattering

फतिंगा [phatiṅgā] *ना* फटिंगा *n* winged insect

फरब [pharab] *अ क्रि* फलब *vi* to become complete

फरर फरर [pharara pharara] *ना* बेढबबाइबले बोली *n* prattle, gibberish

फरकब [pharakab] *अ क्रि* आगबा आदि हुलैला लगे *vi* to flutter, flap, shake

फन्दा [phanda] *ना* फाँस *n* trap, snare

फरियाएब [phariyāeb] *अ क्रि* बिहानु (भरब) *vi* to dawn, to break

फरब [phalab] *अ क्रि* सफल हुनु *vi* to succeed, be fruitful

फर [phar] *वि* फल

फरक [pharak] *वि* बाँकी *adv* different, divergent

फरक बुझाई [pharak bujhāī] *ना* फरक बुझाई *n* different understanding, interpretation

फरक मत [pharak mat] *ना* फरक बिचार *n* difference of opinion

फरकब [pharakab] *अ क्रि* फरफराब *vi* to flutter

फरछ [pharachh] *ना* थरथरी *n* discussion and debate

फरफराएब [pharapharāeb] *अ क्रि* झरझराब *vi* to flutter

फरफराब [pharapharāb] *अ क्रि* झरझराब *vi* to flutter

फरब [pharab] *अ क्रि* फलब *vi* to bear fruit

फरबरी [pharabarī] *ना* फरबरी *n* February the second month of Gregorian calendar

फरमाइस [pharamāis] *ना* फरमाइस *n* order, request

फरमाएब [pharamāeb] *अ क्रि* आज्ञा दिनु *vi* to order

फरसा [pharasā] *ना* कुरी *n* pickaxe

फरहर [pharahar] *वि* सहोदर *adj* one of the same womb

फरी [pharī] *ना* टुक्का *n* piece

फरीं [pharīṁ] *ना* बाँसके डण्डा *n* bamboo-staff of about one meter

फरार [pharār] *ना* फरार *n* escape, escaped prisoner, absconder

फरिंगा [pharigā] *ना* बेलफलाम हुन फरुआ *n* chisel

फरिआएब [pharīāeb] *अ क्रि* सुलझाउब *vt* to settle, dispute

फरिच [pharic] *वि* साफ *n* clear

फरिछाएब [pharichāeb] *अ क्रि* साफ्‌याउब *vt* to clarify

फरिछोट [pharichoṭ] *ना* रसाखान *n* solution of a solid, powder

फरिया [phariyā] *वि* फल लागल *adj* grown

फरीक [pharīk] *ना* अखदार *n* partner

फरीच [pharīc] *ना* भोर *n* night

फरेब [pharēb] *ना* अलमाज *n* fraud

फरेबी [pharēbī] *वि* अलमाजी *adj* fraud

फर्की [pharkī] *ना* बर्फी *n* bite

फर्जी [pharjī] *ना* मार्दी *n* a sort

फर्निचर [pharnicar] *ना* फर्निचर *n* furniture

फर्मासिष्ट [pharmāsiṣṭ] *ना* औषधोपचार *n* pharmacist

फर्र [pharr] *ना* उड़बे आवाज *adv* with flapping sound of wings

फर्वाई [pharvāī] *ना* फर्वाई *n* forward

फर्सी [pharsī] *ना* *n* pumpkin

फल [phal] *ना* निष्कर्ष *n* fruit, effect, result, profit, consequence

फलक [phalak] *वि* फलब *adj* bright

फलकीय किनारा [phalakīya kināra] *ना* फलकीय किनारा *n* apical end

फलत [phalata] *वि* नतथ *adv* consequently, as a result

फलदान [phaladān] *ना* फलदान (विवाहका सम्बन्धमा) *n* ceremony of marriage proposal with gifts

फलना [phalanā] *ना* कुनै व्यक्ति विशेष *n* a particular person

फलफूल [phalaphūl] *ना* फलफूल *n* fruits, nuts and flowers

फलब [phalab] *अ क्रि* फल्‌ब *vi* to bear fruit

फलस्वरूप [phalasvarūp] *अव्य* फलस्वरूपमा *adv* consequently

أبو الفضل، عبد الرحمن بن محمد، ٢٠١، ٢٠٣، ٢١٤

फूट [phūṭ] *f.* a crack, split, fissure, rift, cleft, chink, gap, breach, rupture, cleavage, fracture, discord, dissension, quarrel, feud, enmity, hostility, ill-will, animosity, rancour, bad blood, bad feeling, ill feeling, hard feeling, grudge, spite, malice, malevolence, malignity, malignancy, venom, virulence, vindictiveness, vindictive spirit, vengeful spirit, vengefulness, revengefulness, revengeful spirit, revengeful feeling, vengeful feeling, vindictive feeling, malicious feeling, malevolent feeling, malicious spirit, malevolent spirit, malicious intent, malevolent intent, malicious intention, malevolent intention, malicious motive, malevolent motive, malicious thought, malevolent thought, malicious mind, malevolent mind, malicious heart, malevolent heart, malicious nature, malevolent nature, malicious disposition, malevolent disposition, malicious temperament, malevolent temperament, malicious character, malevolent character, malicious personality, malevolent personality, malicious behaviour, malevolent behaviour, malicious conduct, malevolent conduct, malicious action, malevolent action, malicious deed, malevolent deed, malicious act, malevolent act, malicious practice, malevolent practice, malicious habit, malevolent habit, malicious tendency, malevolent tendency, malicious inclination, malevolent inclination

फोँक काटब [phõ̀fph kāṭab] *अ.क्रि.* घुर्नु *vi.* to snore

फोँफियाएब [phõ̀phiyāeb] *अ.क्रि.* फुस्कार्नु *vi.* to hiss

फोँसरी phõ̀sarī] *नां.* फोकी *n.* boil

फोक [phõ̀k] *वि.* खोको *adj.* hollow, empty

फोक्ट [phõ̀kaṭ] *नां.* सिनै *n.* gain without payment

फोकराइन [phõ̀karāin] *नां.* सेराएको गन्ध *n.* a kind of bad smell

फोकला phõ̀kalā] *वि.* खोको *adj.* hollow

फोकस phõ̀kas] *नां.* फोकस *n.* focus

फोकस करब [phõ̀kas karab] *अ.क्रि.* फोकस गर्नु *vt.* focus on

फोका [phõ̀kā] *नां.* फोका *n.* boil

फोक्सीय ,phõ̀kasīya] *नां.* (ध्वनि) फोक्से *n.* (speech sound) pulmonic

फोटो ,phõ̀ṭo] *नां.* फोटो *n.* photo, photograph

फोटोकपी ,phõ̀ṭõkapī] *नां.* फोटोकपी *n.* photocopy

फोटोग्राफ [phõ̀ṭõgrāph] *नां.* तस्बिर *n.* photograph

फोटोग्राफर [phõ̀ṭõgrāphar] *नां.* फोटोग्राफर *n.* photographer

फोटोग्राफी phõ̀ṭõgrāphī] *नां.* फोटोग्राफी *n.* photography

फोहन [phõ̀ran] *नां.* फोरन *n.* spices used in seasoning

फोड्ब [phõ̀ṛab] *अ.क्रि.* फोर्नु *vt.N* to break, pound

फोड्रा [phõ̀ṛā] *नां.* घाउ *n.* tumour, wound

फोन [phōn] *नां.* फोन *n.* phone

फोन करब [phōn karab] *अ.क्रि.* फोन गर्नु *vt.* to speak/talk on the phone, call, ring, dial

फोफियाएब [phõ̀phiyāeb] *अ.क्रि.* स्याँस्याँ गर्नु *vi.* to hiss (eg Cat, snake, etc

फोरब [phõ̀rab] *स.क्रि.* पड्काउनु *vt.* to break, pound

फोहर ,phõ̀har] *नां.* फोहर *n.* trash, dirt

फोहरा [phõ̀harā] *नां.* फोहरा *n.* fountain

फौज [phauj] *नां.* फौज *n.* army

फौजी [phaujī] *वि.* फौजी *adj.* martial, military

फौजी पोशाक [phaujī pōśāk] *नां.* फौजी पोशाक *n.* military uniform

फौजी संस्कार [phaujī sanskār] *नां.* फौजी संस्कार *n.* military-type rations

फौती [phautī] *नां.* हैजा *n.* cholera

फ्राक ,phrāk] *नां.* पाँचर *n.* frock, back's dress

फ्रायडवाद [phrāydevād] *नां.* फ्रायडवाद *n.* freudianism

फ्रिज ,phrij] *नां.* फ्रिज *n.* fridge

फ्रेम phrēm *नां.* फ्रेम *n.* frame

फ्लू [phlū] *नां.* फ्लू *n.* flu

फ्ल्याट [phlyāṭ] *नां.* फ्ल्याट *n.* flat

ब

बेरब bẽ̀rab *अ.क्रि.* बच्नु *vi.* to escape, remain unspent

बेर्ह bẽ̀rh *अ.क्रि.* बर्हनु *vi.* to become absurd

बेलहिटी bẽ̀lahiṭī *नां.* बोलचाल *n.* handiwork

बस bas *नां.* बस *n.* family, clan, dynasty

बसानुसार basānusār *वि.* बंशानुसार *adj.* hereditary

बेसाखनी bẽ̀sākhanī *नां.* बसाखनी *n.* gynecology

बसी bẽ̀sī *नां.* बन्सी *n.* flute

बसी bansī *नां.* बन्सी *n.* fish hook

बस्त bastā *नां.* (झोला पदार्थ) बस्ता *n.* vocational training on cultures to be distributed among beneficiaries

बस्स bẽ̀s *नां.* बस *n.* age

बस्सगर bẽ̀sagar *नां.* बढी उमर पुगेका *adj.* aged

बकबक bakabak *वि.* निरन्तर बोलिरहने *adj.* annoying

बकबकाहट bakabkāhaṭ *नां.* बकबकाहट *n.* one who talks much nonsense

बकब् bakab *स.क्रि.* भन्नु *vt.* to speak out

बकबक bakabak *नां.* बकबक *n.* babble

बकवाद bakabād *नां.* व्यर्थ कुरा *n.* baseless statement

बकवास bakabās *नां.* बकवास *n.* nonsense

बकर बकर bakara-bakar *वि.वि.* एकोहोरा हर्ने *adv.* talk nicely

बकरहरा bakarahārā *नां.* बाख्रा लाग्ने *n.* goat pox

बकरा bakarā *नां.* बाख्रा *n.* he goat

बकरी bakarī *नां.* बाख्री *n.* she goat

बकलल bakalal *वि.* मूर्ख *adj.* stupid, (a fool who is crazy)

बकाया bakāyā *वि.* बकाएमा

बकारब bakārab *नां.* बकार्नु *n.* to talk to one's self, to mumble, to talk nonsense

बकाही bakāhī *वि.* बकम्फु *adj.* talkative

बकवास bakavās *नां.* व्यर्थ कुरा *n.* garrulity

बक bak *नां.* दान *n.* award, donation

बकाया bakāyā *अ.क्रि.* हाम्रो पर्नु *vi.* to owe, be due, be spare

बकाया bakāyā *वि.* हुनाम

बकार bakār *नां.* अभिव्यक्ति *n.* utterance

बकार फुटब bakār phuṭab *अ.क्रि.* बोल्नै नसक्नु *vi.* to be unable to open mouth

बकल bhakal *वि.* बल्ने घाँसे जाति जस्तो साहो पातको बोट-बिरुवा, जसको बोक्रा मसिनो डोरी बनाउन प्रयोग हुन्छ, यसको बोक्रा मोटो र पिठ्यूँ रङ्गको हुन्छ *adj.* a kind of grass, shrub, tree, whose bark is used to make rope, the bark is thick and is brown in colour

बकौर [bakaur *नां.* बिनाजन्मदिनुहुने *n.* dumb (animals)

बकौर लगब bakaur lagab *अ.क्रि.* बिरुवा हुर्काउन बाँस, काठ आदिको सहारा दिनु *vt.* to provide support

बक्यौरा bakyaurā *नां.* बाँकी *n.* back, lag, back water

बक्र bakr *वि.* टेढो आकार *adj.* curved

बक्र दृष्टि bakr dṛṣṭi *नां.* बक्र दृष्टि *n.* ogling

बक्र रेखा bakr rekhā *नां.* बक्र रेखा *n.* curved line

बक्रता bakratā *नां.* टेढापन *n.* curve

बक्स baks *नां.* बक्स *n.* gift, present, up, reward

बक्सा baksā *नां.* बक्सा *n.* box

बक्सिङ baksiṅ *नां.* (खेल) बक्सिङ *n.* sports boxing

बखत bakhat *वि.* बानी

बखरा bakharā *नां.* अंश *n.* portion

बखरा लगाएब [bakharā lagāeb *अ.क्रि.* बाँड्नु *vt.* to distribute, to part

बखान bakhān *नां.* बखान *n.* account, description

बखान करब bakhān karab *स.क्रि.* बखान गर्नु *vt.* to give an account, describe

बखारी [bakhārī *नां.* धुलाएर *n.* granary (a storage room which is made from bamboo and mud

बखोरा bakorā *नां.* झोलामा *n.* cotton wrapper

बखोरा ,bakhorā *वि.* झोलामा *adj.* quarrelsome

बगहा [bagahā *नां.* चौंरासी *n.* sparrow

बगल bagal *सं.पु.* side, flank
बगल bagal *वि.* side, flank
बगल bagal *क्रि.वि.* beside, by the side
बगल bagal *अव्य.* beside, by the side

बढ़त *baṛhat* से *f* बढ़ना *vi* to increase grow develop enlarge expand extend

बढ़ना *(baṛhnā)* *क्रि* *vi* to grow build up go up increase rise

बढ़ई *(baṛhaī)* *संज्ञा* *m* carpenter

बढ़ावा *(baṛhāvā)* *m* देना *vt* to encourage boost up

बड़बड़ाना *(baṛbaṛānā)* *क्रि* *vi* to murmur mutter

बड़ा बड़ा *(baṛābaṛā)* *वि* *adj* big large wide

बड़ापन का कहना *(baṛāpan kā kahnā)* *मु* *वि* अहंकार बड़प्पन प्रकट करना to exaggerate

बड़ासन *(baṛāsan)* *संज्ञा* *m* खड़ाऊँ *n* sandals

बड़ासन *baṛāsan* *m* *vi* to weep

बढ़िया *(baṛhiyā)* *वि* *adj* excellent superior fine good

बढ़िया साबुन *(baṛhiyā sābun)* *m* वि *adj* संज्ञा *n* to feel good

बढ़ोत्तरी *baṛhotarī* *f* प्रमोशन *n* promotion growth rise rank or status upgrading

बढ़ौती *(baṛhautī)* *f* संज्ञा *n* surplus

बण्डा *baṇḍā* *m* भाग *n* share portion

बण्डी *(baṇḍī)* *f* बंडी *n* jersey

बतकट *(batakaṭ)* *m* बतकटे *n* refusal to come

बतकटौवल *(batakaṭauvaḷ)* *m* कहासुनी *n* dispute

बतकूट *batakūṭ* *m* गपशप *n* lies

बतबनौवा *(batabanauvā)* *m* कुशल मनुष्य *n* a talkative person, a chatterbox

बतरिया *(batariyā)* *m* समवयस्क मनुष्य *n* persons of the same age

बतराना *(batarānā)* *m* *vi* to converse, to discuss, to explain

बतारी *(batārī)* *वि* समवयस्क *adj* of the same age contemporary

बतास *batāsa* *m* हवा *n* wind current

बतासा *(batāsā)* *m* बताशा *n* a semi-sphere cake of sugar which is very light and spongy a sweet candy

बताहु *batāhu* *वि* बौड़म *adj* wild, mad crazy eccentric, like a lunatic crooked

बतिया *batiyā* *m* फल बतकट्टी *n* gossip chat

बतियाना *batiyānā* *m* *vi* to converse chat

बतियारना *batiyārnā* *m* *vi* to converse

बतीसा *batīsā* *m* बत्तीसी *n* a set of thirty two

बतीसी *batīsī* *m* दाँत *n* teeth

बतौर *bataur* *m* रूप में *n* as

बत्तक *battak* *m* बतख *n* a small duck

बत्तकबुद्धि *battakbuddhi* *वि* बेवकूफी *adj* clumsy

बत्ती *battī* *m* बल्ब *n* gas lamp wick candlewick

बत्तीस *battīs* *m* बत्तीस *n* thirty two

बत्तीसम *battīsam* *वि* बत्तीसवाँ *adj* thirty second

बथना *bathanā* *m* इकट्ठा *n* to collect

बथान *bathān* *m* बथाने *n* cattle herd pack cast pride whales pod

बथुआ *bathuā* *m* बथुवा *n* a leafy vegetable

बदकिस्मत *badakismat* *m* अभागा *n* unlucky

बदन *badan* *m* बदन *n* body

बदनसीब *badanasīb* *वि* अभागी *adj* unlucky

बदनाम *badanām* *वि* कुख्यात *adj* notorious disgraced

बदनामी *badanāmī* *m* अपयश *n* notoriety disgrace fame

बदमाश *badamāś* *वि* बदमाश *adj* notorious wicked naughty

बदर *badar* *m* बेर *n* cancer

बदर करब *badar karab* *m* *वि* भूमिका में *n* to cancel

बदरी *badarī* *m* बदरीफल *n* jujube

बदल *badal* *m* परिवर्तन *n* change

बदलब *badalab* *m* *vt* to change

बदला *badalā* *m* भत्ता *n* allowance

revenge vengeance

बदला *badalā* *m* भत्ता *n* allowance

बदला में *badalā me* *वि* *m* बदलामा *adv* instead of in return

बदला लेब *badalā leb* *m* *वि* बदला निकालना *vt* to take revenge

बदली *badalī* *m* तबादला *n* transfer

बदलैन *badalain* *m* विनिमय *n* exchange

बदल *badal* *m* परिवर्तन *n* change

बदाम *badām* *m* बदाम *n* a kind of plant peanut groundnut

बदामी *badāmī* *m* बदामी *n* groundnut

बदौलत *badaulat* *वि* के माध्यम से *adv* by the agency mediation

बद्धी *baddhī* *m* हार *n* necklace string

बद्ध *baddh* *वि* बद्ध *adj* bound tied up wed married

बद्ध अक्षर *baddh akṣar* *m* (भा) बद्ध अक्षर *n* standard conjunct syllable

बद्ध धातु *baddh dhātu* *m* (व्या) बद्ध धातु *n* bound root

बध *badh* *m* वध *n* slaughter murder killing

बधाई *badhāī* *m* बधाई *n* congratulation felicitation appreciation

बधाई देब *badhāī deb* *m* *वि* बधाई दिनु *vt* to congratulate

बधार *badhār* *m* एक प्रकारको सीमा *n* a boundary between fields

बधिक *badhik* *m* व्यक्ति *n* executioner

बधिक करब *badhik karab* *m* *वि* मारनु *vt* to kill

बधिया *badhiyā* *m* खसी भएको जनावर *n* castrated animal

बधिर *badhir* *m* बहिरा *n* deaf

बधिरता *badhirtā* *m* बहिरापन *n* deafness

बधू *badhū* *m* बहू *n* bride

बन *ban* *m* व्यवसाय *n* wage

बनिया *baniyā* *m* पसल *n* merchant shop keeper

बनिज *banij* *m* वाणिज्य *n* trade commerce

बनिहार *banihār* *m* दैनिक मजदूर *n* day wage earner

बनौज *banauj* *m* बनौज *n* trade

बन्दा *bandā* *m* बन्दी *n* prisoner

बनेल *banel* *m* बनेल *n* boar wild pig

बनोट *banoṭ* *m* बनावट

बनौट *banauṭ* *m* बनावट *n* elaborate style design

बन्ह *banh* *m* हदबन्ध *n* bandh, strike boundary

बन्द *band* *वि* बन्द *adj* shut locked

बन्द करब *band karab* *m* *वि* बन्द गर्नु *vt* to stop turn off shut down close

बन्द करब *bandkarab* *m* *वि* बन्द गर्नु *vt* to close shut

बन्दर *bandar* *m* बाँदर *n* monkey

बन्दरगाह *bandargāh* *m* बन्दरगाह *n* port

बन्दी *bandī* *m* बन्दी *n* captive prisoner

बन्दी प्रत्यक्षीकरण *bandī pratyakṣīkaraṇ* *m* बन्दी बन्दीलाई न्यायाधीश समक्ष प्रस्तुत गर्ने आदेश *n* writ habeas corpus

बन्दीगृह [bandigrih] *सं.* जेल *n.* jail
बन्दूक [bandook] *सं.* बंदूक *n.* gun
बन्दूक [banuk] *सं.* बन्दूक *n.* gun
बन्देज [bandej] *सं.* बन्देज *n.* restriction
बन्दोबस्त [bandobast] *सं.* बन्दोबस्त *n.* arrangement
बन्दोबस्त करना [bandobast karnaa] *सं.* क्रि. अकारथ करना *v.t.* to arrange
बन्धक [bandhak] *सं.* बन्धक *n.* mortgage, pawn
बन्धकी [bandhaki] *सं.* बन्धकी *n.* pawn
बन्धन [bandhan] *सं.* बंधन *n.* confinement, binding, bond
बन्धा कोबी [bandhaa kobi] *सं.* बन्धाकोबी *n.* cabbage
बन्धु [bandhu] *सं.* मित्र *n.* kinsman, friend, relative, companion, one who is well wisher
बन्धुत्व [bandhutva] *सं.* बन्धुत्व *n.* kinsmanship, friendship, brotherhood, chiefship, fraternity
बन्धेज [bandhej] *सं.* बन्धन *n.* prohibition, restriction
बन्ध्याकरण [bandhyaakaran] *सं.* बन्ध्याकरण *n.* surgery that destroys reproductive system
बन्सी [bansi] *सं.* बन्सी *n.* hook
बन्हकी [banhaki] *दे.* बन्धकी
बन्हन [banhan] *सं.* बन्धन *n.* knot
बन्हा कोबी [banhaa kobi] *दे.* बन्धा कोबी
बन्हाइ [banhai] *सं.* बंधाई *n.* wages, tying
बन्हाएब [banhaeb] *सं.क्रि.* पकड़ना, बांधना *v.t.* to imprison sb
बन्हिया [banhiya] *दे.* बन्हिया
बन्हुआ [banhua] *सं.* बंधुआ *n.* prisoner
बन्हेज [banhej] *दे.* बन्धेज
बपौती [bapauti] *सं.* बपौती *n.* heritage kept reserved and never sold to anyone
बपौरी [bapauri] *सं.* बपौरी *n.* an house one devours her father
बपौरी [bapauri] *सं.* बापकी प्यारी (छोरी)

बबासीर [babaasir] *सं.* बवासीर *n.* piles
बबूरहरि काटब [babuur hari kaatab] *सं.क्रि.* बबूरहरि काटब *v.t.* to perform last rites after death
बबूरी [babuuri] *सं.* बबूरी *n.* acacia
बबेदार [babedar] *सं.* बबेदार *n.* a person who is responsible for the work of a village
बबै [babai] *सं.* बबै *n.* bee hive
बबैन्दर [babaindar] *सं.* बबैन्दर *n.* loud noise caused by an accident or other unusual matter
बबाहिर [babaar] *सं.* बबाहिर *n.* door
बबुआल [babuaal] *सं.* बबुआल *n.* a type of tree
बबुआनी [babuaani] *सं.* बबुआनी *n.* the living standard of an elite
बम [bam] *सं.* बम *n.* bomb shell
बम [bam] *सं.* बम *n.* device used by exploding
बमकब [bamkab] *सं.क्रि.* पटकना *v.t.* to burst open
बमन [bamanu] *सं.* बमनु *n.* vomit
बमा [bama] *दे.* बमा *adj.* etc
बमा हाथ [bama hath] *सं.* बम हात *n.* left hand
बमार्छिम [bamaarchim] *सं.* बमार्छिम *n.* a term used for describing a malfunctioning
बयर [bayar] *सं.* बयर *n.* poem, public song
बयान [bayan] *सं.* बयानु बयान *n.* statement
बयान करब [bayan karab] *सं.क्रि.* बयान करब *v.t.* to describe, to give an explanation
बयान देब [bayan deb] *सं.क्रि.* बयान दिनु *v.t.* to give statement
बयालीस [bayalis] *सं.* बयालिस *num.* forty

बयालीसम [bayalisam] *सं.* बयालिसौं *adj.* forty second
बर [bar] *सं.* बर *n.* husband
बर [bar] *सं.* बर *n.* groom, husband
बरकति [barakat] *सं.* बरकत *n.* increase, advantage, prosperity
बरकत [barakat] *सं.* बरकत *n.* blessing, increase, wealth
बरकार [barakar] *सं.* बरकार *adj.* in good condition
बरखास्त [barkhaast] *सं.* बरखास्त *adj.* dismissed
बरखास्ती [barkhasti] *सं.* बरखास्ती *n.* dismissal
बरखिलाफ [barkhilaaph] *सं.* बरखिलाफ *adj.* opposition
बरखी [barakhi] *सं.* मृत्यका एक वर्षपछि गरिने कार्यक्रम *n.* the funeral ceremony performed one year after the death of a person mourned, mourning observance of which starts one year after the death of a person or husband
बरखी [barakhi] *सं.* बरखी *n.* duration
बरखी [barakhi] *सं.* बरखी *n.* a veranda
बरगन [bargan] *सं.* भाँडा *n.* utensils for carrying and serving vessel
बरगर [baragar] *सं.* बेलाको खाली गरिएको अन्न *n.* person who searches a bridegroom
बरद [barad] *सं.* बरद *n.* bull, ox
बरदाब [baradab] *सं.* बरदाब *n.* to cover with ice
बरदासि [baradasi] *सं.* बरदासि *n.* season
बरदास [baradas] *सं.* बरदास *n.* tolerance
बरदास [baradas] *सं.* बरदास *n.* tolerance
बरदेस [baradesh] *सं.* बरदेस *n.* environment, world
बरन [baran] *सं.* बरनि *n.* colour, caste
बरफ [barafi] *सं.* बरफ *n.* snow, ice

बरफ [barafi] *सं.* बरफ *n.* ice
बरफिला [barafila] *सं.* बरफिला *adj.* icy
बरफी [barafi] *सं.* बरफी *n.* sweet
बरब [barab] *सं.* बरबु *n.* bundle, be given
बरबधू [barabadhu] *सं.* बरबधू *n.* bride and groom
बरबन्दोबस्त [barabandobast] *सं.* अकारथ *n.* arrangement
बरबर [barabar] *सं.* बरबर *n.* the character of equal division
बरबराब [barabarab] *सं.* बरबरब *v.t.* to gather, muster, make suitable, ask for, to address, behave
बरबराट [barabarat] *सं.* बरबराट *n.* arranging in lines, steps or in a row of descension
बरबरि [barabari] *सं.* बरबर *adj.* equal
बरबस [barabas] *सं.* बरबसु *adv.* by force
बरबाद [barabad] *सं.* बरबादी *n.* waste, spoilage
बरबादी [barabadi] *सं.* बरबादी *n.* wastage
बरबेवहार [barabevahar] *सं.* परस्पर *n.* practice, customs
बरसब [barasab] *सं.* बरसनु *v.t.* to rain
बरसात [barasat] *सं.* बरसात *n.* rainy season
बरसाती [barasati] *सं.* बरसाती *n.* waterproof
बरसिंघा [barasingha] *सं.* सिंह *n.* antlers
बरसैनी [barasaini] *सं.* हरि वर्ष पनि वर्ष annually
बरहबरना [barahabarna] *सं.* सबै जात जातिका खाना पकाउन सकिने भाँडो *n.* common to all castes
बरहमासा [barahamasa] *सं.* सबै बाह्रवटा ऋतुमा गाइने गीत *n.* a category of folk songs associated with season
बरहा [barahi] *सं.* बेलाको खाली गरिने *n.* a kind of rope
बरही [barahi] *सं.* सिकर्मी *n.* carpenter
बरामद [baramad] *सं.* बरामद *n.* acquisition, recovery, restoration, seizure

बरपदा barpadā *क्रि.* बरसना *v.* rain

बरिआतीआ barāatīā *सं.* बराती *n.* a member of wedding procession

बरिआ barīā *वि.* बरियो *adj.* powerful

बरिआत (barāt) *सं.* बरात *n.* marriage procession, wedding party

बरिआती (barātī) *सं.* बराती *n.* person accompanying a groom to bride's house for wedding party

बरिआर barār *सं.* बरीयोधि *n.* a herb

बरिसात barsāt *सं.* बर्षा *n.* rain

बरी barī *वि.* मुक्त *adj.* released, set free

बरु (baru) *सं.* बरु *conj.* rather, instead

बरुआर varuar *वि.* बरियो *adj.* strong

बरुण barun *सं.* बरुण *n.* Neptune

बर् (barā) *सं.* बरन *n.* a heroic class

बरेन barena *सं.* धनसि *n.* prosperity

बरोबरि (barobar) *क्रि.वि.* सदा *adv.* constantly, always, regularly, generally

बर्खास्त (barkhāst) *सं.* बर्खास्त *n.* dismissal

बर्छी barchī *सं.* बरछी *n.* spear, javelin

बर्तन bartan *सं.* भाँडा *n.* pot

बर्दास्त (bardāst) *सं.* सहन *n.* tolerance, endurance

बर्दी (bardī) *सं.* बर्दी पोशाक *n.* police army uniform, dress

बर्फ (barph) *सं.* बरफ *n.* ice, snow

बर्बर (barbar) *सं.* क्रूर *n.* savage, uncivilized

बर्बराएब (barbarāeb) *मै.वि.* बर्बरायनु *vt.* to talk in one's sleep

बर्बाद barbād *सं.* बरबाद *n.* wastage

बर्बादी (barbādī) *सं.* बर्बादी *n.* ruin, destruction

बर्मा (barmā) *सं.* बरमा छेदने साधन *n.* a boring tool, drilling tool

बर्रे (barre) *सं.* बर्रीफोर *n.* pimples

बल (bal) *सं.* (खेल) बल *n.* (sport) ball

बल (bal) *सं.* ज़ोर *n.* power, strength, force

बल करड bal karaṛ *सं.क्रि.* हस्तक्षेप करनु *v.t.* to offer help

बलकनी balkanī *सं.* बलकनी *n.* balcony

बलवर (balvar) *वि.* बलवान *adj.* strong, powerful, muscular

बलगोबिना balgobinā *सं.* भूत प्रार्थना *n.* a necessary worship ceremony

बलधाल baladhāl *सं.* धान बनधान *n.* grass, straw

बलजफती balajaphatī *क्रि.वि.* अनैतिक *adv.* forcibly, by force

बलजोरी balajorī *क्रि.वि.* बलपूर्वक *adv.* by force, by compulsion

बलझकन balajhakan *सं.* अत्यधिक दबाव *n.* undue pressure and persecution

बलपूर्वक balapūrvak *क्रि.वि.* बलपूर्वक *adv.* forcibly

बलप्रयोग balaprayog *सं.* बल प्रयोग *n.* use force

बलबल balabal *क्रि.वि.* बलबल *adv.* vigorously

बलबलाएब balabalāeb *सं.क्रि.* बलबलायनु *v.t.* to move out, agency, etc.

बलवर्द्धक balavarddhak *सं.* बलवर्द्धक *n.* strengthening tonic

बलवान balavan *वि.* शक्तिशाली *adj.* strong, powerful

बलही balahī *सं.* खाटका बोरा *n.* heavy bag made of jute ropes

बलाघात balāghāt *सं.* स्वरोंच्चारण बलाघात *n.* (phonetics) stress

बलात्कार balātkār *सं.* बलात्कार *n.* sexual violation, rape

बलात्कारी balātkārī *सं.* बलात्कारी *n.* rapist

बलात्कृत (balātkrit) *वि.* बलात्कृत *adj.* raped

बलाधिक्य (balādhikya) *सं.* बाहुल्य *n.* (army) superiority

बलाय balāy *सं.* बलाय *n.* heavy, unmanageable thing

बहुलाब bahulāb *सं.क्रि.* बहलायनु *v.t.* to entertain

बहस bahas *सं.* बहस *n.* discussion, debate

बहसी bahasī *सं.* बहसी *n.* lunatic

बहाना bahānā *सं.* बहाना *n.* excuse

बहि bahi *सं.* बही *n.* account book

बहुकर्म bahukarm *सं.* बहुकर्म *n.* many jobs

बहुकाज bahukāj *सं.* बहुकाज *n.* many jobs

बहुकाल bahukāl *सं.* बहुत समय *n.* long time

बहुगर bahugar *सं.* बहुत जगह *n.* many places

बहुतरंग bahutarang *सं.* बहुरंगी *n.* multicolour

बहुतरंगी bahutarangī *सं.* बहुरंगी *n.* multicolour

बहुतसर bahutasar *सं.* बहुत सारा *n.* many

बहुतायत bahutāyat *सं.* बहुतायत *n.* abundance

बहुतो bahuto *सं.* बहुत *n.* many

बहुत bahut *सं.* बहुत *n.* many

बहुतोदू bahutodū *सं.* बहुत दूर *n.* far away

बहुत bahut *सं.* बहुत *n.* many

बहुतात bahutāt *सं.* बहुतायत *n.* abundance

बहुरिया bahuriyā *सं.* बहुरिया *n.* daughter-in-law

बहुरूपी bahurūpī *सं.* बहुरूपी *n.* chameleon

बहुसंख्यक bahusankhyak *सं.* बहुसंख्यक *n.* majority

बहुस्वर bahusvar *सं.* बहुस्वर *n.* polyphony

बहस bahas *सं* बहस *n* argument, logic, pleading, debate

बहसबे bhabaah *अवि* कुछ देर तक साथ, with, by, upon, gradually

बहसाना (bahasaanaa *सं वि* बहलाना, सहलाना, दिलासा देना *v* to pamper

बहसिंहका (bahasiṃhikā *सं* बहसिंहका *n* mischief

बह्यूब bahaub *सं वि* बहुत अधिक या ज्यादा *adv* a lot, a large amount, very much

बहादुर (bahādur *सं* बहादुर *adj* brave, bold Variant: sipahiyaa

बहादुरी (bahādurī *सं* बहादुरी *n* bravery, courage, boldness

बहाना bahanā *सं* बिहे *v* to pretend, create, produce

बहाना करब (bahāna karab *सं वि* बिहे गर्नु *v* to pretend, make a pretense

बहाना बनाएब bahana banaeb *सं वि* बिहे बनाउनु *v* to concoct, produce, fabricate, pretend, make a pretense

बहार bahār *सं* मुसुद्द बौछार *n* pleasant weather

बहारन bahāraṇ *सं* फोहर *n* sweepings

बहारनि सोहारनि (bahāraṇi sohāraṇi *सं* बहारफोहार *n* sweeping

बहारब bahārab *सं वि* बढार्नु *v* to sweep

बहाल bahāl *वि* आखिर *n* appointment

बहालबाला (bahālbālā) *वि* बहालवाला *adj* appointed

बहाली (bahālī *सं* नियुक्ति *n* appointment, employment

बहालीपूर्वी (bahālīpūrvī *सं* नियुक्ति *n* appointment letter

बहाव bahāva *सं* बहाव *n* flow, current, stream

बह्वा bahvā *सं* बह्वा *n* bride

बह्विखाता (bahikhātā *सं* बही *n* account book

बह्विदार bahidār *सं* बहीदार *n* third class staff

बहिन bahin *सं* बहिन *n* younger sister

बहिना bahinā *सं* बहिना *n* younger sister, dear

बहिनी bahinī *वि* बहिनी

बहिनोई bahinoī *सं* बहिनोई *n* sister's husband

बहिर bahir *वि* बहिरा *adj* deaf

बहिरकइ bahirakai *सं* बहिरकइ *n* outsider

बहिरकइ सोदी bahirakai sodī *सं* बाहिरको सोदी *n* outsider woman

बहिरेसन bahiresan *सं* बहिरेसन *n* exile

बहिर्गमन bahirgaman *सं* बहिर्गमन *n* exit, withdrawal

बहिर्मुख bahirmukh *वि* बहिर्मुख *adj* extrovert

बहिर्मुखी व्यक्ति bahirmukhī vyakti *सं* बहिर्मुखी व्यक्ति *adj* an extrovert person

बहिष्करण bahiskaraṇ *सं* बहिष्करण *n* expulsion

बहिष्कार bahiskār *सं* बहिष्कार *n* boycott, ostracism, social exclusion

बहिष्कृत bahiskṛt *वि* बहिष्कृत *adj* expelled

बहीन bahīn *सं* दाइजो बुझिको *n* dowry

बहीर bahīr *वि* बहिरा *adj* deaf

बहीरा हाबब bahirā habab *सं वि* बहिरा हुनु *v* to be deaf, be hard of hearing

बहु bahu *सं* धेरै *n* wife

बहु bahu *वि* धेरै *adj* many, several, multiple

बहुडिआ bahuḍiā *सं* पुतालु

बहुईश्वरवाद bahuīśvaravāda *सं* बहुईश्वरवाद *n* polytheism

बहुईश्वरीय bahuīśvarīya *वि* बहुईश्वरीय *adj* polytheistic

बहुकोणक bahukoṇak *वि* बहुकोण *adj* multi-angular

बहुकर bahukar *सं* धेरै कर *n* many taxes, multiple taxes

बहुकोचेत (bahukocet *वि* बहुकोचेत *adj* well-known, renowned

बहुत bahut *वि* धेरै धेरै *adj* a lot of, many, much, abundant, a large number of

बहुतास bahutās *सं* धेरै *adv* abundantly, a lot

बहुत bahute *वि* अत्यधिक *adv* a lot of, very much

बहुतम bahutam *सं* बहुत *n* plenty

बहुतीय bahutīya *वि* (स्त्री) बहुतीया *adj* plentiful

बहुतीय सबब्यो bahutīya sababyo *सं* बहुतीय सबब्यो *n* plenty, multiplicity

बहुतीयता bahutīyatā *सं* बाहुल्य, बहुतीयता *n* multiplicity, plenty

बहुपक्ष bahupakṣ *सं* बहुपक्ष *n* multilateral

बहुपक्षीय bahupakṣīya *वि* बहुपक्षीय *adj* multilateral

बहुपत्नी bahupatnī *सं* बहुपत्नी *n* one person with multiple wives

बहुपयोग bahupayog *सं* बहुपयोग *n* multiple use

बहुबान bahubān *सं* बैकल्पिक विधियुक्त *n* multi-option

बहुभाषिक bahubhāṣik *वि* (स्त्री) बहुभाषिक *adj* multilingual

बहुभाषिक शब्दकोश bahubhāṣik śabdakoś *सं* बहुभाषिक शब्दकोश *n* multilingual dictionary

बहुभाषिक शिक्षा bahubhāṣik śikṣā *सं* बहुभाषिक शिक्षा *n* multilingual education

बहुभाषीय bahubhāṣīya *सं* बहुभाषीय *n* multilingual

बहुमत bahumat *सं* बहुमत *n* majority

बहुमत bahumat *सं* बहुमत *n* majority

बहुमत bahumat *सं* बहुमत *n* majority

बहुमुखी bahumukhī *सं* बहुमुखी *n* multi-purpose, multi-faceted

बहुमूल्य bahumūlya *सं* बहुमूल्य *n* precious

बाथरूम

बाथरूम (bāthrūm) *संज्ञा पुं.* — शौचालय और स्नानघर का संयुक्त रूप

बाथरूम जाना (bāthrūm jānā) *क्रि.* — शौचालय जाना

बाथरूम स्लिपर — बाथरूम में पहनने की चप्पल

बाथरूम सिंगल — एक व्यक्ति के लिए बाथरूम

बाथरूम डबल — दो व्यक्तियों के लिए बाथरूम

बाथरूम टैक्स — बाथरूम पर लगने वाला कर

बाथरूम टैक्स चोरी — बाथरूम टैक्स की चोरी

बाथरूम टैक्स चोरी करना — बाथरूम टैक्स चुराना

बाथरूम टैक्स चोरी करने वाला — बाथरूम टैक्स चोर

बाथरूम टैक्स चोरी का — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी की — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी को — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी से — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी में — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी पर — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी ने — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी तक — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी से लेकर — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के लिए — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के साथ — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के बिना — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के भीतर — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के बाहर — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के ऊपर — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के नीचे — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के पास — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के सामने — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के पीछे — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

बाथरूम टैक्स चोरी के बीच — बाथरूम टैक्स चोरी संबंधी

**बाथरूम टैक्स चोरी के अंद

brick fasten shu. n up

बाप bāp[i] *सं* बुबा *n* father

बाप रे बाप bāp re bāp *सं* बाप रे बाप *n* an exclamation of surprise

बाप रे बाप (bāp re bāp) *सं* बाप रे बाप *n* an exclamation of surprise

बापत bāpat[i] *सं* बापत *n* property, possession

बाबन bāban *सं* बाउन्न *num* fifty two, 52

बाबरी bābarī *सं* बाबरी *n* long dress worn by a lady

बाबा bābā *सं* हजुरबुबा *n* grandfather

बाबाजी (bābājī) *सं* बाबाजी *n* saint, sage, ascetic

बाबू bābū *सं* आदरार्थी शब्द *n* father, boy, a term of respect

बाबू bābu *सं* आदरार्थी सम्बोधन *n* a honorific address attached at the end of a name

बाम bām *हि* बायाँ, बाम्पार्ख *adj* left, left hand

बामा bāmā *हि* बाह्रे *n adj* left handed, woman

बामी bāmī *सं* बाम माछा *n* a species of fresh water eel

बायाँ bāyāṅ *हि* देख बाँयाँ *adj* left

बार bār *सं* खेर्क *n* barbwire wire fence, a bar

बार bār *सं* दिनको नाउँ *n* a day of the week

बार bār *सं* भरारढाङ्गा *n* bar

बारण bāraṇ *सं हि* बार्नु *vt* to give up, prohibit

बारब bārab *सं हि* बाल्नु *vt* to light, switch on

बारम्बार bārambār[i] *hi हि* प्राय: *adv* often, frequently

बारह (bārah) *सं* बाह्र, १२ *num* twelve, 12

बारहनि (bārahanī) *सं* कुचो *n* broom stick

बारहमास bārahmās *सं* बाह्रै मास *num* twelve months

बारहमासा bārahmāsā[i] *सं* बाह्रमासे *n* a folk song describing the pang of separation during all the twelve months of a year

बारिक bārik *सं* भोज *n* table server

बारिस bāris[i] *सं* वर्षा *n* rain

बारी bārī *सं* तरकारी *n* vegetable yard, kitchen garden, backyard

बारुणयन्त्र bāruṇayantra *सं* दमकल

बारूद bārūd *सं* बारुद *n* gunpowder

बाँझी bāṅjhī *सं* बाझपना *pp* absence

बाल bāl *सं* बाल *n* hair

बाल bāl *हि* बालक, छोरा, कम उमेरका young

बाल बच्ची bāl bachī *सं* बाल बच्चा *n* children

बाल भाषा bāl bhāṣā *सं* बाल भाषा *n* language

बाल हुर्क्या bāl harkyā *सं* बाल हुर्क्या *n* a nurse

बालक bālak *सं* छोरा *n* a boy

बालकको हात bālakako hāt *सं* *n* pad

बालकेन्द्री bālakendrī *हि* बालकेन्द्री *adj* child centered

बालगृह bālagṛah *सं* *n* cradle

बालगृहले कमजोर पारेको bālagṛhale kamajor pareko *हि* नजोर *adj* cradled

बालचिकित्सक bālachikitsak *सं* बालचिकित्सक *n* pediatrician

बालदिन bālādin *सं* बालदिन *n* Children's Day

बालबालिका bālabālikā *सं* बालबालिका *n* boys & children

बालबुबाक्याई bālabubākyāī *सं* बालबुबाक्याई *n* pre-occupations

बालरोग bālarog *सं* बालरोग *n* diseases

बाला bālā *सं* बाला *n* heavy wrist or ankle worn gold or silver ornament

बालि bāli *सं* अन्न *n* an oral or verb. sup harvest standing crops

बालिका bālikā *सं* बालिका *n* female child

बाली bālī *सं* कानमा लाउने *n* ear ornament

बालु bālu *सं* बालुवा *n* sand

बाल्टिन bālṭin *सं* बाल्टिन *n* bucket

बाल्टी bālṭī *हि* बाल्टिन

बाल्यकाल bālyakāl *सं* बाल्यकाल *n* childhood

बाल्यता bālyatā *सं* बाल्यता *n* childhood

बाल्यावस्था bālyāvasthā *सं* बाल्यावस्था *n* childhood

बावन bāvan *सं* बाउन्न *num* fifty two, 52

बास bās *सं* बास *n* accommodation abode, settlement

बासठि bāsaṭhi *सं* बैसट्ठी *num* sixty two, 62

बासन bāsan *सं* भाँडाकुँडा *n* clay utensils

बासमती bāsamatī *सं* बासमती *n* a kind of aromatic rice

बासस्थान bāsasthān *सं* बासस्थान *n* a habitat residence

बासा bāsā *सं* घर *n* rare abode

बासिन्दा bāsindā *सं* बासिन्दा *n* denizen, inhabitant resident dweller denizen

बास्ट bāsṭ *सं* बास्ट *n* fiber

बास्केटबल bāskeṭabal *सं* बास्केटबल *n* basketball

बास्केटबल खेलाडी bāskeṭabal khelāḍī *सं* बास्केटबल खेलाडी *n* basketball player

बास्केटबल समूह bāsketabal samuh *सं* बास्केटबल समूह *n* basketball group

बास्तब bāstab *सं* बास्तब *n* facts realities

बास्तबमे bāstab me *हि* साँचै बास्तबमा *adv* as a matter of fact to tell the truth

बास्तविक bāstabik *हि* बास्तविक *adj* real actual

बास्ता नहि करब bāstā nahi karab *सं हि* बास्ता नराख्नु *vt* to neglect

बाहक bāhak *सं* भरिया *n* bearer

बाहन bāhan *सं* सवारी *n* vehicle

बाहर bāhar *सं हि* सबै गरुलु cattle *n* animal

बाहर बाहरी bāhar bāharī *सं* बाहरी *n adj* outside

बाहर रहब bāhar rahab *सं हि* बाहरै बस्नु *vi* to live outside

बाहरी bāharī *हि* बाहरी *adj* external outside

बाहुबल bāhubal *सं* बाहुबल *n* strength, power, arms

बाहुल्य bāhulya *हि* बाहुल्यता *adj* copious, plenty, numerous

बाहुल्यता bāhulyatā *सं* बाहुल्यता *n* plurality

बाहेक bāhek *सं हि* बाहेक *pp* except, besides, other than

बाह्मण bāhmaṇ *हि* बाह्मण

बाह्य ग्रीव भाग bāhya grīv bhāg *सं* बाह्य ग्रीव भाग *n* subscapular

बाह्य संरचना bāhya saṃracanā *सं* बाह्य संरचना *n* superficial structure

बाह्यपार्थिव bāhyaprthiva *हि* पृथ्वी र उसको वायु मण्डलभन्दा बाहिर *adj* extraterrestrial

बाहू bāhu *सं* बाहू *num* twelve 12

बाहू गुणा bāhu guṇā *सं* बाहू गुणा *n* twelve times

बाहुबली bāhubalī *सं* बाहुबली *n* a mythological deity

बाहुमासे bāhumāsé *हि* सदाबहार *adj* evergreen

बिअहुआ biāhuā *हि* पतिले त्यक्त विवाहित *adj* husband deserted married

बिआ biā *सं* बिउ *n* seed

बिआ पारब (bi'ā pārab) *सं हि* बिउ छर्नु *vt* to sow seed

बिआब biāb *सं हि* आगर्नु *vt* (baby) to deliver bear give birth

बिआन biān *सं* अण्डा *n* egg

बिआलीस biālīs *सं* बयालिस *num* forty two, 42

बिआह biāh *सं* बिहे

बिआह करब (bi'āh karab) *सं हि* बिहे गर्नु *vt* to marry

बिआहक व्यवस्था करब (biāhak vyavasthā karab) *सं हि* बिहेको व्यवस्था गर्नु *vt* to arrange a marriage

बिआही biāhī *हि* बिहे भएकी *adj* married

बिआह biāh *सं हि* बिहे *n* wedding

فهرست

فصل ۱ ..... ۱۲
فصل ۲ ..... ۴۷
فصل ۳ ..... ۸۹
فصل ۴ ..... ۱۳۵
فصل ۵ ..... ۱۷۲
فصل ۶ ..... ۲۱۰
فصل ۷ ..... ۲۵۴
فصل ۸ ..... ۲۹۸
فصل ۹ ..... ۳۳۱
فصل ۱۰ ..... ۳۶۰
فصل ۱۱ ..... ۴۰۲
فصل ۱۲ ..... ۴۴۵
فصل ۱۳ ..... ۴۸۱
فصل ۱۴ ..... ۵۱۷
فصل ۱۵ ..... ۵۵۶
فصل ۱۶ ..... ۵۹۰
فصل ۱۷ ..... ۶۲۳
فصل ۱۸ ..... ۶۶۱
فصل ۱۹ ..... ۶۹۸
فصل ۲۰ ..... ۷۳۴
فصل ۲۱ ..... ۷۷۰
فصل ۲۲ ..... ۸۰۵
فصل ۲۳ ..... ۸۴۲
فصل ۲۴ ..... ۸۷۹
فصل ۲۵ ..... ۹۱۶
فصل ۲۶ ..... ۹۵۳
فصل ۲۷ ..... ۹۸۸
فصل ۲۸ ..... ۱۰۲۱
فصل ۲۹ ..... ۱۰۵۷
فصل ۳۰ ..... ۱۰۹۲
فصل ۳۱ ..... ۱۱۲۸
فصل ۳۲ ..... ۱۱۶۴
فصل ۳۳ ..... ۱۱۹۹
فصل ۳۴ ..... ۱۲۳۵
فصل ۳۵ ..... ۱۲۷۰
فصل ۳۶ ..... ۱۳۰۶
فصل ۳۷ ..... ۱۳۴۱
فصل ۳۸ ..... ۱۳۷۷
فصل ۳۹ ..... ۱۴۱۲
فصل ۴۰ ..... ۱۴۴۸
فصل ۴۱ ..... ۱۴۸۳
فصل ۴۲ ..... ۱۵۱۹
فصل ۴۳ ..... ۱۵۵۴
فصل ۴۴ ..... ۱۵۹۰
فصل ۴۵ ..... ۱۶۲۵
فصل ۴۶ ..... ۱۶۶۱
فصل ۴۷ ..... ۱۶۹۶
فصل ۴۸ ..... ۱۷۳۲
فصل ۴۹ ..... ۱۷۶۷
فصل ۵۰ ..... ۱۸۰۳

پیشگفتار

پیشگفتار ۱۱
فصل ۱ ..... ۱۳
فصل ۲ ..... ۲۸
فصل ۳ ..... ۴۱
فصل ۴ ..... ۵۶
فصل ۵ ..... ۷۲
فصل ۶ ..... ۸۹
فصل ۷ ..... ۱۰۴
فصل ۸ ..... ۱۲۰
فصل ۹ ..... ۱۳۷
فصل ۱۰ ..... ۱۵۱
فصل ۱۱ ..... ۱۶۸
فصل ۱۲ ..... ۱۸۳
فصل ۱۳ ..... ۱۹۹
فصل ۱۴ ..... ۲۱۵
فصل ۱۵ ..... ۲۳۰
فصل ۱۶ ..... ۲۴۶
فصل ۱۷ ..... ۲۶۱
فصل ۱۸ ..... ۲۷۸
فصل ۱۹ ..... ۲۹۴
فصل ۲۰ ..... ۳۱۰
فصل ۲۱ ..... ۳۲۷
فصل ۲۲ ..... ۳۴۳
فصل ۲۳ ..... ۳۵۹
فصل ۲۴ ..... ۳۷۶
فصل ۲۵ ..... ۳۹۲
فصل ۲۶ ..... ۴۰۸
فصل ۲۷ ..... ۴۲۵
فصل ۲۸ ..... ۴۴۱
فصل ۲۹ ..... ۴۵۷
فصل ۳۰ ..... ۴۷۴
فصل ۳۱ ..... ۴۹۰
فصل ۳۲ ..... ۵۰۶
فصل ۳۳ ..... ۵۲۳
فصل ۳۴ ..... ۵۳۹
فصل ۳۵ ..... ۵۵۵
فصل ۳۶ ..... ۵۷۲
فصل ۳۷ ..... ۵۸۸
فصل ۳۸ ..... ۶۰۴
فصل ۳۹ ..... ۶۲۱
فصل ۴۰ ..... ۶۳۷
فصل ۴۱ ..... ۶۵۳
فصل ۴۲ ..... ۶۷۰
فصل ۴۳ ..... ۶۸۶
فصل ۴۴ ..... ۷۰۲
فصل ۴۵ ..... ۷۱۹
فصل ۴۶ ..... ۷۳۵
فصل ۴۷ ..... ۷۵۱
فصل ۴۸ ..... ۷۶۸
فصل ۴۹ ..... ۷۸۴
فصل ۵۰ ..... ۸۰۰

مقدمه‌ی مترجم ۱۱

پیش‌گفتار ۱۵

فصل ۱: آغاز ۲۱

فصل ۲: نخستین روزها ۳۴

فصل ۳: آشنایی با همسایه‌ها ۴۸

فصل ۴: بازار ۶۰

فصل ۵: کار در خانه ۷۳

فصل ۶: نامه‌ها ۸۹

فصل ۷: بیماری ۱۰۲

فصل ۸: زمستان ۱۱۸

فصل ۹: عید ۱۳۰

فصل ۱۰: بازگشت ۱۴۵

فصل ۱۱: تغییر ۱۵۹

فصل ۱۲: مدرسه ۱۷۴

فصل ۱۳: کتاب ۱۸۸

فصل ۱۴: دوستی ۲۰۱

فصل ۱۵: سفر ۲۱۷

فصل ۱۶: خانه‌ی تازه ۲۳۰

فصل ۱۷: پیری ۲۴۶

فصل ۱۸: تنهایی ۲۵۹

فصل ۱۹: نوه‌ها ۲۷۱

فصل ۲۰: آخرین روزها ۲۸۴

واژه‌نامه ۲۹۶

نمایه‌ی اعلام ۳۰۵

बुरि (burí) का वि॰ the past n. ago

बुर्का (burkā) का पु॰ veil n. worn by Muslim women

बुर्जा (burjā) का पु॰ tower n.

बुर्जी (burjī) का पु॰ turret n. bastion, guard tower

बुलकी (bulkī) का पु॰ बुलकी n. a necklace worn around the neck

बुलबुल (bulbul) का पु॰ nightingale n.

बुलबुला (bulbulā) का पु॰ bubble n.

बुलबुलाउन (bulbulāuna) का क्रि॰ to be agitated, to be disturbed, to be perturbed

बुलाकी (bulākī) का पु॰ बुलाकी n. a nose ring

बुलाहट (bulāhaṭ) का पु॰ बुलाहट n. a calling, a summons

बुलाहटी (bulāhaṭī) का पु॰ बुलाहटी n. a person who calls people to work

बुझल (bujhal) वि॰ to be already known

बुट (buṭ) का पु॰ stump n. a tree

बुटा (buṭā) का पु॰ बुटा n. decorative floral design

बुटी (buṭī) का पु॰ बुटी n. a pot n. herb n. medicinal plant

बुढ (buḍh) वि॰ बूढ़ा adj. old

बुढा (buḍhā) वि॰ बूढ़ा adj. aged

बुढी (buḍhī) वि॰ बूढ़ी adj. old woman, old

बुता (butā) का पु॰ effort n. prowess

बुनब (bunab) का वि॰ बुनब adj. to weave, to knit

बुनबाल (bunabāl) का पु॰ बुनकर n. weaver

बुझ (bujh) का क्रि॰ to understand

बुतल (butal) का पु॰ बोतल n. description

बुझि (bujhi) का पु॰ बुद्धि n. intelligence

बुढ (buḍh) वि॰ बूढ़ा adj. old

बुढा (buḍhā) वि॰ बूढ़ा adj. (female) old

बुढाबस्था (buḍhābasthā) का॰ बुढ़ापा n. old age

बुढापा (buḍhāpā) का पु॰ बुढ़ापा n. old people

बुद्धि (buddhi) का पु॰ बुद्धि n. growth

बुद्धीकरण (buddhikaran) का पु॰ बुद्धिकरण n. enlargement

बुझल (bujhal) वि॰ बुझा adj. extinguished

बुझाउन (bujhāuna) का क्रि॰ बुझाना v. to put out, to extinguish

बुझाएर (bujhāera) का वि॰ बुझाकर adv. by putting out

बुझाएको (bujhāeko) का वि॰ बुझाया adj. extinguished

बुझाएर (bujhāera) का वि॰ बुझाकर adv. by understanding

बुझाइ (bujhāi) का पु॰ बुझाई n. understanding

बुझाउन (bujhāuna) का क्रि॰ बुझाना v. to understand

बुझाएको (bujhāeko) का वि॰ बुझाया adj. understood

مقدمة ١

الفصل الأول: أساسيات ١٥

الفصل الثاني: الأعداد ٤٢

الفصل الثالث: الجبر ٧٠

الفصل الرابع: الهندسة ١٠٣

الفصل الخامس: المثلثات ١٢٨

الفصل السادس: التفاضل ١٥٦

الفصل السابع: التكامل ١٨٩

الفصل الثامن: المعادلات التفاضلية ٢١٤

الفصل التاسع: المتجهات ٢٤٠

الفصل العاشر: المصفوفات ٢٦٣

الفصل الحادي عشر: الاحتمال ٢٨٥

الفصل الثاني عشر: الإحصاء ٣٠٩

الفصل الثالث عشر: التوافيق ٣٣٠

الفصل الرابع عشر: المتسلسلات ٣٥٢

الفصل الخامس عشر: الأعداد المركبة ٣٧٨

الفصل السادس عشر: التحويلات ٤٠١

الفصل السابع عشر: الأمثلية ٤٢٥

الفصل الثامن عشر: الطوبولوجيا ٤٥٠

الفصل التاسع عشر: نظرية الأعداد ٤٧٦

الفصل العشرون: التطبيقات ٥٠٢

ثبت المصطلحات ٥٣٠

ثبت الأعلام ٥٤٨

المراجع ٥٦٠

बैण्ड band m. a group of musicians playing together

बैण्डेज bandage m. a strip of cloth used to cover a wound

बैतरणी boat n. a small boat used to cross a river

बैरागी ascetic m. a Hindu religious mendicant

बैरिस्टर barrister m. a lawyer who pleads in higher courts

बैलगाड़ी bullock cart f. a cart drawn by bullocks

बैलेरीना ballerina f. a female ballet dancer

बोझ load m. something heavy to be carried

बोतल bottle f. a container for liquids

बोरा sack m. a large bag for grain

बोरी sack f. a small bag for grain

ब्रेसलेट bracelet m. an ornament worn on the wrist

ब्रा

ब्राह्मण [brahmaṇ] *संज्ञा पुं.* ब्रह्मा से उत्पन्न माना जाने वाला हिंदू समाज का पहला वर्ण, जिसका मुख्य कार्य वेद पढ़ना-पढ़ाना, यज्ञ करना-कराना और दान लेना माना जाता है

ब्राह्मणत्व [brāhmaṇatva] *संज्ञा पुं.* ब्राह्मण होने की अवस्था या भाव

ब्राह्मणवाद [brāhmaṇavād] *संज्ञा पुं.* ब्राह्मणों द्वारा प्रतिपादित वह सिद्धांत जिसमें वर्ण-व्यवस्था को सर्वोपरि माना जाता है

ब्राह्मणी [brāhmaṇī] *संज्ञा स्त्री.* ब्राह्मण जाति की स्त्री; ब्राह्मण की पत्नी

ब्राह्मी [brāhmī] *संज्ञा स्त्री.* एक प्राचीन लिपि जिससे अनेक भारतीय लिपियाँ विकसित हुईं; एक औषधीय पौधा

ब्रिगेड [brigeḍ] *संज्ञा पुं.* सेना की एक टुकड़ी जिसमें कई बटालियन होती हैं

ब्रिटिश [briṭiś] *विशेषण* ब्रिटेन या उसके निवासियों से संबंधित

ब्रिटिशकाल [briṭiśkāl] *संज्ञा पुं.* भारत में ब्रिटिश शासन का समय

ब्रीच [brīch] *संज्ञा पुं.* बंदूक का पिछला भाग जहाँ से कारतूस भरा जाता है

ब्रीफकेस [brīfkes] *संज्ञा पुं.* कागज़ात रखने के लिए चमड़े या कपड़े का चौकोर बक्सा

ब्रेक [brek] *संज्ञा पुं.* गति रोकने का यंत्र; *क्रिया* चलते हुए को रोकना

ब्रेकडाउन [brekḍāun] *संज्ञा पुं.* मशीन आदि का अचानक बिगड़ जाना

ब्रेकफास्ट [brekfāsṭ] *संज्ञा पुं.* सुबह का पहला हल्का भोजन

ब्रेकिंग [breking] *संज्ञा स्त्री.* ब्रेक लगाने की क्रिया या प्रक्रिया

ब्रेकी [brekī] *संज्ञा पुं.* ब्रेक-वाली गाड़ी या ब्रेकवैन

পুস্তক

বিজ্ঞান প্রবন্ধ

বিজ্ঞান সাময়িকী

বিজ্ঞান পুস্তক

বিজ্ঞান পত্রিকা

भौतिक स्थिति परिभाषित bhaugolik sthiti par nibandh
का वर्णन, भौतिक स्थिति परिभाषा का phrase

भौतिक स्थिति संकल्पना bhaugolik sthiti sankalpana का
स्थिति, भौतिक स्थिति संकल्पना phrase

भौतिक स्थिति विज्ञान bhaugolik sthiti vigyan का
स्थिति, भौतिक स्थिति विज्ञान n. phrase

भौतिक-स्थिति bhaugolik-sthiti का भौतिक स्थिति n

भौतिक संसार bhautik sansar का भौतिक संसार
n phrase

भौतिकवाद bhautikvad का भौतिकवाद n

भौतिकवादी bhautikvadi के भौतिकवादी adj

भौतिकशास्त्र bhautikshastra का विज्ञानी
भौतिकशास्त्र n. science physics

भौतिकशास्त्री bhautikshastri का भौतिकशास्त्री n

भौतिकी bhautiki का भौतिकी n

भ्रमणशील bhramanshil का भ्रमणशील adj

भ्रमित bhramit का भ्रमित adj

भ्रमित करना bhramit karna का भ्रमित करना v

भ्रमित होना bhramit hona का भ्रमित होना v

भ्रमित होना bhramit hona का भ्रमित होना v

भ्रमित करना bhramit karna का भ्रमित कर

travel allowance

भ्रमण भत्ता (bhramaṇ bhatā) *ना.* भ्रमण भत्ता *n.* wanderers

भ्रमण वृत्तान्त (bhramaṇ vṛttānt) *ना.* यात्रा वृत्तान्त *n.* travelogue

भ्रमणशील (bhramaṇśīl) *वि.* घुमन्ते *a.adj.* used for roaming

भ्रमणशील (bhramaṇśīl) *वि.* भ्रमणशील *adj.* ethnic out for business

भ्रमर (bhramar) *ना.* भ्रमर *n.* bee

भ्रमात्मक (bhramātmak) *वि.* भ्रमात्मक *adj.* doubtful suspicious

भ्रमित (bhramit) *वि.* भ्रमित *adj.* bewildered confused

भ्रष्ट (bhrast) *वि.* भ्रष्ट *adj.* demoralized spoilt defiled, corrupted

भ्रष्ट आचार (bhrast ācār) *ना.* भ्रष्ट आचार *n.* (lang.) wretched accent

भ्रष्ट करण (bhrast karaṇ) *स.क्रि.* भ्रष्ट गर्नु *v.t.* to corrupt, demoralize, defile

भ्रष्ट हुनु (bhrast hunu) *अ.क्रि.* भ्रष्ट हुनु *v.i.* to be corrupted

भ्रष्टा (bhraṣṭā) *ना.* भ्रष्ट महिला *n.* a wanton woman

भ्रष्टाचार (bhraṣṭācār) *ना.* भ्रष्टाचार *n.* corruption

भ्रष्टाचार (bhraṣṭācār) *ना.* भ्रष्टाचार *n.* corruption

भ्रष्टाचार निवारण (bhraṣṭācār nivāraṇ) *ना.* भ्रष्टाचार निवारण *n.* corruption eradication

भ्रष्टाचार निवारण आयोग (bhraṣṭācār nivāraṇ āyōg) *ना.* भ्रष्टाचार निवारण आयोग *n.* corruption eradication commission

भ्रष्टाचारी (bhraṣṭācārī) *ना.* भ्रष्टाचारी *adj.* corrupt

भ्राता (bhrātā) *ना.* भ्राता *n.* brother

भ्रातृत्व (bhrātṛtva) *ना.* भ्रातृत्व *n.* brotherhood fraternity

भ्रान्त (bhrānt) *वि.* भ्रान्त *adj.* mistaken, illusory

भ्रान्ति (bhrānti) *ना.* भ्रान्ति *n.* an error, a mistake, illusion

भ्रामक (bhrāmak) *वि.* भ्रामक *adj.* misleading fallacious

भ्रूण (bhrūṇ) *ना.* भ्रूण *n.* the embryo, foetus, etc.

भ्रूणहत्या (bhrūṇhatyā) *ना.* भ्रूणहत्या *n.* causing abortion or killing of foetus

भ्रमक (bhramak) *ना.* भ्रमक *n.* be confused or be deceived

म

मैथली (maithalī) *ना.* बिना मोलको *n.* free of charge

मैयाना (maiyānā) *स.क्रि.* त्यागना भनेर *v.t.* to order someone to some request etc. to be taught

मई (maī) *ना.* मई *n.* the month of May

मकइ (makaī) *ना.* मकई *n.* spade

मकइ भाग (makaī bhāg) *ना.* मकइको भाग *n.* spare web

मकर (makar) *ना.* मकर राशि *n.* Capricorn an equinox

मकान (makān) *ना.* मकान *n.* building house

मकुना (makunā) *वि.* मकनमा मुन्टो (लौरो) *adj.* crippled walking stick hooked

मकुना (makunā) *वि.* मकुना (हत्तो) *adj.* crippled toothless

मके (makā) *ना.* मके *n.* maize corn

मख्ख (makkh) *ना.* मख्ख *adj.* overwhelmed with joy

मक्खन (makkhan) *ना.* मक्खन *n.* butter

मक्खी (makkhī) *ना.* मक्खी *n.* fly

मक्खीपुस (makkhīpus) *वि.* कन्जुसी *adj.* miser

मखम (makham) *स.क्रि.* लगाउनु *v.t.* to be smeared

मखमल (makhamal) *ना.* मखमल *n.* velvet

मखमली (makhamalī) *वि.* मखमली *adj.* made of velvet

मखाउने (makhāunē) *स.क्रि.* दुसिन् *v.t.* to smear ghee

मखान (makhān) *ना.* मखान *n.* an aquatic plant cultivated for its edible puffed nuts

मखौला (makhaulā) *ना.* एउटा प्रकार *n.* fun, joke

मखौलिया (makhaulīyā) *वि.* हिँडिरहने *adj.* unsteady

मख (magh) *ना.* मगरमच्छ *n.* crocodile

मगध (magadh) *ना.* मगधको *n.* kingdom

मगजी (magajī) *ना.* कपडा माथि (लुगाको) *n.* fringe, edging border

मगनी विवाह (maganī vivāh) *ना.* मागी विवाह *n.* arranged marriage

मगर (magar) *ना.* मगरी *n.* crocodile

मगर (magar) *सम्बन्ध.* तर but

मगही (magahī) *वि.* मगही भाषा *adj.* (lit.) related to Magadh

मग्न (magn) *वि.* मग्न *adj.* engrossed, sincere glad

मघही (maghaī) *वि.* माघ *adj.* produced in Magh

मघा (maghā) *ना.* मघा *n.* the tenth star of Nakshatra

मघारि (maghārī) *वि.* माघतिरको *adj.* relates to the period of or around Magh

मङ्गल (maṅgal) *वि.* ईश्वरको कृपाले पाएको (सन्तान) *adj.* (child) received from God's grace

मङ्गनी (maṅganī) *ना.* याचना *n.* borrowing, asking for

मङ्गाएर (maṅgāēr) *स.क्रि.* मगाउनु *v.t.* to cause to bring, procure

मङ्गटीका (maṅgaṭīkā) *ना.* टीका *n.* the ornament worn on the head

मङ्गनी (maṅganī) *ना.* मैंगनी *n.* engagement asking for sth without payment

मङ्गाब (maṅgab) *स.क्रि.* माग्नु *v.t.* to beg, ask for

मङ्गारेन (maṅgarā) *ना.* गाईमा मानो रङ्को कालो मसी *n.* small fennel

मङ्गल (maṅgal) *ना.* मङ्गल *n.* auspicious event welfare joy safety a planet called Mars Tuesday

मङ्गलमय (maṅgalamaya) *वि.* मङ्गलमय *adj.* pleasant

मङ्गलमय शुभकामना (maṅgalamaya subhakāmanā) *ना.* मङ्गलमय शुभकामना *n.* best wishes

मङ्गलवार (maṅgalvār) *ना.* मङ्गलवार *n.* tuesday

मङ्गलवारी (maṅgalvārī) *ना.* एक मङ्गलवार गरिने उपवास *n.* a religious fasting performed on every Tuesday

मङ्गलसूत्र (maṅgalsūtr) *ना.* मङ्गलसूत्र *n.* an

مهندسی ارزش تحلیل سیستماتیک برای کاهش هزینه بدون کاهش کیفیت

مهندسی بازسازی فرایند تبدیل یک سازه موجود به حالت قابل‌استفاده

مهندسی تجدیدپذیر کار بر روی انرژی‌های پاک مانند خورشید و باد

مهندسی [معدن‌کاوی] ژئومکانیک بررسی رفتار توده‌سنگ در اطراف حفریات

مهندسی ساختمان ساخت و نگهداری سازه‌های مسکونی و اداری

مهندسی سازه طراحی اسکلت باربر ساختمان و پل

مهندسی سد طراحی و ساخت سدهای بتنی و خاکی

مهندسی عمران شاخه‌ای از مهندسی که به زیرساخت‌های شهری می‌پردازد

مهندسی کنترل طراحی سیستم‌های خودکار برای تنظیم متغیرها

مهندسی محیط‌زیست ارزیابی اثرات زیست‌محیطی پروژه‌های بزرگ

مهندسی مکانیک طراحی و ساخت ماشین‌آلات و سیستم‌های حرارتی

مهندسی نقشه‌برداری اندازه‌گیری و تهیه نقشه از سطح زمین

مهندسی هوافضا طراحی هواپیما، موشک و سامانه‌های پرنده

مهندسی هیدرولیک کار با جریان آب در لوله‌ها و کانال‌ها

مهندسی پزشکی کاربرد اصول مهندسی در تشخیص و درمان

مهندسی [معدن] ژئومکانیک بررسی رفتار توده‌سنگ در اطراف حفریات

مهندسی آب و فاضلاب طراحی شبکه‌های توزیع آب و جمع‌آوری پساب

مهندسی ایمنی تحلیل خطر و طراحی سامانه‌های حفاظتی

مهندسی برق طراحی و ساخت سیستم‌های تولید و انتقال نیرو

مهندسی پلیمر طراحی و ساخت مواد پلیمری و کامپوزیت

مهندسی ترافیک تحلیل جریان وسایل نقلیه و طراحی تقاطع‌ها

مهندسی ژئوتکنیک بررسی رفتار خاک و سنگ زیر سازه‌ها

مهندسی شیمی طراحی فرایندهای تبدیل مواد در مقیاس صنعتی

مهندسی صنایع بهینه‌سازی فرایندها و مدیریت منابع تولید

مهندسی عمران شاخه‌ای از مهندسی که به زیرساخت‌های شهری می‌پردازد

مهندسی فضا طراحی و ساخت ماهواره و سامانه‌های مداری

مهندسی کامپیوتر طراحی سخت‌افزار و نرم‌افزار سیستم‌های رایانه‌ای

مهندسی مواد مطالعه ساختار و خواص مواد برای کاربردهای مهندسی

مهندسی نفت اکتشاف، حفاری و استخراج نفت و گاز

مهندسی هسته‌ای طراحی راکتور و مدیریت سوخت هسته‌ای

مهندسی هوافضا طراحی هواپیما، موشک و سامانه‌های پرنده

مهندسی پزشکی کاربرد اصول مهندسی در تشخیص و درمان

مهندسی ارزش تحلیل سیستماتیک برای کاهش هزینه بدون کاهش کیفیت

مهندسی بازسازی فرایند تبدیل یک سازه موجود به حالت قابل‌استفاده

مهندسی تجدیدپذیر کار بر روی انرژی‌های پاک مانند خورشید و باد

مهندسی آب و فاضلاب طراحی شبکه‌های توزیع آب و جمع‌آوری پساب

مهندسی ایمنی تحلیل خطر و طراحی سامانه‌های حفاظتی

مهندسی برق طراحی و ساخت سیستم‌های تولید و انتقال نیرو

مهندسی پلیمر طراحی و ساخت مواد پلیمری و کامپوزیت

مهندسی ترافیک تحلیل جریان وسایل نقلیه و طراحی تقاطع‌ها

مهندسی ژئوتکنیک بررسی رفتار خاک و سنگ زیر سازه‌ها

مهندسی شیمی طراحی فرایندهای تبدیل مواد در مقیاس صنعتی

مهندسی صنایع بهینه‌سازی فرایندها و مدیریت منابع تولید

مهندسی عمران شاخه‌ای از مهندسی که به زیرساخت‌های شهری می‌پردازد

مهندسی فضا طراحی و ساخت ماهواره و سامانه‌های مداری

مهندسی کامپیوتر طراحی سخت‌افزار و نرم‌افزار سیستم‌های رایانه‌ای

مهندسی مواد مطالعه ساختار و خواص مواد برای کاربردهای مهندسی

مهندسی نفت اکتشاف، حفاری و استخراج نفت و گاز

مهندسی هسته‌ای طراحی راکتور و مدیریت سوخت هسته‌ای

مهندسی هوافضا طراحی هواپیما، موشک و سامانه‌های پرنده

مهندسی پزشکی کاربرد اصول مهندسی در تشخیص و درمان

مهندسی ارزش تحلیل سیستماتیک برای کاهش هزینه بدون کاهش کیفیت

مهندسی بازسازی فرایند تبدیل یک سازه موجود به حالت قابل‌استفاده

مهندسی تجدیدپذیر کار بر روی انرژی‌های پاک مانند خورشید و باد

مهندسی آب و فاضلاب طراحی شبکه‌های توزیع آب و جمع‌آوری پساب

مهندسی ایمنی تحلیل خطر و طراحی سامانه‌های حفاظتی

مهندسی برق طراحی و ساخت سیستم‌های تولید و انتقال نیرو

مهندسی پلیمر طراحی و ساخت مواد پلیمری و کامپوزیت

مهندسی ترافیک تحلیل جریان وسایل نقلیه و طراحی تقاطع‌ها

مهندسی ژئوتکنیک بررسی رفتار خاک و سنگ زیر سازه‌ها

مهندسی شیمی طراحی فرایندهای تبدیل مواد در مقیاس صنعتی

مهندسی صنایع بهینه‌سازی فرایندها و مدیریت منابع تولید

مهندسی عمران شاخه‌ای از مهندسی که به زیرساخت‌های شهری می‌پردازد

مهندسی فضا طراحی و ساخت ماهواره و سامانه‌های مداری

مهندسی کامپیوتر طراحی سخت‌افزار و نرم‌افزار سیستم‌های رایانه‌ای

مهندسی مواد مطالعه ساختار و خواص مواد برای کاربردهای مهندسی

مهندسی نفت اکتشاف، حفاری و استخراج نفت و گاز

مهندسی هسته‌ای طراحی راکتور و مدیریت سوخت هسته‌ای

مهندسی هوافضا طراحی هواپیما، موشک و سامانه‌های پرنده

مهندسی پزشکی کاربرد اصول مهندسی در تشخیص و درمان

مهندسی ارزش تحلیل سیستماتیک برای کاهش هزینه بدون کاهش کیفیت

مهندسی بازسازی فرایند تبدیل یک سازه موجود به حالت قابل‌استفاده

مهندسی تجدیدپذیر کار بر روی انرژی‌های پاک مانند خورشید و باد

مهندسی آب و فاضلاب طراحی شبکه‌های توزیع آب و جمع‌آوری پساب

مهندسی ایمنی تحلیل خطر و طراحی سامانه‌های حفاظتی

مهندسی برق طراحی و ساخت سیستم‌های تولید و انتقال نیرو

مهندسی پلیمر طراحی و ساخت مواد پلیمری و کامپوزیت

مهندسی ترافیک تحلیل جریان وسایل نقلیه و طراحی تقاطع‌ها

مهندسی ژئوتکنیک بررسی رفتار خاک و سنگ زیر سازه‌ها

مهندسی شیمی طراحی فرایندهای تبدیل مواد در مقیاس صنعتی

مهندسی صنایع بهینه‌سازی فرایندها و مدیریت منابع تولید

مهندسی عمران شاخه‌ای از مهندسی که به زیرساخت‌های شهری می‌پردازد

مهندسی فضا طراحی و ساخت ماهواره و سامانه‌های مداری

مهندسی کامپیوتر طراحی سخت‌افزار و نرم‌افزار سیستم‌های رایانه‌ای

مهندسی مواد مطالعه ساختار و خواص مواد برای کاربردهای مهندسی

مهندسی نفت اکتشاف، حفاری و استخراج نفت و گاز

مهندسی هسته‌ای طراحی راکتور و مدیریت سوخت هسته‌ای

مهندسی هوافضا طراحی هواپیما، موشک و سامانه‌های پرنده

مهندسی پزشکی کاربرد اصول مهندسی در تشخیص و درمان

मतलबी [matalabi] वि मतलबी adj. selfish

मताधिकार [matadhikar] नां मताधिकार n. franchise

मतान्तर [matāntar] नां विं ग्रं n. dissent, opposition

मति [mati] नां. मति n. mind, understanding, thought, idea

मतिभ्रम [matibhram] नां मतिभ्रम n. hallucination, delusion, fallacy, misconception

मतियार [matiyār] नां मतियार n. abettor, helper, assistant

मतिशून्य [matiśūnya] वि अंकान

मतैक्य [mataikya] नां मतैक्य adj. having consensus, having the same opinion

मतैक्यता [mataikyatā] नां मतैक्यता n. unanimity, agreement, consensus

मत्तता [mattatā] नां मैदुयाउपन n. insobriety, madness, drunkenness

मन्थर [mantharā] वि मन्थर adj. slow, sluggish, lazy, tardy

मत्स्य [matsya] नां विष्णुको मत्स्य अवतार n. fish, the first of the incarnations of Vishnu

मत्स्य पालन [matsya pālan] वे. माछा पालन

मत्स्याङ्गना [matsyāṅgana] नां नागकन्या n. mermaid

मथनी [mathanī] नां दही मथ्ने यन्त्र n. dasher, a churning stick

मथ्नु [mathnu] स क्रि मथ्नु vt. to mix, churn, mash

मथा [mathā] वे. माथ

मथा हाथ देख [mathā hāth dekh] अ क्रि चिन्तित हुनु vi. to be anxious

मथाइ [mathāi] नां मथाइ n. churning, churning, churning

मद [mad] नां मादक n. intoxication, madness, pride, rut

मदत [madat] नां सहायता n. help, aid, assistance

मदत गर्नु [madat garnu] अ क्रि सहायता गर्नु vt. to help

मदति [madati] नां मदत n. help, assistance

मदतेला [madatelā] नां मद्दतगार n. helper

मदन [madan] वि कामदेव

मदमस्त [madamast] वि मस्त adj. in a state of pride

मदरसा [madarasā] नां मदरसा n. school, a Muslim learning

मदान्ध [madāndh] वि मदान्ध adj. blind with pride

मदारी [madārī] नां मदारी n. snake charmer

मदिरा [madirā] नां मदिरा n. spirituous liquor, intoxicating drink, wine, alcohol

मद्दिम [maddim] वि मद्धिम adj. dim, faint

मद्य [madya] नां मद्य n. liquor, alcoholic beverage

मद्यपान [madyapān] नां मद्यपान n. the drinking of alcohol

मद्यपायक [madyapāyak] नां मद्यपायक n. a drunkard

मधु [madhu] नां मह n. honey

मधुवन [madhuban] नां मधुवन n. Eden

मधुमाछी [madhumāchi] नां माहुरी n. honey bee

मधुमाछी पालन [madhumāchi pālan] नां मौरी पालन n. beekeeping

मधुमेह [madhumeh] नां मधुमेह (रोग) n. disease, diabetes

मधुर [madhur] वि मधुरो adj. food, language, value, etc. sweet, agreeable, melodious

मधुर ध्वनि [madhur dhvan] नां मिठो स्वर n. euphony

मधुरता [madhuratā] नां मधुरता n. sweetness

मधुवा [madhuvā] नां औंप धुतेपछि बाँकी किसिमको रस n. a honey-like substance appearing on ships, esp. after a flow

मधुचन्द्रमा [madhucandramā] वि मधुचन्द्रमा n. a period in which a newly married couple worship a screen with honey, Shrawan month after their marriage

मधेस [madhes] नां मधेस n. Tarai, the southern plains area of Nepal as opposed to India

मधेसी [madhesī] नां मैदानी adj. n. plains dweller

मध्य [madhya] वि बीचको adj. middle, central

मध्य अनुवन्ध [madhya anubandh] नां बीच मध्य अवस्था n. plant centre, almost

मध्य आधात [madhya ā-ghāt] नां (वि) मध्य आघात n. photo, medial accent

मध्य क्षीण [madhya kṣīṇ] नां मध्य क्षिति n. vowel weakening

मध्य स्वर [madhya svar] नां स्वरि मध्य स्वर n. short central vowel

मध्यदेश [madhyadeś] नां मध्यदेश n. midland

मध्यनिहित [madhyanihit] नां मध्यनिहित n. epenthesis

मध्यम [madhyam] वि मध्यम adj. intervening, medium

मध्यम आदरार्थी [madhyam ādarārthī] वि नां मध्य आदरार्थी pl. plain, mid-honorific

मध्यम पुरुष [madhyam puruṣ] नां मध्यम पुरुष n. plain second person

मध्यम वर्ग [madhyam varg] नां मध्यम वर्ग n. middle class

मध्यमान्वल [madhyamāval] नां मध्यमान्वल n. interlude

मध्यरात्र [madhyarātra] नां मध्यरात्र n. midnight

मध्यवर्ति [madhyavarti] नां मध्यवर्ति n. middle

मध्यवर्ती [madhyavartī] नां (वि) मध्यवर्ती n. middle, mid

मध्यस्थकर्ता [madhyasthakartā] नां मध्यस्थकर्ता n. mediator, umpire

मध्यस्थता [madhyasthatā] नां मध्यस्थता n. arbitration, mediation

मध्यस्थता करब [madhyasthatā karab] अ क्रि मध्यस्थता गर्नु vt. to mediate

मध्यस्वर [madhyasvar] नां स्वरि मध्यस्वर n. plain, mid vowel

मध्यस्वरागम [madhyasvarāgam] नां स्वरि मध्यस्वरागम n. phon. svarabhakti

मध्यान्तर [madhyāntar] नां मध्यान्तर n. interval

मध्यान्ह [madhyāhn] नां मध्यान्ह n. noon, midday

मध्यान्हकाल [madhyāhnkāl] नां मध्यान्हकाल n. noon, mid-day, noon-time

मध्यान्हि [madhyāhni] वि मध्यान्हि adj. noon

मध्य [madhya] नां मध्य n. middle, the middle part, a group, a gathering

मन [man] नां मन n. mind, heart, inclination, desire, wish, consciousness, intellect, soul, spirit

मन अकचि जाएब [man akachi jāeb] अ क्रि दिनेक बाँच्न नचाहे be bored, grow weary of, be fed up with

मन आकिआएब [man okiāeb] अ क्रि बाकस हुनु n. to feel nauseating

मन करब [man karab] स क्रि चाहनु vt. to feel

मन गुनधुन करब [man gunadhun karab] स क्रि अनेकौंचिन्तन गर्नु vt. to feel uncertain

मन तड्पब [man tarapab] अ क्रि मनक्षिप्त हुनु vi. to be excited

मन दुखाएब [man dukhāeb] स क्रि मन दुखाउनु vt. to feel hurt

मन देब [man deb] स क्रि ध्यान लगाउनु vt. to pay attention

मन पड्ब [man parab] स क्रि सम्झनु vt. to remember, recall

मन पचपचाएब [man pacapacāeb] अ क्रि बाकस हुने महसुस गर्नु vi. to feel nauseating

मन परिआएब [man parāeb] अ क्रि पश्चात्ताप लाग्नु vi. to be convinced

मन पाछि देब [man pāchi deb] स क्रि मनाकर्नु vt. to refuse

मन पाड्ब [man pārab] स क्रि सम्झनु vt. to bring to mind, remind

मन फुलाएब [man phulāeb] अ क्रि, अपमान गर्नु vi.

शब्दावली

मन बहलाव — to beguile

मन बहलाएँ [man bahlāeṁ] *क्रि.* मन बहलाना; to beguile, to entertain

मन बहलाव [man bahlāv] *पुं.* मनोरंजन; entertainment

मन बहलाना [man bahlānā] *क्रि.* मन बहलाएँ; to beguile, to entertain

**मन बहलाने [man bahlāne

ममिऔत भाइ *mamiaut bhāi* *सं* मामाको छोरा *n* maternal brother

ममेरा [mamēra] *सं/हि* मामाको छोरा *p* to weal

मयौं *mayaun* *न* मयूर *n* peacock

मयङ्क [mayaṅka] *सं* चाँद *n* moon

मयूर *mayūra* *सं* मयूर *n* peacock

मरकट *marakaṭa* *सं* मरेका *n* wood left over after burning a dead body

मरकाह [marakhā] *हि* मरेपछि (मान्छेको) *adj* ancestral or classic

मरघट *muraghaṭ* *सं* श्मशान *n* cemetery

मरचाइ *marcāi* *न* खुर्सानी *n* chilly

मरजाद *marajād* *न* मैथिल विवाहको एउटा मरजाद *n* marriage ceremony performed on the day of departure

मरजादी भोज [marajādī bhōj] *सं* विवाह भोज *n* feast arranged at marriage ceremony performed on the day of departure

मरण [maraṇ] *सं* मृत्यु

मरणशील *maraṇaśīl* *सं* मरणशील *adj* mortal, dying inevitably

मरणशीलता *maraṇaśīlatā* *सं* मरणशीलता *n* mortality

मरणासन्न [maraṇāsanna] *सं* मरणासन्न *adj* dying, close to death, about to die or death's doorstep, dying imminent

मरणोपरान्त *maraṇōparānta* *सं* मरणोपरान्त *n* after death

मरणोपरान्त जाँच [maraṇōparānta jāṅca] *सं* मरणोपरान्त जाँच *n* postmortem

मरद *marada* *हि* मर्द

मरदना सुमारी *maradanā sumārī* *हि* जनगणना

मरदाना *(maradānā)* *हि* पुरुष *adj* male

मरदवा *maradavā* *मै* पुरुष *n* male

मरदानगी [maradānagī] *सं* मरदानगी *n* manly valour

मरदाना [maradānā] *सं* पुरुषत्व *n* manhood

मरदाना व्यवहार [maradānā vyavahār] *सं* पौरुष

मर्दन *mardana* *सं* दबाउने *n* crushing

मर्द *mard* *सं* मर्द *n* man

मर्दा *mardā* *सं* विवाहका बखत बेलायतका मानिस *n* a person constructed of materials

मर्मस्पर्श *marmasparśa* *सं* मर्मस्पर्श *n* touching

मर्मस्पर्श कार्ड *marmasparśa kārḍa* *सं* मर्मस्पर्श गर्ने सन्देश *n* sympathy card

मर्मस्पर्शी *marmasparśī* *सं* मर्मस्पर्शी *adj* touching

मर्म *marma* *सं* मर्मस्थल *n* vital part

मर्माहत *marmāhata* *सं* मर्माहत *adj* deeply hurt, wounded

मर्यादा *maryādā* *सं* मर्यादा *n* dignity

मरिच *marica* *सं* कालो पिरिंग *n* black pepper

मरिचिका *maricikā* *सं* मृगतृष्णा *n* mirage, optical illusion

मरीज *marīja* *सं* रोगी *n* patient

मरुआ *maruā* *सं* कोदो *n* millet

मरुआएर *maruāera* *सं/हि* सुटुक्क *n* hide, whether

मरुभूमि *marubhūmi* *सं* मरुभूमि *n* desert

मरुभूमिकरण *marubhūmikaraṇa* *सं* मरुभूमिकरण *n* desertification

मरोड *maroḍa* *सं* पेट्रन *n* cramp, colic

मरौटी *marauṭī* *सं* मृत मानिसको लुगा *n* dead person's garments

मर्घट्टिया *marghaṭṭiyā* *सं* मसान *n* cremation ground, burning ghat where dead are cremated

मर्जी *marjī* *सं* इच्छा *n* wish, will, desire

मर्त्य *martya* *सं* मरणशील *adj* mortal

मर्त्यलोक *martyaloka* *सं* मर्त्यलोक *n* the earth, world, world of men

मर्द *mard* *सं* मानिस पुरुष *n* man, husband, brave man

मर्दन *mardana* *सं* मालिस *n* massaging, rubbing

मर्दन कार्य *mardana kārya* *सं* मालिस गर्ने काम

मर्दनगी *mardānagī* *सं* मर्दानगी *n* manliness

मर्दानी [mardānī] *हि* मर्दाने *adj* male

मर्म *marma* *सं* मर्मस्थल गएमा मृत्यु हुन्छ *n* vital

ममेत *mamēta* *सं* मामाको *n* maternal uncle

मयूर कार्ड *mayūra kārḍa* *सं* मयूर भएको कार्ड *n* peacock card

मरोर *marōra* *सं* मरोर *n* cramp, colic pain

मलकाहीं *malakāhīṁ* *हि* मलकाहीं *adj* ancestral, classic

मलमल *malamala* *सं* मलमल *n* muslin

मलयज *malayaja* *सं* चन्दन *n* sandalwood

मलहर *malahara* *सं* मलहम *n* ointment

मलाई *malāī* *सं* मलाई *n* cream

मलाशय *malāśaya* *सं* पाठेघर *n* rectum, bowels

मलाशय *malāśaya* *सं* मलाशय *n* rectum

मलिकाइन *malikāina* *सं* मालकिनी *n* mistress, lady

मलिन *malina* *हि* मलिन *adj* sad, down, worn, weak, sad, lazy, dull, dirty, dusky, unclean

मलिनता *malinata* *सं* मलिनता *n* dirtiness, uncleanliness

मलिनीकृत *malinīkṛta* *सं* मलिनीकृत *adj* polluted

मलीन *malīna* *सं* मलिन *adj* dirty, polluted

मलेक्ष *mlekṣa* *सं* म्लेच्छ *n* pariah

मलेरी *malēri* *सं* मलेरी *n* military uniform

मलेरिया *malēriyā* *सं* मलेरिया *n* disease spread by mosquito

मल्लाह *mallāha* *सं* पानीमा यात्रुवा सामान गर्ने एक जाति विशेष *n* fisherman, mariner, fishery, an ethnic professional group boatman, ferryman, mariner

मल्लिका *mallikā* *सं* बेली *n* jasmine

मसी *masī* *सं* लेख्ने मसी मसी अथवा कालो खरानी *n* a small clay or wooden dish

मवेशी *mavēśī* *सं* बस्तुभाउ *n* cattle, livestock

मशहुर *maśahūra* *हि* प्रसिद्ध *n* famous, well-known, renowned

मशिन गन *mashina gana* *सं* मेसिन गन *n* machine gun

मशीन *mashīna* *सं* यन्त्र *n* machine

मशीनरी *mashīnarī* *हि* यान्त्रिक

मसकुर *masakura* *सं* दुखाएर *n* gums

मसकेरी [masakharī] *सं* परिहास *n* joke

मसलदार *masalādāra* *हि* मसला भएको, मसिनो *adj* spicy

मसलन्द *masalanda* *सं* मसलन्द *n* stationery

मसला [masālā] *सं* मसला *n* flavour, spice

मसला पीस्ब [masālā pīsaba] *सं/हि* मसला पिस्नु *v* to grind spices

मसलादार [masālādāra] *हि* मसलादार *n* spicy

मसान masān *नां* मसान *n* grave cemetery burial ground

मसानघाट (masānghāṭ *नां* मसानघाट *n* cemetery

मसाल masāl *नां* मसाल *n* torch

मसाला masālā *नां* मसाला *n* spices condiments

मसाला खलपट्ट (masālā khalpaṭṭa *नां* मसाला खलपट्ट *n* spice grinding stone

मसिनबहार (masinabahāra *नां* मसिनबहार *adj* spicy

मसि (masi) *नां* मसि *n* ink

मसिमजेत masimajeta *नेवा* आयकर हिसाबकिताब सम्बन्धित मसिमजेत *adj* related to income tax accounting

मसिवानी (masivānī) *नां* मसिवानी *n* magpie

मसुआए masuāe *नां* मसुआए *v* to be tender

मसुरा (masurā) *नां* मसुरा *n* gum

मसूर (masūra) *नां* मसूर *n* lentil

मसोरब masorab *नेवा* ओसारपारु बहार *n* wood and wrench

मसोमात masomāt *नां* मसोमात *n* widow

मसौदा masaudā *नां* प्रारम्भ मस्यौदा *n* draft

मस्जिद masjid *नां* मस्जिद *n* mosque

मस्त mast *हि* मस्त *adj* puffed up proud overwhelming carefree unrestrained overjoyed intoxicated

मस्त निन्द (mast nind *नां* मस्त निन्द *n* sound sleep

मस्तक mastak *नां* मस्तक *n* head

मस्तिष्क mastiṣk *नां* मस्तिष्क *n* brain mind

मस्तिष्क क्षति (mastiṣk kṣati *नां* मस्तिष्क क्षति *n* brain injury

मस्ती (mastī) *नां* मस्ती *n* sexual desire sobriety intoxication passion delight

मस्यौदा masyaudā *नां* मस्यौदा *n* draft

मस्यौदाकार (masyaudākār) *नां* मस्यौदाकार *n* drafter

महक (mahak) *नां* गन्ध *n* fragrance perfume scent aroma odour

महकक (mahakak) *हि* महकक *adj* aromatic

महकौआ mahkauā *नेवा* महकौआ *n* scent

महङ्ग mahaṅga *हि* महङ्ग *adj* expensive

महती mahatī *नां* महती *n* grandmother great-aunt

महतारी mahatārī *नां* महतारी *n* mother

महत्तम mahattam *नां* महत्तम *adj* greatest highest supreme

महत्ता mahattā *नां* महत्ता *n* importance greatness

महत्त्व mahatva *नां* महत्त्व *n* importance significance great person

महत्त्व देख mahatva dekha *नां* महत्त्व देख *n* importance significance

महत्त्वपूर्ण mahatvapurṇa *हि* महत्त्वपूर्ण *adj* important significant

महत्त्वविहिन mahatvabihin *हि* महत्त्वविहिन *adj* unimportant

महत्त्वाकांक्षा mahatvākāṅkṣa *नां* महत्त्वाकांक्षा *n* ambition

महत्त्वाकांक्षी mahatvākāṅkṣī *हि* महत्त्वाकांक्षी *adj* ambitious

महत्व mahatva *नां* महत्व *n* importance significance

महान्तेरी mahantārī *नां* महान्तेरी *n* abbess

महफा mahapha *नां* पाल्की *n* palanquin

महफिल mahaphil *नां* महफिल *n* assembly gathering entertainment event party meeting

महमह mahamah *हि* महमहाउने *adj* pleasant fragrant

महमहाउने mahamahāune *नां* महमहाउने *adj* pleasant fragrant

महराज (mahārāja) *नां* एक किसिमको बाजा *n* a kind of music song

महर्षि maharṣi *नां* महर्षि *n* a great sage

महल mahal *नां* महल *n* royal palace

महल्ला (mahallā) *हे.* मोहल्ला

महसुल mahasul *नां* महसुल *n* tax duty fare

महसुल mahasul *नां* महसुल *n* duty tax

महसुल कर्म mahasul karma *नां* महसुल कर्म *n* tax collection

महसुल क्षेत्र mahasul kshetra *नां* महसुल क्षेत्र *n* tax zone

महसुल दर mahasul dara *नां* महसुल दर *n* tax rate

महसुल मुक्त mahasul mukta *नां* महसुल मुक्त *adj* tax free

महसुली mahasuli *हि* महसुली *adj* taxable

महसुल्य mahasulya *नां* महसुल्य *n* a duty item

महसेवा mahasebā *नां* महसेवा *n* a duty item

महादेव mahādeva *नां* महादेव *n* great deity

महादेश mahādesa *नां* महादेश *n* continent

महाद्वीप mahādwīpa *नां* महाद्वीप *n* continent

महाधिवक्ता mahadhibakta *हि* महाधिवक्ता *n* attorney general

महानगरपालिका mahanagarpalika *नां* महानगरपालिका *n* metropolitan corporation

महानिरीक्षक mahaniriksak *नां* महानिरीक्षक *n* inspector general

महान् mahān *हि* महान् *adj* great

महापण्डित mahāpaṇḍita *नां* महापण्डित *n* learned scholar

महापात्र mahāpātra *नां* महापात्र *n* priest

महाप्रभु mahāprabhu *नां* महाप्रभु *n* lord

महाप्राण mahāprāṇa *नां* महाप्राण *n* aspirated consonant

महाप्राण ध्वनि mahaprāṇ dhwani *नां* महाप्राण ध्वनि *n* aspirated sound

महाप्राणत्व (mahāprāṇatva *नां* महाप्राणत्व *n* aspiration

महाभारत mahābhārat *नां* महाभारत *n* the great war between the descendants of Kuru the Pandavas and the Kauravas

महाभियोग mahābhiyog *नां* महाभियोग *n* impeachment

महाभुज mahābhuj *नां* महाभुज *n* large muscular arms

महामहिम mahāmahim *नां* महामहिम *n* His Excellency

महामान्यव mahā mānyava *नां* महा मान्यव *n* superman

महामान्यव mahāmānyava *हि* महामान्यव *adj* highly honourable

महामारी mahāmārī *नां* महामारी *n* epidemic plague pestilence

महामृर्ख mahāmūrkha *हि* महामूर्ख *adj* utter fool

महायज्ञ mahāyajña *नां* महायज्ञ *n* a great sacrifice a term applied to the five daily sacrifices which all people are required by Hindu order

महार mahāra *नां* पानीसहितको चारैतिरको अग्लो भिर *n* raised ground around a pond

महारथी mahārathī *नां* महारथी *n* a general a great warrior

महाराज (mahārāja *नां* महाराज *n* a type of king

महारानी (mahārānī *नां* महारानी *n* queen empress

महारुख mahārukha *नां* महारुख *n* a tall tree an elephant

महाविद्यालय (mahāvidyālaya *नां* महाविद्यालय *n* college

महावीर mahāvīra *नां* महावीर *n* a god in the guise of the monkey-deity Hanuman a form of Hanuman

महावृक्ष mahāvṛkṣa *नां* महावृक्ष *n* tree

महाशाखा (mahāshākhā *नां* महाशाखा *n* division

महाशाखा प्रमुख (mahāshākhā pramukha *नां* महाशाखा प्रमुख *n* head of division

महाशय mahāshaya *नां* महाशय *n* sir

महाशय mahāśaya *नां* महाशय *n* a polite appellation

महाशिव *mahāśiva* *नां.* महादेव *n.* Mahadev

महासागर *(mahāsāgar)* *नां.* महासागर *n.* ocean

महासेनानी *mahāsenānī* *नां.* महासेनानी *n.* general

महिमा *(mahimā)* *नां.* स्वर्ग *n.* greatness, glory, honour, dignity, position, nature, right, power

महिमाशाली *mahimāśālī* *वि.* महिमाशाली *adj.* glorious

महिला *mahilā* *नां.* महिला *n.* female

महिला तथा मानवबन्धु *(mahilā tathā mānavabandhu)* *नां.* महिला तथा मानवबन्धु *n.* women and humanitarian

महिलासमूह *mahilāsamūha* *नां.* महिला समूह *n.* women group

महिष *mahiṣ* *नां.* भैंसी *n.* buffalo

महिषासुर *mahiṣāsur* *नां.* महिषासुर *n.* name of a demon killed by goddess Durga

महिसा *mahisā* *नां.* भैंसी *n.* buffalo

महिसबार *mahisabār* *नां.* भैंसा चराउने मान्छे *n.* one who grazes buffalo

मही *mahi* *नां.* माटो *n.* human milk

महीन *mahīn* *वि.* पतिलो *n.* fine, thin

महीना *(mahīnā)* *नां.* महिना *n.* month

महीनावारी *mahinābāri* *वि.* महिनावारी *adj.* monthly

महीनावारी *mahinābārī* *नां.* महिनेपिच्छे धर्म *n.* monthly menstruation, cycle

महोत्सव *mahotsava* *नां.* महोत्सव *n.* an great festival, celebration

महोदय *(mahodaya)* *नां.* महोदय *n.* a term of address to important persons

माँ *(mā)* *नां.* आमा *n.* mother, mommy

माँड *(māṛ)* *नां.* भात *n.* rice broth, the rice water poured off the cooked rice

माँस *māṃs* *नां.* मासु *n.* flesh, meat

माँग *(māṅg)* *नां.* माग *n.* a demand, requisition, a quest

माँगनु *(māṅgnu)* *स.क्रि.* माग्नु *vt.* to demand, request, ask, seek, beg

माँझ *mājh* *नां.* माझ *n.* middle

माँझबाट *mājhabāṭ* *वि.वि.* माझे बाटो *adv.* through the middle, across

माँझ *mājh* *नां.* माझ *n.* middle, centre

माँझिन *mājhil* *वि.* माझिलो *adj.* middle, born

माझी *mājhī* *नां.* नाविक *n.* a waterman, an ancient caste name

माटे *māṭe* *नां.* माटो *n.* clay

माटे *māṭe* *नां.* माटो *n.* pot, dish

माटे कटब *māṭe kāṭab* *स.क्रि.* माटो काट्नु *vt.* to cut

माटेक घाडौं *māṭe ghāḍauṃ* *नां.* माटाको माँझ *n.* pottery, earthen pot

मातब *mātab* *अ.क्रि.* मात्नु *vi.* to get drunk, get excited

मातहत *mātahat* *नां.* मातहत *n.* subject

माता *mātā* *नां.* माता *n.* mother, a word used to address old respectable woman

मातापिता *mātāpitā* *नां.* आमाबाबु, मातापिता *n.* parents

मातामही *mātāmahī* *नां.* बज्यै *n.* grandmother, mother

मातृ *mātṛ* *वि.* मातृ *adj.* motherhood

मातृक *mātṛk* *नां.* मातृक *n.* basic, mother's

मातृज *mātṛj* *वि.* मातृज *adj.* maternal

मातृत्व *mātṛtva* *वि.* मातृत्व *n.* motherly

मातृपक्ष *mātṛpakṣ* *नां.* मातृपक्ष *n.* mother's side

मातृभाषा *(mātṛbhāṣā)* *नां.* मातृभाषा *n.* mother tongue, mother language

मातृभूमि *mātṛbhūmi* *नां.* मातृभूमि *n.* birth place, native country

मातृमृत्यु *mātṛmṛtyu* *नां.* मातृमृत्यु *n.* mother's death

मातृसत्ता *(mātṛsattā)* *नां.* मातृसत्ता *n.* matriarchy

मातृसत्तात्मक *mātṛsattātmak* *वि.* मातृसत्तात्मक *adj.* matriarchal

मात्रात्मक *mātrātmak* *वि.* मात्रात्मक *adj.* quantitative

मात्रा *mātrā* *नां.* (भाषिक) मात्रा *n.* (linguistic) diacritics

मात्रा *mātrā* *नां.* मात्रा *n.* portion, quantity, magnitude, a dose, ingredient

मात्रात्मक आधार *mātrātmak ādhār* *नां.* (भाषिक) मात्रात्मक आधार *n.* (linguistic) quantitative accent

मात्राबोधक *mātrābodhak* *नां.* मात्रा बोधक *n.* one quantifier

मात्रिक *mātrik* *वि.* (मात्रिक) मात्रिक *adj.* (ling.) consisting a short vowel

मात्रे *mātre* *वि.* मात्रे *adj.* only solely

माथ *māth* *नां.* निधार *n.* top part of body, forehead

माथापच्ची *(māthāpacchī)* *नां.* माथापच्ची *n.* argumentation, discussion, debate

मादक *(mādak)* *वि.* मादक *adj.* intoxicating, alcoholic

मादक पदार्थ *mādak padārth* *नां.* मादक पदार्थ *n.* alcoholic beverage

मादकता *mādakatā,* *नां.* मादकता *n.* drunkenness

मादल *mādal* *नां.* मादल *n.* a percussion instrument

मादल बजाएब *(mādal) bajāeb* *स.क्रि.* मादल बजाउनु *vt.* to beat a drum

माधुर्य *mādhurya* *नां.* माधुर्य *n.* sweetness

माध्यम *mādhyam* *नां.* माध्यम *n.* medium, channel

माध्यम भाषा *mādhyam bhāṣā* *नां.* माध्यम भाषा *n.* medium of instruction

माध्यमिक *(mādhyamik)* *वि.* माध्यमिक *adj.* middle, secondary, intermediate

أبو الفتح، عبد الرحمن ٤٤، ١٠٢–١٠٣

أبو النجا، سليمان ٢٠١

أبو حيان، محمد ٢٠٣

أبو زيد، عبد الله ٢٠٣

أبو سعيد، عبد الله ٢٠٣

أبو شامة، عبد الرحمن ٢٠٣

أبو شامة، محمد ٢٠٣

أبو شامة، يوسف ٢٠٣

أبو شامة، يوسف ٢٠٣

**أبو شامة، يوسف

نمایه‌ی واژه‌ها ۱۰۳

نمایه‌ی اعلام ۱۱۴

نمایه‌ی نام‌ها ۱۲۵

نمایه‌ی مکان‌ها ۱۳۱

نمایه‌ی موضوعی ۱۳۸

نمایه‌ی منابع ۱۴۶

نمایه‌ی آثار ۱۵۲

نمایه‌ی اشخاص ۱۵۹

نمایه‌ی سازمان‌ها ۱۶۴

نمایه‌ی رویدادها ۱۷۰

نمایه‌ی مفاهیم ۱۷۵

نمایه‌ی اصطلاحات ۱۸۰

نمایه‌ی ترکیبات ۱۸۶

نمایه‌ی ضرب‌المثل‌ها ۱۹۰

نمایه‌ی شعرها ۱۹۵

نمایه‌ی بیت‌ها ۱۹۹

نمایه‌ی قافیه‌ها ۲۰۳

نمایه‌ی ردیف‌ها ۲۰۸

نمایه‌ی وزن‌ها ۲۱۲

نمایه‌ی بحرها ۲۱۶

نمایه‌ی تخلص‌ها ۲۲۰

نمایه‌ی القاب ۲۲۴

نمایه‌ی کنیه‌ها ۲۲۸

نمایه‌ی نسب‌ها ۲۳۱

نمایه‌ی شجره‌ها ۲۳۵

نمایه‌ی تاریخ‌ها ۲۴۰

نمایه‌ی سال‌ها ۲۴۴

نمایه‌ی قرن‌ها ۲۴۸

نمایه‌ی دوره‌ها ۲۵۲

نمایه‌ی سبک‌ها ۲۵۶

نمایه‌ی مکتب‌ها ۲۶۰

نمایه‌ی نهضت‌ها ۲۶۴

نمایه‌ی جریان‌ها ۲۶۸

نمایه‌ی گرایش‌ها ۲۷۲

نمایه‌ی نظریه‌ها ۲۷۶

نمایه‌ی دیدگاه‌ها ۲۸۰

نمایه‌ی روش‌ها ۲۸۴

نمایه‌ی ابزارها ۲۸۸

نمایه‌ی فنون ۲۹۲

نمایه‌ی صنعت‌ها ۲۹۶

نمایه‌ی آرایه‌ها ۳۰۰

نمایه‌ی تشبیه‌ها ۳۰۴

نمایه‌ی استعاره‌ها ۳۰۸

نمایه‌ی کنایه‌ها ۳۱۲

نمایه‌ی مجاز‌ها ۳۱۶

نمایه‌ی حس‌آمیزی‌ها ۳۲۰

نمایه‌ی پارادوکس‌ها ۳۲۴

نمایه‌ی ایهام‌ها ۳۲۸

نمایه‌ی تناسب‌ها ۳۳۲

نمایه‌ی تضادها ۳۳۶

نمایه‌ی جناس‌ها ۳۴۰

نمایه‌ی سجع‌ها ۳۴۴

نمایه‌ی موازنه‌ها ۳۴۸

نمایه‌ی ترصیع‌ها ۳۵۲

نمایه‌ی تلمیح‌ها ۳۵۶

نمایه‌ی اقتباس‌ها ۳۶۰

نمایه‌ی تضمین‌ها ۳۶۴

نمایه‌ی عقد‌ها ۳۶۸

نمایه‌ی حل‌ها ۳۷۲

نمایه‌ی شرح‌ها ۳۷۶

نمایه‌ی حاشیه‌ها ۳۸۰

نمایه‌ی تعلیقات ۳۸۴

نمایه‌ی پاورقی‌ها ۳۸۸

نمایه‌ی ارجاعات ۳۹۲

نمایه‌ی استنادها ۳۹۶

نمایه‌ی کتاب‌شناسی‌ها ۴۰۰

نمایه‌ی فهرست‌ها ۴۰۴

نمایه‌ی پیوست‌ها ۴۰۸

نمایه‌ی ضمیمه‌ها ۴۱۲

نمایه‌ی جدول‌ها ۴۱۶

نمایه‌ی نمودارها ۴۲۰

نمایه‌ی تصویرها ۴۲۴

نمایه‌ی عکس‌ها ۴۲۸

نمایه‌ی نقشه‌ها ۴۳۲

نمایه‌ی کروکی‌ها ۴۳۶

نمایه‌ی طرح‌ها ۴۴۰

نمایه‌ی رسم‌ها ۴۴۴

نمایه‌ی نقاشی‌ها ۴۴۸

نمایه‌ی خوشنویسی‌ها ۴۵۲

نمایه‌ی تذهیب‌ها ۴۵۶

نمایه‌ی صحافی‌ها ۴۶۰

نمایه‌ی جلدسازی‌ها ۴۶۴

نمایه‌ی کاغذ‌ها ۴۶۸

نمایه‌ی مرکب‌ها ۴۷۲

نمایه‌ی قلم‌ها ۴۷۶

نمایه‌ی نی‌ها ۴۸۰

نمایه‌ی دوات‌ها ۴۸۴

نمایه‌ی میز‌ها ۴۸۸

نمایه‌ی صندلی‌ها ۴۹۲

نمایه‌ی چراغ‌ها ۴۹۶

نمایه‌ی شمع‌ها ۵۰۰

نمایه‌ی فانوس‌ها ۵۰۴

نمایه‌ی آینه‌ها ۵۰۸

نمایه‌ی شانه‌ها ۵۱۲

نمایه‌ی عطر‌ها ۵۱۶

نمایه‌ی گل‌ها ۵۲۰

نمایه‌ی درخت‌ها ۵۲۴

نمایه‌ی میوه‌ها ۵۲۸

نمایه‌ی سبزی‌ها ۵۳۲

نمایه‌ی غذا‌ها ۵۳۶

نمایه‌ی نوشیدنی‌ها ۵۴۰

نمایه‌ی شیرینی‌ها ۵۴۴

نمایه‌ی نان‌ها ۵۴۸

نمایه‌ی پنیر‌ها ۵۵۲

نمایه‌ی ماست‌ها ۵۵۶

نمایه‌ی کره‌ها ۵۶۰

نمایه‌ی روغن‌ها ۵۶۴

نمایه‌ی سرکه‌ها ۵۶۸

نمایه‌ی ادویه‌ها ۵۷۲

نمایه‌ی چای‌ها ۵۷۶

نمایه‌ی قهوه‌ها ۵۸۰

نمایه‌ی دم‌نوش‌ها ۵۸۴

نمایه‌ی شربت‌ها ۵۸۸

نمایه‌ی آب‌میوه‌ها ۵۹۲

نمایه‌ی لیموناد‌ها ۵۹۶

نمایه‌ی دوغ‌ها ۶۰۰

نمایه‌ی آب‌ها ۶۰۴

نمایه‌ی یخ‌ها ۶۰۸

نمایه‌ی برف‌ها ۶۱۲

نمایه‌ی باران‌ها ۶۱۶

نمایه‌ی رودخانه‌ها ۶۲۰

نمایه‌ی دریاچه‌ها ۶۲۴

نمایه‌ی دریا‌ها ۶۲۸

نمایه‌ی اقیانوس‌ها ۶۳۲

نمایه‌ی جزیره‌ها ۶۳۶

نمایه‌ی کوه‌ها ۶۴۰

نمایه‌ی دشت‌ها ۶۴۴

نمایه‌ی بیابان‌ها ۶۴۸

نمایه‌ی جنگل‌ها ۶۵۲

نمایه‌ی باغ‌ها ۶۵۶

نمایه‌ی پارک‌ها ۶۶۰

نمایه‌ی میدان‌ها ۶۶۴

نمایه‌ی خیابان‌ها ۶۶۸

نمایه‌ی کوچه‌ها ۶۷۲

نمایه‌ی بن‌بست‌ها ۶۷۶

نمایه‌ی پل‌ها ۶۸۰

نمایه‌ی تونل‌ها ۶۸۴

نمایه‌ی راه‌ها ۶۸۸

نمایه‌ی بزرگراه‌ها ۶۹۲

نمایه‌ی آزادراه‌ها ۶۹۶

نمایه‌ی کمربندی‌ها ۷۰۰

نمایه‌ی گذرگاه‌ها ۷۰۴

نمایه‌ی ایستگاه‌ها ۷۰۸

نمایه‌ی پایانه‌ها ۷۱۲

نمایه‌ی فرودگاه‌ها ۷۱۶

نمایه‌ی بندر‌ها ۷۲۰

نمایه‌ی اسکله‌ها ۷۲۴

نمایه‌ی لنگرگاه‌ها ۷۲۸

نمایه‌ی کشتی‌ها ۷۳۲

نمایه‌ی قایق‌ها ۷۳۶

نمایه‌ی زیردریایی‌ها ۷۴۰

نمایه‌ی هواپیما‌ها ۷۴۴

نمایه‌ی بالگرد‌ها ۷۴۸

نمایه‌ی بالن‌ها ۷۵۲

نمایه‌ی موشک‌ها ۷۵۶

نمایه‌ی ماهواره‌ها ۷۶۰

نمایه‌ی تلسکوپ‌ها ۷۶۴

نمایه‌ی میکروسکوپ‌ها ۷۶۸

نمایه‌ی عینک‌ها ۷۷۲

نمایه‌ی لنز‌ها ۷۷۶

نمایه‌ی آینه‌های مقعر ۷۸۰

نمایه‌ی آینه‌های محدب ۷۸۴

نمایه‌ی منشور‌ها ۷۸۸

نمایه‌ی طیف‌ها ۷۹۲

نمایه‌ی رنگین‌کمان‌ها ۷۹۶

نمایه‌ی هاله‌ها ۸۰۰

نمایه‌ی سراب‌ها ۸۰۴

نمایه‌ی توهم‌ها ۸۰۸

نمایه‌ی خیال‌ها ۸۱۲

نمایه‌ی رؤیا‌ها ۸۱۶

نمایه‌ی کابوس‌ها ۸۲۰

نمایه‌ی خواب‌ها ۸۲۴

نمایه‌ی بیداری‌ها ۸۲۸

نمایه‌ی هوشیاری‌ها ۸۳۲

نمایه‌ی ناهوشیاری‌ها ۸۳۶

نمایه‌ی ضمیر‌ها ۸۴۰

نمایه‌ی خودآگاهی‌ها ۸۴۴

نمایه‌ی ناخودآگاهی‌ها ۸۴۸

نمایه‌ی فراخودآگاهی‌ها ۸۵۲

نمایه‌ی روان‌ها ۸۵۶

نمایه‌ی روح‌ها ۸۶۰

نمایه‌ی جان‌ها ۸۶۴

نمایه‌ی تن‌ها ۸۶۸

نمایه‌ی بدن‌ها ۸۷۲

نمایه‌ی اندام‌ها ۸۷۶

نمایه‌ی سر‌ها ۸۸۰

نمایه‌ی چهره‌ها ۸۸۴

نمایه‌ی چشم‌ها ۸۸۸

نمایه‌ی ابرو‌ها ۸۹۲

نمایه‌ی مژه‌ها ۸۹۶

نمایه‌ی گوش‌ها ۹۰۰

نمایه‌ی بینی‌ها ۹۰۴

نمایه‌ی دهان‌ها ۹۰۸

نمایه‌ی لب‌ها ۹۱۲

نمایه‌ی دندان‌ها ۹۱۶

نمایه‌ی زبان‌ها ۹۲۰

نمایه‌ی گلو‌ها ۹۲۴

نمایه‌ی گردن‌ها ۹۲۸

نمایه‌ی شانه‌ها ۹۳۲

نمایه‌ی بازو‌ها ۹۳۶

نمایه‌ی آرنج‌ها ۹۴۰

نمایه‌ی ساعد‌ها ۹۴۴

نمایه‌ی مچ‌ها ۹۴۸

نمایه‌ی دست‌ها ۹۵۲

نمایه‌ی انگشت‌ها ۹۵۶

نمایه‌ی ناخن‌ها ۹۶۰

نمایه‌ی سینه‌ها ۹۶۴

نمایه‌ی شکم‌ها ۹۶۸

نمایه‌ی پشت‌ها ۹۷۲

نمایه‌ی کمر‌ها ۹۷۶

نمایه‌ی باسن‌ها ۹۸۰

نمایه‌ی ران‌ها ۹۸۴

نمایه‌ی زانو‌ها ۹۸۸

نمایه‌ی ساق‌ها ۹۹۲

نمایه‌ی مچ‌پا‌ها ۹۹۶

نمایه‌ی پا‌ها ۱۰۰۰

نمایه‌ی کف‌پا‌ها ۱۰۰۴

نمایه‌ی پاشنه‌ها ۱۰۰۸

نمایه‌ی انگشت‌پا‌ها ۱۰۱۲

نمایه‌ی ناخن‌پا‌ها ۱۰۱۶

نمایه‌ی کفش‌ها ۱۰۲۰

نمایه‌ی چکمه‌ها ۱۰۲۴

نمایه‌ی صندل‌ها ۱۰۲۸

نمایه‌ی دمپایی‌ها ۱۰۳۲

نمایه‌ی جوراب‌ها ۱۰۳۶

نمایه‌ی شلوار‌ها ۱۰۴۰

نمایه‌ی دامن‌ها ۱۰۴۴

نمایه‌ی پیراهن‌ها ۱۰۴۸

نمایه‌ی بلوز‌ها ۱۰۵۲

نمایه‌ی تی‌شرت‌ها ۱۰۵۶

نمایه‌ی کت‌ها ۱۰۶۰

نمایه‌ی ژاکت‌ها ۱۰۶۴

نمایه‌ی پالتو‌ها ۱۰۶۸

نمایه‌ی بارانی‌ها ۱۰۷۲

نمایه‌ی کاپشن‌ها ۱۰۷۶

نمایه‌ی لباس‌ها ۱۰۸۰

نمایه‌ی پوشاک‌ها ۱۰۸۴

نمایه‌ی کلاه‌ها ۱۰۸۸

نمایه‌ی شال‌ها ۱۰۹۲

نمایه‌ی روسری‌ها ۱۰۹۶

نمایه‌ی دستکش‌ها ۱۱۰۰

نمایه‌ی کمربند‌ها ۱۱۰۴

نمایه‌ی کیف‌ها ۱۱۰۸

نمایه‌ی جیب‌ها ۱۱۱۲

نمایه‌ی دکمه‌ها ۱۱۱۶

نمایه‌ی زیپ‌ها ۱۱۲۰

نمایه‌ی بند‌ها ۱۱۲۴

نمایه‌ی گره‌ها ۱۱۲۸

نمایه‌ی بافت‌ها ۱۱۳۲

نمایه‌ی دوخت‌ها ۱۱۳۶

نمایه‌ی وصله‌ها ۱۱۴۰

نمایه‌ی رفو‌ها ۱۱۴۴

نمایه‌ی شستشو‌ها ۱۱۴۸

نمایه‌ی اتو‌ها ۱۱۵۲

نمایه‌ی چروک‌ها ۱۱۵۶

نمایه‌ی تا‌ها ۱۱۶۰

نمایه‌ی لایه‌ها ۱۱۶۴

نمایه‌ی پوشش‌ها ۱۱۶۸

نمایه‌ی روکش‌ها ۱۱۷۲

نمایه‌ی رنگ‌ها ۱۱۷۶

نمایه‌ی طیف‌های رنگی ۱۱۸۰

نمایه‌ی رنگ‌دانه‌ها ۱۱۸۴

نمایه‌ی رنگرزی‌ها ۱۱۸۸

نمایه‌ی رنگ‌بری‌ها ۱۱۹۲

نمایه‌ی سفیدگری‌ها ۱۱۹۶

نمایه‌ی سیاه‌کاری‌ها ۱۲۰۰

نمایه‌ی قلم‌زنی‌ها ۱۲۰۴

نمایه‌ی حکاکی‌ها ۱۲۰۸

نمایه‌ی منبت‌کاری‌ها ۱۲۱۲

نمایه‌ی معرق‌کاری‌ها ۱۲۱۶

نمایه‌ی خاتم‌کاری‌ها ۱۲۲۰

نمایه‌ی ورق‌طلا‌ها ۱۲۲۴

نمایه‌ی ورق‌نقره‌ها ۱۲۲۸

نمایه‌ی ورق‌مس‌ها ۱۲۳۲

نمایه‌ی ورق‌برنج‌ها ۱۲۳۶

نمایه‌ی ورق‌آهن‌ها ۱۲۴۰

نمایه‌ی ورق‌فولاد‌ها ۱۲۴۴

نمایه‌ی ورق‌آلومینیوم‌ها ۱۲۴۸

نمایه‌ی ورق‌روی‌ها ۱۲۵۲

نمایه‌ی ورق‌قلع‌ها ۱۲۵۶

نمایه‌ی ورق‌سرب‌ها ۱۲۶۰

نمایه‌ی ورق‌کادمیوم‌ها ۱۲۶۴

نمایه‌ی ورق‌کبالت‌ها ۱۲۶۸

نمایه‌ی ورق‌نیکل‌ها ۱۲۷۲

نمایه‌ی ورق‌کروم‌ها ۱۲۷۶

نمایه‌ی ورق‌منگنز‌ها ۱۲۸۰

نمایه‌ی ورق‌تنگستن‌ها ۱۲۸۴

نمایه‌ی ورق‌مولیبدن‌ها ۱۲۸۸

نمایه‌ی ورق‌وانادیم‌ها ۱۲۹۲

نمایه‌ی ورق‌تیتانیم‌ها ۱۲۹۶

نمایه‌ی ورق‌زیرکونیم‌ها ۱۳۰۰

نمایه‌ی ورق‌هافنیم‌ها ۱۳۰۴

نمایه‌ی ورق‌نیوبیم‌ها ۱۳۰۸

نمایه‌ی ورق‌تانتالیم‌ها ۱۳۱۲

نمایه‌ی ورق‌رنیم‌ها ۱۳۱۶

نمایه‌ی ورق‌اسمیم‌ها ۱۳۲۰

نمایه‌ی ورق‌ایریدیم‌ها ۱۳۲۴

نمایه‌ی ورق‌پلاتین‌ها ۱۳۲۸

نمایه‌ی ورق‌طلا‌ها ۱۳۳۲

نمایه‌ی ورق‌جیوه‌ها ۱۳۳۶

نمایه‌ی ورق‌تالیم‌ها ۱۳۴۰

نمایه‌ی ورق‌بیسموت‌ها ۱۳۴۴

نمایه‌ی ورق‌پولونیوم‌ها ۱۳۴۸

نمایه‌ی ورق‌آستاتین‌ها ۱۳۵۲

نمایه‌ی ورق‌رادون‌ها ۱۳۵۶

نمایه‌ی ورق‌فرانسیم‌ها ۱۳۶۰

نمایه‌ی ورق‌رادیم‌ها ۱۳۶۴

نمایه‌ی ورق‌آکتینیم‌ها ۱۳۶۸

نمایه‌ی ورق‌توریم‌ها ۱۳۷۲

نمایه‌ی ورق‌پروتاکتینیم‌ها ۱۳۷۶

نمایه‌ی ورق‌اورانیم‌ها ۱۳۸۰

نمایه‌ی ورق‌نپتونیم‌ها ۱۳۸۴

نمایه‌ی ورق‌پلوتونیم‌ها ۱۳۸۸

نمایه‌ی ورق‌آمریسیم‌ها ۱۳۹۲

نمایه‌ی ورق‌کوریم‌ها ۱۳۹۶

نمایه‌ی ورق‌برکلیم‌ها ۱۴۰۰

نمایه‌ی ورق‌کالیفرنیم‌ها ۱۴۰۴

نمایه‌ی ورق‌آینشتینیم‌ها ۱۴۰۸

نمایه‌ی ورق‌فرمیم‌ها ۱۴۱۲

نمایه‌ی ورق‌مندلیویم‌ها ۱۴۱۶

نمایه‌ی ورق‌نوبلیم‌ها ۱۴۲۰

نمایه‌ی ورق‌لارنسیم‌ها ۱۴۲۴

نمایه‌ی ورق‌رادرفوردیم‌ها ۱۴۲۸

نمایه‌ی ورق‌دوبنیم‌ها ۱۴۳۲

نمایه‌ی ورق‌سیبورگیم‌ها ۱۴۳۶

نمایه‌ی ورق‌بوهریم‌ها ۱۴۴۰

نمایه‌ی ورق‌هاسیم‌ها ۱۴۴۴

نمایه‌ی ورق‌مایتنریم‌ها ۱۴۴۸

نمایه‌ی ورق‌دارمشتادیم‌ها ۱۴۵۲

نمایه‌ی ورق‌رونتگنیم‌ها ۱۴۵۶

نمایه‌ی ورق‌کوپرنیسیم‌ها ۱۴۶۰

نمایه‌ی ورق‌نیهونیم‌ها ۱۴۶۴

نمایه‌ی ورق‌فلروویم‌ها ۱۴۶۸

نمایه‌ی ورق‌مسکویم‌ها ۱۴۷۲

نمایه‌ی ورق‌لیورموریم‌ها ۱۴۷۶

نمایه‌ی ورق‌تنسین‌ها ۱۴۸۰

نمایه‌ی ورق‌اوگانسون‌ها ۱۴۸۴

الإسكندرية، ميناء، ٣٣، ٨٧–٨٩، ١٤٢، ١٩٦

الأقصر، معبد، ٥٦، ٥٨، ٦٠–٦٢، ٢٠٤

البحر الأحمر، ٢٣، ٧٤، ١١٠، ١٥٥

البحيرات المرّة، ١٢٠، ١٢٢

البرديات، ٤٠، ٤٢، ٤٤، ١٧٣

البريد الجوي، ٢٠٠، ٢٠٢

البريد الداخلي، ٢٠٠، ٢٠٢

البريد الدولي، ٢٠٠، ٢٠٢

البريد المسجّل، ٢٠٠، ٢٠٢

البريد، مكتب، ٢٠٠–٢٠٣

البطاقات البريدية، ٢٠٠، ٢٠٢

البلح، ٩٠، ٩٢، ١٦٠

البنّ، ٩٤، ١٦٢

البهارات، ٩٤، ١٦٢

البوصلة، ٢٣، ٢٥

البيض، ٩٠، ٩٢

التبغ، ٩٤، ١٦٢

التجارة الداخلية، ٨٠–٨٣

التجارة الدولية، ٨٠–٨٣

التجارة، غرفة، ٨٠، ٨٢

التحويل المصرفي، ٢٠٠، ٢٠٢

التذاكر، ٢٠٠، ٢٠٢

التصدير، ٨٠–٨٣

التعريفة الجمركية، ٨٠، ٨٢

التمر، ٩٠، ٩٢، ١٦٠

التوابل، ٩٤، ١٦٢

الثلج، ٢٠٠، ٢٠٢

الجمارك، ٨٠، ٨٢

الجملة، تجارة، ٨٠، ٨٢

الحبوب، ٩٠، ٩٢

الحرير، ٩٤، ١٦٢

الحقائب، ٢٠٠، ٢٠٢

الخرائط، ٢٣، ٢٥

الخضروات، ٩٠، ٩٢

الخيزران، ٩٤، ١٦٢

الدخان، ٩٤، ١٦٢

الدقيق، ٩٠، ٩٢

الذرة، ٩٠، ٩٢

الرز، ٩٠، ٩٢

الرسائل، ٢٠٠، ٢٠٢

الرسوم الجمركية، ٨٠، ٨٢

الزجاج، ٩٤، ١٦٢

الزيوت النباتية، ٩٤، ١٦٢

السجاد، ٩٤، ١٦٢

السفن، ٢٣، ٢٥

السكر، ٩٠، ٩٢

السمك، ٩٠، ٩٢

الشاي، ٩٤، ١٦٢

الشحن الجوي، ٢٠٠، ٢٠٢

الشحن البحري، ٢٠٠، ٢٠٢

الشحن البري، ٢٠٠، ٢٠٢

الشحن، ٢٠٠–٢٠٣

الشمع، ٩٤، ١٦٢

الصابون، ٩٤، ١٦٢

الصمغ، ٩٤، ١٦٢

الطرود، ٢٠٠، ٢٠٢

الطوابع البريدية، ٢٠٠، ٢٠٢

العاج، ٩٤، ١٦٢

العسل، ٩٠، ٩٢

العطور، ٩٤، ١٦٢

العملات، ٢٠٠، ٢٠٢

الغلال، ٩٠، ٩٢

الفاكهة، ٩٠، ٩٢

القاهرة، ٣٣، ٨٧–٨٩، ١٤٢، ١٩٦

القرطاس، ٤٠، ٤٢، ٤٤، ١٧٣

القطن، ٩٤، ١٦٢

القهوة، ٩٤، ١٦٢

الكتان، ٩٤، ١٦٢

اللحوم، ٩٠، ٩٢

اللوز، ٩٠، ٩٢

المجوهرات، ٩٤، ١٦٢

المحاصيل الزراعية، ٩٠، ٩٢

المرسى، ٨٧، ٨٩

المستندات الجمركية، ٨٠، ٨٢

المعادن الثمينة، ٩٤، ١٦٢

النحاس، ٩٤، ١٦٢

النسيج، ٩٤، ١٦٢

النقد الأجنبي، ٢٠٠، ٢٠٢

النيل، ٣٣، ٣٥، ٨٧

الورق، ٤٠، ٤٢، ٤٤، ١٧٣

الوكالات التجارية، ٨٠، ٨٢

الوكالات البحرية، ٨٧، ٨٩

الوكالات، ٨٠، ٨٢

الوكيل الجمركي، ٨٠، ٨٢

الوكيل، ٨٠، ٨٢

الوكيل، ٨٧، ٨٩

الوكيل، ٢٠٠، ٢٠٢

الوكيل، ٢٠٠، ٢٠٢

الوكيل، ٢٠٠، ٢٠٢

मिट्टी mitti स्त्री० earth, soil, clay, mud, dust, ashes, ruin, corpse, body, human body

मिस mis पुं० a type of cloth

मिहनत mihanat स्त्री० labour, toil, hard work, effort, exertion

मिहनती mihanati वि० hard-working, industrious, laborious

मिहेर mihera पुं० a kind of cloth, sari

मीटर (mitar) *का मिटर* n. meter

मीठ (mith) *कि मुसियो* adv. sweet

मीड़ब (mirab) *मर्द* पुं० (in Muslim society) a person who leads the prayer in a mosque

मीत (mit) *का मीत* n. a formal friend

मीतबेटा (mitabeta) *का* पितबुत्रा n. a friend's son

मीतमगह mitamagah *का* पित पतिनी कमे n. mistress, mistress, paramour

मीना mina *का* पित n. friend

मीन (min) *वै. माह*

मीन राशि min rasi *का* मित राशि n. pisces

मीनपचास minapacas *का* मीनमासाहार n. a non-vegetarian meal, meal with fish

मीमांसक mimansak *का* मीमांसा n. a scholar of mimansa philosophy

मीमांसा (mimansa) *का* मीमासा n. a school of Hindu philosophy founded by Jaimini

मील (mil) *का* मिल n. mile

मुकी muri *का* डाका n. dacoity

मुकेठी mureṭha *का* पेटा n. a type of wound dressing made from cloth

मुँग mung *का* मूँग n. a type of pulse

मुँगबा (mungaba) *का* एक किसिमक मेहनत n. a type of hard work

मुँगा (mungā) *का* मूँगा n. coral

मुँह munh *का* मख n. mouth

मुँह अपन-मान होएब (munh apana-mana hoeba) *कि* कोनो काजमे अपन मान-सम्मानक ध्यान नै राखब to not care about one's honour and dignity in any work

मुँह खुजब munh khujab *कि* कोनो काजमे बाजबाक इच्छा होएब to have courage to speak

मुँह चलब (munh calab) *कि* बेसी बजनाइ

मुँह जाकब munh jakab *कि* मुहमा जाकर

मुँह दुसब munh dusab *कि* मुहमा दुसी लाग्नु

मुँह पकब munh pakab *कि* मुखमा पाकेको

मुँह फुलाएब munh phulaeba *कि* मुख फुलाउनु

मुँह बोड़ब munh boṛab *कि* मुख बन्द गर्नु

मुँह भरायब munh bharayab *कि* मुख भराउनु

मुँह सटकब munh saṭakab *कि* मुख बन्द गर्नु

मुँह सास होएब munh sas hoeba *कि* मुख सास हुनु

मुँह सम्हारब munh samharab *कि* मुख सम्हाल्नु

मुँहझर munhajhar *कि* मुखमा केही नबोल्ने

मुँहदेखार munhadekhar *कि* मुख देखेर

मुँहजबानी munhajabani *कि* मौखिक

मुँहजमानी munhajamani *कि* जमानी

मुँहजोर munhajor *कि* बाचाल, बढी बोल्ने

मुँहदेखिया munhadekhiya *कि* मुख देखेर

मुँहदुब्बर munhadubbar *कि* कम खाने

मुँहदेखी munhadekhi *कि* मुख देखेर

मुँहपोछी munhapochi *कि* मुख पुछ्ने

मुँहमिठ munhamiṭha *कि* मुखमा मिठो

मुँहलगा munhalaga *कि* मुखमा लागेको

मुँहसुखार munhasukhar *कि* मुख सुकेको

मुकदमा mukadama *का* मुद्दा n. case

मुकरी mukari *का* बेचब मेहनत n. commission

मुकर्जी mukarji *का* मुकर्जी n. title

मुकाम mukam *का* मकाम n. stay

मुकाबला mukabala *का* मुकाबला n. competition

मुकुट mukuṭa *का* मुकुट n. crown

मुकुर mukura *का* मुकुर n. mirror

मुकेश mukesa *का* मुकेश n. name

मुक्कीबाज mukkibaja *का* मुक्कीबाज n. boxer

मुक्त mukta *का* मुक्त adj. free, liberated, released, emancipated, unrestrained, unbridled, unchecked, unobstructed, unhindered, unimpeded, unrestricted, unfettered, unshackled, unchained, unbound, untied, loose, detached, separated, isolated, alone, solitary, lonely, single, only, sole, exclusive, peculiar, special, particular, individual, private, personal, own, self, oneself, myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves, one's own, one's own self, one's own person, one's own body, one's own mind, one's own soul, one's own spirit, one's own nature, one's own character, one's own disposition, one's own temperament, one's own constitution, one's own physique, one's own appearance, one's own look, one's own face, one's own head, one's own hair, one's own eyes, one's own nose, one's own mouth, one's own lips, one's own teeth, one's own tongue, one's own throat, one's own neck, one's own shoulders, one's own arms, one's own hands, one's own fingers, one's own nails, one's own chest, one's own breast, one's own heart, one's own stomach, one's own belly, one's own navel, one's own back, one's own waist, one's own hips, one's own thighs, one's own knees, one's own legs, one's own feet, one's own toes, one's own skin, one's own flesh, one's own blood, one's own bones, one's own marrow, one's own nerves, one's own veins, one's own arteries, one's own glands, one's own organs, one's own intestines, one's own liver, one's own kidneys, one's own lungs, one's own brain, one's own mind, one's own thoughts, one's own ideas, one's own opinions, one's own views, one's own beliefs, one's own faith, one's own religion, one's own caste, one's own community, one's own family, one's own clan, one's own lineage, one's own ancestry, one's own descent, one's own race, one's own nation, one's own country, one's own state, one's own province, one's own district, one's own village, one's own town, one's own city, one's own house, one's own home, one's own room, one's own bed, one's own chair, one's own table, one's own book, one's own pen, one's own paper, one's own money, one's own property, one's own wealth, one's own possessions, one's own belongings, one's own things, one's own goods, one's own clothes, one's own dress, one's own shoes, one's own hat, one's own umbrella, one's own watch, one's own ring, one's own necklace, one's own earrings, one's own bracelet, one's own anklet, one's own toe-ring, one's own nose-ring, one's own ear-ring, one's own head-ornament, one's own hair-ornament, one's own forehead-ornament, one's own neck-ornament, one's own arm-ornament, one's own hand-ornament, one's own finger-ornament, one's own waist-ornament, one's own leg-ornament, one's own foot-ornament, one's own toe-ornament, one's own body-ornament, one's own cosmetics, one's own perfume, one's own soap, one's own oil, one's own comb, one's own mirror, one's own razor, one's own scissors, one's own knife, one's own fork, one's own spoon, one's own plate, one's own cup, one's own glass, one's own bowl, one's own pot, one's own pan, one's own kettle, one's own stove, one's own fire, one's own light, one's own lamp, one's own candle, one's own torch, one's own flashlight, one's own battery, one's own bulb, one's own switch, one's own wire, one's own plug, one's own socket, one's own fan, one's own air-conditioner, one's own refrigerator, one's own television, one's own radio, one's own telephone, one's own mobile, one's own computer, one's own laptop, one's own tablet, one's own camera, one's own video, one's own music, one's own song, one's own dance, one's own art, one's own craft, one's own skill, one's own talent, one's own ability, one's own capacity, one's own power, one's own strength, one's own energy, one's own vitality, one's own health, one's own fitness, one's own beauty, one's own youth, one's own age, one's own old age, one's own death, one's own life, one's own existence, one's own being, one's own soul, one's own spirit, one's own self, one's own person, one's own body, one's own mind, one's own heart, one's own conscience, one's own consciousness, one's own awareness, one's own knowledge, one's own wisdom, one's own intelligence, one's own understanding, one's own perception, one's own sense, one's own feeling, one's own emotion, one's own passion, one's own desire, one's own will, one's own intention, one's own purpose, one's own goal, one's own aim, one's own objective, one's own target, one's own plan, one's own scheme, one's own project, one's own work, one's own job, one's own profession, one's own occupation, one's own business, one's own trade, one's own industry, one's own service, one's own duty, one's own responsibility, one's own obligation, one's own debt, one's own loan, one's own credit, one's own account, one's own bank, one's own money, one's own property, one's own wealth, one's own possessions, one's own belongings, one's own things, one's own goods, one's own clothes, one's own dress, one's own shoes, one's own hat, one's own umbrella, one's own watch, one's own ring, one's own necklace, one's own earrings, one's own bracelet, one's own anklet, one's own toe-ring, one's own nose-ring, one's own ear-ring, one's own head-ornament, one's own hair-ornament, one's own forehead-ornament, one's own neck-ornament, one's own arm-ornament, one's own hand-ornament, one's own finger-ornament, one's own waist-ornament, one's own leg-ornament, one's own foot-ornament, one's own toe-ornament, one's own body-ornament, one's own cosmetics, one's own perfume, one's own soap, one's own oil, one's own comb, one's own mirror, one's own razor, one's own scissors, one's own knife, one's own fork, one's own spoon, one's own plate, one's own cup, one's own glass, one's own bowl, one's own pot, one's own pan, one's own kettle, one's own stove, one's own fire, one's own light, one's own lamp, one's own candle, one's own torch, one's own flashlight, one's own battery, one's own bulb, one's own switch, one's own wire, one's own plug, one's own socket, one's own fan, one's own air-conditioner, one's own refrigerator, one's own television, one's own radio, one's own telephone, one's own mobile, one's own computer, one's own laptop, one's own tablet, one's own camera, one's own video, one's own music, one's own song, one's own dance, one's own art, one's own craft, one's own skill, one's own talent, one's own ability, one's own capacity, one's own power, one's own strength, one's own energy, one's own vitality, one's own health, one's own fitness, one's own beauty, one's own youth, one's own age, one's own old age, one's own death, one's own life, one's own existence, one's own being

मुक्तक muktaka *का* मुक्तक n. a type of poem

मुक्ति mukti *का* मुक्ति n. liberation, salvation, emancipation, release, freedom, deliverance, redemption, rescue, escape, relief, ease, comfort, peace, tranquility, serenity, calmness, quietude, silence, stillness, motionlessness, inactivity, idleness, laziness, sloth, torpor, lethargy, apathy, indifference, detachment, renunciation, abandonment, forsaking, leaving, departure, going away, death, demise, passing away, dying, end, termination, cessation, stopping, halting, pausing, resting, sleeping, dreaming, unconsciousness, coma, swoon, faint, fainting, loss of consciousness, loss of memory, amnesia, forgetfulness, oblivion, neglect, carelessness, negligence, inattention, distraction, absent-mindedness, daydreaming, reverie, fantasy, imagination, illusion, delusion, hallucination, madness, insanity, lunacy, derangement, confusion, bewilderment, perplexity, doubt, uncertainty, hesitation, indecision, vacillation, wavering, fluctuation, change, variation, alteration, modification, transformation, conversion, evolution, development, progress, advancement, improvement, growth, increase, expansion, extension, spread, diffusion, dissemination, propagation, reproduction, multiplication, generation, creation, production, manufacture, making, building, construction, formation, establishment, foundation, beginning, start, commencement, origin, source, cause, reason, motive, purpose, aim, goal, objective, target, intention, will, desire, wish, hope, expectation, anticipation, prediction, forecast, prophecy, omen, sign, symbol, indication, hint, suggestion, clue, evidence, proof, testimony, witness, oath, vow, promise, pledge, guarantee, assurance, confidence, trust, faith, belief, conviction, opinion, view, idea, thought, concept, notion, theory, hypothesis, assumption, supposition, guess, conjecture, speculation, estimation, calculation, computation, measurement, weight, mass, volume, density, pressure, force, energy, power, work, heat, temperature, cold, warmth, fire, flame, light, brightness, darkness, shadow, color, hue, tint, shade, tone, sound, noise, music, song, melody, rhythm, beat, tempo, harmony, dissonance, silence, voice, speech, language, word, name, title, label, tag, mark, sign, symbol, letter, character, alphabet, script, writing, book, page, line, paragraph, chapter, volume, library, knowledge, learning, education, school, college, university, teacher, student, class, lesson, subject, science, art, craft, skill, talent, ability, capacity, power, strength, energy, vitality, health, fitness, beauty, youth, age, old age, death, life, existence, being, soul, spirit, self, person, body, mind, heart, conscience, consciousness, awareness, knowledge, wisdom, intelligence, understanding, perception, sense, feeling, emotion, passion, desire, will, intention, purpose, goal, aim, objective, target, plan, scheme, project, work, job, profession, occupation, business, trade, industry, service, duty, responsibility, obligation, debt, loan, credit, account, bank, money, property, wealth, possessions, belongings, things, goods, clothes, dress, shoes, hat, umbrella, watch, ring, necklace, earrings, bracelet, anklet, toe-ring, nose-ring, ear-ring, head-ornament, hair-ornament, forehead-ornament, neck-ornament, arm-ornament, hand-ornament, finger-ornament, waist-ornament, leg-ornament, foot-ornament, toe-ornament, body-ornament, cosmetics, perfume, soap, oil, comb, mirror, razor, scissors, knife, fork, spoon, plate, cup, glass, bowl, pot, pan, kettle, stove, fire, light, lamp, candle, torch, flashlight, battery, bulb, switch, wire, plug, socket, fan, air-conditioner, refrigerator, television, radio, telephone, mobile, computer, laptop, tablet, camera, video, music, song, dance, art, craft, skill, talent, ability, capacity, power, strength, energy, vitality, health, fitness, beauty, youth, age, old age, death, life, existence, being

मुक्तिदाता muktidata *का* मुक्तिदाता n. savior

मुख mukha *का* मुख n. face

मुख बिचर mukha bicara *का* मुख विचार n. trial

मुखकमली mukhakamali *कि* मुखकमल n. face

मुखड़ा mukhaṛa *का* मुखडा n. face

मुखपात्र mukhapatra *का* मुखपत्र n. mouthpiece

मुखभरती mukhabharati *का* मुखभरती n. stuffing

मुखमण्डल mukhamandala *का* मुखमण्डल n. face

मुखरित mukharita *कि* मुखरित adj. vocal

मुखशुद्धि mukhasuddhi *का* मुखशुद्धि n. mouth freshener

मुखश्री mukhasri *का* मुखश्री n. beauty

मुखसन्धि mukhasandhi *का* मुखसन्धि n. (in Sanskrit drama) the first among five Sandhis

मुखाकृति mukhakrti *का* मुखाकृति n. face

मुखाग्नि mukhagni *का* दाहसंस्कार n. funeral pyre

मुखार mukhara *कि* मुखारे adj. talkative, loquacious

मुखापेक्षी mukhapeksi *कि* मुखापेक्षी adj. dependent

मुखामुख mukhamukha *का* मुखामुख n. face to face

मुखिया (mukhiya) *का* मुखिया n. chief, head

मुखिया mukhiya *का* मुखिया n. chief, head

मुखी mukhī वि मुखे वाला adj mouthed

मुखौटा [mukhoṭā] सं पु मुखौटा m a mask

मुख्य mukhya वि प्रधान m supreme principal or chief primary fundamental main

मुख्य आधार mukhya ādhār सं पु प्रमुख आधार m key or primary support

मुख्य आहार mukhya āhār सं पु मुख्य भोजन m staple food

मुख्य क्रिया mukhya kriyā सं स्त्री मुख्य क्रिया f main verb

मुख्य खण्ड mukhya khaṇḍ सं पु मुख्य खंड m main post

मुख्य खाना [mukhya khānā] सं पु मुख्य खाना m major food

मुख्य घटक [mukhya ghaṭak] सं पु मुख्य घटक m principal component

मुख्य गाम [mukhya gām] सं पु मुख्य गाम m chief town

मुख्य न्यायाधीश [mukhya nyāyādhīś] सं पु मुख्य न्यायाधीश m chief justice

मुख्य भाषा mukhya bhāṣā सं स्त्री मुख्य भाषा f main language

मुख्य भोजन mukhya bhojan सं पु मुख्य भोजन m staple food

मुख्य मन्त्री mukhya mantrī सं पु मुख्यमन्त्री m chief minister

मुख्य वाक्य mukhya vākya सं पु मुख्य वाक्य m [gram.] principal or main clause

मुख्य सचिव [mukhya sachiv] सं पु मुख्य सचिव m principal secretary

मुख्यतः [mukhyataḥ] वि वि मुख्यतः adv chiefly mainly principally

मुख्यार्थ [mukhyārth] सं पु मुख्यार्थ m [gram.] literal meaning

मुख्यार्थक [mukhyārthak] सं (व्या) मुख्यार्थक m [gram.] basic/underlying meaning

मुख्यालय [mukhyālaya] सं पु मुख्यालय m headquarters the main office

मुग्ध [mugdh, वि मुग्धक adj] adj enchanted charmed

मुद्रक mudrak सं पु मुद्रक m printer

मुद्रण mudraṇ सं पु मुद्रण m printing

मुद्रणालय [mudraṇālay] सं पु छापाखाना

मुद्रा mudrā सं स्त्री मुद्रा f currency money coin

मुद्रा mudrā सं स्त्री मुद्रा f gesture pose

मुद्राक्षेप [mudrākṣep] सं पु मुद्राक्षेप m [gram.] ellipsis

मुद्रांकित [mudrāṅkit] वि मुद्रांकित adj stamped

मुद्रित mudrit वि मुद्रित adj printed

मुनाफ़ा munāfā सं पु मुनाफ़ा m profit

मुनासिब [munāsib] वि उचित adj reasonable proper

मुनि muni सं पु मुनि m sage

मुन्नी munnī सं स्त्री मुन्नी f child

मुफ़्त [muft] वि मुफ़्त adv free of cost

मुफ़्लिस muflis वि मुफ़्लिस adj penniless

मुबारक mubārak सं पु मुबारक m congratulations

मुबारक mubārak वि मुबारक adj auspicious

मुमकिन [mumkin] वि संभव adj possible

मुमानियत [mumāniyat] सं स्त्री मनाही f prohibition

मुमानी mumānī सं स्त्री मामी f aunt

मुमानी mumānī सं स्त्री मुमानी f [Muslim] maternal aunt

मुमानी mumānī सं स्त्री मुमानी f [Muslim] wife of maternal uncle

मुमानी mumānī सं स्त्री मुमानी f [Muslim] wife of paternal uncle

मृत शरीर mrut sharir *संज्ञा पुं* मृत शरीर *n.* a dead body; corpse

मृत शरीर mrut sharir *संज्ञा पुं* शव *n.* corpse

मृतक mrutak *वि* मृतक *adj.* dead

मृतप्राय: [mrutaprāya:] *वि* मृतप्राय *adj.* almost dead

मृतलोक [mrutalōk] *सं.* मृतलोक *n.* the world of the dead

मृत्यु [mrityu] *सं.* मृत्यु *n.* death, demise

मृत्यु सूचना [mrityu sūcanā] *सं.* मृत्यु सूचना *n.* death notice

मृत्युंजय mrityunjay *सं.* मृत्युंजय *n.* he who is immune to death

मृत्युंजय mrityunjaya, *सं.* शिव *n.* Lord Shiva

मृत्युदण्ड [mrutyudaṇḍ] *सं.* मृत्युदण्ड *n.* capital punishment

मृत्युदण्ड [mrityudaṇḍ], *सं.* मृत्युदण्ड *n.* capital punishment

मृत्युदर [mrityudar] *सं.* मृत्युदर *n.* death rate

मृत्युलोक [mrityulōk] *सं.* मृत्युलोक *n.* heaven

मृत्युप्राय: mrityuprāya: *सं.* मृत्युप्राय: *n.* death like

मृदङ्ग mrudang *सं.* मृदङ्ग *n.* a musical drum

मृदङ्गिया [mrudangiya] *सं.* मृदङ्गिया *n.* a drumming player on a musical instrument called mridang

मृदु mridu *वि* मृदु *adj.* sweet; mild

मृदु भाषा mridu bhasha *सं.* मृदु भाषा *n.* sweet language; euphemism

मृदुभाषी mridubhashi *वि* मृदुभाषी *adj.* sweet tongued; polite

मेंहदी mendhi *सं.* मेंहदी *n.* henna

मे ssel मेसर्स का संक्षिप्त चिह्न *n.* abbr. of

मेकानिक [mekānik] *सं.* मेकानिक *n.* mechanic

मेकसी mexsi *सं.* मेक्सी *n.* Mex

मेघ megh *सं.* मेघ *n.* cloud; sky

मेघ गड़गड़ाहट [megh gurugarāhat] *सं.* मेघों का गरजना *n.* cloud roaring

मेघ गर्जन megh garjan *सं.* मेघ गर्जन *n.* cloud roar

मेघ हरकत [megh harkat] *सं.* मेघ हरकत *n.* cloud movement

मेघाच्छ डिग्रीकरी [meghāchchhādit kshetra kī] *सं.* मेघाच्छादित क्षेत्र की *n.* cloud covered area of

मेघगर्जन meghgarjan *सं.* मेघ गर्जन *n.* thunderclap

मेघाच्छन meghachchhan *वि* मेघाच्छन्न *adj.* cloudy

मेज [mez] *सं.* मेज *n.* desk

मेजर [mejar] *सं.* मेजर *n.* major

मेजरमेंट measurement *सं.* मेजरमेंट *n.* measurement

मेजरमेंट measurement *सं.* मेजरमेंट *n.* measurement

मेजर major *सं.* मेजर *n.* major

मेजर जनरल [major janaral] *सं.* मेजर जनरल *n.* army major general

मेजबान mezbaan *सं.* मेजबान *n.* host

मेटक metak *सं.* मेटक *n.* metal

मेटालर्ज metallurgy *सं.* मेटालर्जी *n.* metallurgy

मेटोक metok *सं.* मेटोक *n.* meteor

मेट्रिक टन metrik tan *सं.* मेट्रिक टन *n.* metric ton

मेडिकल ड्रग medical drug *सं.* मेडिकल ड्रग *n.* medical drug

मेंढक mendhak *सं.* मेंढक *n.* frog

मेंढी mendhi *सं.* मेंढी *n.* ewe

मेंढ़ी mendhi *सं.* मेंढ़ी *n.* ewe

मेना mena *सं.* मैना *n.* myna

मेन mein *सं.* मेन *n.* main

मेनपावर manpower *सं.* मेनपावर *n.* manpower

मेमोरेंडम memorandum *सं.* मेमोरेंडम *n.* memorandum

मेरी meri *सं.* मेरी *n.* Mary

मेरुदण्ड merudand *सं.* मेरुदण्ड *n.* spinal backbone; vertebral column

मेरुदण्ड merudand *सं.* मेरुदण्ड *n.* spinal backbone; vertebral column

मेल mel *सं.* मेल *n.* melody; harmony

मेल mel *सं.* मेल *n.* meeting; agreement

मेल mail *सं.* मेल *n.* mail

मेल खाना mel khana *सं.* मेल खाना *v.* to match

मेलजोल meljol *सं.* मेलजोल *n.* compromise; understanding

मेलजोल [meljol] *सं.* मेलजोल *n.* amicable relations

मेलमिलाप melamilap *सं.* मेलमिलाप *n.* agreement; compromise; reconciliation

मेला mela *सं.* मेला *n.* fair; congregation

मेला लगाना mela lagana *सं.* मेला लगाना *v.* to organize a fair

मेवा meva *सं.* मेवा *n.* papaya

मेशिनरी machinery *सं.* मशिनरी *n.* machinery

मेष mesh *सं.* मेष *n.* sheep; Aries

मेस mess *सं.* मेस *n.* mess

मेहतर [mehatar] *सं.* मेहतर *n.* a street sweeper

मोहल्ला mohalla *सं.* मोहल्ला *n.* area; locality

मोहर लगाना mohar lagana *सं.* मोहर लगाना *v.* to seal; to stamp

मोहरबन्दी muhrabandi *सं.* मोहरबन्दी *n.* sealing

मोहरबन्दी [muhrabandi] *सं.* मोहरबन्दी *adj.* sealed

मोहर mohar *सं.* मोहर *n.* seal; stamp

मोहरा mohra *सं.* मोहरा *n.* pawn

मोहरी [mohari] *सं.* मोहरी *n.* pouch

मोहल्लाबन्दी mohalla bandi *सं.* मोहल्लाबन्दी *n.* locality wise

मोहम्मदी [mohammadi] *सं.* मोहम्मदी *adj.* Muslim

मोहिल mohil *सं.* मोहिल *n.* mohil

मैथिली भाषा maithili bhasha *सं.* मैथिली भाषा *n.* Maithili language

मैथुन maithun *सं.* मैथुन *n.* coitus; sexual intercourse

मैथुन क्रिया maithun kriya *सं.* मैथुन क्रिया *n.* coitus; copulation; sexual intercourse

मैथुनिक maithunik *वि* मैथुनिक *adj.* sexual

मैदा maida *सं.* मैदा *n.* fine flour of wheat

मैदान maidan *सं.* मैदान *n.* ground; meadow; open field

मैदान साफ़ करना maidan saf karna *सं.* मैदान साफ़ करना *v.* to clear

मैल mail *सं.* मैल *n.* wax

मैलखोरी mailkhori *सं.* मैलखोरी *n.* dirty

मैला maila *सं.* मैला *n.* dirt; waste

मैल mail *सं.* मैल *n.* dirt

मैलखैड़ [mailkhaiṛ] *सं.* मैलखैड़ *n.* dirty; unclean

मैला maila *सं.* मैला *n.* dirt

मोमबत्ती [mombatti] *सं.* मोमबत्ती *n.* candle

मोरपंख morpankh *सं.* मोरपंख *n.* peacock feather

मोह पर हाथ देव [mohar par hath dev] *सं.* मोहर पर हाथ देव *v.* to seal

فهرس الأعلام والأماكن

ابن عربشاه، أحمد بن محمد، ٤٥، ٩٢، ١٠٣

أبو الفداء، إسماعيل بن علي، ٢٢، ٦٠

الأشرفية، المدرسة، ٧٤، ٧٥، ١١٨

الأقصر، ٣٣، ٣٤، ٣٥، ٣٦، ٣٧، ٣٨، ٣٩، ٤٠، ٤١، ٤٢، ٤٣، ٤٤، ٤٥، ٤٦، ٤٧، ٤٨، ٤٩، ٥٠، ٥١، ٥٢، ٥٣، ٥٤، ٥٥، ٥٦، ٥٧، ٥٨، ٥٩، ٦٠، ٦١، ٦٢، ٦٣، ٦٤، ٦٥، ٦٦، ٦٧، ٦٨، ٦٩، ٧٠، ٧١، ٧٢،

मौजा ... *m* ... village

मौजी [mauji *f* ... *m* ... merry-maker

मौजूद [maujūd] *fi* ... present at hand; ready available

मौजे mauje के मौजा

मौद्रिक [maudrik] *fi* ... monetary; ... currency

मौध maudh *m* ... honey

मौधमाखी [maudhamākhī] *m* ... honey-bee

मौन maun, *fi* मौना *adj* silent

मौनता maunatā *m* ... silence

मौनी [maunī] *m* ... basket used for carrying things on the head

मौर ... *m* ... bridegroom's crown

मौर्यी maurya *m* ... one who has ruled; Maurya

मौलाएब maulāeb *m* [fi] ... to wither; flowers to wither; fade

मौलिक [maulik] *fi* ... basic; ... fundamental; essential

मौलिक हक अधिकार maulik hak adhikar *m* ... basic fundamental rights

मौसम [mausam] *m* ... season; weather; climate

मौसम अवस्था [mausam avastha] *m* ... weather condition

मौसम भविष्यवाणी [mausam bhavishyavāṇī] *m* ... weather forecast

मौसम शास्त्र [mausam shastr] *m* ... climatology

मौसम स्थिति mausam sthiti *m* ... weather condition

मौसमविज्ञान mausamvigyān *m* ... weather lore

मौसमी [mausamī] *fi* ... seasonal; ... relating to weather

मौसमी फल mausami phal *m* ... various kinds of fruits

मौसमी विवरण mausami ... *m* ... weather report

मौसेरी बहन mausera bahan *f* ... maternal cousin sister

मौसेरा भाई mausera bhāī *m* ... maternal cousin brother

म्यांमार ... *m* ... Myanmar; Burma

म्याऊँ ... *m* ... cat's mewing

म्यान myān *m* ... sheath

म्लेच्छ mlech *m* ... [fi] ... foreigner; ... other than Hindus

य

यक्ष ... *m* ... demi-god; ... attendant of Kuber

यक्षराज ... *m* ... Kuber

यक्षिणी ... *f* ... female demi-god

यक्ष्मा ... *m* ... tuberculosis

यजमान ... *m* ... host; ... one who performs a yagya

यजुर्वेद ... *m* ... Yajurveda

यति ... *m* ... ascetic

यत्र ... *m* ... Jew

यहूदीवाद ... *m* ... Judaism

यात्रा ... *m* ... journey

याचना ... *m* ... request; ... begging

याचना करब yāchanā karab *m* [fi] ... to beg; to request

याचिका yāchikā *m* ... request; petition

यातना yātanā *m* ... distress; pain; torture

यातायात ... *m* ... transportation; ... transport

यात्रा ... *m* ... trip; ... pilgrimage

यात्रा करब yātrā karab *m* [fi] ... to travel; to journey

यात्रा वृत्तान्त yātrā vrittānt *m* ... travelogue; travel-diary

यात्रा संस्मरण yātrā sansmaran *m* ... travelogue

यात्री ... *m* ... traveller; pilgrim

यादृच्छिक ... *m* ... accidental; ... incidental

याद करब yād karab *m* [fi] ... to remember; to recollect

याद कराब देब yād karāeb *m* [fi] ... to remind

याद करायब yād karāyab *m* [fi] ... to remind

सप्तम विज्ञानम्

यदा द्विजोत्तमः श्रीमान् [illegible] तदा [illegible]

मार्गे पश्यति [illegible]

[illegible]

यदा [illegible]

[illegible]

यदाऽसौ [illegible]

यदा [illegible]

[illegible]

यदा [illegible]

[illegible]

यदा [illegible]

[

२

रहस्यमय द्वीप पर भूकंप का प्रभाव

रहस्यमयी (rahasyamayi) *adj.* रहस्य से भरा हुआ

रहस्यमय (rahasyamay) *adj.* रहस्य से युक्त

रहस्य (rahasya) *m.* छिपी हुई बात

रहस्योद्घाटन (rahasyodghatan) *m.* रहस्य को प्रकट करना

रहस्योद्घाटक (rahasyodghatak) *adj.* रहस्य खोलने वाला

रहस्यवाद (rahasyavad) *m.* रहस्यवाद

रहस्यवादी (rahasyavadi) *adj.* रहस्यवाद से संबंधित

रहस्यवादी (rahasyavadi) *m.* रहस्यवादी व्यक्ति

रहस्यात्मक (rahasyatmak) *adj.* रहस्यात्मक

रहस्यात्मकता (rahasyatmakta) *f.* रहस्यात्मकता

रहस्यात्मकतापूर्ण (rahasyatmaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकता से भरा हुआ

रहस्यात्मकतापूर्वक (rahasyatmaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकता के साथ

रहस्यात्मकतावाद (rahasyatmaktavad) *m.* रहस्यात्मकतावाद

रहस्यात्मकतावादी (rahasyatmaktavadi) *adj.* रहस्यात्मकतावाद से संबंधित

रहस्यात्मकतावादी (rahasyatmaktavadi) *m.* रहस्यात्मकतावादी व्यक्ति

रहस्यात्मकवाद (rahasyatmakvad) *m.* रहस्यात्मकवाद

रहस्यात्मकवादी (rahasyatmakvadi) *adj.* रहस्यात्मकवाद से संबंधित

रहस्यात्मकवादी (rahasyatmakvadi) *m.* रहस्यात्मकवादी व्यक्ति

रहस्यात्मकवादीपन (rahasyatmakvadipan) *m.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्ण (rahasyatmakvadipurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वक (rahasyatmakvadipurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकता (rahasyatmakvadipurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvakta) *f.* रहस्यात्मकवादीपन

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्ण (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurn) *adj.* रहस्यात्मकवादीपन से भरा हुआ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वक (rahasyatmakvadipurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvaktapurvak) *adv.* रहस्यात्मकवादीपन के साथ

रहस्यात्मकवादीपूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकतापूर्वकता (rahasyatmakvadipurvaktap

रविकांत [ravikānta] *पुं.* सूर्य का एक नाम।

रविकिरण [ravikiraṇa] *पुं.* सूर्य की किरण।

रविकीर्ति [ravikīrti] *पुं.* एक प्राचीन राजा।

रविकुमार [ravikumāra] *पुं.* सूर्य के पुत्र।

रविकुमारी [ravikumārī] *स्त्री.* सूर्य की पुत्री।

रविकेतु [ravikētu] *पुं.* केतु का एक नाम।

रविकेशी [ravikēśī] *स्त्री.* एक प्राचीन राजकुमारी।

रविक्रांत [ravikrānta] *पुं.* एक प्राचीन राजा।

रविक्षेत्र [ravikṣētra] *पुं.* सूर्य का क्षेत्र।

रविगति [ravigati] *स्त्री.* सूर्य की गति।

रविग्रह [ravigraha] *पुं.* सूर्य ग्रह।

रविचंद्र [ravicandra] *पुं.* सूर्य और चंद्रमा।

रविचक्र [ravicakra] *पुं.* सूर्य का मंडल।

रविचरण [ravicaraṇa] *पुं.* सूर्य का चरण।

रविचारी [ravicārī] *पुं.* सूर्य की गति।

रविजा [ravijā] *स्त्री.* यमुना नदी।

रविजात [ravijāta] *पुं.* सूर्य से उत्पन्न।

रविजाया [ravijāyā] *स्त्री.* सूर्य की पत्नी।

रविजीवन [ravijīvana] *पुं.* सूर्य का जीवन।

रविज्ञान [ravijñāna] *पुं.* सूर्य का ज्ञान।

रविज्योति [ravijyōti] *पुं.* सूर्य का प्रकाश।

रविज्वर [ravijvara] *पुं.* सूर्य का ज्वर।

रविज्वाला [ravijvālā] *स्त्री.* सूर्य की ज्वाला।

रविज्वालिनी [ravijvālinī] *स्त्री.* सूर्य की ज्वालिनी।

रविज्वालिनीकुमार [ravijvālinīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारी [ravijvālinīkumārī] *स्त्री.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री।

रविज्वालिनीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

रविज्वालिनीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमारीकुमार [ravijvālinīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumārīkumāra] *पुं.* सूर्य की ज्वालिनी की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री की पुत्री के पुत्र।

أبو الفتح، منصور بن عبد الرحمن الورداني، ٤٢، ١١٧

أبو نصر [انظر أيضًا] **أبو الفتح**، منصور بن عبد الرحمن الورداني

ल

नहु बहुब lahu bahab! *अ.क्रि.* to be cooked
नहु lahũ *वि.* खून
नाङ्रे lãi] *ना* पकेका भिजाई ... cooked husked rice
नाइटर lāiṭar] *ना* लाइटर *n.* lighter
नाइन [ā n, *ना* रेखा *n.* line
नाइन lāin *ना* बिद्युत् *n.* electricity
नाइन काट्ने lāin kāṭnē *अ.क्रि.* to draw a line
नाकाम lākām *वि.* असफल *adj.* unsuccessful
नाइलपट lāilapaṭ *ना* झ्यादा *n.* temple
साउडस्पीकर lāuḍaspīkar *ना* लाउडस्पिकर *n.* loudspeaker
साउन्डी lāuṇḍī *ना* साउन्डी *n.* laundry
लाएक lāēk *अ.क्रि.* to be employed
लाक्षणिक lākṣaṇik] *ना* (वि. लाक्षणिक *adj.* symbolical, implied, metaphorical
लाख lākh] *सं.* लाख *num.* lac *n.* thousands
लागत [lāgat] *ना.* खर्च *n.* cost, outlay, expenditure, cost price
लागति [lāgati] *ना.* मूल्य *n.* cost
लागनि [lāgani *ना* जनौ *n.* bundle of plough
लाग्नु lāgnu *अ.क्रि.* to be involved, work, be cursed, sit, feel offended, start
लाग्नु lāgnu *अ.क्रि.* to be lucky
लाग्ने lāgnē *वि.* लाग्ने (खर्की आदि) *adj.* unwanted, weak
लाग्ने रहुब (lāgnu rahab *अ.क्रि.* लागिरहनु *vi.* remain divorced
लागि [lāgi] *ना* interest *n.* relation, concern, duty, interest
लागि पर्ब [lāgi parab *अ.क्रि.* लाग्न पर्नु *vi.* to be obliged, forced
लागू lāgū] *वि.* लागू *adj.* applicable, in force
लागू पदार्थ [lāgū padārth] *ना.* लागू पदार्थ *n.* drugs
लागू पदार्थ सेवन गरब [lāgū padārth sēvan garab] *अ.क्रि.* लागू पदार्थ सेवन गर्नु *vi.* to take drugs
लाप्पादार्थ agupāsan *ना.* ... *n.* ...
लाघव aghava *ना* ... *n.* ...
लाङ्गुर lāgur *ना* ... *n.* ...
लाचार ... *वि.* ... *adj.* ...
लाज ... *ना* ... *n.* ...
लाज मरेर [lāj marēr *अ.क्रि.* ... *adj.* ...
लाज हाङ्ग [lāj hāgb *अ.क्रि.* ... *adj.* ...
लाञ्छना [lāñchanā] *वि.* कलङ्क
लाठी [lāṭhī] *ना* लाठी *n.* ...
लाडनि [lāḍani *ना* ... *n.* ...
लाडब lāḍab *अ.क्रि.* ...
लाना ... *ना* ... *n.* ...
लाना मारब ... *अ.क्रि.* ... knock with a ...
लाप ... *ना* ... *n.* ...
लाबदब ... *अ.क्रि.* ...
लाबदब ... *अ.क्रि.* ... *n.* ...
लाबदब ... *अ.क्रि.* ... *n.* ...
लाबदब ... *अ.क्रि.* ... *n

संक्षिप्त शब्दकोश

लिपि *n.* ...

लिपिक *n.* ...

लिपिकार *n.* ...

लिपिकारिता *n.* ...

लिपिकीय *adj.* ...

लिपिक्रम *n.* ...

लिपिचिह्न *n.* ...

लिपिज्ञान *n.* ...

लिपिदोष *n.* ...

लिपिपत्र *n.* ...

लिपिबद्ध *adj.* ...

लिपिभेद *n.* ...

लिपिमाला *n.* ...

लिपिविज्ञान *n.* ...

लिपिविशेषज्ञ *n.* ...

लिपिशास्त्र *n.* ...

लिपिसंकेत *n.* ...

लिपिसंग्रह *n.* ...

लिपिसंग्रहालय *n.* ...

लिपिसंशोधन *n.* ...

लिपिसंस्कार *n.* ...

लिपिसंस्कृति *n.* ...

लिपिसंहिता *n.* ...

लिपिसंहिताकरण *n.* ...

लिपिसंहिताकार *n.* ...

लिपिसंहिताकारिता *n.* ...

लिपिसंहिताकारीय *adj.* ...

लिपिसंहिताकारीयता *n.* ...

लिपिसंहिताकारीयतावाद *n.* ...

लिपिसंहिताकारीयतावादी *n.* ...

लिपिसंहिताकारीयतावादी शब्दकोश *n.* ...

सेब (sēb) *म* /सेब/ *n.* apple

सेबदार (sēbdār) *वि* /सेबदार/ *adj.* having apples

सेबुका (sēbukā) *स्त्री* /सेबुका/ *n.* a kind of bird

सेमल (sēmal) *पु* /सेमल/ *n.* silk cotton tree

सेमी (sēmī) *स्त्री* /सेमी/ *n.* a kind of bean

सेमेन्ट (sēmēnṭ) *पु* /सेमेन्ट/ *n.* cement

सेरो (sēro) *पु* /सेरो/ *n.* a unit of weight

सेलरी (sēlarī) *स्त्री* /सेलरी/ *n.* celery

सेवा (sēvā) *स्त्री* /सेवा/ *n.* service

सेवाकर (sēvākar) *पु* /सेवाकर/ *n.* service tax

सेवाग्राही (sēvāgrāhī) *पु* /सेवाग्राही/ *n.* client

सेवानिवृत्त (sēvānivṛtta) *वि* /सेवानिवृत्त/ *adj.* retired

सेवानिवृत्ति (sēvānivṛtti) *स्त्री* /सेवानिवृत्ति/ *n.* retirement

सेवानिवृत्ति भत्ता (sēvānivṛtti bhattā) *पु* /सेवानिवृत्ति भत्ता/ *n.* retirement allowance

सेवानिवृत्ति योजना (sēvānivṛtti yōjanā) *स्त्री* /सेवानिवृत्ति योजना/ *n.* retirement plan

सेवानिवृत्ति वेतन (sēvānivṛtti vētan) *पु* /सेवानिवृत्ति वेतन/ *n.* retirement salary

सेवानिवृत्ति सुविधा (sēvānivṛtti suvidhā) *स्त्री* /सेवानिवृत्ति सुविधा/ *n.* retirement benefit

सेवानिवृत्त हुनु (sēvānivṛtta hunu) *क्रि* /सेवानिवृत्त हुनु/ *v.* to retire

सेवाभाव (sēvābhāv) *पु* /सेवाभाव/ *n.* service attitude

सेवामूलक (sēvāmūlak) *वि* /सेवामूलक/ *adj.* service-oriented

सेवा शुल्क (sēvā śulka) *पु* /सेवा शुल्क/ *n.* service charge

सेवा सुविधा (sēvā suvidhā) *स्त्री* /सेवा सुविधा/ *n.* service facility

सेवित (sēvita) *वि* /सेवित/ *adj.* served

सेवी (sēvī) *वि* /सेवी/ *adj.* serving

सेवेनियम (sēvēniyam) *पु* /सेवेनियम/ *n.* a kind of medicine

सेस (sēs) *पु* /सेस/ *n.* cess

सेसमी (sēsamī) *स्त्री* /सेसमी/ *n.* sesame

सेहत (sēhat) *स्त्री* /सेहत/ *n.* health

सेहतमन्द (sēhatmand) *वि* /सेहतमन्द/ *adj.* healthy

सेही (sēhī) *स्त्री* /सेही/ *n.* porcupine

सैंतालिस (saintālis) *वि* /सैंतालिस/ *num.* forty-seven

सैंतीस (saintīs) *वि* /सैंतीस/ *num.* thirty-seven

सैकडौं (saikaḍauṁ) *वि* /सैकडौं/ *num.* hundreds

सैकडौंपटक (saikaḍauṁpaṭak) *क्रि वि* /सैकडौंपटक/ *adv.* hundreds of times

सैद्धान्तिक (saiddhāntik) *वि* /सैद्धान्तिक/ *adj.* theoretical

सैद्धान्तिक रूपमा (saiddhāntik rūpmā) *क्रि वि* /सैद्धान्तिक रूपमा/ *adv.* theoretically

सैन्य (sainya) *वि* /सैन्य/ *adj.* military

सैन्य अड्डा (sainya aḍḍā) *पु* /सैन्य अड्डा/ *n.* military base

सैन्य अधिकारी (sainya adhikārī) *पु* /सैन्य अधिकारी/ *n.* military officer

सैन्य अभ्यास (sainya abhyās) *पु* /सैन्य अभ्यास/ *n.* military exercise

सैन्य कारबाही (sainya kārbāhī) *स्त्री* /सैन्य कारबाही/ *n.* military action

सैन्य खर्च (sainya kharca) *पु* /सैन्य खर्च/ *n.* military expenditure

सैन्य गठबन्धन (sainya gaṭhbandhan) *पु* /सैन्य गठबन्धन/ *n.* military alliance

सैन्य जनरल (sainya janaral) *पु* /सैन्य जनरल/ *n.* military general

सैन्य जहाज (sainya jahāj) *पु* /सैन्य जहाज/ *n.* military ship

सैन्य तयारी (sainya tayārī) *स्त्री* /सैन्य तयारी/ *n.* military preparation

सैन्य तानाशाह (sainya tānāśāh) *पु* /सैन्य तानाशाह/ *n.* military dictator

सैन्य तालिम (sainya tālim) *स्त्री* /सैन्य तालिम/ *n.* military training

सैन्य दल (sainya dal) *पु* /सैन्य दल/ *n.* military force

सैन्य नेतृत्व (sainya netṛtva) *पु* /सैन्य नेतृत्व/ *n.* military leadership

सैन्य परिचालन (sainya paricālan) *पु* /सैन्य परिचालन/ *n.* military operation

सैन्य पोशाक (sainya pośāk) *पु* /सैन्य पोशाक/ *n.* military uniform

सैन्य प्रमुख (sainya pramukh) *पु* /सैन्य प्रमुख/ *n.* military chief

सैन्य बल (sainya bal) *पु* /सैन्य बल/ *n.* military force

सैन्य बेस (sainya bēs) *पु* /सैन्य बेस/ *n.* military base

सैन्य मामिला (sainya māmilā) *पु* /सैन्य मामिला/ *n.* military affairs

सैन्य मुख्यालय (sainya mukhyālaya) *पु* /सैन्य मुख्यालय/ *n.* military headquarters

सैन्य राज (sainya rāj) *पु* /सैन्य राज/ *n.* military rule

सैन्य विद्यालय (sainya vidyālaya) *पु* /सैन्य विद्यालय/ *n.* military school

सैन्य विमान (sainya vimān) *पु* /सैन्य विमान/ *n.* military aircraft

सैन्य विशेषज्ञ (sainya viśeṣajña) *पु* /सैन्य विशेषज्ञ/ *n.* military expert

सैन्य शक्ति (sainya śakti) *स्त्री* /सैन्य शक्ति/ *n.* military power

सैन्य सङ्गठन (sainya saṅgaṭhan) *पु* /सैन्य सङ्गठन/ *n.* military organization

सैन्य सहयोग (sainya sahayōg) *पु* /सैन्य सहयोग/ *n.* military cooperation

सैन्य सामग्री (sainya sāmagrī) *स्त्री* /सैन्य सामग्री/ *n.* military equipment

सैन्य सेवा (sainya sēvā) *स्त्री* /सैन्य सेवा/ *n.* military service

सैन्य हवाई अड्डा (sainya havāī aḍḍā) *पु* /सैन्य हवाई अड्डा/ *n.* military airport

सैन्य हेलिकप्टर (sainya hēlikaptar) *पु* /सैन्य हेलिकप्टर/ *n.* military helicopter

सैन्य हेलिकप्टर चालक (sainya hēlikaptar cālak) *पु* /सैन्य हेलिकप्टर चालक/ *n.* military helicopter pilot

सैन्य हेलिकप्टर पाइलट (sainya hēlikaptar pāilaṭ) *पु* /सैन्य हेलिकप्टर पाइलट/ *n.* military helicopter pilot

सैन्य हेलिकप्टर पाइलट चालक (sainya hēlikaptar pāilaṭ cālak) *पु* /सैन्य हेलिकप्टर पाइलट चालक/ *n.* military helicopter pilot

सैन्य हेलिकप्टर पाइलट चालक अधिकारी (sainya hēlikaptar pāilaṭ cālak adhikārī) *पु* /सैन्य हेलिकप्टर पाइलट चालक अधिकारी/ *n.* military helicopter pilot officer

सैन्य हेलिकप्टर पाइलट चालक अधिकारी प्रमुख (sainya hēlikaptar pāilaṭ cālak adhikārī pramukh) *पु* /सैन्य हेलिकप्टर पाइलट चालक अधिकारी प्रमुख/ *n.* military helicopter pilot officer chief

सोइलो (soilō) *म* /सोइलो/ *n.* boiling water

सोउने (sōune) *वि* /सोउने/ *adj.* sleeping

सोकेको (sōkēko) *वि* /सोकेको/ *adj.* soaked

सोखिन (sōkhin) *स्त्री* /सोखिन/ *n.* hobby

सोखिन (sōkhin) *वि* /सोखिन/ *adj.* hobbyist

सोच (sōc) *पु* /सोच/ *n.* thought

सोचनीय (sōcanīya) *वि* /सोचनीय/ *adj.* thinkable

सोचमग्न (sōcamagna) *वि* /सोचमग्न/ *adj.* thoughtful

सोचविचार (sōcavicār) *पु* /सोचविचार/ *n.* consideration

सोचाइ (sōcāi) *स्त्री* /सोचाइ/ *n.* thinking

सोचाइलाग्दो (sōcāilāgdō) *वि* /सोचाइलाग्दो/ *adj.* thinkable

सोचाइलाग्दो कुरा (sōcāilāgdō kurā) *पु* /सोचाइलाग्दो कुरा/ *n.* thinkable thing

सोचाइलाग्दो तरिका (sōcāilāgdō tarikā) *पु* /सोचाइलाग्दो तरिका/ *n.* thinkable way

सोचाइलाग्दो विषय (sōcāilāgdō viṣaya) *पु* /सोचाइलाग्दो विषय/ *n.* thinkable subject

सोचाइलाग्दो समय (sōcāilāgdō samaya) *पु* /सोचाइलाग्दो समय/ *n.* thinkable time

सोचाइलाग्दो स्थान (sōcāilāgdō sthān) *पु* /सोचाइलाग्दो स्थान/ *n.* thinkable place

सोचाइलाग्दो व्यक्ति (sōcāilāgdō vyakti) *पु* /सोचाइलाग्दो व्यक्ति/ *n.* thinkable person

सोचाइलाग्दो वस्तु (sōcāilāgdō vastu) *पु* /सोचाइलाग्दो वस्तु/ *n.* thinkable thing

सोचाइलाग्दो शब्द (sōcāilāgdō śabda) *पु* /सोचाइलाग्दो शब्द/ *n.* thinkable word

सोचाइलाग्दो संख्या (sōcāilāgdō saṅkhyā) *स्त्री* /सोचाइलाग्दो संख्या/ *n.* thinkable number

पुल

पुल संज्ञा पुं० [सं० पुल्] [स्त्री० अल्पा० पुलिया] ऊँचे स्थान पर बना हुआ मार्ग जो नदी, नाले या गड्ढे के ऊपर से होकर जाता है।

पुलकित वि० [सं०] रोमांचित; प्रसन्न।

पुलिंदा [पुलिन्दा] संज्ञा पुं० [फ़ा० पुलिंदह्] बँधा हुआ गट्ठर या बंडल।

पुलिस [पुलिस] संज्ञा स्त्री० [अं० पुलिस] शांति और व्यवस्था बनाए रखने वाला सशस्त्र बल।

पुलिसकर्मी [पुलिसकर्मी] संज्ञा पुं० पुलिस विभाग का कर्मचारी।

पुलिसिया [पुलिसिया] वि० पुलिस से संबंधित; पुलिस जैसा।

पुलिस्तान [पुलिस्तान] संज्ञा पुं० पुलिस का कार्यालय और निवास।

पुलिस्तानी [पुलिस्तानी] वि० पुलिस्तान से संबंधित।

पुलिस्तानी-अधिकारी [पुलिस्तानी-अधिकारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान का प्रमुख अधिकारी।

पुलिस्तानी-कर्मचारी [पुलिस्तानी-कर्मचारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान में काम करने वाला कर्मचारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय [पुलिस्तानी-कार्यालय] संज्ञा पुं० पुलिस्तान का कार्यालय।

पुलिस्तानी-कार्यालय-अधिकारी [पुलिस्तानी-कार्यालय-अधिकारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय का अधिकारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय-कर्मचारी [पुलिस्तानी-कार्यालय-कर्मचारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय में काम करने वाला कर्मचारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय-प्रमुख [पुलिस्तानी-कार्यालय-प्रमुख] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय का प्रमुख।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायक [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायक] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय का सहायक।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका] संज्ञा स्त्री० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-अधिकारी [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-अधिकारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका का अधिकारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-कर्मचारी [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-कर्मचारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका में काम करने वाला कर्मचारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-प्रमुख [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-प्रमुख] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका का प्रमुख।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायक [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायक] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका का सहायक।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका] संज्ञा स्त्री० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका की सहायिका।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-अधिकारी [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-अधिकारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका की सहायिका का अधिकारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-कर्मचारी [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-कर्मचारी] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका की सहायिका में काम करने वाला कर्मचारी।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-प्रमुख [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-प्रमुख] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका की सहायिका का प्रमुख।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-सहायक [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-सहायक] संज्ञा पुं० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका की सहायिका का सहायक।

पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-सहायिका [पुलिस्तानी-कार्यालय-सहायिका-सहायिका-सहायिका] संज्ञा स्त्री० पुलिस्तान के कार्यालय की सहायिका की सहायिका की सहायिका।

jo inhibition

वर्जन [varjan] *सं.* निषेध *n.* omission, prohibition

वर्जित [varjit] *वि.* वर्जित *adj.* prohibited, forbidden, taboo, banned, boycotted, abandoned, separated

वर्ण [varṇ] *सं.* (भाषि.) **वर्ण** *n.* (ling.) phoneme

वर्ण [varṇ] *सं.* जाति *n.* caste, race

वर्ण [varṇ] *सं.* **वर्ण** *n.* colour, hue

वर्ण विश्लेषण [varṇ viśleṣaṇ] *सं.* (भाषि.) **वर्ण विश्लेषण** *n.* (ling.) phonemic analysis

वर्णक्रम [varṇakram] *सं.* **वर्णक्रम** *n.* alphabetical order

वर्णक्रमिक कोश [varṇakramik kaś] *सं.* (भाषि.) **वर्णक्रमिक कोश** *n.* (ling.) alphabetic dictionary

वर्णन [varṇan] *सं.* **वर्णन** *n.* description, details

वर्णन करना [varṇan karnā] *स.क्रि.* वर्णन करना *v.t.* to describe, relate

वर्णनात्मक [varṇanātmak] *वि.* वर्णनात्मक *adj.* descriptive

वर्णनीय [varṇanīya] *वि.* वर्णनीय *adj.* worth describing

वर्णपट [varṇapaṭ] *सं.* **वर्णपट** *n.* spectrum

वर्णमाला [varṇamālā] *सं.* भाषि. वर्णमाला *n.* (ling.) phonemic inventory, alphabet, a primer, the first book of reading, a beginner's book

वर्णलोप [varṇalop] *सं.* (भाषि.) **वर्णलोप** *n.* (ling.) apostrophe

वर्णविज्ञान [varṇavijñān] *सं.* भाषि.) वर्णविज्ञान *n.* (ling.) phonology

वर्णविन्यास [varṇavin'yās] *सं.* हिज्जे *n.* orthography, spelling

वर्णशंकर [varṇaśaṅkar] *सं.* **वर्णशंकर** *n.* hybrid, cross breeding

वर्णात्मक [varṇātmak] *सं.* (भाषि.) **वर्णात्मक** *adj.* (ling.) alphabetic

वर्णात्मक लिपि [varṇātmak lipi] *सं.* भाषि. वर्णात्मक लिपि *n.* (ling.) alphabetic/segmental script

वर्णानुक्रम [varṇānukram] *हि.* भाषि. वर्णानुक्रम *adj.* (ling.) alphabetical order

वर्णित [varṇit] *वि.* वर्णित *adj.* described

वर्तन [vartan] *सं.* बर्तन *n.* metal utensils

वर्तनी [vartanī] *सं.* हिज्जे *n.* spelling

वर्तमान [vartamān] *वि.* वर्तमान *n.* present

वर्तमान काल [vartamān kāl] *सं.* (भाषि.) वर्तमान काल *n.* (gram.) present tense

वर्तुनि [vartuni] *सं.* भाषि. वर्तुनि *n.* dental consonant

वर्त्स्य [vartsya] *सं.* **वर्त्स्य** *n.* alveolar

वर्त्स्य घर्ष [vartsya ghar] *सं.* वर्त्स्य घर्ष *n.* alveolar grid

वर्त्स्य तालव्य [vartsya tālavya] *वि.* वर्त्स्य तालव्य *n.* phon. alveo-palatal

वर्त्स्य प्रदेश [vartsya pradeś] *सं.* वर्त्स्य प्रदेश *n.* alveolar zone

वर्त्स्य स्पर्श [art ya spary] *सं.* भाषि. वर्त्स्य स्पर्श *n.* (ling.) alveolar stop

वर्दी [vardī] *सं.* पोशाक *n.* uniform

वर्द्धन [vardhan] *सं.* वर्द्धन *n.* increase

वर्णन [varṇan] *सं.* विवरण *n.* description, details

वर्णन करना [varṇan karnā] *स.क्रि.* वर्णन करना *v.t.* to describe, relate

वर्ष [varṣ] *सं.* उम्र, वर्ष *n.* age

वर्षा [varṣā] *सं.* वर्षा *n.* rain

वर्षा ऋतु [varṣā ṛtu] *सं.* वर्षा ऋतु *n.* rainy season

वर्षाभाव [varṣābhāv] *सं.* सूखा *n.* drought

वर्षी [varṣī] *सं.* वार्षिक *n.* annual

वलयांश [valayāṁś] *सं.* खगो.) वलयांश *n.* (phon.) syllable

वलि [vali] *सं.* वलि *n.* fold

वलि चुम्बन [vali cumban] *सं.* हि. वलि चुम्बन *n.* (phon.) a place

वल्कि [valki] *सं.* भाषा वल्कि *n.* nasal

वश [vaś] *सं.* वश *n.* control, power, domination, power, command, authority

वशीकरण [vaśīkaraṇ] *सं.* वशीकरण *n.* enchantment, enchantment, bewitchment

वशीभूत [vaśībhut] *वि.* **वशीभूत** *adj.* subjugated, over-powered, subdued, enchanted

वसना [vasnā] *सं.* वसना *n.* submission

वसने [vasne] *सं.* वस्त्र *n.* cloth, garment

वसना [vasnā] *सं.* वसना *n.* spongy

वसना [vasnā] *सं.* वसना *n.* spongy

वसना [vasnā] *सं.* वसना *n.* spongy

वारण्ट *váraṇṭ* *n.* warrant

वारपार (vārapār) *क्रि.वि.* इस पार उस पार *adv.* across

वारम्वार (vāramvār) *क्रि.वि.* बारंबार, पटक पटक *adv.* repeatedly

वार्ड *vārḍ* *सं.पु.* वार्ड *n.* ward

वारिक (vārik) *सं.पु.* हकवाला *n.* kin

वाल्मीकि *vālmīki* *सं.पु.* वाल्मीकि *n.* the Valmiki

वार्ड (vārḍ) *सं.पु.* वॉर्ड *n.* ward

वार्षिक *vārṣik*, *वि.* वार्षिक *adj.* annual, yearly

वार्ता *vārtā*, *सं.पु.* वार्ता *n.* conversation, talk, dialogue

वार्ता शुरू करना *vārtā śurū karnā* *स.क्रि.* बात शुरू करना *v.t.* to begin conversation

वार्तालाप *vārtālāp* *सं.पु.* वार्तालाप *n.* talk, conversation, dialogue

वार्तालापिक व्यवहार *vārtālāpik vyavahār* *सं.पु.* वार्तालापिक व्यवहार *n.* conversational behaviour

वार्षिक (vārṣik) *वि.* वार्षिक *adj.* annual, yearly

वार्षिक परीक्षा *vārṣik parīkṣā* *सं.स्त्री.* वार्षिक परीक्षा *n.* annual examination

वार्षिक पुनर्नियुक्ति *vārṣik punarniyukti* *सं.स्त्री.* वार्षिक पुनर्नियुक्ति *n.* annual reappointment

वार्षिकी *vārṣikī* *सं.स्त्री.* वार्षिकी *n.* anniversary

वार्षिकोत्सव *vārṣikotsava* *सं.पु.* वार्षिकोत्सव *n.* anniversary

वाल (vāl) *सं.पु.* केस *n.* hair

वाष्प *vāṣp* *सं.पु.* वाष्प *n.* vapour

वाष्पनौका (vāṣpanaukā) *सं.स्त्री.* वाष्पनौका *n.* steamer

वाष्पीभवन *vāṣpībhavan* *सं.पु.* वाष्पीभवन *n.* evaporation

वास *vās* *सं.पु.* बसावट *n.* habitation

वासगृह *vāsagṛh* *सं.पु.* वासगृह *n.* residence

वासना *vāsanā* *सं.स्त्री.* वासना *n.* scent

वासना *vāsanā* *सं.स्त्री.* वासना *n.* sensual desire, craving, urge

वासभूमि *vāsabhūmi* *सं.स्त्री.* देखें ईहू

वासर *vāsar* *सं.पु.* देखें *n.* day

वासस्थान *vāsasthān* *सं.पु.* वासस्थान *n.* residence, residence

वासा (vāsā) *सं.पु.* वासस्थान *n.* living place

वासित *vāsit* *वि.* सुगंधित *adj.* perfumed

वासि *vāsi* *सं.पु.* वासिका *n.* residence

वासी *vāsī* *सं.पु.* वासी *n.* resident, inhabitant

वास्तव *vāstava* *सं.पु.* वास्तव *n.* reality, truth

वास्तवमें *vāstavmẽ*, *क्रि.वि.* वास्तवमें *adv.* indeed, if course, in fact, in reality, in a manner of speaking

वास्तविक (vāstavik) *वि.* वास्तविक *adj.* actual, real, true, real, genuine, essential

वास्तविकता *vāstavikatā* *सं.स्त्री.* वास्तविकता *n.* reality

वास्तविकता अधिनियम *vāstavikatā adhiniyam* *सं.पु.* वास्तविकता अधिनियम *n.* law of reality

वास्ता *vāstā* *सं.पु.* वास्ता *n.* care, concern, interest

वास्ता करना *vāstā karnā* *स.क्रि.* वास्ता करना *v.t.* to take care of, to

वास्तु *vāstu* *सं.पु.* वास्तु *n.* architecture

वास्तुकार *vāstukār* *सं.पु.* वास्तुकार *n.* architect

वास्ते *vāste* *सं.पु.* के वास्ते *n.* in order to

वाहु *vāhu*, *हिन्दी.* वाहु *suf.* Adj.

वाहक *vāhak* *सं.पु.* वाहक *n.* porter, carrier

वाहन *vāhan*, *सं.पु.* वाहन, गाड़ी *n.* carriage, vehicle

वाहिनी (vāhinī) *सं.स्त्री.* वाहिनी *n.* brigade

वाहियात *vāhiyāt*, *वि.* वाहियात *adj.* unnecessary, nonsensical

वाह्य *vāhya* *वि.* वाह्य *adj.* external, outer, foreign

वाह्य वेदान्त *vāhya vedānt* *सं.पु.* वाह्य वेदान्त *n.* exobiology

वि- *vi-* *पूर्व.वि.* वि- *pre.* difference, contrast, negation, excellence, division

वि *vi* *सं.पु.* वि *n.* bird

विकट *vikaṭ* *वि.* विकट *adj.* monstrous, unmanageable, terrible

विकल्प *vikalpa* *सं.पु.* विकल्प *n.* possibility, alternative

विकरण *vikaraṇ* *सं.पु.* विकरण *n.* radiation

विकराल *vikarāl* *वि.* भयानक

विकर्ण *vikarṇ* *सं.पु.* (क्रीकेट) *n.* sports

विकर्ण (vikarṇ) *सं.पु.* (क्रीकेट) दाहिने हाथ से बाएं ओर जाने वाला *n.* (cricket) batsman

विकर्षण (vikarṣaṇ) *सं.पु.* विकर्षण *n.* repulsion

विकल *vikal* *वि.* व्याकुल *adj.* miserable, depressed, deceased

विकलांग *vikalāṅg* *वि.* अपाहिज *adj.* crippled, invalid

विकलांग *vikalāṅg* *वि.* विकलांग *adj.* disabled, weak, invalid

विकल्प *vikalp* *सं.पु.* विकल्प *n.* alternative, option, choice, remedy

विकल्पी कर्ति *vikalpī karti* *सं.पु.* विकल्पी कर्ति *n.* [illegible]

विकसित *vikasit* *वि.* विकसित *adj.* advanced, developed, developed

विकसित भाषा *vikasit bhāṣā* *सं.स्त्री.* विकसित भाषा *n.* [illegible] developed language

विकसित राष्ट्र (vikasit rāṣṭr) *सं.पु.* विकसित राष्ट्र *n.* a developed nation

विकार *vikār* *सं.पु.* विकार *n.* [illegible]

विकारी (vikārī) *वि.* [illegible] *adj.* [illegible] declinable

विकास *vikās* *सं.पु.* विकास *n.* [illegible]

विकास *vikās* *सं.पु.* विकास *n.* development, [illegible]

विकास कार्य *vikās kārya* *सं.पु.* विकास कार्य *n.* [illegible]

विकास क्षेत्र *vikās kṣetr* *सं.पु.* विकास क्षेत्र *n.* [illegible]

विकास मद्दत *vikās maddat* *सं.पु.* विकास मद्दत *n.* [illegible]

विकास समिति (vikās samiti) *सं.पु.* विकास समिति *n.* development committee

विकास होएब *vikās hoeb* *अ.क्रि.* विकास होएब *v.i.* to develop, to grow

विकासवाद (vikāsvād) *सं.पु.* विकासवाद *n.* evolutionism

विकासशील *vikāsśīl* *वि.* विकासशील *adj.* developing

विकासशील राष्ट्र *vikāsśīl rāṣṭr* *सं.पु.* विकासशील राष्ट्र *n.* a developing nation

विकिरण *vikiraṇ* *सं.पु.* (विज्ञान) विकिरण *n.* [illegible]

विकृत (vikṛt) *वि.* विकृत *adj.* mutated, disfigured, perverted

विकृत अवस्था *vikṛt avasthā* *सं.स्त्री.* विकृत अवस्था *n.* distorted state

विकृत उत्तेजना *vikṛt uttejnā* *सं.स्त्री.* विकृत उत्तेजना *n.* perverted stimulation

विकृत निद्रा *vikṛt nidrā* *सं.स्त्री.* विकृत निद्रा *n.* lethargy

विकृत विष *vikṛt viṣ* *सं.पु.* विकृत विष *n.* [illegible] hypochondria

विकृति (vikṛti) *सं.स्त्री.* विकृति *n.* dysfunction, abberation, perversion

विकेट *vikeṭ* *सं.पु.* विकेट *n.* wicket

विकेन्द्र *vikendr* *सं.पु.* विकेन्द्र *n.* eccentric decentration

विकेन्द्रित *vikendrit* *वि.* विकेन्द्रित *adj.* decentralized

विकेन्द्रीकरण (vikendrīkaraṇ) *सं.पु.* विकेन्द्रीकरण *n.* decentralisation

विक्रम (vikram) *सं.पु.* वीरता *n.* prowess, valour

विक्रय (vikraya) *सं.पु.* बिक्री *n.* sale

विक्रान्त *vikrānt* *वि.* [illegible] *adj.* vacant

बिक्री *vikrī* *सं.स्त्री.* बिक्री *n.* sale

विक्रेता *vikretā* *सं.पु.* विक्रेता *n.* seller, [illegible]

विक्षत *vikṣat* *वि.* विक्षत *adj.* damaged, wounded

विक्षिप्त *vikṣipta* *वि.* विक्षिप्त *adj.* insane, mad

विक्षुब्ध *vikṣubdh* *वि.* विक्षुब्ध *adj.* annoyed,

विक्षोभ [vikṣobh] *ना.* विक्षोभ *n.* agitation, disturbance

विख्यात [vikhyāt] *वि.* विख्यात *adj.* famous

विगत [vigat] *वि.* विगत *adj.* past

विग्रह [vigrah] *ना.* विग्रह *n.* battle, quarrel

विघटन vighaṭan *ना.* विघटन *n.* dissolution

विघटनकारी [vighaṭanakārī] *वि.* विघटनकारी *adj.* disruptive

विघटनीय [vighaṭanīya, *वि.* विघटनीय *adj.* decomposable

विघटित [vighaṭit] *वि.* विघटित *adj.* dissolved

विघ्न [vighn] *ना.* रोकावट *n.* interruption, disturbance

विचरण [vicaran] *ना.* विचरण *n.* wandering, roaming

विचरण गर्नु [vicaraṇ garnu] *क्रि.* विचरण गर्नु *vt.* to wander, roam about

विचरणशील vicaraṇśīl *ना.* विचरणशील *n.* ambulatory

विचलन [vicalan] *ना.* विचलन *n.* deviation, rambling

विचलित [vicalit] *वि.* विचलित *adj.* deviated, upset

विचलित हुनु vicalit hunu *क्रि.* विचलित हुनु *vi.* to deviate

विचार [vicār] *ना.* सोचाइ *n.* opinion, idea, thought, consideration

विचार गर्नु vicār garnu *क्रि.* विचार गर्नु *vt.* to consider, think, behave properly

विचार लास vicār lās *ना.* विचार लास *n.* think tank

विचार राख्नु vicār rākhnu *क्रि.* विचार राख्नु *vt.* to tell/have an opinion, hold a view, have a perspective

विचारणीय vicāraṇīya *वि.* विचारणीय *adj.* worth considering

विचारधारा [vicāradhārā] *ना.* विचारधारा *n.* ideology

विचारपूर्वक [vicārapūrvak] *वि.* विचारपूर्वक *adv.* thoughtfully, reasonably, wisely

विचारप्रक्रिया [vicārapraṇkriyā] *ना.* विचार प्रक्रिया *n.* thinking process

विचारेर्नु [vicārnu] *क्रि.* विचार्नु *vt.* to consider, think

विचार-विमर्श vicār-vimarś *ना.* विचार विमर्श *n.* exchange of ideas, discussion

विचारशिक्षण vicāraśikṣaṇ *ना.* विचारशिक्षण *n.* brainstorm

विचारशून्य vicāraśunya *वि.* विचारशून्य *adj.* heedless

विचारहीनता vicārahīnatā *ना.* अविचार

विचारात्मक vicārātmak *वि.* विचारात्मक *adj.* thoughtful

विचारार्थ vicārārth *वि.* विचारार्थ *adj.* under consideration

विचारी [vicārī] *ना.* (प्रशासन) विचारी *n.* surrounding area

विचित्र [vicitra] *वि.* अनौठो *adj.* strange, odd, bizarre, peculiar, weird

विच्छिन्न [vicchinn] *वि.* विच्छिन्न *adj.* interrupted

विच्छिन्नता [vicchinnatā] *ना.* विच्छिन्नता *n.* uninterruption, continuity

विच्छेद [vicched] *ना.* विच्छेद *n.* [illegible]

विच्छेदक [vicchedak] *ना.* विच्छेदक *n.* anatomy

विच्छेदन [vicchedan] *ना.* विच्छेदन *n.* separation, dissection

विच्छेद्य [vicchedya] *वि.* विच्छेद्य *adj.* separable, resolvable, breakable

विजृम्भ [vijṛmbh] *ना.* विजृम्भ *n.* break up

विजौना [vijaunā] *ना.* विजौना *n.* heaven

विजय [vijay] *ना.* विजय *n.* victory, conquest

विजयादशमी [vijayādaśamī] *ना.* विजयादशमी *n.* Vijayadashami

विजयी [vijayī] *वि.* विजयी *adj.* victorious, winning

विजारि [vijāri] *वि.* विजारि *adj.* [illegible] upon, spoiled, broken, strange

विजित [vijit] *वि.* विजित *adj.* subdued, defeated

विजेता [vijetā] *ना.* विजेता *n.* winner

विजय [vijay] *वि.* विजय *adj.* conquerable

विजार [vijār] *ना.* दुखित *adj.* wretched

विज्ञ [vij] *ना.* विज्ञ *n.* expert, specialist

विज्ञप्ति [vijñapti] *ना.* [illegible] *n.* announcement

विज्ञान [vijñān] *ना.* विज्ञान *n.* science

विज्ञापन [vijñapan] *ना.* विज्ञापन *n.* advertisement, publicity

विज्ञ [vijña] *ना.* विज्ञ *n.* [illegible]

विडम्बना [vidambana] *ना.* विडम्बना *n.* mockery, awkward position

विडम्बना [viḍaṃbna] *ना.* कडेरुक विडम्बना *n.* basic argument

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *adj.* one who makes some argument

विडम्बक [viḍambak] *वि.* विडम्बक *adj.* contributor

विडम्बन [viḍaṃbaṇ] *ना.* (अंग) विडम्बन *n.* co-distribution

विडम्बन गर्नु [viḍaṃbaṇ garnu] *क्रि.* विडम्बन गर्नु *vt.* to contribute

विडम्बन पक्ष [viḍaṃbaṇ pakṣ] *ना.* विडम्बन पक्ष *n.* compulsive aspect

विडम्बनीय [viḍaṃbanīya] *वि.* विडम्बनीय *adj.* conceivable

विडम्बनीय वस्तु viḍaṃbanīya vastu *ना.* विडम्बनीय वस्तु *n.* desirable article

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *n.* counter-argument

विडम्बी [viḍaṃbī] *वि.* विडम्बी *adj.* distributed

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *n.* [illegible]

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *n.* finance

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *n.* [illegible]

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *n.* local

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *n.* known person

विडम्बी [viḍambī] *ना.* विडम्बी *adj.* [illegible]

विदग्धता [vidagdhatā] *ना.* समझदारी *n.* acumen

विदा [vidā] *ना.* विदा *n.* adieu, departure, leave, [illegible]

विदा हुनु [vidā hunu] *क्रि.* विदा हुनु *vi.* to depart, go off

विदाइ [vidāi] *ना.* प्रस्थान *n.* departure, seeing off, sending off

विदाकारी [vidākārī] *ना.* विदाकारी (महिला) *n.* female bidding farewell

विदित [vidit] *वि.* विदित *adj.* known, informed, [illegible]

विदीर्ण vidīrṇ] *वि.* क्षतिग्रस्त *adj.* torn

विदुर [vidur] *ना.* विदुर *n.* an intelligent person

विदूषक [vidūṣak] *ना.* विदूषक *n.* joker

विदुषी [vidūṣī] *ना.* विदुषी *n.* a learned woman

विदूषक vidūṣak] *ना.* विदूषक *n.* jester, clown

विदेश [videś] *ना.* विदेश *n.* a foreign country

विदेश जाउनु [videś jāunu] *क्रि.* विदेश जानु *vi.* to go abroad

विदेशी [videśī] *ना.* विदेशी *n.* a foreigner

विदेशी चलन [videśī calan] *ना.* विदेशी चलन *n.* foreign custom

विदेशी भाषा [videśī bhāṣā] *ना.* विदेशी भाषा *n.* a foreign language

विदेशी मुद्रा videśī mudrā *ना.* विदेशी मुद्रा *n.* a foreign currency

विदेशी शब्द [videśī śabd] *ना.* विदेशी शब्द *n.* alien word

विदेह [videh] *ना.* विदेह *n.* a bodyless person, a mythical king of Mithila, also Janak

विद्यमान vidyaman *वि.* विद्यमान *adj.* present, existing, extant

विद्या [vidyā] *ना.* विद्या *n.* study, knowledge, learning

विद्यापीठ [vidyāpīṭh] *ना.* विद्यापीठ *n.* a learning center, campus, school

विद्यार्थी vidyārthī *ना.* विद्यार्थी *n.* student, pupil, disciple

विद्यालय vidyālaya *ना.* पाठशाला *n.* school

विद्युत vidyut *ना.* बिजुली *n.* electricity

विद्युत उत्पादन [vidyut utpādan *ना.* विद्युत उत्पादन *n.* electric generation

विद्युत चालकीय यन्त्र vidyut cālakīya yantra *ना.* विद्युत चालकीय यन्त्र *n.* current appliance

विद्युत परिषद vidyut parishath *ना.* विद्युत परिषद *n.* electric council

विद्युत परिमाणमापक vidyut parimāṇmāpak *सं.* विद्युत परिमाणमापक *n.* electrical gauge

विद्युत प्रवाहमापक vidyut pravāhmāpak *सं.* विद्युत प्रवाहमापक *n.* voltmeter

विद्युत प्रसारण vidyut prasāraṇ *सं.* विद्युत प्रसारण *n.* transmission of electricity

विद्युत प्राधिकरण (vidyut prādhikaraṇ *सं.* विद्युत प्राधिकरण *n.* electricity authority

विद्युतीय (vidyutīya) *हिं.* विद्युतीय *adj.* electric, electrical

विद्युत्‌शास्त्र vidyutśāstra *सं.* विद्युत्‌शास्त्र *n.* electronics

विद्युत्‌धारा (vidyutdhārā *सं.* विद्युत्‌धारा *n.* electric current

विद्रोह (vidrōh) *सं.* विद्रोह *n.* an uprising, rebellion

विद्रोह करना (vidroh karnā) *सं.* क्रि. विद्रोह करना *vt.* to rebel

विद्रोही (vidrōhī) *हिं.* विद्रोही *adj.* rebellious, revolutionary, defiant, unruly, disobedient

विद्वत्‌वृत्ति vidvattvṛtti *सं.* विद्वत्‌वृत्ति *n.* scholarship

विद्वत्ता vidvattā *सं.* विद्वत्ता *n.* scholarship

विद्वान्‌ vidvān *सं.* विद्वान् *n.* scholar

विद्वेष (vidvēṣ) *सं.* विद्वेष *n.* hatred, malice

विध (vidh *सं.* विध *n.* ritual

विधर्मी (vidharmī) *सं.* विधर्मी *n.* heathen

विधवा vidhavā *सं.* विधवा *n.* widow

विधा (vidhā) *सं.* विधा *n.* a subject, a branch of knowledge

विधाता vidhātā *सं.* ईश्वर *n.* God, the Creator

विधान (vidhān) *सं.* विधान *n.* regulation, law

विधान परिषद्‌ (vidhān pariṣad) *सं.* संविधान सभा *n.* constituent assembly

विधान सभा (vidhān sabhā) *सं.* विधान सभा *n.* legislature

विधायक (vidhāyak) *हिं.* विधायक *m.* a member of legislature

विधि (vidhi *सं.* विधि *n.* method, rule, law, way, means

विधिकरी (vidhikarī *सं.* विधिकरी *n.* a woman who helps brides with necessary accessories

विधिपूर्वक (vidhipūrvak *हिं.* विधिपूर्वक *adv.* methodically

विधिवत (vidhivat *सं.* विधिवत् *adv.* duly

विधुर (vidhur *सं.* विधुर *n.* widow

विधेय (vidhēya *सं.* (वि.) विधेय *n.* given problem

विधेयक विधेयक (vidhēyak vidheyā *सं.* पुं. विधेयक, विधेया *n.* (gram.) predicate

विध्वंस (vidhvaṃs *सं.* विध्वंस *n.* great destruction

विनय (vinay *सं.* विनय *n.* courtesy, humble request, prayer

विना (binā *हिंदी* बिना *prep.* without

विनाशकारक कारक (vināśkārak kārak *सं.* अपादान कारक *n.* ablative case

विनाशकारी कारक (vināśkārī kārak *सं.* अपादान कारक *n.* ablative case

विनाश (vināś *सं.* विनाश *n.* disaster, destruction

विनाशक (vināśak *सं.* विनाशक *n.* destroyer

विनाशकारी (vināśkārī *सं.* विनाशकारी *adj.* destructive

विनित (vinit *हिं.* विनत *adj.* bent down

विनिमय (vinimaya *सं.* बदल-बदल

विनिमेय (vinimēya) *हिं.* विनिमेय *n.* exchangeable

विनियोग (viniyōg) *सं.* विनियोग *n.* appropriation

विनियोजन (viniyōjan *सं.* विनियोजन *n.* appropriation, investment

विनम्र (vinamra *सं.* विनम्र *adj.* humble, polite

विनाद (vinōd *सं.* विनोद *n.* amusement, entertainment

विनोदी (vinōdī *सं.* विनोदी *n.* a humorous person

विन्‍यासक (vinyāsak *सं.* विन्यासक *n.* arrangement

विन्यासक (vinyāsak *सं.* विन्यासक *n.* composer

विपक्ष (vipakṣ *सं.* विपक्ष *n.* opposition

विपक्षी (vipakṣī *सं.* विपक्षी *n.* opponent

विपत्ति (vipatti *सं.* विपत्ति *n.* misfortune, misery

विपना (vipanā *सं.* विपना *n.* wakefulness

विपन्न (vipanna *हिं.* विपन्न *adj.* poor

विपत्ति इत्तजना (vipatti uttejnā *सं.* विपत्ति उत्तेजना *n.* provocation

विपरित तरफ (viparīt taraph *सं.* विपरीत दिशा *n.* opposite direction

विपरित (viparīt *हिं.* विपरीत *adj.* opposite, reverse, adverse

विपरित गति (viparīt gati *सं.* विपरीत गति *n.* retrograde

विपरित में (viparītmē *हिं.* विपरीतमें *adv.* on the contrary

विपरितबोधक (viparītbōdhak *हिं.* विपरीतबोधक *adj.* contrastive

विपरीतार्थक (viparītarthak *सं.* अर्थ विपरीतार्थक *n.* antonym

विपर्यय (viparyaya) *हिं.* विपर्यय *adj.* absolute opposite, reversed

विपर्यायवाची (viparyāyvācī *सं.* विपर्यायवाची *n.* anagram

विपर्यास (viparyās *सं.* विपर्यास *n.* change, reverse

विपिन (vipin *सं.* वृक्षवाटी *n.* a wood, a great garden, a grove

विपुल (vipul *हिं.* विपुल *adj.* large, extensive, broad, wide

विश्लेषण (viślēṣaṇ *सं.* विश्लेषण *n.* analysis, analyzing, testing

विश्लेषक (viślēṣak *हिं.* विश्लेषक *adj.* analytic

विश्लेषक प्रक्रिया (viślēṣak prakṣēṣ *सं.* विश्लेषक प्रक्रिया *n.* analytic language

विश्लेषक स्वर (viślēṣak svar *सं.* (भाषि.) विश्लेषक स्वर *n.* (ling.) analytic vowel

विप्लव (viplav *सं.* क्रांति *n.* revolution

विफर (vibhar *सं.* विस्फोट *n.* small pox

विफल (viphal *हिं.* विफल *adj.* unsuccessful, unproductive

विवेचना (vivēcanā *सं.* विवेचना *n.* interpretation

विभक्त (vibhakt *हिं.* विभक्त *adj.* divided, separate, discrete

विभक्ति (vibhakti *सं.* (व्या.) विभक्ति *n.* (gram.) case marking ending

विभक्ति कारक (vibhakti kārak *सं.* (भाषि.) विभक्ति कारक *n.* (ling.) case form)

विभत्स (vibhats *हिं.* विभत्स *adj.* gruesome, horrible, horrible

विभत्स हत्या (vibhats hatyā *सं.* वीभत्स हत्या *n.* gruesome murder

विभा (vibhā) *सं.* विभा *n.* splendour

विभाग (vibhāg *सं.* विभाग *n.* department, agency, division

विभाजक (vibhājak) *हिं.* विभाजक *adj.* divisive, demarcation, dividing

विभाजन (vibhājan) *सं.* विभाजन *n.* division, breaking, separation, partition, section

विभाजित (vibhājit *हिं.* विभाजित *adj.* divided, separated

विभाजित करना (vibhājit karnā *सं.* क्रि. बाँटना *vt.* to divide, separate

विभाज्य [vibhājya] *हि.* विभाज्य *adj.* divisible partible, separable

विभाज्यता [vibhājyatā] *सं.* विभाज्यता *n.* divisibility

विभिन्न [vibhinn] *हि.* विभिन्न *adj.* different

विभिन्नता [vibhinnatā] *सं.* विभिन्नता *n.* difference

विभूति [vibhūti] *सं.* विभूति *n.* sacred ashes

विभूषण [vibhūṣaṇ] *सं.* भूषण *n.* decoration, medal

विभेद vibhēd *सं.* विभेदन *n.* differentiation

विभेदक अभिलक्षण vibhēdak abhilakṣaṇ *सं.* अर्थि. विभेदक अभिलक्षण *n.* (ling.) distinctive features

विभेद्य [vibhēdya] *हि.* विभाज्य *adj.* separable

विभोर [vibhōr] *हि.* विभोर *adj.* inspired overwhelmed

विमत [vimat] *हि.* विमत *adj.* opposed, dissenting

विमति [vumati] *सं.* मतभेद *n.* disagreement, dissent

विमर्श [vimarś] *सं.* विमर्श *n.* consideration discussion

विमल [vimal] *हि.* स्वच्छ *adj.* clean, spotless

विमा vimā] *सं.* विमा *n.* insurance

विमान [vimān] *सं.* विमान *n.* aeroplane

विमान स्थल [vimān sthal] *सं.* विमान स्थल *n.* airport terminus

विमानस्थल [vimānasthal] *सं.* विमानस्थल *n.* airport

बिमार [vimār *हि.* बिमार *adj.* sick, ill, indisposed

बिमारी [vimārī] *सं.* बिमारी *n.* sickness, illness

विमार्ग गमन [vimārg gaman] *सं.* विचलन *n.* deflection, wrong course, evil conduct

विमुक्त [vimukt] *सं.* विमुक्त *adj.* released, liberated

विमुख [vimukh] *हि.* विमुख *adj.* averse, opposed, unwilling

विमुखता [vimukhatā] *सं.* विमुखता *n.* aversion, indifference

विमुग्ध [vimugdh] *हि.* मन्त्रमुग्ध *adj.* charmed

विमुद् [vimud] *हि.* प्रसन्नचित्त *adj.* pensive *n.* a.

विमोचन [vimōcan] *सं.* विमोचन *n.* release

विमोचित [vimoc] *हि.* विमोचित *adj.* released launched

विया [viyā] *सं.* विदा *n.* seed

वियोग [viyōg] *सं.* वियोग *n.* feeling of break up separation

वियोगान्त [viyōgānt] *सं.* वियोगान्त (नाटक) *n.* play tragedy

वियोगान्त नाटक viyōgānatāk *सं.* वियोगान्त नाटक *n.* tragedy

वियोजक संयोजक viyōjak sanyōjak *सं.* (अर्थि.) वियोजक संयोजक *n.* (ling.) disjunctive conjunction

वियोजन [viyōjan] *सं.* अपघटन *n.* isolation disjunction

वियोज्य [viyōjya] *हि.* वियोज्य *adj.* separable

विरक्त [virakt] *हि.* विरक्त *adj.* indifferent

विरक्ति virakti *हि.* विरक्ति *adj.* having uninteresting, dull, repulsive

विरचित [viracit] *हि.* विरचित *adj.* composed authored

विरलता [viralatā] *सं.* विरलता *n.* rarity

विरलपना [viralapanā] *सं.* विरलपना *n.* rarity

विरले virale *हि.* दुर्लभ *adj.* rare sparse

विरले [virale] *हि.* विरले *adj.* rare

विरह virah, *सं.* विरह *n.* bereavement

विराग [virāg, *सं.* विराग *n.* lack of interest detachment

विराजब [virājab] *सं.* हि. विराजना *v.* to sit gracefully

विराजमान [virājamān] *सं.* विराजमान *adj.* sitting gracefully

विराजित [virājit] *हि.* विराजित *adj.* settled, situated, present

विरार virār] *हि.* विरार *adj.* enormous, grand

विराम [virām] *सं.* विराम *n.* pause

विरुद्ध [virudh] *हि.* विरुद्ध *adj.* opposed

विरुद्धार्थक virudhārthak *हि.* अर्थि. विरुद्धार्थक *adj.* (ling.) antonymous

विरुद्ध virudh *सं.* हि. विरुद्ध *adj.* hostile opposite

विरूप [virūp] *हि.* विरूप *adj.* deformed

विरूपन virūpan *सं.* विरूपण *n.* (med.) deformation

विरोध virodh *सं.* विरोध *n.* protest opposition opposite direction

विरोध करब virodh karab *सं.* हि. विरोध करना *v.* to protest oppose, object

विरोधवाचक संयोजक virōdhavāk sanyōjak *सं.* अर्थि. विरोधवाचक संयोजक *n.* (gram.) adversative conjunction

विरोधवाचक समुच्चयबोधक virōdhavāk samuccayabōdhak *सं.* अर्थि. विरोधवाचक समुच्चयबोधक *n.* (gram.) adversative conjunction

विरोधाभास virōdhābhās *सं.* विरोधाभास *n.* paradox contradiction contra

विरोधार्थ virōdhārth *सं.* अर्थि. विरोधार्थ *n.* (ling.) antonym

विरोधी virōdhī *हि.* विरोधी *adj.* adversary opponent

विर्य धैनी virya dhainī *सं.* वीर्यधैनी *n.* seminal vesicle

विर्य बाहिनी नली virya bāhinī nalī *सं.* वीर्य बाहिनी नली *n.* ejaculatory duct

विलक्षण vilakṣaṇ *हि.* विलक्षण *adj.* special exquisite excellent elegant

विलक्षण रचना vilakṣaṇ racanā *सं.* विलक्षण रचना *n.* unusual creation

विलम्ब [vilamb] *सं.* विलम्ब *n.* delay, late procrastination

विलय [vilaya] *सं.* विलय *n.* dissolving, dissolution

विलयन [vilayan] *सं.* विलयन *n.* absorption

विलयब vilay *सं.* हि. लयब होना *v.* to vanish disappear

विलाप [vilāp] *सं.* क्रन्दनी *n.* lamentation mourning

विलाप करब [vilāp karab] *सं.* हि. विलाप करना *v.* to lament

विलाप गीत [vilāp gīt] *सं.* (सा.) शोकगीत *n.* (lit.) elegy

विलास [vilās] *सं.* विलास *n.* luxury pleasure

विलासिता [vilāsitā] *सं.* विलासिता *n.* luxury

विलासी [vilāsī] *हि.* विलासी *adj.* luxurious

विलीन [vilīn] *हि.* विलीन *adj.* merged

विलुप्त [vilupt] *हि.* विलुप्त *adj.* disappeared vanished

विलोचन vilōcan *सं.* दृष्टि *n.* eyesight

विलोम vilōm *सं.* विलोम *n.* reverse opposite opposed object

विवर vivar *सं.* विवर *n.* cavity

विवर मर्षण vivar marṣaṇ *सं.* विवर मर्षण *n.* cavernosum

विवर विकोच vivar vikōc *सं.* विवर विकोच *n.* cavernous structure

विवरण vivaran *सं.* विवरण *n.* description account details narration

विवरणी vivaraṇī *सं.* विवरणी *n.* report

विवर्ण vivarṇ *हि.* विवर्ण *adj.* pale faded

विवर्त [vivart *सं.* विवर्त *n.* metamorphosis transformation

विवर्धन [vivardhan *सं.* विवृद्धि *n.* augment ng easing enlargement

विवश [vivaś] *हि.* लाचार *adj.* helpless powerless

विवाद [vivād] *सं.* झगड़ा *n.* debate, controversy conflict, disagreement

विवाद करब [vivād karab] *सं.* हि. विवाद करना *v.* to have dispute

विवादग्रस्त ,vivādagrast *हि.* विवादग्रस्त *adj.* disputed

विवादास्पद [vivādāspad] *हि.* विवादास्पद *adj.* controversial

विवादित [vivādit] *हि.* विवादित *adj.* controversial

विवाह vivāh *सं.* हि. *n.* marriage matrimony wedding, nuptial

विवाह करब (vivāh karab) *स.क्रि.* विवाह गर्नु *v.t.* marry

विवाह प्रस्ताव (vivāh prastāva) *ना.* विवाह प्रस्ताव *n.* marriage proposal, engagement

विवाह प्रस्ताव करब (vivāh prastāva karab) *ना.* विवाह प्रस्ताव करब *n.* to propose marriage

विवाह बन्धन (vivāh bandhan) *ना.* वैवाहसूत्र *n.* wedlock

विवाह विच्छेद vivāh bicchēd) *ना.* सम्बन्ध विच्छेद *n.* divorce

विवाह भोज (vivāh bhōj) *ना.* विवाह भोज *n.* marriage feast

विवाहब vvāhabī *स.क्रि.* विवाह गर्नु *v.t.* marry

विवाह-बन्धन (vivāha-bandhan *ना.* विवाह बन्धन *n.* wedlock

विवाहित (vivāh *वि.* विवाहित *adj.* married, wedded

विवाहित जीवन (vivāhit jīvan *ना.* विवाहित जीवन *n.* marriage

विवाहिता vvāhitā *वि.* महिला विवाहिता *adj.* (female) married

विवाहोत्सव (vivāhōtsava *ना.* विवाहोत्सव *n.* wedding ceremony/function

विविक्तता vvivktatā *ना.* एकान्तवास *n.* seclusion

विविध vvidh *वि.* विविध *adj.* different, diverse, various, miscellaneous

विविधता vvividhatā *ना.* विविधता *n.* diversity

विवृति vivṛti *ना.* वेबसाईट *n.* memoir

विवृत [vivṛt] *वि.* विवृत *adj.* more open

विवृति [vivṛti] *ना.* विवृति *n.* interpretation, discussion of things

विवृतीकरण vvivṛtikaraṇ *ना.* विवृतीकरण *n.* lowering

विवेक vvēk) *ना.* विवेक *n.* discretion, prudence

विवेकशील (vivēkaśīl *वि.* विवेकशील *adj.* rational, judicious

विवेकी vvēkī *वि.* विवेकी *adj.* wise, conscientious, reasonable

विवेचन vvēcan *ना.* विवेचन *n.* discussion, deliberation

विवेचना (vivēcanā) *ना.* चर्चा *n.* discussion

विशद [viśad] *वि.* विशद *adj.* elaborate, wide

विशाल [viśāl] *वि.* विशाल *adj.* vast, huge, very large, gigantic

विशालकाय vvisālakāya *वि.* विशालकाय *n.* huge

विशालता [viśālatā] *ना.* विशालता *n.* vastness

विशालबजार [viśālbajār] *ना.* विशाल बजार *n.* super market

विशिष्ट vvisṭ *वि.* विशिष्ट *adj.* specific, special, exclusive

विशिष्ट घनत्व vvisṭ ghanatva *ना.* विशिष्ट घनत्व *n.* gravity

विशिष्ट लिपि vvisṭ lipi *ना.* विशिष्ट लिपि *n.* character, script

विशिष्टनाम भाव vvisṭnām bhāva *ना.* व्यक्ति विशिष्टनाम भाव *n.* proper noun, abstract noun

विशिष्टता vvisṭatā *ना.* विशिष्टता *n.* specialty, quality

विशिष्टिकरण [viśiṣṭikaraṇ] *ना.* विशिष्टीकरण *n.* specialization

विशुद्ध [viśuddh] *वि.* विशुद्ध *adj.* pure, genuine

विशेष vvēṣ *वि.* विशेष *adj.* special

विशेषक vvēṣak *ना.* क्रिया, विशेषक *adv.* qualifier, adjunct, modifier

विशेषज्ञ vvēṣajñ *ना.* विशेषज्ञ *n.* specialist

विशेषज्ञ ज्ञान vvēṣajñ jñān *ना.* विशेषज्ञ ज्ञान *n.* expert knowledge

विशेषण [viśēṣaṇ] *ना.* (भाषि.) विशेषण *n.* (ling.) adjective

विशेषण उपवाक्य vvēṣaṇ upavākya *ना.* भाषि. विशेषण उपवाक्य *n.* (ling.) adjective clause

विशेषण कारक vvēṣaṇ kārak *ना.* भाषि. विशेषण कारक *n.* (ling.) adjective case

विशेषण पदावली vvēṣaṇ padāvalī *ना.* भाषि. विशेषण पदावली *n.* (ling.) adjectival phrase

विशेषणबाचक धातु (viśēṣaṇabācak dhātu *ना.* (भाषि.) विशेषणबाचक धातु *n.* (ling.) adjectival root

विशेषण vvēṣaṇ *वि.* वि. भाषि. विशेषण *adj.* particular

विशेषता vvēṣatā *ना.* विशेषता *n.* characteristic, quality

विशेषाधिकार vvēṣādhikār *ना.* विशेषाधिकार *n.* privilege, prerogative

विशेषीकरण [viśēṣīkaraṇ] *ना.* (भाषि.) विशेषीकरण *n.* specialization

विशेषोक्ति vvēṣōkti *ना.* विशेषोक्ति *n.* exaggeration

विश्राम vvām *ना.* विश्राम *n.* rest, pause, relaxation, comfort

विश्राम करब vvām karab *स.क्रि.* विश्राम गर्नु *v.t.* take rest, relax

विश्राम दिन vvām din *ना.* विश्राम दिन *n.* holiday

विश्रामस्थल vvām-thal *ना.* विश्रामस्थल *n.* resting place

विश्लेषक vvēṣak *ना.* विश्लेषक *n.* analyst

विश्लेषण vvēṣaṇ *ना.* विश्लेषण *n.* analysis

विश्लेषण करब vvēṣaṇ karab *स.क्रि.* विश्लेषण गर्नु *v.t.* analyse

विश्लेषणात्मक vvēṣaṇātmak *वि.* विश्लेषणात्मक *n.* analytical

विश्लेषणात्मक उपागम vvēṣaṇātmak upāgam *ना.* विश्लेषणात्मक उपागम *n.* analytical approach

विश्लेषणात्मक भाषा vvēṣaṇātmak bhāṣā *ना.* भाषा विश्लेषणात्मक भाषा *n.* (ling.) analytic language

विश्लेषणीय vvēṣaṇīya *वि.* विश्लेषणीय *adj.* analyzable, analysable

विश्लेषण vvēṣaṇ *ना.* विश्लेषण *n.* analysis

विश्व vva *ना.* विश्व *n.* cosmos, globe, world

विश्व सम्पदा (viśva sampadā) *ना.* विश्व सम्पदा *n.* world heritage

विश्व स्वास्थ्य संघ vvva svāsthya saṅgh *ना.* विश्व स्वास्थ्य संघ *n.* WHO, World Health Organization

विश्वकोष [viśvakōṣ] *ना.* विश्वकोष *n.* encyclopedia

विश्वनगर [viśvanagar] *ना.* विश्वनगर *n.* cosmopolitan city

विश्वविज्ञान [viśvavijñān] *ना.* विश्वविज्ञान *n.* universology

विश्वविद्यालय [viśvavidyālaya] *ना.* विश्वविद्यालय *n.* university

विश्वव्यापी vvvyāpī *वि.* विश्वव्यापी *adj.* global, worldwide, universal

विश्वव्यापीकरण [viśvavyāpīkaraṇ] *ना.* विश्वव्यापीकरण *n.* globalization

विश्वसनीय vvya *वि.* विश्वसनीय *adj.* reliable

विश्वसनीय visvasaniya *वि.* विश्वसनीय *adj.* trustworthy, faithful, dependable, reliable, reliable

विश्वसनीयता vvvasanīyatā *ना.* विश्वसनीयता *n.* credibility

विश्वस्त vvsast *वि.* विश्वस्त *adj.* confirmed, convinced

विश्वास visvās *ना.* भर *n.* belief, faith, confidence, reliance

विश्वास करब vvsās karab *स.क्रि.* विश्वास गर्नु *v.t.* believe in

विश्वास दिआएब vvsās dilāeb *स.क्रि.* विश्वास दिआएब *v.t.* convince, persuade, assure

विश्वास लायब vvsās lāyab *स.क्रि.* विश्वास लायब *v.t.* have faith, believe in

विश्वासघात (vivāsaghāt) *ना.* विश्वासघात *n.* treachery, breach of faith, betrayal

विश्वासघाती vvsāsaghātī *वि.* विश्वासघाती *adj.* treacherous

विश्वासपात्र vvvāsapātr *ना.* विश्वासपात्र *n.* confidant, trustworthy, reliable

विश्वासयोग्य (vivāsayōgya) *वि.* विश्वासयोग्य *adj.* reliable

विश्वासी [viśvāsī] *वि.* विश्वासी *adj.* faithful

sincere, believable reliable, trustworthy adj.

विष (viṣ) *नां.* विष *n.* venom, poison

विष खुबाएब (viṣ khu'ēb) *स.क्रि.* विष खुवाइन *v.t.* to poison

विष झारब (viṣ jhārab) *स.क्रि.* विष उतार्नु *vt.* to remove from the effect of poison

विष पीआएब (viṣ pī'ēb) *स.क्रि.* विष खुवाउनु *vt.* to poison

विष सेवन (viṣ sēvan) *नां.* विष सेवन *n.* poisoning

विषदन्त (viṣadanta) *नां.* विषदन्त *n.* fang

विषधर (viṣadhar) *नां.* विषधर *n.* a poisonous snake

विषम (viṣam) *वि.* विषम *adj.* uneven, rough, unequal, adverse

विषम ताल (viṣam tāl) *नां.* विषम ताल *n.* counterpoise

विषमता (viṣamatā) *नां.* विषमता *n.* anomaly, adversity

विषय (viṣaya) *नां.* विषय *n.* content, topic

विषय परिवर्तन (viṣaya parivartan) *नां.* विषय परिवर्तन *n.* change of subject, change of topic

विषय प्रवेश (viṣaya pravēś) *नां.* परिचय *n.* introduction

विषय समिति (viṣaya samiti) *नां.* विषय समिति *n.* subject committee

विषयवस्तु (viṣayavastu) *नां.* विषयवस्तु *n.* content, theme, subject-matter

विषयसूची (viṣayasūci) *नां.* विषयसूची *n.* contents

विषयासक्त (viṣayāsakt) *नां.* भोगी *n.* voluptuary

विषशास्त्री (viṣaśāstrī) *नां.* विष वैद्य *n.* toxicologist

विषाक्तता (viṣāktatā) *नां.* जहरिलोपन *n.* toxicity

विषाणु शास्त्र (viṣāṇu śāstra) *नां.* विषाणु शास्त्र *n.* virology

विषाद (viṣād) *नां.* खिन्नता *n.* sadness, grief, disappointment

विषालु (viṣālu) *वि.* विषालु *adj.* poisonous, venomous

विषालु गैस (viṣālu gais) *नां.* विषालु ग्यास *n.* poisonous gas

विषालु सर्प (viṣālu sarp) *नां.* विषालु सर्प *n.* a poisonous snake

विषा (viṣā) *नां.* विषा *n.* cute, insane, excitable

विष्णु (viṣṇu) *नां.* विष्णु *n.* Lord Vishnu

विसङ्क्रामक (visaṅkrāmak) *वि.* विसङ्क्रामक *adj.* disinfecting

विसङ्गति (visaṅgati) *नां.* विसङ्गति *n.* absurdity, incongruity

विसर्ग (visarg) *नां.* विसर्ग *n.* voiceless sound /ह/

विसर्जक (visarjak) *नां.* विसर्जक *n.* discharge

विसर्जन (visarjan) *नां.* विसर्जन *n.* excretion, emission

विस्तार (vistār) *नां.* विस्तार *n.* extension, increase

विस्तार करब (vistār karab) *स.क्रि.* विस्तार गर्नु *v.t.* to extend

विस्तार होएब (vistār hōēb) *अ.क्रि.* विस्तार हुनु *v.i.* to expand

विस्तारक (vistārak) *नां.* विस्तारक *n.* amplifier

विस्तारित (vistārit) *वि.* विस्तारित *adj.* expanded, enlarged

विस्तारित क्रियारूप (vistārit kriyārūp) *नां.* विस्तारित क्रियारूप *n.* long past conjugation

विस्तीर्ण करब (vistīrṇ karab) *स.क्रि.* विस्तीर्ण गर्नु *v.t.* to amplify

विस्मृत (vismṛt) *वि.* विस्मृत *n.* deceived

विस्मृतिकरण (vismṛtikaraṇ) *नां.* विस्मृतिकरण *n.* amplification

विस्मृतीकरण करब (vismṛtīkaraṇ karab) *स.क्रि.* विस्मृतीकरण गर्नु *v.t.* to amplify

विस्थापन (visthapan) *नां.* विस्थापन *n.* displacement, replacement

विस्पन्दाघात (vispandāghāt) *नां.* विस्पन्दाघात *n.* beat, stroke

विस्फोट (visphōṭ) *नां.* विस्फोट *n.* explosion

विस्फोट (visphōṭ) *नां.* विस्फोट *n.* explosion

विस्फोट होएब (visphōṭ hōēb) *अ.क्रि.* विस्फोट हुनु *v.i.*

explosive

विस्फोटक (visphōṭak) *वि.* विस्फोटक *adj.* explosive

विस्फोटन (visphōṭan) *नां.* विस्फोटन *n.* explosion

विस्मय (vismay) *नां.* विस्मय *n.* surprise, astonishment

विस्मयादेबकघ (vismayādibōdhak) *वि.* विस्मयादिबोधक, विस्मयादेबकघ *adj.* exclamatory

विस्मृत (vismṛt) *वि.* विस्मृत *adj.* forgotten

विस्मृति (vismṛti) *नां.* विस्मृति *n.* forgetting, oblivion

विहङ्ग (vihaṅg) *नां.* चरी *n.* bird

विहान (vihān) *नां.* भोलि *n.* morning, tomorrow

विहार (vihār) *नां.* विहार *n.* monastery, prayer hall, Buddhist temple

विहावारी (vihāvārī) *नां.* विहावारी *n.* marriage ceremony

विहित रूप (vihit rūp) *नां.* विहित रूप *n.* canonical form

बिहिन (vihin) *परसर्ग* *वहिन* *postp.* without, devoid of, deprived of

विह्वल (vihval) *वि.* विह्वल *adj.* agitated, confused, alarmed, desirous, affected, distressed

बीच (bīc) *परसर्ग* *मझ* *postp.* between, among

बीजगणित (bījagaṇit) *नां.* (गणित) बीजगणित *n.* (maths) algebra

बीजगणितीय (bījagaṇitīya) *वि.* बीजगणितीय *adj.* algebraic

बीमा (bīmā) *नां.* बीमा *n.* insurance

बीर (bīr) *वि.* बहादुर *adj.* brave, bold, warring, courageous

बीरगति प्राप्त (bīragati prāp) *वि.* बहादुर *adj.* killed in action

बीरता (bīratā) *नां.* बीरता *n.* bravery, boldness, heroism, courage

बीरङ्गना (bīraṅgana) *नां.* बीरङ्गना *n.* a heroic woman

बीर्य (bīrya) *नां.* बीर्य *n.* semen

बुर्जी (burjī) *नां.* बुर्जी *n.* turret

बृक्ष (bṛkṣ) *नां.* रुख *n.* tree

बृक्षरोपण (bṛkṣaropaṇ) *नां.* बृक्षरोपण *n.* tree plantation

बृक्षलता (bṛkṣalatā) *नां.* बृक्षलता *n.* ivy

बृत्त (bṛt) *नां.* बृत्त *n.* circle

बृत्ताकार (bṛttākār) *वि.* बृत्ताकार *adj.* circular

बृत्तान्त (bṛttānt) *नां.* बृत्तान्त *n.* description, account

बृत्त (bṛtt) *नां.* बृत्त *n.* circle

बृत्तचित्र (bṛttacitr) *नां.* बृत्तचित्र *n.* documentary

बृत्ताकार (bṛttākār) *वि.* बृत्ताकार *adj.* circular

बृत्तान्त (bṛttānt) *नां.* उपाख्यान *n.* story, narrative, description, news, old age

बृत्तान्तात्मक (bṛttāntātmak) *वि.* बृत्तान्तात्मक *adj.* descriptive

बृत्ति (bṛtti) *नां.* (व्या) बृत्ति *n.* (gram.) mood

बृत्ति (bṛtti) *नां.* अवलम्ब *n.* profession, occupation, livelihood, existence, condition, commentary, interest

बृथा (bṛthā) *वि.* बि बृथा *adv.* of no purpose, in vain, useless *v*

बृद्ध (bṛddh) *वि.* बृद्ध *adj.* old, elderly

बृद्ध नागरिक (bṛddh nāgarik) *नां.* बृद्ध नागरिक *n.* senior citizen, old person

बृद्ध होएब (bṛddh hōēb) *नां.* बुढा हुनु *vi.* to grow old

बृद्धत्व (bṛddhatva) *नां.* बुढ्यौली *n.* senility

बृद्धावस्था (bṛddhāvasthā) *नां.* बृद्धावस्था *n.* old age

बृद्धाश्रम (bṛddhāśram) *नां.* बृद्धाश्रम *n.* shelter for old people

बृद्धि (bṛddhi) *नां.* बृद्धि *n.* increment, growth

बृद्धि करब (bṛddhi karab) *स.क्रि.* बृद्धि गर्नु *vt.* to augment

बृन्द (bṛnd) *नां.* बृन्द *n.* a multiple, host, large number, group, a heap, quantity

वृश्चिक राशि [vṛścik rāśi] *संज्ञा* वृश्चिक राशि *n.* scorpio

वृष [vṛṣ] *संज्ञा* वृश्चिक राशि *m.* a bull, the signpost Taurus zodiac

वृष राशि [vṛṣ rāśi] *संज्ञा* वृष राशि *m.* Taurus

वृषभ [vṛṣabh] *वि.* साँड़

वृष्टि [vṛṣṭi], *वि.* वर्षा

वृहत् [vṛhat] *वि.* व्यापक *adj.* vast, huge

वृहद्वाचक [vṛhadvācak], *वि.* वृहद्वाचक *adj.* augmentative

वृहद्वाचक प्रत्यय [vṛhadvācak pratyay *संज्ञा* प्रत्यय] वृहद्वाचक प्रत्यय *n.* augmentative suffix

बृहस्पति [vṛhas *संज्ञा* पति] बृहस्पति *m.* planet Jupiter

बृहस्पतिवार [vṛhaspativār] *संज्ञा* बिहस्पतिवार *n.* Thursday

वेकति [vekat *संज्ञा* व्यक्ति *n.* a person

वेकल [vekal] *वि.* व्याकुल

वेग [vēg] *वि.* गति

वेगमापक [vēgmāpak, *संज्ञा* वेगमापक *n.* tachometer

वेटर [vēṭar *संज्ञा* वेटर *n.* waiter

वेतन [vētan] *संज्ञा* वेतन *n.* wages, hire, salary, pay, stipend, livelihood, subsistence

वेताल [vētāl] *संज्ञा* पिशाच *n.* goblin

वेत्ता [vēttā] *संज्ञा* वेत्ता *n.* a learned person, an expert

वेद [vēd] *संज्ञा* वेद *n.* the Veda

वेदना [vēdanā] *संज्ञा* दुःख *n.* suffering, pain, agony, affliction, torment

वेदना भरल [vēdanā bharal *वि* वेदनासँ भरिएल *adj* painful]

वेदी [vēdī] *संज्ञा* वेदी *n.* altar

वेधन [vēdhan] *संज्ञा* प्रवास *n.* perforation

वेपत्ता [vēpattā] *वि* वेपत्ता *adj.* kidnapped, lost

वेब [vēb] *संज्ञा* वेब *n.* web, website

वेबसाइट [vēbsāīṭ *संज्ञा* वेबसाइट *n.* website

वेवश [vēvaś] *वि.* वश

वेवास्ता [vēvāstā] *संज्ञा* वेवास्ता *n.* carelessness

वेवास्ता करब [vēvāstā karab *क्रि* वे वेवास्ता *v.* to neglect, to disregard

वेश [vēś *संज्ञा* पोशाक *n.* dress, apparel

वेशभूषा [vēśbhūṣā *संज्ञा* वेशभूषा *n.* attire, dress

वेश्या [vēśyā *संज्ञा* वेश्या *n.* prostitute, harlot, whore

वेश्यागमन [vēśyāgaman *संज्ञा* व्यभिचारी *n.* visiting prostitutes

वेश्यागृह [vēśyāgṛh *संज्ञा* वेश्यागृह *n.* prostitution center

वेश्यावृत्ति [vēśyāvṛtti *संज्ञा* वेश्यावृत्ति *n.* prostitution

वैक [vaik *संज्ञा* अंश *n.* consumer, customer

वैकल्पिक [vaikalpik *वि* वैकल्पिक *adj.* alternative, optional

वैकल्पिक वर्ग [vaikalpik varg *संज्ञा* वैकल्पिक वर्ग *n.* alternative class

वैकुण्ठ [vaikuṇṭh *संज्ञा* वैकुण्ठ *n.* the heaven, the abode of Vishnu, paradise

वैचारिक द्वन्द्व [vaicārik dvandv *संज्ञा* वैचारिक द्वन्द्व *n.* ideological debate

वैचित्र्य [vaicitrya *संज्ञा* वैचित्र्य *n.* strangeness

वैद्यत्व [vaidyatva *संज्ञा* वैद्यत्व *n.* legitimate

वैज्ञानिक [vaijñānik *वि* वैज्ञानिक *adj.* scientific

वैज्ञानिक आख्यान [vaijñānik ākhyān *संज्ञा* वैज्ञानिक आख्यान *n.* science fiction

वैज्ञानिक युग [vaijñānik yug *संज्ञा* वैज्ञानिक युग *n.* scientific age

वैणिक प्रकृति [vaiṇik prakṛti *संज्ञा* वैणिक प्रकृति *n.* vaishya

वैतनिक [vaitanik *वि* वैतनिक *adj.* hired, paid, salaried

वैदिक [vaidik *वि* वैदिक *adj.* Vedic

वैद्य [vaidya *संज्ञा* वैद्य *n.* herbalist, an Ayurvedic doctor

वैद्युतोपचार [vaidyutopacār *संज्ञा* वैद्युतोपचार *n.* physiotherapy

वैद्युत्दाबमापक [vaidyutdābmāpak *संज्ञा* वैद्युत्दाबमापक *n.* potentiometer

वैध [vaidh *वि* कानूनी *adj.* legitimate, lawful

वैशंपायन [vaiśampāyan *संज्ञा* वैशंपायन *n.* primarily disciple

वैशम्भव [vaiśambhav *संज्ञा* वैशम्भव *n.* one of the three

वैशम्भव [vaiśambhav] *वि* वैशम्भव *adj.* relates to the devotee of Vishnu, a vaishnava person

वैश्य [vaiśya *संज्ञा* वैश्य *m.* the merchant caste

वौद्धिक [vaudhik] *वि* वौद्धिक *adj.* intellectual

व्यक्त [vyakt] *वि* व्यक्त *adj.* expressed, explicit, apparent, clear, evident

व्यक्त करब [vyakt karab *क्रि* वि व्यक्त *v.* to express

व्यक्ति [vyakti] *संज्ञा* व्यक्ति *n.* person, individual

व्यक्तिगत [vyaktigat] *वि* निजी *a.* private, personal

व्यक्तिगत वेबदेख [vyaktigat vēbdēkh *संज्ञा* व्यक्तिगत वेबदेख *n.* personal affairs

व्यक्तिगत विवरण [vyaktigat vivaraṇ *संज्ञा* व्यक्तिगत विवरण *n.* curriculum vitae (C.V.), bio-data

व्यक्तित्व [vyaktitva *संज्ञा* व्यक्तित्व *n.* personality

व्यक्तिवाचक [vyaktivācak *वि* व्यक्तिवाचक *adj.* personal

व्यक्तिवाचक संज्ञा [vyaktivācak saṃjñā *संज्ञा* व्यक्तिवाचक संज्ञा *n.* proper noun

व्यक्तिवाचक सर्वनाम [vyaktivācak sarvanām *संज्ञा* व्यक्तिवाचक सर्वनाम *n.* personal pronoun

व्यक्तिवाद [vyaktivād *संज्ञा* व्यक्तिवाद *n.* individualism

व्यक्तिवादी [vyaktivādī *वि* व्यक्तिवादी *adj.* individualistic

व्यग्र [vyagr *वि* व्यग्र *adj.* eager, anxious, desirous, perturbed

व्यग्रता [vyagratā *संज्ञा* व्यग्रता *n.* eagerness, zeal, perturbation, anxiety, agony

व्यङ्ग [vyaṅg *संज्ञा* व्यङ्ग *n.* irony

व्यङ्गोक्ति [vyaṅgōkti *संज्ञा* विडम्बना *n.* irony

व्यङ्ग्यवचित्र [vyaṅgyvacitr, *संज्ञा* व्यङ्ग्यवचित्र *n.* cartoon

व्यङ्ग्यार्थ [vyaṅgyārth *संज्ञा* व्यङ्ग्यार्थ *n.* implied meaning

व्यञ्जन समापक [vyañjan samāpak *संज्ञा* (भाषा)

व्यंजन समापक *n.* ling. फल

व्यंजक (vyañjak) *वि* व्यंजित, व्यंजक *adj.* phon.) consonantal

व्यंजक (vyañjak) *adj.* making clear or manifest the act of distinguishing

व्यंजन (vyañjan) *सं* (व्यंजि) व्यंजन *n.* phon. consonant

व्यंजन (vyañjan, *सं.* व्यंजन *n.* (food) cooked vegetables, etc.

व्यंजन त्रिवर्ण (vyañjan trivarn *सं* (भाषि) व्यंजन त्रिवर्ण *n.* (ling.) consonantal triangle

व्यंजन द्विवर्ण (vyañjan dvivarn *सं* भाषि) व्यंजन द्विवर्ण *n.* (ling.) consonant digraph

व्यंजन व्यवस्था (vyañjan vyavastha *सं* भाषि) व्यंजन व्यवस्था *n.* (ling.) consonantism

व्यंजन संयोग (vyañjan sanyog *सं* (भाषि) व्यंजन संयोग *n.* (ling.) consonant cluster

व्यंजनपूर्व (vyañjanapūrva] *वि.* (भाषि) व्यंजनपूर्व *adj.* ling. ante consonantic

व्यंजनात्मक गुण (vyañjanātmak guṇ *सं* (भाषि.) व्यंजनात्मक गुण *n.* (ling.) consonantal quality

व्यंजनात्मक लेखन (vyañjanātmak lekhan *सं* (भाषि) व्यंजनात्मक लेखन *n.* ling. consonantal writing

व्यंजनात्मक स्वर (vyañjanātmak svar *सं* (भाषि.) व्यंजनात्मक स्वर *n.* ling. consonantal vowel

व्यंजनान्त (vyañjanānt] *सं* (भाषि) व्यंजनान्त *n.* ling.) consonant final

व्यंजनान्त अक्षर (vyañjanānt akṣar] *सं.* (भाषि) व्यंजनान्त अक्षर *n.* (ling.) blocked syllable checked syllable

व्यंजनीकरण (vyañjanīkaraṇ) *सं.* (भाषि) व्यंजनीकरण *n.* (ling.) consonantization

व्यंजित [vyañjit] *वि.* (भाषि.) व्यंजित *adj.* (ling.) consonantic

व्यंतिक्रम [vyatikram] *सं* व्यतिक्रम *n* going beyond transgression, violation excess wrongdoing

व्यतिरेक [vyatirek *सं* व्यतिरेक *n* exclusion distinction difference

व्यतिरेक vyatirek *वि* व्यतिरेकी *adj* contrastive

व्यतिरेकी नामाङ्कन vyatirek namaṅkan *सं* व्यतिरेकी नामाङ्कन *n* contrastive labeling

व्यतिरेकी वितरण [vyatirek vitaran *सं* व्यतिरेकी वितरण *n* ling. contrastive distribution

व्यतिरेकी vyatirek *सं* व्यतिरेकी *adj* contrastive

व्यतीत [vyatīt] *वि* व्यतीत *adj* past departed preceding

व्यथा vyatha *सं* व्यथा *n* grief pain anguish distress sorrow fear

व्यथित vyathit *सं* विचलित *adj* pained

व्यभिचार [vyabhicār *सं* व्यभिचार *n* evil deviation, transgression, adultery unchastity

व्यभिचारिणी vyabhicarini *सं* व्यभिचारिणी *n* a woman

व्यभिचारी vyabhicari *वि* व्यभिचारी *adj* immoral evil

व्यय vyaya *सं* व्यय *n* loss expense expenditure

व्ययशीलता vyayshilta *सं* अपव्ययिता *n* squandering

व्ययी [vyayi *वि* खर्चीला *adj* extravagant squandering

व्यर्थ varth *वि* बेकार *adj* useless superfluous vain

व्यवधान vyavadhan *सं* व्यवधान *n* intervention obstacle hindrance hurdle

व्यवसाय [vyavasaya *सं* व्यवसाय *n* occupation profession business calling work trade

व्यवसायी [vyavasayi *सं* व्यवसायी *n* a person involved in business a person in trade, a professional person

व्यवस्था [vyavastha *सं* व्यवस्था *n* system management

व्यवस्था करब [vyavastha karab *सं वि* व्यवस्था करब *v.* to manage

व्यवस्थापक vyavasthapak *सं* व्यवस्थापक *n* manager

व्यवस्थापन (vyavasthapan, *सं* व्यवस्थापन *n* administration, management

व्यवस्थापिका [vidhpika *सं* व्यवस्थापिका *n* legislature

व्यवस्थापिका [vyavasthapika *सं* व्यवस्थापिका *n* legislature

व्यवस्थित [vyavasthit *वि* व्यवस्थित *adj* established, settled, managed

व्यवस्थित [vyavasth *वि* व्यवस्थित *adj* settled managed

व्यवस्थित [vyavasth *वि* व्यवस्थित *adj* systematic organized

व्यवहार vyavahar *सं* व्यवहार *n* behaviour way, manner

व्यवहार vyavahar *सं* व्यवहार *n* conduct behaviour dealing transaction usage business

व्यवहार करब vyavhār karab *सं वि* व्यवहार करब *v.* to behave deal, work out

व्यवहारवाद vyavahāravad *सं* व्यवहारवाद *n* behaviourism

व्यवहारिक vyavahārik *वि* व्यावहारिक *adj* practical

व्यवहारिक vyavahārik *वि* व्यावहारिक *adj* practical customary

व्यष्टि vyasti *सं* व्यष्टि *n* an individual

व्यष्टिक उपागम (vyaṣṭik upagam *सं* व्यष्टि *n.* micro approach

व्यसन [vyasan] *सं* व्यसन *n.* evil habit addiction

व्यस्त [vyast *वि* व्यस्त *adj* busy engaged occupied

व्यस्त हेबाक vyast hobak *सं वि* व्यस्त हेब *v* to be busy

व्यस्तता [vyastata] *सं* व्यस्तता *n* engagement

व्याकरण vyakaran *सं* व्याकरण *n* grammar

व्याकरणात्मक vyakaranatmak *वि* (भाषि) व्याकरण संबंधी *adj* grammatical

व्याकरणात्मक कर्ता (vyākaraṇātmak kartā] *सं* (भाषा) व्याकरणात्मक कर्ता *n* grammatical subject

व्याकरणात्मक कोटि [vyākaraṇātmak koṭi] *सं* (भा) व्याकरणात्मक कोटि *n* grammatical category

व्याकरणिक [vyākaraṇik *वि* (भा) व्याकरणिक *adj* (भा) grammatical

व्याकुल [vyākul] *वि* व्याकुल *adj* perturbed vexed worried, perplexed, confounded

व्याकुलता [vyākulata *सं* व्याकुलता *n* agitation worry vexation

व्याख्या [vyākhyā] *सं* विवेचित *n.* interpretation, explanation commentary

व्याख्या करब [vyākhyā karab *सं वि* व्याख्या करब *v.* to interpret, explain comment

व्याख्याकार vyākhyākār] *सं* व्याख्याकार *n* interpreter

व्याख्याता [vyakhyata *सं* व्याख्याता *n* lecturer

व्याख्यात्मक [vyākhyātmak *वि* व्याख्यात्मक *adj* interpretive, explanatory

व्याख्यान [vyākhyān] *सं* व्याख्यान *n* lecture explanation, commentary, speech, oration

व्याघ्र [vyāghr *सं* व्याघ्र *n* tiger

व्याडमिंटन [vyāḍamiṇṭan] *सं* व्याडमिंटन *n* badminton

व्याधा [vyādhā *सं* व्याधा *n.* fever

व्याधि [vyādh *सं* रोग *n* sickness ailment illness

व्यापक [vyāpak] *वि* विस्तारित *adj* widespread extensive universal

व्यापक संचार भाषा vyāpak sanchār bhāṣā *सं* (भाषि) व्यापक संचार भाषा *n* ling. language of wider communication (LWC)

व्यापार vyāpār *सं* (अर्थ) व्यापार *n* trade commerce business

व्यापारिक [vyāpārik] *वि.* व्यापार संबंधी *adj.* commercial

व्यापारी [vyāpārī] *सं.* व्यापारि *n.* trader merchant, businessman

व्यापारी माल [vyāpārī mal] *सं.* पण्य माल *n.* merchandise

व्याप्त [vyāpt] *वि.* व्याप्त *adj.* spread, brought pervaded, permeated, distributed

व्याप्य [vyāpya] *वि.* अल्पव्यापी *adj.* smaller portion

व्यायाम [vyāyām] *सं.* व्यायाम *n.* physical exercise, gymnastics, gym

व्यायामी [vyāyāmī] *सं.* व्यायामी *n.* gymnast

व्यावसायिक [vyāvasāyik] *वि.* व्यावसायिक *adj.* occupational, vocational, professional

व्यास [vyās] *सं.* व्यास *n.* diameter (Hindu mythology) Vyas, the compiler of Vedas a celebrated scripture in Hindu religion expansion, expanse, radius

व्याह [vyāh] *दे.* विवाह

व्युत्क्रमीकरण [vyutkramīkaraṇ] *सं.* व्युत्क्रमीकरण *n.* reciprocation

व्युत्पत्ति [vyutpatti] *सं.* (भाषि.) निर्वचन *n.* origin production, derivation

व्युत्पत्ति [vyutpatti] *सं.* (भाषि.) व्युत्पत्ति *n.* origin etymology, word grammatical derivation of a word

व्युत्पन्न [vyutpanna] *वि.* (व्या.) व्युत्पन्न *adj.* gram. derived

व्युत्पन्न धातु [vyutpanna dhātu] *सं.* यौगिक व्युत्पन्न धातु *n.* (gram.) derived root

व्युत्पादक [vyutpādak] *वि.* (भाषि.) व्युत्पादक *adj.* grammatical derivational

व्युत्पादन [vyutpādan] *सं.* (भाषि.) व्युत्पादन *n.* (gram.) derivation

व्योम [vyōm] *सं.* आकाश *n.* sky

व्योहोरा [vyōhōrā] *सं.* व्यवहार *n.* details

व्रण [vraṇ] *सं.* घाउ *n.* sarcoma, sore

व्रत [vrat] *सं.* व्रत *n.* fast, a religious vow religious observance

व्रत बैसब [vrat basab] *सं.कि.* व्रत बस्नु *vt.* observe

व्रती [vratī] *सं.* व्रती *n.* observer of a religious vow

श

शकुन [śakun] *सं.* शकुन *n.* augur an auspicious omen a seer a predictor

शकुने विचार [śakun vicār] *सं.* शकुन विचार *n.* prognosis

शक्कर [śakkar] *सं.* चिनी *n.* sugar candy

शक्त [śakt] *वि.* शक्त *adj.* powerful

शक्ति [śakti] *सं.* शक्ति *n.* power, energy, strength force, potency, virtuosity might, vigour

शक्तिमान [śaktimān] *वि.* शक्तिमान *adj.* powerful

शक्तिशाली [śaktiśālī] *वि.* शक्तिशाली *adj.* powerful mighty

शक्तिहीन [śaktihīn] *वि.* शक्तिहीन *adj.* powerless, unable

शक्ति [śakti] *सं.* शक्ति (पार्वती) *n.* (female) consort

शङ्कर [śaṅkar] *सं.* शङ्कर *n.* Lord Shiva

शङ्का [śaṅkā] *सं.* शङ्का *n.* doubt, suspect fear mistrust

शङ्का [śaṅkā] *सं.* शङ्का *n.* doubt, suspicion, suspicion

शङ्का करनु [śaṅkā karnu] *स.क्रि.* शङ्का गर्नु *v.t.* believe mistrust, suspect, doubt harbor suspicions take with a grain of salt

शङ्का लाग्नु [śaṅkā lāgnu] *स.क्रि.* शङ्का लाग्नु *v.t.* to doubt have disbelief

शङ्काजनक [śaṅkājanak] *वि.* शङ्काजनक *adj.* doubtful

शङ्कालु [śaṅkālu] *वि.* शङ्कालु *adj.* doubtful

शङ्कास्पद [śaṅkāspad] *सं.* शङ्कास्पद *n.* suspicion

शङ्कास्पद [śaṅkāspad] *वि.* शङ्कास्पद *adj.* doubtful

शङ्ख [śaṅkh] *सं.* शङ्ख *n.* shell

शङ्खधमरा [śaṅkhdhamara] *सं.* शङ्खधमरा *n.* nautch

शङ्खाकार [śaṅkhākār] *वि.* शङ्खाकार *adj.* of the shape of a conch

शतक [śatak] *सं.* शतक *n.* century a hundred

शतरञ्ज [śatarañj] *सं.* सतरन्ज *n.* chess

शतरञ्ज खेलाडी [śatarañjkhelāḍī] *सं.* सतरन्ज खेलाडी *n.* chess player

शतवार्षिकी [śatavārṣikī] *वि.* शतवार्षिकी *adj.* centennial.

शतांश [śatāṅś] *सं.* प्रतिशत *n.* percent, one hundredth part

शतांशक [śatāṅśak] *वि.* शतांशक *adj.* having hundredth part

शताब्दी [śatābdī] *सं.* शताब्दी *n.* century

शतायुष [śatāyuṣ] *वि.* शतायुष *adj.* centenarian

शत्रु [śatru] *सं.* शत्रु *n.* enemy foe

शत्रुता [śatrutā] *सं.* शत्रुता *n.* antagonism, hostility

शनि [śani] *सं.* शनिवार *n.* (planet) Saturn Saturday

शनिवार [śanivār] *सं.* शनिवार *n.* Saturday

शनिश्चरा [śaniścarā] *सं.* सरस्वतीलाई चढाइएको चामल-चिनाको मिलाइएको प्रसाद *n.* offering of rice sugar mixture to Saraswati

शनै शनै [śanai śanai] *क्रि.वि.* बिस्तारै *adj.* slowly gradually

शपथ [śapath] *सं.* कसम *n.* oath

शपथ [śapath] *सं.* शपथ *n.* oath, pledge, promise

शपथ ग्रहण समारोह [śapath grahaṇ samāroha] *सं.* शपथ ग्रहण समारोह *n.* swearing-in ceremony

शपथ लेब [śapath leb] *स.क्रि.* शपथ लिनु *vt.* to vow swear take oath

शपथग्रहण [śapathagrahaṇ] *सं.* शपथग्रहण *n.* oath taking affirmation, oath, taking *n.* vow swearing-in

शपथपत्र [śapathapatr] *सं.* बयानपत्र *n.* affidavit

शप्त [śapt] *वि.* शप्त *adj.* cursed abused

शब्जी [śabjī] *दे.* तरकारी

शब्द [śabd] *सं.* (व्या.) शब्द *n.* (gram.) word

शब्द डाँचा [śabd ḍhāñcā] *सं.* (भाषि.) शब्द डाँचा *n.* (ling.) diction

शब्द प्रसाधक *dabd prasādhak* *सं.* (कंप्यू.) शब्द प्रोसेसर *n.* comp. word processor

शब्द बनावट *dabd banāvat* *सं.* (भाषि.) शब्द बनावट *n.* (ling.) word formation

शब्द भंडार *śabd bhaṇḍār* *सं.* भाषि. शब्द भंडार *n.* ling. vocabulary

शब्द वि-चलन *śabd vi-calan* *सं.* भाषि.) शब्द विचलन *n.* (ling.) word displacement

शब्द संग्रह *śabd saṅgrah* *सं.* (भाषि.) शब्द संग्रह *n.* (ling.) glossary

शब्दकोश *śabdakoś* *सं.* (भाषि.) शब्द कोश *n.* (ling.) lexicon

शब्दकोश विज्ञान *śabdakoś vigyān* *सं.* (भाषि.) शब्दकोश विज्ञान *n.* (ling.) lexicography

शब्दघात *śabdaghāt* *सं.* शब्दघात *n.* verbicide

शब्दचोर *śabdcor* *सं.* शब्दचोर *n.* plagiarist

शब्दचोरी *śabdcorī* *सं.* शब्दचोरी *n.* plagiarism

शब्दसंग्रह *śabdsaṅgrah* *सं.* भाषि.) शब्दसंग्रह *n.* ling. lexicon

शब्दसूची *śabdasūcī* *सं.* (भाषि.) शब्दसूची *n.* lexicon

शब्दालङ्कार *śabdālaṅkār* *सं.* भा. शब्दालङ्कार *n.* the use of regard words in literature

शब्दावली *śabdāvalī* *सं.* (भाषि.) शब्दावली *n.* ling. a lexicon in glossary terms. vocabulary

शम *śam* *सं.* शान्ति *n.* tranquility

शमन *śaman* *सं.* छुटकारा *n.* calming facilitation pain relief etc. relieve

शमनकारक *śamankārak* *सं.* शमनकारक *n.* sedative

शयन *śayan* *सं.* सोने का काम *n.* sleeping

शयनकक्ष *śayankakṣ* *सं.* सोने के कक्ष *n.* dormitory

शयनागार *śayanāgār* *सं.* शयन आगार *n.* bed room

शय्या *(śayyā)* *सं.* शय्या *n.* bed

शर *śar* *सं.* बाण बनाकर प्रयोग करने वाला सरकंडा *n.* a bamboo used to make arrow

शरण *śaraṇ* *सं.* शरण *n.* asylum, shelter, refuge

शरण लेना *śaraṇ lenā* *सं.* क्रि. शरण लेना *v.* take refuge

शरणस्थान *śaraṇsthān* *सं.* शरणस्थान *n.* public refuge place

शरणागत *śaraṇāgat* *सं.* शरणागत *adj.* a refugee

शरणार्थी *śaraṇārthī* *सं.* शरणार्थी *n.* refugee

शरणार्थी बस्ती *śaraṇārthī bastī* *सं.* शरणार्थी बस्ती *n.* refugee camp

शरणार्थी शिविर *śaraṇārthī śivir* *सं.* शरणार्थी शिविर *n.* refugee camp

शरद *śarad* *सं.* क्रि. वि. शरद *n.* (season) autumn. (Used in the same sense with plural suffix only)

शरदचन्द्र *śaradcandr* *सं.* शरदचन्द्र *n.* harvest moon

शरम *śram* *सं.* लज्जा *n.* shame shyness

शरबत *(śarabat)* *सं.* सर्बत *n.* sherbet

शराप *śrāp* *सं.* शराप *n.* curse

शराब *śarāb* *सं.* शराब *n.* wine alcoholic

शरीफा *śarīfā* *सं.* शरीफा *n.* a fruit

शरीर *śarīr* *सं.* शरीर *n.* body

शरीर बन्धक *śarīr bandhak* *सं.* शरीर बन्धक *n.* bondage

शरीर रचना *śarīr racnā* *सं.* शरीर रचना *n.* physique

शरीर रचना विज्ञान *śarīr racnā vigyān* *सं.* शरीर रचना विज्ञान *n.* anatomy

शरीरक्रियाविज्ञान *(śarīrakriyāvigyān)* *सं.* शरीर क्रियाविज्ञान *n.* physiology

शरीरविज्ञान *śarīrvigyān* *सं.* शरीरविज्ञान *n.* physiology

शर्त *śart* *सं.* शर्त *n.* condition

शर्तनामा *(śartanāmā)* *सं.* शर्तनामा *n.* contract terms and conditions

शर्तसूचक उपवाक्य *śartsūcak upvākya* *सं.* शर्तसूचक उपवाक्य *n.* conditional clause

शर्म *śarm* *सं.* लज्जा *n.* shame shyness

शर्म हया *śarm hayā* *सं.* कि. लज्जा हया *n.* a sense of modesty

शर्मनाक *śarmnāk* *सं.* वि. शर्मनाक *adj.* shameful

शर्मसार *śarmsār* *सं.* कि. वि. शर्मसार *adv.* ashamed

शर्मिंदा *śarmindā* *सं.* वि. शर्मिंदा *adj.* ashamed

शर्मीला *śarmīlā* *सं.* वि. शर्मीला *adj.* shy

शर्म-उपचार *śarm upcār* *सं.* भा. शर्म उपचार *n.* sex reassignment treatment

शल्यकेश *śalyakeś* *सं.* भा. शल्यकेश *n.* porcupine

शल्यचिकित्सा *śalyacikitsā* *सं.* शल्यचिकित्सा *n.* surgery

शल्योपचार *śalyopcār* *सं.* शल्योपचार *n.* surgical treatment

शव *(śav)* *सं.* शव *n.* corpse dead body

शवगृह *śavgṛh* *सं.* शवगृह *n.* mortuary

शवपरीक्षा *śavparīkṣā* *सं.* शवपरीक्षा *n.* autopsy post-mortem

शवशोक *śavśok* *सं.* शवशोक *n.* last *n.*

शवयात्रा *śavyātrā* *सं.* शवयात्रा *n.* funeral procession

शवयात्री *śavyātrī* *सं.* शवयात्री *n.* people in the funeral procession

शवासन *śavāsan* *सं.* शवासन *n.* corpse

शवोच्छेदन *śavocchedan* *सं.* शवोच्छेदन *n.* dissection

शस्त्र *(śastr)* *सं.* हतियार *n.* weapon, instrument, [illegible]

शहनाई *(śahanāī)* *सं.* शहनाई *n.* a musical [illegible]

शहरी *(śahrī)* *वि.* [illegible] *adj.* [illegible]

शहीद *śahīd* *सं.* [illegible] *n.* martyr

शाकाहार *śākāhār* *सं.* [illegible] *n.* [illegible] eating herbivore

शाकाहारी *śākāhārī* *वि.* शाकाहारी *adj.* vegetarian

शाख *(śākh)* *सं.* विश्वास *n.* credibility

शाखा *śākhā* *सं.* शाखा *n.* section department wing stream branch

शाखा अधिकृत *(śākhā adhikṛt)* *सं.* शाखा अधिकृत *n.* section officer [illegible]

शाखा कार्यालय *śākhā kāryālay* *सं.* शाखा कार्यालय *n.* branch office

शाखा प्रशाखा *śākhā praśākhā* *सं.* शाखा प्रशाखा *n.* sections and subsections branches and subbranches

शादी *(śādī)* *सं.* विवाह *n.* marriage, wedding

शान *śān* *सं.* शान *n.* glory glory grandeur

शान्त *śānt* *वि.* भाषि.) शान्त *adj.* calm quiet harmonious quiet peaceful hold silent [illegible] grave sober

शान्त आवाज *śānt āvāj* *सं.* शान्त आवाज *n.* subdued voice

शान्त करब *śānt karab* *मै.वि.* शान्त करब *v.* pacify

शान्त जगह *śānt agah* *सं.* शान्त ठाउँ *n.* a quiet place

शान्त भाव *(śānt bhava* *सं.* शान्त भाव *n.* composure

शान्त रहब *śānt rahab* *मै.वि.* शान्त रहब *v.* be quiet keep quiet

शान्त स्वभाव *śānt svabhāv* *सं.* शान्त स्वभाव *n.* quiet nature

शान्ति *(śānti* *सं.* शान्ति *n.* peace calmness tranquility

शान्ति क्षेत्र *śānti kṣetr* *सं.* शान्ति क्षेत्र *n.* a peaceful area [illegible] peace

शान्ति दूत *(śānti dūt)* *सं.* शान्ति दूत *n.* peace [illegible] ambassador of peace

शान्ति पहल *śānti pahal* *मै.वि.* शान्ति पहल *n.* [illegible] peace

शान्ति सन्धि *śānti sandhi* *सं.* शान्ति सन्धि *n.* peace agreement peace treaty

शान्ति मुखरा *śānti mukhrā* *सं.* शान्ति मुखरा *n.*

peace and security

शान्ति स्थापना दल [śānta sthāpanā dal] *ना.* शान्ति स्थापना दल *n.* peacekeeping force

शान्तिदायक [śāntidāyak] *वि.* शान्तिदायक *adj.* peaceful

शान्तिपूर्ण [śāntipūrṇ] *वि.* शान्तिपूर्ण *adj.* peaceful

शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व [śāntipūrṇ sahaastitva] *ना.* शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व *n.* peaceful co-existence

शान्तिपूर्वक [śāntipūrvak] *वि.वि.* शान्तिपूर्वक *adv.* peacefully

शान्तिप्रिय [śāntipriya] *वि.* शान्तिप्रिय *adj.* peace loving

शान्तिमय [śāntimaya] *वि.* शान्तिमय *adj.* peaceful

शान्तिवार्ता [śāntivārtā] *ना.* शान्तिवार्ता *n.* peace talk

शान्तिसम्मेलन śāntisammelan *ना.* शान्तिसम्मेलन *n.* peace conference

शान्तिसेना [śāntisenā] *ना.* शान्तिसेना *n.* peace force

शान्तिस्वस्ति [śāntisvasti] *ना.* स्वस्तिशान्ति *n.* peace worship

शाप [śāp] *ना.* शाप *n.* curse

शाब्दिक [śābdik] *वि.* (भावि.) शाब्दिक *adj.* ling. lexical, literal, verbal, wordy

शाब्दिक अर्थ [śābdik arth] *ना.* (भावि.) शाब्दिक अर्थ *n.* (ling.) lexical meaning

शाब्दिक परम्परा [śābdik parampara] *ना.* शाब्दिक परम्परा *n.* verbal tradition

शाब्दिक समालोचना [śābdik samālōcanā] *ना.* (सा.) शाब्दिक समालोचना *n.* (lit.) verbalism

शामियाना [śāmiyānā] *ना.* शामियाना *n.* a large tent

शाम्य [śāmya, *वि.* शान्त *adj.* patient, peaceful

शायद [śāyad] *वि.वि.* शायद *adv.* perhaps, maybe

शारदा [śāradā] *ना.* विद्याकी देवी *n.* Goddess Saraswoti, Goddess of learning

शारदीय [śāradiya] *वि.* शारद् ऋतु सम्बन्धी *adj.* relates to autumn

शारीरिक [śārīrik] *वि.* शारीरिक *adj.* carnal, corporal, manual, physical, physiological

शारीरिक अङ्ग [śārīrik aṅg] *ना.* शारीरिक अङ्ग *n.* body organ

शारीरिक अवरोध śarīrik avarōdh *ना.* शारीरिक अवरोध *n.* body block

शारीरिक आवश्यकता [śārīrik āvaśyakatā] *ना.* शारीरिक आवश्यकता *n.* physical needs, wants

शारीरिक उद्दीपक [śārīrik uddīpak] *ना.* शारीरिक उद्दीपक *n.* physical stimulus

शारीरिक कर्म [śārīrik karm] *ना.* शारीरिक कर्म *n.* physical activities

शारीरिक गठन [śārīrik gaṭhan] *ना.* शारीरिक गठन *n.* physique

शारीरिक तालिम [śārīrik tālim] *ना.* शारीरिक तालिम *n.* physical training

शारीरिक निर्माण [śārīrik nirmāṇ] *ना.* शारीरिक निर्माण *n.* body building

शारीरिक परीक्षण [śārīrik parīkṣaṇ] *ना.* शारीरिक परीक्षण *n.* physical examination

शारीरिक व्यक्तित्व śārīrik vyaktitva *ना.* शारीरिक व्यक्तित्व *n.* physical personality

शारीरिक व्यायाम [śārīrik vyāyām] *ना.* शारीरिक व्यायाम *n.* physical exercise, physical training

शारीरिक श्रम [śārīrik śram] *ना.* शारीरिक श्रम *n.* physical labour

शारीरिक संगठन [śārīrik saṅgaṭhan] *ना.* शारीरिक संगठन *n.* body conformity

शारीरिक सम्बन्ध [śārīrik sambandh] *ना.* शारीरिक सम्बन्ध *n.* sexual relation

शारीरिक सम्बन्ध राख्नु śārīrik sambandha rākhnu *ना. क्रि.* शारीरिक सम्बन्ध राख्नु *vt.* to have sex, intercourse

शारीरिक सुरक्षा [śārīrik surakṣā] *ना.* शारीरिक सुरक्षा *n.* body protection

शारीरिक स्थिति [śārīrik sthiti] *ना.* शारीरिक स्थिति *n.* posture

शारीरिकक्रिया नियन्त्रण śārīrikakriyā niyantraṇ *ना.* शारीरिक क्रिया नियन्त्रण *n.* body regulation

शारीरिकता [śārīrikatā] *ना.* शारीरिकता *n.* corporeality

शासन [śāsan] *ना.* शासन *n.* house

शासिक [śāsik] *ना.* शासिक *n.* statue

शासितुम् śāsitum *ना.* शासितुम् *n.* a name of Lord Shiva

शासित [śāsit] *वि.* शासित *adj.* polite

शाश्वत [śāśvat] *वि.* शाश्वत *adj.* eternal, perpetual, everlasting

शासक [śāsak] *ना.* शासक *n.* ruler, governor, administrator

शासकीय [śāsakīya] *वि.* शासकीय *adj.* dynastic, ruling, administrative, official

शासन [śāsan] *ना.* शासन *n.* dominance, domination, governance, rule, reign, regime

शासन गर्नु śāsan garnu *ना.क्रि.* शासन गर्नु *vt.* to rule, reign, govern, administer

शासन प्रणाली śāsan praṇālī *ना.* शासन प्रणाली *n.* ruling system

शासन व्यवस्था śāsan vyavasthā *ना.* शासन व्यवस्था *n.* ruling system

शासनकर्ता śāsankartā *ना.* शासनकर्ता *n.* monarch, ruler

शासनकाल śāsankāl *ना.* शासनकाल *n.* ruling period

शासनपत्र śāsanpatra *ना.* शासनपत्र *n.* charter

शासनपद्धति śāsanpaddhati *ना.* शासनपद्धति *n.* political system

शासन-बन्धन सिद्धान्त [śāsana-bandhan siddhānt] *ना.* (भावि.) शासन-बन्धन सिद्धान्त *n.* (ling.) Government-Binding (GB) Theory

शासनवर्ष [śāsanavarṣ] *ना.* शासनवर्ष *n.* regnal year

शासनाधिकार [śāsanādhikār] *ना.* शासनाधिकार *n.* ruling authority

शासनाधिकारी śāsanādhikārī *ना.* शासनाधिकारी *n.* the person who has ruling authority

शासित [śāsit] *वि.* शासित *adj.* dominated, ruled

शास्ति [śāsti] *ना.* सजाय *n.* penalty, punishment, fine

शास्त्र [śāstra] *ना.* शास्त्र *n.* science, scripture, a code of laws, a treatise

शास्त्रकार [śāstrakār] *ना.* लेखक *n.* author

शास्त्रविद् [śāstravid] *वि.* शास्त्रविद् *adj.* the person who knows the literature

शास्त्रार्थ [śāstrārth] *ना.* शास्त्रार्थ *n.* meaning of science, academic debate

शास्त्री [śāstrī] *वि.* शास्त्री *adj.* person who knows science or has academia

शास्त्रीय [śāstrīya] *वि.* शास्त्रीय *adj.* academic, classical, scriptural, scientific, technical

शास्त्रीय अर्थशास्त्री [śāstrīya arthaśāstrī] *ना.* शास्त्रीय अर्थशास्त्री *n.* classical economist

शास्त्रीय भाषा śāstrīya bhāṣā *ना.* शास्त्रीय भाषा *n.* classical language

शास्त्रीय भाषाशास्त्री [śāstrīya bhāṣāśāstrī] *ना.* शास्त्रीय भाषाशास्त्री *n.* classical linguist

शास्त्रीय सङ्गीत [śāstrīya saṅgīt] *ना.* शास्त्रीय सङ्गीत *n.* classical music

शास्त्रीय समालोचना [śāstrīya samālōcanā] *ना.* शास्त्रीय समालोचना *n.* classical criticism

शास्त्रीयता [śāstrīyatā] *ना.* शास्त्रीयता *n.* classicalism

शास्त्रीयतावाद [śāstrīyatāvād] *ना.* शास्त्रीयतावाद *n.* academicism, classicalism

शास्त्रीयवाद [śāstrīyavād] *ना.* शास्त्रीयवाद *n.* classicism

शाह [śāh] *ना.* नेपालको एउटा शासक वंश *n.* Shah, a dynasty of Nepalese rulers

शाही [śāhī] *वि.* शाही *adj.* of Shah king

शाही परिवार [śāhī parivār] *ना.* शाही परिवार *n.* royal family

शिकायत [śikāyat] *ना.* शिकायत *n.* complaint

शिकायत गर्नु [śikāyat garnu] *ना.क्रि.* शिकायत गर्नु *vt.* to complain to someone

शिकार [śikār] *ना.* शिकार *n.* hunting, prey

शिकार गर्नु [śikār garnu] *ना.क्रि.* शिकार गर्नु *vt.* to hunt

शिकार खेलब [śikār khelab] *ना.क्रि.* शिकार खेल्नु *vt.* to hunt

शिकार खेल्नु [śikār khelnu] *ना.क्रि.* शिकार खेल्नु *vt.* to hunt

शिक्षाशौर sikṣāśaur न. ना farmhouse n. grain

शिक्षारी sikṣārī ना शिक्षारी n. rice

शिक्षारी कुकुर sikṣārī kukur ना शिक्षारी कुकुर n. guard hound, guard dog

शिक्षक śikṣak, ना शिक्षक n. teacher, master

शिक्षण śikṣaṇ ना शिक्षण n. teaching

शिक्षण संस्थान śikṣaṇ saṃsthān ना शिक्षण संस्थान n. academic institution

शिक्षा śikṣā ना शिक्षा n. education, teaching, lesson, instruction

शिक्षा देब (śikṣā deb) स.क्रि. शिक्षा दिनु vt. to teaching, preach

शिक्षा मन्त्रालय (śikṣā mantrālaya) ना. शिक्षा मन्त्रालय n. Ministry of Education

शिक्षादीक्षा śikṣādīkṣa ना शिक्षादीक्षा n. preaching, education, moral instruction

शिक्षाध्यक्ष (śikṣādhyakṣ) ना. शिक्षाध्यक्ष n. rector

शिक्षार्थी (śikṣārthī) ना. शिक्षार्थी n. student, pupil

शिक्षालय (śikṣālaya, ना शिक्षालय n. academic institute, school

शिक्षित śikṣit वि. शिक्षित adj. educated, learned, trained, literate

शिखर (śikhar) ना. शिखर n. top, peak of the mountain, summit

शिखा (śikhā) ना. शिखा n. a tuft, tail, cross summit

शितल (śital) वि. शितो adj. cool, (weather) crisp, cold

शिथिल (śithil) वि. शिथिल adj. loose, slack, loosened, relaxed, tired, lax

शिथिलता (śithilatā) ना. कमजोरी n. slackness, weakness

शिपालु (śipālu) वि. शिपालु adj. clever

शिबिर śibir ना. आश्रय n. shelter

शिर śir ना. शिर n. head, crest, summit

शिर झुकाएब (śir jhukāeb) स.क्रि. शिर झुकाउनु vt. to bow one's head

शिरस्त्राण (śirastrāṇ) ना. शिरस्त्राण n. helmet

शिरा (śirā) ना. शिरा n. veins, blood vessel.

शिराच्छेदन (śirāchchhedan ना शिराच्छेदन n. hemostasy

शिरोधार्य śirodhārya ना शिरोधार्य n. priceless

शिला śilā ना शिला n. stone, rock

शिलाजीत śilājīt ना शिलाजीत n. asphalt

शिलाधर्म śilādharm ना शिलाधर्म n. [med.] post-partum complaints

शिल्प śilp, ना शिल्प n. craft, art

शिल्पशास्त्र śilpaśāstr ना शिल्पशास्त्र n. any of the branches of knowledge dealing with practical science

शिल्पी (śilpī) ना शिल्पी n. artist, craftsman

शिव śiva ना शम्भो n. Lord Shiva, god of destruction, purification and rebirth

शिवरात्रि śivarātri ना शिवरात्रि n. the 14th day of the dark half of the month of Phalguna

शिविर śivir ना शिविर n. camp, shelter

शिशिर śiśir ना शिशिर n. coolness, coldness, frost, cold season

शिशु śiśu ना शिशु n. infant, baby

शिशु संहार śiśu saṃhār ना शिशु संहार n. baby care

शिशु हत्या śiśu hatyā ना शिशु हत्या n. infanticide

शिशुपालन विद्या (śiśupālan vidyā) ना शिशुपालन विद्या n. paediatrology

शिशुकक्षा śiśukakṣā ना शिशुकक्षा n. kindergarten

शिष्ट śiṣṭ वि. शिष्ट adj. polite, well-behaved

शिष्ट śiṣṭ वि. शिष्ट adj. disciplined, polite, mannered

शिष्टता (śiṣṭatā) ना शिष्टता n. etiquette, politeness

शिष्टता (śiṣṭatā) ना शिष्टता n. politeness, courtesy, decorum, decency

शिष्टाचार (śiṣṭāchār ना शिष्टाचार n. courtesy, etiquette, gentleman-ness, decorum

शिष्टाचार महापाल śiṣṭāchār mahāpāl, ना शिष्टाचार महापाल n. Chief of Protocol

शिल्प śiṣya ना शिष्य n. disciple

शिष्य (śiṣya) ना. चेला n. pupil

शिश्वत्वकाल (śiśyatvakāl) ना. शिश्वत्वकाल n. babyhood

शिक्षा śikṣā ना शिक्षा n. education

शिक्षाप्रद्धा śikṣāśraddhā ना शिक्षाश्रद्धा n. [med.]

शीघ्र śīghr वि. शीघ्र adj. fast, swift, instant, quick, speedy

शीतला śītalā ना शीतला n. smallpox

शीर्षासनशीर्ष śīrṣāsanśīrṣ वि. शीर्षासनशीर्ष adj. upside down, topsy-turvy

शीर्षक (śīrṣak) ना. शीर्षक n. caption, topic, heading

शीर्षबिन्दु śīrṣabindu ना शीर्षबिन्दु, शीर्षबिन्दु n. uppermost point

शील śīl ना शील n. behaviour, modesty, character, nature

शीर्ष śīrṣ ना शीर्ष n. head

शीशा śīśā ना शीशा n. glass, mirror, pane

शीशी śīśī ना शिशी n. bottle

शुक्र śukr ना शुक्रबार n. Venus (morning star), Friday

शुक्रकीट śukrakīṭ ना शुक्रकीट n. sperm

शुक्रतारा śukratārā ना शुक्रतारा n. Lucifer

शुक्रबार (śukrabār) ना. शुक्रबार n. Friday

शुक्राणु (śukrāṇu) ना. शुक्राणु n. semen virile

शुक्रवार शुक्रवार ना शुक्रवार n. waxing the moon

शुटिङ (śuṭiṅ) ना. शुटिङ n. shooting

शुद्ध śuddh वि. शुद्ध adj. pure, unmixed, unadulterated, clean, genuine

शुद्ध śuddh वि. शुद्ध adj. right, correct

शुद्ध आचरण śuddh ācharaṇ ना शुद्ध आचरण n. [med.]

शुद्ध खाना śuddh khānā ना शुद्ध खाना n. [med.]

शुद्ध क्षोरब śuddh kṣīrab ना शुद्ध क्षीरब n. [med.]

शुद्धता śuddhatā ना शुद्धता n. purity, [med.] cleanness, genuineness

शुद्धताबादी śuddhatābādī ना शुद्धताबादी n. purist

शुद्धि śuddhi ना शुद्धि n. purity, cleanness, purification, correction

शुद्धिकरण śuddhikaraṇ ना शुद्धिकरण n. purification

शुद्धिपत्र śuddhipatr ना शुद्धिपत्र n. [med.] [med.]

शुद्धोच्चारण (śuddhoccāraṇ ना शुद्धोच्चारण n. [gram.] correct pronunciation

शुभ śubh वि. शुभ adj. happy, good, fortunate, lucky

शुभ प्रभात (śubh prabhāt) ना. शुभ प्रभात n. Good morning

शुभ रात्री (śubh rātrī) ना. शुभ रात्रि n. Good night

शुभ लक्षण (śubh lakṣaṇ) ना. शुभ लक्षण n. auspicious sign

शुभ लग्न śubh lagn ना शुभ लग्न n. auspicious moment

शुभकामना (śubhakāmanā) ना. शुभकामना n. good wishes

शुभमुहूर्त (śubhamuhūrt) ना. योग n. auspicious time

शुभारम्भ (śubhārambh) ना. शुभारम्भ n. good start

शुभ (śubhr वि. उज्यार

शुरु (śuru) ना. शुरु n. beginning

शुरु करब śuru karab स.क्रि. शुरु गर्नु vt. to begin, start

शुरुआत śuruāt ना शुरुआत n. beginning, commencement

शुरुआत करब śuruāt karab स.क्रि. आरम्भ गर्नु vt. to begin

शुरुआतकर्ता [śuru'ātkartā, *ना.* सुरुवातकर्ता *n* beginner

शुरू [śurū] *ना.* सुरु *n.* beginning

शुरुवात [śurū'āt, *ना.* सुरुवाति *n.* beginning

शुल्क [śulk] *ना.* (अर्थ.) सुल्क *n.* (eco.) fee, service charge

शुष्क [śuṣk] *वि.* सुक्खो *adj.* dry

शूट [śūṭ] *ना.* सुट *n.* shoot

शूद्र [śūdr] *ना.* सुद्र *n.* the member of the fourth and lowest division of early Aryan society

शून्य [śūn'ya] *सं.* सुन्य *num.* zero, void

शून्य परिवर्तन [śūn'ya parivartan] *ना.* सुन्य परिवर्तन *n.* zero alternant

शून्य विभक्ति [śūn'ya vibhakti] *ना.* (भाषि.) सुन्य विभक्ति *n.* (ling.) zero case marking

शून्य होएब [śūn'ya hoeb] *अ.क्रि.* सुन्य हुन् *vi.* to be nil

शून्यता [śūn'yatā] *ना.* सिकता *n.* voidness, nullity, zeroism

शून्य-सहनशीलता [śūn'ya-sahanśīlatā] *ना.* सुन्य-सहनसिलता *n.* zero-tolerance

शूरता [śūratā] *ना.* बहादुरी *n.* heroism, bravery

शूल [śūl] *ना.* सुल *n.* a traditional weapon like a spear, spike, any sharp or pointed iron rod

शूल [śūl] *ना.* सुल *n.* sharp pain in the stomach

शृगाल [śṛgāl, *ना.* स्याल *n.* jackal

शृङ्खला [śṛṅkhalā] *ना.* सृङ्खला *n.* chain, mountain range, connected series, hierarchy

शृङ्गार [śṛṅgār] *ना.* सृङ्गार *n.* make-up

शृङ्गार रस [śṛṅgār ras] *ना.* सृङ्गार रस *n.* amorous sentiment

सृजन करब [sṛjan karab] *स.क्रि.* सृजन गर्नु *vt.* to create

सृजना [sṛjanā] *ना.* सृजना *n.* creation

सृजनात्मक [sṛjanātmak] *वि.* सृजनात्मक *adj* creative

सृजनात्मक लेखन [sṛjanātmak lekhan] *ना.* सृजनात्मक लेखन *n.* creative writing

सेखर [śekhar] *ना.* सेखर *n.* top, a peak, a crest

सेखी [sekhi] *ना.* सेखी *n.* honour

सेखीबला [sekhibalā] *वि.* सेखीबला *adj.* pompous

सेर [ser] *ना.* (साहि.) सेर *n.* a kind of poetry verse

सेर [ser] *ना.* सेर *n.* (fig.) a brave person

सेर [ser] *ना.* सेर *n.* (weight) a weight unit

सेरबानी [śerabān] *ना.* सेरबानी *n.*

सेष [śeṣ] *ना.* सेखी *n.* (maths) remainder, rest, residue

सैक्षणिक [śaikṣaṇik] *वि.* सैक्षणिक *adj.* educative, instructional, academic

सैक्षिक [śaikṣik] *वि.* सैक्षिक *adj.* educational, academic

सैक्षिक सत्र [śaikṣik satr] *ना.* सैक्षिक सत्र *n.* academic session

सैतान [śaitān] *ना.* सैतान *n.* demon, devil, satan

सैतानिक शक्ति [śaitānik śakti] *ना.* सैतानिक शक्ति *n.* demonic power

सैथिल्य [śaithilya] *ना.* सैथिल्य *n.* laxity, relaxation, slackness

सैय्या [śayyā] *सं.* सुत्ने ठाउँ *n.* bed

सैय्यादान [śayyādān] *ना.* सैय्यादान *n.* bed donation

सैली [śailī] *ना.* सैली *n.* style, method, technique

सैली प्रयुक्ति [śailī prayukti] *ना.* (साहि.) सैली प्रयुक्ति *n.* (ling.) register

सैलून [śailūn] *ना.* सैलुन *n.* saloon

सैव [śaiva] *वि./ना.* [śaiva] *adj./n.* related to Lord Shiva, worshipper of Lord Shiva, name of one of the three Hindu sects, member of the Shiva sect

सैशव हत्या [śaiśab hatyā] *ना.* सैशव हत्या *n.* infanticide

सैशवकाल [śaiśabkāl] *ना.* सैशवकाल *n.* infancy, childhood

सैशवावस्था [śaiśabāvasthā] *ना.* सैशवावस्था *n.* infancy

सैशव [śaiśav] *ना.* सैशव *n.* childhood, infancy

सैशव [śaiśav] *वि.* सैशव *adj.* related to the child

सैशवकाल [śaiśavkāl] *ना.* सैशवकाल *n.* infancy

शोक [śok] *ना.* सोकाल *n.* mourning, sorrow, grief, bereavement, condolence

शोकगीत [śokgīt] *ना.* शोक गीत *n.* requiem

शोक मनाएब [śok manāeb] *स.क्रि.* शोक मनाउनु *vt.* to mourn, grieve, condole, regret

शोक व्यक्त करब [śok vyakt karab] *स.क्रि.* शोक व्यक्त गर्नु *vt.* to express sorrow, condolence

शोक सभा [śok sabhā] *ना.* शोक सभा *n.* condolence meeting

शोकाकुल [śokākul] *वि.* शोकाकुल *adj.* bereaved, sorrowful, woeful, sick, sorrowful

शोचनीय [śocanīya] *वि.* शोचनीय *adj.* regrettable, deplorable, causing concern

शोणित [śoṇit] *ना.* सोनित *n.* blood

शोध [śodh] *ना.* शोध *n.* post-graduation research, research, correction, recollection

शोधक [śodhak] *ना.* शोधक *n.* detergent

शोधकर्ता [śodhkartā] *ना.* शोधकर्ता *n.* researcher

शोधकर्ता [śodhkartā] *ना.* शोधकर्ता *n.* researcher

शोध ग्रन्थ [śodha granth] *ना.* शोधग्रन्थ *n.* thesis, dissertation

शोधन [śodhan] *ना.* शोधन *n.* silt

शोध-प्रबन्ध [śodha-prabandh] *ना.* शोधप्रबन्ध *n.* dissertation, thesis

शोधार्थी [śodhārthī] *ना.* शोधार्थी *n.* investigator, scholar

शोधित [śodhit] *वि.* शोधित *adj.* researched, investigated, purified, caused, to rectified, corrected

शोधेबल [śodhibal] *वि.* शोधेबल *adj.* liable for doing research

शोभन [śobhan] *ना.* शोभन *n.* beauty

शोभनीय [śobhanīya] *वि.* शोभनीय *adj.* fascinating, fashionable

शोभा [śobhā] *ना.* शोभा *n.* splendour, beauty, show

शोभित [śobhit] *वि.* शोभित *adj.* decorated, fine, fried

शोर [śor] *ना.* शोर *n.* loud speaking, shouting

शोर करब [śor karab] *स.क्रि.* ठुमो स्वरमे बोलाउनु *vt.* to call loudly, shout

शोर पारब [śor pārab] *स.क्रि.* बोलाउनु *vt.* to call, summon

शोषण [śoṣaṇ] *ना.* शोषण *n.* exploitation, absorption, suction, drying up, the act of drying up

शोषण करब [śoṣaṇ karab] *स.क्रि.* शोषण गर्नु *vt.* to exploit

शोषित [śoṣit] *वि.* शोषित *adj.* dried up, exploited

शौक [śauk] *ना.* शौक *n.* hobby, fascination

शौख [śaukh] *ना.* शौखाराम *n.* cherished desire, hobby, luxury, hobby, pleasure

शौखिन [śaukhin] *वि.* शौखिन *adj.* luxurious

शौच [śauc] *ना.* शौच *n.* purity, cleanliness, purification from defilement, especially after the death of the relative, purification from defilement caused by voiding defilement

शौचक्रिया [śaucakriyā] *दे.* शौचकाल

शौचालय [śaucālaya] *ना.* पाइखाना *n.* toilet, latrine

शौभाग्यशाली [śaubhāgyaśālī] *वि.* शौभाग्यशाली *adj.* lucky

शौर्य [śaurya] *ना.* बीरता *n.* heroism, bravery, valour, might

श्मशान [śmaśān] *ना.* स्मसान *n.* cemetery, burying ground, grave

श्मशान घाट [śmaśān ghāṭ] *ना.* स्मसान घाट *n.* burying ground

श्याम [śyām] *ना.* कृष्ण *n.* cloud-coloured, dark blue, Lord Krishna

श्रद्धा [śraddhā] *ना.* श्रद्धा *n.* respect, trust, devotion, reverence

श्रद्धाञ्जली [śraddhāñjalī] *नां* श्रद्धांजलि *f.* homage

श्रद्धालु [śraddhālu] *वि* श्रद्धालु *adj.* having faith believing, reverential, respectful

श्रद्धेय śraddhēya, *वि.* श्रद्धेय *adj.* revered, respected, honored

श्रम [śram] *नां.* (अर्थ) श्रम *m.* (eco.) labour exertion, industry diligence

श्रम विभाग [śram vibhāg] *नां.* श्रम विभाग *n* department of labour

श्रम संगठन [śram saṁgaṭhan] *नां.* श्रम संगठन *n* labour organisation

श्रम सम्बन्ध ,śram sambandh] *नां* श्रम सम्बन्ध *n* labour relation

श्रमजीवी [śramajīvī] *वि.* श्रमजीवी *adj.* living by hard labour or work

श्रमदान śramadān *नां* श्रमदान *n* voluntary labour

श्रममन्त्रालय [śramamantrālaya] *नां.* श्रममन्त्रालय *n.* Ministry of Labour

श्रमिक [śramik] *नां* श्रमिक *n.* laborer

श्रमिक वर्ग [śramik varg] *नां* श्रमिक वर्ग *n.* bourgeoisie

श्रवण [śravaṇ] *नां* श्रवण *n.* sense of hearing audition

श्रवण ग्राही केन्द्र [śravaṇ grāhī kēndr] *नां.* श्रवण ग्राही केन्द्र *n.* auditary receptive centres

श्रवण तन्त्रिका [śravaṇ tantrikā] *नां.* श्रवणतन्त्रिका *n.* auditory nerve

श्रवण यन्त्र śravaṇ yantr] *नां* श्रवण यन्त्र *n.* hearing machine

श्रवण शक्ति [śravaṇ śakti] *नां* श्रवण शक्ति *f.* audition

श्रवणयन्त्र [śravaṇayantr] *नां* श्रवणयन्त्र *n.* hearing aid

श्रवणशक्तिमापक śravaṇśakti māpak *नां* श्रवणशक्तिमापक *m.* audiometer

श्रवणात्मक [śravaṇātmak] *वि.* श्रवणात्मक *adj.* auditory

श्रवणात्मक रचना [śravaṇātmak racanā] *नां* श्रवणात्मक रचना *n.* auditory pattern

श्रवणेन्द्रिय śravaṇēndriya *नां* श्रवणेन्द्रिय *n.* hearing sense organ

श्रव्य śravya *वि* श्रव्य *adj.* audible

श्रव्य घनक śravya ghanak *नां* श्रव्य घनक *n* audible segment

श्रव्य भाषा [śravya bhāṣa *नां* श्रव्य भाषा *n* audible language

श्रव्य-दृश्य śravya-dṛśya *नां* श्रव्यदृश्य *n* audio visual

श्रष्टा śraṣṭā] *नां* श्रष्टा *m.* creator

श्राद्ध śrāddh *नां* श्राद्ध *n* the ceremony of making food, etc to be presented to the dead at funeral obsequial rites

श्राद्धभोज [śrāddhabhōj] *नां* श्राद्धभोज *n.* a feast organized on the occasion

श्रान्त śrānt *वि* श्रान्त *adj* weary tired

श्रान्ति śrānti *नां* श्रान्ति *n* tiredness fatigue labour hard work

श्राप śrāp *नां* श्राप *n* curse

श्राप देव ,śrāp dēb. *सं* सं. श्राप देव *m* curse

श्रावण śrāvaṇ *नां* श्रावण (भादों) *n.* Shravan month

श्रावणिक [śrāvaṇik] *वि.* श्रावणिक *adj.* acoustic

श्रावणिक ध्वनि विज्ञान śrāvaṇik dhvani vigyān *नां.* (भाषि) श्रावणिक ध्वनि विज्ञान *n* auditory phonetics

श्रावणिक ध्वनि विज्ञानी [śrāvaṇik dhvani vigyānī *वि* (भाषि.) श्रावणिक ध्वनि विज्ञानी *adj* auditory phonetician

श्रावणिक ध्वनिविज्ञान [śravaṇik dhvanivigyān *नां.* (भाषि.) श्रावणिक ध्वनिविज्ञान *n* auditory phonetics

श्री [śrī] *नां* श्री *n.* splendour, wealth, glory

श्री [śrī] *नां* श्री *m.* Mr., Mister (title of respect

श्रीखण्ड [śrīkhaṇḍ] *सं* चन्दन

श्रीगणेश [śrīgaṇēś *नां* श्रीगणेश *n* commencement, start, beginning

श्रीपेच [śrīpēc] *नां* श्रीपेच *n.* crown

श्रीफल śrīphal *नां* श्रीफल *n* a kind of fruit

श्रीमती [śrīmatī] *नां* श्रीमती *f.* Mrs. Miss the title of a married woman

श्रीमान् [śrīmān *नां* श्रीमान् *m* a word used in addressing Mr Your Honour sir

श्रुत [śrut] *वि* श्रुत *adj* learned experienced famed named

श्रुति [śruti] *नां* श्रुति *f* hearing the Vedas considered as revealed knowledge

श्रुति सुखद śruti sukhad *वि* श्रुति सुखद *adj* melodious

श्रुतिसहन śruti sahan *नां* श्रुतिसहन *n* the auditory threshold

शृंखला śṛṅkhalā *नां* शृंखला *n* chain, range

शृङ्खला śṛṅkhalā *नां* शृङ्खला *n* sequence series range

शृङ्खला समापन śṛṅkhalā samāpan *नां* शृङ्खला समापन *n* chain exhaustion

शृङ्खलाबद्ध śṛṅkhalābaddh *वि* शृङ्खलाबद्ध *adj* serial

शृङ्खलित śṛṅkhalit *वि* शृङ्खलित *adj* serial

शृङ्गार śṛṅgār *नां* शृङ्गार *n.* decoration, makeup

शृङ्गार सामग्री [śṛṅgār sāmagrī *नां* शृङ्गार सामग्री *n* cosmetics

शृङ्गारिक śṛṅgārik *वि* शृङ्गारिक *adj* cosmetic

शृजना [śṛjanā] *नां* सृजना *n* creation

शृष्टि [śṛṣṭi] *नां* शृष्टि *n* creation

शृष्टि [śṛṣṭi] *नां.* शृष्टि *n.* creation, universe world

शर्मा śarmā *नां* शर्मा *n* name suffix grace

शस्य śasya, *वि.* शस्य *adj.* auspiciousness, moral virtue, blessing

शेष [śreṣṭh] *वि* श्रेष्ठ *adj.* excellent, senior

श्रेष्ठता [śreṣṭhatā] *नां* श्रेष्ठता *n.* superiority

श्रोत śrōt] *नां* श्रोत *n.* source, resources, the organ of hearing ear

श्रोता śrōtā] *नां* श्रोता *n.* a hearer a listener

श्रोता [śrōtā] *वि* श्रोता *adj* addressee, listener hearer audience

श्रोतावृन्द [śrōtavṛnd] *नां* श्रोतावृन्द *n.* audience hearers listeners

श्रोतृबोधक [śrōtṛbōdhak] *वि* (भाषि.) श्रोतृबोधक addressing) appellative

श्लाघनीय ślāghanīya] *वि.* श्लाघनीय *adj* praiseworthy

श्लाघा ślāghā *नां* श्लाघा *n* admiration

श्लाघ्य [ślāghya] *वि* श्लाघनीय *adj.* admirable

श्लेष [ślēṣ] *नां.* श्लेष *n.* clinging together

श्लोक [ślōk] *नां.* श्लोक *n.* a couplet, a stanza

श्वशुर śvaśur] *सं.* ससुर

श्वसन śvasanā] *नां.* श्वसन *n.* breathing

श्वसन śvasan *नां* श्वसन *n* breathing

श्वसनी śvasanī *नां* श्वसनी *n.* bronchus

श्वसित śvasit] *वि* श्वसित *adj* breathy

श्वसित घोष [śvasit ghōṣ] *नां.* (भाषि.) श्वसित घोष *m.* (ling.) breathy voice

श्वस्त śvasit] *वि* श्वस्त *adj.* breathed

श्वस्त आरम्भ ,śvasit ārambh, *नां.* श्वस्त आरम्भ *n* breathed beginning

श्वासी śvāsī *नां* श्वासी *n* expirator

श्वान [śvān] *सं* कुकुर

श्वासनली [śvāsanalī] *नां* श्वासनली *n.* windpipe

श्वास śvās] *नां* श्वास *n.* inhale, breathing

श्वास उपनली [śvās upanalī] *नां* श्वास उपनली *n* bronchus

श्वास नली [śvās nalī] *नां* श्वासनली *n.* trachea, windpipe

श्वास-नली [śvās-nalī] *नां* श्वासनली *n.* wind pipe

श्वासप्रश्वास प्रणाली [śvāsapraśvās praṇālī] *नां* श्वासप्रश्वास प्रणाली *n.* respiratory system

श्वासमापक [śvāsamāpak] *नां* श्वासमापक *n* pneumatic

श्वासावरोध [śvāsāvarōdh] *सं.* निःश्वासरुद्धता *n.* asphyxia *n.*

श्वासी वर्ग [śvāsī varg] *सं.* श्वासी वर्ग *n.* breathy group

श्वेतपत्र [śvētapatr] *सं.* श्वेतपत्र *n.* white paper

ष

षड्यन्त्र [ṣaḍyantra] *सं.* षड्यन्त्र *n.* plot, intrigue, conspiracy

षड्यन्त्रकारी [ṣaḍyantrakārī] *सं.* षड्यन्त्रकारी *n.* a conspirator

षड्यन्त्र रचना [ṣaḍyantra racnā] *सं. क्रि.* षड्यन्त्र रचनु *vt.* to conspire

षष्ठी [ṣaṣṭhī] *वि.* षष्ठम

षोडशी [ṣōḍaśī] *सं.* सोह्र वर्षीया कन्या *n.* young woman of about sixteen

षोडश [ṣōḍaś] *सं.* सोह्र *nu.* sixteen

स

सँ sa *परि.* भेद्य g. inside, from

सेंदर sẽdar *ना.* दूध n. cream

सेंद्री [sẽdrī] *ना.* चिमटा n. tongs

सेंडा sẽḍā *ना.* चिता n. pyre

सेकुचब [sākucab] *अ क्रि* खुशिनु vi. shrink

सेंकुचाएब [sākucāēb] *स क्रि* खुसाउनु vt. to cause shrink

सँखारी sākhārī *ना.* सामान राख्ने बाँसको भाँडो n. wicker basket

सँघरिजा sāghariā *ना.* साथी n. companion

सँचब sacab *स क्रि* सोध्नु vt. to enquire

सँजोगब sājogab *स क्रि* सुरक्षित राख्नु vt. to keep carefully

सँझबाती sājhabātī *ना.* साँझपख देवतालाई दिने बत्ती n. evening lamp

सँझिया sājhiyā *ना.* साँझ n. evening

सँझिला [sājhilā] *वि* साझिलो *adj.* (son) born between the second and the third

सँझिली sājhilī] *ना.* साझिली *adj.* (daughter born between the second and the third

सँझुका [sājhukā] *वि* बेलुका *adj.* relating to the evening

सँरसैठ [sārasaiṭh] *सं* सतसट्ठी n. sixty seven, 67

सँसरी sāsarī] *ना.* गला n. throat

संक्षिप्त [sankṣipt] *वि* छोटकरी *adj.* short, brief succinct, concise abridged

संक्षिप्त sankṣipt *वि* सङ्क्षेप *adj.* short, brief

संक्षिप्त उपवाक्य [sankṣipt upavākya] *ना.* (व्या.) सङ्क्षिप्त उपवाक्य n. (gram.) abridged clause

संक्षिप्त लिपि [sankṣipt lipi] *ना.* (भाषि.) संक्षिप्त लिपि n. (ling.) phrasograph

संक्षिप्त वाक्यांश सङ्कलन [sankṣipt vākyāṃś saṅkalan] *ना.* (भाषि.) संक्षिप्त वाक्यांश सङ्कलन n. (ling.) phrasogram

संक्षिप्त हस्ताक्षर [sankṣipt hastākṣar *ना.* संक्षिप्त हस्ताक्षर n. [illegible]

संक्षिप्तता sankṣiptatā] *ना.* संक्षिप्तता n. brevity

संक्षिप्तीकरण [sankṣiptīkaran] *ना.* संक्षिप्तीकरण n. [illegible]

संक्षेप sankṣep *ना.* संक्षेप n. abridgement

संक्षेपक sankṣepak *ना.* संक्षेपक n. abridger

संक्षेपिकरण [sankṣepikaran] *ना.* संक्षेपिकरण n. abridgement

संक्षेपिकरण करब [sankṣepīkaran karab] *स क्रि* संक्षेपिकरण गर्नु vt. to abridge

संजक sanjak *वि* संज्ञक adj. called

संजर sanjar *ना.* दाम n. price, cost

संजर sanjar *ना.* घाम n. sweat

संज्ञा पदावली [saṃjñā padāvalī] *ना.* नाम पदावली n. noun phrase

संज्ञा संबन्धी [saṃjñā sambandhī] *वि* संज्ञा सम्बन्धी adj. nominal

संज्ञानता [saṃjñātā] *ना.* संज्ञानता n. [illegible]

संज्ञात्मक [saṃjñātmak] *वि* संज्ञात्मक adj. [illegible]

संज्ञावाचक saṃjñāvācak *वि* व्यक्ति जगत आदिको नाम adj. proper noun

संन्यास [sannyās] *ना.* संन्यास n. [illegible]

संन्यासी sannyāsī *ना.* सन्यासी n. hermit

संयत sanyat *वि* संयत adj. disciplined well behaved

संयन्त्र sanyantra *ना.* यन्त्र n. apparatus, machine, engine

संयम sanyam *ना.* संयम n. abstinence, check restraint, discipline, self-control, abstinence

संयम करब sanyam karab *स क्रि* संयम गर्नु vt. to [illegible]

संयम राखब sanyam rākhab *स क्रि* संयम राख्नु vt. to keep discipline

संयमित [sanyamit] *वि* संयमित adj. disciplined

संयमी sanyamī *वि* संयमी n. one who has [illegible] disciplined restrained

संयम sanyam *ना.* संयम n. [illegible]

संयुक्त *adv.* वि संयुक्त *adj.* united, compound

संयुक्त क्रिया sanyukt kriyā *ना.* (व्या.) संयुक्त क्रिया n. (gram.) compound verb

संयुक्त परिभाषा sanyukt paribhāṣā] *ना.* (भाषि.) [illegible]

संयुक्त प्रशासन sanyuk prashasan] *ना.* (राज.) [illegible]

संयुक्त बोध sanyukt bodh *ना.* (व्या.) संयुक्त बोध n. [illegible]

संयुक्त वाक्य sanyukt vākya *ना.* (व्या.) संयुक्त वाक्य n. [illegible]

संयुक्त व्यञ्जन sanyuk vyajjan] *ना.* (ध्वनि.) संयुक्त व्यञ्जन n. phon. conjunct consonant, consonant cluster

संयुक्ताक्षर sanyuktākṣar *ना.* (भाषि.) संयुक्ताक्षर n. [illegible]

संयोग sanyog *ना.* संयोग n. chance, coincidence

संयोग पड्ब sanyog paṛab *स क्रि* संयोग पर्नु vi. to happen by chance

संयोगक sanyogak *वि* संयोगक adj. [illegible]

संयोगक sanyogak *ना.* (व्या.) संयोगक n. (gram.) [illegible] conjunction, connector, [illegible]

संयोजक क्रियाविशेषण sanyojak kriyāviśeṣaṇ *ना.* (व्या.) संयोजक क्रियाविशेषण n. (gram.) conjunctive adverb

संयोजक सर्वनाम sanyojak sarvanām] *ना.* (व्या.) संयोजक सर्वनाम n. (gram.) conjunctive [illegible]

संयोजकहीनता [sanyojakahīnatā] *ना.* (व्या.) [illegible]

संयोजन [sanyojan] *ना.* (व्या.) संयोजन n. [illegible]

संयोजन sanyojan] *ना.* संयोजन n. adaptation

संयोजनीय [sanyojanīya] *वि.* संयोजनीय adj. adaptable

संरक्षक [sanrakṣak] *ना.* संरक्षक n., mom n. protection protector, supporter

संरक्षकत्व [sanrakṣakatva] *ना.* संरक्षकत्व n. protectorate guardianship

संरक्षण [sanrakṣaṇ] *ना.* संरक्षण n. conservation preservation, guard

संरक्षण करब [sanrakṣaṇ karab] *स क्रि* संरक्षण गर्नु vt. [illegible]

संरक्षित [sanrakṣit] *वि.* संरक्षित adj. protected, preserved

संरचना sanracanā *ना.* बनावट n. grammatical construction, structure, infrastructure

संरचनात्मक [sanracanātmak] *वि.* (व्या.) संरचनात्मक n. (gram.) structural

संरचनावाद [sanracanāvād] *ना.* (व्या.) संरचनावाद n. (gram.) structuralism

संरचनावादी [sanracanāvādī] *ना.* (व्या.) संरचनावादी n. [illegible]

संरूप [sanrūp] *ना.* संरूप n. (gram.) allomorph

संलग्न [sanlagn] *वि.* संलग्न adj. attached, aligned engaged

संलग्न व्यञ्जन [sanlagn vyañjan] *ना.* (ध्वनि.) संलग्न व्यञ्जन n. (phon.) abutting consonant

संलग्न हुनेछ [illegible] संलग्न हुनु vi. to be engaged be involved

संलग्नता [sanlagnatā] *ना.* संलग्नता n. involvement

संलयन sanlayan] *ना.* संलयन n. amalgamation conflation

संलयात्मक भाषा sanlayātmak bhāṣā] *ना.* (व्या.) संलयात्मक भाषा n. (gram.) amalgamating language

संलेख [sanlekh] *ना.* परिशिष्ट n. (ling.) entry

संबद्ध sanvad'dh] *वि* सापेक्ष *adj.* related

संबद्ध शब्द sanvad'dh śabd] *सं* सम्बद्ध शब्द *n* (gr.) relative word

संबन्धवाचक क्रियाविशेषण sanvandhavāchak kriyāviśeṣaṇ] *सं.* (व्या.) सम्बन्धवाचक क्रियाविशेषण *n.* (gram.) relative adverb

संवरण sanvaraṇ] *सं.* संवरण *n.* (phonetics) suppression

संवर्ण (sanvarṇ *सं.* (ध्वनि) संवर्ण *n.* (phonetics) semi-vowel

संवर्द्धन sanvard'dhan *सं* सम्वर्द्धन *n* promotion

संवाद (sanvād *सं* सम्वाद *n.* conversation, dialogue, news

संवाददाता sanvaddaātā *सं* सम्वाददाता *n* correspondent, reporter a newsman a journalist

संवाहक sanvāhak *सं* संवाहक *n.* conductor

संवाहकता sanvāhakatā] *सं* संवाहकता *n* conductivity

संविधान (sanvidhān] *सं* (राज.) संविधान *n.* (pol.) constitution

संविधान सभा [sanvidhān sabha *सं* (राज.) संविधान सभा *n.* (pol.) constituent assembly

संविभाजन sanvibhājan] *सं* विभाजन *n* apportionment

संविष्ट (sanviṣṭ] *वि* आसीन *adj.* reclined

संवेग (sanvēg, *सं* प्रेरणा *n.* impetus, inspiration

संवेगात्मक [sanvēgātmak] *वि* संवेगात्मक *adj.* emotional

संवेदन [sanvēdan] *सं* संवेदन *n* sensation, sensibility

संवेदन (sanvēdan] *सं* संवेदन *n* sensation

संवेदनशील (sanvēdanaśīl] *वि* संवेदनशील *adj* sensible, sensitive

संवेदनशील [sanvēdanaśīl] *वि* संवेदनशील *adj* sensitive, self-centred

संवेदना [sanvēdanā *सं* संवेदना *n* feeling

संवेदनात्मक sanvēdanātmak *सं* संवेदनात्मक *n* analysis

संवैधानिक [sanvaidhānik *सं* (राज.) संवैधानिक *adj.* (pol.) constitutional

संवैधानिक प्रणाली sanvaidhānik praṇālī *सं* संवैधानिक प्रणाली *n.* constitutional process

संशय (sanśay *सं* संशय *n* doubt, suspicion

संशोधन [sanśodhan *सं* संशोधन *n* modification, amendment, revision, correction, reform

संशोधन करना sanśodhan karnā *सं* क्रि संशोधन करना *vt* to amend, revise

संश्लिष्ट [sanśliṣṭ] *वि* संश्लिष्ट *adj* synthesized, fused together

संश्लेषक sanśleṣak *सं* संश्लेषक *n* synthesizer

संश्लेषण sanśleṣaṇ *सं* संश्लेषण *n* synthesis

संसद sansad *सं* (राज.) संसद *n.* (pol.) parliament

संसद सदस्य sansad sadasya *सं* (राज.) संसद सदस्य *n* (pol.) member of parliament

संसदीय sansadīy *वि* (राज.) संसदीय *adj* (pol.) parliamentary

संसर्ग sansarg *सं* संसर्ग *n* association, company, contact, touch

संसार sansār *सं* संसार *n* world, universe

संसारी (sansārī *वि* संसारी *adj* worldly, earthly, phenomenal

संसृति [sansṛti *सं* संसृति *n* convergence, curve, the world

संस्करण [sanskaraṇ *सं* संस्करण *n* version,edition

संस्कार [sanskār] *सं* संस्कार *n* custom, ceremony, sacrament, ritual

संस्कार करना sanskār karnā *सं* क्रि संस्कार करना *vt* to purify, consecrate, consecrate, refine

संस्कार गीत sanskār gīt *सं* संस्कार गीत *n* ritual song

संस्कारिक sanskārik] *वि* संस्कारिक *adj* related to rituals

संस्कृत sanskṛt *सं* संस्कृत *n* Sanskrit as to language

संस्कृति sanskṛti *सं* संस्कृति *n* culture

संस्कृतिकरण sanskṛtikaraṇ *सं* संस्कृतिकरण *n* acculturation

संस्था (sanstha *सं* संस्था *n* organization, institution

संस्था खोलना sanstha kholnā *सं* क्रि संस्था खोलना *vt* to open an organization

संस्था दर्ता करना sanstha dartā karnā *सं* क्रि संस्था दर्ता करना *vt* to register an organization

संस्थान sansthān *सं* संस्थान *n* establishment

संस्थापक sansthāpak *सं* संस्थापक *n* founder

संस्थापन sansthāpan *सं* संस्थापन *n* installation

संस्थित sansthit *सं* संस्थित *adj* established

संस्थिति sansthiti *सं* संस्थिति *n* configuration

संस्मरण sansmaraṇ *सं* संस्मरण *n* memoirs

संहरण saṃharaṇ *सं* संहरण *n* destruction

संहार saṃhār *सं* संहार *n* destruction, annihilation

संहिता saṃhitā *सं* संहिता *n* code

सं sau *सं* सौ *n.* hundred

सं sau *सं* सौ *n* hundred

सइ sa'i *वि* सही *adj* same, identical

सइत sa'it *सं* सइत *n* [obs.] [astr.] good time

सउँसे sa'unse *वि* सर्वांग *adj.* entire, whole

सउदा sa'udā *सं* सौदा *n* bargain

सकट sakaṭ *सं* शकट *n* cart

सकत sakat *सं* शक्ति *n* power

सकत sakat *सं* शक्ति *n* power

सकपकाएब sakapakā'eb] *अ क्रि* सकपकाउनु *vi.* to be embarrassed

सकसब sakasab *अ क्रि* सकसकाउनु *vi.* to be exhausted

सकहाब [sakahāb *अ क्रि* सकस्नु *vi.* to vomit

सकाब sakāb *अ क्रि* सकाउनु *vi.* to finish use up, exhaust, run out of

सकार sakār *सं* स्वीकार *n.* acceptance approval, promise

सकारनामा [sakāranāmā *सं* सकारनामा *n* declaration, letter of consent

सकारब [sakārab *स.क्रि.* स्वीकार गर्नु *vt.* to accept approve of, consent, consent

सकारात्मक sakārātmak] *सं* सकारात्मक *adj* positive, affirmative, assertive

सकारात्मक अनुभव sakārātmak anubhava *सं* सकारात्मक अनुभव *n* positive experience

सकारात्मक जवाब sakārātmak jabāb *सं* सकारात्मक जवाफ *n.* positive reply

सकारात्मक मन:स्थिति sakārātmak manaḥsthiti *सं* सकारात्मक मन स्थिति *n.* positive attitude

सकारात्मक सोच [sakārātmak soch *सं* सकारात्मक सोच *n.* positive thinking

सकारात्मकता sakārātmakatā *सं* सकारात्मकता *n* positiveness

सकाल [sakāl] *क्रि वि* चिहार्नी *adv* early in the

सकुशल [sakuśal] *हि* सकुशल *adj.* scot-free, well
सकेट [saket] *ने* सकट *n.* socket
सकस [sakas] *हि* सङ्कीर्ण *adj.* narrow
सक्कम [sakkam] *हि* सक्कल *n* original
सक्कली [sakkalī] *हि* मौलिक *adj.* original
सक्खर [sakkhar] *ने.* सक्खर *n.* sugar candy
सक्खरकन्द [sakkharkanda] *ने.* सक्खरकन्द *n.* [illegible]
सक्रिय [sakriya] *हि* सक्रिय *adj.* [illegible]
सक्रिय उच्चारक [sakriya uccārak] *ने.* सक्रिय उच्चारक *n.* [illegible]
सक्रिय कोष [sakriya kośa] *ने.* सक्रिय कोष *n.* [illegible]
सक्रिय नेतृत्व [sakriya netṛtva] *ने.* सक्रिय नेतृत्व *n.* [illegible]
सक्रिय भूमिका [sakriya bhumikā] *ने.* सक्रिय भूमिका *n.* [illegible]
सक्रिय सदस्य [sakriya sadasya] *ने.* सक्रिय सदस्य *n.* [illegible]
सक्रियकरण [sakriyakaraṇ] *ने.* सक्रियकरण *n.* [illegible]
सक्षम [sakṣam] *हि* सक्षम *adj.* capable, competent, able, efficient
सक्षमता [sakṣamatā] *ने.* सक्षमता *n.* [illegible]
सखा [sakha] *ने* सखा *n.* friend, companion
सखाप [sakhāp] *ने* सखाप *n.* [illegible]
सखासन्तान [sakhāsantān] *ने.* सखासन्तान *n.* [illegible]
सखी [sakhi] *ने* सखी *n.* a female friend; a girlfriend
सखुवा [sakhuwā] *ने.* सखुवा *n.* [illegible]
सगर [sagar] *ने* सगर *n.* [illegible]
सगरमाथा [sagarmāthā] *ने.* सगरमाथा *n.* [illegible]
सगुन [sagun] *ने* सगुन *n.* an omen; a portent; something for good luck
सगुनिया [sagunīā] *हि* दाजो सगुन खाने [illegible]
सगोत्र [sagotra] *हि* सगोत्र *n.* [illegible]
सगोती [sagotī] *ने* सगोती *n.* [illegible]
सघन [saghan] *हि* सघन *adj.* [illegible]
सघाइ [saghāi] *ने.* सघाइ *n.* [illegible]
सघाउने [saghāune] *हि* [illegible]
सङ्कटकालीन [saṅkaṭakālīn] *हि* सङ्कटकालीन *adj.* crucial, critical
सङ्कटग्रस्त [saṅkaṭagrasta] *हि* सङ्कटग्रस्त *adj.* [illegible]
सङ्कटापन्न [saṅkaṭāpanna] *हि* सङ्कटापन्न *adj.* [illegible]
सङ्कटासन्न [saṅkaṭāsanna] *हि* सङ्कटासन्न *adj.* [illegible]
सङ्कटासन्नता [saṅkaṭāsannatā] *ने.* सङ्कटासन्नता *n.* [illegible]
सङ्कथन [saṅkathan] *ने.* (खा.) सङ्कथन *n.* [illegible]
सङ्कर [saṅkar] *ने* सङ्कर *n.* [illegible]
सङ्कलक [saṅkalak] *ने* सङ्कलक *n.* a collector
सङ्कलन [saṅkalan] *ने* सङ्कलन *n.* collection; compilation; anthology
सङ्कलित [saṅkalit] *हि* सङ्कलित *adj.* collected
सङ्कल्प [saṅkalpa] *ने* सङ्कल्प *n.* [illegible]
सङ्कल्प कर्ता [saṅkalpa kartā] *हि* [illegible]
सङ्कल्पना [saṅkalpanā] *ने* सङ्कल्पना *n.* [illegible]
सङ्कल्पनात्मक नपुंसक लिङ्ग [saṅkalpanātmak napuṃsak liṅga] *ने* [illegible]
सङ्कीर्ण [saṅkīrṇa] *हि* सङ्कीर्ण *adj.* [illegible]
सङ्कट [saṅkaṭ] *ने* सङ्कट *n.* [illegible]
सङ्कल्प [saṅkalpa] *ने* सङ्कल्प *n.* [illegible]
सङ्कीर्ण [saṅkīrṇa] *हि* सङ्कीर्ण *adj.* narrow
सङ्कीर्णता [saṅkīrṇatā] *ने.* सङ्कीर्णता *n.* narrow
सङ्कुचन [saṅkucan] *ने* सङ्कुचन *n.* [illegible]
सङ्कुचन [saṅkucan] *ने* सङ्कुचन *n.* [illegible]
सङ्कुचित [saṅkucit] *हि* सङ्कुचित *adj.* [illegible]
सङ्केत [saṅket] *ने* सङ्केत *n.* sign, indication, hint; a signal; implication; code
सङ्केत [saṅket] *ने* सङ्केत *n.* [illegible]
सङ्केत करब [saṅket karab] *मै.हि.* सङ्केत गर्नु *v.* [illegible]
सङ्केत चिन्ह [saṅket cinha] *ने* सङ्केत चिह्न *n.* [illegible]
सङ्केत यन्त्र [saṅket yantra] *ने* सङ्केत यन्त्र *n.* [illegible]
सङ्केत लिपि [saṅket lipi] *ने* सङ्केत लिपि *n.* shorthand
सङ्केतक [saṅketak] *हि* सङ्केतक *adj.* indicating, designating, pointing out, pointing out specifying
सङ्केतपाटी [saṅketapāṭī] *ने* सङ्केतपाटी *n.* [illegible]
सङ्केतलिपि [saṅketalipi] *ने* सार्वि सङ्केतलिपि *n.* [illegible] sign script
सङ्केतवाद [saṅketavād] *ने* सङ्केतवाद *n.* symbolism
सङ्केतशब्द [saṅketśabda] *ने* सङ्केतशब्द *n.* [illegible]
सङ्केतार्थक [saṅketārthak] *हि* सङ्केतार्थक *adj.* [illegible]
सङ्केतार्थक वाक्य [saṅketārthak vākya] *ने* सङ्केतार्थक वाक्य *n.* [illegible]
सङ्केतित [saṅketit] *हि* [illegible] *adj.* [illegible] indicated
सङ्केतित प्रसङ्ग [saṅketit prasaṅga] *ने* सङ्केतित प्रसङ्ग *n.* [illegible]
सङ्केन्द्र [saṅkendra] *ने* केन्द्रबिन्दु *n.* meeting point, focal point
सङ्केन्द्रक [saṅkendrak] *ने* सङ्केन्द्रक *n.* [illegible]
सङ्केन्द्रण [saṅkendraṇ] *ने* सङ्केन्द्रण *n.* [illegible]

संकोच s. (gr.) contraction

संकोच [saṅkoc] *सं.* संकोच *n.* squeamishness, bashfulness, hesitation

संकोचन saṅkocan *सं.* संकोचन *n.* contraction, shrinking

संकोचन saṅkocan *सं.* संकोचन *n.* contraction, constriction

संकोची saṅkocī *सं.* संकोचिन् *adj.* (used in medical terminology) bashful, shy

संक्रमण saṅkramaṇ *सं.* न. *n.* transition, change, passage, crossing

संक्रमणकाल saṅkramaṇkāl *सं.* संक्रमणकाल *n.* transitional period

संक्रमणीय saṅkramaṇīya *हिं.* संक्रमणीय *adj.* transferable

संक्रमणीय बहुपदीय शिक्षा saṅkramaṇīya bahupadīyak śikṣā *सं.* संक्रमणीय बहुपदीय शिक्षा *n.* transitional multilateral education

संक्रमित saṅkramit *हिं.* संक्रमित *adj.* infected

संक्रमित करना saṅkramit karnā *सं.* क्रि. संक्रमित करना *v.* to infect

संक्रान्ति saṅkrānti *सं.* संक्रान्ति *n.* (used in astronomy) transition, change

संक्रामक saṅkrāmak *हिं.* संक्रामक *adj.* (used in medicine) contagious, infectious, contagious

संक्राम्य [saṅkrāmya] *हिं.* संक्राम्य *adj.* (used in medicine) transferable

संक्षिप्त [saṅkṣipt] *हिं.* संक्षिप्त *n.* brief, abridged, short

संक्षिप्त [saṅkṣipt] *हिं.* संक्षिप्त *adj.* brief, abridged

संक्षिप्त उत्तरात्मक [saṅkṣipt uttarātmak] *हिं.* संक्षिप्त उत्तरात्मक *adj.* of short answer

संक्षिप्तता [saṅkṣiptā] *सं.* संक्षिप्तता *n.* brevity

संक्षिप्तीकरण saṅkṣiptīkaraṇ *सं.* संक्षिप्तीकरण *n.* abbreviation

संक्षिप्तीकृत saṅkṣiptīkṛt *सं.* संक्षिप्तीकृत *adj.* abridged

संक्षेप saṅkṣep *सं.* संक्षेप *adj.* brief, short

संकुल saṅkul *सं.* संकुल *n.* complex

संकुलक saṅkulak *सं.* संकुलक *n.* complex

संकुलन saṅkulan *सं.* संकुलन *n.* complication

संकुलीकरण saṅkulīkaraṇ *सं.* संकुलीकरण *n.* complication

संकुलीकरण saṅkulīkaraṇ *सं.* संकुलीकरण *n.* complication

संकुल्य saṅkulya *हिं.* संकुल्य *adj.* countable, calculable

संकुल्यक saṅkulyak *हिं.* संकुल्यक *adj.* (used in mathematics) countable

संकुल्या saṅkulyā *सं.* संकुल्या *n.* countable quantity

संकुल्या संख्या saṅkulyā saṅkhyā *सं.* संकुल्या संख्या *n.* (gr.) countable number

संकुल्य संख्या saṅkulya saṅkhyā *सं.* संकुल्य संख्या *n.* (gr.) countable noun

संकुल्य संज्ञा saṅkulya saṅjñā *सं.* संकुल्य संज्ञा *n.* (gr.) countable noun

संकृत saṅkṛt *सं.* संकृत *adj.* (used in medicine) with, together with

संकेतन saṅketan *सं.* संकेतन *n.* coding

संकेतन saṅketan *सं.* संकेतन *n.* coding

संकेतन saṅketan *सं.* संकेतन *n.* coding

संघ [saṅgh] *नां* सङ्घ *n.* an organization

संघटक [saṅghaṭak] *नां* (भाषा) सङ्घटक *n.* ling. constituent

संघटक प्रतिरोध [saṅghaṭak pratirōdh] *नां* (भाषा) सङ्घटक प्रतिरोध *n.* (ling.) constrictive phoneme

संघटित saṅghaṭit *वि* सङ्घटित *adj.* organized

संघठन saṅghaṭan *नां* सङ्घटन *n.* organization

संघर्ष [saṅgharṣ] *नां* सङ्घर्ष *n.* fierce battle

संघर्ष करब [saṅgharṣ karab] *क्रि* सङ्घर्ष गर्नु

संघर्षण [saṅgharṣaṇ] *नां* सङ्घर्षण *n.* friction

संघर्षणशील [saṅgharṣaśīl] *वि* सङ्घर्षणशील *adj.* [illegible]

संघर्षी [saṅgharṣī] *नां* (ध्वनि) सङ्घर्षी *n.* (phon.) aspirate

संघर्षी [saṅgharṣī] *नां* (ध्वनि) सङ्घर्षी *n.* (phon.) fricative

संघात [saṅghāt] *नां* आक्रमण *n.* a sudden violent attack, murder

संघातक saṅghātak *वि* सङ्घातक *adj.* deadly

संघार [saṅghār] *नां* खर *n.* verge

संघार saṅghār *नां* संघार *n.* dissipation

संघारण [saṅghāraṇ] *नां* सङ्घारण *n.* [illegible]

संघीय [saṅghīya] *वि* सङ्घीय *adj.* federal

संलग्न saṅlagn *वि* संलग्न *adj.* affiliated

संशोधन [saṅśōdhan] *नां* संशोधन *n.* correct, rectify [illegible]

संशोधित [saṅśōdhit] *वि* संशोधित *adj.* [illegible]

संसद [saṅsad] *नां* संसद *n.* parliament

संसदीय [saṅsadīya] *वि* संसदीय *adj.* [illegible]

संसाधन [saṅsādhan] *नां* संसाधन *n.* [illegible]

संसाधन केन्द्र [saṅsādhan kēndra] *नां* संसाधन केन्द्र *n.* [illegible]

संसाधित [saṅsādhit] *वि* संसाधित *adj.* [illegible]

संसार [saṅsār] *नां* संसार *n.* [illegible]

संसारी [saṅsārī] *नां* संसारी *n.* [illegible]

संसूचना [saṅsūchanā] *नां* संसूचना *n.* [illegible]

संसूचित [saṅsūchit] *वि* संसूचित *adj.* informed

संस्कार [saṅskār] *नां* संस्कार *n.* [illegible]

संस्कारी [saṅskārī] *नां* संस्कारी *n.* [illegible]

संस्कृत [saṅskṛt] *नां* संस्कृत *n.* [illegible]

संस्कृति [saṅskṛti] *नां* संस्कृति *n.* culture

संस्कृतिक [saṅskṛtik] *वि* सांस्कृतिक *adj.* cultural

संस्कृतिकर्मी [saṅskṛtikarmī] *नां* सांस्कृतिकर्मी *n.* [illegible]

संस्कृतिक सम्पदा [saṅskṛtik sampadā] *नां* सांस्कृतिक सम्पदा *n.* [illegible]

संस्कृतिक सम्पन्नता [saṅskṛtik sampannatā] *नां* सांस्कृतिक सम्पन्नता *n.* [illegible]

संस्कृतिक सम्पन्न [saṅskṛtik sampanna] *वि* सांस्कृतिक सम्पन्न *adj

सट्टी कारुन्दर [saṭṭhi kāṇḍar] *नां.* (मदा) सट्टा कारुन्दर *n.* (money) exchange

सट्टीदर [saṭṭhidar] *नां* विनिमय दर *n.* (money) exchange rate

सटासट [saṭāsaṭ] *क्रि वि* सिरपिटो *adv.* quickly briskly closely

सटीक [saṭīk] *वि.* समन्वित *adj.* with a commentary attired, appropriate exact

सट्केर [saṭkab] *अ.क्रि.* गोप्य रूपमा भाग्नु *vi.* to run away secretly

सट्ट [saṭṭ] *क्रि.वि.* छिटै *adv.* quickly furtively overly

सट्टा [saṭṭā] *नां* सट्टा *n.* exchange substitution, replacement, swap, trade

सट्टापट्टा [saṭṭāpaṭṭā] *नां* सट्टापट्टा *n* exchange barter, swap, trading

सट्टाबजार saṭṭābajār] *नां* (भारी) सट्टाबजार *n* exchange market

सठब [saṭhab] *अ.क्रि* सिध्याउनु *vi.* to end

सठा देब [saṭhā debi] *स.क्रि* समाप्त गर्नु *v.t.* exhaust finish

सठाएब [saṭhāeb] *स.क्रि* सिध्याउनु *vt.* to complete finish

सठिआएब [saṭhiāeb] *अ.क्रि* साठी वर्ष उमर पुगेकाको जस्तो व्यवहार गर्नु *vi.* to behave as if one has become 60 years of age

सडक [saṛak] *नां* बाटो *n* road, street

सडक नाटक [saṛak nāṭak] *नां* सडक नाटक *n* street play

सडक पेटी [saṛak peṭṭi] *नां.* सडक पेटी *n.* footpath sidewalk

सडकविभाग [saṛakvibhāg] *नां* सडक विभाग *n* road department

सडन [saṛan, *नां.* सडन *n.* decay, putrefaction

सडनाङ्क [saṛanāṅk] *n.* rotting, putrefaction, decomposition

सडब [saṛab] *अ.क्रि.* सड्नु *vi.* to rot decay decompose

सडल [saṛal, *क्रि.वि.* कोहोरेको *adj.* rotten, decayed

सडहा [saṛuā] *नां* सडि *n.* bull

सतर्कता [saṛkatā] *नां* सतर्कता *n* alertness, vigilance

सतर्की [saṛkī] *नां* हाट बजारमा बस्ने सानो पसल *n.* a small shop in a market

सतर्क [saṛk] *नां.* बाटो *n.* road, street

सती [saṛkhi] *नां* मुकाको बाटो *n.* back road

सती [saṛkhi] *नां* हिंड *n* the leg and waist joint

सत [saṛ] *नां* दुष्ट पशु *n.* evil animal

सत करब [saṛkab] *स.क्रि* हेला गर्नु *v.t.* to plunder

सतआर्नीस [saṛsaṭh] *नां* सत्चालिस *n.* forty seven, 47

सतब [saṛab] *अ.क्रि* सर्नु *vi.* to ooze

सतबरेता [saṛabarā] *नां* पसिना, आँसुले भिजेको *adj.* wet with sweat, tears, or blood

सतबा बाप [saṛabā bāp] *नां* सौतेला बाबु *n.* step father

सतबा भाइ [saṛabā bhāi] *नां* सौतेला भाइ *n.* step brother

सतबा माय [saṛabā māy] *नां* सौतेली आमा *n.* step mother

सतबाबे [saṛabābe] *नां* सौतेला बाबे *n.* step father

सतबेटा [saṛabeṭā] *नां* सौतेला छोरा *n.* step son

सतबेटी [saṛabeṭī] *नां* सौतेली छोरी *n.* step daughter

सतभैया [saṛabhaiyā] *नां* सत्रभाइबहिनमध्ये *n.* [illegible]

सतमाय [saṛamāya] *नां* सौतेला आमा *n.* stepmother

सतरञ्जा [saṛañjā] *नां* (खना) सतरञ्जा *n.* [illegible]

सतरञ्जी [saṛañjī] *नां.* सानो आकारको बिछ्यौना *n.* a small carpet

सतरह [saṛah] *सं* सत्र १७ *num.* seventeen

सतरहम [saṛahām, *वि* सत्रौं *adj.* seventeenth

सतर्क [saṛk] *वि* सतर्क *adj.* alert, attentive cautious, vigilant

सतर्क करब [saṛk karab] *स.क्रि* सतर्क गर्न *v.t.* to make sb alert, warn

सतर्कता [saṛkatā] *नां* सतर्कता *n* alertness vigilance

सत्कार्य [saṛkārya] *नां* सत्कार्य *n.* pious work

सत्कीर्ति [saṛkīrti] *नां.* सत्कीर्ति *n* fame reputation, a good name

सत्कुल [saṛkul] *नां.* सत्कुल *n.* an illustrious family a noble family

सत्तबेटी [saṛtabeṭī] *नां* सौतेली छोरी *n.* step daughter

सत्तरि [saṛtari] *नां* सत्तरी *n.* num seventy 70

सत्तरीआँ [saṛtariāṃ] *वि* सत्तरौं *adj* seventieth

सत्ता [saṛtā] *नां* शक्ति *n* a card worth seven pips

सत्ता [saṛtā] *नां* शासन *n* state power

सत्तारूढी [saṛtārūḍhī] *वि* सत्तारूढ *adj* in power ruling

सत्तामुखी [saṛtāmukhī] *वि* सत्तामुखी *adj* power oriented

सत्तारूढ [saṛtārūḍh] *वि* सत्तारूढ *adj* in power ruling

सत्तासीन [saṛtāsīn] *वि* सत्तासीन *adj* in power ruling

सत्त [saṛtt] *क्रि वि* वास्तवमा *n* really as a matter of fact

सत्त रामरोम [saṛt rāmrām] *नां* सत्त रामरोम *n* promise in God's name

सत्त विद्या [saṛtya vidyā] *नां* सत्यविद्या *n* ordeal

सत्पथ [saṛtpath] *नां* सत्पथ *n.* a good path

सत्पात्र [saṛtpātr] *नां* सत्पात्र *n.* a worthy person *n* alms

सत्पुरुष [saṛtpuruṣa] *नां* सत्पुरुष *n.* a gentleman

सत्य [saṛtya] *नां* सत्य *n.* truth, verity

सत्य [saṛtya, *वि* वास्तविक *adj.* true, exact, real

सत्य तथ्य [saṛtya tathya] *नां* सत्यतथ्य *n.* true fact

सत्य बोलब [saṛtyabolab] *स.क्रि* सत्य बोल्नु *vt.* to speak truth

सत्य बोलब [saṛtya bolab] *न.क्रि* सत्य बोल्नु *vt.* to speak truth

सत्य शिव सुन्दरम् [saṛtyam śivam sundaram] *नां* सत्य शिव सुन्दरम् *n.* truth welfare beauty

सत्यता [saṛtyatā] *नां* सत्यता *n* truth

संज्ञा *पुं.* [सं.] १. वह जो संज्ञा से संबंधित हो। २. संज्ञा के रूप में प्रयुक्त।

संज्ञाहरण *पुं.* [सं.] चेतना का लोप; बेहोशी।

संज्ञी *वि.* [सं. संज्ञिन्] १. चेतनायुक्त। २. विचारशील। *पुं.* मन वाला प्राणी।

संटी *स्त्री.* [देश.] पतली छड़ी; बेंत।

संठ *पुं.* [सं.] सोंठ।

संड *पुं.* [सं.] १. नपुंसक। २. बैल।

संडास *पुं.* [सं.] शौचालय; पाखाना।

संडासी *स्त्री.* [सं. संदंश] लोहे का औजार जो चिमटे जैसा होता है।

संड्रा *पुं.* [सं.] एक प्रकार का पक्षी।

संड्रास *पुं.* [सं.] एक प्रकार का पक्षी।

संतति *स्त्री.* [सं.] १. लगातार चलने वाला क्रम। २. संतान; औलाद।

संतप्त *वि.* [सं.] १. दुःखी। २. जला हुआ। ३. क्रोधित।

संतरण *पुं.* [सं.] १. तैरना। २. पार जाना।

संतरा *पुं.* [सं. नारंग] एक खट्टा-मीठा फल।

संतरी *पुं.* [सं. संत्री] पहरेदार; प्रहरी।

संतर्जन *पुं.* [सं.] डाँट-फटकार; झिड़की।

संतर्जनी *स्त्री.* [सं.] तर्जनी उँगली।

संतर्पण *पुं.* [सं.] १. तृप्त करना। २. पोषण। ३. एक तांत्रिक क्रिया।

संतर्पित *वि.* [सं.] तृप्त किया हुआ।

संतर्पी *वि.* [सं. संतर्पिन्] तृप्त करने वाला।

संतलन *पुं.* [सं.] १. संतुलन। २. संगीत में स्वरों का मेल।

संतलना *स.क्रि.* [सं. संतलन] संतुलित करना।

संतलित *वि.* [सं.] संतुलित।

संतवाना *स.क्रि.* [सं. संतापन] शांत कराना।

संतसई *स्त्री.* [सं. सप्तशती] सात सौ दोहों का संग्रह।

संतसाई *स्त्री.* [सं. सप्तशती] सात सौ दोहों का संग्रह।

संतसाल *पुं.* [सं. सप्तशाल] सात साल का समय।

संतसैया *स्त्री.* [सं. सप्तशती] सात सौ दोहों का संग्रह।

संतसैयाँ *स्त्री.* [सं. सप्तशती] सात सौ दोहों का संग्रह।

**संतसैयां

सन्तान santān *सं.* संतान *n* arrangement, family, next rule

सन्तप्त santapt *हिं.* संतप्त *adj.* red hot, burnt, afflicted, bereaved

सन्त-महन्त [santa-mahant] *सं.* संत-महन्त *n.* saint and abbot

सन्तानवे [santānve] *सं.* सन्तानवे *५ num.* ninety seven ९७

सन्ताप [santāp] *सं.* मानसिक पीड़ा *n.* anguish, remorse

सन्तावन santāvan *सं.* सन्ताइस *५ num.* fifty seven ५७

सन्तुलन santulan *सं.* संतुलन *n.* balance of mind

सन्तुलित santulit *हिं.* सन्तुलित *adj.* balanced

सन्तुलित आहार [santulit āhār] *सं.* सन्तुलित आहार *n.* balanced diet

सन्तुलित राखब [santulit rākhab] *मै.* सन्तुलित राखब *vt.* to balance

सन्तुलितता [santulitatā] *सं.* सन्तुलितता *n.* balance normalcy

सन्तुष्ट santuṣṭ *हिं.* सन्तुष्ट *adj.* contented, satisfied, satiated

सन्तुष्ट [santuṣṭ] *हिं.* सन्तुष्ट *adj.* contented, satisfied, pleased, satiated, gratified, delighted

सन्तुष्टि santuṣṭi *सं.* सन्तुष्टि *n.* contentment

सन्तुष्टि [santuṣṭi] *सं.* सन्तुष्टि *n.* contentment, satisfaction, gratification

सन्तृप्त [santṛpt] *हिं.* सन्तृप्त *adj.* saturated

सन्तोष [santoṣ] *सं.* सन्तोष *n.* contentment, satisfaction

सन्तोष [santoṣ] *सं.* सन्तोष *n.* contentment

सन्तोष करब santoṣ karab *मै.* *vt.* to be content

सन्तोष होएब [santoṣ hoeb] *मै.* *vi.* to feel satisfied, be content

सन्तोषजनक [santoṣjanak] *हिं.* सन्तोषजनक *adj.* satisfactory

सन्तोषजनक santoṣjanak *हिं.* सन्तोषजनक *adj.* satisfactory

सन्तोषप्रद [santoṣprad] *हिं.* सन्तोषप्रद *adj.* satisfactory

सन्तोषी santoṣī *हिं.* सन्तोषी *adj.* contented, satisfied

सन्तोषी [santoṣī] *हिं.* सन्तोषी *adj.* contented, satisfied

सन्त्रास [santrās] *हिं.* त्रिनेत्र *adj.* apprehensive, worried

सन्त्रास santrās *हिं.* त्रास *n.* apprehension, anxiety, uneasiness, trepidation, panic

सन्दर्भ sandarbh *सं.* संदर्भ *n.* reference

सन्दर्भक अस्पष्टता sandarbhak aspaṣṭatā *सं.* (भा.) सन्दर्भक अस्पष्टता *n.* (gram.) ambiguous reference

सन्दर्भ-ग्रन्थ sandarbha granth *सं.* सन्दर्भ ग्रन्थ *n.* reference material

सन्दर्भग्रन्थ सूची sandarbhagranth sūcī *सं.* सन्दर्भग्रन्थ सूची *n.* references

सन्दर्भसामग्री sandarbhsāmagrī *सं.* सन्दर्भसामग्री *n.* reference materials

सन्दिग्ध sandigdh *हिं.* सन्दिग्ध *adj.* doubtful, ambiguous

सन्दिग्धार्थता sandigdhārthatā *हिं.* सन्दिग्धार्थता *n.* (gram.) ambiguity

सन्दूक sandūk *सं.* संदूक *n.* trunk, chest, a box, a wooden trunk

सन्देश sandeś *सं.* संदेश *n.* a (verbal) message

सन्देह sandeh *सं.* संदेह *n.* doubt, suspicion, skepticism

सन्धि sandhi *सं.* संधि *n.* treaty, union, connection, joint, a kind of sweet

सन्धि sandhi *सं.* संधि *n.* (gram.) combination

सन्धि sandhi *सं.* संधि *n.* treaty, pact

सन्धिच्छेद sandhichchhed *सं.* संधिच्छेद *n.* (gram.) separation

सन्धिच्छेद sandhichchhed *सं.* संधिच्छेद *n.* (gram.) separation

सन्धिपत्र sandhipatra *सं.* संधिपत्र *n.* treaty, agreement

सन्धिस्थल sandhisthal *सं.* संधिस्थल *n.* joint

सन्नद्ध sannaddh *हिं.* सन्नद्ध *adj.* ready

सन्नद्ध sannaddh *हिं.* सन्नद्ध *adj.* ready

सन्नाटा sannāṭā *सं.* सन्नाटा *n.* silent, conspicuous, silence, desolation

सन्निकट sannikat *हिं.* सन्निकट *adv.* close at hand, nearby

सन्निकर्ष क्रम sannikarṣ kram *सं.* सन्निकर्ष क्रम *n.* (gram.) adjacency order

सन्निकर्ष sannikarṣ *हिं.* सन्निकर्ष *adj.* near, close

सन्निधान sannidhān *सं.* सन्निधान *n.* (gram.) proximity

सन्निहित sannihit *हिं.* सन्निहित *adj.* (gram.) proximate

सन्निहित sannihit *हिं.* सन्निहित *adj.* (gram.) proximate

सन्निहित समीपवर्तन sannihit samīpvartan *सं.* सन्निहित समीपवर्तन *n.* (gram.) proximate

सन्मार्ग sanmārg *सं.* सन्मार्ग *n.* true path

सन्यासिता [sanyāsitā] *सं.* सन्यासिता *n.* asceticism, abstinence, celibacy

सन्सार [sansār] *मै.* संसार *n.* the world, the universe, all creatures, the earth, [illegible]

सन्हिजएब [sanhijaeb] *मै.* [illegible] *vt.* [illegible]

सपरब saparab *मै.* सपरब *n.* [illegible]

सपहिआएब [sapahiāeb] *मै.* सहयोगका साथि सपर पानु *vt.* to make agreeable to cooperation

सपहिती [sapahitī] *मै.* साझेदारी *n.* partnership

सपर saparā *मै.* सपरा *n.* [illegible]

सपना देखब [sapanā dekhab] *मै.* *vi.* सपना देखनु *vt.* to dream, to daydream

सपनाएब [sapanāeb] *मै.* सपना देखनु *vt.* to dream

सपनौर [sapanau] *मै.* सपनौरी मुसो *n.* mongoose

सपरब saparab *मै.* सपनु *vt.* to flourish, prosper, insurance, thrive, be successful

सपरिवार [saparivār] *हिं.* सपरिवार *adv.* with family

सपाट sapāṭ *हिं.* सपाट *adj.* flat

सपारब [saparab] *मै.* सपानु *vt.* to repair, improve, better, right, amend, reform, correct

सपूत sapūt *सं.* सपूत *n.* worthy son

सपेत sapet *हिं.* सफेद *adj.* white

सफेदा [saphedā] *मै.* सफेदा *n.* a kind of mango

सपेरा sapherā *सं.* सपेरा *n.* a snake-charmer

सप्त sapt *हिं.* सात *adj.* seven, ७

सप्तमी saptamī *सं.* सप्तमी *n.* the seventh day of the moon phase

सप्तम् saptam *हिं.* सातवाँ *adj.* seventh

सप्तरङ्गी saptarangī *हिं.* सप्तरङ्गी *adj.* seven colored

सप्तर्षि saptarṣi *सं.* सप्तर्षि *n.* seven sages

सप्ताहान्त [saptāhānt] *सं.* सप्ताहान्त *n.* weekend

साप्ताहिक [sāptāhik] *हिं.* साप्ताहिक *adv.* weekly

सप्रमाण [saprmāṇ] *हिं.* सप्रमाण *adj.* valid, convincing with proof

सप्राण saprāṇ *हिं.* सप्राण *adj.* animate

सप्राण लिङ्ग [saprāṇ liṅg] *सं.* (व्या.) सप्राण लिङ्ग *n.* (gram.) animate gender

सफाए संज़ा [safāē sanjhā] *सं. स्त्री.* [illegible] *n.* [illegible]

सफ़ाचोटा [safāchōṭā] *सं. भो.* [illegible] *n.* [illegible]

सफ़ाचर [saphāchar] *वि.* सफ़ाचर *adj.* [illegible]

सफ़ाचो [saphāchō] *सं. भो.* [illegible] *n.* [illegible]

सफ़ाड़ [saphāṛ] *सं. पु.* [illegible] *n.* [illegible]

सफल [saphal] *वि.* सफल *adj.* successful

सफल होना [saphal hōnā] *मु.* सफल होना *v.* to succeed, to be successful, cope with

सफलता [saphaltā] *सं. स्त्री.* सफलता *n.* success, successfulness, success in [illegible]

सफलतापूर्वक [saphaltāpūrvak] *वि.* सफलतापूर्वक *adv.* successfully

सफलीभूत [saphalībhūt] *वि.* सफलीभूत *adj.* successful, successful

सफली भूत होना [saphalī bhūt hōnā] *मु.* सफली भूत होना *v.* to succeed

सफा [saphā] *वि.* सफा *adj.* [illegible]

सफा करना [saphā karnā] *मु.* सफा करना *v.* to clear, to clear

सफा मौसम [saphā mausam] *सं. पु.* सफा मौसम *n.* fair weather, bright sunny day, clear day

सफाइ [saphāī] *सं. स्त्री.* सफाइ *n.* cleanliness

सफाइ [saphāī] *सं. स्त्री.* सफाइ *n.* [illegible]

सफाइपत्र [saphāīpatr] *सं. पु.* सफाइपत्र *n.* clearance letter

सफाचट [saphāchaṭ] *सं. पु.* सफाचट *n.* [illegible] [illegible]

सफ़ारी [saphārī] *सं. पु.* सफ़ारी *n.* safari

सफ़ा-सुथरा [saphā suthrā] *वि.* सफ़ा-सुथरा *adj.* neat and clean

सफ़ेद [saphēd] *वि.* सफ़ेद *adj.* white

सफ़्तेयर [saphtēyar] *सं. पु.* सफ़्तेयर *n.* software

सब [sab] *वि.* सबे *adj.* all, every, whole, all, every, entire, total

सबजना [sabajanā] *वि.* चल्ला (निकाल) *n.* [illegible] to the members of a family

सबजरि [sabajarī] *वि. वि.* सर्वत्र *adv.* everywhere

सबदिन [sabadin] *सं. पु.* प्रत्येक दिन *n.* every day

सबदिस दखब [sabadis dekhab] *सं. पु.* [illegible] *n.* [illegible]

सबब [sabab] *वि.* सबब *adj.* [illegible]

सबलीकरण [sabalīkaran] *सं. पु.* सबलीकरण *n.* [illegible]

सबसब [sabasab] *सं. पु.* सबसब *n.* a kind of [illegible]

सबा [sabā] *सं. पु.* सबा *n.* pl. [illegible]

सबाद (sabdā के स्वाद)

सबार [sabar] *वि.* सबार *adj.* [illegible]

सबारि [sabārī] *सं. स्त्री.* सबारि *n.* [illegible]

सबारी [sabārī] *सं. स्त्री.* सबारी *n.* [illegible]

सबाल [sabāl] *सं. पु.* सबाल *n.* [illegible]

सबूत [sabūt] *सं. पु.* सबूत *n.* proof

सबूर [sabūr] *सं. पु.* सबूर *n.* [illegible]

सबेर [sabēr] *क्रि. वि.* सबेर *adv.* [illegible]

सबेरे [sabērē] *क्रि. वि.* सबेरे *adv.* [illegible]

सब्जी [sabjī] *सं. स्त्री.* सब्जी *n.* vegetable

सब्जी [sabjī] *सं. स्त्री.* [illegible] *n.* [illegible]

सभ [sabh] *वि.* सभ *adj.* [illegible]

सभ में अधिक [sabh mē adhik] *वि. वि.* सभ से अधिक *adv.* [illegible]

सभ में कम [sabh mē kam] *वि. वि.* सबे कम *adv.* [illegible]

सभा [sabhā] *सं. स्त्री.* सभा *n.* [illegible]

सभा कक्ष [sabhākakṣ] *सं. पु.* सभाकक्ष *n.* [illegible]

सभाकह [sabhākaḥ] *सं. पु.* सभाकह *n.* [illegible]

सभाचार [sabhāchār] *सं. पु.* सभाचार *n.* [illegible]

सभापति [sabhāpati] *सं. पु.* सभापति *n.* [illegible]

सभाभवन [sabhābhavan] *सं. पु.* सभाभवन *n.* [illegible]

सभामंडप [sabhāmaṇḍap] *सं. पु.* सभामंडप *n.* meeting place, a council chamber

समधि [samadhi] *सं. पु.* समधि *n.* [illegible]

समधिन [samadhin] *सं. स्त्री.* समधिन *n.* [illegible]

समधीक [samadhīk] *सं. पु.* समधीक *n.* [illegible]

समधीन [samadhīn] *सं. स्त्री.* समधीन *n.* [illegible]

समन [saman] *सं. पु.* समन *n.* [illegible]

समनय [samanay] *सं. पु.* समनय *n.* [illegible]

समनाक [samanāk] *सं. पु.* समनाक *n.* [illegible]

समनाम [samanām] *सं. पु.* समनाम *n.* [illegible]

समनाम [samanām] *वि.* समनाम *adj.* [illegible]

समनाम उच्चारक [samanām uchchārak] *सं. पु.* [illegible] *n.* [illegible]

समनामीय [samanāmīya] *वि.* समनामीय *adj.* [illegible]

समन्वय [samanvay] *सं. पु.* समन्वय *n.* [illegible]

समन्वित [samanvit] *वि.* समन्वित *adj.* [illegible]

समपार्श्व [samapārśva] *सं. पु.* समपार्श्व *n.* [illegible]

समपार्श्वि [samapārśvi] *सं. पु.* समपार्श्वि *n.* [illegible]

समपार्श्वी [samapārśvī] *सं. पु.* समपार्श्वी *n.* [illegible]

समभाषिक [samabhāṣik] *सं. पु.* समभाषिक *n.* [illegible]

समभाव [samabhāv] *सं. पु.* समभाव *n.* [illegible]

समभुज [samabhuj] *वि.* समभुज *adj.* [illegible]

समभुज चतुर्भुज [samabhuj chaturbhuj] *सं. पु.* समभुज चतुर्भुज *n.* [illegible]

समभुजीय [samabhujīya] *सं. पु.* समभुजीय *n.* [illegible]

समय [samay] *सं. पु.* समय *n.* [illegible]

समय [samay] *वि.* समय *adj.* [illegible]

समय [samay] *सं. पु.* समय *n.* [illegible]

समय उपरान्त [samay uparānt] *सं. पु.* (समय) उपरान्त *n.* [illegible]

समय चक्र [samay chakra] *सं. पु.* समय चक्र *n.* [illegible]

समकोण [samakōṇ] *वि.* समकोण *adj.* [illegible]

समकोणिक [samakōṇik] *वि.* समकोणिक *adj.* [illegible]

समकालीन [samakālīn] *वि.* समकालीन *adj.* [illegible]

समकोण [samakōṇ] *सं. पु.* समकोण *n.* rectangle

समकोण चतुर्भुज [samakōṇ chaturbhuj] *सं. पु.* समकोण चतुर्भुज *n.* [illegible]

समकोणिक [samakōṇik] *सं. पु.* समकोणिक *n.* [illegible]

समक्ष [samakṣ] *वि.* समक्ष *adj.* [illegible]

समक्षता [samakṣatā] *सं. स्त्री.* समक्षता *n.* [illegible]

समग्र [samagra] *वि.* समग्र *adj.* entire, all, whole

समङ्गल [samaṅgal] *वि.* समङ्गली *adj.* fortunate, prosperous

समझ [samajh] *सं. स्त्री.* समझ *n.* understanding, [illegible]

समझदार [samajhdār] *वि.* समझी *adj.* intelligent, [illegible]

समझदारी [samajhdārī] *सं. स्त्री.* [illegible] *n.* [illegible]

understanding, agreement

समझब [samajhab] *सं. पु.* [illegible] *n.* [illegible]

समझब [samajhab] *सं. पु.* समझब *n.* understanding, agreement

समझदारि [samajhdārī] *सं. स्त्री.* समझदारि *n.* [illegible]

समझौता [samajhautā] *सं. पु.* समझौता *n.* [illegible]

समतल [samatal] *सं. पु.* समतल *n.* [illegible]

समतल [samatal] *वि.* समतल *adj.* horizontal, flat, smooth, even, level, plain, [illegible]

समतल उच्चारक [samatal uchchārak] *सं. पु.* [illegible] *n.* [illegible]

समतलीय [samatalīya] *वि.* समतलीय *adj.* [illegible]

समता [samatā] *सं. स्त्री.* समता *n.* congruence, similarity, [illegible]

समतालिक भार [samatālik bhār] *सं. पु.* तुल्यभार *n.* counter weight

समतोलन [samatōlan] *सं. पु.* समतोलन *n.* [illegible]

समतोलित [samatōlit] *वि.* समतोलित *adj.* balanced

समत्व [samatva] *सं.* समानता *n.* similarity, equality

समधर [samathar] *सं.* समतल *n.* flat, plane, level surface

समदर्शी [samadarśī] *वि.* समदर्शी *adj.* impartial, [illegible], equitable

समदाओन [samadāōn] *सं.* बिदाइ गर्ने गीत आफन्त बिदाइ गर्ने गीत (मिथिला संस्कृति *n.* [illegible] a kind of song sung on the daughter's departure after marriage

समदृष्टि [samadṛṣṭi] *सं.* समदृष्टि *n.* impartial view

समाधान [samadhān] *सं. पु.* [illegible] *n.* [illegible]

समधि [samadhi समधी] *सं.* [illegible] *n.* [illegible]

समन samana] *ना.* न्यायालय [ ] *n.* summons

समन्वय [samanvaya *ना.* [ ] *n.* coordination, interdependent

समन्वयकारी [ ] *ना.* [ ] coordinator

समन्वित [samanvit] *वि.* समन्वित *adj.* coordinated

समभाव [samabhāva] *वि.* [ ] *n.* equanimity

समभाषांश रेखा [samabhāṣāṁś rekha] *ना.* समभाषांश रेखा समूह *n.* bundle of isoglosses

समभाषांश रेखा समूह [samabhāṣāṁś rekha samūha] *ना.* समभाषांश रेखा समूह *n.* bundle of isoglosses

समभिज [samabhij] *वि.* समभिज *adj.* symmetrical

समभिति [samabhiti] *ना.* समभिति *n.* symmetry

समभितीकरण [samabhitīkaraṇ] *ना. n.* symmetry

समय [samaya] *ना.* समय *n.* o'clock occasion period, season, weather,

समय चेतना [samaya cetanā] *ना.* समय चेतना *n.* perception

समय बिताएव [samaya bitāeb] *अ.क्रि.* समय बिताएब *v.* to spend (time) to while away

समयतालिका [samayatālikā] *ना.* समयतालिका *n.* time table

समयानुकूल [samayānukūl] *वि.* समयानुकूल *adj.* suited to time

समयाभाव [samayābhāva] *ना.* समयाभाव *n.* lack of time shortage of time

समयावधि [samayāvadhi] *ना.* समयावधि *n.* time limit, period, period of time or leave duration

सामयौनिक [samayaunik] *ना.* सामयौनिक *n.* gay (slang)

समर [samar] *ना.* एक *n.* battle

समरूपता [samarūpatā] *ना.* एकै लेखे लेखिने [ ] भिन्न अर्थ भएको *n.* homograph

समरूपता [samarūpatā] *ना.* समरूपता *n.* [ ]

समरेखीकरण [samarekhīkaraṇ] *ना. n.* alignment

समर्थ [samarth] *वि.* [ ] *adj.* [ ]

समर्थ हुनेक [samarth hunek] *क्रि.* [ ] be [ ] be able to [ ]

समर्थक [samarthak] *वि.* [ ] supporter

समर्थता [samarthatā] *ना.* [ ] *n.* [ ]

समर्थन [samarthan] *ना.* [ ] *n.* support

समर्थन करब [samarthan karab] *क्रि.* [ ] to support

समर्थवान [samarthavān] *वि.* [ ] eligible

समर्पित [samarpit] *वि.* समर्पित *adj.* surrendered permitted

समर्पण [samarpan] *ना.* [ ] *n.* [ ]

समर्पित [samarpit] *वि.* समर्पित *adj.* dedicated

समसंख्य [samasaṁkhya] *ना. n.* [ ]

समसिद्धता [ ] *वि.* [ ]

समस्थितिकी समस्थैय [samasthitikī samasthaiy] *ना.* समस्थितिकी समस्थैय *n.* [ ]

समकालिक [ ] *वि.* [ ] *adj.* [ ] of the same age

समवेदना [samavedanā] *ना.* समवेदना *n.* sympathy condolence

समाकृष्ठा [samākṛṣṭhā] *वि.* समाकृष्ठा *adj.* [ ]

समाकृष्ठा रेखा [samākṛṣṭhā rekhā] *ना.* [ ]

समष्टि [samaṣṭi] *ना.* समष्टि *n.* [ ]

समष्टिगत [samaṣṭigat] *वि.* समष्टिगत [ ]

समष्टीकरण [samaṣṭīkaraṇ] *ना.* [ ]

समसामयिक [samasāmayik] *वि.* [ ] contemporary

समस्त [samast] *वि.* सबै *adj.* all, entire, whole

समासपद [samāsapad] *ना.* समासपद *n.* compound word

समस्या [samasyā] *ना.* समस्या *n.* problem

समस्या मूलक [samasyā mulak] *वि.* समस्यामूलक *adj.* [ ] problem

समस्यामूलक [samasyāmūlak] *वि.* [ ] *adj.* [ ]

समाकी [samākī] *ना.* समाकी *n.* [ ]

समाख्यता [samākhyatā] *वि.* समाख्यता *adj.* [ ] naming

समागम [samāgam] *ना.* समागम *n.* union [ ]

समाद [samād] *ना.* समाद *n.* [ ]

समाचार [samāchār] *ना.* खबर *n.* news [ ] [ ]

समाचार पत्र [samāchār patra] *ना.* समाचार पत्र *n.* news paper

समाचार प्रसारण [samāchār prasāraṇ] *ना.* समाचार प्रसारण *n.* news broadcasting

समाचार संस्था [samāchār saṁsthā] *ना.* समाचार [ ] *n.* news agency

समाचार सेवा [samāchār sevā] *ना.* समाचार सेवा *n.* [ ]

समाचारदाता [samāchāradātā] *ना.* समाचारदाता *n.* news reporter correspondent news person

समाचारपत्र [samāchārapatra] *ना.* समाचारपत्र *n.* newspaper

समाचारवाचक [samāchāravāchak] *ना.* समाचारवाचक *n.* news reader

समाज [samāj] *ना.* संस्था *n.* company [ ]

समाज जीवशास्त्र [samāj jīvaśāstra] *ना.* समाज जीवशास्त्र *n.* sociobiology

समाजपरक [samājaparak] *वि.* समाजपरक *adj.* [ ]

समाजवाद [samājavād] *ना.* समाजवाद *n.* [ ]

समाजवादी [samājavādī] *वि.* समाजवादी *adj.* socialist

समाजविरोधी [samājavirodhī] *वि.* समाजविरोधी [ ] *adj.* [ ]

समाजशास्त्र [samājaśāstra] *ना.* समाजशास्त्र *n.* sociology

समाजशास्त्री [samājaśāstrī] *ना.* समाजशास्त्री *n.* [ ]

समाजसेवा [samājasevā] *ना.* समाजसेवा *n.* social service

समाजसेवी [samājasevī] *ना.* समाजसेवी *n.* social servant social worker

समाठ [samāṭh] *ना.* मुसल *n.* wooden pole used for pounding grain in okhar

समादक [samādak] *वि.* पकड़क

समाद [samād] *ना.* सवाद *n.* message

समादर [samādar] *ना.* समादर *n.* great respect. reverence esteem, veneration awe

समादरणीय [samādaraṇīya] *वि.* समादरणीय *adj.* venerable, esteemed, respected, dignified

समाधान [samādhān] *ना.* समाधान *n.* removal of doubts, remedy solution adjustment

समाधान करब [samādhān karab] *क्रि.* समाधान करब *v.* to solve, resolve, sort out, tackle

समाधि [samādhi] *ना.* समाधि *n.* meditation, [ ] a grave

समाधि स्थल [samādhi sthal] *ना.* समाधि स्थल *n.* burial spot

समान [samān] *वि.* समान *adj.* like, similar equal, alike, cognate, homogeneous

समान वितरण [samān vitaraṇ] *ना.* (अर्थ) समान वितरण *n.* (eco.) equal distribution

समानतावादी [samānatāvādī] *ना.* समानतावादी *n.* egalitarian

समानता [samānatā] *ना.* समानता *n.* equality

समानपदलोप [samānapadalōp] *ना.* (भाषि) समानपदलोप *n.* (ling.) equi-deletion

समानाधिकरण [samānādhikaraṇ] *ना.* (भाषि) समानाधिकरण *n.* (ling.) apposition

समानाधिकरणात्मक समुच्चयबोधक [samānādhikaraṇātmak samuccayabodhak]

मानक *m* (lit.) standard, criterion, norm, yardstick

मानकीकरण *m* (pol.) standardization, normalization

मानकीकृत *adj* standardized

मानचित्र *m* map, chart

मानचित्रण *m* mapping, cartography

मानचित्रित *adj* mapped, charted

मानदंड *m* criterion, standard, benchmark

मानदेय *m* honorarium, fee, remuneration

मानना *v* to believe, to consider, to assume, to obey, to celebrate

मानव *m* human being, man, mankind

मानवजाति *f* humanity, mankind, human race

मानवतावाद *m* humanism

मानवतावादी *adj* humanistic, humanitarian

मानवविज्ञान *m* anthropology

मानवशास्त्र *m* anthropology, study of humans

मानवशास्त्री *m/f* anthropologist

मानवाधिकार *m* human rights

मानवीय *adj* human, humane, kind, compassionate

मानसिक *adj* mental, psychological, intellectual

मानसिकता *f* mentality, mindset, attitude

मानसून *m* monsoon, seasonal rains

मानसूनी *adj* monsoonal, relating to the monsoon

मानहानि *f* defamation, libel, slander, damage to reputation

मानहानिकारक *adj* defamatory, libelous, slanderous

मानित *adj* deemed, considered, honorary

मानिनी *f* proud woman, woman who sulks playfully

मानी *adj* proud, self-respecting, honorable

मानो *adv* as if, as though, so to speak

मान्य *adj* accepted, valid, recognized, approved

मान्यकर्ता *m* grantor, one who recognizes or approves

मान्यता *f* recognition, accreditation, validity, approval

मान्यताप्राप्त *adj* accredited, recognized, approved

मान्यवर *m* esteemed sir, honorable gentleman, dear sir

मापक *m* gauge, measuring instrument, meter

मापदंड *m* criterion, standard, benchmark, yardstick

मापन *m* measurement, gauging, calibration

मापना *v* to measure, to gauge, to calibrate, to size up

मापनी *f* scale, measuring scale, gauge

मापांक *m* modulus, coefficient, index number

मापी *adj* measuring, gauging, calibrating

मापीय *adj* metric, measurable, quantitative

मामला *m* matter, case, affair, issue, lawsuit, situation

मामलेदार *m* (hist.) revenue collector, tax collector

मामूली *adj* ordinary, common, usual, petty, slight, minor

मायका *m* (fem.) woman's parental home, maternal family

मायावी *adj* illusory, deceptive, magical, elusive, shrewd

मार *f* beating, blow, defeat, loss, damage, ruin

मारक *adj* lethal, deadly, fatal, striking, impressive

मारकाट *f* fighting, bloodshed, carnage, violence

मारकीय *adj* lethal, deadly, fatal, striking, impressive

मारक्षम *adj* lethal, deadly, fatal, striking, impressive

मारण *m* killing, murder, slaughter, lethal force

मारणीय *adj* lethal, deadly, fatal, striking, impressive

मारपीट *f* fighting, beating, assault, violence

मारा *adj* beaten, struck, defeated, ruined, lost

मारात्मक *adj* negative, destructive, harmful

मारी *f* epidemic, plague, pestilence, mass death

मारीच *m* golden deer, deceptive lure, illusion

मार्ग *m* path, way, route, road, course, method

मार्गक *m* guide, pathfinder, navigator

मार्गण *m* search, investigation, seeking, tracking

मार्गणीय *adj* searchable, traceable, investigable

मार्गदर्शक *m* guide, mentor, pilot, navigator

मार्गदर्शन *m* guidance, direction, navigation, mentoring

मार्गदर्शी *adj* guiding, navigational, pilot

मार्गी *adj* direct, straight, forward, honest

मार्गीय *adj* road, route, path, transit

मार्जन *m* cleaning, wiping, erasing, correction

मार्जनी *f* broom, brush, eraser, wiper

मार्जित *adj* cleaned, refined, polished, corrected

मार्जी *adj* cleaning, wiping, erasing, correcting

मार्तंड *m* sun, sun god, Surya, Aditya

मार्दव *m* softness, gentleness, tenderness, delicacy

मार्दवी *adj* soft, gentle, tender, delicate

मार्मिक *adj* touching, moving, poignant, heartfelt, vital

मार्मिकता *f* poignancy, emotional impact, vitality

मार्शल *m* marshal, martial arts, military officer

मार्शल आर्ट *m* martial arts

मालकिन *f* mistress, female owner, landlady, boss

मालगाड़ी *f* freight train, goods train, cargo train

मालगोदाम *m* warehouse, storehouse, godown, depot

मालदार *adj* wealthy, rich, prosperous, lucrative

मालवाहक *adj* cargo, freight, transporting goods

मालवाहन *m* cargo transport, freight, goods transport

मालवाहिका *f* cargo vessel, freighter, cargo ship

मालवाहिनी *f* cargo vessel, freighter, cargo ship

मालवाही *adj* cargo, freight, transporting goods

मालिक *m* owner, master, boss, landlord, employer

मालिकाना *adj* ownership, proprietary, owned

मालिकाना हक़ *m* ownership rights, proprietary rights

मालिकी *f* ownership, possession, property, dominion

मालिश *f* massage, rubbing, oiling, ointment

मालूम *adj* known, aware, familiar, apparent, to find out

मालूमात *f* information, knowledge, facts, data

माला *f* garland, necklace, rosary, string of beads

मालाकार *m* florist, garland maker, gardener

मालिकाना *adj* ownership, proprietary, owned

मालिकी *f* ownership, possession, property, dominion

मालिश *f* massage, rubbing, oiling, ointment

मालूम *adj* known, aware, familiar, apparent, to find out

मालूमात *f* information, knowledge, facts, data

माला *f* garland, necklace, rosary, string of beads

मालाकार *m* florist, garland maker, gardener

माली *m* gardener, florist, horticulturist

मावा *m* khoya, milk solids, dried milk

मास *m* month, flesh, meat, muscle

मासांत *m* end of the month, month's end

मासांतर *m* month's interval, monthly gap

मासांतरण *m* monthly transfer, monthly payment

मासांतरित *adj* monthly, transferred monthly

मासांतरी *adj* monthly, transferred monthly

मासांश *m* monthly share, monthly portion

मासांशी *adj* monthly, transferred monthly

मासाहार *m* meat eating, non-vegetarian diet

मासाहारी *adj* meat-eating, non-vegetarian

मासिक *adj* monthly, per month, a month's

मासिकी *f* monthly publication, monthly magazine

मास्क *m* mask, face covering

मास्टर *m* master, teacher, expert, skilled person

मास्टरी *f* mastery, skill, expertise, control

मास्टरी करना *v* to master, to become skilled at

मास्टरी होना *v* to be mastered, to be skilled

मास्टर्स *m* master's degree, master's

माहात्म्य *m* glory, greatness, importance, significance

माहिर *adj* expert, skilled, proficient, adept

माहिरी *f* expertise, skill, proficiency, mastery

माह्य *adj* measurable, quantifiable, significant

मिंटो-मोर्ले सुधार *m* Minto-Morley Reforms

मिंटो-मोर्ले सुधार अधिनियम *m* Indian Councils Act 1909

मिंटो-मोर्ले सुधार अधिनियम १९०९ *m* Indian Councils Act 1909

मिंटो-मोर्ले सुधार अधिनियम १९०९ का *adj* Minto-Morley

मिंटो-मोर्ले सुधार अधिनियम १९०९ के *adj* Minto-Morley

मिंटो-मोर्ले सुधार अधिनियम १९०९ की *adj* Minto-Morley

मिंटो-मोर्ले सुधार अधिनियम १९०९ के तहत *adv* under the Minto-Morley Reforms

सम्पर्क [sampark] *ना.* सम्पर्क *n.* correspondence, communication, contact

सम्पर्क करब [sampark karab] *स.क्रि.* सम्पर्क गर्नु *vt.* to contact, connect

सम्पर्क भाषा [sampark bhāṣā] *ना.* सम्पर्क भाषा *n.* lingua franca, link language

सम्पर्क में रहब [samparkmẽ rahab] *अ.क्रि.* सम्पर्कमा रहनु *vi.* to remain in contact

सम्पर्क राखब [sampark rākhab] *स.क्रि.* सम्पर्क राख्नु *vt.* to maintain contact

सम्पादक [sampādak] *ना.* सम्पादक *n.* editor

सम्पादिक [sampādak] *ना.* सम्पादक *n.* editor

सम्पादकीय [sampādakiya] *वि.* सम्पादकीय *adj.* editorial

सम्पादकीय [sampādakiya] *वि.* सम्पादकीय *adj.* editorial

सम्पादन [sampādan] *ना.* सम्पादन *n.* compilation, transaction, discharge, performance, accomplishment, implementation

सम्पादन करब [sampādan karab] *स.क्रि.* सम्पादन गर्नु *vt.* to edit

सम्पादन स्वीकार्यता [sampādan svīkāryatā] *ना.* सम्पादन स्वीकार्यता *n.* acceptability, performance

सम्पादित [sampādit] *वि.* सम्पादित *adj.* edited

सम्पाद्य [sampādya] *वि.* सम्पाद्य *adj.* achievable

सम्पूर्ण [sampūrṇ] *वि.* सम्पूर्ण *adj.* whole, entire, complete

सम्पूर्ण वाक्य [sampūrṇ vākya] *ना.* सम्पूर्ण वाक्य *n.* complete sentence

सम्पूर्णता [sampūrṇatā] *ना.* सम्पूर्णता *n.* completeness, entirety, wholeness

सम्प्रति [samprati] *ना.* सम्प्रति *n.* now-a-days

सम्प्रत्ययवाद [sampratyayavād] *ना.* सम्प्रत्ययवाद *n.* intuitionism

सम्प्रदान [sampradān] *ना.* (भाषि.) सम्प्रदान *n.* (ling.) dative

सम्प्रदान कर्ता [sampradān kartā] *ना.* (भाषि.) सम्प्रदान कर्ता *n.* (ling.) dative subject

सम्प्रदान कारक [sampradān kārak] *ना.* सम्प्रदान कारक *n.* (gram.) dative case

सम्प्रदाय [sampradāya] *ना.* सम्प्रदाय *n.* community, custom, faith, religion, sect

सम्प्रदि [sampradi] *ना.* सम्प्रदि *n.* short form of हालसम्प्रदि

सम्प्रदाय [sampradāya] *ना.* सम्प्रदाय *n.* religion, school of thought, tradition

सम्प्रभु [samprabhu] *ना.* सम्प्रभु *n.* sovereign

सम्प्रेषणात्मक व्यवहार [sampreṣaṇātmak vyavahār] *ना.* (भाषा.) सम्प्रेषणात्मक व्यवहार *n.* (lang.) communicative behaviour

सम्प्रेषण [sampreṣaṇ] *ना.* सम्प्रेषण *n.* communication, expression

सम्बद्ध [sambaddh] *वि.* सम्बद्ध *adj.* connected

सम्बद्ध [sambaddh] *वि.* सम्बद्ध *adj.* connected

सम्बद्ध करब [sambaddh karab] *स.क्रि.* सम्बद्ध गर्नु *vt.* to connect

सम्बद्ध श्रेणी [sambaddh śreṇī] *ना.* सम्बद्ध श्रेणी *n.* connected series

सम्बद्धता [sambaddhatā] *ना.* सम्बद्धता *n.* coherence, cohesion

सम्बन्धन [sambandhan] *ना.* सम्बन्धन *n.* relation

सम्बन्ध [sambandh] *ना.* सम्बन्ध *n.* relation

सम्बन्ध [sambandh] *ना.* सम्बन्ध *n.* bond, connection, relation, relationship, connection

सम्बन्ध [sambandh] *ना.* सम्बन्ध *n.* relation

सम्बन्ध करब [sambandh karab] *स.क्रि.* सम्बन्ध राख्नु (गर्नु) *vt.* to make a relationship

सम्बन्ध कारक [sambandh kārak] *ना.* (भाषा.) सम्बन्ध कारक *n.* (gram.) possessive pronoun

सम्बन्ध कारक [samvandhi kārak] *ना.* (भाषा.) सम्बन्धी कारक *n.* (gram.) possessive pronoun

सम्बन्ध जोड़ब [sambandh jorab] *स.क्रि.* सम्बन्ध बाँध्नु *vt.* to hold relation

सम्बन्ध तोड़ब [sambandh toṛab] *स.क्रि.* सम्बन्ध तोड्नु *vt.* to disrupt relation

सम्बन्ध बनाएब [sambandh banāeb] *स.क्रि.* सम्बन्ध बनाउनु *vt.* to establish relationship

सम्बन्ध राखब [sambandh rākhab] *स.क्रि.* सम्बन्ध राख्नु *vt.* to have relation

सम्बन्ध विच्छेद [sambandh vichchhed] *ना.* सम्बन्ध विच्छेद *n.* divorce

सम्बन्ध विभक्ति [sambandh vibhakti] *ना.* (भाषा.) सम्बन्ध विभक्ति *n.* (gram.) possessive case

सम्बन्ध व्याकरण [sambandh vyākaṇ] *ना.* (भाषा.) सम्बन्ध व्याकरण *n.* (ling.) relational grammar

सम्बन्धन [sambandhan] *ना.* सम्बन्धन *n.* relation

सम्बन्धन [sambandhan] *ना.* सम्बन्धन *n.* connection, relation, relationship

सम्बन्ध विच्छेद [sambandh vichchhed] *ना.* सम्बन्ध विच्छेद *n.* break, relationship

सम्बन्धवाचक [sambandhavāchak] *वि.* (भाषा.) सम्बन्धवाचक *adj.* (gram.) relative

सम्बन्धवाचक उपवाक्य [sambandhavāchak upavākya] *ना.* (भाषा.) सम्बन्धवाचक उपवाक्य *n.* (gram.) relative clause

सम्बन्धित [sambandhit] *वि.* सम्बन्धित *adj.* related

सम्बन्धित [sambandhit] *वि.* सम्बन्धित *adj.* related, concerned, connected

सम्बन्धी [sambandhi] *ना.* सम्बन्धी *n.* relative

सम्बन्धी [sambandhi] *ना.* सम्बन्धी *n.* relative

सम्बन्धी [sambandhi] *ना.* सम्बन्धी *n.* relative

सम्बादहादाता [sambāddadātā] *ना.* सम्बादहादाता *n.* newspaper

सम्बेदन [sambedan] *ना.* सम्बेदन *n.* sensation

सम्बेदनशीलता [sambedanaśīl] *वि.* सम्बेदनशील *adj.* sensitive, sensitive

सम्बेदनशीलता [sambedanaśīlatā] *ना.* सम्बेदनशीलता *n.* sensitivity

सम्बेदनात्मक [sambedanātmak] *वि.* सम्बेदनात्मक *adj.* sensitive

सम्बोधक [sambodhak] *ना.* सम्बोधक *n.* addresser

सम्बोधन [sambodhan] *ना.* सम्बोधन *n.* address

सम्बोधन [sambodhan] *ना.* सम्बोधन *n.* address, act of calling

सम्बोधन करब [sambodhan karab] *स.क्रि.* सम्बोधन गर्नु *vt.* to address, deliver a speech

सम्बोधन कारक [sambodhan kārak] *ना.* (भाषा.) सम्बोधन कारक *n.* (gram.) vocative case, imperative case

सम्बोधन रूप [sambodhan rūp] *ना.* (भाषि.) सम्बोधन रूप *n.* (ling.) address form

सम्बोधन सर्वनाम [sambodhan sarvanām] *ना.* (व्या.) सम्बोधन सर्वनाम *n.* (gram.) address pronouns

सम्बोधित [sambodhit] *वि.* सम्बोधित *adj.* addressed

सम्बोधित [samvodhit] *ना.* सम्बोधित *adj.* addressee

सम्बोधन [sambodhan] *ना.* सम्बोधन *n.* address

सम्बोधन [sambodhan] *ना.* सम्बोधन *n.* address, act of calling

सम्बोधन करब [sambodhan karab] *स.क्रि.* सम्बोधन गर्नु *vt.* to address, deliver a speech

सम्बोधन कारक [sambodhan kārak] *ना.* (भाषा.) सम्बोधन कारक *n.* (gram.) vocative case, imperative case

सम्बोधन रूप [sambodhan rūp] *ना.* (भाषि.) सम्बोधन रूप *n.* (ling.) address form

सम्बोधन सर्वनाम [sambodhan sarvanām] *ना.* (व्या.) सम्बोधन सर्वनाम *n.* (gram.) address pronouns

सम्बोधित [sambodhit] *वि.* सम्बोधित *adj.* addressed

सम्बोधित [samvodhit] *ना.* सम्बोधित *adj.* addressee

सम्भव [sambhava] *वि.* सम्भव *adj.* possible, probable, feasible, likely

सम्भवतः [sambhavataḥ] *वि.* सम्भवतः *adv.* probably

सम्भार [sambhār] *ना.* सम्भार *n.* collection of means and materials

सम्भालब [sambhālab] *स.क्रि.* सम्हाल्नु *vt.* to hold

सम्भावना [sambhavanā] *ना.* सम्भावना *n.* possibility

सम्भावना [sambhāvanā] *ना.* सम्भावना *n.* possibility, probability

सम्भावनार्थक [sambhāvanārthak] *वि.* (व्या.) सम्भावनार्थक *adj.* (gram.) subjunctive

सम्भावित [sambhāvit] *वि.* सम्भावित *adj.* possible, expected

सम्भाव्य [sambhāvya] *वि.* सम्भाव्य *adj.* probable, possible

सम्भाव्यता [sambhāvyatā] *ना.* सम्भाव्यता *n.* likelihood, feasibility, probability

सम्भाव्यता अध्ययन [sambhāvyatā adhyayan] *ना.*

सम्भाषण *sambhāṣaṇ* *ना* conversation, intercommunication

सम्भाषण *sambhāṣan* *ना* सम्भाषण *n* conversation, intercommunication

सम्भोग *sambhōg* *ना* सम्भोग *n* mating, sexual intercourse

सम्भोग गर्नु *sambhōg garnu* *क्रि* सम्भोग गर्नु *vt* to have sex

सम्भ्रम *sambhram* *ना* आश्चर्यता *n* confusion, nervousness

सम्भ्रान्त *sambhrānt* *वि* सम्भ्रान्त *adj* noble *n* c

सम्म *sam* *ind* *adj* upto, till

सम्मत *sammat* *वि* सम्मत *adj* approved, consented

सम्मति *sammati* *ना* सम्मति *n* consent, agreement

सम्मान *samān* *वि* आदर

सम्मान *sammān* *ना* सम्मान *n* respect, honour, esteem

सम्मान में *sammānamē* *वि क्रि वि* सम्मानमा *adv* in honour of

सम्माननीय *sammānaniya* *वि* सम्माननीय *adj* Right Honourable

सम्मानपत्र *sammānapatr* *ना* सम्मानपत्र *n* letter of appreciation

सम्मानार्थ *sammānārth* *ना* सम्मानार्थ *n* in honour of, honorary

सम्मानित *sammānit* *वि* सम्मानित *adj* honoured

सम्मिलित *sammilit* *वि* सम्मिलित *adj* participated

सम्मिलित कार्य *sammilit kārya* *ना वि* सम्मिलित कार्य *n* collective

सम्मिलित होनु *sammilit hōnu* *क्रि* सम्मिलित हुनु *vi* to join, attend, participate

सम्मिश्रण *sammiśraṇ* *ना* सम्मिश्रण *n* mixture, mixing, blending

सम्मिश्रण *sammiśran* *ना* सम्मिश्रण *n* admixture

सम्मिश्रण *(sammiśraṇ)* *ना* सम्मिश्रण *n* amalgamation

सम्मुख *sammukh* *ना* सम्मुख *n* confront, presence

सम्मेलन *sammilan* *ना* सम्मेलन *n* conference

सम्मेलन *sammelan* *ना* सम्मेलन *n* conference, assembly, convention, gathering, an assembly

सम्मोहन *sammōhan* *ना* सम्मोहन *n* hypnosis

सम्मोहन विद्या *sammōhan vidyā* *ना* सम्मोहन विद्या *n* mesmerism

सम्मोहित गर्नु *sammōhit garnu* *क्रि* सम्मोहित गर्नु *vt* to mesmerize, hypnotize

सम्यक् *samyak* *वि* सम्यक *adj* reasonable

सम्राट *(samrāṭ)* *ना* सम्राट *n* prince

सम्हाल्न *samhālnu* *क्रि* सम्हाल्नु *vt* to be manageable

सम्हाल्ने *samhālnē* *वि* सम्हाल्ने *adj* pleasing, crops, garden

सम्हार *samhār* *ना* सम्हार *n* management

सम्हारेर *samhārēr* *क्रि वि* सम्हारेर *adv* to succeed, manage

सय *saya* *न* सय *num* hundred, 100

सयपत्री फूल *sayapatri phul* *ना* सयपत्री फूल *n* marigold

सर *sar* *ना* ताल *n* lake

सर *sar* *ना* महाशय *n* sir

सर बट्टा *sar baṭṭā* *ना* सानोको छोरो *n* waste, farmer's son

सरकस *sarakas* *क्रि* सरकस *vt* to slide, to push, to move, to push off the track obstructing the wind pipe

सरकस *sarakas* *ना* सरकस *n* circus

सरकार *sarakār* *ना* आदरसूचक सम्बोधन *n* a term of respectful address, government

सरकारी प्रमुख *sarakār pramukh* *ना* सरकारी प्रमुख *n* head of the government

सरकारी *sarakāri* *वि* सरकारी *adj* governmental, public

सरकारी निकाय *sarakāri nikāya* *ना* सरकारी निकाय *n* government agency

सरकारी भवन *sarakāri bhavan* *ना* सरकारी भवन *n* official building

सरगम *saragam* *ना* संगीतिक सुर *n* musical, the scale

सरगर्मी *saragarmi* *ना* सरगर्मी *n* excitement

सरङ्ग *sarang* *ना* आकाश *n* sky, heaven

सरङ्गी *(sarangi)* *ना* सारङ्गी *n* a kind of violin

सरञ्जाम *sarañjām* *ना* सरञ्जाम *n* tools

सरण *saran* *ना* क्रि *n* movement, movement, passage

सरणी *sarani* *ना* सरणी *n* channel

सरणी स्वर *saraṇi svar* *ना* सरणी स्वर *n* harmonium

सरदर *sardar* *वि* सरदर *adj* average, approximate, approximate, approximate

सरदार *sardār* *ना* भारदार *n* chief, leader, leader, leader

सरिआएब (sari'āib) *स.क्रि.* समतल बनाउनु *vt.* surface) to make sth. plain

सरिआतब (sari'ātab) *स.क्रि.* जन्तीको स्वागत गर्नु *vt* to receive a marriage party

सरिआती [sari'āti] *नाम* जन्तीसाई स्वागत गर्ने मानिसहरू *n.* people receiving the marriage party on arrival at the bridegroom's house

सरिसों sarsoṁ] *नाम* सर्स्यो *n.* mustard

सरीफा [sarīfā] *नाम* सरिफा *n.* custard apple

सरुवा saruvā] *नाम* स्थानान्तर *n.* transfer

सरुवा [saruvā] *वि.* सरुवा (रोग) *adj.* (disease) contagious, communicable

सरेआम [sareām] *क्रि.वि.* खुलेआम *adv* openly

सरोकार [sarokār] *नाम* सम्बन्ध *n* concern relation

सरोज [saroj] *नाम* कमल *n.* rose

सरोता [sarotā] *नाम* सुपारी काट्ने छुरा *n* betel nut cutter

सरोद [sarod] *नाम* एक प्रकारको वाद्ययन्त्र *n.* a musical instrument

सरोबरी [sarobari] *नाम* सरहल्ल *n.* mixing up evenly

सरोवर [sarovar] *नाम* पोखरा *n.* a large pond, a lake reservoir

सरौता [sarautā] *नाम* सरौता *n.* a scissor like device for cutting betal nut

सर्कन्छ [sarkanch] *स.क्रि.* सर्कनु *vt* to choke

सर्कस sarkas *नाम* सकस *n.* circus

सर्ग sarg] *नाम* अध्याय *n.* canto

सर्ग sarg] *नाम* सर्ग *n.* affix

सर्जक [sarjak] *नाम* सर्जक *n* composer writer

सर्जन [sarjan] *नाम* शल्यचिकित्सक *n.* surgeon

सर्जिकल surgical] *वि.* शल्यक्रियासम्बन्धी *adj* surgical

सर्दी [sardi] *नाम* रुघा *n.* coldness, cough dampness, flu

सर्दी खानु [sardi khānu] *स.क्रि.* रुघा खानु *vt* to catch cold, suffer from flu

सर्प ,sarp *नाम* सर्प *n.* snake, serpent

सर्प टोकाइ [sarp ṭokāi] *नाम* सर्प टोकाइ *n* snake bite

सर्प बाली sarp bā.. *नाम* सर्पको आकार *n* hanging earring

सर्पदंश sarpdaṁs *नाम* सर्पदंश *n* snake bite

सर्फ sarph *नाम* सर्फ *n* sort de cigent

सर्भर sarbar *नाम* खुरा पकाउने ठाउँ *n* a cooking area

सर्भे [sarve] *वि.* सर्भे *adj* a l

सर्वगुण [sarvaguṇ] *नाम* सर्वगुण *n.* all virtues

सर्वगुण सम्पन्न [sarvaguṇ saṁpanna] *वि.* सर्वगुणसम्पन्न *adj* endowed with all virtues

सर्वज्ञ [sarvajñ] *वि.वि* सर्वज्ञ *adj.* omniscient

सर्वज्ञान [sarvajñān] *नाम* सर्वज्ञान *n.* whole knowledge

सर्वत्र [sarvatr] *क्रि.वि.* सर्वत्र *adv.* everywhere

सर्वथा [sarvathā] *क्रि.वि.* सर्वथा *adv* in all respects

सर्वदा sarvadā *क्रि.वि.* सर्वदा *adv.* always

सर्वनाम sarvanām *नाम* [व्या.] सर्वनाम *n* grammar pronoun

सर्वनाम प्रतिस्थापन [sarvanām pratisthāpan] *नाम* [व्या.] सर्वनाम प्रतिस्थापन *n.* grammar pronoun replacement/substitution

सर्वनाश sarvanāś *नाम* सर्वनाश *n.* total destruction

सर्वप्रथम sarvaprathaṁ, *क्रि.वि.* सर्वप्रथम *adv* first of all

सर्वमान्य sarvamānya *वि.* सर्वमान्य *adj* acceptable to all

सर्वविदित [sarvavidit *वि.* सर्वविदित *adj* well known

सर्वव्यापिकाद sarvavyāpikād *नाम* सर्वव्यापिकाद *n* pantheism

सर्वशक्तिमान [sarvaśaktimān] *वि.* सर्वशक्तिमान *adj.* omnipotent, all powerful

सर्वशक्तिवान [sarvaśaktivān] *वि.* सर्वशक्तिवान *adj* all powerful

सर्वश्रेष्ठ [sarvaśreṣṭh *वि.* सर्वश्रेष्ठ *adj* greatest

सर्वसम्मत [sarvasammat *वि.* सर्वसम्मत *adj* unanimous

सर्वाधारण [sarvaādhāraṇ] *नाम* सर्वाधारण *n*

सर्वोच्च [sarvoc] *वि.* सर्वोच्च *adj* supreme

सर्वस्व [sarvasva] *नाम* सर्वस्व *n* whole possession

सर्वहारा [sarvahārā] *नाम* सर्वहारा *n* proletarial

सर्वाङ्गीण [sarvāṅgīṇ] *वि.* सर्वाङ्गीण *adj* all round perfect

सर्वाधिक [sarvādhik] *वि.* सर्वाधिक *adj* most

सर्वाधिकार [sarvādhikār] *नाम* सर्वाधिकार *n* copyright

सर्वाधिकार सम्पन्न [sarvādhikār saṁpanna] *नाम* सर्वाधिकार सम्पन्न *n* plenipotentiary

सर्वाङ्ग [sarvāṅg] *नाम* सर्वाङ्ग *n* whole

सर्वेक्षक [sarvekṣak] *नाम* सर्वेक्षक *n* surveyor

सर्वेक्षण [sarvekṣaṇ] *नाम* सर्वेक्षण *n* survey

सर्वेसर्वा [sarvesarvā] *नाम* सर्वेसर्वा *n* a main person

सर्वोच्च [sarvoc] *वि.* सर्वोच्च *adj* supreme highest

सर्वोच्च अदालत [sarvoc adālat] *नाम* सर्वोच्च अदालत *n* supreme court

सर्वोत्तम [sarvottam] *वि.* सर्वोत्तम *adj* quite best

सर्वोदय [sarvodaya] *नाम* [इति.] सर्वोदय *n* an economic theory based on Gandhism

सल्कन्छ [salkanch] *स.क्रि.* सल्कनु *vt* to be burning

सल्किएको [salkieko] *वि.* सल्किएको *adj* roasted

सल्काउनु [salkāunu] *नाम* सल्काउनु *n* to turn up

सलगा [salagā] *नाम* सलगा *n* a thick cotton cloth

सलाई [salāi] *नाम* सलाई *n* a wireless telegraphy

सलाई कीरा [salāi kirā] *नाम* सलाई कीरा *n* a kind of insect

सलाई डिबा [salāi ḍibā] *नाम* सलाई बट्टा *n* matchbox

सलाद [salād] *नाम* सलाद *n* salad

सलाना [salānā] *वि.* सलाना *adj* annual

सल्काउनु [salkāunu] *स.क्रि.* सल्काउनु *vt* to burn

सल्फर sulfur *नाम* सल्फर *n.* sulphur

सल्लाह [salāh] *नाम* सल्लाह *n* suggestion counsel

सल्लाह देउ [salāh diu] *स.क्रि.* सल्लाह दिनु *vt* to advise

सल्लाह सुझाव माँग [sallāh sujhāva māṅg] *स.क्रि.* सल्लाह सुझाव माग्नु *vt.* to seek advice

सल्लाहकार [sallāhkār] *नाम* सल्लाहकार *n.* consultant, adviser counsellor

सवा savā] *नाम* एक चौथाई *num.* one-fourth

सवार [savār] *नाम* सवार *n.* rider horseman horseman

सवारी [savārī] *नाम* सवारी *n* conveyance vehicle, procession, arrival

सवाल [savāl] *नाम* सवाल *n.* question, issue

सविकरण समास [savikaraṇ samās] *नाम* [व्या.] सविकरण समास *n* grammar determinative compound

सविशेषक रचना savisesak racanā *नाम* [व्या.] सविशेषक रचना *n* grammar qualitative construction

सविशेषक समास savisesak samās *नाम* [व्या.] सविशेषक समास *n.* grammar qualitative compound

सविस्तार [savistār] *क्रि.वि.* सविस्तार *adv* in detail

सस sas *नाम* सस *n* sauce

सस्वरध्वनि sandhyakṣar] *नाम* [ध्वनि सम्बन्धी] *n* phon) diphthong

ससरफानी [sasaraphānī] *नाम* सुकाउनी *n.* slip knot

ससर्प [sasarp] *स.क्रि.* ससर्प्नु *vi.* to creep, move gently

ससर्प sasarpā *स.क्रि.* सर्प्नु *vt.* to make to slip

ससुर sasur] *नाम* ससुरा *n.* father-in-law

ससुरा [sasurā] *वि.* ससुरा

ससुरारि [sasurāri] *वि.* ससुरा

सस्ता sastā, *वि.* सस्तो *adj* cheap inexpensive

सह sah *नाम* प्रश्रय *n.* support, encouragement

सह- [saha-] *पूर्व.* सँग *pf.* with, along with

सहकर्तित्व [saha kartitva *नाम* सहकर्तित्व *n*

co-worker

सहकर्मी sahakarmī *सं.* सहकारी *n.* co-worker colleague

सहकारी sahakārī *हि.* सहकारी *adj.* cooperative supportive

सहचर sahacar *सं.* सहचर *n.* a flower an attendant

सहचर्य sahacarya *हि.* सहचारी *adj.* associative

सहचर्य सादृश्य sahacarya sādṛśya *सं.* सहचारी सादृश्य *n.* associative simile

सहचर्या sahacaryā *सं.* सहचर्या *n.* co-work

सहचारी sahacārī *सं.* सहचारी *n.* attache

सहचारी व्युत्पत्ति sahacārī vyutpatti *सं.* (भाषा) सहचारी व्युत्पत्ति *n.* (gram.) associative etymology

सहचारी शब्द sahacārī śabda *सं.* (भाषि.) सहचारी शब्द *n.* (ling.) associative word collocative word

सहचालक sahacālak *सं.* सहचालक *n.* co-driver

सहचेत sahacet *हि.* सचेत *adj.* careful

सहज sahaj *हि.* सजिला *adj.* easy (of) natural (of) mild

सहजप्राप्य sahajaprāpya *हि.* सहजप्राप्य *adj.* easily accessible

सहजीवन sahajīvan] *सं.* सहजीवन *n.* symbiosis living together

सहधर्मी sahadharmī *सं.* सहधर्मी *n.* follower of the same religion a co-worker

सहन sahan *सं.* सहन *n.* endurance tolerance suffering

सहन करना sahan karnā *सं.* क्रि. सहन करना *vt.* to tolerate endure

सहनशील sahanaśīla *हि.* सहनशील *adj.* enduring tolerant patient

सहनशीलता sahanaśīlatā *सं.* सहनशीलता *n.* tolerance forbearance

सहयोग sahayoga *सं.* सहयोगिता *n.* help cooperation

सहयोगी sahayogī *सं.* सहयोगी *n.* helper colleague

सहपाठक sahapāṭhaka *सं.* सहपाठक *n.* co-student a class fellow a fellow student

सहप्रतिवादी sahaprativādī *सं.* सहप्रतिवादी *n.* co-defendant

सहप्राध्यापक sahaprādhyāpaka *सं.* सहप्राध्यापक *n.* co-lecturer fellow teaching person teacher associate professor

सहब sahab *सं.* सहब *vt.* to endure vt. to stand bear put up with

सहबाला sahabālā *सं.* सहबाला *n.* bridesmaid

सहभोजिता sahabhojitā *सं.* सहभोजिता *n.* participation (particularly) partnership

सहभागी sahabhāgī] *सं.* सहभागी *n.* participant (in) partner

सहभागी होना sahabhāgī honā *सं.* क्रि. सहभागी होना *vi.* to participate attend

सहमत sahamat *हि.* सहमत *adj.* agreed unanimous

सहमत होना sahamat honā *सं.* क्रि. सहमत होना *vi.* to agree with sb with sth accord. n. to receive

सहमति sahamati *सं.* सहमति *n.* agreement unanimity accord concurrence (the) negotiation reconciliation consensus

सहमति देना sahamati denā *सं.* क्रि. सहमति देना *vt.* to give consent

सहमति पत्र sahamati patr *सं.* सहमति पत्र *n.* memorandum of understanding Mou

सहयात्री sahayātrī *सं.* सहयात्री *n.* (a) fellow companion

सहयोग sahayog *सं.* सहयोग *n.* help assistance cooperation aid

सहयोग करना sahayog karnā *सं.* क्रि. सहयोग करना *vt.* to help assist cooperate

सहयोग माँगना sahayog māṅgnā *सं.* क्रि. सहयोग माँगना *vt.* to ask for help seek cooperation

सहयोगपूर्ण sahayogpūrṇ *हि.* सहयोगपूर्ण *adj.* cooperative helpful

सहयोगात्मक sahayogātmak] *हि.* सहयोगात्मक

adj. facilitator, helpful, cooperative

सहयोगी sahayogī *हि.* सहयोगी *adj.* cooperative helpful supporting accommodating

सहयोढा sahayoḍha *सं.* सहयोढा *n.* a person to whom

सहरसोल sahasalaṃ *सं.* सहसोल *n.* kind of occurrence

सहवर्गीय विशेषण sahavarg- viśeṣaṇ *सं.* (व्या.) सहवर्गीय विशेषण *n.* (gram.) additional case

सहवासी कारक sahavāsī kāraka *सं.* (व्या.) सहवासी कारक *n.* (gram.) additional case

सहवास sahavas *सं.* सहवास *n.* cohabitation residence living together

सहशिक्षा sahaśikṣā] *सं.* सहशिक्षा *n.* co-education

सह-सम्बन्धवाचक saha-sambandha-vācak *हि.* सह-सम्बन्धवाचक *adj.* (gram.) correlative

सहसा sahasā *हि.* अकस्मात्

सहसेवादी sahasevādī *सं.* सहसेवादी *n.* army aide

सहस्र sahasr *सं.* हजार *num.* thousand

सहानुभूति sahānubhūti *सं.* सहानुभूति *n.* positive response

सहानुभूति देखाएब sahānubhūti dekhāeb *मै.* सहानुभूति देखाएब *vt.* to sympathize

सहानुभूति प्रकट करब sahānubhūti prakaṭ karab *मै.* सहानुभूति प्रकट करब *v.* to express sympathy

सहानुभूतिमूलक sahānubhūtimūlak *हि.* सहानुभूतिमूलक *adj.* sympathetic

सहाय sahāya *सं.* सहाय *n.* support help aid

सहायक sahāyak *हि.* सहायक *adj.* helper assistant accomplice

सहायक क्रिया sahāyak kriyā *सं.* (व्या.) सहायक क्रिया *n.* (gram.) auxiliary verb

सहायक ग्रन्थ sahāyak granth *सं.* सहायक ग्रन्थ *n.* accessory genius

सहायक चालक sahāyak cālak *सं.* सहायक चालक *n.* assistant driver

सहायक तन्त्रिका sahāyak tantrikā *सं.* सहायक तन्त्रिका *n.* accessory nerve

सहायक नदी sahāyak nadī *सं.* सहायक नदी *n.* tributary

सहायक प्रतीक sahāyak prātīk *सं.* सहायक प्रतीक *n.* auxiliary symbol

सहायक पुरोहक sahāyak purohak *सं.* सहायक पुरोहक *n.* assistant coach

सहायक प्राध्यापक sahāyak prādhyāpak *सं.* सहायक प्राध्यापक *n.* lecturer

सहायक भाषा sahāyak bhāṣā *सं.* (भाषि.) सहायक भाषा *n.* (ling.) auxiliary language

सहायक मन्त्री sahāyak mantrī] *सं.* सहायक मन्त्री *n.* assistant Minister

सहायक रथी sahāyak rathī *सं.* (सेना) सहायक रथी *n.* army brigadier general

सहायक रथी sahāyak rathī *सं.* (सेना) सहायक रथी *n.* army brigadier general

सहायक शब्द sahāyak śabd *सं.* (भाषि.) सहायक शब्द *n.* (ling.) accessory word

सहायक संयोजन sahāyak saṃyojan *सं.* (भाषि.) सहायक संयोजन *n.* (ling.) auxiliary conjunction

सहायक संख्यावाचक sahāyak saṃkhyāvācak] *हि.* (भाषि.) सहायक संख्यावाचक *adj.* (ling.) auxiliary numeral

सहायक सेनानी sahāyak senānī *सं.* (सेना) सहायक सेनानी *n.* army second colonel

सहायता sahāyatā *सं.* सहायता *n.* help assistance aid

सहायता करब sahāyatā karab *मै.* क्रि. सहायता करब *v.* to aid help

सहारा sahārā *सं.* सहारा *n.* support aid help

सहायक कारक sahāyak kāraka *सं.* (व्या.) सहायक कारक *n.* (gram.) accessory case

साँझ sāṃjh *सं.* साँझ *n.* (for) dusk

साँझुका sāṃjhukā *सं.* साँझुका *n.* (for) dusk

endurance, patience
सहिष्णुता [sahiṣṇutā] *सं.* **सहिष्णुता** *n.* tolerance
सही [sahī] *सं.* हस्ताक्षर *n.* signature
सही [sahī] *वि.* ठीक *adj.* correct, right, accurate
सही करब [sahī karab] *स.क्रि.* हस्ताक्षर करनु *vt.* to sign
सही साबित करब [sahī sābit karab] *स.क्रि.* सही साबित करनु *vt.* to vindicate
सहीछाप [sahīchāp] *सं.* सहीछाप *n.* signature and thumb print
सहीस [sahīs] *सं.* सइस *n.* horseman
सहुलियत [sahuliyat] *सं.* सुविधा *n.* facility
सहृदय [sahṛdaya] *वि.* सहृदय *adj.* good-hearted
सहेली [sahelī] *सं.* सहेली *n.* a female friend
सहोदर [sahodar] *वि.* सहोदर *adj.* born from the same parents
सह्य [sahya, *वि.* सह्य *adj.* tolerable, bearable
सोंइ-सोंइ [sōī-sōī] *क्रि.वि.* सुइँसुइँ (हवाके आवाज) *adv.* sound produced by wind
सोंकट [sōṅkaṭ] *वि.* सोंसाहारी *adj.* non vegetarian
सोंकर [sōṅkar] *वि.* विंगाजु सर्प *n.* a poisonous snake
सोंच [sōṅc] *दे.* सत्य
सोंच बाजब [sōṅc bājab] *स.क्रि.* सोंचो बोल्नु *vt.* to speak truth
सोंचा [sōṅcā] *सं.* सोंचो *n.* frame
सोंची [sōṅcī] *सं.* सोंची *n.* (wearing dhoti) with tonside pleating
सोंचे [sōṅcē] *क्रि.वि.* सोंच्चिकै *adv* truly
सोंझ [sōṅjh] *सं.* सोंझ *n.* evening
सोंझबाती [sōṅjhabātī] *सं.* सोंझबत्ती *n.* lighting a lamp first time in the evening
सोंझबेर [sōṅjhabēr] *सं.* सोंझ पख *n.* evening time
सोंझबिहान [sōṅjhabihān] *सं.* सोंझबिहान *n.* evening and morning
सोंठ गाँठ [sōṅṭh gāṅṭh] *सं.* सोंठगाँठ *n.* compromising

सांकेतिक [sāṅketik] *वि.* सांकेतिक *adj.* symbolic, signal
सांकेतिक छड़ी [sāṅketik chaṛī] *सं.* सांकेतिक छड़ी *n.* blind man's stick
सांकेतिक भाषा [sāṅketik bhāṣā] *सं.* (सांकेतिक भाषा) *n.* sign language
सांगीतिक [sāṅgītik] *वि.* सांगीतिक *adj.* musical
सांगीतिक कार्यक्रम [sāṅgītik kāryakram] *सं.* सांगीतिक कार्यक्रम *n.* musical event
सांगीतिक [sāṅgītik] *वि.* सांगीतिक *adj.* musical
सांघातिक [sāṅghātik] *वि.* सांघातिक *adj.* fatal, lethal, deadly
सांयोगिकता [sāṅyōgikatā] *सं.* सांयोगिकता *n.* accident
सांसद [sāṅsad] *सं.* सांसद *n.* member of parliament
सांसर्गिक [sāṅsargik] *वि.* सांसर्गिक *adj.* contagious
सांसारिक [sāṅsārik] *वि.* सांसारिक *adj.* secular, worldly

सांस्कृतिक [sāṅskṛtik] *वि.* सांस्कृतिक *adj.* cultural
साँइ [sāṅī] *सं.* साँइ *n.* lover
साँइकल चलाकब [sāṅīkal calākab] *स.क्रि.* साँइकल चलनु *vt.* to ride cycle
साइकलबाज [sāikalbāj] *सं.* साइकलबाज *n.* cyclist
साइकिल [sāik] *सं.* साइकिल *n.* bicycle
साइड [sāiḍ] *सं.* साइड *n.* side
साइन [sāin] *सं.* साइन *n.* sign an Arabic astrological system
साईं [sāīṁ] *सं.* साईं *n.* husband
साईन [sāīn] *सं.* साईन *n.* an Arabic astrological system
साईनबोर्ड [sāinbōrḍ] *सं.* साइनबोर्ड *n.* sign board, name board
साउन [sāun] *सं.* साउन *n.* the 4th lunar month
साउम [sāum] *सं.* साउम *n.* mother-in-law
साईं [sāīṁ] *सं.* साईं *n.* husband
साकट [sākaṭ] *वि.* सगरहारी *adj.* following Tantricism, hence non-vegetarian
साकार [sākār] *वि.* साकार *adj.* possessing a form, having visual form, embodied
साक्षर [sākṣar] *वि.* साक्षर *adj.* literate
साक्षरता [sākṣaratā] *सं.* साक्षरता *n.* literacy
साक्षात्कार [sākṣātkār] *सं.* साक्षात्कार *n.* face-to-face interview meeting a person
साक्षी [sākṣī] *सं.* साक्षी *n.* a witness an eye witness, testimony, evidence, testimony
साक्षी देब [sākṣī deb] *स.क्रि.* साक्षी दिनु *vt.* bear witness, give evidence
साग [sāg] *सं.* साग *n.* any green leafy vegetable
सागपात [sāgapāt] *सं.* सागपात *n.* green or fresh vegetables
सागर [sāgar] *सं.* समुद्र *n.* sea, ocean
सागरचाल [sāgarcāl] *सं.* समुद्रचाल *n.* seaquake
सागसब्जी [sāgsabjī] *सं.* सागसब्जी *n.* vegetables
साङ्केतिक [sāṅketik] *वि.* साङ्केतिक *n.* symbolic, allusive, coded, related to sign
साङ्केतिक भाषा [sāṅketik bhāṣā] *सं.* (साङ्के.) साङ्केतिक भाषा *n.* (ling.) sign language

साङ्ख्य [sāṅkhya] *सं.* (दर्शन) साङ्ख्य *n.* name of an Indian philosophical system based on three attributes, having to do with number or calculation
साङ्गीतिक [sāṅgītik] *वि.* साङ्गीतिक *adj.* musical, lyrical
साङ्गोपाङ्ग [sāṅgōpāṅg] *वि.* साङ्गोपाङ्ग *adj.* comprehensive, complete, full, with a body as a whole
साङ्घातिक [sāṅghātik] *वि.* साङ्घातिक *adj.* fatal, lethal, deadly
साज [sāj] *सं.* साजसज्जा *n.* equipment, make-up, decoration
साज सामान [sāj sāmān] *सं.* साजसज्जाका सामान *n.* furnishing materials
साजन [sājan] *सं.* (सम्बोधन) पिया *n.* husband, lover
साजब [sājab] *स.क्रि.* सजाउनु *vt.* to decorate
साझा [sājhā] *वि.* साझा *adj.* joint, cooperative, shared, mutual
साझी [sājhī] *सं.* साझा *n.* partners
साझेदार [sājhēdār] *सं.* साझेदार *n.* partner
साझेदारी [sājhēdārī] *सं.* साझेदारी *n.* partnership, joint share
साझेदारी करब [sājhēdārī karab] *स.क्रि.* साझेदारी गर्नु *vt.* to have partnership
साटफेर [sāṭaphēr] *सं.* साटफेर *n.* exchange, replacement
साटफेर केनाइ [sāṭaphēr kēnāi] *स.क्रि.* साटफेर गर्नु *vt.* to exchange, replace
साटब [sāṭab] *स.क्रि.* साट्नु *vt* to exchange
साटब [sāṭab] *स.क्रि.* टाँस्नु *vt.* to stick, attach
साटासाट [sāṭāsāṭ] *सं.* पारस्परिक विनिमय *n.* mutual exchange, interchange
साठि [sāṭhi] *सं.* साठी ६० *num.* sixty 60
साड़ी [sāṛī] *सं.* साड़ी *n.* saree, woman's long loincloth
साढ़े [sāṛhē] *सं.* आधे आधा *adj.* plus a half, one half of a number
सात [sāt] *स.* सात, ७ *num.* seven, 7

सातत्यबोधक पक्ष sātatyabōdhak pakṣ *सं. (व्या.)* **सातत्यबोधक पक्ष** *n.* (gram.) durative aspect

सातम (sātam) *हि. वि.* सातवाँ *adj.* seventh

सातवाँ sātvā *हि. वि.* सातवाँ *adj.* seventh

सातु [sātu] *दे.* **सतुआ**

साती sātī *सं.* सात्त्विक *n.* sense, spirit, presence of mind

साथिक sāthik *हि.* साथी *adj.* virtuous

साथ sāth *सं.* साथी *अव्य.* *pp* with, along with

साथ जाना [sāth jānā] *हि. क्रि.* मौत *अनु.* *v.* to accompany

साथ देना sāth dēnā *हि. क्रि.* साथ *देना* *v.* to accompany, go with, help

साथी sāthī *सं.* साथी *n.* friend, fellow

साथीत्व sāthitva *सं.* साथित्व *n.* companionship

साथे sāthē *भोजपु.* साथ *pp* with, along with

सादगी sādagī *फा.* सादगी *n.* simplicity, frankness

सादा sādā *हि.* सादा *adj.* plain, simple

सादृश्य sādṛśya *सं.* सादृश्य *n.* analogy

सादृश्यपरक सृजन sādṛśyaparak sṛjan *सं.* (व्या.) सादृश्यपरक सृजन *n.* (gram.) analogical creation

सादृश्यमूलक निवेशन [sādṛśyamūlak nivēśan] *सं.* भाषि. सादृश्यमूलक निवेशन *n.* (ling.) analogical-induction

सादृश्यमूलक रूप sādṛśyamūlak rūp *सं.* (भाषि.) सादृश्यमूलक रूप *n.* (ling.) analogical form

सादृश्यमूलक व्युत्पत्ति [sādṛśyamūlak vyutpatti] *सं.* (भाषि.) सादृश्यमूलक व्युत्पत्ति *n.* (ling.) back formation

सादृश्यमूलक सृष्टि sādṛśyamūlak sṛṣṭi *सं.* भाषि. सादृश्यमूलक सृष्टि *n.* (ling.) analogical creation

सादृश्यवादी कारक sādṛśyavādī kārak *सं.* (व्या.) सादृश्यवादी कारक *n.* (gram.) contributive case

सादृश्यता sādṛśyatā *सं.* सादृश्यता *n.* similarity, resemblance

साधक [sādhak] *सं./हि.* साधक *n.* adj. accomplishing, mendicant, a hermit belonging to a higher authority, devotee

साधक कारक sādhak kārak *सं.* (व्या.) साधक कारक *n.* (gram.) ergative case

साधक नाम [sādhak nām] *सं.* (व्या.) साधक नाम *n.* (gram.) agent noun

साधक विभक्ति [sādhak vibhakti] *सं.* (व्या.) साधक विभक्ति *n.* (gram.) agentival case

साधक संज्ञा sādhak sanjñā *सं.* व्या. साधक संज्ञा *n.* (gram.) agent noun

साधन sādhan *सं.* साधन *n.* way, means, aid

साधनसंपन्न संपन्न sādhansampanna *हि.* **साधनसंपन्न** *adj.* resourceful

साधना sādhanā *सं.* साधना *n.* accomplishment, devotion, adoration, meditation

साधनारत sādhanārat *हि.* साधनारत *adj.* devoted

साधब sādhab *भो.हि.* साधु *adj.* honorable, adept

साधारण [sādhāraṇ] *हि.* साधारण *adj.* plain, blank, simple, common, ordinary, public

साधारण कार्यकर्ता sādhāraṇ kāryakartā *सं.* साधारण कार्यकर्ता *n.* a social worker

साधारण तरीका sādhāraṇ tarīkā *सं.* साधारण तरीका *n.* simple way

साधारण वर्गीकरण sādhāraṇ vargīkaraṇ *सं.* साधारण वर्गीकरण *n.* broad classification

साधारणतया [sādhāraṇatayā] *हि.* *सं.* साधारणतः *adv.* generally, usually

साधु [sādhu] *सं.* साधु *n.* a holy man, a saint, a hermit

साधुता [sādhutā] *सं.* साधुता *n.* saintliness, righteousness, goodness

साधुवाद sādhuvād *सं.* धन्यवाद, शाबाश *n.* cheer, hurrah, well done

साध्य sādhya *सं.* तर्क. साध्य *adj.* feasible

साधो sādhō *सं.* साधो *n.* a virtuous woman, wife, female sadhu

सान [sān] *सं.* सान *n.* whetting wheel

सान चढ़ाएब [sān caṛhāēb] *मै.हि.* सान चढ़ाना *v.*

सानना sānnā *सं.* सानना *v.* to knead, mix with water, etc.

सान्त्वना sāntvanā *सं.* सान्त्वना *n.* consolation

सान्त्वना पुरस्कार sāntvanā puraskār *सं.* सान्त्वना पुरस्कार *n.* consolation prize

सान्दर्भिक sāndarbhik *हि.* सान्दर्भिक *adj.* relevant

सान्दर्भिकता sāndarbhikatā *सं.* सान्दर्भिकता *n.* relevance

सान्निध्य sānnidhya *सं.* सान्निध्य *n.* proximity

सापट sāpaṭ *सं.* सापट *n.* loan, borrowing, lending

सापट लेब sāpaṭ lēb *मै.हि.* सापट लिनु *v.* to lend money

सापटी sāpaṭī *सं.* सापटी *n.* borrowing

सापटी देब sāpaṭī dēb *मै.हि.* सापटी दिनु *v.* to lend money

सापटी लेब sāpaṭī lēb *मै.हि.* सापटी लिनु *v.* to borrow money

सापटी sāpaṭī *सं.* सापटी *n.* borrowing

सापेक्ष sāpēkṣ *हि.* सापेक्ष *adj.* dependent

सापेक्षता sāpēkṣatā *सं.* सापेक्षता *n.* relativity

सापेक्षतावाद sāpēkṣatāvād *सं.* सापेक्षतावाद *n.* relativism

सापेक्षकता sāpēkṣakatā *सं.* सापेक्षवाद *n.* relativism

सामाहिक [sāpāhik] *हि.* सामाहिक *adj.* weekly

साफ sāph *हि.* सफा *adj.* clean, clear

साफल्य [sāphalya] *सं.* सफलता *n.* success

साफल्यक sāphalyak *हि.* साफल्यक *adj.* successful

साबुत sābut *सं.* साबुत *adj.* proved

साबुन sābun *सं.* साबुन *n.* soap

साबे [sābē] *सं.* साबियो *n.* dry hay for making ropes

साम [sām] *सं.* चार वेदमध्ये एक वेद *n.* one of the four Vedas

सामग्री [samagrī] *सं.* सामग्री *n.* material, supplies, commodity

सामञ्जस्य [sāmañjasya] *सं.* मेल, सामञ्जस्य *n.* agreement, coherence, compromise, harmony, unity

सामना sāmanā *सं.* सामना *n.* confrontation, encounter

सामना करब sāmanā karab *मै.हि.* सामना करनु *v.* to confront, face, encounter

सामने [sāmanē, सामे sāmnē] *pp* ahead, in front of, facing

सामन्त sāmanta *सं.* सामन्त *n.* a feudal person

सामन्ती sāmantī *सं.* सामन्ती *adj.* feudal

सामयिक samayik *हि.* सामयिक *adj.* modern, contemporary, present, up-to-date

सामर्थ्य [sāmarthya] *सं.* सामर्थ्य *n.* ability, power, competence

सामाचकेचा sāmacakēchā *सं.* सामाचकेचा *n.* a part of texts connected with a legendary story

सामाजिक [sāmājik] *हि.* सामाजिक *adj.* social

सामाजिक असमावेशीकरण sāmājik asamāvēśīkaraṇ *सं.* सामाजिक असमावेशीकरण *n.* social exclusion

सामाजिक काम (sāmājik kām) *सं.* सामाजिक काम *n.* social work

सामाजिक क्रियाकलाप [sāmājik kriyākalāp] *सं.* सामाजिक क्रियाकलाप *n.* social activities

सामाजिक गतिविधि sāmājik gatividhi *सं.* सामाजिक गतिविधि *n.* social events

सामाजिक घटना sāmājik ghaṭnā *सं.* सामाजिक घटना *n.* social event

सामाजिक द्वैधाधिकता sāmājik dvaidhādhikata *सं.* (भाषि.) सामाजिक द्वैधाधिकता *n.* (ling.) social bilingualism

सामाजिक नाटक [sāmājik nāṭak] *सं.* (सं.) सामाजिक नाटक *n.* (lit.) social play, social drama

सामाजिक भाषिका [sāmājik bhāṣikā] *सं.* (भाषि.) सामाजिक भाषिका *n.* (lit.) social dialect, social variety

सामाजिक मेल [sāmājik mēl] *सं.* सामाजिक मेल *n.* social harmony

सामाजिक वर्ग sāmājik varg] *सं.* सामाजिक वर्ग *n.* social class

सामाजिक व्यवहार sāmā k vāṛ] *सं.* सामाजिक व्यवहार *n.* social behaviour

सामाजिक शृंखला [sāmājik śṛṅkhalā] *सं.* सामाजिक शृंखला *n.* social hierarchy

सामाजिक संज्ञानात्मक व्यवहार samāj k sanjñānātmak vyavahāra] *सं.* सामाजिक संज्ञानात्मक व्यवहार *n.* socio-cognitive behaviour

सामाजिक सद्भाव [sāmājik sadbhāva *सं.* सामाजिक सद्भाव *n.* social harmony

सामाजिक समावेशीकरण [sāmāj k samāveśīkaraṇ] *सं.* सामाजिक समावेशीकरण *n.* social inclusion

सामाजिक समावेशीकरण [sāmājik samāveśīkaraṇ] *सं.* सामाजिक समावेशीकरण *n.* social inclusion

सामाजिक समूह [sāmājik samūh] *सं.* सामाजिक समूह *n.* social group

सामाजिकीकरण ,sāmājikīkaraṇ *सं.* सामाजिकीकरण *n.* socialization

सामान (sāmān] *सं.* सामान *n.* goods, materials, ingredients, luggage, belongings

सामान्य [sāmān] *हि.* सामान्य *adj.* common, general, ordinary, usual, normal, universal

सामान्य [sāmān'ya] *हि.* सामान्य *adj.* normal, ordinary, usual, common, general, universal

सामान्य जन [sāmān ya jan] *सं.* सामान्य जन *n.* proletariat

सामान्य जनता (sāmān ya janatā] *सं.* जनता *n.* commonalty

सामान्य ज्ञान sāmān ya jñān *सं.* सामान्य ज्ञान *n.* general knowledge

सामान्य भविष्यत् (sāmānya bhaviṣyat *सं.* सामान्य भविष्यत् *n.* simple future

सामान्य भूत sāmānya bhūt *सं.* सामान्य भूत *n.* simple past

सामान्य लक्षण [sāmānya lakṣaṇ *सं.* सामान्य लक्षण *n.* general characteristics

सामान्य वर्तमान [sāmānya vartmān *सं.* सामान्य-वर्तमान *n.* present simple

सामान्यतः [sāmān] *हि.* सामान्यतः *adv.* generally, commonly

सामान्यतया samānyatā *हि.* सामान्यतया *adv.* generally, in general, usually

सामान्यतया [samān yatāya *हि.* सामान्यतया *adv.* generally, in general

सामान्यता sāmānyatā *सं.* सामान्यता *n.* generality, universality

सामान्यीकरण [sāmān y karaṇ] *सं.* सामान्यीकरण *n.* simplification

सामियाना samiānā *सं.* सामियाना *n.* large canopy for a large gathering

सामिल sāmil *हि.* सामिल *adv.* mixed, blended

सामिल करब sāmil karab] *सं.* सामिल करब *v.* include

सामिल होएब [sāmil hōēb *सं.* सामिल होएब *v.* to be included

सामिष [sāmiṣ] *हि.* सामिष (भोजन) *adj.* (food) non-vegetarian

सामीप्य [sāmīpya] *सं.* सामीप्य *n.* proximity

सामुदायिक [sāmudāyik] *हि.* सामुदायिक *adj.* related to communities

सामुद्रिक (sāmudrik] *हि.* सामुद्रिक *adj.* oceanic, marine

सामुद्रिक दैत्य [sāmudrik daitya] *सं.* सामुद्रिक दैत्य *n.* sea-giant

सामुद्रिक यात्रा [sāmudrik yātrā] *सं.* सामुद्रिक यात्रा *n.* voyage

सामुद्रिक विद्या sāmudrik vidyā *सं.* सामुद्रिक विद्या *n.* the art of interpreting the marks of body parts, palmistry

सामुद्रिक शास्त्री sāmudrik śāstrī *सं.* सामुद्रिक शास्त्री *adj.* relating to oceanography

सामूहिक पठन [sāmūhik paṭhan] *सं.* सामूहिक पठन *n.* group reading

सामूहिक प्रार्थना [sāmūhik prārthanā] *सं.* सामूहिक प्रार्थना *n.* collective prayer

सामूहिक [sāmūhik] *हि.* सामूहिक *adj.* collective, common

साम्प्रदायिक [sāmpradāyik] *हि.* साम्प्रदायिक *adj.* sectarian, communal

साम्मुख्य [sāmmukhya] *सं.* साम्मुख्य *n.* being face to face

साय sāṅval *हि.* साय *n.* cotton

सायता [sāmvatā *सं.* साम्यता *n.* parity, equality, similarity

सायबार sāmyabād *सं.* (भाज.) साम्यवाद *n.* communism

सायबादी sāmyavādī *हि.* (भाज.) साम्यवादी *adj.* communistic

सायाज्य samrājya *सं.* साम्राज्य *n.* empire

सार्वे [sāyā] *सं.* सामने *n.* husband

सायंकाल [sāyaṅkāl] *सं.* सायंकाल समय *n.* the precise moment of sunset

सायरी sāyarī *सं.* सायरी *n.* Urdu poetry

सायाज्य *सं.* साया *n.* petticoat

सार *n.* elder brother, brother-in-law

सार *n.* essence, gist

सारअंश sār aṅkṣep] *सं.* सार संक्षेप *n.* abstract

सारगर्भित [sāragarbhit] *हि.* सारगर्भित *adj.* substantial, significant

सारङ्ग [sāraṅg] *सं.* सारङ्ग *n.* kind of antelope or spotted deer

सारङ्गीवादक [sāraṅgīvādak] *सं.* सारङ्गी *n.* fiddler, a player of a violin

सारणी ,sāraṇī] *सं.* सारणी *n.* table

सारतत्त्व [sāratattva] *सं.* सारतत्त्व *n.* essence

सारथि [sārathi] *सं.* सारथि *n.* coachman, charioteer

सारपूर्ण वाक्य ,sārapūrṇ) vākya] *सं.* सारपूर्ण वाक्य *n.* epigram

सारब [sārab] *स.क्रि.* सारब्नु *vt.* to copy, imitate

सारब ,sārab) *स.क्रि.* स्थगन गर्नु *vt.* to postpone

सारभूत [sārabhūt, *हि.* सारभूत *adj.* essential

सारल्य (sāralya] *सं.* सरलता *n.* naive

सारस sāras] *सं.* सारस *n.* crane, a bird which lives in bamboo patch

सारसंक्षेप [sārasaṅkṣēp] *सं.* सारसंक्षेप *n.* synopsis, summary, overview, abstract

सारहीन [sārahīn, *हि.* सारहीन *adj.* unsubstantial

सारहु [sārahu, *सं.* सार्होको पति *n.* sister-in-law's husband

सारा sārā *हि.* समस्त *adj.* whole, entire, complete

सारा संसार sārā sansār *सं.* सारा संसार *n.* entire world

सारांश sārāṅś *सं.* सारांश *n.* summary, synopsis, gist, substance, tract, core

सारि [sāri] *सं.* साली *n.* wife's younger sister

सारिका sārikā] *सं.* सारिका *n.* thrush

सार्क (sārk] *सं.* सार्क माछा *n.* Shark fish

सार्थक [sārthak] *हि.* सार्थक *adj.* having meaning, purposeful, significant

सार्थकता sārthakatā, *सं.* सार्थकता *n.* significance

सार्वजनिक [sārvajanik] *हि.* सार्वजनिक *adj.* public

सार्वजनिक करब [sārvajanik karab] *स.क्रि.* सार्वजनिक गर्नु *vt.* to publicize, release, launch

सार्वनामिक [sārvanāmik] *हि.* (व्या.) सार्वनामिक *adj.* (gram.) pronominal

सार्वनामिक क्रिया विशेषण [sarvanāmik kriyā viśeṣaṇ] *सं.* (व्या.) सार्वनामिक क्रिया विशेषण *n.* (gram.) pronominal adverb

सार्वभौम [sārvabhaum] *हि.* सार्वभौम *adj.*

सार्वभौम सत्ता sārvabhaum sattā *स्त्री* a

सार्वभौमिक sārvabhaumik *वि* universal

सार्वजनिकता sārvajanikatā *स्त्री*

सर्व sarv *वि* all

सार्वजनिक sārvajanik *वि* public

मालिक mālik *पु* owner

मालकी mālkī *स्त्री* ownership

मालक mālak *पु* master

सावध sāvadh *वि* careful

सावधान रहन sāvadhān rahnā *अ क्रि* to be careful

सावधान होएब sāvadhān hoeb *अ क्रि* to be careful

सावधानी sāvadhānī *स्त्री* caution

सावधानीपूर्वक [sāvadhānīpūrvak] *क्रि वि*

सावा sāvā *पु* one quarter

साष्टांग प्रणाम sāṣṭāṅg praṇām *पु* prostration of the body in greeting

सासु sāsu *स्त्री* mother-in-law

सासुर sāsur *पु* father-in-law's house

सासरी [sāsrī] *स्त्री* daughter-in-law

साहचर्य sāhacharya *पु* association

साहसी वर्ग sāhasī varg *पु* adventurous class

साह्य sāhya *पु* help

साह्यस sāhyas *पु* help

साह्यस करब sāhyas karab *अ क्रि* to help

सिकड़ sikaṛ *पु* chain

सिकड़ी sikaṛī *स्त्री* small chain

सिकड़ी बजाएब sikaṛī bajāeb *अ क्रि* to make the bolt

सिकरब sikarab *अ क्रि* to dry

सिकहर sikahar *पु* hanging shelf

सिकाइ sikāi *स्त्री* drying

सिकाएब sikāeb *अ क्रि* to learn

सिकारब sikārab *अ क्रि* to hunt

सिकुड़ब sikuṛab *अ क्रि* to shrink

सिकुड़ल sikuṛal *वि* shrunk

सिकुड़ाएब sikuṛāeb *अ क्रि* to make shrink

सिकुड़ाव sikuṛāv *पु* shrinkage

सिकोड़ब sikoṛab *अ क्रि* to shrink

सिक्का sikkā *पु* coin

सिक्कामार sikkāmār *पु* counterfeiter

सिक्त sikt *वि* wet

सिक्ता siktā *स्त्री* sand

सिक्थ sikth *पु* wax

सिखन sikhan *स्त्री* learning

सिखब sikhab *अ क्रि* to learn

सिखाएब sikhāeb *अ क्रि* to teach

सिखार sikhār *पु* learner

सिखारी sikhārī *स्त्री* beggar

सिखारी करब sikhārī karab *अ क्रि* to beg

सिखौनी sikhaunī *स्त्री* advice

सिगरेट sigreṭ *पु* cigarette

सिगरेट बनाएब sigreṭ banāeb *अ क्रि* to make cigarette

सिगार sigār *पु* cigar

सिगारब sigārab *अ क्रि* to adorn

सिचब sichab *अ क्रि* to be sprinkled

सिचन sichan *पु* irrigation

सिचाइ करब sichāi karab *अ क्रि* to irrigate

सिजिल [sijil] *वि* soft, watered

सिझब sijhab *अ क्रि* to be digested

सिटाएल [siṭāel] *वि* exhausted

सिटाएल [siṭāel] *पु* exhaustion

सिटाएल [siṭāel] *स्त्री* exhaustion

सिंदूरदान (sindūradān) *संज्ञा पुं* पूजा करते समय देवी-देवता को सिंदूर चढ़ाना
सिंदूरी (sindūrī) *संज्ञा पुं* अरुणाभ लाल रंग
सिंदूरी मक्खी *संज्ञा स्त्री* एक प्रकार की मक्खी जिसका रंग सिंदूरी होता है
सिंदूरी (sindūrī) *वि* सिंदूर के रंग का
सिंदूरिया (sindūriyā) *संज्ञा पुं* एक प्रकार का आम जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरिया (sindūriyā) *संज्ञा पुं* सिंदूर रखने की डिबिया
सिंदूरी (sindūrī) *वि* सिंदूर के रंग का
सिंदूरी आम *संज्ञा पुं* एक प्रकार का आम जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी चना *संज्ञा पुं* एक प्रकार का चना जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी बेर *संज्ञा पुं* एक प्रकार का बेर जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी मक्खी *संज्ञा स्त्री* एक प्रकार की मक्खी जिसका रंग सिंदूरी होता है
सिंदूरी लोध *संज्ञा पुं* एक प्रकार का लोध जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी सेम *संज्ञा स्त्री* एक प्रकार की सेम जो सिंदूरी रंग की होती है
सिंदूरी हंस *संज्ञा पुं* एक प्रकार का हंस जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी हरड़ *संज्ञा स्त्री* एक प्रकार की हरड़ जो सिंदूरी रंग की होती है
सिंदूरी हिरण *संज्ञा पुं* एक प्रकार का हिरण जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी हिरन *संज्ञा पुं* एक प्रकार का हिरन जो सिंदूरी रंग का होता है
सिंदूरी हिरनी *संज्ञा स्त्री* एक प्रकार की हिरनी जो सिंदूरी रंग की होती

सींयो सींयो *ना.* सियो *n.* pine

सुँघ्नु सुंघ्नु *स.क्रि.* सुँघ्नु *vt.* to smell, detect by nose or perceive

सुँघाएर [sunghā'er] *स.क्रि.* सुँघाउनु *vt.* to cause to smell

सुँड [sunḍ] *ना.* सुँड *n.* an elephants nose, proboscis

सुआदगर ,su'adagar] *वि.* स्वादिलो *n.* tasteful

सुआ ,su'ā] *ना.* सियो *n.* a needle, a big needle, a cane

सुआद ,su'ād] दे. स्वाद

सुइ [su'i] *ना.* सियो *n.* a small needle

सुइना [su'inā] *ना.* सियो *n.* needle

सुइया [su'iyā] *ना.* सियो *n.* needle

सुइया देब [su'iyā deb] *स.क्रि.* सुइ दिनु *vt.* to inject

सुइया लेब [su'iyā leb] *स.क्रि.* सुइ लिनु *vt.* to get injected

सुई [su'i] *ना.* सियो *n.* needle, injection

सुईया [su'iyā] *ना.* सुई *n.* needle

सुईया मे डोरा सन्हीयायब [su'iyā mẽ ḍorā sanhiyāyab] *स.क्रि.* सियोमा धागो पसाउनु *vt.* to thread a needle

सुकठी ,sukaṭhi] *ना.* सुकुटी *n.* dried fish/vegetable etc

सुकरब [sukarab] *अ.क्रि.* सिकोडिनु *vi.* to contract

सुकरात्ति [sukarāti] दे. सुकराचि

सुकर्म [sukarm] *ना.* सुकर्म *n.* good work, good deed

सुका [sukā] *ना.* सुका *n.* a four sena bill

सुकाज [sukā] *ना.* राम्रो काम *n.* laudable work

सुकुमार [sukumār] *वि.* कोमल *adj.* tender

सुकुमारी [sukumārī] *वि.* राम्री *adj.* pretty

सुकुर ,sukur] *ना.* शुभ संयोग *n.* good luck

सुकृत [sukṛt] *ना.* शुभ कार्य *n.* pious work

सुकौडी [sukauṛī] *ना.* इमान्दारीसाथ कमाइएको पैसा *n.* money earned by righteous way

सुक्खा [sukkhā] *ना.* सुखाएको *n.* drought

सुख [sukh], *ना.* आनन्द *n.* bliss, joy, happiness ease, pleasure, delight, comfort

सुक्कर sukkar] *वि.* सुँगुरको *adj.* pig, pigsty

सुक्काक sukkhākak] *वि.* सुखदायक *adj.* pleasant

सुक्कारी ,sukkhakari] *वि.* सुखी *adj.* pleasant

सुखद [sukhad] *वि.* आनन्द दिने *adj.* pleasure giving, comfortable

सुखदायी [sukhadāyī] दे. सुखद

सुखप्रद [sukhaprad] *वि.* सुखद *adj.* pleasure giving

सुखब sukhab] *स.क्रि.* सुक्नु *vi.* to dry up

सुखरात्रि sukharātri] *ना.* समस्याहीन *n.* life without problems, peaceful

सुखल sukhal] *वि.* सुक्खा *adj.* dry

सुखल चमरी sukhal camar] *ना.* सुकेको छाला *n.* dry skin

सुखलाहा sukhlāhā] *ना.* सुक्खा *adj.* dry

सुखा sukhā] *वि.* सुक्खा *adj.* dry

सुखा मौसम [sukhā mausam] *ना.* सुक्खा मौसम *n.* dry season

सुखाएब sukhāeb] *स.क्रि.* सुकाइनु *vt.* to make dry

सुखानुभूति sukhānubhūti] *ना.* सुखानुभूति *n.* experience of pleasure

सुखान्त [sukhānt] *वि.* सुखान्त नाटक *adj.* having a happy ending as a drama

सुखान्त नाटक [sukhānt nāṭak] *ना.* सुखान्त नाटक *n.* comedy

सुखि जाएब sukh jāeb] *स.क्रि.* सुकेर जानु *vi.* to dry up

सुखिनगर sukhnagar] *वि.* सुखी *adj.* happy

सुखी sukhi] *वि.* सुखी *adj.* happy, pleasant

सुखैती sukhaiti] *ना.* सुक्खा खेत *n.* plot

सुखैनी जायब [sukhainī jāeb] *अ.क्रि.* सुक्नु *vi.* to become dry

सुगति ,sugati] *ना.* सुगति *n.* happy state, salvation, beatitude

सुगन्ध ,sugandh] दे. सुगन्ध

सुगन्ध sugandh] *ना.* सुगन्ध *n.* sweet

सुजी [suji] *ना.* सुजी *n.* course ground meal

सुझ [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

सुझब [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

सुझबुझ [illegible] *ना.* [illegible] *n.* understanding, thinking and understanding

सुझाव [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

सुझाव [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

सुझाव दिने [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

सुटकारा [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

सुटकेस sutkes] *ना.* सुटकेस *n.* suitcase

सुटकेस sutkes] *वि.* सफा *adj.* clean

सुटकेस sutkes] *ना.* सुटकेस *n.* suitcase

सुटहर sutahra] *वि.* सफा र सजिलो *adj.* lean and thin

सुटुक्क sutukka] *क्रि.वि.* सुटुक्क *adv.* smoothly

सुटुर sutur] *क्रि.वि.* सटर *adv.* slowly

सुडकब sudakab] *स.क्रि.* सफा पार्नु *vt.* to do w

सुडकब sudakab] *स.क्रि.* घटकपाटक *n.* to sip, suck

सुडाह sudāha] *वि.* नजर खराबी भाको *adj.* poisoned, ashes

सुडौल sudaul] *वि.* सुडौल *adj.* symmetric

सुड्रा [illegible] *ना.* अलाजमा खाने एक किसिमको किरा *n.* [illegible]

सुधिनगर sudhinagar] *वि.* सुधी *adj.* [illegible]

सुधी sudhi] *वि.* [illegible] *adj.* [illegible]

सुन [illegible] *ना.* सुना *n.* cotton fibre in the process of being spun into thread

सुनसान [illegible] *वि.* [illegible] *adj.* sleeping, quiet

सुनब sunab] *अ.क्रि.* सुत्नु *vi.* to sleep, lie

सुनबला कोठा [sunabalā koṭhā] *ना.* सुत्ने कोठा *n.* [illegible]

सुनरब sunarab] *अ.क्रि.* सफल हुनु *vi.* [illegible]

शुल्क [स्त्रीलिंग] *संज्ञा* fee, charge, duty

शुल्क चुकाना *क्रिया* to pay a fee

शुल्क माफ़ करना *क्रिया* to waive a fee

शुल्क-मुक्त *विशेषण* duty-free, tax-free

शुल्क-मुक्त दुकान *संज्ञा* duty-free shop

शुल्क-मुक्त सीमा *संज्ञा* duty-free allowance

शुल्क-सहित *विशेषण* inclusive of fees

शुल्क-सूची *संज्ञा* price list, fee schedule

शुल्क-स्लैब *संज्ञा* tax bracket

शुल्क-स्वीकरण *संज्ञा* fee waiver

शुल्क-स्वीकरण पत्र *संज्ञा* fee-waiver letter

शुल्क-स्वीकरण प्रमाण *संज्ञा* proof of fee waiver

शुल्क-स्वीकरण प्रार्थना *संज्ञा* application for fee waiver

शुल्क-स्वीकरण प्रार्थना-पत्र *संज्ञा* fee-waiver application

शुल्क-स्वीकरण समिति *संज्ञा* fee-waiver committee

शुल्क-स्वीकरण सूचना *संज्ञा* fee-waiver notice

शुल्क [स्त्रीलिंग] का भुगतान न होने की स्थिति में *संज्ञा* in case of non-payment of fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] का भुगतान न होने की स्थिति में *संज्ञा* in case of non-payment of fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट *संज्ञा* exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट का प्रमाण *संज्ञा* proof of exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट की प्रार्थना *संज्ञा* application for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट की प्रार्थना-पत्र *संज्ञा* application for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट की समिति *संज्ञा* committee for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट की सूचना *संज्ञा* notice of exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट के लिए आवेदन *संज्ञा* application for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट के लिए आवेदन-पत्र *संज्ञा* application for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट के लिए प्रार्थना *संज्ञा* application for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट के लिए प्रार्थना-पत्र *संज्ञा* application for exemption from fees

शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट के लिए समिति *संज्ञा* committee for exemption from fees

**शुल्क [स्त्रीलिंग] के भुगतान से छूट के लिए

सुरक्षा

सुरक्षा *suraksha* f. *safety, security*

सुरक्षाकवच *surakshakavach* m. *protective armour*

सुरक्षाकर्मी *surakshakarmee* m. *security personnel*

सुरक्षागार्ड *surakshaguard* m. *security guard*

सुरक्षाघेरा *surakshaghera* m. *cordon*

सुरक्षाचक्र *surakshachakra* m. *protective ring*

सुरक्षाजाल *surakshajaal* m. *safety net*

सुरक्षात्मक *surakshatmak* adj. *protective, defensive*

सुरक्षापरिषद् *surakshaparishad* f. *security council*

सुरक्षित *surakshit* adj. *safe, secure*

सुरक्षित करना *surakshit karna* v.tr. *to secure, to protect*

सुरक्षित रखना *surakshit rakhna* v.tr. *to keep safe*

सुरक्षित होना *surakshit hona* v.intr. *to be safe*

सुरक्षितता *surakshitata* f. *safety, security*

सुरक्षित स्थान *surakshit sthaan* m. *safe place*

सुरक्षित स्थान पर *surakshit sthaan par* adv. *in a safe place*

सुरक्षित स्थान पर ले जाना *surakshit sthaan par le jaana* v.tr. *to take to a safe place*

सुरक्षित स्थान पर रखना *surakshit sthaan par rakhna* v.tr. *to keep in a safe place*

सुरक्षित स्थान पर होना *surakshit sthaan par hona* v.intr. *to be

सुषमनस्थिति [suṣumanasthiti] *सं.* पुं. सुषमनस्थिति *n.* the state of being mentally handicapped

सुसंस्कार [susaṃskār] *सं.* पुं. सुसंस्कार *n.* good culture

सुसंस्कृत [susaṃskṛt] *हिं.* सुसंस्कृत *adj.* well-mannered, good-natured

सुसकारी [susakārī] *सं.* सुसकारी *n.* whistling

सुसकारी देब [susakārī deb] *सं.* हिं. सुसकारी देब *n.* whistle

सुसङ्गठित [susaṅgaṭhit] *हिं.* सुसङ्गठित *adj.* well-organized

सुसङ्गत [susaṅgat] *सं.* सुसङ्गति *n.* good company or association

सुसङ्गति [susaṅgati] *सं.* सुसङ्गति *n.* good company or association

सुसज्जित [susajjit] *हिं.* सुसज्जित *adj.* well-decorated

सुसज्जालित [susajjālit] *हिं.* सुसज्जालित *adj.* well-decorated

सुसमय [susamaya] *सं.* शुभ समय *n.* auspicious time or opportune moment

सुसमाचार [susamāchār] *सं.* समाचार *n.* good news or tidings

सुसम्पन्न [susampanna] *हिं.* सुसम्पन्न *adj.* well-accomplished, well-to-do, well-off, affluent, wealthy

सुसम्पन्नता [susampannatā] *सं.* सुसम्पन्नता *n.* abundance, wealthiness, prosperity, affluence

सुसाइ [susāi] *सं.* सुसाइ *n.* whizzing sound, hissing

सुसाङ्ख्य [susāṅkhya] *सं.* कम्प्यूटर *n.* a computer

सुसाध्य [susādhya] *हिं.* सुसाध्य *adj.* easily accomplished

सुसार [susār] *सं.* सुसार *n.* sound of looking after someone

सुसिद्धि [susiddhi] *सं.* सुसिद्धि *n.* proficiency, success

सुसुप्त [susupt] *हिं.* सोता *adj.* asleep

सुसुप्ता [susuptā] *सं.* सुषुप्ता *n.* spiritual state

सुसूचित [susūchit] *हिं.* सुसूचित *adj.* well-informed

सुसूत [susūt] *हिं.* सुसूत *n.* well-being, welfare

सुसेवक [susevak] *हिं.* सुसेवक *n.* a good servant

सुस्तानी [sustānī] *सं.* हिं. सुस्तानी *n.* dullness, sluggishness

सुस्वर [susvar] *हिं.* सुस्वर *adj.* melodious, sweet-voiced

सुस्वास्थ्य [susvāsthya] *सं.* सुस्वास्थ्य *n.* good health

सुस्वास्थ्य कन्द [susvāsthya kanda] *सं.* सुस्वास्थ्य कन्द *n.* a vegetable

सुहाग शान्ति [suhāg śānti] *सं.* सुहागशान्ति *n.* happiness of the bliss of happy wedlock

सुहृदय [suhṛday] *हिं.* सुहृदय *adj.* kind-hearted

सूँघ [sūṅgh] *सं.* सूँघ *n.* smell

सूँघब [sūṅghab] *सं.* हिं. सूँघब *v.* to smell, to sniff

सूँड़ [sūṇḍ] *सं.* हाथीकी सूँड़ *n.* elephant's trunk

सूँड़ सफाई [sūṇḍ sapha] *सं.* ह. सूँड़ सफाई *n.* weevil

सूआ [sūā] *सं.* सूआ सइनी *n.* packing needle

सूइ [sūi] *सं.* सूइ *n.* needle

सूइ [sūi] *सं.* सूई *n.* needle

सूइया [sūiyā] *सं.* हिं. सूइया *n.* needle, a knowing person (used in a mocking sense)

सूक [sūk] *सं.* सूक *n.* a hymn, a prayer

सूकि [sūki] *सं.* सूकि *n.* a good saying, a wise sentence

सूक्ष्म [sūkṣm] *हिं.* सूक्ष्म *adj.* fine, minute, subtle, tender, minute, exact, precise

सूक्ष्म अन्तर [sūkṣm antar] *सं.* सूक्ष्म अन्तर *n.*

सूक्ष्म जगत् [sūkṣm jagat] *सं.* सूक्ष्म जगत् *n.* microcosm

सूक्ष्मता [sūkṣmatā] *सं.* सूक्ष्मता *n.* subtlety

सूक्ष्मदर्शक यन्त्र [sūkṣmadarśak yantr] *सं.* सूक्ष्मदर्शक यन्त्र *n.* microscope

सूक्ष्मदर्शिता [sūkṣmadarśitā] *सं.* सूक्ष्मदर्शिता *n.* vision

सूक्ष्मदर्शी [sūkṣmadarśī] *सं.* सूक्ष्मदर्शी *adj.* microscopic

सूक्ष्मीकरण [sūkṣmīkaraṇ] *सं.* सूक्ष्मीकरण *n.* miniaturization

सूचक [sūchak] *हिं.* सूचक *n.* an indicator, a sign, an index, a pointer, an omen

सूचना [sūchanā] *सं.* सूचना *n.* information, notice, warning

सूचना प्रविधि [sūchanā prāvidhi] *सं.* सूचना प्रविधि *n.* information technology

सूचनालय [sūchanālaya] *सं.* सूचनालय *n.* an information bureau

सूचनीय [sūchanīya] *हिं.* सूचनीय *adj.* worth informing

सूचित [sūchit] *हिं.* सूचित *adj.* informed, notified

सूचित करब [sūchit karab] *सं.* हिं. सूचित करब *vt.* to inform, notify, inform

सूचिपत्र [sūchipatr] *सं.* सूचीपत्र *n.* schedule

सूची [sūchī] *सं.* सूची *n.* list, catalogue, inventory, (book, report, etc.) contents

सूचीकरण [sūchīkaraṇ] *सं.* सूचीकरण *n.* listing, cataloguing

सूचीछेदन [sūchīchhedan] *सं.* सूचीछेदन *n.* acupuncture

सूचीपत्र [sūchīpatr] *सं.* सूचीपत्र *n.* list of

सुजि [sūji] *सं.* सूजी *n.* coarsely ground wheat

सूट [sūṭ] *सं.* सूट *n.* suit

सूत [sūt] *सं.* सूत *n.* yarn, thread

सूतक [sūtak] *सं.* सूतक *n.* impurity caused by

सूतरी [sūtarī] *सं.* पतलो जुट धागो *n.* a thin thread

सूतिका [sūtikā] *सं.* प्रसूति *n.* a woman who has just given birth to a child

सूती कपड़ा [sūtī kapaṛā] *सं.* सूती कपड़ा *n.* cotton cloth

सूत्र [sūtr, *सं.* सूत्र *n.* rule, a formula, a sound, an aphorism

सूत्र बनाएब [sūtr banāeb] *सं.* हिं. सूत्र बनाएब *v.* to formulate

सूत्र शब्द [sūtr śabd] *सं.* सूत्र शब्द *n.* each word

सूत्रकार [sūtrakār] *सं.* सूत्रकार *n.* the author of aphorisms, a short precepts or maxims, a grammarian, a yarn maker

सूत्रण [sūtraṇ] *सं.* सूत्रण *n.* formation, formulation

सूत्रधार [sūtradhār] *सं.* सूत्रधार *n.* the stage manager of a drama

सूत्रपात [sūtrapāt] *सं.* आरम्भ *n.* initiation, beginning, commencement

सूत्रात्मक वाक्य सूक्ति [sūtrātmak vākya sūkti] *सं.* सूत्रात्मक वाक्य सूक्ति *n.* aphorism

सूरीय [sūrīya] *हिं.* सूरीय *adj.* threaded, strange

सूद [sūd] *सं.* सूद *n.* interest

सूनसान [sūnsān] *हिं.* एकान्त *adj.* lonely, desolate

सूप [sūp] *सं.* सूप *n.* soup, broth

सूपनि [sūpani] *सं.* मनुहार *n.* look

सूर्य [sūrya] *सं.* सूर्य *n.* sun

सूर्य [sūrya] *सं.* सूर्य *n.* sun

सूर्य ग्रहण [sūrya grahaṇ] *सं.* सूर्य ग्रहण *n.* solar eclipse

सूर्यमण्डल [sūryamaṇḍal] *सं.* सूर्यमण्डल *n.* solar

सृजनात्मक प्रतिभा sṛjanātmak pratibhā *सं.स्त्री.* सृजनात्मक प्रतिभा *n.* creative genius

सृजनात्मक लेखन sṛjanātmak lekhan *सं.* सृजनात्मक लेखन *n.* creative writing

सृजनात्मक sṛjanātmak *वि.* सृजनात्मक *adj.* creative

सृष्टि sṛṣṭi *सं.स्त्री.* सृष्टि *n.* creation

सृष्टिकर्ता sṛṣṭikartā *सं.पु.* सृष्टिकर्ता *n.* creator

सृष्टिवाद sṛṣṭivād *सं.पु.* सृष्टिवाद *n.* creationism

सेक sek *सं.पु.* सेक *n.* heat

सेकाइ sekāi *सं.स्त्री.* सेकाइ *n.* heating

सेकुवा sekuvā *वि.* सेकुवा *adj.* boiled

सेकेण्ड हैण्ड sekend haṇḍ *वि.* सेकेण्ड हैण्ड *adj.* second hand

सेक्रेटरी sekretarī *सं.स्त्री.* सेक्रेटरी *n.* secretary

सेक्सन seksan *सं.पु.* सेक्सन *n.* section

सेक्सी seksī *वि.* सेक्सी *adj.* sexy

सेखी sekhī *सं.स्त्री.* सेखी *n.* boasting

सेतो seto *वि.* सेतो *adj.* white

सेन्टिमिटर sentimiṭar *सं.पु.* सेन्टिमिटर *n.* centimeter

सेन्सरबोर्ड sensarabord *सं.पु.* सेन्सरबोर्ड *n.* censor board

सेप sep *सं.पु.* सेप *n.* sap

सेमल semal *सं.पु.* सेमल *n.* silk cotton tree

सेमिनार seminār *सं.पु.* सेमिनार *n.* seminar

सेयो seyo *सं.पु.* सेयो *n.* sago

सेरो sero *सं.पु.* सेरो *n.* a weight of 933 grams

सेलरोटी selarotī *सं.स्त्री.* सेलरोटी *n.* a kind of fried sweet bread

सेलाउनु selāunu *क्रि.* सेलाउनु *v.t.* to cool down

सेलुलर फोन selular phon *सं.पु.* सेलुलर फोन *n.* cellular phone

सेवक sevak *सं.पु.* सेवक *n.* servant

सेवा sevā *सं.स्त्री.* सेवा *n.* service

सेवा sevā *सं.स्त्री.* सेवा *n.* devotion

सेवा कार्य sevā kārya *सं.पु.* सेवा कार्य *n.* social service

सेवा गर्नु sevā garnu *क्रि.* सेवा गर्नु *v.t.* to serve

सेवाकाल sevākāl *सं.पु.* सेवाकाल *n.* tenure

सेवाकालीन sevākālīn *वि.* सेवाकालीन *adj.* in-service

सेवाकेन्द्र sevākendra *सं.पु.* सेवाकेन्द्र *n.* service center

सेवानिवृत्त sevānivṛtta *वि.* सेवानिवृत्त *adj.* retired

सेवानिवृत्त हुनु sevānivṛtta hunu *क्रि.* सेवानिवृत्त हुनु *v.i.* to retire

सेवाप्रदायक sevāpradāyak *सं.पु.* सेवाप्रदायक *n.* service provider

सेवामुक्त sevāmukta *वि.* सेवामुक्त *adj.* retired

सेवामुखी sevāmukhī *वि.* सेवामुखी *adj.* customer service oriented

सेविका sevikā *सं.स्त्री.* सेविका *n.* servant

सेवी sevī *वि.* सेवी *adj.* addicted

सेवैधार sevaidhār *सं.पु.* सेवैधार *n.* a type of bamboo

सेस्रो sesro *सं.पु.* सेस्रो *n.* a kind of bamboo

सेहुन्जा sehunjā *सं.पु.* सेहुन्जा *n.* sesbania

सेहार sehār *सं.पु.* सेहार *n.* rampart

सेहार कटक sehār kaṭak *सं.पु.* सेहार कटक *n.* rampart

सेहोर मुसर sehor musar *सं.पु.* सेहोर मुसर *n.* rat

सो so *वि.* सो *adj.* hundred

सैनिक sainik *सं.पु.* सैनिक *n.* soldier

सैनिकीय sainikīya *वि.* सैनिकीय *adj.* military

सैनिम sainim *सं.पु.* सैनिम *n.* a type of bamboo

सैनिम sainim *सं.पु.* सैनिम *n.* a type of bamboo

सैनिम saniim *सं.पु.* सैनिम *n.* a type of bamboo

सैनिमी saniimī *सं.पु.* सैनिमी *n.* a type of bamboo

सैनिम saniim *सं.पु.* सैनिम *n.* a type of bamboo

सैनिम sain

custody

सैकड़ा [saikaṛā] *वि.* a hundred. Hundred

सैकड़ों [saikaṛõ] *वि.* सैकड़ा

सैजाल [saijhāl] *वि.* सायंकाल

सैद्धान्तिक [saiddhāntik] *वि.* theoretical ideological

सैनिकी [sainikī] *वि.* doctrine

सैनिक [sain] *वि.* military

सैनिक अदालत [sainik adālat] *वि.* military court

सैनिक आधार [sainik ādhār] *वि.* military base

सैनिक कट [sainik kaṭ] *वि.* military law

सैनिक कानून [sainik kānūn] *वि.* martial law

सैनिक झण्डा [sainik jhaṇḍā] *वि.* army flag

सैनिक दल [sainik dal] *वि.* army

सैनिक पंक्ति [sainik paṅkti] *वि.* military cordon

सैनिक पोशाक [sainik poshāk] *वि.* army dress

सैनिक विद्रोह [sainik vidroh] *वि.* military coup

सैनिक शासन [sainik śāsan] *वि.* military rule

सैनिक संगठन [sainik saṅgaṭhan] *वि.* military organization

सैनिक सेवा [sainik sevā] *वि.* military service

सैनिक हिरासत [sainik hiraasat] *वि.* military custody

सैनिकवादी [sainikvādī] *वि.* militarist

सैन्धव [saindhava] *वि.* सिंध से संबंधित *n.* rock salt

सैन्य [sain'ya] *वि.* military

सैन्यबल [sain'yabal] *वि.* army force

सैर [sair] *वि.* a walk

सैरों [sairõ] *वि.* a thousand

सैलून [sailūn] *वि.* saloon

सोंख [sõkh] *वि.* a thick wall

सोंठ [sõṭh] *वि.* dry ginger

सोंधा [sõdhā] *वि.* fragrant

सोंधापन [sõdhāpan] *वि.* fragrance

सोंधी [sõdhī] *वि.* सोंधा

सोंपना [sõpnā] *वि.* to entrust

सोंप [sõp] *वि.* सौंप

सोंपा [sõpā] *वि.* सौंपा

सोंपी [sõpī] *वि.* सौंपी

सोंपे [sõpe] *वि.* सौंपे

सोंपना [sõpnā] *वि.* सौंपना

ضمانة [dˤamaːna] ج ضمانات ‹ضمانة› ‹ضمانة› ‹ضمانة›

מילות מפתח: [מילה], [מילה], [מילה], [מילה], [מילה]

קוד JEL: [קוד]

תקציר

[תקציר בעברית, 150–250 מילים. מבנה מומלץ: רקע ומטרה; שיטה; ממצאים עיקריים; מסקנה. ללא ציטוטים וללא הפניות.]

1. מבוא

[פסקת פתיחה שמציגה את הנושא ואת חשיבותו.]

[פסקת רקע שמסבירה מדוע הנושא מעניין כעת.]

[פסקת מטרה שמנסחת את שאלת המחקר או את מטרת המאמר.]

2. סקירת ספרות

2.1 [נושא ראשון]

[טקסט. הפניה לדוגמה: (כהן, 2019).]

2.2 [נושא שני]

[טקסט.]

3. שיטה

3.1 [תת-נושא]

[טקסט.]

4. ממצאים

[טקסט.]

5. דיון

[טקסט.]

6. מסקנות

[טקסט.]

7. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

8. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

9. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

10. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

11. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

12. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

13. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

14. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

15. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

16. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

17. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

18. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

19. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

20. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

21. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

22. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

23. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

24. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

25. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

26. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

27. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

28. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

29. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

30. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

31. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

32. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

33. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

34. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

35. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

36. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

37. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

38. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

39. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

40. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

41. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

42. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

43. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

44. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

45. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

46. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

47. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

48. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

49. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

50. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

51. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

52. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

53. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

54. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

55. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

56. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

57. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

58. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

59. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

60. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

61. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

62. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

63. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

64. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

65. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

66. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

67. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

68. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

69. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

70. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

71. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

72. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

73. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

74. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

75. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

76. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

77. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

78. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

79. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

80. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

81. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

82. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

83. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

84. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

85. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

86. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

87. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

88. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

89. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

90. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

91. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

92. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

93. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

94. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

95. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

96. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

97. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

98. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

99. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

100. [כותרת נוספת]

[טקסט.]

स्मरणोत्सव [smaraṇotsava] *ना.* स्मरणोत्सव *n.* commemoration

स्मारक [smārak] *ना.* स्मारक *n.* memorial, monument

स्मारिका [smārikā] *ना.* स्मारिका *n.* souvenir, memo, a reminder

स्मृति [smṛti] *ना.* स्मरण *n.* memory

स्मृति-दिवस [smṛti-divas] *ना.* स्मृति दिवस *n.* memorial day

स्मृतिलोप [smṛtilōp] *ना.* स्मृतिलोप *n.* amnesia

स्मृतिशास्त्र [smṛtiśāstr] *ना.* स्मृतिशास्त्र *n.* jurisprudence

स्यार syār *ना.* स्याल *n.* jackal

स्याहार syāhār *ना.* दावात *n.* inkpot, ink-stand

स्रष्टा [sraṣṭā] *ना.* रचयिता *n.* inventor

स्राव srāva *ना.* स्राव *n.* secretion, discharge

स्रस्ता [srasta] *ना.* रस्ता *n.* record

स्रेस्तादार ,srēstādār *ना.* अभिलेखापाल *n.* record keeper

स्रोत ,srōt *ना.* स्रोत *n.* source, resource

स्लेट ,slēṭ *ना.* स्लेट *n.* slate

स्वाँ स्वाँई svāṁ svāṁī *क्रि.वि.* (झ्वा) स्वाँस्वाँई *adj.* wind's hissing, whining or roaring noise

स्वकीय [svakīya] *वि.* निजी *adj.* private, personal

स्वगत [svagat] *वि.* स्वगत *adj.* subjective

स्वचालित [svacālit] *वि.* स्वचालित *adj.* automatic, automated

स्वचालित यंत्र [svacālit yantr] *ना.* स्वचालित यन्त्र *n.* automatic machine

स्वचालित रथ [svacālit rath] *ना.* स्वचालित रथ *n.* automobile

स्वचालीकरण [svacālīkaraṇ] *ना.* स्वचालन *n.* automation

स्वच्छ [svacch] *वि.* सफा *adj.* fresh, clean, pure, free from stain

स्वच्छ दिमाग [svacch dimāg] *ना.* स्वच्छ दिमाग *n.* clear head

स्वच्छता [svacchatā] *ना.* सफाइ *n.* clarity, cleanliness, purity, cleanliness

स्वजनिमसी [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

स्वतः [svataḥ] *क्रि.वि.* [illegible] *adv.* automatically

स्वतःस्फूर्त [svataḥsphūrt] *वि.* [illegible] *adj.* spontaneous

स्वतन्त्र [illegible] *वि.* स्वतन्त्र *adj.* independent

स्वतन्त्रता [svatantratā] *ना.* स्वतन्त्रता *n.* independence

स्वतन्त्रताका हत्या [svatantratāka hatyā] *ना.* [illegible] *n.* homicide

स्वत्व [svatva] *ना.* स्वत्व *n.* ownership, proprietorship

स्वदार [svadār] *वि.* [illegible] *adj.* [illegible]

स्वदेश आगमन [svadēś āgaman] *ना.* स्वदेश आगमन *n.* repatriation, coming home, return to country

स्वदेशी [illegible] *वि.* स्वदेशी *adj.* [illegible]

स्वधर्मत्याग [svadharmatyāg] *ना.* [illegible] *n.* renegade, apostasy, conversion

स्वनामधन्य [svanāmadhanya] *वि.* [illegible] *adj.* self-magnanimous

स्वनिम [svanim] *ना.* (स्व.) स्वनिम *n.* phoneme

स्वनिष्ठ [svaniṣṭh] *वि.* [illegible] *adj.* [illegible]

स्वप्न [svapn] *ना.* सपना *n.* [illegible]

स्वप्न अध्ययन [svapn adhyayan] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

स्वप्नदृष्टा [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

स्वभाव [sāva] *ना.* स्वभाव *n.* [illegible]

स्वभाव [svabhāv] *ना.* स्वभाव *n.* nature, habit, temperament

स्वर्ण [illegible] *ना.* [illegible] *n.* [illegible]

स्वयम्भू [svayambhū] *ना.* स्वयम्भू *n.* self-existent, self-born

स्वयंसेवक [svayamsevak] *ना.* स्वयंसेवक *n.* volunteer

स्वयंसेवा [svayamsevā] *ना.* स्वयंसेवा *n.* voluntary service

स्वयंसेवी [svayamsevī] *वि.* स्वयंसेवी *adj.* voluntary

स्वयंसेवी संस्था [svayamsevī sansthā] *ना.* स्वयंसेवी संस्था *n.* voluntary organization

स्वयं-सेवा [svayam-sevā] *ना.* स्वयं-सेवा *n.* self-service

स्वयंसेविका [svayamsevikā] *ना.* स्वयंसेविका *n.* [illegible]

स्वयम्भू [svayambhū] *ना.* स्वयम्भू *n.* self-existent, self-born

स्वयम्भूज्ञान [svayambhūjñān] *ना.* स्वयम्भूज्ञान *n.* [illegible]

स्वयम्भूनाथ [svayambhūnāth] *ना.* स्वयम्भूनाथ *n.* [illegible]

स्वयम्भूपुराण [svayambhūpurāṇ] *ना.* स्वयम्भूपुराण *n.* [illegible]

स्वयम्भूमन्दिर [svayambhūmandir] *ना.* स्वयम्भूमन्दिर *n.* [illegible]

स्वयम्भूमहाचैत्य [svayambhūmahācaitya] *ना.* स्वयम्भूमहाचैत्य *n.* [illegible]

स्वयम्भूमहाविहार [svayambhūmahāvihār] *ना.* स्वयम्भूमहाविहार

स्वर्ण जयन्ती [svarn jayanti] *नां.* स्वर्ण जयन्ती *n.* golden jubilee

स्वर्ण पदक [svarn padak] *नां.* स्वर्ण पदक *n.* gold medal

स्वर्णयुग [svarnyug] *नां.* स्वर्णयुग *n.* golden age

स्वर्णिम दिन [svarnim din] *नां.* स्वर्णिम दिन *n.* golden days

स्वल्प [svalp] *वि.* थोरै *adj.* little, meagre

स्वस्थ [svasth] *नां.* स्वस्थ *n.* pregnancy

स्वस्तिवृद्धि [svastivrddhi] *नां.* स्वस्तिवृद्धि *n.* [illegible] salutation

स्वस्ति [svasti] *नां.* स्वस्ति *n.* good luck, benediction

स्वस्तिक [svastik] *नां.* स्वस्तिक *n.* swastika, diagram considered highly auspicious

स्वस्त्ययन [svastyayan] *नां.* स्वस्त्ययन *n.* a religious performance for blessing, income

स्वस्थ [svasth] *वि.* स्वस्थ *adj.* healthy, normal

स्वस्थ्यकर [svasthyakar] *वि.* स्वस्थ्यकर *adj.* healthy

स्वाँग [svāṅg] *नां.* नक्कल *n.* show, ostentation, simulation

स्वाँगी [svāṅgī] *वि.* घमण्डी *adj.* showy, pretending

स्वाँठ [svāṅṭh] *नां.* ठेप्पा *n.* dolt, a rogue, a stupid, oaf, oaf, silly

स्वागत [svāgat] *नां.* स्वागत *n.* welcome, reception

स्वागत [svāgat] *नेपा.* स्वागत *n.* welcome, reception

स्वागत गर्नु [svāgat garnu] *स.क्रि.* स्वागत गर्नु *vt.* to welcome, be hospitable, receive

स्वागत गर्नु [svāgat garnu] *स.क्रि.* स्वागत गर्नु *vt.* welcome, be receptive

स्वागत सत्कार [svāgat satkār] *नां.* स्वागत सत्कार *n.* hospitality

स्वागत समारोह [svāgat samāroh] *नां.* स्वागत समारोह *n.* reception party

स्वागत समिति [svāgat samiti] *नां.* स्वागत समिति *n.* reception committee

स्वागतम् [svāgatam] *नां.* स्वागतम् *n.* welcome

स्वातत्तयोग्य [svātattayōgya] *वि.* स्वातत्तयोग्य *adj.* [illegible]

स्वाती [svāti] *नां.* स्वाती *n.* the 15th constellation

स्वाद [svād] *नां.* स्वाद *n.* flavour, relish

स्वाद [illegible] *नां.* स्वाद *n.* [illegible] flavour

स्वाद ग्रहण [svād grahan] *नां.* स्वाद ग्रहण *n.* [illegible]

स्वादको [illegible] *वि.* स्वादको [illegible]

स्वादिष्ट [svādiṣṭ] *वि.* स्वादिष्ट *adj.* delicate

स्वादिष्ट [illegible] *वि.* स्वादिष्ट [illegible]

स्वाधीन [illegible] *नां.* स्वाधीन [illegible] dependent

स्वाधीनता [svādhīntā] *नां.* स्वाधीनता *n.* [illegible]

स्वाध्याय [svādhyāya] *नां.* स्वाध्याय *n.* personal study

स्वाध्यायन छुट्टी [svādhyāyan chuṭṭī] *नां.* स्वाध्यायन छुट्टी *n.* [illegible]

स्वान्त [illegible] *वि.* स्वान्त [illegible] [illegible]

स्वाभाविक [svābhāvik] *वि.* स्वाभाविक *adj.* natural, normal

स्वाभाविकता [svābhāvikatā] *नां.* स्वाभाविकता *n.* naturalness

स्वाभिमान [svābhimān] *नां.* स्वाभिमान *n.* self-[illegible]

स्वाभिमानी [illegible] *वि.* स्वाभिमानी [illegible] proud, self-[illegible]

स्वामित्व [svām[illegible] *नां.* स्वामित्व *n.* ownership, possession

स्वामी [svām[illegible] *नां.* स्वामी *n.* husband, proprietor, possessor, master

स्वायत [svāyat] *वि.* स्वायत्त [illegible]

स्वायत्तता [illegible] *नां.* स्वायत्तता *n.* [illegible]

स्वार्थ [illegible] *नां.* स्वार्थ *n.* [illegible]

स्वार्थ [illegible]

स्वार्थपरक [illegible]

स्वार्थपरता [illegible]

स्वार्थसाधन [illegible]

स्वार्थी [illegible]

स्वास्थ्य [svāsthya] *नां.* स्वास्थ्य *n.* health, good health, well-being, soundness, freedom from disease

स्वास्थ्य केन्द्र [svāsthya kendr] *नां.* स्वास्थ्य केन्द्र *n.* [illegible]

स्वास्थ्यकर्मी [illegible]

स्वास्थ्यलाभ [illegible]

स्वास्थ्यसेवा [illegible]

स्वास्थ्यानुकूल [illegible]

स्वीकार [illegible]

स्वीकार गर्नु [illegible]

स्वीकार्य [illegible]

स्वीकृत [illegible]

स्वीकृत चलन [illegible]

स्वीकृति [anumati] *नां.* [illegible] *n.* affirmation, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] event

स्वीकृति दिन [illegible]

स्वीकृति नदिन [illegible]

स्वीकृति वाचक [illegible]

स्वीट [illegible]

स्वीडेन [illegible]

स्वीप [illegible]

स्वीपर [illegible]

Herbert Hoover *n.* 31st president of the US (1874–1964)

herbivore [hɜːbɪvɔː] *n.* animal that eats plants

herbivorous [hɜːbɪvərəs] *adj.* plant-eating

herculean [hɜːkjʊliən] *adj.* extremely difficult

Hercules [hɜːkjʊliːz] *n.* Roman hero with great strength

herd [hɜːd] *n.* group of animals of the same kind

herd [hɜːd] *v.* to gather or move in a herd

herdsman [hɜːdzmən] *n.* person who looks after cattle

here [hɪə] *adv.* in this place; at this point

hereabouts [hɪərəbaʊts] *adv.* near this place

hereafter [hɪərɑːftə] *adv.* from now on; in the future

hereby [hɪəbaɪ] *adv.* by this means; as a result of this

hereditary [hɪredɪtəri] *adj.* passed from parent to child

heredity [hɪredɪti] *n.* passing of characteristics to offspring

herein [hɪərɪn] *adv.* in this place or matter

heresy [herəsi] *n.* belief contrary to accepted opinion

heretic [herətɪk] *n.* person who holds heretical views

heretical [hɪretɪkəl] *adj.* relating to heresy

hereto [hɪətuː] *adv.* to this matter or document

heretofore [hɪətʊfɔː] *adv.* before this time

hereupon [hɪərəpɒn] *adv.* immediately after this

herewith [hɪəwɪð] *adv.* along with this

heritage [herɪtɪdʒ] *n.* something passed down from the past

hermetic [hɜːmetɪk] *adj.* completely sealed; airtight

hermetically [hɜːmetɪkəli] *adv.* in a hermetic manner

hermit [hɜːmɪt] *n.* person living alone, often for religious reasons

hermitage [hɜːmɪtɪdʒ] *n.* dwelling of a hermit

hernia [hɜːniə] *n.* protrusion of an organ through the wall of its cavity

hero [hɪərəʊ] *n.* person admired for courage or achievements

heroic [hɪrəʊɪk] *adj.* relating to or like a hero

heroically [hɪrəʊɪkəli] *adv.* in a heroic manner

heroin [herəʊɪn] *n.* highly addictive drug made from morphine

heroine [herəʊɪn] *n.* female hero

heroism [herəʊɪzəm] *n.* great courage

heron [herən] *n.* long-legged wading bird

herpes [hɜːpiːz] *n.* viral disease causing blisters on skin

herring [herɪŋ] *n.* silver fish found in large shoals

hers [hɜːz] *pron.* belonging to her

herself [hɜːself] *pron.* her own self

hertz [hɜːts] *n.* unit of frequency

hesitant [hezɪtənt] *adj.* slow to act or speak

hesitantly [hezɪtəntli] *adv.* in a hesitant manner

hesitate [hezɪteɪt] *v.* to pause before acting or speaking

hesitation [hezɪteɪʃən] *n.* act of hesitating

hessian [hesiən] *n.* coarse fabric made from jute

heterodox [hetərədɒks] *adj.* not conforming to accepted beliefs

heterogeneous [hetərədʒiːniəs] *adj.* made up of different kinds

heterosexual [hetərəʊsekʃʊəl] *adj.* sexually attracted to the opposite sex

hew [hjuː] *v.* to cut with an axe

hexagon [heksəgən] *n.* six-sided figure

hexagonal [heksægənəl] *adj.* having six sides

hexameter [heksæmɪtə] *n.* line of verse with six feet

hey [heɪ] *interj.* expression of surprise or attention

heyday [heɪdeɪ] *n.* period of greatest success

hiatus [haɪeɪtəs] *n.* gap or break in continuity

hibernate [haɪbəneɪt] *v.* to spend winter in a dormant state

hibernation [haɪbəneɪʃən] *n.* act of hibernating

hibiscus [hɪbɪskəs] *n.* tropical flowering plant

hiccup [hɪkʌp] *n.* sudden involuntary spasm of the diaphragm

hiccup [hɪkʌp] *v.* to make a hiccup sound

hick [hɪk] *n.* unsophisticated person from the countryside

hickory [hɪkəri] *n.* North American tree with edible nuts

hide [haɪd] *n.* animal skin used for leather

hide [haɪd] *v.* to put or keep out of sight

hide-and-seek [haɪdənsiːk] *n.* children's game of finding hidden players

hideaway [haɪdəweɪ] *n.* secret or remote place

hidebound [haɪdbaʊnd] *adj.* narrow-minded; unwilling to change

hideous [hɪdiəs] *adj.* extremely ugly or unpleasant

hideously [hɪdiəsli] *adv.* in a hideous manner

hideout [haɪdaʊt] *n.* place used for concealment

hiding [haɪdɪŋ] *n.* act of concealing oneself

hiding [haɪdɪŋ] *n.* severe beating

hierarchical [haɪərɑːkɪkəl] *adj.* relating to a hierarchy

hierarchy [haɪərɑːki] *n.* system of ranking people or things

hieroglyphic [haɪərəglɪfɪk] *n.* ancient Egyptian picture writing

hi-fi [haɪfaɪ] *n.* high-fidelity sound reproduction

higgledy-piggledy [hɪgəldɪpɪgəldi] *adv.* in a confused manner

high [haɪ] *adj.* tall; elevated; great in degree

high [haɪ] *n.* high level or point

high [haɪ] *adv.* at a high level or point

highball [haɪbɔːl] *n.* drink of whisky and soda

highborn [haɪbɔːn] *adj.* of noble birth

highbrow [haɪbraʊ] *adj.* intellectual; cultured

highbrow [haɪbraʊ] *n.* intellectual person

highchair [haɪtʃeə] *n.* tall chair for a young child

high-class [haɪklɑːs] *adj.* of superior quality

high-definition [haɪdefɪnɪʃən] *adj.* having a high resolution

high-flown [haɪfləʊn] *adj.* pretentious; grandiose

high-handed [haɪhændɪd] *adj.* arrogant; overbearing

highland [haɪlənd] *n.* mountainous region

highlander [haɪləndə] *n.* person from the highlands

highlight [haɪlaɪt] *n.* most interesting part

highlight [haɪlaɪt] *v.* to draw attention to

highly [haɪli] *adv.* to a high degree; very much

highness [haɪnəs] *n.* title of royalty

high-pitched [haɪpɪtʃt] *adj.* having a high sound

high-powered [haɪpaʊəd] *adj.* having great power or energy

high-rise [haɪraɪz] *adj.* tall multi-storey building

high-rise [haɪraɪz] *n.* tall multi-storey building

high-speed [haɪspiːd] *adj.* capable of high speed

high-spirited [haɪspɪrɪtɪd] *adj.* lively; full of energy

high-strung [haɪstrʌŋ] *adj.* nervous; easily excited

high-tech [haɪtek] *adj.* using advanced technology

high-tech [haɪtek] *n.* advanced technology

high-tension [haɪtenʃən] *adj.* carrying a high voltage

high-voltage [haɪvəʊltɪdʒ] *adj.* carrying a high voltage

highway [haɪweɪ] *n.* main road for long-distance travel

highwayman [haɪweɪmən] *n.* robber who attacks travellers on roads

hijack [haɪdʒæk] *v.* to seize control of a vehicle in transit

hijacker [haɪdʒækə] *n.* person who hijacks a vehicle

hijacking [haɪdʒækɪŋ] *n.* act of hijacking

hike [haɪk] *n.* long walk in the countryside

hike [haɪk] *v.* to go for a long walk

hiker [haɪkə] *n.* person who hikes

hilarious [hɪleəriəs] *adj.* extremely funny

hilariously [hɪleəriəsli] *adv.* in a hilarious manner

hilarity [hɪlærɪti] *n.* great merriment

hill [hɪl] *n.* elevation of land smaller than a mountain

hillbilly [hɪlbɪli] *n.* unsophisticated person from a rural area

hillock [hɪlək] *n.* small hill

hillside [hɪlsaɪd] *n.* slope of a hill

hilltop [hɪltɒp] *n.* top of a hill

hilly [hɪli] *adj.* having many hills

hilt [hɪlt] *n.* handle of a sword or knife

him [hɪm] *pron.* objective case of he

himself [hɪmself] *pron.* his own self

hind [haɪnd] *adj.* rear; back

hind [haɪnd] *n.* female deer

hinder [hɪndə] *v.* to make difficult; to obstruct

hindmost [haɪndməʊst] *adj.* furthest behind

hindquarters [haɪndkwɔːtəz] *n.* rear part of an animal

hindrance [hɪndrəns] *n.* something that hinders

hindsight [haɪndsaɪt] *n.* understanding of a past event after it has occurred

Hindu [hɪnduː] *n.* follower of Hinduism

Hinduism [hɪnduːɪzəm] *n.* major religion of India

hinge [hɪndʒ] *n.* device on which a door or lid turns

hinge [hɪndʒ] *v.* to depend on

hint [hɪnt] *n.* indirect suggestion

hint [hɪnt] *v.* to suggest indirectly

hinterland [hɪntəlænd] *n.* land behind a coastal area

hip [hɪp] *n.* projection of the pelvis and upper thigh

hip [hɪp] *interj.* used to start a cheer

hip-hop [hɪphɒp] *n.* urban music and culture

hippie [hɪpi] *n.* person rejecting conventional society

hippo [hɪpəʊ] *n.* hippopotamus

hippopotamus [hɪpəpɒtəməs] *n.* large semi-aquatic mammal

hire [haɪə] *n.* payment for use of something

hire [haɪə] *v.* to pay for the use of

hire purchase [haɪəpɜːtʃəs] *n.* buying by instalments

hirer [haɪərə] *n.* person who hires

hirsute [hɜːsjuːt] *adj.* hairy

his [hɪz] *pron.* belonging to him

hiss [hɪs] *n.* sharp sibilant sound

hiss [hɪs] *v.* to make a hissing sound

hissy fit [hɪsɪfɪt] *n.* sudden outburst of anger

histamine [hɪstəmiːn] *n.* chemical released in allergic reactions

histogram [hɪstəgræm] *n.* bar chart showing frequency distribution

historian [hɪstɔːriən] *n.* person who studies history

historic [hɪstɒrɪk] *adj.* significant in history

historical [hɪstɒrɪkəl] *adj.* relating to history

historically [hɪstɒrɪkəli] *adv.* in a historical manner

history [hɪstəri] *n.* study of past events

histrionic [hɪstrɪɒnɪk] *adj.* overly dramatic

hit [hɪt] *n.* successful song or performance

hit [hɪt] *v.* to strike with force

hit-and-run [hɪtənrʌn] *adj.* involving driving away after an accident

hitch [hɪtʃ] *n.* temporary problem

hitch [hɪtʃ] *v.* to fasten with a loop

hitch-hike [hɪtʃhaɪk] *v.* to travel by asking for free rides

hitch-hiker [hɪtʃhaɪkə] *n.* person who hitch-hikes

hi-tech [haɪtek] *adj.* using advanced technology

hither [hɪðə] *adv.* to this place

hitherto [hɪðətuː] *adv.* until now

hive [haɪv] *n.* beehive

hive [haɪv] *v.* to store bees in a hive

hives [haɪvz] *n.* allergic skin rash

HIV [eɪtʃaɪviː] *n.* virus causing AIDS

hoard [hɔːd] *n.* secret store of money or valuables

hoard [hɔːd] *v.* to collect and store secretly

hoarder [hɔːdə] *n.* person who hoards

hoarding [hɔːdɪŋ] *n.* large board for advertisements

hoarfrost [hɔːfrɒst] *n.* white frost on cold surfaces

hoarse [hɔːs] *adj.* rough-sounding voice

hoarsely [hɔːsli] *adv.* in a hoarse manner

hoary [hɔːri] *adj.* grey-haired; old

hoax [həʊks] *n.* deliberate trick or deception

hoax [həʊks] *v.* to deceive with a hoax

hob [hɒb] *n.* flat top of a cooker

hobble [hɒbəl] *v.* to walk with difficulty

hobby [hɒbi] *n.* activity done for pleasure

hobbyhorse [hɒbihɔːs] *n.* toy horse

hobgoblin [hɒbgɒblɪn] *n.* mischievous goblin

hobnail [hɒbneɪl] *n.* short nail for boots

hobnob [hɒbnɒb] *v.* to associate socially

hobo [həʊbəʊ] *n.* homeless person

Hobson's choice [hɒbsənzʧɔɪs] *n.* no real choice at all

hock [hɒk] *n.* joint in animal's hind leg

hock [hɒk] *n.* white wine from the Rhine region

hock [hɒk] *v.* to pawn

hockey [hɒki] *n.* team sport played with sticks and a ball

hocus-pocus [həʊkəspəʊkəs] *n.* deceptive talk or trickery

hod [hɒd] *n.* container for carrying bricks

hodgepodge [hɒʤpɒʤ] *n.* confused mixture

hoe [həʊ] *n.* tool for cultivating soil

hoe [həʊ] *v.* to cultivate with a hoe

hog [hɒg] *n.* castrated male pig

hog [hɒg] *v.* to take more than one's share

hogshead [hɒgzhed] *n.* large cask

hogwash [hɒgwɒʃ] *n.* nonsense

hoist [hɔɪst] *n.* device for lifting heavy loads

hoist [hɔɪst] *v.* to raise with a hoist

hoity-toity [hɔɪtɪtɔɪtɪ] *adj.* haughty; arrogant

hokey [həʊki] *adj.* corny; sentimental

hokum [həʊkəm] *n.* nonsense; bunk

hold [həʊld] *n.* grip; control

hold [həʊld] *v.* to grasp; to keep in position

holdall [həʊldɔːl] *n.* large travelling bag

holder [həʊldə] *n.* person who holds something

holding [həʊldɪŋ] *n.* property held by someone

holdup [həʊldʌp] *n.* delay; robbery at gunpoint

hole [həʊl] *n.* opening in a surface

hole [həʊl] *v.* to make a hole in

holiday [hɒlədeɪ] *n.* day of rest or celebration

holiday [hɒlədeɪ] *v.* to take a holiday

holidaymaker [hɒlədeɪmeɪkə] *n.* person on holiday

holiness [həʊlɪnəs] *n.* state of being holy

holistic [həʊlɪstɪk] *adj.* relating to the whole rather than parts

holler [hɒlə] *v.* to shout loudly

hollow [hɒləʊ] *adj.* having a cavity inside

hollow [hɒləʊ] *n.* small valley

hollow [hɒləʊ] *v.* to make hollow

holly [hɒli] *n.* evergreen shrub with red berries

hollyhock [hɒlihɒk] *n.* tall garden flower

holocaust [hɒləkɔːst] *n.* widespread destruction

hologram [hɒləgræm] *n.* three-dimensional photographic image

holograph [hɒləgrɑːf] *n.* document written entirely by the author

holography [hɒlɒgrəfi] *n.* technique of making holograms

holster [həʊlstə] *n.* leather case for a pistol

holy [həʊli] *adj.* sacred; dedicated to God

holy water [həʊliwɔːtə] *n.* water blessed by a priest

homage [hɒmɪʤ] *n.* respect shown publicly

home [həʊm] *n.* place where one lives

home [həʊm] *adv.* to or at home

home [həʊm] *v.* to return to one's home

home economics [həʊmiːkɒnɒmɪks] *n.* study of household management

homeland [həʊmlænd] *n.* country of one's birth

homeless [həʊmləs] *adj.* having no home

homelessness [həʊmləsnəs] *n.* state of having no home

homely [həʊmli] *adj.* simple and comfortable

homemade [həʊmmeɪd] *adj.* made at home

homeopathy [həʊmɪɒpəθi] *n.* alternative medicine using small doses

homer [həʊmə] *n.* pigeon trained to return home

homesick [həʊmsɪk] *adj.* longing for home

homesickness [həʊmsɪknəs] *n.* longing for home

homestead [həʊmsted] *n.* house and land

homeward [həʊmwəd] *adj.* going home

homeward [həʊmwəd] *adv.* towards home

homework [həʊmwɜːk] *n.* school work done at home

homicidal [hɒmɪsaɪdəl] *adj.* likely to kill

homicide [hɒmɪsaɪd] *n.* killing of a person

homily [hɒmɪli] *n.* moral lecture

homing [həʊmɪŋ] *adj.* returning home

homogeneous [hɒməʤiːniəs] *adj.* of the same kind

homogenize [hɒmɒʤənaɪz] *v.* to make uniform

homonym [hɒmənɪm] *n.* word with same spelling and pronunciation

homophone [hɒməfəʊn] *n.* word with same pronunciation

homosexual [hɒməsekʃʊəl] *adj.* sexually attracted to the same sex

homosexuality [hɒməsekʃʊælɪti] *n.* sexual attraction to the same sex

hone [həʊn] *v.* to sharpen

honest [ɒnɪst] *adj.* truthful; not deceitful

honestly [ɒnɪstli] *adv.* in an honest manner

honesty [ɒnɪsti] *n.* quality of being honest

honey [hʌni] *n.* sweet substance made by bees

honeycomb [hʌnikəʊm] *n.* wax structure of hexagonal cells

honeydew [hʌnidjuː] *n.* sweet secretion of aphids

honeymoon [hʌnimuːn] *n.* holiday after marriage

honeysuckle [hʌnisʌkəl] *n.* climbing fragrant flowering plant

honk [hɒŋk] *n.* sound of a car horn

honk [hɒŋk] *v.* to sound a car horn

honky-tonk [hɒŋkitɒŋk] *n.* cheap bar or dance hall

honorary [ɒnərəri] *adj.* given as an honour

honour [ɒnə] *n.* high respect

honour [ɒnə] *v.* to show respect for

honourable [ɒnərəbəl] *adj.* deserving respect

honours [ɒnəz] *n.* university degree with high marks

hood [hʊd] *n.* covering for the head

hood [hʊd] *v.* to cover with a hood

hoodlum [huːdləm] *n.* violent criminal

hoodwink [hʊdwɪŋk] *v.* to deceive

hoof [huːf] *n.* horny foot of an animal

hook [hʊk] *n.* curved piece for catching or holding

hook [hʊk] *v.* to fasten with a hook

hookah [hʊkə] *n.* water pipe for smoking

hooked [hʊkt] *adj.* curved like a hook

hooker [hʊkə] *n.* prostitute

hookey [hʊki] *n.* truancy

hooligan [huːlɪgən] *n.* violent young person

hooliganism [huːlɪgənɪzəm] *n.* violent behaviour

hoop [huːp] *n.* circular band

hoop [huːp] *v.* to encircle with hoops

hoopla [huːplɑː] *n.* ring-throwing game

hoopoe [huːpuː] *n.* bird with a crest

hooray [hʊreɪ] *interj.* cheer of joy

hoot [huːt] *n.* sound of a horn or owl

hoot [huːt] *v.* to sound a horn or owl

hooter [huːtə] *n.* device that hoots

Hoover [huːvə] *n.* vacuum cleaner

hoover [huːvə] *v.* to clean with a vacuum cleaner

hooves [huːvz] *n.* plural of hoof

hop [hɒp] *n.* short jump on one foot

hop [hɒp] *v.* to jump on one foot

hop [hɒp] *n.* climbing plant used in brewing

hope [həʊp] *n.* feeling of expectation

hope [həʊp] *v.* to wish for

hopeful [həʊpfʊl] *adj.* feeling hope

hopefully [həʊpfʊli] *adv.* in a hopeful manner

hopeless [həʊpləs] *adj.* without hope

hopelessly [həʊpləsli] *adv.* in a hopeless manner

hopper [hɒpə] *n.* container for feeding material

hopscotch [hɒpskɒʧ] *n.* children's game played on a chalked grid

horde [hɔːd] *n.* large crowd

horizon [həraɪzən] *n.* line where earth and sky appear to meet

horizontal [hɒrɪzɒntəl] *adj.* parallel to the horizon

horizontally [hɒrɪzɒntəli] *adv.* in a horizontal manner

hormone [hɔːməʊn] *n.* chemical messenger in the body

horn [hɔːn] *n.* hard projection on an animal's head

horn [hɔːn] *v.* to sound a horn

hornbeam [hɔːnbiːm] *n.* tree with hard wood

hornbill [hɔːnbɪl] *n.* bird with a large beak

horned [hɔːnd] *adj.* having horns

hornet [hɔːnɪt] *n.* large wasp

horny [hɔːni] *adj.* sexually aroused

horoscope [hɒrəskəʊp] *n.* prediction based on stars

horrendous [hɒrendəs] *adj.* extremely bad

horrible [hɒrɪbəl] *adj.* causing horror

horribly [hɒrɪbli] *adv.* in a horrible manner

horrid [hɒrɪd] *adj.* unpleasant

horrific [hɒrɪfɪk] *adj.* causing horror

horrify [hɒrɪfaɪ] *v.* to cause horror

horror [hɒrə] *n.* intense fear or disgust

horse [hɔːs] *n.* large four-legged animal

horse [hɔːs] *v.* to provide with a horse

horseback [hɔːsbæk] *n.* back of a horse

horsebox [hɔːsbɒks] *n.* vehicle for transporting horses

horsefly [hɔːsflaɪ] *n.* large biting fly

horsehair [hɔːsheə] *n.* hair from a horse's tail

horseman [hɔːsmən] *n.* person who rides a horse

horsemanship [hɔːsmənʃɪp] *n.* skill in riding horses

horseplay [hɔːspleɪ] *n.* boisterous play

horsepower [hɔːspaʊə] *n.* unit of power

horseradish [hɔːsrædɪʃ] *n.* pungent root vegetable

horseshoe [hɔːsʃuː] *n.* U-shaped iron for a horse's hoof

horsewhip [hɔːswɪp] *n.* whip for horses

horsewhip [hɔːswɪp] *v.* to beat with a horsewhip

horsewoman [hɔːswʊmən] *n.* female horse rider

horsey [hɔːsi] *adj.* relating to horses

horsy [hɔːsi] *adj.* relating to horses

horticulture [hɔːtɪkʌlʧə] *n.* art of gardening

hosanna [həʊzænə] *n.* exclamation of praise

hose [həʊz] *n.* flexible tube for water

hose [həʊz] *v.* to water with a hose

hosiery [həʊziəri] *n.* stockings and socks

hospice [hɒspɪs] *n.* home for the terminally ill

hospitable [hɒspɪtəbəl] *adj.* welcoming to guests

hospitably [hɒspɪtəbli] *adv.* in a hospitable manner

hospital [hɒspɪtəl] *n.* institution for medical treatment

hospitality [hɒspɪtælɪti] *n.* friendly welcome

hospitalize [hɒspɪtəlaɪz] *v.* to admit to hospital

host [həʊst] *n.* person who entertains guests

host [həʊst] *v.* to act as host

host [həʊst] *n.* large number

hostage [hɒstɪʤ] *n.* person held as security

hostel [hɒstəl] *n.* cheap lodging for travellers

hostess [həʊstəs] *n.* female host

hostile [hɒstaɪl] *adj.* unfriendly; opposed

hostility [hɒstɪlɪti] *n.* unfriendly feeling

hot [hɒt] *adj.* having high temperature

hot [hɒt] *v.* to make hot

hot-air balloon [hɒtɛəbəluːn] *n.* balloon filled with heated air

hotbed [hɒtbed] *n.* place favourable to growth

hotchpotch [hɒʧpɒʧ] *n.* confused mixture

hotel [həʊtel] *n.* commercial establishment providing lodging

hotelier [həʊtelɪeɪ] *n.* owner of a hotel

hotfoot [hɒtfʊt] *adv.* in haste

hothead [hɒthed] *n.* impetuous person

hotheaded [hɒthedɪd] *adj.* impetuous

hothouse [hɒthaʊs] *n.* heated greenhouse

hotly [hɒtli] *adv.* in a hot manner

hotplate [hɒtpleɪt] *n.* heated surface for cooking

hotpot [hɒtpɒt] *n.* meat and vegetable stew

hotspring [hɒtsprɪŋ] *n.* spring of hot water

hotwater bottle [hɒtwɔːtəbɒtəl] *n.* rubber container for hot water

hound [haʊnd] *n.* dog used for hunting

hound [haʊnd] *v.* to pursue relentlessly

hour [aʊə] *n.* sixty minutes

hourglass [aʊəglɑːs] *n.* timer with sand flowing through a narrow neck

hourly [aʊəli] *adj.* every hour

hourly [aʊəli] *adv.* every hour

house [haʊs] *n.* building for people to live in

house [haʊz] *v.* to provide with a home

houseboat [haʊsbəʊt] *n.* boat used as a home

housebound [haʊsbaʊnd] *adj.* unable to leave home

housebreaking [haʊsbreɪkɪŋ] *n.* burglary

household [haʊshəʊld] *n.* all people living in a house

householder [haʊshəʊldə] *n.* person who owns or rents a house

housekeeper [haʊskiːpə] *n.* person who manages a household

housekeeping [haʊskiːpɪŋ] *n.* management of household affairs

housemaid [haʊsmeɪd] *n.* female servant who cleans

housemaid's knee [haʊsmeɪdzniː] *n.* inflammation of the knee

housemaster [haʊsmɑːstə] *n.* male teacher in charge of a boarding house

housemistress [haʊsmɪstrəs] *n.* female teacher in charge of a boarding house

housetop [haʊstɒp] *n.* roof of a house

housewife [haʊswaɪf] *n.* woman who manages a household

housework [haʊswɜːk] *n.* cleaning and maintaining a house

housing [haʊzɪŋ] *n.* houses collectively

hovel [hɒvəl] *n.* small dirty dwelling

hover [hɒvə] *v.* to remain in the air

hovercraft [hɒvəkrɑːft] *n.* craft that travels on a cushion of air

how [haʊ] *adv.* in what way

how [haʊ] *n.* way something is done

however [haʊevə] *adv.* in whatever way

howitzer [haʊɪtsə] *n.* short cannon

howl [haʊl] *n.* long wailing cry

howl [haʊl] *v.* to make a howling sound

howler [haʊlə] *n.* ridiculous mistake

hoyden [hɔɪdən] *n.* boisterous girl

HP [eɪʧpiː] *n.* hire purchase

HQ [eɪʧkjuː] *n.* headquarters

hub [hʌb] *n.* centre of a wheel

hubbub [hʌbʌb] *n.* noisy confusion

hubby [hʌbi] *n.* husband

hubcap [hʌbkæp] *n.* cover for a wheel hub

huckleberry [hʌkəlbəri] *n.* small edible berry

huckster [hʌkstə] *n.* aggressive salesman

huddle [hʌdəl] *n.* close group

huddle [hʌdəl] *v.* to crowd together

hue [hjuː] *n.* colour

hue and cry [hjuːənkraɪ] *n.* public outcry

huff [hʌf] *n.* fit of anger

huffy [hʌfi] *adj.* easily offended

hug [hʌg] *n.* embrace with the arms

hug [hʌg] *v.* to embrace with the arms

huge [hjuːʤ] *adj.* very large

hugely [hjuːʤli] *adv.* to a huge degree

hugeness [hjuːʤnəs] *n.* great size

hugger-mugger [hʌgəmʌgə] *adj.* confused; disorderly

Huguenot [hjuːgənɒt] *n.* French Protestant

hula [huːlə] *n.* Hawaiian dance

hulk [hʌlk] *n.* large ship

hulking [hʌlkɪŋ] *adj.* large and clumsy

hull [hʌl] *n.* outer covering of a fruit

hull [hʌl] *n.* body of a ship

hull [hʌl] *v.* to remove the hull from

hullabaloo [hʌləbəluː] *n.* noisy commotion

hullo [hʌləʊ] *interj.* greeting

hum [hʌm] *n.* low continuous sound

hum [hʌm] *v.* to make a humming sound

human [hjuːmən] *adj.* relating to people

human [hjuːmən] *n.* person

humane [hjuːmeɪn] *adj.* kind; merciful

humanely [hjuːmeɪnli] *adv.* in a humane manner

humanism [hjuːmənɪzəm] *n.* belief in human dignity

humanist [hjuːmənɪst] *n.* person who believes in humanism

humanistic [hjuːmənɪstɪk] *adj.* relating to humanism

humanitarian [hjuːmænɪteərɪən] *adj.* concerned with human welfare

humanity [hjuːmænɪti] *n.* human race

humanize [hjuːmənaɪz] *v.* to make human

humankind [hjuːmənkaɪnd] *n.* human beings collectively

humanly [hjuːmənli] *adv.* by human means

humble [hʌmbəl] *adj.* modest; not proud

humble [hʌmbəl] *v.* to make humble

humbly [hʌmbli] *adv.* in a humble manner

humbug [hʌmbʌg] *n.* nonsense

humdrum [hʌmdrʌm] *adj.* dull; monotonous

humerus [hjuːmərəs] *n.* bone of the upper arm

humid [hjuːmɪd] *adj.* damp and warm

humidify [hjuːmɪdɪfaɪ] *v.* to make humid

humidity [hjuːmɪdɪti] *n.* dampness

humiliate [hjuːmɪlɪeɪt] *v.* to cause shame to

humiliation [hjuːmɪlɪeɪʃən] *n.* act of humiliating

humility [hjuːmɪlɪti] *n.* modesty

hummock [hʌmək] *n.* small hill

humorist [hjuːmərɪst] *n.* person who writes humorously

humorous [hjuːmərəs] *adj.* funny

humour [hjuːmə] *n.* quality of being funny

humour [hjuːmə] *v.* to indulge

hump [hʌmp] *n.* rounded lump

humpback [hʌmpbæk] *n.* person with a hump

humpbacked [hʌmpbækt] *adj.* having a hump

humus [hjuːməs] *n.* rich soil material

hunch [hʌnʧ] *n.* intuitive feeling

hunch [hʌnʧ] *v.* to draw up in a hump

hunchback [hʌnʧbæk] *n.* person with a hump

hundred [hʌndrəd] *n.* ten tens

hundredfold [hʌndrədfəʊld] *adv.* by a hundred times

hundredth [hʌndrədθ] *adj.* ordinal of hundred

hundredweight [hʌndrədweɪt] *n.* unit of weight

hung [hʌŋ] *adj.* undecided

Hungarian [hʌŋgeərɪən] *adj.* relating to Hungary

Hungarian [hʌŋgeərɪən] *n.* person from Hungary

hunger [hʌŋgə] *n.* need for food

hunger [hʌŋgə] *v.* to desire strongly

hungrily [hʌŋgrɪli] *adv.* in a hungry manner

hungry [hʌŋgri] *adj.* needing food

hunk [hʌŋk] *n.* large piece

hunt [hʌnt] *n.* search for prey

hunt [hʌnt] *v.* to pursue animals for food

hunter [hʌntə] *n.* person who hunts

hunting [hʌntɪŋ] *n.* activity of pursuing animals

huntsman [hʌntsmən] *n.* person who hunts

hurdle [hɜːdəl] *n.* barrier to jump over

hurdle [hɜːdəl] *v.* to jump over

hurdler [hɜːdlə] *n.* athlete who runs hurdles

hurdles [hɜːdəlz] *n.* race with hurdles

hurl [hɜːl] *v.* to throw with force

hurly-burly [hɜːlɪbɜːlɪ] *n.* chaotic activity

hurrah [hʊrɑː] *interj.* cheer of joy

hurray [hʊreɪ] *interj.* cheer of joy

hurricane [hʌrɪkən] *n.* violent storm

hurried [hʌrɪd] *adj.* done quickly

hurriedly [hʌrɪdli] *adv.* in a hurried manner

hurry [hʌri] *n.* haste

hurry [hʌri] *v.* to move quickly

hurt [hɜːt] *n.* injury

hurt [hɜːt] *v.* to cause pain to

hurtful [hɜːtfʊl] *adj.* causing pain

hurtfully [hɜːtfʊli] *adv.* in a hurtful manner

hurtle [hɜːtəl] *v.* to move rapidly

husband [hʌzbənd] *n.* married man

husband [hʌzbənd] *v.* to use economically

husbandry [hʌzbəndri] *n.* farming

hush [hʌʃ] *n.* silence

hush [hʌʃ] *v.* to make silent

hush-hush [hʌʃhʌʃ] *adj.* secret

husk [hʌsk] *n.* outer covering of a seed

husk [hʌsk] *v.* to remove the husk from

husky [hʌski] *adj.* hoarse-sounding

husky [hʌski] *n.* sled dog

hussar [hʊzɑː] *n.* cavalry soldier

hussy [hʌsi] *n.* impudent girl

hustle [hʌsəl] *n.* busy activity

hustle [hʌsəl] *v.* to push roughly

hut [hʌt] *n.* small simple dwelling

hutch [hʌʧ] *n.* cage for rabbits

hyacinth [haɪəsɪnθ] *n.* fragrant spring flower

hyaena [haɪiːnə] *n.* scavenging mammal

hybrid [haɪbrɪd] *n.* offspring of two different species

hybridize [haɪbrɪdaɪz] *v.* to cross-breed

hydra [haɪdrə] *n.* many-headed monster

hydrangea [haɪdreɪnʤə] *n.* shrub with large flower heads

hydrant [haɪdrənt] *n.* outlet for water

hydrate [haɪdreɪt] *n.* chemical compound with water

hydrate [haɪdreɪt] *v.* to combine with water

hydration [haɪdreɪʃən] *n.* act of hydrating

hydraulic [haɪdrɔːlɪk] *adj.* operated by liquid pressure

hydraulics [haɪdrɔːlɪks] *n.* study of liquid flow

hydrocarbon [haɪdrəkɑːbən] *n.* compound of hydrogen and carbon

hydrochloric [haɪdrəklɒrɪk] *adj.* containing hydrogen and chlorine

hydrodynamics [haɪdrəʊdaɪnæmɪks] *n.* study of forces in fluids

hydroelectric [haɪdrəʊɪlektrɪk] *adj.* generating electricity from water

hydrofoil [haɪdrəfɔɪl] *n.* boat with underwater wings

hydrogen [haɪdrəʤən] *n.* lightest gas

hydrogen bomb [haɪdrəʤənbɒm] *n.* powerful nuclear weapon

hydrometer [haɪdrɒmɪtə] *n.* instrument for measuring liquid density

hydrophobia [haɪdrəfəʊbɪə] *n.* fear of water; rabies

hydroplane [haɪdrəpleɪn] *n.* motorboat that skims the water

hydroponics [haɪdrəpɒnɪks] *n.* growing plants in water

hydrotherapy [haɪdrəθerəpɪ] *n.* treatment using water

hyena [haɪiːnə] *n.* scavenging mammal

hygiene [haɪʤiːn] *n.* practices for health

hygienic [haɪʤiːnɪk] *adj.* clean and healthy

hygienically [haɪʤiːnɪkəli] *adv.* in a hygienic manner

hymen [haɪmen] *n.* membrane at vaginal opening

hymn [hɪm] *n.* religious song

hymnal [hɪmnəl] *n.* book of hymns

hyoscine [haɪəsiːn] *n.* drug used to prevent motion sickness

hyperactive [haɪpərækɪtɪv] *adj.* abnormally active

hyperbola [haɪpɜːbələ] *n.* curve formed by a plane cutting a cone

hyperbole [haɪpɜːbəlɪ] *n.* exaggeration for effect

hyperbolic [haɪpəbɒlɪk] *adj.* relating to hyperbole

hyperbolically [haɪpəbɒlɪkəli] *adv.* in a hyperbolic manner

hypermarket [haɪpəmɑːkɪt] *n.* very large supermarket

hypersensitive [haɪpəsensɪtɪv] *adj.* extremely sensitive

hypertension [haɪpətenʃən] *n.* high blood pressure

hyphen [haɪfən] *n.* punctuation mark -

hyphenate [haɪfəneɪt] *v.* to join with a hyphen

hyphenation [haɪfəneɪʃən] *n.* use of hyphens

hypnosis [hɪpnəʊsɪs] *n.* induced state of relaxed attention

hypnotic [hɪpnɒtɪk] *adj.* relating to hypnosis

hypnotically [hɪpnɒtɪkəli] *adv.* in a hypnotic manner

hypnotism [hɪpnətɪzəm] *n.* practice of inducing hypnosis

hypnotist [hɪpnət

الجدول ٣-١ مقارنة بين أنواع الخرسانة المستخدمة في الأعمال البحرية ٤٢

الجدول ٣-٢ نسب الخلط المقترحة لخرسانة الأساسات تحت الماء ٤٥

الجدول ٣-٣ نتائج اختبار الانسياب لثلاث عينات من الخرسانة ٤٨

الجدول ٣-٤ مقاومة الضغط بعد ٢٨ يومًا لمكعبات الاختبار ٥١

الجدول ٣-٥ تأثير نسبة الماء إلى الأسمنت على المقاومة النهائية ٥٣

الجدول ٣-٦ تكلفة المتر المكعب من الخرسانة حسب نوع الخلطة ٥٦

الجدول ٤-١ أبعاد الأساسات المستطيلة المقترحة لكل برج ٦٠

الجدول ٤-٢ أبعاد الأساسات الدائرية المقترحة لكل برج ٦٢

الجدول ٤-٣ مقارنة بين الأساسات المستطيلة والدائرية من حيث الكلفة ٦٥

الجدول ٤-٤ كميات الخرسانة المطلوبة لكل برج ٦٧

الجدول ٤-٥ كميات حديد التسليح المطلوبة لكل برج ٦٩

الجدول ٤-٦ تكلفة الأعمال الترابية لكل برج ٧٢

الجدول ٤-٧ تكلفة أعمال الخرسانة لكل برج ٧٤

الجدول ٤-٨ تكلفة حديد التسليح لكل برج ٧٦

الجدول ٤-٩ تكلفة أعمال الحماية من التآكل لكل برج ٧٨

الجدول ٤-١٠ التكلفة الإجمالية لكل برج ٨٠

الجدول ٤-١١ مقارنة التكلفة الإجمالية بين البرجين ٨٢

الجدول ٤-١٢ تكلفة الأساسات كنسبة من التكلفة الإجمالية ٨٤

الجدول ٤-١٣ تكلفة الأساسات لكل متر مربع من مساحة البرج ٨٦

الجدول ٤-١٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الحجم المبني ٨٨

الجدول ٤-١٥ تكلفة الأساسات لكل طابق ٩٠

الجدول ٤-١٦ تكلفة الأساسات لكل وحدة سكنية ٩٢

الجدول ٤-١٧ تكلفة الأساسات لكل غرفة فندقية ٩٤

الجدول ٤-١٨ تكلفة الأساسات لكل مكتب ٩٦

الجدول ٤-١٩ تكلفة الأساسات لكل متر طولي من المحيط ٩٨

الجدول ٤-٢٠ تكلفة الأساسات لكل متر مربع من مساحة الأرض ١٠٠

الجدول ٤-٢١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الحفر ١٠٢

الجدول ٤-٢٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة ١٠٤

الجدول ٤-٢٣ تكلفة الأساسات لكل طن من حديد التسليح ١٠٦

الجدول ٤-٢٤ تكلفة الأساسات لكل متر مربع من سطح الأساسات ١٠٨

الجدول ٤-٢٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الردم ١١٠

الجدول ٤-٢٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة العادية ١١٢

الجدول ٤-٢٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسلحة ١١٤

الجدول ٤-٢٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة سابقة الصب ١١٦

الجدول ٤-٢٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة سابقة الإجهاد ١١٨

الجدول ٤-٣٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٢٠

الجدول ٤-٣١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٢٢

الجدول ٤-٣٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٢٤

الجدول ٤-٣٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٢٦

الجدول ٤-٣٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٢٨

الجدول ٤-٣٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٣٠

الجدول ٤-٣٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٣٢

الجدول ٤-٣٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٣٤

الجدول ٤-٣٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٣٦

الجدول ٤-٣٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٣٨

الجدول ٤-٤٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٤٠

الجدول ٤-٤١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٤٢

الجدول ٤-٤٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٤٤

الجدول ٤-٤٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٤٦

الجدول ٤-٤٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٤٨

الجدول ٤-٤٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٥٠

الجدول ٤-٤٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٥٢

الجدول ٤-٤٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٥٤

الجدول ٤-٤٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٥٦

الجدول ٤-٤٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٥٨

الجدول ٤-٥٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٦٠

الجدول ٤-٥١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٦٢

الجدول ٤-٥٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٦٤

الجدول ٤-٥٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٦٦

الجدول ٤-٥٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٦٨

الجدول ٤-٥٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٧٠

الجدول ٤-٥٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٧٢

الجدول ٤-٥٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٧٤

الجدول ٤-٥٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٧٦

الجدول ٤-٥٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٧٨

الجدول ٤-٦٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٨٠

الجدول ٤-٦١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٨٢

الجدول ٤-٦٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٨٤

الجدول ٤-٦٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٨٦

الجدول ٤-٦٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٨٨

الجدول ٤-٦٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ١٩٠

الجدول ٤-٦٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ١٩٢

الجدول ٤-٦٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ١٩٤

الجدول ٤-٦٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ١٩٦

الجدول ٤-٦٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ١٩٨

الجدول ٤-٧٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢٠٠

الجدول ٤-٧١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ٢٠٢

الجدول ٤-٧٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ٢٠٤

الجدول ٤-٧٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ٢٠٦

الجدول ٤-٧٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ٢٠٨

الجدول ٤-٧٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢١٠

الجدول ٤-٧٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ٢١٢

الجدول ٤-٧٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ٢١٤

الجدول ٤-٧٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ٢١٦

الجدول ٤-٧٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ٢١٨

الجدول ٤-٨٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢٢٠

الجدول ٤-٨١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ٢٢٢

الجدول ٤-٨٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ٢٢٤

الجدول ٤-٨٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ٢٢٦

الجدول ٤-٨٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ٢٢٨

الجدول ٤-٨٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢٣٠

الجدول ٤-٨٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ٢٣٢

الجدول ٤-٨٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ٢٣٤

الجدول ٤-٨٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ٢٣٦

الجدول ٤-٨٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ٢٣٨

الجدول ٤-٩٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢٤٠

الجدول ٤-٩١ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ٢٤٢

الجدول ٤-٩٢ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ٢٤٤

الجدول ٤-٩٣ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ٢٤٦

الجدول ٤-٩٤ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ٢٤٨

الجدول ٤-٩٥ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢٥٠

الجدول ٤-٩٦ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المضخوخة ٢٥٢

الجدول ٤-٩٧ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المرشوشة ٢٥٤

الجدول ٤-٩٨ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الصب ٢٥٦

الجدول ٤-٩٩ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة المسبقة الإجهاد ٢٥٨

الجدول ٤-١٠٠ تكلفة الأساسات لكل متر مكعب من الخرسانة الجاهزة ٢٦٠

vt to divide into shares

हिस्सेदार [hiss'edār] *के.* अंशियार

हीन -hīn *पस.* हीन *pp.* without

हीन [hīn] *वि* हीन *adj.* low, less, inferior, of little importance, lacking, deficient, deviated

हीनता [hīnatā] *ना* हीनता *n.* inferiority

हीरक [hīrak] *वि* हीरक *adj.* diamond

हीरक जयन्ती [hīrak jayantī] *ना* हीरक जयन्ती *n.* diamond jubilee

हीरा [hīrā] *ना* हीरा *n.* diamond

हीरामोती [hīrāmōtī] *ना* हीरामोती *n.* sweets

हुँवा हुँवा गर्नु [hũvā hũvā garnu] *अ.क्रि.* हुँवा हुँवा गर्नु *vi.* (jackal) to howl

हुइस जाब [hu'is jāb] *स.क्रि.* घुमाउनु *vt.* to turn

हुकहुकी [hukahukī] *ना.* अन्तिम श्वास *n.* last breath

हुकुम [hukum] *ना.* आदेश *n.* decree, command, order

हुक्का [hukkā] *ना* हुक्का *n.* hukka

हुङ्कार [huṅkār] *ना.* हुङ्कार *n.* roar

हुचकी [hucakī] *ना.* हिक्का *n.* belching

हुज्याति [hujyāti] *ना.* बेइज्जती *n.* wrongdoing

हुतहुती [hutahutī] *ना.* हतार *n.* impatience, excitement

हुरकब [hurakab] *अ.क्रि.* हुरपनु *vi.* to frighten

हुर्रार [hurrār] *ना.* ज्वाला *n.* wolf

हुल्ड [hulḍ] *वि.* धुर्ते *adj.* blunt, rowdy

हुण्डी [huṇḍī] *ना.* चेक *n.* cheque, draft

हुपब [hupab] *स.क्रि.* घोप्टनु *vt.* to include, put

हुमक [humak] *सर्व.* उनको *pron.* his/her

हुनका [hunakā] *सर्व.* उनलाई *pron.* to him

हुबहु [hubahu] *वि.वि* हुबहु *adv.* similar

हुवा [hubā] *ना.* कपिन *n.* one gives water to animals

हुमजब [humajab] *अ.क्रि.* गर्जनु *vi.* to roar

हुरुकुपब [hurukupab] *अ.क्रि.* घुँ... *vi.* to bulge

हुरपेटब [hurapēṭab] *स.क्रि.* पिट्नु *vt.* to strike with pointed horn on belly

हुर्रब [hurrab] *अ.क्रि.* माटो थेग्राउनु *vt.* to beat with

हुलास [hulās] *ना.* प्रसन्नता *n.* happiness

हुलाहट [hulāhaṭ] *ना.* घृणित *n.* disgust, loathing

हुलि [hulī] *ना.* हुल्ली *n.* group, swarm

हुलुकब [hulukab] *अ.क्रि.* आक्रमण गर्नु *vi.* to attack

हुलुप्पब [hulupab] *अ.क्रि.* आक्रमण गर्न... *vi.* to attack

हुलकी [hulakī] *ना.* हेलमेट *n.* helmet

हुलदङ्गा [hulaṅgā] *ना.* हुल्लड *n.* commotion, riot, disorderly situation

हुलब [hulab] *अ.क्रि.* सबैतर्फी घुमेर वर्षा हुनु *vi.* to rain profusely

हुलहाल [hulhāl] *ना.* हुल्लाहाल *n.* crowd

हुलाउब [hulāub] *स.क्रि.* हुलाउनु *vt.* to persuade, bring, gather around

हुलाक [hulāk] *ना.* हुलाक *n.* post office

हुलाक पठिकार [hulāk paṭhikār] *ना.* हुलाक पठिकार *n.* postman, messenger

हुलाक सङ्ख्या [hulāk saṅkhyā] *ना.* हुलाक सङ्ख्या *n.* postcode

हुलाकी [hulākī] *ना.* हुलाकी *n.* postman

हुलि [hulī] *ना.* हुल्ली *n.* crowd, throng

हुलेजा [hulejā] *ना.* हुलेजा *n.* a cooperative

हुल्लाहाबाद [hullāhābād] *ना.* हुल्लाहाबाद *n.* [illegible] noise, uproar, disorderly gathering, peace

हुल्लुबाजी [hullubāji] *ना.* हुल्लुबाजी *n.* [illegible] causing trouble, disturbing peace

हुसुक्क [husukka] *वि.* [illegible]

हुसु [husu] *ना.* [illegible] *n.* [illegible] [illegible] [illegible]

हृदयविदारक [hridayvidārak] *वि.* हृदय विदारक *adj.* heart-rending

हृदयविहीन [hridayvihīn] *वि.* हृदयविहीन *adj.* heartless

हृदयस्पर्शी [hridayasparshī] *वि.* हृदयस्पर्शी *adj.* touching

हृदयहीन [hridayhīn] *वि.* हृदयहीन *adj.* heartless

हृदयाघात [hridayāghāt] *ना.* हृदयाघात *n.* heart attack

हृदयेश्वर [hridayeshwar] *ना.* हृदयेश्वर *n.* husband

हृष्टपुष्ट [hrishtapusht] *वि.* हृष्टपुष्ट *adj.* well-built

ह्वी-ह्वी [hvihvi] *ना.* ह्वी-ह्वी *n.* whirligig, anything moving, whirl

ह्वील चेयर [hvil cheyar] *ना.* ह्वील चेयर *n.* wheel chair

ह्वीस्की [hvisk] *ना.* ह्वीस्की *n.* whisky

ह्वेल [hvel] *ना.* ह्वेल माछा *n.* whale

होनहार [honahār] *ना.* होनहार *n.* destiny

होमवर्क [homwark] *ना.* होमवर्क *n.* homework

होरी [hori] *ना.* होरी *n.* festival of colours celebrated in spring

होलिकाएब [holi'kāeb] *दे.* होरिकाएब

होली [holi] *ना.* होली *n.* the festival of colours

होस [hós] *ना.* होस *n.* consciousness, sense, awareness, ability memory remembrance

होस आएब [hós āeb] *स.क्रि.* होस आउनु *vt.* to regain consciousness

होस करब [hós karab] *स.क्रि.* होस गर्नु *vt.* to take care, be alert

होस गुमाएब [hós gumāeb] *स.क्रि.* होस गुमाउनु *vt.* to lose consciousness

होसमे लाएब [hosame lāeb] *स.क्रि.* होसमा ल्याउनु *vt.* to bring sb round, resuscitate

होसियार [hóshiyār] *वि.* होसियार *adj.* careful आत्तो

होसियारी [hoshiyāri] *ना.* सावधानी *n.* alertness, carefulness

हौकारब [hóhakārab] *स.क्रि.* कराउनु *vt.* to shout at

हौहल्ला [hóhalla] *ना.* अनावश्यक *n.* hue and cry

हौंकब [haunkab] *स.क्रि.* पड्का चलाउनु *vt.* to scare

हौंसला [haunsalā] *ना.* पाहुना *n.* accommodation, arrangement, initiative

हौंसला बढ़ाएब [haunsalā barhāeb] *स.क्रि.* होसला बढ़ाउनु *vt.* to encourage

हौआएब [hauāeb] *स.क्रि.* कोतर्नु *vt.* to itch, scratch

हौज [hauj] *ना.* हाउकी *n.* tub, tank

हौड़ब [haurab] *स.क्रि.* हुँडल्नु *vt.* to wander

हौदा [hauda] *ना.* गह्रा *n.* a litter placed on elephant's back

हौल [haul] *ना.* ठुलो कोठा *n.* hall

हौहुटि [hauhuti] *ना.* चिलाउने बानी *n.* scabies

ह्रस्व [hrasva] *वि.* (स्वर) ह्रस्व *adj.* (vowel) short

ह्रस्व स्वर [hrasva svar] *ना.* (ध्वनि) ह्रस्व स्वर *n.* phon.) short vowel

ह्रस्वचिन्ह [hrasvachinh] *ना.* (ध्वनि) ह्रस्वचिन्ह *n.*

नेपाली-मैथिली शब्द-सूची

Nepali-Maithili Glossary

अ

अँठी अँठी aṃṭhi

अँसलो अँसलो pan

अँसिया हालनु अँसिया पारनु harlhe ute [illegible]

अँसेरा खाना [gumachā]

अंकपालिस अँठचालीस [afacālis]

अँकलिस अँकलिस aṃkalis

अंकलेट्ठि अँकलेट्ठि aṃkaṭhi

अँकवाउनु अँकवाउन aṃkavāun

अँसारी अंसार aṃsārī]. अँसारे अंसकाम्य aṃsārai aṃsāra

अंकगार अंकगार kaṃsāra

अण्डा खेरेनु अण्डा सेवन [aṇḍā sēbā]

अण्डा पार्नु अण्डा पारन aṇḍā parab

अन्त समाप्ति [samāpti], अवसान [avasān

अन्तिम मौस हुकहुकी hukaṃuka

अन्न अँकरी खेत खाँडो [khāṇḍo] चेत्रा haichara [illegible]

अंश पाउनु हिस्सा पाएर nissā pāeb

अंकदार पट्टादार paṭṭādar फरक phark, [illegible]

अंकबन्दा हत्कार bakabara अँट अखर [hamṭa akara]

अंकबन्दा गर्नु अंकबन्दा कबाड् aṃsabandā kaṇā

अंकहीन अंशहीन aṃsahīn

अंकाउन अंकाउन kaṃsāuna

अंकी अंकी aṃkī

अंकुरण अंकुरण aṃkuran

अंकुर्याकुरा अंकुराना aṃkurāṇā

अंकाल भोकमरी [bhōkhamarī], अनिकाल [anikāl], अकाल [akāl]

अंकासिनु अंकासन [aṃkāsan]

अंकुश aṃkuś

अंकुशित अंकुशित [aṃkuśit]

अंकुश पराई अंकुश पराई aṃkuś parāī

अंकेक्षण अंकेक्षण aṃkṣaṇ

अंकेक्षक अंकेक्षक aṃkṣak

अंकेक्षण अंकेक्षण aṃkṣaṇ

अंकेक्षण पराई अंकेक्षण पराई aṃkṣaṇ parāī

अंकेक्षण प्रतिवेदन अंकेक्षण प्रतिवेदन aṃkṣaṇ prativedan

अंकेक्षण शुल्क अंकेक्षण शुल्क aṃkṣaṇ śulk

अंकेक्षण समिति अंकेक्षण समिति aṃkṣaṇ samiti

अंकेक्षित अंकेक्षित aṃkṣit

अंकेक्षित खाता अंकेक्षित खाता aṃkṣit khātā

अंकेक्षित तलबी अंकेक्षित तलबी aṃkṣit talabī

अंकेक्षित नाफा नोक्सान हिसाब अंकेक्षित नाफा नोक्सान हिसाब aṃkṣit nāphā nokasān hisāb

अंकेक्षित वासलात अंकेक्षित वासलात aṃkṣit vāsalāt

अंकेक्षित हिसाब अंकेक्षित हिसाब aṃkṣit hisāb

अंकेक्षित हिसाब किताब अंकेक्षित हिसाब किताब aṃkṣit hisāb kit

अचक गर्नुहोस् [guhos
अचार सेवा [athar]
अचानक अचानक [acānak], आकस्मिक [ākasmik
अचार अँचार [acār], अचार [achār
अचूक अचूक [acūk], अमोघ [amōgh
अभेद्य दुर्भेद्य [durbhēdya]
अभ्यस्त हुनु
अमिलाङ्गु
अमीरी
आइ
आकर्षित गर्नु
अकट्ट अकाट्य [akāṭya]
अटेरीपन
अठ्ठ
अठोट गर्नु
अडक
अडकिनु
अडिनु
अडेस
अडेस लाग्नु
अडेस
अड्कनु
अड्कनु
अड्कल लगाउनु [aṛkal lagāunu],
अड्काउनु
अड्डा
अड्किनु
अड्चन
अत्यन्त-अत्यन्त
अण्डकोष
अण्डा पार्नु

अतिरिक्त
अति
अति पछि हुनु
अति प्रसङ्ग
अति सामान्य
अतिथि
अतिथि गृह
अतिदेय शुल्क
अतिरिक्त
अतिरेकीपन
अतिशय
अतिशयोक्ति टिप्पु [ṭipu]
अतिशयोक्तिमा बढाचढा गर्नु
अतिसार झाडा [jhāḍā]
अत्तर
अन्वेषणको
अन्धविश्वास
अन्धविश्वासी
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध हुनु
अन्धाधुन्ध रोजगारीले गर्दा
अन्धाधुन्ध हुनु
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध

अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध
अन्धाधुन्ध

अनुपयोगी व्यर्थ अकारुक (akāruk)
अनुपस्थित गैरहाजिर (gairahāzir)
अनुभवी अनुभवहीन (anubhavahīn)
अनुमति आज्ञा (āgyā)
अनुमति पास (pās)
अनुमतिपत्र अनुज्ञापत्र (anujñāpatra)
अनुमति हुकुम (hukum)
अनुमान अड्कल (aṅkal)
अनुमान अड्कलं (aṅkalan)
अनुमान गर्नु हिसाब्नु (hisābnu)
अनुरूप सदृश (sadṛiś)
अनुरोध आग्रह (āgrah)
अनुसन्धान खोज (khoj)
अनुसार बमोजिम (bamojim)
अनुहार चेहरा (cehrā), मुख (mukh), सूरति (sūrati), अनुहार (anuhār), आकृति (ākṛti)
अनेक नाना (nānā)
अनेकता पृथकत्व (pṛthakatva)
अनौठो विचित्र (vicitra)
अन्धान अन्धान (andhān)
अन्त-सन्त अन्त हन्त (anta-hanta)
अन्धाको पहेंलो आग अन्ध पित्त (andha pitta)
अन्तर भिन्नता (bhinnatā)
अन्त अन्त (ant), मृत्यु (mṛtyu)
अन्तिम स्वास लिनु अन्तिम सास लेब (antim sās lebā)
अन्त्य मृत्यु, अंत (ant)
अन्दाज आकलन (ākalan)
अन्दाज गर्नु अन्दाजब (andājab)
अन्दाजी लगभग (lagabhag)
अन्धकार तम (tam)
अन्धकार हुनु अन्हरायब (anharāyb)
अन्धा-झुन्ड अन्धाधुन्ध (andhādhundh)
अन्धो अन्ध (andh), अन्हर (anhar), अन्धर (andhar)
अन्यारो अन्हरिया (anhariyā)
अन्यारो अन्हार (anhār)
अन्हारको किरिर (kirir)
अन्हारको जोँकी अन्हर किरनि (anhar kiran)
अन्हारको बादल अन्हरिया मेघ (anhariyā megh)
अन्हारको राति अन्हरिया रात (anhariyā rāt)
अन्हारो अन्हार (anhār)
अपच किसे पचस्र (pacas)
अपको बिउ राम्रो परासको बिरुवे (apko biu rāmro parāsko biruwe)
अन्य आन (ān), इतर (itar), दिगर (digar), पराया (parāyā)
अन्यत्र अन्यत्रैमा (anyatrai)
अन्य जोड (jod)
अन्याय अन्धेर (andher)
अन्यार गरिनुपर्ने (garinuparne)
[bēinsāph]
अन्वेषण गवेषण (gaveṣaṇ)
[sōdhkhōj]
अपठनीय अपठ्य (apaṭhya)
अपभाषा प्रयोग गर्ने अपभाषिन (apabhāṣi)
अपमानको तुलकासको क्षेत्रीय भाषा जसमा विद्यापतिको किर्तिलता कादि सेकिएका छन् अबहट्ठ (abahaṭṭh)
अपमान अवमान (avamān)
अपमान गर्नु नरक काटब (nark kāṭab)
अपवस्त्र बदनाङ्गी (badanāṅgī)
अपराधी अभियुक्त (abhiyukt), कसुरदार (kasūrdār), दुर्जन (durjan)
अपरान्ह अपराह्न (aparāhn), बेर (ber), बेरुखन (berukhan), बेरिया (bēriyā)
अपरिचित अनजिकार (anajikār), अनजान (anajān), अनचिनो (anachino), अनचिनार (anachinār)
अपरिमाण अमाप (amāp)
अपरिष्कृत अमार्जित (amārjit)
अपवाँस कय (kay)
अपूतो निःसन्तान (niḥsantān)

अपूर्ण अधकचरा (adhakacrā), अधुरो (adhurō)
अपेक्षा इच्छा (icchā)
अप्रत्याशित अकल्पित (akalpit)
अफसोस अपसोस (apasos), अपशोच (apaśoc), अचोत (acōt)
अफिम अफिम (aphim), पोस्त (post), पोस्तदाना (postdānā)
अफिमको डोडा पाकेपछि (pākepachi)
अफिमको रस अफिम (aphim)
अबेर ढिलो (ḍhilō)
अभय दिने अभय दान (abhaya dān)
अभागी अभागा (abhāgā)
अभागी अभागी (abhāgī), बदनसिब (badanasib)
अभाव अनुपलब्धता (anupalabdhatā)
अमल कसम (kasam)
अमिलेठी अमलेठी (amlēṭhī)
अमिलोपन खट्टपन (khaṭṭapan)
अमिलो खट्टा (khaṭṭā)
अमिलो-मुमिलो खटमिठो (khaṭamiṭhō)
अमिलोपन खट्टापन (khaṭṭāpan)
अमिल्दा बिरुवा खट्टाबेल (khaṭṭābēl)
अमिल्लु खट्टा रुख (khaṭṭā rukh)
अमिसिलो एकाछ्रा (ēkāchrā)
अम्बा आमाको (āmākō), आमाय (āmāy)
अयोग्यता अकार्यता (akāryatā)
अरचनात्मक विश्लेषक (viśleṣak)
अरना भैंस अरना (araṇā)
अराजभक्त अराजभक्त (arājabhakt)
अराष्ट्रिय अराष्ट्रीय (arāṣṭrīya)
अरु आर (ār)
अरु मान्छे अरु मान्छे (ārō mānchē)
अरुको अरुका (ārukā)
अरुचि अनिच्छा (anicchā)
अरु रोगलाई प्रतिरोध गर्ने शरीरमा हुने क्षमतालाई नाश गर्ने रोग एड्स (eḍs)
अरुको राम्रो देखेर दुखी हुने इर्ष्या (irṣyā)
अरुवाट काट्न लगाउनु कटवाएब (kaṭabā'ēb)
अरुवाट पढाउनु पढ्वाएब (paṛhabā'ēb)
अरुवाट बनाउनु गढ्वाएब (garhā'ēb)
अरुवाट बनाउनु बनवाएब (banabā'ēb)
अरुवाट बसाउनु बसवाएब (basabā'ēb)
अरुवाट भनको (bhanakō)
अरुवाई फुट्ने बानी भएको हथकुरुट (hathachuṭṭō)
अर्कोको विचार लगेर स्वार्थी (avārū)
अर्को अर्व (arba)
अर्को ठाउँ अरुवा (arukō)
अर्को तर्फ दोस्रो दिशा (dōsrō diśā)
अर्को मानिस अरु (arukō)
अर्को साल दोस्रो साल (dōsrō sāl)
अर्घेलो दुश्मन (duśman)
अर्चना आराधना (ārādhan)

अर्घ नालायें [dipsrva
अर्घ माने [mane
अर्घ मेसालनु अर्थाएब [arthāeb,
अर्घ न अर्घ अर्थ ने अर्थ [arth né barth
अर्घ बतालनु अर्थ बताएब [arth bataeb
अर्घ लालनु अर्थ निकालब [arth nikalab,
अर्घ लाउनु अर्थ लगाएब [arth lagaeb
अर्थपूर्णता सार्थकता sārthakatā
अर्थहीन बेमतलब [bematalab
अर्थहीन दबाब बिटम्बा bitambā,
अर्थात् अर्थ
अर्द्धवार्षिक अर्द्धवार्षिक ardhavarsik (तुलसी tulasi)
अर्धाङ्गी अर्धांगिनी [ardhāṅginī
अधर्म दुराचार durāchār
अर्बुद रोग अर्बुद रोग arbuda rog बैलाना kainsar
[illegible] ghuṇḍa
अलगाउनु फुट दाबब phut dabab

अलङ्कृत, अलङ्कृत [alankṛt
अलङ्करण सजावट [sajāvaṭ]
अलङ्कार सिंगार पटार [singār pitār]
अलच्छान दुर्भाग्य [durbhāgya
अलि घिटै खुर-खुपुर [khucura-khucur]
अलि छातो सुस्त [sust]
अलि जिजेको सिंगसिंगाइ [singasingāi
अलि सर्नु उकसब [ukasab]
अलि-अलि कति-कति [kati-kati
अलिकति कति [kati
अलिकति कति-मति [kati-mati
अलिकटि सिंचु [sinchu], घोट [ghoṭ
अल्झी दीर्घसूची dirghasūchī
अल्झी सूत्र [sūtr]
अल्झीपन मन्दता mandatā]
अल्लिनु अदृश्य [adṛśya]
अल्लो अनार [anār]
अल्झ सिंहा झाक [jhāṅk]

अवधृष्टि ढाल [dhāl]
अवध्वंसी [illegible]
अवशाप्तपूर्व [illegible]
अवरोध ओट [ot]
अवरोध [illegible]
[illegible]
अवरोध [illegible]
अवरोध हुनु [illegible]
[illegible]
अवरोह चढ़ार [chaṛhāv]
अवलेह [illegible]
अवसर [illegible]
[illegible]
अवस्था [illegible]
[illegible]
अविच्छिन्न [illegible]
अविच्छिन्नता [illegible]
अविलम्ब [illegible]
अविवाहित कुमार [kumār]
अवैध [illegible]
अव्यवस्थित बेसम्हार [besamhār,
अव्यवस्था गड़बड़ी [gaḍabaḍī]
अव्यवस्थित [illegible]
अव्यवस्थित [illegible]
अव्यवस्थित हुनु [illegible]
अव्यवहारिक कागजी [kāgajī]
अशान्त चिड़चिड़ाह [chiṛchiṛāhaṭ]
अशान्त [illegible]
अशान्त बढ़ाउन वर्नु [illegible]
अशान्ति खचबची [khacabacī]
[illegible]
[illegible]
अश्लील अनपढ़ी [anapaṛhī]

अश्लिल [illegible]
अश्लील [illegible]
[illegible]
अशुद्ध [illegible]
अशुद्ध हुने [illegible]
अशुभ दिन [illegible]
अशुभ लक्षण [illegible]
अशोभनीय कहलाउने [kahalāune]
अशंसह बेमतलबको [bematalabkō,
अश्रुजल [illegible]
असङ्ख्य [illegible]
असङ्ख्यौं [illegible]
असत्य [illegible]
असफल असफल [asaphal] फेल भएको [phel bhaeko]
असमर्थ [illegible] असहनीय [asahanīya]
[illegible]
असहनीय चाहो कलकर्ने [kalakar]
असहमति [illegible]
असहाय [illegible]
असहाय असक्षम हुनु दोस [illegible]
[illegible]
असाध्य अवस्थाका दाँत निकाल्नु दाँत [illegible]
[illegible]
असारी [illegible]
असारी [illegible]
असार [illegible]
असिन [illegible]
असिनको [illegible]
असुरक्षा [illegible]
असोज [illegible]
असोज [illegible]
अस्त [illegible]
अस्तव्यस्त [illegible]
अस्तव्यस्त कपाल [illegible] [jhuṇḍa-pāṭa]
अस्तव्यस्त सिंगरिने गड़बड़ [garabar]
अस्तव्यस्त हुनु गड़बड़ाएब [garabaraeb]
अस्थायी क्षणभङ्गुर [kṣaṇabhaṅgura]
अस्थिपञ्जर ठट्टी [ṭhaṭṭhī]
अस्थिर [illegible] [asurakṣit] अंध्यार [andhyār],
[illegible] [dubāḍā], दोसाझास [dosāzhās]
अस्थिरता [illegible]
अस्पताल चिकित्सालय [chikitsālaya]
अस्पताल हस्पिटल [haspiṭal]
अस्पष्ट [illegible] [aspaṣṭa]
अस्वस्थकर गन्ध [gandha]
अस्वाभाविक अस्वभाविक [asvabhāvik]
अस्वीकृति [illegible]
अस्वीकार नामञ्जुर [nāmañjur] इन्कार [inkār]
अस्वीकार वर्नु इन्कार गर्नु [inkār garnu] थेह गर्नु [illegible] [thehā garnu] pakaḍ,
अहिले [illegible]
अहिले [illegible]
अहिलेसम्म [illegible]
अहिले पनि [illegible]
अहिलेसम्म अद्यापि [adyāpi]
अहिलेसम्म [illegible]

आ

आँखा [illegible] [ākhā], चक्षु [cakṣu], नयन [nayan]
नेत्र [netra] [illegible]
आँखा खोल्नु आँखि [illegible]
आँखाको प्रकाश [illegible]

औंसादान चढ़ाउने [caukSinane
औंसामासि धाम नरसर्य [narasarāya
औंसी सँ भतारुयाँ [bhatarui'yāñ
औंसो सिंह [simh
औंसा औंधन टाँसु खर्कटब [kharkaṭab
औंसि बिहारि [vihāri
औंसिनेरि बिहारि [bihāri
औंधी ठक्कर [thakkar]
ओं ॐ [ōm]
ओज अतिसार [ajeer
ओदरा ओरा [o'ōrā
ओंसु नेप [nēp], नीर [nīr]
ओंसु बहाउनु नीर बहाएब [nīr bahā'ēb
ओंसु बगाउनु नीर चुआएब [nīr cuā'ēb
ओंसु बग्नु नीरोएब [nīrō'ēb]
आइतबार रवि दिन [ravi din], एतवार [etavār], दिवार [ravivar
आइमाइ [māi
आइमाइको छाति चुच्ची [cucci],
आईमाई जनी [janī]
आउँसा आङ्न [ānar
आउँसाको भाव दिठौरी [dithaurī]
आउनेको जगत परलोक [paralōk
आउनेबाने अबाकाही [abājāhi], आन-आन [ān ān,
आउने आगामी [āgāmī]
आकृति डिजाइन [dijā.n], नेजाउट [le'āut], भाव [bhāv
आकृष्ट आसक्त [āsakt]
आकर्षक अभिराम [abhirām]
आकर्षक मनमोहक [manamōhak], मनमोहक [manamōhak, मनोरम [manōram], मनोहारी [manōhārī] मोहक [mōhak], हृदयग्राह्य hrisagrāhya [hṛdayagrāhya],
आकर्षित आकर्षित [ākarṣit], आकृष्ट [ākṛṣṭ
आकर्षित गर्नु मन मोहक [man mōhak] [mōhak], आकर्षित होएब [ākarṣit hō'ēb
आकलन गर्नु औंसब [ānkab]

आकलन अनुमान [anumān]
आकस्मिकता सांयोगिकता [bhāvitavya]
आकस्मिक विद्या आकस्मिक घुट्टा [ākasmik
आकार स्वरूप [svarūp]
आकाश गगन [gagan], मेघ [mēgh], [mēgh], आसमानी [āsmānī], आसमानी [āsmānī]
आकाशगङ्गा [ākāśagaṅgā]
आकाशमण्डल उडयन [uḍāyan
आकृत सुडौल [suḍaul
आकृति [ākṛti
आक्रमण धावा [dhāvā], हमला [hamalā
आक्रमण गर्न पठाउनु हमलाको [hamalāko
आक्रमक गर्नु [ākramak
आक्रमण गर्नु धावा बोल्नु [dhāvā bōlnu]
आक्रमक गर्नु हुर्काउ [hurkāu]
आक्षेप [ākṣēp]
आक्षेप लगाउनु आक्षेप लगाएब [ākṣēp lagā'ēb
आक्षेप [ākṣēp

आगमवाचक
आगाडि
आगो
आङ्गन
आङ्गा गुमाउ (guma)
आजम्बरी संकिट (sanvsit)
आजस चिकना (cikuna) सँसी (Dal)
आजसको सौख लिनिमोटर (tail'auta)
आजसी आहिल (jāhil)
आत्मस्व
आधिकमन
आमी
आरु
आलो
आलोचना
आवृत्त
आवश्यकता
आवाज गर्नु बजाउ (bajab
आवाज
आवास
आश्चर्यित गर्नु चकित
आश्चर्यित हुनु
आश्रम
आश्रय
आश्रय स्थान

इ

इनिम
इसबगोल
इसरु
इस्त्री गर्नु
इस्यात

ई

ईमान
ईमानदार
ईश्वर

उ

उँघाउन (ōghā
उँधो नीचा (nīca
उकसाहट (dharukā
उकिलनु
उक्साउनु
उचाल
उचित
उच्चकुलीन
उच्चकुलीनता उच्चकुलता
उज्यालन
उज्यालो
उठ्नु
उत्कृष्ट
उत्कण्ठित
उत्कर्ष
उत्प्रेरित हुनु
उत्तर
उत्तर दिनु
उत्तरदायित्व
उत्तरदायी
उत्ता
उत्तरदर्शीलता
उत्तेजना

उत्पादित
उत्पादन गर्नु
उत्पीडन हुनु
(dharāDhamaco), धक्का (bhārakā
उत्पात बढ्ना (dharpā
उत्साही
उदार
उदारता गर्नु
उदास बनाउने काम
उद्धरण
उद्धृत
उद्यम
उद्योग
उद्योगी
उद्यान
उद्यानपाल
उद्यानविज्ञान
उद्यानशास्त्र
उद्यानशास्त्री
उद्यमी
उद्योगी
उद्योगशील
उद्योगशीलता
उद्योगी
उद्योगी

उपकरण
उपकार
उपचार
उपज
उपजाउ
उपत्यका
उपत्यका
उपदेश
उपयोग
उपयोगी
उपयोगी
उपरान्त
उपलब्ध
उपवास
उपहार
उपहार
उपाध्याय
उपाय
उपाय
उपा

उच्चारण सुमार्ग विनु
उच्चारणीय
उत्तरार्द्ध भोकाय [dkarā
उत्सिनेको उत्सव
उत्सी सोहन [otsan]
उत्ती जैका [ūkā]
उद्धी ऐजन [ujan], सोरह [o'rh]

ऋ

ऋण गर्नु [kan]
ऋणमुक्ति मुक्ती [ouktī]
ऋणी
ऋणी हुनु
ऋषि
ऋषितर्पणी ऋतैपूर्णिमा [rrsitpirnimā]

ए

एकदेशीय एक
एकदा भएको डेढदा [ekrauba]
एक-एक सरेर एकाएकी [ekāeki]
एकट्ठा गर्नु एकित्याउ
एकतर्फी बढी भार भएको
एकमुष्ट एकठ्ठाई [ekaṭhāi]
एकसे एकासोला [ekas
एकाएक
एक सिर हुनेको
एकान्त
एकान्तवास [ekā
एकान्तवासी बैरागी [ve
एकै साँसमा चिठ्ठु सक्नु [chak
एकोहोरुमा आगार [aagaar
एक्काइसौं
एक्काइसौं
एक्काइसौं
एक्काइसौं

एक्काइसौं शताब्दी सम्बन्धी
एक्का इजलास शान्त पार्नु
एक्काइसौं पटित हुनु
एक्काइसौं सिक्काहित हुनु
एक्काइसौं प्रस्थान गर्नु
एक्काइसौं कोल्
एक्काइसौं भेट्नु
एक्काइसौं पोइ
एक्काइसौं समय
एक्काइसौं अकस्मात् [akasmāt]
एक्यबद्ध एक्यबद्ध [ekyabadh]
एक्यबद्धता एक्यबद्ध
एकै
एकै
एकै
एकाइसौं
एकाइसौं
एकाइसौं

कपडामा लोहा दिने यन्त्र
कपाड
कपास काट्नु
कपासमा हुने सँगुरो केरा
कपासको रुख
काम गुथु
काम हुनु
कम हुनु
कमजोर
कमजोर हुनु
कमजोर हुनु
कमजोरी
कमजोरी
कमर
कमसल
कमलको पात
कमलको फूलको रङ्ग
कमलिनी
कमाई
कमाउनु अगाडि
कमिज मेट्ने
कमिजको पट्टी
कमी
कमीज
कमीशन
कम्पनी
कम्पन
कम्पन
कम्पित हुनु

कम्प्युटर
कमार
करङ
करौंदो
करौनु
करौनु
करौनु आधा
करौनी
करार
करारमा
कर्पोट पात्रो
कर्मचारी
कलङ्क
कलङ्क
कलङ्करहित
कलमि काट्नु
कलिलो पत्र दिनु
कलेज
कलेजी
कल्दौंडो
कल्याण
कवच
कवर
कष्ट
कष्ट दिनु
कष्टकर
कष्टमा
कष्टमा पर्दा देखाउनु
कसको
कसम

कसार
करार
करारमा
करारी
करेसा
करौनी
कर्कश
कर्कशा
कर्कशा
कर्कशा

٣-١٣ نماذج الاتساق وأنواعه

٣-١٣-١ الاتساق القوي

٣-١٣-٢ الاتساق في النهاية

٣-١٣-٣ الاتساق السببي

٣-١٤ بروتوكولات الإجماع

٣-١٤-١ خوارزمية باكسوس

٣-١٤-٢ خوارزمية رافت

٣-١٤-٣ مقارنة بين باكسوس ورافت

٣-١٥ تجزئة البيانات وتوزيعها

٣-١٥-١ التجزئة المتسقة

٣-١٥-٢ التجزئة بالمدى

٣-١٥-٣ إعادة التوازن

٣-١٦ النسخ المتماثل

٣-١٦-١ النسخ المتزامن

٣-١٦-٢ النسخ غير المتزامن

٣-١٦-٣ حل التعارضات

٣-١٧ المعاملات الموزعة

٣-١٧-١ بروتوكول الالتزام ثنائي المرحلة

٣-١٧-٢ بروتوكول الالتزام ثلاثي المرحلة

٣-١٧-٣ التعويض والتراجع

٣-١٨ الحوسبة السحابية

٣-١٨-١ نماذج الخدمة

٣-١٨-٢ التوسع التلقائي

٣-١٨-٣ الحوسبة بلا خوادم

٣-١٩ المراقبة والتتبع

٣-١٩-١ السجلات المنظمة

٣-١٩-٢ المقاييس والتنبيهات

٣-١٩-٣ التتبع الموزع

٣-٢٠ أنماط التصميم

٣-٢٠-١ قاطع الدائرة

٣-٢٠-٢ حاجز العزل

٣-٢٠-٣ التراجع الأسي

٣-٢١ الاختبار والمحاكاة

٣-٢١-١ اختبار الفوضى

٣-٢١-٢ المحاكاة الحتمية

٣-٢١-٣ اختبار النماذج

٣-٢٢ الأمن في الأنظمة الموزعة

٣-٢٢-١ المصادقة المتبادلة

٣-٢٢-٢ التشفير أثناء النقل

٣-٢٢-٣ التحكم بالوصول

٣-٢٣ الأداء والتحسين

٣-٢٣-١ التخزين المؤقت

٣-٢٣-٢ الضغط الخلفي

٣-٢٣-٣ تحديد المعدل

٣-٢٤ الترحيل والتطور

٣-٢٤-١ ترحيل المخطط

٣-٢٤-٢ النشر الأزرق والأخضر

٣-٢٤-٣ النشر التدريجي

٣-٢٥ دراسة حالة: منصة تجارة إلكترونية

٣-٢٥-١ تقسيم الخدمات

٣-٢٥-٢ تدفق الطلب

٣-٢٥-٣ التعامل مع الأعطال

٣-٢٦ تمارين الفصل

٣-٢٦-١ أسئلة نظرية

٣-٢٦-٢ تمارين برمجية

٣-٢٦-٣ مشروع الفصل

الفصل ٣-١٣ ..... ٤٧٤
الفصل ٣-١٤ ..... ٤٧٩
الفصل ٣-١٥ ..... ٤٨٦
الفصل ٣-١٦ ..... ٤٩٢
الفصل ٣-١٧ ..... ٤٩٨
الفصل ٣-١٨ ..... ٥٠٥
الفصل ٣-١٩ ..... ٥١٠
الفصل ٣-٢٠ ..... ٥١٦
الفصل ٣-٢١ ..... ٥٢٢
الفصل ٣-٢٢ ..... ٥٢٨
الفصل ٣-٢٣ ..... ٥٣٣
الفصل ٣-٢٤ ..... ٥٣٩
الفصل ٣-٢٥ ..... ٥٤٤
الفصل ٣-٢٦ ..... ٥٥٠

कोचसिनु खरब [kôrab
कोठा [kôṭa]
कोठी बेथप्याह [kôṭyāgṛ]
कोतारह [kôtarah]
कोतर्नु [kôtôrnu]
कोदालो [kôdālo]
कोदालो का बखरोको [kôdālo]
कोदो [kôdo]
कोपिन [kôpin]
कोमल [kômal]
कोरा [kôrā]
कोरापन [kôrāpan]
कोरोसु [kôrôsu]
कोसिस [kôsis]
कोसेली [kôsēlī]
कोहि [kôhi]
कौतुकपूर्ण [kautukpūrṇa]
कौर [kaur]
कौशल [kauśal]
कौसी [kausī]
क्याम्पस [kyāmpas]
क्षणिक [kṣaṇik]
क्षणिकता [kṣaṇikatā]
क्षति [kṣati]
क्षतिपूरण [kṣatipūraṇ]
क्षतिपूर्ति [kṣatipūrti]
क्षयु-नामक [kṣayu-nāmak]
क्षमता [kṣamatā]
क्षमता भएको [kṣamatā bhaeko]
क्षमता [kṣamatā]

ख

खजाना [khajānā]

खच्चड [khaccaḍ]
खन्याउनु [khanyāunu]
खबिस [khabis]
खबर [khabar]
खरबुजा [kharbujā]
खरानी [kharānī]
खरानी माँझ्ने [kharānī mājhne]
खरानी रङ्ग [kharānī raṅg]
खरब [kharab]
खराबी [kharābī]
खरानी [kharānī]
खरिद [kharid]
खर्कालिनु [kharkālinu]
खर्च [kharc]
खर्चिलो [kharcilo]
खर्पन [kharpan]
खर्पन [kharpan]
खस [khas]
खसखस हुनु [khasakhas hunu]
खसौटे [khasauṭe]
खस्रीहान [khasrīhān]
खस्री [khasrī]
खसखस जस्तु (फोटिमा) [khasakhas]
खसाउनु [khasāunu]
खसु [kharsu]
खाने [khāne]
खाँसी [khāsī]
खाँसी गर्नु [khāsnu]
खाजा [khājā]

खाजा खाने बेला
खजुरा [khajurā]
खटिया [khaṭiyā]
खटिर [khaṭir]
खतरनाक [khatarnāk]
खतरा [khatarā]
खतरा पर्याउने [khatarā]
खतरा [khatarā]
खतरा [khatarā]
खतरा

खँदनु
खँदेर
खँदेर गर्न पर्याप्त हुने
खँदेरो
खँदो
खँदो
खँद

गाउँ देवता
गाउँघरमा कथा
गाउँघरमा
गाउँसँग संबंधित
गाउनु र नाच्नु
गाउने कार्य
गाउने
गाउँ
गाउँ
गाउँको चउरको बीचमा जगाएएको फलामको गाज
गाउँ
गाउँघरमा बडलमास
गाउँघरैमा
गाउँ पालक
गायक
गायब गर्नु
गाला
गालामा हातले हिर्काउनु
गालामा हिर्काइ
गालि गरि
गालि गर्नु
गालि गर्नु
गालि गर्नु
गालि दिनु
गालिगलौज
गाली
गाली कहानी
गाली
गाली गर्नु
गाली दिनु

गाह
गाह्रो
गाह्रो
गिँड
गिँडा
गिँडाघर
गिँडो
गिँडा
गीत गाउने महिला
गीतको लय
गीत सङ्गीत
गीदु
गुँड
गुच्चु
गुच्चा
गुजारा
गुडन्
गुणस्तरीय
गुण्टा
गुनासो
गुन्द्रुक
गुप्त
गुफा
गुम्
गुम्बा
गुरुआमा
गुरु
गुलाफ
गुलियो

घ

घण्टा
घण्टा
घण्टाघर
घण्टि
घटेको
घनत्वमापक
घबराउनु
घबराहट
घमण्डका
घमण्डी
घमण्ड गर्नु
घमण्ड देखाउनु
घमण्डी
घमण्डी हुनु
घमाइलो
घर
घर निर्माण/मरम्मत
घर मालिक
घरबास
घाँसी
घाइते
घाउ
घाउ भरेको
घाँटी
घाँटीमा

थकि
थकित
थकुचा
थकुचिनु
थकुल
थकुली
थकेको
थकै असलाउनु
थकाइ मेट्ने
थकाइ लाग्नु
थकाउनु
थकाउने
थकाउनु
थकाइ
थकाइ मेट्ने
थकाइ लाग्ने
थकाउने
थकाउनु

चाङ्गेरी

चाङ्गेरी

चाङ्गेरी

व्याकरण

दर्ज

छप्पर [chhappar]

छाती [chhātī]

छिलका [chhilkā]

छोटा [chhoṭā]

जड़ [jaṛ]

जलाशय [jalāśay]

जाड़ा [jāṛā]

जीभ [jībh]

जुर्माना [jurmānā]

जूता [jūtā]

झंडा [jhaṇḍā]

झगड़ा [jhagaṛā]

झरना [jharnā]

झाड़ू [jhāṛū]

टहलना [ṭahalnā]

टाँग [ṭāṅg]

टिकट [ṭikaṭ]

टीका [ṭīkā]

ठंडा [ṭhaṇḍā]

ठीक [ṭhīk]

डाकघर [ḍākghar]

डिब्बा [ḍibbā]

ढक्कन [ḍhakkan]

ढाल [ḍhāl]

तकिया [takiyā]

तबीयत [tabīyat]

तरकारी [tarkārī]

तलवार [talvār]

तहसील [tahsīl]

तालाब [tālāb]

तिजोरी [tijorī]

तीखा [tīkhā]

तेज़ [tez]

तौलिया [tauliyā]

थकान [thakān]

थप्पड़ [thappaṛ]

थाना [thānā]

दफ़्तर [daftar]

दरवाज़ा [darvāzā]

दवा [davā]

दाम [dām]

दिमाग़ [dimāg]

दीवार [dīvār]

दूध [dūdh]

देर [der]

दोस्त [dost]

धनुष [dhanuṣ]

धोखा [dhokhā]

नक़्शा [naqśā]

नमक [namak]

नाक [nāk]

नाम [nām]

निशान [niśān]

नींद [nīnd]

पंखा [paṅkhā]

पकड़ना [pakaṛnā]

पड़ोसी [paṛosī]

पत्ता [pattā]

पत्थर [patthar]

पसंद [pasand]

पहाड़ [pahāṛ]

पहिया [pahiyā]

पानी [pānī]

पिंजरा [piñjarā]

पीला [pīlā]

पुराना [purānā]

पूँछ [pūñchh]

पेड़ [peṛ]

पैसा [paisā]

प्यास [pyās]

फल [phal]

फ़ायदा [fāydā]

फ़ोन [fon]

बंदूक [bandūk]

बकरी [bakrī]

बड़ा [baṛā]

बहन [bahan]

बाज़ार [bāzār]

बिजली [bijlī]

बीमार [bīmār]

बुखार [bukhār]

बेटा [beṭā]

बोलना [bolnā]

भाई [bhāī]

भूख [bhūkh]

मकान [makān]

मज़दूर [mazdūr]

मरना [marnā]

मशीन [mashīn]

महीना [mahīnā]

माँ [mān]

मिट्टी [miṭṭī]

मीठा [mīṭhā]

मुँह [mūñh]

मुकदमा [mukdamā]

मेज़ [mez]

मोटा [moṭā]

यात्रा [yātrā]

रंग [raṅg]

रास्ता [rāstā]

रोटी [roṭī]

लंबा [lambā]

लड़ाई [laṛāī]

लड़का [laṛkā]

लाल [lāl]

लेना [lenā]

वकील [vakīl]

वापस [vāpas]

विमान [vimān]

शहर [śahar]

शादी [śādī]

शिक्षक [śikṣak]

सज़ा [sazā]

सड़क [saṛak]

सस्ता [sastā]

सामान [sāmān]

सिर [sir]

सीधा [sīdhā]

सुनना [sunnā]

सूखा [sūkhā]

सेना [senā]

सोना [sonā]

हड्डी [haḍḍī]

हरा [harā]

हवा [havā]

हाथ [hāth]

हिंदी [hindī]

हिरण [hiraṇ]

हृदय [hṛday]

ज

जैकवाडी [illegible]
जंगली [illegible]
जेंडर [illegible]
जको [illegible]
जग हसाउनु [illegible]
जगा [illegible]
जगेना [illegible]
जग्गा मालको [illegible]
जग्गा जोतिको मालपो इकाई [illegible]
जङ्गल [illegible]
जङ्गल [illegible]
जङ्गम धन [illegible]
जङ्गल [illegible]
जर्जीर [illegible]
जटिल पक्षिता [pékṣidā]
जडदम्लि [illegible]
जडयाहा [illegible]
जता [illegible]
जता [illegible]
जति बतने [jatasé], कति [jatibay] [illegible] [jatick]
जनता [illegible]
जमाना [illegible]
जमीन [illegible]
जमीनबाट पानी [illegible]
जम्का भेट्नु [illegible]
जम्मा गर्नु [illegible]
जम्मा गर्नु [illegible]
जम्मा गर्नु [illegible]
जम्मा हुनु [illegible]
जयनाद [illegible]
जयन्ती [illegible]
जरा [illegible]
जरुरत [illegible]
जरुरत [illegible]

जरुरी
जर्सी गाई [illegible]
जर्सी [illegible]
जलकुम्भी [illegible]
जलचर [illegible]
जलजन्य [illegible]
जलजले माटो [illegible]
जलेर खाक भको [illegible]
जल्दबाजी [illegible]
जल्दाबाजी गर्नु [illegible]
जल्दी [illegible]
जल्दीबाजी [illegible]
जल्दाबल्दो ज्वलन्त [jvalanta]
जवाफदेही [illegible]
जरुको [illegible]
जसरी [illegible]
जसरी [illegible]
जसलाई जनिका [janika]
जसलाई आदेश दिइएको [illegible]
जसो गरे पनि [illegible]
जसोनसो [illegible]
जस्का [illegible]
जस्ता [illegible]
जस्ता पाता [illegible]
जस्तो [illegible]
जहरी [illegible]
जहर [illegible]
जहरिलोपन [illegible]
जहाँ [illegible]
जहाजिया [illegible]
जाँचेको [illegible]

जाँचेको पनि [illegible]
जाँचेरमात्र [illegible]
जाँच [illegible]
जाँच [illegible]
जाँच [illegible]
जाँच [illegible]
जाँचक [illegible]
जाँचकी [illegible]
जाँचकी [illegible]
जाँच [illegible]
जाँच्नु [illegible]
जाइफली [illegible]
जाइफलको [illegible]
जाइफल [illegible]
जाइफल [illegible]
जाइफल

जुधु सहाब [lutab]
जुन चाँद [candi]
जुन जहिँ [jahuth]
जुन बेला जहिलेस [jahilekas]
जुनसिर जम्हर [jamhar]
जुनसुकै [illegible]
जुनेली [illegible]
जुनेली राति इजोसिलो [illegible]
जुधा चिमर [cilar]
जुधा छाल [chal]
जुन्याम्मा [illegible]
जुरेली बुलबुल [bulabul]
जुर्म अपराध [aparadh]
जुलाहा बुनकर [bunakar]
जुल्फी कादनु [illegible]
जुवा [illegible]
जुवाकीनि [illegible]
जेठाजेठ भैसर [bhaisar]
जेठान [illegible]
जेठान अथवा देउरको छोरा [illegible]
जेठाल अथवा देवरकी छोरी [illegible]
जेठी मधु जेठी मधु [jethi madhu]
जेल कारागार [karagar]
जेल कैदखाना [kaidkhana]
जेल बन्दीगृह [bandigrih]
जेल हुरी [hari]
जो जे [je]
जो जोहि जे केसै [je kai]
जोडले [illegible]
जोग शुभमुहूर्त [subhamuhurt]
जोगाउनु [illegible]
जोडा गुदी [gudi]
जोड्ने साधन [illegible]
जोर [illegible]
जोर [illegible]
जोरको [illegible]
जोरको [illegible]
जोरने [illegible]

जोरले कराउनु [illegible]
जोरले चुमाउनु [illegible]
जोरले बोल्नु [illegible]
जोरले [illegible]
जोरले [illegible]
जोरले [illegible]
जोरले [illegible]
जोरले [illegible]
जोरले [illegible]
जोर्नी [illegible]
जोर्नी [illegible]
जोर्नु [illegible]
जोर्नु [illegible]
जोश [illegible]
जोश्निलो [illegible]
जोड [illegible]
ज्यानमारा [illegible]
ज्यामीर कागती [kagati]
ज्यामा [illegible]
ज्यामा [illegible]
ज्यामा मजदुर [majdur]
ज्यु [illegible]
ज्युवार [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वरो [illegible]
ज्वाई [illegible]
ज्वाई [illegible]

ञ्जाई [illegible]
ञ्जाला [illegible]
ञ्जामा [illegible]
ञ्जामा [illegible]
ञ्जाम्मा [illegible]
ञ्जाम्मा [illegible]
ञ्जाम्मामुखी [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]
ञ्जाम [illegible]

ट्र

ट्रेकुनेको [illegible]
ट्रेकुने [illegible]
ट्रेटाएको [illegible]
ट्रक [illegible]
ट्रक [illegible]
ट्रकाएको [illegible]
ट्रकाएको [illegible]
ट्रकाएको

सिस्को लाउनु [sisko]
सिस्सिलिस्स भुकभुक [sisi
सीस [sīsa]
सुकाउनु [sukā
सुकाउनु [sukā
सुकाल [sukāl]
सुकेको [sukeko]
सुकेको [sukeko]
सुक्क [sukka]
सुक्क [sukka]
सुट फुसि-फटक [phusi-phaṭak]
सुटो [suṭho]
सुटो [suṭho]
सुठो [suṭho]
सुण्डिएको [suṇḍie
सुण्डिनु [suṇḍi
सुण्ड्याउनु [suṇḍyā
सुण्ड्यानु [suṇḍyā
सुण्ड्याउनु [suṇḍyā
सुण्ड्याउनु [suṇḍyā
सुतो [sutho]
सुत्केरी [sutkerī]
सुत्ने [sutne]
सुत्ने [sutne]
सुत्ने [sutne

डरेको काठको टुक्रा मराठी [marāṭhī]
डरेको गन्ध आउने मराइल [marāil]
डराउनु मराठ [marāṭh]
डरेको डाल dharā
डर्नु [illegible]
डण्डीफोर बज्र [bajra]
डण्डीफोर बर्रे [barrē]
डबली मद्य [madya]
डबली [illegible]
डम्फू [illegible]
डम्फ्याम्म बास्न [dhamm]
डर [illegible]
डरलाग्दो [illegible]
डरलाग्दो [illegible]
डराउनु [illegible] dharāuna
डराउने खालको (सपना आदि) [illegible]
डरेको गन्ध [illegible]
डरेको दुख डर्नु
डरेको सकडीको टुकडा [illegible]
डरेपछि गन्ध आउने [illegible]
डर्नु [illegible]
डर्नु [illegible]
डल्ला [illegible]
डल्लो फोर्नु डल फार्नु [illegible] phorna
डाँका [illegible]
डाँका [illegible]
डाँका [illegible]
डाँट [illegible]
डाँट [illegible] dāṭa [illegible]
[illegible]
डाँडु [illegible]
डाँडु [illegible]
डाँडु [illegible] [illegible]
डाँडु [illegible] [illegible]
डाँड [illegible]
डाँड [illegible]
डाक [illegible]

डाडु [illegible]
डाडु [illegible]
डाको बजाउने एक किसिमको भाँडो [illegible]
डिल [illegible]
डिल डिलु [illegible]
डुरि [illegible]
डुलिनु [illegible]
डुबेको [illegible]
डुब आयोजनाको हुनु [illegible]
डुबे सिंचाइ [illegible]
डुबे सिंचित [illegible]
डुब [illegible]
डुबि [illegible]
डुबेर आउनु [illegible]
डुलिरहु चालक्ल हिँडनु [illegible]
डुल्नु [illegible]
डेरा [illegible]
डेरा दिन [illegible] dēra
डेरा सार्नु [illegible] dēra
डेरा हाल्नु [illegible] dēra
डोरी [illegible]
डोरी [illegible]
डोरी [illegible]
डोर्याउनु [illegible] dōryāuna
डोरी [illegible]

ढ

ढकनि [illegible]
ढकनी [illegible]
ढक्कन [illegible]
ढक्कन [illegible]
ढक्क्याउनु [illegible]
ढक्किने [illegible]
ढक्क्नु [illegible] [illegible]

ढ

ढोका [illegible]
ढोक्नु [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

तर
तर
तर
तर
तर
तर
तर
तरकारी
तरकारी उनाउने कर ही
तरल पदार्थ पिउने बेलामा गलामा हुने आवाज
तरल पदार्थ राख्ने भाँडो
तराई
तराजु
तराजुको डोरी
तराजुको डन्डामा दोष
तरिका
तरिका
तरिका
तरुण
तरुणी
तरुणी
तरुलजस्तो फल
तरेको (तेल आदिमा)
तर्कवितर्क
तर्कीन आयाह
तर्कीन कुरा गर्नु
तर्कीन विवाह
तलबु
तलाउ
तातो गरम ,garam]
तातो गर्म garm]
तातो तप्त tapta

दाता
तात्को फलीमा हुँसिनु
तात्को हुनु
तात्कालिक
तात्नु
तात्नु
तात्पर्य
तात्पर्यहीन
तान
तापु
ताप
ताप
ताप
तापक्रम
तापमान
तापसी
तापक्रम
तापक्रम
तापक्रम
तापसी
तारकाँडा
तारतम्य
तारा
तारा
तारा

धर्मराहट
धाक जमाउनु
धाकको
धाकको पात्रमा [dhakal]
धाकको धावल [dhum]
धाकको [illegible]
धाकेर कमजोर धम्काउ
धाकेर कमजोर मान्छेलाई गर्नु

धाकुवा [illegible]
धाती [illegible]
धाती दाजु [illegible]
धाप [illegible]
धाप [illegible]
धाप [illegible]
धाप [illegible]
धाप्पाको [illegible]
धाप्पा [illegible]
धाप्पी [illegible]
धाप्पी [illegible]
धाइ सिनु [illegible]
धाइ धाप्पको [illegible]
धाइ सिनु [illegible]
धाइ हुनु [illegible]
धिचोमिचो गर्नु दबाउन
धिच्चु [illegible]
धिच्चे [illegible]
धुक [illegible]
धुक [illegible]
धुकधुकी [illegible]
धुकधुके [illegible]
धुप [illegible]
धुप [illegible]
धुके आवाज
धुपार्नु [illegible]
धुपार्नु आपत्ति [jakab]
धुप्पै [illegible]

धुपै [illegible]
धुपै दिनुमा एकै साथ आउनु [illegible]
धुप्पो [illegible]
धुप्पो [illegible] [nusamas]
धुवाँदानी [kaphsaun]
धुवाँ [illegible]
धुवाँ [illegible]
धुवाँ [illegible]
धुवाँ कमाइमा धेरै मेहनत गर्नु पापमा [illegible]
धोई [illegible]

द

दंड दिनु [illegible]
दंभ हुनु [illegible]
दंशता [illegible]
दृष्टि [illegible]
दृष्टि लाग्नु [illegible]
दक्ष [illegible]
दक्षता [illegible]
दक्षतापूर्ण [illegible]
दक्षिण तर्फको [illegible]
दक्षिण-पूर्व दिशा [illegible]
दगुरदनु [illegible]
दङ्ग [illegible]
दङ्ग [illegible]
दङ्ग दिनु [illegible]
दङ्ग दिन् [illegible]
दङ्गवत [illegible]
दनदनी [illegible]
दन्दन [illegible]
दन्दहरु [illegible]
दफदरी [illegible]
दबाउने [illegible]
दबाव चाप [cap]
दबाव [illegible]

दमन [illegible]
दमाई [illegible]
दम्भ [illegible]
दम्भ गर्ने [illegible]
दया [illegible]
दया गर्ने [illegible]
दयालु [illegible]
दरबार [illegible]
दरबार [illegible]
दरबार

दिक्कै
दिक्कैसँग
दिक्दारी
दिदी
दिन
दिन
दिनदहाडै
दिन राति
दिनहुँ
दिमागमा आउनु
दिया-सलाइ
दिल
दिवा सपना देख्ने
दिसाले बेरेको मान्छे
दिसापिसाब
दिशा
दिशा
दिशा फेर्ने
दुःख
दुःख दिने गाय धनको
दुःख नआए सानी आमाँ फुक्री
दुःख राछे भाडो माझे
दुविधा
दुवै
दुस्चोपन
दुस्सो-पातलो
दुम्सी

दूरसञ्चार
दूर्गति
दूर्गन्धित
दूर्गन्धित
दूर्घटना

दूहिन
दूहिन आउनु
दूहिन जानु
दृश्य
दुर्भाग्य
दुर्भाग्य
दुर्भाग्यको समय
दुर्भाग्यता
दुर्लभ
दुर्लभ
दुर्लभ
दुलही
दुलही
दुलही
दुवै
दुःख
दुल्हा-दुर्ल्हामाइ जाने मानिस
दुश्मन
दुश्मनी
दुश्मनी गर्नु
दुष्कर्म
दुष्चरित्र भएको
दुष्ट
दुष्ट
दुष्टता
दुष्टता
दुष्ट
दुस्साहसमैंग
दूःखित
दूतिकर्म
दूध दिने
दूरदर्शन
दूषित
देउता आउनु
देउता
देवभाषा
देखाउनु

देखावट
देखाबटी
देखे
देखे
देखे बोध
देखे
देखे हात
देखे
देखे
देवताको रूपमा अवतार लिनु
देवतालाई दीपमाला चढाउने कार्य
देवरानी
देवर
देवरानी
देश
देह
देवी
देवी
देवी

शरीरको विभिन्न राम्रो वस्तु मोहर [mohar]

खाली

खारे

खार

खार चढ्नु

खारेज

खाल्डो पर्नु

खाल्डो

खालिको

खालिको

खाली ठाउँ

खाली

खुइ

खुरी

खुरखुरे वस्तु

खुर्मुल

खुर्मुलको

खुर्मुलो

खुसमन

खुस्रा

खूप

खूपबाली

खूर

खूर्त

खूर्तता

खूला

खूसी

खैर

खैरो

खैरो

खैरो

नातेदार मर्ने गरेको
नानी बच्ची [bacci]
नानीसाई खुट्टामा बेसाउने काम पाथ्नु [
नाप
नापक पापक (mapak)
नाप्ने माँझी [
नार्भि
नाम
नाम
नाम उल्लेख नभएको अनामिक
नाम पहाचनी
नाम
नामाकुल
नामी
नामी
नामी धोबाडी
नायक
नायिका
नराम्रो हुनु
नाराज हुनु
नारी
नारीको मासिक स्राव
नालिश
नालिश गर्नु नालिश करब
नासिक
नाश
नाश विनास (vidh
निअपाचक
निजी व्यक्तिगत [vyak
निजी स्वकीय [svakiya
निथर्नु घुमा देब [ghumā dēb]
निधारमा हात्नु निन्म मानब [nimd māgab]
निधारमा औंलाराख [
निधारमा औंलाही मारब [
निद्रा
निद्रा
निद्रा

नीरस आत्मिक: prosaic
नुन लिसाक: [n. chalk
नुनिलो मुन: [n. ... munagur
नुहाउनु स्नान गर्नु: [snan garnu,
नुहाएको स्नात: snat]
नुहाने कोठा स्नान गर्ने: snan garne kotha]
नेटवर्क सञ्जाल: [sanjal]
नेतृत्व अगुवा: aguwa
नेता अगुवा: aguwa
नेता कर्णधार: karnadhar
नेता अगुवा: aguwa
नेपालको सीमापारि बसे मानिस सरहदिया: sarhadiyā]
नेपालमा एउटा आयातक बंश: [n. ...
नेपालसँग सम्बन्धित नेपालीय: nepālīya
नेपाली कविता: [n. ...
नेपे नकपिरा: nakapirā
नैराश्य कुण्ठा: kunṭhā
नैसर्गिक ईश्वरिय: īśvariya,
नोकर परिचर: paricar]
नोक्सान अगुल: agul
नोक्सान हुनु: harnu]
नोक्सान हानि: [han
नोक्सानि बर्बाद: barabad
नौकर चाकर: (cākar,
नौकालक नाव्य: nāvya]
नौजवान युवा: (yuvā]
नौशोषण नवशोषण: navaśoṣan
न्यारि घुमो सप्तपेरु: saptaperu]
न्याय [n. ...
न्याय गर्नु इन्साफ गर्नु: insāph garnu]
न्यायकालागि गुहार्नु सोहराएर: (sōharā...
न्यायाधीश जज: [j...
न्यायालय इजलास: ...jalās
न्यायालय उपस्थित हुने पुर्वी सम्मन: samman
न्यून हुनु कमज: ,kamaj

प

पक्कि [n. ... पैंठ: paiṭh ...
पंक्चर: [n. ...
पइँचो: [n. ...
पृथक: [n. ... pṛthak
पृथकता: [n. ... pṛthakatā
पृथक्: [n. ... pṛthak
पृथ्वी: [n. ... पृथ्वी
पुनरक्षक अंगोभ्यंकर: ghoṣhnāsak
पतञ्जेब: [n. ...
पकाउनु तरकार: tarkā...
पकाउनु भात्यय: [n. ... bhāt pakāune
पकाउन तरकार: tarkāri
पकाउनु [n. ... pakā...
पकाएको भात: bhāt
पकाएको खाना भात खाजा: bhāt khājā
पकौडा: [n. ...
पखेरा कलई: kalaī
पखेरा: [n. ... pakhā...
पक्का पहन: kuchā
पक्का [n. ...
पक्षघात पक्षा: [n. ...
पक्षाघात लकवा: lakwā
पक्षानुग्रह कृपावाद: kṛpāvād
पक्षाघात झ्याउ: jhyāu
पखाला सफा गर्नु: [n. ... sāph garnu
पखाला सफा गर्नु: [n. ... sāph garnu
पखाला हुनु: [n. ... lāgnu
पखालाबार चिकित्सा: [n. ... chikitsā
पगरि: [n. ... pagri
पगरुमु: [n. ... [n. ... pagrnu
पखाल्नु पगरु: [n. ... pagrnu, [n. ... pag...
पहेरा दिनुपर्ने: [n. ...

पहेरा बसाउनु: [n. ...
पहरा: [n. ... [n. ...
पहेरा: [n. ...
पहेरा: [n. ...
पहेरा: [n. ...
पहरि पर्नु: [n. ...
पहरेदार: [n. ...
पहरेदार: [n. ...
पहरि [n. ... pahari pahiri
पहिरि पर्नु: [n. ...
पहिरो [n. ... pahiro
पहिरो [n. ...
पहिलो [n. ...
पहिलेदेखि चल्दै आएको [n. ...
पहुँच: [n. ...
पहुँचयुक्त [n. ...
पहुँचवाला: [n. ...
पहेलो: [n. ...
पहेलो: [n. ...
पहेलो [n. ...
पहेँलो: [n. ...
पहेँलो: [n. ...
पहेँलो:

पारस्परिक विनिमय
पारि
पारि
पारिवारिक देवता
पारिवारिक मदस्य
पारि
पालकी
पालतु
पालतु जनावर
पालतु जनावर
पाला
पालकी
पालतु मदारी हुनु
पाश
पाश
पाशा
पाखा
पाहुना
पाहुना
प्रविधि
पिँडी
पिँध
पिँडु
पिँडी
पिँडु
पिँडुनु
पिँडुवा
पिँडेसिँ
पिँडा चढाउने बेला
पिँडा
पिँडा
पिँडेदान
पिँडेदानका
पिँडेदानका
पिँड
पिँडकार

पेरु
केरु
पेवा
पेवा
पेडक
पेडकी
पेवुकला
पेवा
पेवा
पेवाक
पेवा खाको
पेवार
पेवा
पेवा बचाउन कम गरिनु
पाका
पाका हुने परिस्थिति
पाकु को पारिदिन आलो छाडे
पाकुर्दोचमा राखिएको जनकहरुको खम्बा
पाल्याउनु
पाखाउनु
पात्र
पात्र
पाली बुझुरा
पाली बुझुरा
पाली
पाली
पाली

प्रतिकूल [illegible]
प्रतिकृति [illegible]
प्रतिक्रिया गर्नु [illegible]
प्रतिछाया [illegible]
प्रतिज्ञा [illegible]
प्रतिज्ञा [illegible]
प्रतिज्ञा [illegible]
प्रतिज्ञा [illegible]
प्रतिज्ञित [illegible]
प्रतिज्ञा पाश [yaś]
प्रतिज्ञा गुमाउनु [illegible]
प्रतिज्ञा गुमाउनु [illegible]
प्रतिज्ञा पुस्तु [illegible]
प्रतिज्ञापत्र [illegible]
प्रतिज्ञा [illegible]
प्रतिज्ञित [illegible]
प्रतिज्ञित [illegible]
प्रमाणसहित लगाम [illegible]
प्रमाणित [illegible]
प्रवेश [illegible]
प्रवेश गर्नु घुसाउ [ghusāu]
प्रवेश गर्नु ढुकाउ [ḍhukāu]
प्रवेश गर्नु [illegible]
प्रशस्ताका भिसा [bhisā]
प्रशंसनीय श्लाघ्य [ślāghya]
प्रशंसनीय कार्य कमाल [kamāl]
प्रशंसा [illegible]
प्रशंसा [illegible]
प्रशंसा गुण-वर्णन [guṇa-varṇan]
प्रशंसा बडाइ [baṛāī]
प्रशंसा श्लाघा [ślāghā]
प्रशंसा स्तुति [stuti] प्रशंसा [illegible]
प्रशंसा बाह्-बाही [bāha-bāhī]
प्रशंसा गर्नु [illegible]
प्रशंसाको अभिव्यक्ति [illegible]
प्रशिक्षण तालिम [tālim]
प्रश्न [illegible]
प्रश्न [illegible]

प्रश्न [illegible]
प्रश्न दोहोऱ्याउनु [illegible]
प्रश्न पार्नु [illegible]
प्रसाद [illegible]
प्रसाद [illegible]
प्रसादन [illegible]
प्रसन्न [illegible]
प्रसन्न [illegible]
प्रसन्न पार्नु [illegible]
प्रसन्न रहनु [illegible]
प्रसन्न हुनु [illegible]
प्रसन्नचित्त [illegible]
प्रसन्नचित्त [illegible]
प्रसन्नता [illegible]
प्रसन्नमुख [illegible]
प्रसाधक [illegible]
प्रसिद्ध [illegible]
प्रसिद्ध [illegible]
प्रसिद्ध [illegible]
प्रसिद्ध यशस्वी [yaśasvī]
प्रसिद्ध यसी [yasī]
प्रसिद्ध हुनु [illegible]
प्रसिद्ध हुनु कसाउ [kasāũch]
प्रसूति जन्मसम्बन्धी [janmasambandhī]
प्रसूति सूतिका [sūtikā]
प्रसूतिपछि एघारौं महिना [illegible]
प्रस्थान [illegible]
प्रस्थान हुनु विदा हुनाउ [vidā hunāũch]
प्रहरी चौकी चौकी [caukī]
प्रहरी चौकी थाना [thānā]
प्रहरी महानिरीक्षक [illegible]
प्रहरी सार्जेन्ट [sārjeṇṭ]
प्राङ्गण आङ्गन [āṅgan]
प्राङ्गण आङ्गन [āṅgan]
प्राचीन र अपरिचित हुनाले चित्ताकर्षक [illegible]

प्राचुर्य [illegible]
प्राणघातक [illegible]
प्राप्त [illegible]
प्राप्त [illegible]
प्राप्त [illegible]
प्राप्त [illegible]
प्राप्त [illegible]
प्राप्त [illegible]
प्राप्तव्य [illegible]
प्राप्तव्य [illegible]
प्राप्तव्य [illegible]
प्राप्तव्य [illegible]
प्रार्थना [illegible]
प्रार्थना [illegible]
प्रार्थना (पत्र) [illegible]
प्रार्थी [illegible]
प्रावाद [illegible]
प्रिन्टि [illegible]
प्रेम दिवस [illegible]
प्रेमिका [illegible]
[illegible]
प्रश्न [illegible]
प्रोत्साहन [illegible]
[illegible]
प्रोत्साहन गर्नु [illegible]
[illegible]
प्रौढ हुनु [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

الفهرس العام ٤٠٢

बडी मोटो
बडी सादिसको
बडी साहसी
बडी स्वाभिमा
बडेघडे गरी भन्नु
बढुवा
बढ्दो क्रम
बन्नु
बनाउन नसकिने
बनाउनु
बनी राखे
बनेको
बनेर निस्क
बदक्खाई
बदनाम गर्नु
बदनियती
बदमासी
बदर
बदला
बदल्न
बदलिन
बदलेको
बदाउनु
बदाबदी
बदाबद
बदु गर्नु
बन्दगाई
बन्दी
बन्दोबस्त
बन्धक
बन्धन
बन्धा
बपौती
बफादार
बमाजिम
बराबर
बेराबार
बराबिनु
बरी गर्नु
बरु
बर्खी
बर्खिस
बर्दास्त गर्नु
बर्बाद
बबाद
बबाद हुनु
बबाद हुनु
बयानमा
बल
बलपूर्वक
बलवर्धक
बलवान
बलवान
बलिगाबिना
बलिदान
बसेका

बसाई-सराई स्थानान्तर (sthānāntar)
बसाउनु बैठाउन (baiṭhāunu)
बाहसवा बैसाख (basāī)
बस्तु बाह्य संसार (bastugat)
बस्ने कोठा
बस्ने घरै
बस्ने ठाउँ
बस्नु
बहकाउ
बहुदै गरेको
बहुलाउनु
बहुदो
बहुला
बहुलाउनु
बहुँदै गर्नु
बहाना
बहाना
बहाना
बहादुरी
बहुला मानसिक पक्षघात (pagāt)
बहुलाउनु मनकब (manakab)
बहुलापन पागलपनी (pāgalpanī)
बाँकस-खाँचल (bānkā-khōcal), भेष (bhēs)
बाँझो जिमी जोखना (jhāṅgī)
बाँधु बाँध (bāṅdh)
बाँदु बकस गराउन (bakśis lagāunu), भाग बन्द (bhāg karnu), विभाजित बनाउ (vibhājit karnu)
बाँस बगर (bāsar)
बाँसिने बाँसुरी पखुवा (pakuwā)
बाँस टोपी भिट्टा (chuṭṭā)
बाँसको कलिलो टुप्पो
बाँसको छोपमैला
बाँसको टुप्पो
बाँसको टोकरि
बाँसको पंखा बेन
बाँसको मठा
बाक्ले दादा (dāgā)
बाक्ले
आक्ले
बाट
बाटा
बाटुलो
बाटुलोपन
बाटो (bāṭo) dagur डगुर dagaṛu पैदल pēdal, रास्ता rāstā रास्ता rāstā सडक saṛak
बाटो छर्ने बलाचा balakhāraṇā
बाटो देखाउनु
बाटो लाग्ने पथिक pathik
बाह्रौं
बाह्रौं घडी
बाह्रौं बत्ती
बाह्रौं
बाह्रौंदेखि बेस
बास बस्नु
बासी
बासी
बाहक बजनि
बाहक कादम्बिनी (kādambinī)
बाहक चर्बीयु मेद गर्भ (medo garbha)
बाहक जातको
बाहक साधु
बाहकको टुक्रा पेचक
बाहकको बिचली
बाहकाही साम्राज्य

बाहर [illegible] [bāhira]
बाहिर हाल्नु [illegible]
बाहेक पुऱ्याउनु [illegible] [bāhēka puryāunu]
बाहु [illegible] [bāhu]
बाह्य [illegible]
बाह्य गर्नु [illegible]
बाह्र [illegible]
बाह्री [illegible]
बाह्री बस्तु घसकन [casakab]
बाह्री लाग्नु [illegible]
बाह्रा भय [kaya], खाँट [chāṭi], बमन [baman]
बाह्रा हुनु पुँहु चलब [muṇḍa calab]
बाह्रा हुने महसुस गर्नु मन [illegible] [man
paraparaeb] [illegible]
[illegible]
बाह्रुष कलेजन [kanajiab]
बाह्रे आफ [bhāṛhi]
बाबु [illegible]
बाधाँ बगर [barra]
बार घर [ghara]
बार झाड [jhāṭa]
बारबार अक्सर [aksar]
बारुलो [illegible]
बाल [illegible]
बाल कथा [illegible]
बाल कार्टुन [illegible]
बालक [illegible]
बालकको पहिलो मुण्डन गरिने व्रत [illegible]
बालबालिका [illegible]
बालबालिका [illegible]
बालुवा [illegible]
बाह्मणवादी [illegible]
बाह्यो [illegible]
बाह्रो सिस [sisa]
बास्टि डोम [ḍoṃ]

बास्नु [illegible]
बास्नु [illegible]
बास्नु [illegible]
बास्नु [illegible]
बाह्यकाम [illegible]
बाह्य क्रिया [illegible]
बास स्थान [illegible]
बासी हुनु [illegible]
बासी हुनु [illegible]
बासुन [illegible]
बाहिर [illegible]
बाहिर मएको खोट खोजी [illegible]
बाहिरको [illegible]
बाहुँ [illegible]
बाहु [illegible]
बिँडस्नु [illegible]
बिआह [illegible] [biā]
बिउ बिजा [bīā]
बिउ छर्ने काम [illegible]
बिउबाट उम्रेको सानो बिरुवा [illegible]
बिकृति [illegible]
बिगार्नु [illegible]
बिजेको मङ्गल [bhartbal]
बिजेको सडल [saral]
बिझ [illegible]
बिच [illegible]
बिछ्यौनामा खुट्टा राख्ने ठाउँ [illegible]
बिछौना [illegible]
बिजुली [illegible]
बिजुली [illegible]
बिझ्नु [illegible]
बिट्नु [illegible]
बिथोल्ने [illegible]
बिदा गर्नु [illegible]
बिदा हुनु [illegible]
बिद्युत [illegible]
बिन्ति [illegible]

बिना कामको बक-बक बिरुवा [illegible]
बिना कुनै बाधक [illegible]
बिना भाषाको [illegible]
बिना रोकटोक बोल्नु [illegible]
बिना सहित [illegible]
बिन्ति [illegible]
बिन्दिया [illegible]
बिफर [illegible]
बिमुह [illegible]
बिमुह हुनु [illegible]
बियरनु [illegible]
बियरन [illegible]
बियर्नी [illegible]
बियर्नी [illegible]
बियर्नी हुनु [illegible] [biranī pāṛab]
बियर्नी बियर्नी [biuṛī], बियाह [biuṛī], बियर्नी [biuṛī]
बिरुवा नाश गर्ने कीडा [illegible]
बिरुवाको जरा [illegible]
बिरुद्ध [illegible]
बिरुद्ध [illegible] [birudha]
बिरोध [illegible] [mitabtar]
बिरोध गर्नु [illegible] [birōdha karnu]
[illegible]
[illegible]
[illegible

बेइमान
बेकार
बेकार बालुको ढेर
बेकारी
बेगर को bell
बेग्ला बेग्लै पृथक् पृथक्
बेचैन हुनु
बेचैनी
बेच्नु
बेजोड
बेठाउनु
बेडौको
बेलायती
बेसी
बेहुलका
बेहुलाका
बेहुलाको
बेहुलाको घर्ता
बैठक बैसाङ्ग
बैठक बोलाउनु
बैलगाडाको एक प्रकारको
बैलगाडामा ओसिने काठ
बैसाख गुठी
बैशाखमा हुने बेसकर
बोका जस्तो

बोकाको झैं आवाज दिने
बोङ्गु
बोझ
बोटबिरुवा
बोरा
बोरा
बोरा
बोराउनु
बोसो फुट्नु
बोल्न मुस्किल हुनु
बोल्ला ठीठ
बोल्लामा सजायमा
बोल्लामा संयमित हुनु

बोल्नु
बोसो जस्तै
बोसो
बौरिनु
बौलाहा
भ्रम
भ्रष्टाचार
भ्यागुरुसी
भ्यागुरो
भ्योमा

भ

भँडार
भँडारी
भकभकाउनु
भकभकाउने आगोमा
भकुण्डो फुटबल
भक्कि
भगवान्

भण्डारमा वा
भद्रगोल
भन
भन्दा
भन्नको
भन्नु
भन्नु
भन्नु

भासिनु [illegible] भसभस bhasabhas भसाभस bhasābhas भसेर bhaserā भसेर bhasyāu भोसेर bhosyāu
भिक्षा भीख bhikshā
भिखारी भीखमंगा bhikhamāgā,
भिङ्गु भैसेब bhaṅgaro
भिजाउनु भिजाउनमा bhijāunu
भिजेको गीलमा bhijeko [illegible] भिङ्गा bhiṅgā भोटे bhoṭe भ्वाल bhwāl, भ्वाल्पथ bhwālpath
भिजेलु भिजेब bhijelu
भिट्ट भेट्ने bhetne bhet
भिड्नु भाइब bhiḍnu
भिण्डी रामतोरी bhiṇḍi rāmtori
भित्तरी अन्तरवासी bhitarī
भित्तरी अन्तरमन bhitrī
भित्ता देवाल bhittā
भित्ते पात्रो क्यालेन्डर bhitte
भित्तेघडी देवार घडी bhittegharī
भित्तेपात्रो क्यालेन्डर bhittepātro
भित्र अन्दर bhitra
भित्र मे bhitrā
भित्र अवस्थित अन्तस्थ bhitrasth
भित्र भागु भाइब bhitrā
भिरि तरका bhiri
भिरी झुण्ड bhirī
भिराजु बहुनेर bhirāju
भिरावट विभाद bhirāwat
भिराको ढुक्काइ bhirāko [illegible] भीर bhīr, ढुक्काइ dhukāi
भीड भिडका bhīḍ
भीड दुःख bhīḍ,
भीतरी खुल भित्तिका bhītrī

भीषण ज्वार bhīṣaṇ
भुँडी पेट bhuṇḍī
भुइचालो भकम्प bhuichālo
भुंगो अङ्गार bhungo
भुकाम गर्नु भोक bhukāmā
भुजा bhujā
भुजाको भिरोइ bhujāko
भुटेको ढुक्काइ bhuṭeko
भुटनु bhuṭnu
भुइकुने पै bhuikune
भुत्ते bhute
भुत्ते बत्ति भुत्ते bhutte
भुत्ते ब्याज bhutte
भुल्की bhulkī
भुल्या bhulyā
भुल्ला बढाउनु bhullā
भुरा bhurā
भुस्नु बिस्तर bhusnu
भेना बहिन bhenā
भेना bhenā
भेसा हुनु bhesā
भेष वेश bhesh
भैंसि bhaisi
भैंसि bhaisi
भैंसि चढाउने मान्छे bhaisi
भैंसिको मासु bhaiṃsiko
भैंसी ब्याए पछि दिइने खिर भोजन bhaiṃsī
भोक bhok
भोक हड्डताल bhokahaḍtāl
भोकाएको bhokāeko
भोकाएको भस्मल bhokāeko
भोको मनु bhoko
भोका भुकाएल bhokhārī
भोको bhoko
भोको हुनु bhoko
भोगी विषयासक्त bhogī

भोज bhoj
भोंदा bhondā,
भोबाट पहपति bhobhāṭ
भोजनालय bhojanālaya
भोजनीय खाद्य bhojanīya
भोजभतेर bhojbhater
भोजभात आमन्त्रित व्यक्ति bhojbhāt
भोटो bhoṭo
भोर्ले bhorle
भोलि bholi
भ्यागुता bhyāgutā
भ्याङ्ग्रो bhyāṅgro
भ्याङ्ग्रो केवरा bhyāṅgre
भ्रमण bhramaṇ
भ्रमर भमरा bhamarā, भ्रमर bhramar
भ्रमित bhramit
भ्रमित हुनु bhramit
भ्रष्ट भान्छे bhraṣṭa
भ्रष्टाचार bhraṣṭāchār
भ्रष्ट बनाउनु bhraṣṭ
भ्रुण bhruṇ

म

मकवर bhakbar
मकैको bhakaiko
मकैको खोस्रेला bhakaiko
मकैको जुँगा bhakaiko
मकैघाँटी bhakaighāṭī
मकाउ bhakāu
मकाले bhakāle
मकोइ bhakoi
मकडजुरी bhakjuri
मकाक bhakāk [illegible] मकाक
[illegible] मकाक
मकाक उडाउनु bhakāk
मकाक उडाउनु bhakāk
मकाक बर्नु bhakāk [illegible] bhakhā
[illegible]
मकै तेल bhakaitel
मठ bhaṭṭar
मतभेद bhatbhed
मतलब bhalab
मतलब bhalab
मतिमुन्द्य bhatimundhyo
मत्थर bhatthar
मत्थर bhatthar
मथनी bhathanī
मथाइ bhathāi
मथ्नु bhathnu
मदद bhadad
मदद गर्नु bhadad
मददका लागि आह्वान bhadadko
मदतका लागि कराउनु bhadadko
मदतका लागि कराउनु bhadadko
मदन गर्नु bhadan,
मदुत bhadut
मदुत गर्नु bhadut

मधुरप्रिय kalhupriya
मधेस तराई [tarāī]
मध्य
मध्य पीठो मध्य जोड [madhya jōḍ]
मध्यगामी केन्द्राभिसारी [kēndrābhisārī]
मध्यरात्रि
मध्यवर्ती बिचला [bicalā]
मध्यस्थकर्ता घटक [ghaṭak]
मध्यान्ह दुपहर [dupahar]
मध्यान्ह दुप
मन
मन मोन [mōn]
मन पसन्नतु पसाद करब [pasanu karab]
मन भरि सपुछ [sapūch]
मन मतलबता कुलु मन पौंछाएब
मनाङ्ग केसमिस [kēsmis]
मनाङ्गल्ल मनाङ्गल्ल [manāṅgalla]
मनाङ्ग
मनन मनन
मनन गर्नु गुनब [gunab]
मनमा दुख लागु मनमे चोट लागब [manamā cōṭ lagab]
मनमौज लहडबाजी [laharabāji]
मनोरञ्जन कर्मि
मनोरञ्जन गपाचराका [gapacharākā]
मनोरञ्जनका लागि किशुन खेर्ने छहर-महर [chahar-mahar]
मनोरथ अभिलाषा [abhilāṣā]
मनोव्यथा आधि [ādhi]
मन्जुरी स्वीकृति [svīkṛti]
मन्त्री मन्त्रीर [mantrī]
मन्द हुवा समीर [samīr]
मफलर गलबन्दी [galabandī], गुलबन्द [gulabanda]
ममता ममता [mamatā]
मलब प्रेम [prēm]
मरणासन्न हुनु फक-फक करब [phaka-phak karab]
मरमत मर्हती [bharhāī]
मरुस्थल हुने पठार
मरेको मुसा [musā]
मर्किनु
मर्नु मरब [marab]
मल
मल
मलत्याग गर्नु
मलत्याग गर्ने इच्छा
मलत्याग गर्ने ईच्छा हुनु
मलत्याग गर्ने घरीको साङ्ग मर्नु
मलद्वार
मलम मलहम [malahama]
मसाँई
मसाली
मल्लु मदन
मल्लु
मल्लाह
मल्लाह बस्ती
मल्लाहको मनोहरात्मक रूप गोंदिला [gōndilā]
मसलन्द लेखन सामग्री [lēkhan sāmagrī]
मसलन्दार
मसला इत्तर [itar]
मसाल जैक [jīrak]
मसालाको बासना
मसालाबार चाला
मसिनो
मसिनो
मसुरी
मस्तिष्क सिर्दा
मस्तिष्क
मस्तु गुदम
महीनो
मह
महत्वपूर्ण

महल्लाहेन ठाम
महल मोहक [mōhak]
महसूस हुन
महाउख फिलमाल [philmāl]
महारानी
महाराज
महासेनानी
महिमा
महिना
महिना
महिना लगना [lagnā]
महिला पुरुषोंका पुरुष वेश्यावृत्ति
महिलाका लागि बनाइएको
महिने आयोजना
माँछाको जस्तोसुकै पोशाक
माँझीले समुद्रमा गाइने गीत
माउको रक्सी
माँझेल महादेव
माँछु बाचना करब
माँछा मारेको टुकडा
माँस
मासु
माइतीघर
माउ
माउ
माउ

माथि उचाल्ने जठा ...
माथि उठनु ...
माथि सिर ...
माथिको ...
माथिल्लो ...
माथिल्लो ...
माथिल्लो ...
माथेमा ...
माथुरी ...
माध्यम ...
माध्यमले ...
मानव आतिकै ...
मानवरहित विमान ...
मानवशास्त्र ...
मानसिक ...
मानसिक पीडा ...
मानसिक स्थिति ...
मानिस ...
मानिस ...
मानुषी ...
मानौं ...
मानौं ...
मापनु ...
मापन ...
मापन ...
मापन ...
मापन ...
मान्य ...
मान्यता ...
माफ गर्नु ...
मापा गर्नु ...
माया ...
मायालु ...
मारपीट ...
मारमार ...
मारमार ...
माकनी ...

मार्ग ...
मार्गदर्शक ...
मार्ग ...
मार्नु ...
मार्पनाम ...
मालदह ...
मालपोत ...
मालेत ...
मालिक ...
मालिक ...
मालिस ...
मालिस गर्नु ...
मास ...
मासिक ...
माहुतकारि ...
माहुती ...
मिच्नु ...
मिठाई ...
मिठो ...
मितव्ययी ...
मिति ...
मिति ...
मितिमा ...
मितिनी ...
मित्र ...
मित्र ...
मित्र बनाउनु ...
मित्रका काका ...
मित्रकी आमा ...
मित्रकी काकी ...
मिथकको ...
मिथमेध ...
मिथिलाञ्चल ...
मिथिलामा ...
मिथ्या समाचार ...

मिल्नु ...
मिर्मिरे ...
मिर्मिरे बिहानीमा ...
मिश्रण ...
मिश्रण ...
मिश्रित ...
मिसमिसे ...
मिसाउनु ...
मिसाएर ...
मिसाएर ...
मिसाएर ...
मिसाएर ...
मिसाएर ...
मिसाएर ...
मिसाएर ...
मुकदमा ...
मुकाबला ...
मुकाबिला ...
मुठ्ठी ...
मुख ...
मुख ...
एक मुर्ख ...
मुर्खको ...
मुर्खता ...
मुख हेर्ने उपहार ...
मुख हात धुने कार्य, ...
मुखमन्त्र ...
मुखले ...
मुखे ...
मुखे ...
मुखे

मेघ
मेघ गर्जन् [megha garjana]
मेरुदण्ड
मेरुका जनावरको कमलो कुठ्याउनु [merukā janāvarako kamalo kuṭhyāunu]
मेरो
मेल [melā]
मेल ऐक्य [mela aikya]
मेल [melā]
मेल सामञ्जस्य [melā sāmañjasya]
मेल
मेल धातु पटक [pāṭak]
मेलमिलाप
मैथिल ब्राह्मको एउटा संस्कार मटकोर [maṭakor]
मैथिल ब्राह्मको एउटा संस्कार
मैथुन
मैथुनिक
मैदान
मैन
मैनबत्ति
मैना
मोक्ष अवस्था [apavarga]
मोक्ष
मोक्षक
मोज
मोटर साइकल [motarsāikal]
मोटो [gadagadi]
मोटो
मोटो आवर [mōṭo āvāja]
मोटो बाख मोट केश [mōṭ kēś]
मोटो लट्टी
मोटो-पाटो
मोटोपन
मोटो बाख्रा भएको
मोलिब्डिनम [molibḍinama]
मोलार
मोलाम्ब [mōlāmba]
मोल तोल [mōlatōla]

मोल-मोलाइ
मोडक
मोही
मोहि
मोहित
मोहित पार्नु [mōhita pārnu]
मौका पाना [pāunā]
मौखिक
मौका पैमाना [pramāṇa]
मौखिक
मौसिकार नभएको एकनास [ākāśa]
मौसम
म्यान खोल [khōl]
म्याद
म्याद धातु

य

यंत्र
यकृत
यज्ञ नगराईंदा चढाउने घ्यू
यता
यता
यता
यता
यता
यताउति [ētāūtī]
यताको
यति
यति
यतिबेला
यही
यहुदी

यज्ञ-कुण्ड
यथार्थ
यथार्थता
यथार्थमा
यथार्थवाद
यथेष्ट
यन्त्र
यन्त्र
यन्त्र

रेकर्ड गर्नु [rekard]
रेकर्डिङ
रेखदेख काम
रेखा
रेखा
रेखा
रोकी
रोकी
रोजाइ
रोजाइ हुनु [pasand]
रोटी
रोटी

ल

लखेदनु खेदनुपर्ने [khed]
लखेदनु खेदनुपर्ने [khed]
लगन
लगभग
लगभग [garib]
लगभग प्राय: [prāya]
लगभग
लगाउनु [pakau]
लगाउने र बाँड्ने सुगा परिस्रम आदमी [pahuna]
लगानी
लगातार
लगातार
लगातार
लगातार वर्षा झरी [jhari]
लगातार हेरी राख्ने
लगातार हेर्ने टुक्र-टुक्र [tukura-tuku]
लगानमा
लगु दर्तावाला [datta]
लघु
लघुचित्र सूक्ष्माकार [sūkṣmākā]
लङ्गडा
लङ्गडा नङ्ग्रा [nēṅga]
लङ्गडाउनु [nēṅgurāu]
लङ्गडी नङ्ग्री [nēṅgri]

लट्ठी
लट्ठी भएर हिंड्नु
लर्खोलाएर
लर्खा
लर्खा हुनु
लर्खाउनु
लर्खिने
लर्खिन हुनु
लर्खिन हुनु
लर्खिने
लर्खिन हुनु
लटेको
लट्टीले पिट्नु
लठ्ठक्क
लठ्ठी
लठ्ठेबाट
लठ्ठेले
लठ्ठी
लडाइ
लड्डाकु
लडाउनु
लडाउनु
लडाउनु
लड्न तयार हुनु
लड्नु
लड्नु
लड्नु
लड्नु
लड्नु
लड्नु
लडाउनु
लडाउनु
लम्पट
लम्पट
लम्पसार
लम्बाइ नाप्ने एक इकाइ हात
लम्बाई
लम्बाउनु
लम्बर

लगाउ
लहर
लहर
लहर
लहरे
लाख
लाछ
लाछ को लागि
लाछु
लाछु
लाछु
लाछुन
लाछुन
लाछुन

सुगा लगाउनु [illegible]
सुगा लगाउनु [illegible]
सुगाको किनारा [illegible]
सुगाफाटा सलाकपट्टी (sukapaṭṭā)
सुक्नु शिनक (chinab)
सुटेरा डाकू (dāk
सुटेरा डाकू (dāku)
सुट्नु नरपब (narapub)
सुडकार [illegible]
सुढुक गर्नु [illegible]
सुढुक गुढकन (guḍkuṇ)
सुढो प्रयास गर्नु [illegible]
सुतें मानिस [illegible]
से [illegible]
सेखक [illegible]
सेखक [illegible]
सेखक [illegible]
सेखपढ [illegible]
सेखा [illegible]
सेखाई आरंभ गर्नु [illegible]
सेटनु [illegible]
सेपाई [illegible]
सेपु [illegible]
सेप्रे कार्य आलेप (ālēp)
सोकथा कथा-पिहानी (kathā-pihānī)
सोकतन्त्र जनतन्त्र (janatantr)
सोकतन्त्र प्रजातन्त्र (prajātantr)
सोकप्रिय अनप्रिय (anapriya)
सोकहत्या अरिनहत्या (arihatyā)
सोकाचार कुलाचार (kulācār)
सोप्रे घरबास (gharabās)
सोप्रे घरबासी (gharabāsī)
सोप्रे सएँ (saĕṁ)
सोप्रे सार्इं (saĕṁ)
सोप्रे सार्यै (sāyā)
सोप्रे मानिस सर्प (mard)

जोपे मान्छेले लगाउने छोटो बालको चोट सफारी हमी
[illegible]
सोपेको भाईको स्वास्नी देवरानी (dēōrānī)
सोपोट गर्नु [illegible]
सोपि मालकी (pālkī)
सोभा बैसन (bēsan)
सोफा [illegible]
सोहर्नु सोभा (pōṛā)
सोभो देखा (thēṛā)
स्याहुने [illegible]
स्याहुन लगाउनु [illegible]
स्यालन् [illegible]
स्यासस्वास गरिन पेम्ट [illegible]

ह

वंशवृक्ष [illegible]
वंशानुगत [illegible]
वंशावली [illegible]
वजन [illegible]
वजनको मानक [illegible]

–वटा [illegible]
वटुवा [illegible]
वनन घर [illegible]
विदेशी परराष्ट्र (pararāṣṭr[illegible]
[illegible]
विजाकी देवी [illegible]
विजाको अभाव [illegible]
विजार्थी [illegible]
विजार्थी [illegible]
विजालय [illegible]
विजुल [illegible]
विजुलीय इलेक्ट्रोनिक [illegible]
विज्ञान् [illegible]
विदेश काट [kāṭ
विधर्मी भिन्न हुने [illegible]
विधवा [illegible]
विधवा [illegible]

विधि [illegible]
विनय अनुरोध [illegible]
विनय भवन [illegible]
विनय भवन [illegible]
विनयपोशाक [illegible]
विनियम [illegible]
[illegible]
विनियम [illegible]
विनियम [illegible]
[illegible]
[illegible]
[

विस्तार हुनु
विस्तारित
विस्तारै थालु
विस्तारै हिंड्नु
वेदनाद्योतक ध्वनि
व्यभिचारिणी
व्यय
व्यर्थ कुरा
व्यर्थ गएको
व्यर्थ शक
व्यर्थमा
व्यर्थ निष्फल
व्यवधान
व्यवसाय
व्यवस्था
व्यवस्था गरिएको खाना पकाउने सामान
व्यवस्था गर्नु
व्यवस्थापक
व्यवस्थापन
व्यवस्थित गर्नु
व्यवहार
व्यस्त
व्यस्त हुनु
व्याकुल
व्याकुल हुनु
व्याकुलता

व्यापक
व्यापारी
व्याप्त
व्यायामशाला
व्यायाम
व्यायाम गर्नु
व्रत
व्रत बस्नु

श

शंखे किरा
शकरकन्द
शक्ति
शक्ति
शक्ति
शक्तिशाली
शङ्खे किरा
शतरंज
शतरञ्जका गोटि
शत्रुता
शपथ
शपथ लिनु
शपथपत्र
शब्द
शब्दलाग्दाको हाउँ
शराफ
शरबतखाना
शरीर
शरीर शोध गर्न
शरीर सम्बन्धी
शरीरको दुवै क्षेत्रको भाग

शुभ दिन बोल्नु
शुभ मुहूर्त भद्र
शुभ लग्न
शुभ वैवाहिक मुहूर्त साइत
शुभ संयोग
शुभ समय
शुक्रबार
शुक्रको
शुक्र
शून्य
शून्यकरण
शूर
शून्यवादि
शैव
शैव मन्दिर
शैवहरुको व
श्लोक
श्लोकनीय
श्लोक दिनु
श्लोकर
श्मशान
श्रृङ्ग भृङ्गी
श्रम
श्रमिक
श्रमिक वर्गका मानिस

थाप दिनु [illegible]
थीचपट [illegible]
थीचिनु [illegible]
थेप [illegible]
थ्रेसहोल्ड [illegible]
द्वेष [illegible]

स

सँगै [illegible]
सँधै जस्तो [illegible]
संकट काल [illegible]
संकलन सर्वाधिकार [illegible]
संकल्प दृढ्ता [illegible]
संका [illegible]
संकेतित [illegible]
संक्षेप [illegible]
संज्ञातीत [illegible]
संगीनका एक प्रकार [illegible]
संगीतज्ञ [illegible]
सगै [illegible]
संग्रहालय [illegible]
संचालक समिति [illegible]
संजीवनी [illegible]
संज्ञाहीन [illegible]
संतुष्ट [illegible]
संतुष्ट हुने काम पुण्य [illegible]
संभावित घटना होनी [illegible]
संयोग मैथुन [maithun]
संयुक्त प्रयास पारस्परिक सहयोग [pārasparik sahayōg]
संयुक्त विश्लेषण परिचर्चा [pariccā]
संयोग पर्यु पाना पाइन [pā.i pa(nb]
संयोजन गर्नु मिलापत्र [mi&Ycb]
संरक्षकत्व [rā.h]
संलग्न [illegible]
संसर्ग रहनु [illegible]
संवर्ग [illegible]

संविधान सभा [illegible]
संसार [illegible]
संस्कृत महाकाव्य [illegible]
सकारात्मक रीति रिवाज [illegible]
सकेत [illegible]
सकेनु [illegible]
सकेस्य [illegible]
सकेलाम्य [illegible]
सक्कर [illegible]
सक्कार [illegible]
सक्नु [illegible]
सक्रिय थाप नेसु [illegible]
सक्षाप [illegible]
सङ्कोचरहित [illegible]
सङ्कटपूर्ण अवस्था [illegible]
सङ्कटमा फैसु [illegible]
सङ्गी [illegible]
सङ्गी जाने सम्बन्ध सोजन [sanjan]
सङ्गत मिसाए [misāU]
सचन [illegible]
सचानु [illegible]
सचारीविद्या [illegible]
सजाय [illegible]
सजिलै [illegible]
सजिलो [illegible]
सजिलो [illegible]
सजीव [illegible]
सजीवन [illegible]
सजीव रहनु [illegible]
सजेसन [illegible]

सङ्गत [illegible]
सङ्गम [illegible]
सङ्गमा [illegible]
सङ्गर [illegible]
सङ्गको [illegible]
सङ्गत [illegible]
सङ्गै [illegible]
सङ्गै [illegible]
सङ्गीत [illegible]
सङ्गीतज्ञ [illegible]
सङ्गीतमय [illegible]
सङ्गीतिक [illegible]
सङ्गीतिक [illegible]
सङ्गीन [illegible]
सङ्गीनको [illegible]
सङ्गीनको [illegible]
**सङ्गीनको

समय बिताउनु [samay bitāunu]
समयसारिणी [samayasāriṇī]
समर्थ [samartha]
समर्थन सहयोग [samarthan sahayog]
समर्पण [samarpaṇ]
समर्पण गर्नु [samarpaṇ garnu]
समवयस्क [samavayaska] बराबर [barābar], सौजन्यिक [saujanyik]
समकक्षका साथी [samakakṣakā sāthī]
समास [samās]
समस्या फेरी [phēri], अवाज [bavāl], कन्ट-फन्ड [kanda-phanḍ], सवाल [sabāl]
समस्या उत्पन्न गर्नु बवाल खडा गर्नु [bavāl khaṛā karnu]
समस्याग्रस्त [samasyā-grasta] [samasyā-phansnu] phāsnu
समाउनु [samāunu]
समग्र [samagra]
समय [samay]
सम्पादन [sampādan]
सम्पूर्ण [sampūrṇa] अखिल [akhil], सगर [sagar]
सम्पूर्ण शक्ति लगाउनु [sampūrṇa śakti lagāunu] जिजान लगाउनु [jyān lagāunu]
सम्मेलन [sammēlan]
सम्बन्ध स्थापित गर्नु [sambandha sthāpit garnu] कुटमैती गर्नु [kuṭamaitī garnu]
सम्बन्ध [sambandha] रिस्तादारी [ris'tādārī], नाता [nātā], सम्पर्क [sampark]
सम्बन्ध विच्छेद [sambandha vichchhēd]
सम्बन्ध भएका मानिसहरू [sambandha bhaēkā mānisaharū] कुटुम्ब [kuṭumba]
सम्बन्ध स्थापना [sambandha sthāpanā] कुटमैती [kuṭamaitī]
सम्बन्धित व्यक्ति [sambandhit vyakti] समधी [samadhī]
सम्बन्धी [sambandhī] रिस्तादार [ris'tādār]
सम्भाव [sambhāv] समाद [samād]
सम्भाषण [sambhāṣaṇ] अभिभाषण [abhibhāṣaṇ]
सम्भोग [sambhōg] कामसम्बन्ध [kāmasambandha]
सम्भाविक आगमन [sambhāvik āgamana] अबाई [abāī]
सम्म [samma] तक [tak], धरि [dhari], पर्यन्त [paryanta], सार [sāra]
सम्मत [sammata] मन्जुर [manjura]
सम्मति [sammati] राय [rāya]
सम्मान [sammān] आदर [ādara]
सम्मिलित [sammilita] गाभिएको [gābhiēko]
सम्मेलन [sammēlan] अधिवेशन [adhivēśan]
सायंकाल [sāyaṅkāla]
सरकार [sarakāra] राज्य [rājya]
सरकार प्रमुख [sarakāra pramukha] प्रधानमन्त्री [pradhānamantrī]
सरकारी निजामती [sarakārī nijāmatī]
सरसी तोरी [tōrī]
सरस्वतीमाई चढाइएको चामल-सक्खर मिलाइएको प्रसाद [sarasvatīmāī chaḍhāiēkō chāmala-sakkhara milāiēkō prasāda] सनिश्चरा [saniscarā]
सरापु [sarāpu] श्राप [śrāpa]
सर्जन [sarjana] शल्यचिकित्सक [śalyachikitsaka]
सर्नु [sarnu] सर्दै [sardai] जानु [jānu]
सर्प [sarpa] नाग [nāga]
सर्वज्ञ [sarvajña] अन्तर्यामी [antaryāmī]
सर्वत्र [sarvatra] सगतैर [sagataira] सबतिर [sabatira]
सर्वथा [sarvathā] सर्वथा सर्वथा [sarvathā]
सर्वश्रेष्ठ [sarvaśrēṣṭha] मुर्धन्य [mūrdhanya]
सर्वोत्तम [sarvōttama] एक नम्बर [ēka nambara]
सल्लाह [salāha] सुझाव [sujhāva] परामर्श [parāmarśa]
सवारी [savārī] गाडी [gāḍī]
स-साना बालबालिका [sa-sānā bālabālikā] नन्हानन्हीं [nanhānanhīṁ]
सहन बरण्डा [sahana baraṇḍā]
सहनशिलता [sahanaśīlatā] सहनशक्ति [sahanaśakti]
सहभागी हुनु [sahabhāgī hunu] साझेदार हुनु [sājhēdāra hunu]
सहयात्रा हुनु बाह्न मिलब [sahayātrā hunu bāhna milaba]
सहमति [sahamati] सहमति [sahamati]
सहयोग हात्ले गर्नु [sahayōga hātale garnu] हात थुकेर [hāta thukēra]
सहयोगात्मक [sahayōgātmaka] सापेक्षिक [sāpēkṣika]
सहर [sahara] शहर [śahara]
सहरका [saharakā] शहरिया [śahariyā]

सहरमा [saharamā]
सहरबजार [saharabajāra]
सहरवासी [saharavāsī]
सहि गर्नु दस्खत गर्नु [dastakhat garnu]
साइकल [sāikala]
साइनबोर्ड [sāinabōrḍa]
साँझ [sāṁjha] गोधूलि [gōdhūli]
साँझको समय सायंकाल [sāyaṅkāl]
साँझबेलुका [sāṁjhabēlukā]
साँझैदेखि [sāṁjhaidēkhi]
साँझको खाना [sāṁjhakō khānā]
साँघुरो [sāṁghurō]
साथमा [sāthamā] सहयोगात्मक [sahayōgātmaka]
साधारण [sādhāraṇa] अदानी [adānī]
साधारण मन्दिम [sādhāraṇa mandhima] मध्यम [madhyama]
साधु [sādhu] सन्त [santa]
साधुवाद [sādhuvāda] धन्यवाद [dhanyavāda]
साना [sānā] सानो [sānō]
सानीको पति [sānīkō pati] सौता [sautā]
सापटी [sāpaṭī] ऋण [ṛṇa]
सापेक्षवस्तु मात्रा [sāpēkṣavastu mātrā] अनुपात [anupāta]
साबित [sābita]
साबुनको डल्ला [sābunakō ḍallā]
साम्प्रदायिक [sāmpradāyika] धार्मिक [dhārmika]
सामग्री [sāmagrī] [sāmagrī]
सामान [sāmāna] [sāmāna]
सामान राख्ने बाकसको आकारको [sāmāna rākhnē bākasakō ākārakō]
सामान्य [sāmānya] [sāmānya]
सामान्य कुरा [sāmānya kurā] [sāmānya kurā]
सामुदायिक [sāmudāyika] [sāmudāyika]
सामुदायिक भोजन [sāmudāyika bhōjana] [sāmudāyika bhōjana]
साम्यवादी [sāmyavādī] [sāmyavādī]
सार [sāra] [sāra]
सारस [sārasa] [sārasa]
सारहीन [sārahīna] [sārahīna]
सार्की [sārkī] [sārkī]
सार्वजनिक [sārvajanika] [sārvajanika]
सार्वभौम [sārvabhauma] [sārvabhauma]
साली [sālī] [sālī]
सालीको पति [sālīkō pati] [sālīkō pati]
सासुरो [sāsurō] [sāsurō]
साहचर्य [sāhacharya] [sāhacharya]
साहस [sāhasa] [sāhasa]
साहस गर्नु [sāhasa garnu] [sāhasa garnu]
साहुनि [sāhuni] [sāhuni]
साहुमि हुनु [sāhumi hunu] [sāhumi hunu]
साहुरी [sāhurī] [sāhurī]
साहुरी [sāhurī] [sāhurī]
साहुरी हिम्मतगर [sāhurī himmatagara] [sāhurī himmatagara]
साहित्यकार [sāhityakāra] [sāhityakāra]
साहिला [sāhilā] [sāhilā]
साहुँ बाकेको अनुरोधिक [sāhuṁ bākēkō anurōdhika] [sāhuṁ bākēkō anurōdhika]

साहीको बराबर असलाइ टाढाकोआफि साहिल्ल, सौचर सौचर [sāhīkō barābara asalāi ṭāḍhākōāphi sāhilla, saucara saucara]

सिँ–सु

सिँ–सु

सिँ–सु

स्वर
स्वरीय
स्वरीयता
स्वरीयकरण
स्वरीय भाषा
स्वरूप
स्वरूप गर्नु
स्वाहार गर्नु
स्वाहार्नु
स्वच्छ
स्वतन्त्रता
स्वयं
स्वयंसिद्ध
स्वरूप
स्वरौक्य
स्वर्ग
स्वर्गको आसन
स्वर्ण-मुद्रा
स्वस्थ
स्वस्थकर आकृति
स्वस्थता
स्वाँगी पैसा (chaiā)
स्वोल्नो नर्नु पोखिनायब (pbōphi'lyab)
स्वाद
स्वाद ग्रहण संस्कार (śaṁskār)
स्वाद भिनु चखाब (cakhab), चाखब (cākhab)
स्वास्थ्यरक्षित
स्वाहिनी

स्वाहिनी
स्वाहिन
स्वामी
स्वार्थी
स्वाम्य
स्वामि
स्वामीमानो
स्वीकृति
स्वीकृत
स्वीकृति
स्वीकृति
स्वीकार
स्वीकार गर्नु
स्वीकार्नु

ह

हँसाउने
हँसेया
हृदयका ध्वनि सुन्ने एस्ट्रो यन्त्र
हकदार
हजाम
हजार
हजुर आमा
हजुर आमाको आमा
हजुर बुबाको बुबा
हजुर सासू
हजुरआमा
हजुरआमा
हजुरआमा
हजुरबुबा डेरा
हजुरबुबा-हजुरआमा
हजुरबुबा
हजुरबुबा नाता (nātā)

हकदुवा
हजारौंको बीचमा
हजुरबा
हजुरबा
हजुरबा धोयु
हजुरबा
हजुरआमा
हजुरआमा
हजुरबा
हजुरबा
हजुरब

हराइ–हराज
हरकाहरकाज
हरकी
हरकोचाहिल्ल वस्तु कान
हरक
हरकी
हरकी
हरकी
हरकुलिजन बम
हरकु
हराई गर्नु
हराउनु
हराजिनी
हरा
हरा
हरा गर्नु
हरा पैजामा हत्तेको बेसाउन एक तरिका
हरामा तुलसी पात र गंगाको चिह्न लिएर सपथ खानु
हरी
हरियरि
हरियाए
हरियाए
हरियाल्ल
हरि
हरि गर्नु
हरा फलने कार्य
हराम फाल्नु
हराम फेर्नु
हरामखोरी गराउनु
हरामखाल्नु
हरामखोरी काम
हरायल कायम

हीरना
हीरा
हीरा
हीरा
हीरा
हीरा
हीरा
हीरा
हीरा
हीरा पत्थरले घुटमा हक्कर लागु
हिचकिचाउनु
हिजे
हिजे
हिजे
हिजे
हिजे
हिनामिना
हिन्दुस्तान
हिमा
हुइ
हुन
हुनाक पर
हुनाको पत्र
हाम्रो
हामीसँग रहनु
हामीसँग हुनु
हामी
मेरा
मेरो
हीरना

अङ्ग्रेजी-मैथिली शब्द-सूची

English-Maithili Glossary

A

abandoned परित्यक्त [parityakt]

abandoning परित्याग [parityag]

abandonment परित्याग [parityag], त्याग [tyag]

abase अपमान [apaman]

abe method एबे की विधि [abe kee vidhi]

abdomen पेट [pet]

abdominal breathing उदरीय श्वसन [udariya shvasan]

abdominal cavity उदर गुहा [udar guha]

abducent nerve अपकर्षक तंत्रिका [apakarshak tantrika]

abduction दूर ले जाना [door le jana]

abductor muscle अपकर्षी पेशी [apakarshi pesi]

aberrance अपभ्रंश [apabhransh]

aberration विपथन [vipathan]

abet उकसाना [uksana]

abhorrence अत्यंत घृणा [atyant ghrina]

abhorrent अत्यंत घृणास्पद [atyant ghrinaspad]

abide सहन करना [sahan karna]

ability योग्यता [yogyata], क्षमता [kshamata], कुशलता [kushalata], सामर्थ्य [samarthya]

ablaze प्रज्वलित [prajvalit]

able सक्षम [sakshama]

abnormal form असामान्य रूप [asamanya roop]

abnormality असामान्यता [asamanyata]

abnormality असामान्यता [asamanyata]

abode निवास [nivas]

abominable घृणित [ghrinit]

abominable अत्यंत घृणित [atyant ghrinit], अति घृणित [ati ghrinit]

abortion गर्भपात [garbhapat]

about लगभग [lagbhag]

above upper ऊपर [upar]

abrasion घर्षण [gharshan], खरोंच [kharonch], रगड़ [ragad]

abrasive घर्षक [gharshak], अपघर्षक [apgharshak], अपघर्षी [apgharshi]

abridged संक्षिप्त [sankshipt], संक्षेपित [sankshepit]

abridgement संक्षेपण [sankshepan], संक्षिप्तीकरण [sankshiptikaran], संक्षिप्तीकरण [sankshiptikaran]

abruptly अचानक [achanak], सहसा [sahasa], अकस्मात [akasmat]

abscess फोड़ा [phoda]

absence अनुपस्थिति [anupasthiti]

absent गैरहाजिर [gairhajir], अनुपस्थित [anupasthit], गैर हाजिर [gair hajir]

absent-minded, inattentive, careless अन्यमनस्क [anyamanask]

absolute position निरपेक्ष स्थिति [nirpeksh sthiti]

absolute निरपेक्ष [nirpeksh]

absorbed अवशोषित [avashoshit], समाप्त [samapt], लीन [lin]

absorbent अधिशोषी [adhishoshi], विशोषक [vishoshak], निष्कासक [nishkasak]

absorber अवशोषक [avashoshak], अवशोषी [avashoshi]

absorption अधिशोषण [adhishoshan], विलयन [vilayan], लीनता [linata]

abstention संयम [sanyam]

abstract art, अमूर्त कला [amurt kala]

abstract idealism अमूर्त आदर्शवाद [amurt adarshvad]

abstract noun भाववाचक संज्ञा [bhavvachak sangya]

abstract number अमूर्त संख्या [amurt sankhya]

abstract stimulus संप्रत्यक्ष उद्दीपक [sampratyaksh uddipak]

abstract अमूर्त [amurt], सार संक्षेप [sar sankshep]

abstraction अमूर्तकरण [amurtkaran]

absurdity बेतुकापन [betukapan]

abundance बहुलता [bahulata], प्रचुरता [prachurata]

abundant भरपूर [bharpur], बहुतायत [bahutayat]

abuse of authority अधिकार दुरुपयोग [adhikar durupyog]

abuse
abusive language
abusive term
academic council
academic institute
academic session
academic staff
academician
academism
academy
acceleration
acceptable to all
acceptable
accepted norms
accepted
acceptibility performance
acceptibility
access
accessible
accessory glands
accessory nerve
accidence
accident site
accident
accidental
accommodation

accompanied
accomplished
accomplishment
according to one's own interest
according to
accordingly
account
accountability
accountable
accountant
accounting
accounts
accredited news reporter
accredited representive
accretive element
acculturation
accumulated
accumulation
accusation
accused
accuser
accustomed to
acerbity
achievable
achieved
achievement
achohol
acid rain
acid test
acid

acoustic medium
acoustic
acoustic colouring
acoustic energy
acoustic image
acoustic nerve
acoustic record
acoustic signal
acoustic technique
acquaintance
acquainted
acquired by purchase
acquired by theft
acquiring knowledge by oneself
acquisition
special
acquisitive
acquisitiveness
acrylic
action
action colouring
action director
action goal
action of acid
action
activation
active chamber
active leadership
active member
active role
active
activism
activist
activities
activity oriented
action action verb
actual
actualization
acupressure
acupuncture
acute

act of covering
act of eating
act of playing
act of shielding or covering other's guilt or mistake
act or method of cutting
actant
acting as a guru
acting
action director
action goal
action of acid
action
activation
active chamber
active leadership
active member
active role
active
activism
activist
activities
activity oriented
action action verb
actual
actualization
acupressure
acupuncture
acute

active voice *n.* [grammar] a way of forming sentences in which the subject of the verb is the person or thing doing the action

ad *n.* [informal] an abbreviation for "advertisement"

ad hoc *adj.* [Latin] for a specific purpose only

adage *n.* [formal] a well-known saying that expresses a general truth

adam's apple *n.* [anatomy] the lump at the front of the throat

adaptability *n.* [noun] the ability to change to suit new conditions

adaptable *adj.* able to change to suit new conditions

adaptation *n.* [noun] the process of changing to suit new conditions

adapted *adj.* changed to suit new conditions

adapter *n.* [noun] a device for connecting different types of plugs

adaptive *adj.* able to change to suit new conditions

adaptive exercise *n.* [physical education] exercise designed for people with disabilities

adaptive sports *n.* [sports] sports modified for athletes with disabilities

addicted *adj.* [informal] unable to stop using something

addiction *n.* [noun] the state of being unable to stop using something

addictive *adj.* causing addiction

adding *n.* [noun] the process of combining numbers

addition *n.* [noun] the process of adding numbers together

additive *n.* [chemistry] a substance added to food

address *n.* [noun] the location where someone lives

addressee *n.* [formal] the person to whom a letter is addressed

addresser *n.* [formal] the person who sends a letter

addressor *n.* [formal] the person who sends a letter

adduct *v.* [anatomy] to move a body part toward the midline

adductor *n.* [anatomy] a muscle that moves a body part toward the midline

adenine *n.* [biochemistry] one of the four bases in DNA

adenoid *n.* [anatomy] tissue at the back of the throat

adenoidectomy *n.* [medical procedure] surgery to remove the adenoids

adept *adj.* very skilled at something

adequate *adj.* enough for the purpose

adhere *v.* [formal] to stick to something

adherence *n.* [noun] the act of sticking to something

adhesive *n.* [noun] a substance used for sticking things together

adhesive bandage *n.* [first aid] a small piece of material used to cover a wound

adhesive tape *n.* [noun] tape with adhesive on one side

adipose *adj.* [anatomy] relating to fat tissue

adipose tissue *n.* [anatomy] fat tissue

adjacent *adj.* next to something

adjudicate *v.* [formal] to make a formal decision in a dispute

adjudication *n.* [formal] the process of making a formal decision

adjudicator *n.* [formal] a person who makes a formal decision

adjunct *n.* [grammar] a word or phrase that adds information

adjunct professor *n.* [academic] a part-time professor

adjust *v.* [noun] to change slightly to fit better

adjustable *adj.* able to be changed slightly

adjustment *n.* [noun] a small change made to fit better

administer *v.* [medical] to give medicine or treatment

administration *n.* [noun] the process of giving medicine or treatment

administrative *adj.* [noun] relating to management

admissible *adj.* [legal] able to be used as evidence in court

admission *n.* [noun] the act of allowing someone to enter

admit *v.* [noun] to allow someone to enter

admittance *n.* [noun] permission to enter

admonish *v.* [formal] to warn or criticize gently

admonition *n.* [formal] a gentle warning or criticism

ado *n.* [noun] trouble or difficulty

adobe *n.* [noun] a type of brick made from clay and straw

adolescence *n.* [noun] the period between childhood and adulthood

adolescent *n.* [noun] a young person between childhood and adulthood

adopt *v.* [noun] to take and raise a child as your own

adopted *adj.* [noun] raised by parents who are not biological parents

adoption *n.* [noun] the process of adopting a child

adoptive *adj.* [noun] relating to adoption

adrenal *adj.* [anatomy] relating to the adrenal glands

adrenal gland *n.* [anatomy] a gland that produces hormones

adrenaline *n.* [biochemistry] a hormone that prepares the body for action

adult *n.* [noun] a fully grown person

adult education *n.* [noun] classes for adults

adult film *n.* [informal] a movie with sexual content

adulterate *v.* [formal] to make something impure by adding other substances

adulteration *n.* [formal] the process of making something impure

adulterer *n.* [formal] a person who commits adultery

adulteress *n.* [formal] a female who commits adultery

adultery *n.* [noun] sexual relations between a married person and someone who is not their spouse

advance *n.* [noun] movement forward

advance *v.* [noun] to move forward

advanced *adj.* [noun] at a high level

advancement *n.* [noun] progress in rank or position

advantage *n.* [noun] a benefit or favorable circumstance

advantageous *adj.* [formal] providing an advantage

adventure *n.* [noun] an exciting or dangerous experience

adventurous *adj.* [noun] willing to take risks

adverb *n.* [grammar] a word that modifies a verb, adjective, or other adverb

adverbial *adj.* [grammar] relating to an adverb

adversarial *adj.* [noun] involving opposition or conflict

adversary *n.* [noun] an opponent or enemy

adverse *adj.* [formal] unfavorable or harmful

adverse effect *n.* [medical] a harmful reaction to medicine

adversely affected *adj.* [formal] harmed by something

adversity *n.* [noun] difficulty or misfortune

advertise *v.* [noun] to promote a product or service publicly

advertisement *n.* [noun] a public notice promoting a product or service

advertising *n.* [noun] the business of creating public notices

advice *n.* [noun] suggestions about what to do

advisable *adj.* [formal] recommended as a good idea

advise *v.* [noun] to give suggestions about what to do

advisor *n.* [noun] a person who gives advice

advisory *adj.* [noun] providing advice

advocacy *n.* [noun] public support for a cause

advocate *n.* [noun] a person who supports a cause

advocate *v.* [noun] to publicly support a cause

aerate *v.* [noun] to add air to something

aeration *n.* [noun] the process of adding air to something

aerator *n.* [noun] a device that adds air to something

aerial *adj.* [noun] relating to the air

aerial *n.* [noun] a device for receiving radio signals

aerobic *adj.* [exercise] relating to exercise that uses oxygen

aerobic exercise *n.* [exercise] exercise that uses oxygen

aerobics *n.* [exercise] a type of exercise that uses oxygen

aerodynamic *adj.* [physics] designed to move through air easily

aerodynamics *n.* [physics] the study of how air moves around objects

aeronautical *adj.* [noun] relating to aircraft

aeronautics *n.* [noun] the science of aircraft

aerosol *n.* [noun] a substance in a pressurized can

aerosol can *n.* [noun] a pressurized container for aerosol

aerospace *n.* [noun] the industry of aircraft and spacecraft

aesthetic *adj.* [noun] relating to beauty

aesthetic value *n.* [noun] the quality of being beautiful

aesthetics *n.* [noun] the study of beauty

affair *n.* [noun] a romantic relationship

affected by cold *adj.* [medical] harmed by cold temperatures

affection *n.* [noun] a feeling of fondness

affectionate *adj.* [noun] showing fondness

affidavit *n.* [legal] a written statement sworn to be true

affiliated *adj.* [noun] connected to an organization

affiliated campus *n.* [noun] a campus that is part of a larger university system

affiliation *n.* [noun] the act of being connected to an organization

affinity *n.* [noun] a natural liking for something

affirmation *n.* [noun] a statement saying something is true

affix *n.* [grammar] a prefix or suffix added to a word

affliction *n.* [noun] a condition that causes pain or suffering

afford *v.* [noun] to have enough money for something

afraid *adj.* [noun] feeling fear

after dark *adj.* [noun] relating to the time after sunset

after hours *adj.* [noun] relating to the time after a business closes

afterlife *n.* [noun] a supposed life after death

aftermath *n.* [noun] the period after a disaster

afternoon *n.* [noun] the time between noon and evening

afterthought *n.* [noun] something added later

afterward *adv.* [noun] later in time

again *adv.* [noun] another time

against *prep.* [noun] in opposition to

age *n.* [noun] the number of years someone has lived

age *v.* [noun] to grow older

aged *adj.* [noun] old

agency *n.* [noun] a business that provides a service

agenda *n.* [noun] a list of things to be discussed

agent *n.* [noun] a person who acts for another

aggravate *v.* [noun] to make worse

aggravation *n.* [noun] the act of making worse

aggregate *n.* [noun] a total amount

aggression *n.* [noun] hostile behavior

aggressive *adj.* [noun] hostile or forceful

aggressively *adv.* [noun] in a hostile or forceful way

aggressiveness *n.* [noun] hostile or forceful behavior

aggrieved party *n.* [legal] a person who has been wronged

agile *adj.* able to move quickly and easily

agility *n.* [noun] the ability to move quickly and easily

agitate *v.* [noun] to shake or stir

agitation *n.* [noun] the act of shaking or stirring

agitator *n.* [noun] a person who stirs up trouble

agnostic *n.* [noun] a person who is unsure about religion

agnosticism *n.* [noun] the belief that religion is unknowable

ago *adv.* [noun] in the past

agonize *v.* [noun] to worry greatly

agonizing *adj.* [noun] causing great worry

agony *n.* [noun] great pain or suffering

agree *v.* [noun] to have the same opinion

agreeable *adj.* [noun] pleasant or willing

agreement *n.* [noun] a shared opinion or contract

agricultural *adj.* [noun] relating to farming

agriculture *n.* [noun] the science of farming

agronomy *n.* [noun] the science of crop production

ahead *adv.* [noun] in front

aid *n.* [noun] help or assistance

aid *v.* [noun] to help

aide *n.* [noun] a person who assists

AIDS *n.* [medical] a disease that weakens the immune system

ailment *n.* [noun] a minor illness

aim *n.* [noun] a goal or purpose

aim *v.* [noun] to point toward a target

air *n.* [noun] the gas we breathe

air *v.* [noun] to expose to air

air bag *n.* [noun] a safety device in a car

air conditioner *n.* [noun] a device that cools air

air conditioning *n.* [noun] the process of cooling air

air force *n.* [noun] a military branch for air warfare

air mattress *n.* [noun] an inflatable mattress

air pollution *n.* [noun] harmful substances in the air

air quality *n.* [noun] the condition of the air

air travel *n.* [noun] transportation by airplane

airbag *n.* [noun] a safety device in a car

airborne *adj.* [noun] carried by air

aircraft *n.* [noun] a vehicle that flies

airfare *n.* [noun] the cost of a flight

airfield *n.* [noun] a place where aircraft land

airline *n.* [noun] a company that flies airplanes

airmail *n.* [noun] mail sent by air

airplane *n.* [noun] a vehicle that flies

airport *n.* [noun] a place where airplanes land

airsickness *n.* [noun] nausea caused by motion in the air

airspace *n.* [noun] the space above a country

airtight *adj.* [noun] not allowing air to enter

airway *n.* [noun] a passage for air

aisle *n.* [noun] a passage between rows

ajar *adj.* [noun] slightly open

akimbo *adv.* [noun] with hands on hips

akin *adj.* [noun] similar

alabaster *n.* [noun] a white stone

alacrity *n.* [noun] eagerness

alarm *n.* [noun] a warning signal

alarm *v.* [noun] to frighten

alarm clock *n.* [noun] a clock that wakes you up

alarmed *adj.* [noun] frightened

albatross *n.* [noun] a large seabird

albeit *conj.* [noun] although

albino *n.* [noun] a person lacking pigment

album *n.* [noun] a collection of songs

albumin *n.* [noun] a protein in blood

alcohol *n.* [noun] a drug in beer and wine

alcoholic *n.* [noun] a person addicted to alcohol

alcoholism *n.* [noun] addiction to alcohol

alcove *n.* [noun] a small recess

alder *n.* [noun] a type of tree

alderman *n.* [noun] a city council member

ale *n.* [noun] a type of beer

alert *adj.* [noun] watchful

alert *n.* [noun] a warning

alert *v.* [noun] to warn

alfalfa *n.* [noun] a plant used for animal feed

alga *n.* [noun] a plant-like organism

algae *n.* [noun] plant-like organisms

algebra *n.* [noun] a branch of mathematics

algebraic *adj.* [noun] relating to algebra

algorithm *n.* [noun] a step-by-step procedure

alias *n.* [noun] a false name

alias *v.* [noun] to give a false name

alibi *n.* [noun] a claim of being elsewhere

alien *n.* [noun] a foreigner

alien *adj.* [noun] foreign

alienate *v.* [noun] to cause to feel isolated

alienation *n.* [noun] the feeling of isolation

alight *adj.* [noun] lit up

align *v.* [noun] to arrange in a straight line

alignment *n.* [noun] the act of aligning

alike *adj.* [noun] similar

alimony *n.* [noun] money paid after divorce

alive *adj.* [noun] living

alkali *n.* [noun] a substance that neutralizes acid

alkaline *adj.* [noun] having a pH above 7

alkalinity *n.* [noun] the quality of being alkaline

all *adj.* [noun] the whole amount

all *pron.* [noun] everything

all- *prefix* [noun] entirely

all-around *adj.* [noun] versatile

all-clear *n.* [noun] a signal that danger has passed

all-inclusive *adj.* [noun] including everything

all-night *adj.* [noun] lasting all night

all-out *adj.* [noun] complete

all-purpose *adj.* [noun] suitable for many uses

all-star *adj.* [noun] featuring the best players

allay *v.* [noun] to reduce fear

allegation *n.* [noun] a claim without proof

allege *v.* [noun] to claim without proof

alleged *adj.* [noun] claimed but not proven

allegedly *adv.* [noun] supposedly

allegiance *n.* [noun] loyalty

allegory *n.* [noun] a story with a hidden meaning

allergen *n.* [noun] a substance that causes allergies

allergic *adj.* [noun] having an allergy

allergic reaction *n.* [noun] a bodily response to an allergen

allergist *n.* [noun] a doctor who treats allergies

allergy *n.* [noun] a sensitivity to a substance

alleviate *v.* [noun] to relieve

alleviation *n.* [noun] relief

alley *n.* [noun] a narrow street

alliance *n.* [noun] a partnership

allied *adj.* [noun] joined in alliance

alligator *n.* [noun] a large reptile

alliteration *n.* [noun] repetition of initial sounds

allocate *v.* [noun] to assign

allocation *n.* [noun] the act of assigning

allot *v.* [noun] to assign

allotment *n.* [noun] the act of assigning

allow *v.* [noun] to permit

allowance *n.* [noun] permission

alloy *n.* [noun] a mixture of metals

allude *v.* [noun] to refer indirectly

allure *n.* [noun] attractiveness

alluring *adj.* [noun] attractive

ally *n.* [noun] a friend or supporter

ally *v.* [noun] to form an alliance

almanac *n.* [noun] a yearly publication

almond *n.* [noun] a nut

almost *adv.* [noun] nearly

alms *n.* [noun] charity

aloe *n.* [noun] a plant with healing gel

aloft *adv.* [noun] in the air

alone *adj.* [noun] by oneself

along *adv.* [noun] forward

aloof *adj.* [noun] distant

aloud *adv.* [noun] audibly

alpaca *n.* [noun] a South American animal

alpha *n.* [noun] the first letter of the Greek alphabet

alphabet *n.* [noun] a set of letters

alphabetical *adj.* [noun] in order of the alphabet

alphabetize *v.* [noun] to arrange in alphabetical order

alpine *adj.* [noun] relating to high mountains

already *adv.* [noun] before now

also *adv.* [noun] in addition

afar दूर [dūr]

afford वहन करना [vahan karnā]

afternoon दोपहर [dopahar], अपराह्न [aparāhn]

afternoon refreshment बेरहट [bérahat]

afternoon snack बेरहट [bérahat]

again फेर [pher], पुन: [punaḥ], फेनो [phenō]

against विरुद्ध [viruddh]

agamous अविवाही [avivāhī]

age उम्र [umr], वय [vay], आयु [āyu], उमेर [umer]

age limit उमेर हद [umer had]

age of discovers अन्वेषण युग [anveṣaṇ yug]

aged वृद्ध [vṛddh], बयस्क [vayaskā]

agency अभिकरण [abhikaraṇ], निकाय [nikāya]

agency function अभिकरण कार्य [abhikaraṇ kārya]

agenda कार्यतालिका [kāryatālikā], कार्यसूची [kāryasūcī], कार्यक्रम [kāryakram]

agent अभिकर्ता [abhikartā], एजेन्ट [ejent], दलाल [dalāl]

agent action कर्ता प्रयोग [kartā prayog]

aggrandizement उन्नति [unnati]

aggregate समष्टिकरण [samaṣṭikaraṇ], ढेर [ḍher]

aggressive आक्रामक [ākramak]

agile फुर्तिला [phurtīlā]

agitated दलमलित [dalamalit], विह्वल [vihval]

agitation विक्षोभ [vikṣobh], आकुलता [vyākulatā], अशान्ति [aśānti]

agitator आन्दोलनकारी [āndolankārī], प्रदर्शनकारी [pradarśankārī]

agnostic अज्ञेयवादी [ajñeyvādī]

agony अपराध [aparādh]

agrarian भूमिसम्बन्धी [bhūmisambandhī]

agreeable भावक [cārū]

agreed सहमत [sahmat]

agreement समझौता [samajhautā], करार [karār]

agriculture कृषिकर्म [kṛṣikarm]

agricultural कृषिकर्म [kṛṣikarm]

ahead आगे [āgē], सामने [sāmne]

ahimsa अहिंसा [ahiṃsā]

aimless लक्ष्यहीन [lakṣyahīn]

air हवा [havā]

air chamber वायुकोष्ठक [vāyukoṣṭhak]

air conditioned वातानुकूलित [vātānukūlit]

air-conditioning वातानुकूलन [vātānukūlan]

aircraft वायुयान [vāyuyān]

airfare हवाई भाड़ा [havāī bhāṛā]

air hazy with dust/smoke धुँधला [dhundhlā]

airlines विमान सेवा [vimān sevā]

air mechanism वायु यन्त्र [vāyu yantra]

air molecule वायु कण [vāyu kaṇ]

air pollution वायु प्रदूषण [vāyu pradūṣaṇ]

airport विमानपत्तन [vimānpattan], हवाई अड्डा [havāī aḍḍā]

airport terminal विमान पत्तन टर्मिनल [vimān pattan ṭarminal]

air pressure हवा चाप [havā cāp]

air stream वायु प्रवाह [vāyu pravāh]

air vacuum वायुशून्यता [vāyuśūnyatā]

airy हवादार [havādār]

alacrity तत्परता [tatparatā]

alarm खतरा-सूचक [khatarā-sūcak]

alarming चिन्ताजनक [cintājanak]

album बही [bahī]

alcohol seller मद्यविक्रेता [madyavikretā]

alcoholic beverage मद्य [madya], मदिरा [madirā]

alcoholic juice of a palm tree ताड़ी [tāṛī]

alert सतर्क [satark]

alertness सतर्कता [satarkatā]

algebra बीजगणित [bījgaṇit]

algebraic बीजगणितीय [bījgaṇitīya]

alias उर्फ [urf]

alien word विदेशी शब्द [videśī śabd]

alienable अन्यसंक्रामणीय [anyasaṅkrāmaṇīya], अन्यसंक्रामण्य [anyasaṅkrāmaṇya], अन्यसंक्रम्य [anyasaṅkramya], अन्यसंक्रम्य [anyasaṅkramya], अन्यसंक्रम्य [anyasaṅkram

amateur शौकिया [śaukiyā]
ambassador राजदूत [rājadūt]
ambulatory चिकित्सालय से घर जाने वाला
ambitious महत्वाकांक्षी [mahatvākāṅkṣī]
ambulance एम्बुलेंस [embulens]
ambulatory चलने योग्य [calne yogya]
amelioration सुधार [sudhār]
ameliorative-change स्थिति में सुधार लाने वाला परिवर्तन
amen तथास्तु [tathāstu]
amenable आज्ञाकारी [ājñākārī]
amicable adjustment मैत्रीपूर्ण समझौता
amla अम्ल [amla] **firqha** फिरका [firqā]
ammunition गोलाबारूद [golābārūd]
amnesia स्मृतिलोप [smṛtilop]
amnesty आममाफी [āmmāfī]
amoeba अमीबा [amībā]
amorous sentiment शृंगार रस [śṛṅgār ras]
amorous प्रेमपूर्ण [prempūrṇ]
amorphous आकारहीन [ākārhīn], छिद्रकर [chidrakar] **pradikar** आपदर्दक [āpdardak], आकारहीन [ākārahīn]
amount रकम [rakam]
ample भरपूर [bharpūr] **parvapi** पर्याप्त [paryāpt]
amplification विस्तारकरण [vistārkaran]
amplifier विस्तारक [vistārak]
amputation अंगविच्छेद [aṅgavicched]
amulet ताबीज [tābīj]
amusement with laughter हास्यपूर्ण [hāsyapūrṇ] **rasa** रस [ras]
amusement मनोरंजन [manoranjan] **bhinodapramod** हास्यप्रमोद [hāsyapramod] **e abhiranjan** मनोरंजन [manoranjan] **vinodi** विनोदी [vinodī]
anachronism कालभ्रमदोष [kālbhramdoṣ]
anaesthesia संवेदनाशून्यता [saṃvedanāśūnyatā]
anagram विपर्ययसिद्ध [viparyayasiddha]
analgesic दर्दनाशक [dardnāśak]
analogous सदृश [sadṛś]
analogy [illegible]
analysable विश्लेष्य [viśleṣya]
analysis विश्लेषण [viśleṣaṇ]
analyst विश्लेषक [viśleṣak]
analytical विश्लेषणात्मक [viśleṣaṇātmak]
analytical approach विश्लेषणात्मक उपागम [viśleṣaṇātmak upagam]
anaptyctic insertion विपरक [illegible] **vipraasaṛsas praasp**
anaptyctic [illegible] **vipraasaṛsas**
anaptyxis विपरकी [illegible] **prakars**
anarchic [illegible] **arajakas**
anarchism अराजकतावाद [arājaktāvād]
anarchs अराजकता [arājakta]
anastrophe विपर्यय [viparyaya]
anatomist अंगविच्छेदक [aṅgvicchedak] **asth.paparaveda**
anatomy विच्छेदक [vicchedak], शरीर का विज्ञान [śarīr kā vigyān] **sariracanā vijñāna**
ancestor पूर्वज [pūrvaj]
ancestral वंशानुक्रम [vaṃśkram]
ancestry पैतृकता [paitṛkta]
anchor लंगर [laṅgar]
ancient times पुरातन काल [purātan kāl] **prācīn kāl** प्राचीन काल [prācīn kāl]
ancient प्राचीन [prācīn]
and [illegible] **aur** और [aur]
anecdotal घटनात्मक [ghaṭnātmak]
anemometer [illegible] **vayuvega mapak** [illegible]
anger क्रोध [krodh], गुस्सा [gussā] **krodh** क्रोध [krodh]
anger [illegible] **krodh** क्रोध [krodh] [illegible] **[rōṣ]**

angle of depression [illegible]
angry shouting, noise [illegible]
angry [illegible] **krodh** क्रोध [krodh] [illegible]
anguish [illegible]
angular [illegible] **kone kā** कोने का [illegible]
anhydride [illegible]
anhydrous [illegible]
animal [illegible]
animal husbandry [illegible]
animal studies [illegible]
animals and birds [illegible] **pasu-pakṣī**
animate [illegible] **prāṇīvācak** [illegible]
animated cartoon [illegible]
animism [illegible]
animism [illegible] **prāṇī pūjak** [illegible]
animistic [illegible]
animosity [illegible] **dushmani** दुश्मनी [dushmanī]
aniseed [illegible]
ankle [illegible]
ankle [illegible] **pairon** पैरों [pairoṃ] **kā** का [kā] **hissa** हिस्सा [hissā]
annals [illegible]
annexure [illegible]
annihilation प्रलय [pralay]
anniversary [illegible] **varṣgaṇṭh** वर्षगांठ [varṣgāṇṭh]
announcement [illegible]
announced घोषित [ghoṣit]
annoucement [illegible]
annoyance [illegible]
annoyed [illegible] **khisiyā** खिसिया [khisiyā]
annoying [illegible] **sakashi** [illegible]
annual examination वार्षिक परीक्षा [vārṣik parīkṣā]
annual reappointment वार्षिक पुनर्नियुक्ति [vārṣik punarniyukti]
annual वार्षिक [vārṣik], सालाना [sālānā] वार्षिक [vārṣik]
annual वार्षिक [vārṣik] **varsik** वार्षिक [vārṣik]
annulment खारिज [khāriz]
anomalist अनियमवादी [aniyamvādī]
anomaly अनियमवाद [aniyamvād] **asamya** असमय [asamay] **vishama** विषमता [viṣamtā]
anomalous असमान [asamān], **asangat** असंगत [asaṅgat]
anon शीघ्रातिशीघ्र [śīghrātiśīghra]
another अन्य [anya] **dusar** दूसरा [dūsrā]
answer उत्तर [uttar] **jawab** जवाब [javāb]
answer paper उत्तरपुस्तिका [uttarpustikā]
answere sheet उत्तर पत्रक [uttar patrak]
answered उत्तरित [uttarit]
unswerless उत्तरहीन [uttarhīn] **uttarvihin**
ant चींटी [cīṃṭī]
antacid अम्लनाशक [amlnāśak] **amlnashak**
antagonism प्रतिकूलता [pratikūlta], शत्रुता [śatrutā] **virodhi** विरोधी [virodhī] **pratikulata**
ante position पूर्व स्थिति [pūrv sthiti] **purvsthi**
antecedent पूर्ववर्ती [pūrvvartī]
antelope कृष्णसार [kṛṣṇsār] **krishnsar** कृष्णसार [kṛṣṇsār]
antemeridian (a.m.) पूर्वाह्न [pūrvāhn] **purvahn**
antenna [illegible] **sparsendriya** स्पर्शेन्द्रिय [sparśendriya], **sparshgrah** स्पर्शग्रह [sparśagrah]
ante-penult [illegible] **antyapurva**

antiaircraft विमानभेदी
anthem राष्ट्रगान
anthology सुभाषित संग्रह
anthropological linguistics मानवशास्त्रीय भाषाविज्ञान
anthropology मानवशास्त्र
anthroponymy व्यक्तिनाम विज्ञान
antidote प्रतिविष
anticipation पहले से अनुमान
antidote प्रतिविष
anti nationa राष्ट्रविरोधी
antiquary पुरावशेष संग्रहकर्ता
antique पुरातन
antiresonance प्रतिअनुनाद
anti social समाजविरोधी
antithesis प्रतिवाद
antlers हरिण के सींग
antonimasia नाम देने की प्रक्रिया
anus गुदा
anxiety चिंता
anxious चिंतित
any time कभी भी
any कोई
anyhow किसी तरह
anything कोई भी
anywhere कहीं भी
apart अलग
apartment फ्लैट
apendicus एपेंडिक्स
aperture छिद्र
aphorism सूक्ति
apical end शीर्ष छोर
apical शीर्ष
aptitude योग्यता
apodema पेशी कंडरा
apologs समान प्रकार्य संरचनाएँ
apophysis उभार
apoptosis कोशिका मृत्यु
apostopesis शब्दांत ध्वनि लोप
apothecary औषधि विक्रेता
apotheosis देवत्व
appa ong पिता
appalling state दयनीय स्थिति
apparatus यंत्र
apparel and ornament वस्त्र
apparently insufficient स्पष्ट रूप से अपर्याप्त
apparitional aspect भ्रामक रूप
appearance उपस्थिति
appeasement तुष्टीकरण
applause तालियाँ
apple सेब
applicable लागू
application अनुप्रयोग
applied लगाया
applied linguistics अनुप्रयुक्त भाषाविज्ञान
appointed नियुक्त
appointment letter नियुक्ति पत्र

appointment नियुक्ति
apportion बाँटना
appreciation प्रशंसा
approximate लगभग
approbation अनुमोदन
apprehension आशंका
apprehensive आशंकित
apprenticeship शिक्षुता
approach for favour अनुरोध
appropriate time उचित समय
approval and disapproval अनुमोदन
approval document अनुमोदन दस्तावेज
approximate लगभग
aquarium मछली घर
aquatic जलीय
aquatic creature जलचर
arable कृषि योग्य
arable land कृषि भूमि
arbitration मध्यस्थता
arbor वृक्ष
arcade मेहराबदार
archaeological पुरातात्विक
archaeological creation पुरातात्विक रचना
archeology पुरातत्व
archetype आदर्श
architect वास्तुकार
architecture वास्तुकला
ardour उत्साह
area क्षेत्र
area covered by one sperm शुक्राणु क्षेत्र
area of cultivation कृषि क्षेत्र
area of field खेत
area of operation कार्य क्षेत्र
arena अखाड़ा
argument तर्क
argument form तर्क रूप
argumentation तर्कशास्त्र
arid शुष्क
aridity शुष्कता
aristocracy अभिजात वर्ग
aristocrat कुलीन
arithmetic अंकगणित
arithmetic growth rate अंकगणितीय वृद्धि दर
arithmetic mean अंकगणितीय माध्य
arithmetician अंकगणितज्ञ
arithmetics अंकगणित
arm हाथ
armament सैन्य शक्ति
armour कवच
armour for protection रक्षा कवच
armpit बगल
arms हथियार
arms and ammunition हथियार
army सेना

army ant army ant

army ant army ant

army base army base

army camp army camp

army corps army corps

army division army division

army group army group

army headquarters army headquarters

army life army life

army of occupation army of occupation

army post army post

army rifle army rifle

army service army service

army training army training

army truck army truck

army vehicle army vehicle

arraignment arraignment

arrangement arrangement

arrangement of apricot tree at another place
as well as the apricot tree

arrangement of flowers flower arrangement

arrest arrest

arrested arrested

arresting officer arresting officer

arrival arrival

arrived arrived

arrow arrow

arrow point arrow point

art art

art history art history

art object art object

art of forming groups art of forming groups

art of painting art of painting

art of writing art of writing

artery artery

article article

artificial artificial

artificial language artificial language

artificial organ artificial organ

artificial plate artificial plate

artillery artillery

artist artist

art like art like

as as

as soon as possible as soon as possible

as soon as practicable as soon as practicable

ash tray ash tray

ashamed ashamed

ashes ashes

ask ask

asking asking

asleep asleep

asparagus asparagus

aspect aspect

aspirin aspirin

assault assault

assembly assembly

assistant assistant

associate associate

association association

assume assume

assumption assumption

asteroid asteroid

asthma asthma

astonishment astonishment

astronomer astronomer

astronomy astronomy

asymmetrical asymmetrical

asymmetry asymmetry

at at

athletic athletic

athletics athletics

atlantic atlantic

atmosphere atmosphere

atom atom

atomic atomic

atomic energy atomic energy

attendance attendance

attention attention

attorney attorney

attract attract

attraction attraction

attractive attractive

audience audience

audit audit

auditorium auditorium

August August

aunt aunt

author author

authority authority

automatic automatic

automobile automobile

autumn autumn

auxiliary auxiliary

avenue avenue

average average

avoid avoid

awake awake

award award

away away

axis axis

attached

attached to a name to express honorific

attachment

attack

attacked

attacker

attainment

attempt

attempt to provoke discussion

attendance

attendance register

attendant

attention

attentive

attentive to one thing

attentively

attire

attitude measurement

attorney

attorney general

attracted

attraction

attractive

auction

auction sale

audacious

audible segment

audience

audio

audiometer

audiovisual

auditary pattern

auditary receptive centres

audition

auditory language

auditory

auditory nerve

augment

augmentation

augmental

augur

auspicious

auspicious day for marriage

auspicious event

auspicious mark

auspicious occasion

auspicious sign

auspicious time

auspicious

austerity

authentic values

authentic

author

authentication

authority

authorization

authorized

authorship

autobiography

autograph

automatic

automatic machine

automobile

autonomous

autonomy

autumn

available

avadhan

average

averse

aversion

aviary

aviation

avifauna

avoidance conversation

awake

awakened

awakening

award

awarded

aware

awareness

awful

awkward

awkwardly large

axe

axial

axis skeleton

axile

axiom

axiomatic

axle

axon

B

BA

baboon

baby

baby talk
baby watch
babyhood
bachelor
back
back handed
back of neck
back of the body
back of the tongue
back open part of a house
back stroke
back biter
back-biting
backbone
background
background music
backing
back-log
backpack
backward
bacteria
bad
bad behaviour
bad character
bad dreams
bad luck
bad smell
badge
badly happened
badminton
badness
bag
bag and baggage

bake
bakers
balance
balanced diet
balanced
bacoma
bale of cloth/jute
fire
ball of linseed paste mixed with poppy seeds
ballad
ball-like top-knot of hair
balloon
ballot paper
bamboo
bamboo basket
bamboo grove
bamboo logs for making the roof of a house
bamboo staff of about one meter
bamboo stretcher on which corpse is carried
bamboo strips/splits
ban
banana
banana trunk
band
bandh
bang
bangle
banishment to forest
bank
bank

bankrupts
banned
banner
banquet
banyan tree
bar for closing door
barber
barber's shaving knife
barbwire
bard
bargaining
barking
barley cakes cooked with lentil (dalpuri)
barley seedling used during the festival of Vijaya Dasami
barometer
barrack
barred
barren land
barren sandy land
barren
barrier
basal end
basestem
base form
base of comparison
base rules
based on
baseless

baseless argument
useless argumentation
baseless gossip
basement
basement
basic vocabulary
basic word
basis
basket
basketball
basketball group
basketball player
bat
batch
batch, measure of grains thrown while crushing/frying
batbed
bathroom
baton
battalion
battery
battle drum
battle
battlefield
baw waw
bay
bay leaf
bayberry
bayonet
be buried
be fit

be impaired क्षति होना (kṣati hoṇā)
be imprisoned बन्दी होना (bandī hoṇā)
be restless घबड़ाना (ghabaṛānā)
beacon संकेत-दीप (saṅketa-dīp)
bead tree रुद्राक्ष (rudrākṣ)
beam किरण [kiraṇ], बीम [bīm], ज्योति (jyoti)
beam of plough हरीस [harīs]
bean सेम [sem], बोड़ी [boṛī], छिमी [chimī]
beans गैंहारी [gaiṅhārī]
bean-soup छोला [chōlā]
bear witness साक्षी देना [sākṣī denā]
bear भालू [bhālū]
beard दाढ़ी [dāṛhī]
bearer वाहक [vāhak]
bearing आचार (ācār), धारक (dhārak)
beastly पाशविक [pāśavik]
beat stroke विस्पन्दाघात [vispandāghāt]
beating with a stick लटका [laṭkā]
beating पिटान [piṭān], पीटपाट [pīṭpāṭ]
beautiful रूपवान [rupvān], सुदर्शन [sudarśan], सुन्दरी [sundarī], सुरम्य [suramya]
beauty शोभन [śobhan], सौन्दर्य [saundarya], सुन्दरता [sundaratā]
because, as कि[के] त [ki'aik t]
bed ओछावन [ochhāvan], बिछावन [bichhāvan], ओछौना [ochhaunā], सैय्या [saiyyā]
bed बिछारी [bi'ārī]
bed cover चद्दरि [cadar]
bed donation शैय्यादान [śayyādān]
bed of plant थाला [thālā]
bed pan कोपरा [kōparā]
bed room of a couple meeting first time after marriage कोहबर [kohabar]
bed rooms शयनागार [śayanāgār], सुतबला कोठा [sutabalā koṭhā], बेडरुम [bēḍaruma]
bed seat बिछौना चादर [bichaunā cādar]
bed sheet चादीन [jājim]
bedcover बिछाउन [bichā'un], चादर [cādar]
bedding बिछौना [vichaunā]
bedsheet चद्दा [uddā]
bee भ्रमर [bhramar]
beef गाय मांस [gāya mā'ṁsa]
beekeeping मधुमक्खी पालन [madhumakkhī pālan]
beer बियर [biyar]
beetle गोबर कीड़ा [gōbar kīṛā]
before पहिले [pahilē], समक्ष [samakṣ]
before Christ (BC) ईसा पूर्व [īsā pūrva]
beggar भिक्षार्थी [bhikṣārthī], भिक्षु [bhikṣu] भिक्षुक [bhikṣuk], भिखारी [bhikhārī],भी भिक्षमङ्गा [bhikhamaṅgā]
begging भिक्षा [bhikṣā]
begging alms from door to door भिक्षाटन [illegible]
beginner सुरुआतकर्ता [surū'ātakartā]
beginning सुरुआत [surūā], आरंभ [ārambh], सुरु [surū],आदि [ādi], आरम्भ [ārambh], उठान [illegible]
behaviour and activities चालि-व्यौहार [hāru-vyōhār],
behaviour रवैया [rabai'ā], आचरण [ācaraṇ],चालचाल [cālcāl], व्यवहार [byavahār], रहन-सहन [rahana-sahan]
behaviourism व्यवहारवाद [vyavahāravād]
beheading शिरश्छेदन [śiraśchēdan]
behind पछाड़ी [pachāṛī], पाछां [pāchāṁ]
behind-the scene tactics षंचतंत्र [thumaṇa],
being established प्रतिस्थापित [pratisthāpit]
being face to face सम्मुख [sam'mukhya]
being evergreen सदाबहार [sadābahār]
belching डकार [ḍakār], ढेकार [ḍhēkār], छोनि डकार [chōṭa ḍhēkār], हुचकी [hucakī], डकार [ḍhakār], हिचकी [hucakī]
belief विश्वास [biśvās]
believing in god and religion आस्तिक [āstik],

bell घण्टी [ghaṇṭī]
bellows धाकी [bhāthī]
bell-string usually worn by dancers घुंघरु [ghuṅghurū]
belonging to others अन्यर [anyar]
beloved अभिसारिका [abhisārikā], प्रिया [priyā], प्रेयसी [prēyasī], धनि [dhanī], प्रेमिका [prēmikā]
below standard स्तरहीन [staraḥīn]
belt पेटी [peṭī], बेल्ट [bēlṭ]
bench बेञ्च [bēñc], मेज [mēj]
bench without arms or back बैंच [bēnc]
[illegible]
beneath तर [tar]
benedictions आशीष [āśīṣ]
benefactive लाभक [lābhak], लाभार्थक [lābhārthak]
beneficence हितग्राही [hitagrāhī]
beneficent उपकारी [upakārī]
beneficial गुणकारी [guṇakārī]
benefit उपकार [upakār], फायदा [phāydā], हित [hit]
benevolent divine power परोपकारी अलौकिक शक्ति [parōpakārī alaukik śakti]
bent down विनित [vinit]
bent one side एकभगाह [ekabhagāh]
bent झुकल [jhukal], bent, अवनत [avanat], टेढ (ṭēṛh), बांक [vāṅk]
bequeath इच्छापत्र [icchāpatr]
bereaved शोकाकुल [śōkākul]
bereavement विरह [virah]
beside बगल में [bagala mē]
best medicine सर्वश्रेष्ठ चिकित्सकीय [sarvaśrēṣṭha cikitsakīya]
best wishes सद्भावनाएं शुभकामना [sadbhāvanāyen śubhakāmanā]
betrothal of a girl in marriage कन्यादान [kan'yādān]
bet बाजी [bājī]
betal पान [pān]
betel dealer पनसारी [panasārī]
betal nut cutter सरोता [sarōtā]
betel nut or no taken after meal मुखशुद्धि [mukhaśud'dhi]
betel nut सुपारी [supārī], चिक्की [cikkī]
betel ready for chewing खिल्ली [khillī]
betel seller पानवाला [pānavālā]
betrayal विश्वासघात [biśvāsaghāt], धोखाबाज [dhōkhābāz]
betrothal वाग्दान [vāgdān]
better half अर्द्धांङ्गिनी [ard'dhāṅginī]
better बिसेक [basēk]
between बीच (vic)
bewildered भ्रमितावस्था [bhramitāvasthā], [illegible]
beyond limit अपरम्पार [aparampār]
bi-annual अर्द्धवार्षिक [ard'dhavārṣik]
biconditional उपयोपाधिक (upayōpādhik)
bicycle बाइसाइकिल [bāisā'ikil], साइकिल [sā'ikil]
bid बोली [bōlī]
Bidi बिड़ी [biṛī]
bidirectional द्विदिशात्मक [dvidiśātmak]
bier अर्थी [arthī], फर्की [pharkī]
big बड़ [baṛ], जमहर [jamahar], बृहत् [bṛhat], विशाल [bisāl]
bigotry धर्मोन्माद [dharmōnmād], अंधानुयायिता [andhānuyāyitā]
bike साइकल [sā'ikal]
bikini बिकिनि [bikini],
bilateral उभयपक्षीय [ubhayapakṣīya], द्विपक्षीय [dvipakṣīya], द्विपक्षक [dvipakṣak], द्विपक्षी [dvipakṣī],
bilateral opposition द्विविध विरोध [dvividh virōdh]
bile पित्त [pitt]
bill पुर्जी [purjī]

billion दस खरब [das kharab]
bi-monthly द्वैमासिक [dvaimasik]
binaquthly द्वैमासिक [dvaimasik]
binary द्वयांक [dvayank]
binary grouping द्विचर समूहन [dvicar samuhan]
binary opposition द्विचर प्रतियोग [dvicar pratiyog]
binary structure द्विचर संरचना [dvicar sanracana]
binding बंधन [bandhan]
biography जीवन चरित्र [jivan caritr]
biologist जीवशास्त्री [jivshastri]
bioscope जीव दर्शक [jiva darsak]
bipartisan द्विदलीय [dvidaliya]
bipartite द्वैपक्षीय [dvipaksiya]
bi-polar division द्विध्रुवीय विभाजन [dvidhruviya vibhajan]
bi-product उपोत्पादन [upotpadan]
bird खग [khag] चिड़ै [cirai], पक्षी [pakshi]
birth जन्म [janm]
birth celebration song सोहर [sohar]
birth ceremony जन्म संस्कार [janm sanskar]
birth certificate जन्म प्रमाणपत्र [janm pramanpatr]
birth control गर्भ नियंत्रण [garbh niyantran]
birth day जन्म दिन [janm din]
birth defect जन्मदोष [janmdosh]
birth place जन्म स्थान [janm sthan] जन्मभूमि [janmbhumi] मातृभूमि [matribhumi]
birth-certificate जन्मपत्री जन्मपत्र [janmpatri] [janmpatra]
birthday celebration जन्मदिन समारोह [janmdin samaroh]
birthday जन्म वर्ष [janm varsh]
birth-relation जन्मजात [janmjat]
biscuit बिस्कुट [biskut]
bisector समद्विभाजक [samdvibhajak]
bit by bit repeatedly थोड़ा थोड़ा [thoda thoda]
bitch कुत्ता [kutti], पिल्ली [pilli], कुकुरी [kukuri]
biting cold कड़ाके की ठंड [karake ki thand]
biting चुभन [chubhan]
bitter gourd करेला [karela]
bitter कटु [katu]
bitterness कटुता [katuta], तिक्तता [tiktata]
bitter-tongued तिक्त जिह्व [tikt jihv]
Bitumen liquid अलकतरा तोय [alakatra thoi], अलकतरा [alakatra]
bi-uniqueness द्वैकात्मकता [dvaikatmakta]
bi-weekly पाक्षिक [pakshik]
bewildered दिशाहीन [dishahin]
black काला [kala] कृष्ण [krishn]
black dust चिमनी की कालिख [chimni ki kalikh]
black grape काला अंगूर [kala angur]
black hole कृष्ण विवर [krishn vivar]
black marketeer काला व्यापारी [kala vyapari]
black marketeering कालाबाजारी [kalabajari] कालाबाजार [kalabajar] कालाबाजार करना [kalabajar karna]
black money काला धन [kala dhan]
black pepper काली मिर्च [kali mirch]
black plum जामुन [jamun]
blackbee भौंरा [bhaura]
blackboard श्यामपट [shyampat]
blacksmith लोहार [lohar]
blacksmith shop/workshop लोहार की दुकान [lohar ki dukan]
black-spotted काला धब्बा [kala dhabba]
bladder मूत्राशय [mutrashay]
blade धार [dhar]
blade of any tool, e.g. knife फल [phal]
blade of the tongue जिह्वाग्र [jihvagr]
blade of the tongue जिह्वा फलक [jihva phalak]
blamable दोषी [doshi]
blame दोष [dosh]

blank page खाली पृष्ठ [khali prishth]
blanket कंबल [kambal]
blasphemer ईशनिंदक [ishnindak]
blaze लपट [lapat]
bleaching विरंजन [viranjan]
bleeding रक्तस्राव [raktsrav]
blemish कलंक [kalank]
blemished कलंकित [kalankit]
blessed धन्य [dhanya]
blessed with सुयोग, happiness सौभाग्य [saubhagya]
blessing आशीर्वाद [ashirvad]
blind अंध [andh] अंधकार [andhkar], आन्धर [andhar], अंधेरा [andhera]
blind by birth जन्मांध [janmandh]
blind power अंधी शक्ति [andhi shakti]
blind spot अंधबिंदु [andhbindu]
blind trust अंधविश्वास [andhvishvas]
blind man's stick अंधे आदमी की छड़ी [andhe adami ki chhadi]
blind pass अंधपास [andhpas]
blind spot अंधस्थान [andhsthan]
blinds अंधपट [andhpat], अंधापन [andhapan]
blindness अंधता [andhta]
blinking as a secret signal मटकी [matki]
blip धब्बा [dhabba]
bliss of happy wedlock वैवाहिक सुख [vaivahik sukh]
block खंड [khand]
block ब्लॉक [block]
block of wood लट्ठा [latha]
blocked अवरुद्ध [avruddh]
blocking अवरोधन [avrodhan]
blood रक्त [rakt] लहू [lahu]
blood bank रक्त बैंक [rakt bank]
blood cancer रक्त कैंसर [rakt kainsar]
blood cell रक्त कोशिका [rakt koshika]
blood circulation रक्त संचार [rakt sanchar] रक्तपरिसंचरण [raktparisancharan]
blood pressure रक्तचाप [raktchap]
blood relation खून का रिश्ता [khun ka rishta] रक्त संबंधी [rakt sambandhi]
blood shed रक्तपात [raktpat]
blood test रक्त की जाँच [rakt ki janch]
blood vessel रक्तवाही [raktvahi], नस [nas]
bloodpressure instrument रक्तचाप मापन यंत्र [raktchap mapan yantra]
bloodshed रक्तपात [raktpat]
bloom raisins मनक्का [manakka]
bloom raisins मनक्का [manakka]
bloomed पुष्पित [pushpit] पुष्पवान [pushpvan]
blossom of a certain tree from which sweet sour chutney is made कचनार [kachnar]
blossomed प्रस्फुटित [prasphutit]
blouse ब्लाउज [blaus]
blow up हवा बाबा [hava babab]
blow धमाका [dhamaka], घात [ghat] प्रहार [prahar]
blue नीला [nila]
blue book अधिकृत विवरण [adhikrit vivran]
blue lotus नीलकमल [nilkamal]
blue print नीलनक्शा [nilnaksha], खाकेपत्री [khakepatri]
bluishness नीलापन [nilapan], नीलाभ [nilabh]
blunt भोंथरा [bhothra], कुंद [kund]
blunts भोंथरापन [bhothrapan]
boa बोआ [boa]
boar सूअर [suar]
board पटरा [patra]
board बोर्ड [bord] पट्टी [patti]
Board of Trustees न्यास परिषद [nyas parishad]
boarding [illegible]

boasting अहङ्कार [ahaṁkār], डाक [ḍhāk,
boat नाव [nāva]
body देह [dēh], शरीर [śarīr],जी [jī], तन [tan], बदन [badan], कलेवर [kalēvar], काया [kāyā], गात [gāt], **body** चोला [cōlā], गात्र [gātr]
body and life जिजान [jijān
body block शारीरिक अवरोध [śārīrik avarōdh]
body building शारीरिक निर्माण [śārīrik nirmāṇ]
body conformity शारीरिक संगठन [śārīrik saṁgaṭhan]
body excluding limbs धड़ [dhaṛ]
body guard अङ्गरक्षक [aṁgarakṣak]
body like the moon चन्द्रबदन [candravadan]
body louse चिलर [cilar
body organ शारीरिक अंग ,śārīrik aṁg]
body protection शारीरिक सुरक्षा [śārīrik surakṣā
body regulation शारीरिकक्रिया नियन्त्रण [śārīrikakriyā niyantran]
body sides पँजरा [pam̐jarā]
body type अङ्गीय अक्षर [aṁgīya akṣar]
boggy दलदल [dalaḍal]
boil फौंसरी [phōṁsarī], फोक्स [phōkā], फोंड़ा
boiled उसनल [usanal]
boiling over उथिलन [uthi'lan]
boiling unhusked rice उसनियाँ [usanyāṁ]
boisterous laughter ठहक्का [ṭhahakkā
bold ठेसगर [ṭhēsagar], कलेजगर [kalējagar], ढीठ [ṭhīṭh], साहसिक [sāhasik], हिम्मतगर [him'matagar]
bold enough to speak मुँहजोर [mum̐hajōr]
bold to speak मुँहगर [mum̐hagar]
bolder ढीठगर [ḍhīṭhagar]
bomb बम [bam
bond जमानीपत्र [jamānīpatr]
bone अस्थि [asthi], हाड़ [hāṛ]
bonfire in open air धुनगही [dhunagī]
bony अस्थिमय [asthimaya]
book पुस्तक [pustak],ग्रन्थ [granth],पोथी [pōthī, किताब [kitāb]
book binder जिल्दसाज [jildasāj]
book value बहिमत मूल्य [bahīmat mūlya]
booklet पुस्तिका [pustikā]
boon प्रसाद [prasād]
boot बूट [būṭ]
booty लूटक माल [lūṭak māl]
boras बोर [bōr]
boras शोहणा [śōhaṇā]
border खम्भा [khambhā], सरहद [sarahad], सीमान [sīmān], सीमा [sīmā]
bored अकच्छ ,akacch]
boring नीरस [nīras], विरक्ति [virakti]
born जन्मल [janmal], जन्य [jan'ya]
born from the same father but a different mother सेमातर [sēmātar]
born from the same parents सहोदर [sahōdar]
born just before the younger child पिठिंग [piṭhiṁg]
born or produced from sexual intercourse यौनिक जीवनरस [yaunik jīvanras]
borrowing उधारी [udhārī], माङ्गनी [māṁganī,
bosom अति प्रिय (ati priya)
botany वनस्पति शास्त्र [vanaspati śāstr], वनस्पति विज्ञान (vanaspati vijñān]
both उभय [ubhaya], दुनू [dunū]
botheration झमाट-बमाट [jhāṭ-bāṭ] ,टिम्बा ,ṭiṁbhā], झञ्झट [jhaṁjhaṭ], झमेला [jhamēlā], झंझट [jhaṁjhaṭ]
bottle बोतल [bōtal], शीशी [śīśī]
bottle gourd लौका [lauka]
bottom पेन्द [pēnd], पेन्दू [pēndū]
bottom edge or corner of a piece of cloth or clothing खुँट [khum̐ṭ]
bottom part पेन [pēn]

bought खरिदुवल [kharīdu'ā]
bound root बद्ध धातु [bad'dh dhātu]
boundary सीमा
boundary marker सीमा चिन्हक [sīmā cinhak]
boundary pillar बुर्जा [buṛjā]
boundary घेरबन्ना [ghērabannā], डीकाँड [ḍīkam̐ḍh]
bounded labour बेठ [bēṭh]
boundless अपार [apār], बेहद [bēhad]
bounty अनुग्रोपिक [anugrāṣik]
bourgeoisie पयिक वर्ग [śramik varg]
bow चाप [cāp]
bow used for shooting धनुष ,dhanuṣ]
bowing नमन [naman]
bowl कचौरा [kacaurā]
box बक्सा [bakasā]
box of wood डाबस [bāksa]
boxer मुक्काबाज [mukkābāj]
boy छउँरा [cha'uṁrā], लड़का [laṛakā]
boycott बहिष्कार [bahiṣkār]
bracelet कंगन [kaṁgan],कङ्गना [kaṁganā], बाला ,bālā], बालू [bālū]
braces धनुकोष्ठक [dhanukōṣṭhak]
bracket कोष्ठ [kōṣṭh]
bracketting कोष्ठन [kōṣṭhan], कोष्ठीकरण kōṣṭhīkaraṇ]
brain गिदी [gidī] मगज [magaj], मस्तिष्क [mastiṣk]
brain injury मस्तिष्क क्षति [mastiṣk kṣati]
brainstorming मवाश चक्र [bhāsh prain]
brake ब्रेक [brēk]
branch डारि [ḍhāri], डारि [ḍāri]
branch office शाखा कार्यालय [śākhā kāryālaya]
brand ब्रान्ड [brānḍ]
brandy ब्रैन्डी [brainḍī]
brass पीतल [pītala], पितरि [pitari]
brassier भितरी चोली [bhitarī cōlī], कञ्चुक [kaṁcuk]
brave बहादुर [bahādur], वीर [vīr]
bravery पुरुषार्थ [puruṣārth],बहादुरी [bahādurī], वीरता [vīratā]
breach of treaty सन्धिविच्छेद [sandhivicchēd]
bread पाउरोटी [pā'urōṭī], रोटी [roṭī]
break up विछोह ,vichōh]
breakage टुटफुट [ṭuṭaphuṭ
breakdown भङ्ग [bhaṁg
breakfast time जलखै बेर [jalakhai bēr]
breakfast परिपिनाइ [paripi'nāī], जलखै [jalakhai], नास्ता [nāstā]
breaking खण्डन [khaṁḍan]
breast चुची [cucī], उरज [uraj] वक्षस्थल [vakṣasthal], वक्ष [vakṣ,
breathing out प्रश्वासन उच्छ्वसन [praśvāsan uccha'vasan]
breathing श्वसन [śvasan] सौस [sāṁs],स्वसन [svasan,
breathless निःश्वास [niśvās,
breathy group श्वासी वर्ग [śvāsī varg,
breathy श्वपसित [śvapasit]
breeding पालन [pālan]
breeze समीर [samīr]
brevity संक्षिप्तता [saṁkṣiptatā], छोटपन [chōṭapan], संक्षिप्तीकरण [saṁkṣiptīkaraṇ,
bribe घूस [ghūs]
bribery घूसखोरी [ghūsakhōrī]
brick made platform चउरी [chau'rī],
brick पजेबा [pajēbā] ईंटा [iṁṭā]
brickbatting ढेपबाहि [ḍhēpabāhi, रोड़ाबाजी [rōṛābājī]
bride and bridegroom कन्या-वर [kanyā-var], बरबधू [barabadhū]

bride [illegible]

bridegroom [illegible]

bridge letter सेतु अक्षर [setu akṣar]
bridge phoneme सेतु ध्वनि [illegible]
bridge vowel सेतु स्वर [setu svar]
bridge [illegible]
bridle [illegible]
brief [illegible]
brief संक्षिप्त [saṅkṣipt], संक्षेप [saṅkṣēp]
briefcase ब्रीफकेस [brīphkēs],
brigade ब्रिगेड [brigēḍ], वाहिनी [vāhinī]
bright moonlight छिटका हुआ चाँदनी [chiṭakā huā cāndnī]
bright sky चमकीला आकाश [camkīlā ākāś]
bright उज्ज्वल [ujjval], चमकीला [camkīlā], चकाचक [cakācak], जगमिजगर [jagmijgar], फरीरा [phariā] चमाचम [camācam] [illegible]
brinjal भटा [bhaṭā] बैंगन [baigan]
brisk चलबल [calbal]
broad classification [illegible]
broad [illegible]
broad mouthed [illegible]
broadcasting [illegible]
broader [illegible]
broad-mouthed basket पौटा [chīṭā]
broken खण्डित [khaṇḍit], [illegible]
broken piece of a earthen pot [illegible]
broken टूटाफूटा [ṭūṭāphūṭā], फूटा [phūṭā] [illegible]
broker दलाली [dalālī]
bronze medal [illegible]
broom [illegible]
broomstick [illegible]
broth [illegible]
brother and sister [illegible]
brother [illegible]
brotherhood [illegible]
brother's daughter [illegible]
brough of snake [illegible]
broughum [illegible]
brown [illegible]
brush कूँची [kuṁcī], ब्रश [braś]
brutal instinct [illegible]
bubble बबला [bubalā]
bucket बाल्टिन [illegible]
bud कली [kalī]
budget बजट [bajaṭ]
buffalo [illegible]
buffalo bull भैंसा [bhaṁsā]
buffalo calf upto the age of half year पड़ा [illegible]
buffalo herder भैंसवाल [bhaṁsvāl]
buffer आघातशमक [āghātśamak]
buffoon हास्य [hāsya]
bug खटमल [khaṭmal]
buggers [illegible]
buggy बग्गी [baggī]
building काठा [kāṭhā], मकान [makān]
building construction [illegible]
bulb बल्ब [balb]
bull बछड़ [bachaṛ], साँड़ [sāṇḍha], सांड [sāṁḍ]
bull fight [illegible]
bullet गोली [illegible]
bulletin [illegible]
bullock [illegible]
bullock cart बैलगाड़ी [bailgāṛī]

bulk [illegible]

bundle and like this [illegible]

bundle of straw पुली [pulī]
burden बोझ [bojh]
burglary [illegible]
burial [illegible]
burial ground कब्रिस्तान [kabristān]
burial spot [illegible]
burning [illegible]
burning [illegible]
burning to cinder [illegible]
burnt to ashes [illegible]
burnt wooden log धोरनाठी [khōrnāṭhī]
burst [illegible]
burst out [illegible]
bursting open [illegible]
bursting out [illegible]
bursting sound [illegible]
burning ground [illegible]

bus [illegible]
bus stand [illegible]
bush in a jungle [illegible]

bushes [illegible]
business [illegible]
businessman [illegible]
busy [illegible]
but [illegible]
butcher [illegible]
butter [illegible]
butter milk [illegible]
butterfly [illegible]
buttermilk [illegible]
buttock [illegible]
button [illegible]
buyer [illegible]
buzzing [illegible]
by drops [illegible]
by force [illegible]
by the way [illegible]
by-election [illegible]
bygone [illegible]
by-law [illegible]
by-product [illegible]
bystander [illegible]

C

cabbage [illegible]
cabinet [illegible]
cabinet [illegible]
cable [illegible]

cabriolet टमटम [ṭamṭam]
cacography दुर्लेखन [durlēkhan]
cacophony दुरवस्था [duravsthā]
cactus नागफेनी [nāgaphēnī]
cadence टेर [ṭēr], आलाप [ālāp]
cafe कैफे [kaiphē]
cafeteria कॅफेटेरियर [kaiphēṭēriyar]
cage पिंजड़ा [piṃjṛā]
cage for parrot or other birds पिंजरा [piṃjrā]
cajole खुशामद [khuśāmad]
cajoling चुपकारी [cupkārī]
cake केक [kēk]
cake/pastry roller बेलना [bēlnā]
calamity आपत्ति [āpatti]
calamity आपद [āpad], काल-कण्टक [kāla-kaṇṭak], आपत्काल [āpatkāl], आपत्ति [āpatti], कहर [kahar]
calculated at random तुरक्कड़ी [turukkṛī]
calculator गणक [gaṇak]
calendar पत्रा [patrā], कलेन्डर [kalēṇḍar]
calf buffalo पक [pāṛū]
[illegible]
calf बाछा [bāchā]
calico नैनसुख [nainsukh]
call टेर [ṭēr], तलब [talab]
called as संज्ञक [saṃjñak]
called कथित [kathit]
calling name बोलचालका नाम [bōlchālvālā nām]
calm शान्त [śānt]
calm and quiet शान्त [śāṃt]
calming शमन [śaman]
camel ऊँट [ūṃṭ]
camera कैमरा [kaimarā]
camp कैम्प [kaimp], शिविर [śivir]
camphor कपूर [kapūr]
campus कैम्पस [kaimpas]
campus chief कैम्पस प्रमुख [kaimpas pramukh]
can बहा [bahā],
can सकना [sakab]
canal नहर [nahar], नाला [nālā]
cancellation रद्दर [radar], रद्द [radd]
cancer अर्बुद रोग [arbud rōg], कैन्सर [kyinsar]
cancer कर्कट राशि [karkaṭ rāśi]
candle light मैमबत्ती [mōmbattī]
candlestick शमदानि [śamdāni]
cane बेंत [bēnt]
canine line रदनक रेखा [radṇak rēkhā]
cannibal नरभक्षी [narabhakṣī], स्वजातिभक्षी [svajātibhakṣī]
cannon तोप [tōp]
canon अभिनियम [abhiniyam]
canonical form विहित रूप [vihit rūp]
canopy ओहार [ōhār], चँदुवा [cāṃduvā], चन्वा [canvā]
canteen कैन्टिन [kaṇṭin]
canto सर्ग [sarg]
canton प्रदेश [pradēś]
cantonment छावनी [chāvnī]
canvas कनवास [kanbhās]
cap टोपी [ṭopī]
capable समर्थबान [samarthavān], क्षमतावान [kṣamatāvān], समर्थ [samarth], सक्षम [sakṣam]
capacity ओकाति [ōkāti], औकात [aukāt], क्षमता [illegible]
capacity development क्षमता विकास [kṣamatā vikās]
cape केपरीप [kēparīp]
capillarity कोशिका [kōśikā]
capital जल्बा [jalbhā]
capital राजधानी [rājdhānī]
capital punishment मृत्युदण्ड [mṛtyudaṇḍ],

[illegible]
capitalism पूँजीवाद [pūṃjīvād]
caprice सनक [jhaṅk]
capricious सनकी [jhaṅkī]
Capricorn मकर [makar]
captain कैप्टेन [kaipṭēn]
captive बन्दी [bandī], युद्धबन्दी [yuddhabandī]
captivity दासत्व [dāsatva]
car कार [kār], मोटर [mōṭar]
carat कैरट [kairaṭ]
caraway जमानि [jamāni]
carbohydrate कार्बोहाइड्रेट [kārbōhāiḍrēṭ]
carbon कार्बन [kārban]
card कार्ड [kārḍ]
card board गत्ता [gattā]
cardamom इलायची [ilāycī], अलाँची [alāṃcī]
cardboard कार्डबोर्ड [kārḍabōrḍ]
cardinal function मानक प्रकार्य [mānak [illegible]
cardinal number मूलभूत संख्यक [mūlabhūt saṅk]
care सिकिर [sikir], देखभाल [dēkhabhāl], परवाह [parvāh], जुगुत [jugut], वासता [vāstā], सावधानी [sāvadhānī], रेख [rēkh], साक-हेर [sākhēr], हेरचाह [hērcāh], हेरबिचार [hērbicār], सहार-सुधार [sahāra-sudhār], सेहार [sēhār]
care taker सतनिहार [satanihār]
career जीवन चर्या [jīvan caryā]
careful सिकिलकी [sikilkī], सजगता [sajagtā]
careful सहचेत [sahacēt], सावधान [sāvadhān], हाशियार [hāśiyār]
carefully सचेतपूर्वक [sacētapūrvak], सावधानीपूर्वक [sāvadhānīpūrvak]
careless pasting or sticking टोमटम [ṭāṃṭam]
careless असचेत [asacēt], बेपरवाह [bēparvāh], बेखबरि [bēkhabari], बेहोशियार [bēhōśiyār]
careless लापरवाह [lāparvāh]]
carelessness बेखबरता [bēkhabrtā], असावधानी [asāvadhānī], लापरवाही [lāparvāhī]
carnal सांसारिक [sāṃsārik]
carpenter बढ़ई [baṛhaī], सुतिहार [sutihār],
carpenter's base log परिकठ [parikaṭh]
carpenter's plane रन्दा [randā]
carpet गलीचा [galīcā], दरी [darī]
carriage वाहन [vāhan]
carrot गाजर [gājar]
carrying वहन [vahan]
cart गाड़ी [gāṛī], गाड़ी [gāṛī]
cart driver बहलमान [bahalmān]
cartar गाड़ीवान [gāṛīvān]
cartilage उपास्थि [upāsthi]
cartographer नक्शाकार [nakśākār]
cartoon व्यंगात्मक चित्रकथा [kāgātak bākas], व्यङ्ग्यचित्र [vyaṅgyacitr]
cartridge कार्तूस [kārtūs]
cartulary अभिलेखालय [abhilēkhālaya]
carve तक्षक [takṣak]
case आधार कोष [ākṣar kbṣ]
case मुद्दा [muddā],
cash नगद [nagad]
cashew nut काजू [kājū]
cashmere कश्मीरी [kaśmīrī]
casket मञ्जूषा [mañjūṣā]
cassette कैसेट [kaisēṭ]
cast छिपा [kāpā]
cast-down मलिन [malin]
caste जाति [jāti]
caste and other related issues जाति-पाति [jā- [illegible]

catch पकड़ना (pakṛnā)
catch word [illegible]
catechu [illegible]
catechu tree (Acacia catechu) खैर [kha'er]
catechu tree and its resin used with betel [illegible]
category [illegible]
catenative [illegible]
caterpillar [illegible]
cattle [illegible]
cauliflower [illegible]
cause [illegible]
causing factor [illegible]
cautious [illegible]
cavaliers [illegible]
cave [illegible]
caverns [illegible]
cavity [illegible]
cavity friction [illegible]
cavity made for house breaking [illegible]
cavity structure [illegible]
ceasefire [illegible]
ceaseless [illegible]
ceiling [illegible]
celestial bodies [illegible]
celibacy [illegible]
cell [illegible]
cell phone [illegible]
celsius [illegible]
cellular [illegible]
cement [illegible]
cemetery [illegible]
cenotaph [illegible]
censor board [illegible]
censor [illegible]
censorship [illegible]
censure [illegible]
census [illegible]
cent [illegible]
centenarian [illegible]
centenary [illegible]
center [illegible]
cent grade [illegible]
centimeter [illegible]
central [illegible]
central region [illegible]
centralization [illegible]
centralized [illegible]
centre [illegible]
centre of tongue [illegible]

cerebral [illegible]
cerebrum [illegible]
cerebellum [illegible]
cerebrum [illegible]
cerebellum [illegible]
cement ground [illegible]
cement [illegible]
ceremony of bride's departure for husband's home after marriage [illegible]
ceremony of cutting nails of new born baby [illegible]
ceremony of the first shaving of a boy [illegible]
ceremony [illegible]
certain [illegible]
certificate [illegible]
chain [illegible]
chain exhausting [illegible]
chair [illegible]
chairmanship [illegible]
chairperson [illegible]
chalk [illegible]
challenge [illegible]
challenging [illegible]
champion [illegible]
chance [illegible]
chancellor [illegible]
chancery [illegible]
change [illegible]
change in direction [illegible]
change of subject [illegible]
changeable [illegible]
changeless [illegible]
channel [illegible]
channel [illegible]
chanting man [illegible]
chaos [illegible]
chaotic [illegible]
chapter [illegible]
character [illegible]
character assassination [illegible]
character certificate [illegible]
character mentality [illegible]
character of a woman [illegible]
characteristics [illegible]
charcoal [illegible]
charge [illegible]
chariot [illegible]
charitable [illegible]
charitable cow protection organization

गोशाला [góśālā]
charitableness दानशीलता [dānaśīlatā]
charity खैरात [khairāt], खरात [kharāt]
charm मन्तर [jantar], जादू [jādū], टोना [ṭonā]
charmed विमुग्ध [vimugdh]
chart चार्ट [cārṭ]
charter शासनपत्र [śāsanapatr]
chartered चार्टर्ड [cārṭarḍ]
chartered flight चार्टर्ड उड़ान [cārṭarḍ uṛān]
chasm फाटो [phāṭō], चिरकुट [cirakuṭ]
chaste पतिव्रता [pativratā], सती [satī]
chastisement, ताड़न [tāṛan]
chattel चलसंपत्ति [calasampatti], माल [māl]
chatterbox चकचेहि [phackēṛi]
chatty बतक्कड़ [batakkaṛ]
cheap सस्ता [sastā]
cheat ठक [ṭhak]
cheating ठकपनी [ṭhakapanī], ठकैती [ṭhakaitī], ठकनाह [ṭhakanāī], बैमानी [baimānī]
check play अवरोध खेल [avarōdh khēl]
checked रूढ़ [rūḍh]
checking परीक्षण [parīkṣaṇ]
cheek कपोल [kapōl]
cheer साधुवाद [sādhuvād], अहलाद [ahlād]
cheerful प्रसन्न [prasann]
cheese छेना [chēnā], पनीर [panīr]
chef खानसामा [khānsāmā]
chemical mixture रासायनिक मिश्रण [rāsāyanik miśraṇ]
chemical name रासायनिक नाम [rāsāyanik nām]
chemical रसायनिक [rasāyanik]
chemist रसायनशास्त्री [rasāyanśāstrī]
chemistry रसायनशास्त्र [rasāyanśāstra]
chemotherapy रसायन चिकित्सा [rasāyan cikitsā]
cheque धनादेश [dhanādēś], हुण्डी [huṇḍī]
cherished desire मोद [āmōd]
cherishing भरण [bharaṇ],
cherub देव पुरुष [dēva puruṣ]
chess बुद्धिचाल [buddhicāl], शतरञ्ज [śatarañj], [illegible]
chess pieces गोटी [gōṭī]
chess player शतरञ्ज खेलाड़ी [śatarañkhēlāṛī]
chest pains वक्ष स्पन्दन [vakṣ spandan]
chest छाती [chātī], सीना [sīnā]
chest सन्दूक [sandūk], तिजोरी [tijōrī]
chicken house घोर [khōr]
chicken मुर्गी चालेस [murgī mā'ūsa], मुर्गी बच्चा [murgī baccā]
chief मुखिया [mukhi'ā], सरदार [sardār]
chief district officer (CDO) प्रमुख जिला अधिकारी [pramukh jilā adhikārī]
chief justice मुख्य न्यायाधीश [mukhya nyāyādhīś]
chief minister मुख्य मन्त्री [mukhya mantrī]
Chief of Protocol शिष्टाचार महापाल [śiṣṭācār mahāpāl]
chiefly मुख्यतः [mukhyataḥ]
child बच्चा [baccā], बेना [bēnā]
child birth प्रसूति [prasūti]
child delivery प्रसव [prasava,
child language बाल भाषा [bāl bhāṣā]
child artisanal बालकेन्द्री [bālakēndrī]
childhood बचपना [bacapanā], शिशावस्था [śiśāvasthā], बाल्यकाल [bālyakāl], शैशव [aiśava], बचपन [bacapan]
childish behaviour बेनपन [bēnapan,
childish बचकना [bacakanā,
childless निपुत्तर [niputtar], निःसन्तान [niḥsantān]
childlike action बौल [laul]
children शिशागृहा [dhu'āpōṭā], बच्चाल [pacchā], बच्चागड़ी [vaccāvaccī]

children's tales शिशुका पिहानी [śiśu'kā pihānī]
child's whistle पिपही [pipahī]
chilly मरचाइ [maracāī], मिरचाइ [miracāī]
chimney चिमनी [cimanī]
chimpanzee वनमानुष [banamānuṣ]
chin ठुड्डी [ṭhuḍḍī]
China rose गुड़हुल [guṛahul]
Chinese characters चिनीयाँ लिपि [cinīyāṁ lipi]
chiretta चिरैता [ciraitā]
chirping कलरव [kalarab], चर्ची बोली [pacchī bōlī], चुनचुन [cunacun]
chisel छेनी [chēnī], उकाल [ukāla]
chloroform क्लोरोफार्म [klōrōpharma]
chlorophyll क्लोरोफिल [klōrōphil]
chocolate चकलेट [cakalēṭ]
choice चयन [cayan]
cholera पैरी [phairī]
chopper दविका [dabikā]
chord made of animal intestine तौंसि [tāṁsi]
chore धन्धा [dhandhā]
chorus समूह गान [samūh gān]
Christina क्रिस्तान [kristān,, इसाइ [isāī, क्रिश्चियन [kriścīyan]
Christian name अभिदेय नाम [abhidēya nām], मुख्य नाम [mukhya nām]
Christian era ईसवी [īsvī]
Christianity ईसाई [īsāī]
Christmas क्रिसमस [krisamas]
chronological कालक्रमिक [kālakramik]
chronology कालक्रम [kālakram]
chum दोस्त [dōst]
chunk of earth detached and sunk due to erosion धसना [dhasanā]
chunk चाङ्गटा [cāṅgṭā]
church चर्च [carc],गिर्जाघर [girjāghar]
churning मथाइ [mathāī], मन्थन [manthan]
chutney चटनी [caṭanī]
cigarette चुरोट [curōṭ], सिगरेट [sigarēṭ]
cinema सिनेमा [sinēmā]
cinema hall चलचित्र मन्दिर [calacitr mandir], सिनेमा घर [sinēmā ghar], सिनेमा हल [sinēmā hal]
cinnamon दालचिनी [dālacinī]
circle वृत्त [vṛt]
circuit परिपथ [paripath]
circular परिपत्र [paripatr], वृत्ताकार [vṛttākār]
circulation प्रसारण [prasāraṇ]
circulatory system रक्तसञ्चार प्रणाली [raktasañcār praṇālī]
circumambulating idol/temple thrice तिरपेछन [tirapēchan,
circumambulation by the bride and groom around a marriage pavilion, फेरी [phērī]
circus सर्कस [sarkas]
citadel दुर्ग [durg], गढ़ [gaṛh]
citizen प्रजा [prajā], नागरिक [nāgarik]
citizen certificate नागरिकता [nāgarikatā pramāṇapatr]
citizenship नागरिकता [nāgarikatā]
citric कागती अम्ल [kāgatī amu]
citrus कागती [kāgatī]
civil disobedience सत्ता अवज्ञा [bhadr avajñā], सत्याग्रह [satyāgrah]
civilized सभ्य [sabhy]
claim दावा [dāvā]
clamp सिकञ्जा [sikañjā]
class क्लास [klāsa]
class name फूल नाम [kōṭi nām]
clapping तालो [tālī], थपड़ी [thapaṛī]
clarity स्पष्टता [svacchatā], स्पष्टता [spaṣṭatā]
class कक्षा [kakṣā],दर्जा [darjā]
classical criticism शास्त्रीय समालोचना [śāstrīya samālōcanā]

classical economist अर्थशास्त्रीय अर्थशास्त्री [arthshastriy arthshastri]
classical language शास्त्रीय भाषा [shastriy bhasha]
classical linguist शास्त्रीय भाषाविद [shastriy bhashavid]
classical music शास्त्रीय संगीत [shastriy sangeet]
classification वर्गीकरण [vargikaran]
classification वर्गीकरण [vargikaran]
classroom कक्षा-कक्ष [kaksh-kaksh]
claw पंजा [panja]
clay मिट्टी [mitti]
clay tiles for roofing खपरैल [khaprail]
clay utensils मिट्टी के बर्तन [mitti ke bartan]
clay built मिट्टी [mitti]
clean साफ़ [saaf]
cleaning the cooking place चौका [chauka]
clear स्पष्ट [spasht]
clearness स्पष्टता [spashtata]
clear head स्वच्छ दिमाग़ [swachh dimaag]
clear morning सुबह [subah]
clear of charges आरोप मुक्त [aarop mukt]
clear weather साफ़ मौसम [saaf mausam]
clearance letter अनापत्ति पत्र [anapatti patr]
clearing of sums or dues राशि साफ़ [rashi saaf]
cleaver बेलन [belan]
cleft lip खरा [khara]
clemency दयालुता [dayaluta]
clergy पादरी [padri]
clerk लिपिक [lipik]
clever चतुर [chatur]
client ग्राहक [grahak]
cliff चट्टान [chattan]
climate जलवायु [jalvayu]
climatic जलवायुगत [jalvayugat]
climatology मौसम विज्ञान [mausam vigyan]
climax चरम [charam]
climber आरोही [arohi]
climbing चढ़ाई [chadhai]
clinging together चिपकना [chipakna]
clinic क्लिनिक [clinic]
clipped कुंद [kund]
clitic क्लिटिक [clitic]
cloak and trousers चोगा पाजामा [choga pajama]
clock tower घण्टाघर [ghantaghar]
clock घड़ी [ghadi]
clod of earth ढेला [dhela]
close at hand सन्निकट [sannikat]
close confinement कैदखाना [kaidkhana]
close घनिष्ठ [ghanishth], आत्मज [atmaj]
closely चपक [chapak]
closeness घनिष्ठता [ghanishtha]
closing a road or a frontier नाकाबंदी [nakabandi]
cloth वस्त्र [vastra], कपड़ा [kapda]
cloth in which a dead body is wrapped for burial कफ़न [kafan]
cloth कपड़ा [kapda]
clothes पोशाक [poshak]
clothier कपड़ा व्यापारी [kapda vyapari]
cloth-made purse for keeping coins बटुआ [batua]
clothes लत्ता-कपड़ा [lattakapda]

cloud बादल [badal], मेघ [megh], घन [ghan]
cloud roaring मेघ गर्जन [megh garjan]
cloud to roar मेघ गर्जना [megh garjna]
cloud-coloured मेघ [megh]
clouds मेघमाला [meghmala]
clove लौंग [laung], लवंग [lavang]
cloven hoof खुर [khur]
club क्लब [club]
club गदा [gada]
clumsy भद्दा [bhaddā], भद्दा [bhaddā]
clung together चिपका [chipka]
cluster of similar items गुच्छा [guchh]
cluster of stars नक्षत्रिका [nakshatrika]
clutch चंगुल [changul]
clutter अस्तव्यस्तता [astavyastata]
coach प्रशिक्षक [prashikshak]
coach man एकबान [ekaban], सारथी [sarthi]
coagulant जमन [jaman]
coal mine कोयला खान [koyla khan]
coarse ground meal सूजी [suji]
coarsely ground wheat सूजि [suji]
coast तट [tat]
coastal तटीय [tatiy], तटवर्ती [tatvarti]
coat कोट [coat]
cobra नागिन [nagin]
coca-cola कोका-कोला [kokakola]
cocaine कोकेन [kokein]
cock मुर्गा [murga]
cockroach तिलचट्टा [tilchatta]
cock-sure अतिआत्मविश्वासी [atiaatmvishvasi]
coconut oil नारियल तेल [nariyal tel]
coconut नारियल [nariyal]
code कोड [code], संकेत [sanket]
code language गुप्त भाषा [gupt bhasa] चिकारी [chikari]
co-defendant सहअभियुक्त [sahabhiyukt]
co-driver सहचालक [sahchalak]
co-education सहशिक्षा [sahshiksha]
coefficient गुणांक [gunank]
co-existence सहअस्तित्व [sahastitva]
coffee कॉफ़ी [kafi], कॉफ़ी [kafi]
coffer संदूक [sandook]
coffin शवपेटिका [shavpetika]
cognate सजात [sajat], सजातीय [sajatiya]
cognate object सजात कर्म [sajat karm]
cognition संज्ञानता [sangyanata]
cognitive संज्ञानात्मक [sangyanatmak]
cognizance ज्ञानबोध [gyanbodh]
cohabitation सहवास [sahvas]
coherence सम्बद्धता [sambaddhata]
coherent संगत [sangat]
cohesion सौहृद [sauhrud]
coke कोक [kok]
cold ठण्डा [thanda], शीत [sheet], ठण्ड [thand]
cold blooded असंवेदनशील [asanvednashil]
cold wave शीतलहर [sheetlahar]
cold wave शीतलहरी [sheetlahari]
cold सर्दी [sardi]
cole बंदर भुट्टा [bandar bhutta]
colleague सहपाठी [sahpathi]
collectable संग्रहणीय [sangrahaniy]
collected संकलित [sankalit], संगृहीत [sangrihit], समाहित [samahit]
collection संकलन [sankalan], संग्रह [sangrah], समूह [samuh]
collection of means and material सम्भार [sambhar]
collection of rent/dues तहसील [tahsil]
collective सामूहिक [samuhik]
collective noun समूहवाचक संज्ञा [samuhvachak sangya]
collective prayer सामूहिक प्रार्थना [samuhik

collector [illegible] **kalektar**

college [illegible] **mahavidyalaya**

collision [illegible] **takkar**

collyrium [illegible] **kajal**

colocynth [illegible] **indrayan phal**

colony [illegible] **kalonī**

colour [illegible] **rang**

colour box [illegible] **rangpeti**

colour of lotus flower [illegible]

coloured powder smeared in Holi festival [illegible]

colt [illegible]

coming [illegible] **aane vaala**

comfort [illegible] **suvidha**

comfortless [illegible]

cloths to wear and cover body [illegible]

comb [illegible] **kanghi**

comb for hair [illegible]

combustible [illegible]

comedy [illegible]

comet [illegible]

comfort सुविधा (suvidhā), सांत्वना sāntvanā

comfort seeking सुविधाभोगी suvidhābhogī

comfortable सांत्वनाजनक sāntvanājanak, आरामदेह ārāmdeh

coming and going [illegible]

coming into view [illegible]

comma [illegible]

Commander-in-Chief [illegible]

commando [illegible]

commemoration [illegible]

commencement [illegible]

content [illegible]

commentary [illegible]

commentator [illegible]

commerce वाणिज्य vāṇijya

commercial व्यापारिक vyāpārik

commission [illegible]

Commission for Abuse of Authority [illegible]

commitment [illegible]

committed [illegible]

committee [illegible]

commodity माल mal

common सामान्य sāmānya

common market [illegible]

common social code and behaviour among people [illegible]

common to all castes सर्वजातीय sarvajātīya

commonalty [illegible]

commonly [illegible]

commonwealth राष्ट्रमण्डल rāṣṭramaṇḍal

commotion [illegible]

communication system [illegible]

communication [illegible]

communication [illegible]

communism [illegible]

community समुदाय samudāy

companion साथी sāthī

companionship [illegible]

company [illegible]

comparable तुलनीय tulnīya

comparative तुलनात्मक (tulanātmak)

comparatively अपेक्षतः apekṣatḥ

compared [illegible]

comparison [illegible]

compass [illegible]

compassion [illegible]

compassionate look [illegible]

compatible [illegible]

compassion [illegible]

compeer [illegible]

compelled बाध्य bādhya

compensation [illegible]

competent [illegible]

competing [illegible]

competition [illegible]

competitive [illegible]

competitor प्रतिस्पर्धी (pratispardhī)

complainant [illegible]

complaint [illegible]

complementizer [illegible]

complete sentence [illegible]

complete समाप्त (samāpt) [illegible]

complete [illegible]

completed [illegible]

completely right एकदम ठीक ekadam ṭhīk

completely एकदम (ekadam) [illegible]

completeness [illegible]

completion समापन (samāpan)

complex inventors [illegible]

complex [illegible]

complexion [illegible]

complexism [illegible]

complication [illegible]

composed [illegible]

composer [illegible]

composing machine [illegible]

compositor [illegible]

compost [illegible]

composure [illegible]

compound word समस्तपद (samastapad)

comprehension बोध (bodh)

comprehensive [illegible]

compressible [illegible]

compression [illegible]

compromise [illegible]

compromising [illegible]

compulsion बाध्यता (bādhyatā)

concentrated [ˈkɒnsəntreɪtɪd] *adj* сконцентрированный; ~ **juice** концентрированный сок

concentration [ˌkɒnsənˈtreɪʃn] *n* концентрация

concentrate [ˈkɒnsəntreɪt] *v* концентрировать(ся)

concentrate [ˈkɒnsəntreɪt] *n* концентрат

concentric [kənˈsentrɪk] *adj* концентрический

concept [ˈkɒnsept] *n* понятие, концепция

conception [kənˈsepʃn] *n* зачатие

concern [kənˈsɜːn] *n* забота, беспокойство; дело, предприятие

concern [kənˈsɜːn] *v* касаться, относиться; ~ **oneself** заниматься

concerned [kənˈsɜːnd] *adj* заинтересованный; беспокоящийся

concerning [kənˈsɜːnɪŋ] *prep* относительно, о

concert [ˈkɒnsət] *n* концерт

concerted [kənˈsɜːtɪd] *adj* согласованный

concession [kənˈseʃn] *n* уступка

conciliation [kənˌsɪlɪˈeɪʃn] *n* примирение

conciliatory [kənˈsɪlɪətrɪ] *adj* примирительный

concise [kənˈsaɪs] *adj* краткий, сжатый

conclude [kənˈkluːd] *v* заключать; делать вывод

conclusion [kənˈkluːʒn] *n* заключение; вывод

conclusive [kənˈkluːsɪv] *adj* убедительный, решающий

concoct [kənˈkɒkt] *v* стряпать; придумывать

concoction [kənˈkɒkʃn] *n* стряпня; выдумка

concrete [ˈkɒnkriːt] *adj* конкретный

concrete [ˈkɒnkriːt] *n* бетон

concur [kənˈkɜː] *v* совпадать; соглашаться

concurrent [kənˈkʌrənt] *adj* совпадающий; одновременный

concussion [kənˈkʌʃn] *n* сотрясение мозга

condemn [kənˈdem] *v* осуждать; приговаривать

condemnation [ˌkɒndemˈneɪʃn] *n* осуждение; приговор

condemned [kənˈdemd] *adj* осужденный; приговоренный к смерти

condemned cell камера смертников

condensation [ˌkɒndenˈseɪʃn] *n* конденсация; испарина

condense [kənˈdens] *v* сгущать(ся); конденсировать(ся)

condenser [kənˈdensə] *n* конденсатор

condescend [ˌkɒndɪˈsend] *v* снисходить

condescending [ˌkɒndɪˈsendɪŋ] *adj* снисходительный

condescension [ˌkɒndɪˈsenʃn] *n* снисходительность

condiment [ˈkɒndɪmənt] *n* приправа

condition [kənˈdɪʃn] *n* условие; состояние

conditional [kənˈdɪʃənl] *adj* условный

conditional [kənˈdɪʃənl] *n* условное наклонение

conditioned [kənˈdɪʃnd] *adj* обусловленный

conditioner [kənˈdɪʃnə] *n* кондиционер

condolence [kənˈdəʊləns] *n* соболезнование

condom [ˈkɒndɒm] *n* презерватив

condominium [ˌkɒndəˈmɪnɪəm] *n* кондоминиум

condone [kənˈdəʊn] *v* прощать, закрывать глаза

conducive [kənˈdjuːsɪv] *adj* способствующий

conduct [ˈkɒndʌkt] *n* поведение

conduct [kənˈdʌkt] *v* проводить; руководить; вести себя

conduction [kənˈdʌkʃn] *n* проводимость

conductivity [ˌkɒndʌkˈtɪvətɪ] *n* электропроводность

conductor [kənˈdʌktə] *n* проводник; дирижер; кондуктор

conductress [kənˈdʌktrɪs] *n* кондукторша

cone [kəʊn] *n* конус; шишка; рожок (мороженого)

confectionery [kənˈfekʃnərɪ] *n* кондитерские изделия

confederation [kənˌfedəˈreɪʃn] *n* конфедерация

confer [kənˈfɜː] *v* совещаться; присваивать

conference [ˈkɒnfərəns] *n* конференция, совещание

confess [kənˈfes] *v* признавать(ся); исповедовать(ся)

confession [kənˈfeʃn] *n* признание; исповедь

confessional [kənˈfeʃənl] *n* исповедальня

confessor [kənˈfesə] *n* духовник

confetti [kənˈfetɪ] *n* конфетти

confide [kənˈfaɪd] *v* доверять; поверять

confidence [ˈkɒnfɪdəns] *n* доверие; уверенность

confident [ˈkɒnfɪdənt] *adj* уверенный

confidential [ˌkɒnfɪˈdenʃl] *adj* конфиденциальный

confine [kənˈfaɪn] *v* ограничивать; держать взаперти

confinement [kənˈfaɪnmənt] *n* заключение; роды

confirm [kənˈfɜːm] *v* подтверждать; утверждать

confirmation [ˌkɒnfəˈmeɪʃn] *n* подтверждение; конфирмация

confirmed [kənˈfɜːmd] *adj* закоренелый

confiscate [ˈkɒnfɪskeɪt] *v* конфисковать

confiscation [ˌkɒnfɪˈskeɪʃn] *n* конфискация

conflagration [ˌkɒnfləˈgreɪʃn] *n* пожар

conflict [ˈkɒnflɪkt] *n* конфликт; столкновение

conflict [kənˈflɪkt] *v* противоречить

conflicting [kənˈflɪktɪŋ] *adj* противоречивый

conform [kənˈfɔːm] *v* соответствовать; подчиняться

conformity [kənˈfɔːmətɪ] *n* соответствие; подчинение

confound [kənˈfaʊnd] *v* смешивать; сбивать с толку

confront [kənˈfrʌnt] *v* противостоять; сталкивать

confrontation [ˌkɒnfrʌnˈteɪʃn] *n* столкновение

confuse [kənˈfjuːz] *v* путать; смущать

confusion [kənˈfjuːʒn] *n* путаница; замешательство

congeal [kənˈdʒiːl] *v* замерзать; застывать

congenial [kənˈdʒiːnɪəl] *adj* родственный по духу

congenital [kənˈdʒenɪtl] *adj* врожденный

congested [kənˈdʒestɪd] *adj* переполненный; заложенный

congestion [kənˈdʒestʃən] *n* скопление; заторы; заложенность

conglomerate [kənˈglɒmərɪt] *n* конгломерат

congratulate [kənˈgrætjʊleɪt] *v* поздравлять

congratulation [kənˌgrætjʊˈleɪʃn] *n* поздравление

congratulations [kənˌgrætjʊˈleɪʃnz] *int* поздравляю

congregate [ˈkɒŋgrɪgeɪt] *v* собираться

congregation [ˌkɒŋgrɪˈgeɪʃn] *n* собрание; паства

congress [ˈkɒŋgres] *n* конгресс

congressional [kənˈgreʃənl] *adj* конгрессный

congressman [ˈkɒŋgresmən] *n* конгрессмен

congruent [ˈkɒŋgrʊənt] *adj* конгруэнтный

conical [ˈkɒnɪkl] *adj* конический

conifer [ˈkɒnɪfə] *n* хвойное дерево

coniferous [kəˈnɪfərəs] *adj* хвойный

conjecture [kənˈdʒektʃə] *n* предположение, догадка

conjecture [kənˈdʒektʃə] *v* предполагать, гадать

conjugal [ˈkɒndʒʊgl] *adj* супружеский

conjugate [ˈkɒndʒʊgeɪt] *v* спрягать

conjugation [ˌkɒndʒʊˈgeɪʃn] *n* спряжение

conjunction [kənˈdʒʌŋkʃn] *n* союз; соединение

conjunctivitis [kənˌdʒʌŋktɪˈvaɪtɪs] *n* конъюнктивит

conjure [ˈkʌndʒə] *v* колдовать; вызывать

connect [kəˈnekt] *v* соединять(ся); связывать(ся)

connection [kəˈnekʃn] *n* связь; соединение

connective [kəˈnektɪv] *adj* соединительный

connective [kəˈnektɪv] *n* связующее звено

connector [kəˈnektə] *n* соединитель

connoisseur [ˌkɒnəˈsɜː] *n* знаток, ценитель

connotation [ˌkɒnəˈteɪʃn] *n* коннотация

connote [kəˈnəʊt] *v* подразумевать

conquer [ˈkɒŋkə] *v* завоевывать; покорять

conqueror [ˈkɒŋkərə] *n* завоеватель

conquest [ˈkɒŋkwest] *n* завоевание; покорение

conscience [ˈkɒnʃəns] *n* совесть

conscientious [ˌkɒnʃɪˈenʃəs] *adj* добросовестный

conscientious objector отказывающийся по религиозным соображениям

conscious [ˈkɒnʃəs] *adj* сознательный; в сознании

consciousness [ˈkɒnʃəsnəs] *n* сознание

conscript [ˈkɒnskrɪpt] *n* призывник

conscription [kənˈskrɪpʃn] *n* призыв

consecrate [ˈkɒnsɪkreɪt] *v* освящать; посвящать

consecration [ˌkɒnsɪˈkreɪʃn] *n* освящение; посвящение

consecutive [kənˈsekjʊtɪv] *adj* последовательный

consensus [kənˈsensəs] *n* консенсус, согласие

consent [kənˈsent] *n* согласие

consent [kənˈsent] *v* соглашаться

consequence [ˈkɒnsɪkwəns] *n* последствие; значение

consequently [ˈkɒnsɪkwəntlɪ] *adv* следовательно

conservation [ˌkɒnsəˈveɪʃn] *n* сохранение; охрана природы

conservative [kənˈsɜːvətɪv] *adj* консервативный

conservative [kənˈsɜːvətɪv] *n* консерватор

conservatory [kənˈsɜːvətrɪ] *n* оранжерея; консерватория

conserve [kənˈsɜːv] *v* сохранять; консервировать

conserve [ˈkɒnsɜːv] *n* варенье

consider [kənˈsɪdə] *v* считать; обдумывать

considerable [kənˈsɪdərəbl] *adj* значительный

considerably [kənˈsɪdərəblɪ] *adv* значительно

considerate [kənˈsɪdərət] *adj* внимательный

consideration [kənˌsɪdəˈreɪʃn] *n* соображение; внимание

considered [kənˈsɪdəd] *adj* обдуманный

considering [kənˈsɪdərɪŋ] *prep* принимая во внимание

consign [kənˈsaɪn] *v* передавать; отправлять

consignment [kənˈsaɪnmənt] *n* партия товара

consist [kənˈsɪst] *v* состоять

consistency [kənˈsɪstənsɪ] *n* консистенция

consistent [kənˈsɪstənt] *adj* последовательный

consolation [ˌkɒnsəˈleɪʃn] *n* утешение

consolation prize поощрительный приз

console [kənˈsəʊl] *v* утешать

consolidate [kənˈsɒlɪdeɪt] *v* укреплять; объединять

consolidation [kənˌsɒlɪˈdeɪʃn] *n* укрепление; объединение

consommé [kənˈsɒmeɪ] *n* консоме

consonant [ˈkɒnsənənt] *n* согласная буква

consonant [ˈkɒnsənənt] *adj* созвучный

consonance [ˈkɒnsənəns] *n* созвучие

consort [ˈkɒnsɔːt] *n* супруг

consort [kənˈsɔːt] *v* общаться

conspicuous [kənˈspɪkjʊəs] *adj* заметный

conspicuously [kənˈspɪkjʊəslɪ] *adv* заметно

conspiracy [kənˈspɪrəsɪ] *n* заговор

conspirator [kənˈspɪrətə] *n* заговорщик

conspire [kənˈspaɪə] *v* замышлять; сговариваться

constable [ˈkʌnstəbl] *n* констебль

constant [ˈkɒnstənt] *adj* постоянный

constant [ˈkɒnstənt] *n* константа

constellation [ˌkɒnstəˈleɪʃn] *n* созвездие

consternation [ˌkɒnstəˈneɪʃn] *n* ужас, оцепенение

constipated [ˈkɒnstɪpeɪtɪd] *adj* страдающий запором

constipation [ˌkɒnstɪˈpeɪʃn] *n* запор

constituency [kənˈstɪtjʊənsɪ] *n* избирательный округ

constituent [kənˈstɪtjʊənt] *n* избиратель; составная часть

constitute [ˈkɒnstɪtjuːt] *v* составлять; учреждать

constitution [ˌkɒnstɪˈtjuːʃn] *n* конституция; устройство

constitutional [ˌkɒnstɪˈtjuːʃənl] *adj* конституционный

constitutional [ˌkɒnstɪˈtjuːʃənl] *n* прогулка

constrain [kənˈstreɪn] *v* принуждать; ограничивать

constraint [kənˈstreɪnt] *n* принуждение; ограничение

constrict [kənˈstrɪkt] *v* сжимать; стеснять

constriction [kənˈstrɪkʃn] *n* сжатие; стеснение

construct [kənˈstrʌkt] *v* строить; составлять

construction [kənˈstrʌkʃn] *n* строительство; конструкция

constructive [kənˈstrʌktɪv] *adj* конструктивный

construe [kənˈstruː] *v* толковать; истолковывать

consul [ˈkɒnsl] *n* консул

consulate [ˈkɒnsjʊlət] *n* консульство

consult [kənˈsʌlt] *v* консультировать(ся); советоваться

consultant [kənˈsʌltənt] *n* консультант

consultation [ˌkɒnslˈteɪʃn] *n* консультация

consume [kənˈsjuːm] *v* потреблять; поглощать

consumer [kənˈsjuːmə] *n* потребитель

consumption [kənˈsʌmpʃn] *n* потребление; потребление; чахотка

contact [ˈkɒntækt] *n* контакт; связь

contact [ˈkɒntækt] *v* связываться

contact lens контактная линза

contagious [kənˈteɪdʒəs] *adj* заразный

contain [kənˈteɪn] *v* содержать; сдерживать

container [kənˈteɪnə] *n* контейнер; сосуд

contaminate [kənˈtæmɪneɪt] *v* загрязнять; заражать

contamination [kənˌtæmɪˈneɪʃn] *n* загрязнение; заражение

contemplate [ˈkɒntəmpleɪt] *v* созерцать; обдумывать

contemplation [ˌkɒntəmˈpleɪʃn] *n* созерцание; размышление

contemporary [kənˈtemprərɪ] *adj* современный

contemporary [kənˈtemprərɪ] *n* современник

contempt [kənˈtempt] *n* презрение; неуважение

contemptible [kənˈtemptəbl] *adj* презренный

contemptuous [kənˈtemptjʊəs] *adj* презрительный

contend [kənˈtend] *v* бороться; утверждать

contender [kənˈtendə] *n* участник; претендент

content [kənˈtent] *adj* довольный

content [ˈkɒntent] *n* содержание; содержимое

contented [kənˈtentɪd] *adj* довольный

contention [kənˈtenʃn] *n* спор; утверждение

contentious [kənˈtenʃəs] *adj* спорный

contest [ˈkɒntest] *n* состязание; борьба

contest [kənˈtest] *v* оспаривать; состязаться

contestant [kənˈtestənt] *n* участник состязания

context [ˈkɒntekst] *n* контекст

continent [ˈkɒntɪnənt] *n* континент; материк

continental [ˌkɒntɪˈnentl] *adj* континентальный

contingency [kənˈtɪndʒənsɪ] *n* непредвиденный случай

contingent [kənˈtɪndʒənt] *adj* случайный; зависящий

contingent [kənˈtɪndʒənt] *n* контингент; группа

continual [kənˈtɪnjʊəl] *adj* непрерывный

continuation [kənˌtɪnjʊˈeɪʃn] *n* продолжение

continue [kənˈtɪnjuː] *v* продолжать(ся)

continuity [ˌkɒntɪˈnjuːətɪ] *n* непрерывность

continuous [kənˈtɪnjʊəs] *adj* непрерывный

contort [kənˈtɔːt] *v* искажать; извивать

contortion [kənˈtɔːʃn] *n* искажение; извивание

contour [ˈkɒntʊə] *n* контур; очертание

contraband [ˈkɒntrəbænd] *n* контрабанда

contraception [ˌkɒntrəˈsepʃn] *n* предохранение

contraceptive [ˌkɒntrəˈseptɪv] *adj* противозачаточный

contraceptive [ˌkɒntrəˈseptɪv] *n* противозачаточное средство

contract [ˈkɒntrækt] *n* договор; контракт

contract [kənˈtrækt] *v* заключать договор; сокращать(ся)

contraction [kənˈtrækʃn] *n* сокращение; схватка

contractor [kənˈtræktə] *n* подрядчик

contradict [ˌkɒntrəˈdɪkt] *v* противоречить

contradiction [ˌkɒntrəˈdɪkʃn] *n* противоречие

contradictory [ˌkɒntrəˈdɪktərɪ] *adj* противоречивый

contraption [kənˈtræpʃn] *n* приспособление

contrary [ˈkɒntrərɪ] *adj* противоположный; упрямый

contrary [ˈkɒntrərɪ] *n* противоположность

contrast [ˈkɒntrɑːst] *n* контраст

contrast [kənˈtrɑːst] *v* противопоставлять; контрастировать

contribute [kənˈtrɪbjuːt] *v* вносить; способствовать

contribution [ˌkɒntrɪˈbjuːʃn] *n* вклад; взнос

contributor [kənˈtrɪbjʊtə] *n* жертвователь; сотрудник

contributory [kənˈtrɪbjʊtərɪ] *adj* способствующий

contrite [ˈkɒntraɪt] *adj* раскаивающийся

contrition [kənˈtrɪʃn] *n* раскаяние

contrivance [kənˈtraɪvəns] *n* приспособление; выдумка

contrive [kənˈtraɪv] *v* изобретать; устраивать

control [kənˈtrəʊl] *n* управление; контроль

control [kənˈtrəʊl] *v* управлять; контролировать

controller [kənˈtrəʊlə] *n* контролер

controversial [ˌkɒntrəˈvɜːʃl] *adj* спорный

controversy [ˈkɒntrəvɜːsɪ] *n* спор; полемика

convalescence [ˌkɒnvəˈlesns] *n* выздоровление

convalescent [ˌkɒnvəˈlesnt] *adj* выздоравливающий

convalescent [ˌkɒnvəˈlesnt] *n* выздоравливающий

convection [kənˈvekʃn] *n* конвекция

convene [kənˈviːn] *v* созывать; собираться

convenience [kənˈviːnɪəns] *n* удобство

convenient [kənˈviːnɪənt] *adj* удобный

convent [ˈkɒnvənt] *n* монастырь

convention [kənˈvenʃn] *n* конвенция; обычай

conventional [kənˈvenʃənl] *adj* обычный; условный

converge [kənˈvɜːdʒ] *v* сходиться

convergence [kənˈvɜːdʒəns] *n* сходимость

conversant [kənˈvɜːsənt] *adj* знающий

conversation [ˌkɒnvəˈseɪʃn] *n* разговор; беседа

converse [kənˈvɜːs] *v* беседовать

converse [ˈkɒnvɜːs] *n* обратное

conversion [kənˈvɜːʃn] *n* превращение; обращение

convert [kənˈvɜːt] *v* превращать; обращать

convert [ˈkɒnvɜːt] *n* обращенный

convertible [kənˈvɜːtəbl] *adj* обратимый

convertible [kənˈvɜːtəbl] *n* кабриолет

convex [ˈkɒnveks] *adj* выпуклый

convey [kənˈveɪ] *v* передавать; перевозить

conveyance [kənˈveɪəns] *n* передача; транспорт

conveyor [kənˈveɪə] *n* конвейер

convict [kənˈvɪkt] *v* осуждать

convict [ˈkɒnvɪkt] *n* заключенный

conviction [kənˈvɪkʃn] *n* убеждение; осуждение

convince [kənˈvɪns] *v* убеждать

convincing [kənˈvɪnsɪŋ] *adj* убедительный

convivial [kənˈvɪvɪəl] *adj* веселый; общительный

convocation [ˌkɒnvəˈkeɪʃn] *n* созыв; собрание

convoke [kənˈvəʊk] *v* созывать

convoy [ˈkɒnvɔɪ] *n* конвой

convoy [kənˈvɔɪ] *v* сопровождать

convulse [kənˈvʌls] *v* сотрясать; корчить

convulsion [kənˈvʌlʃn] *n* судорога; конвульсия

cook [kʊk] *n* повар

cook [kʊk] *v* готовить; варить

cookbook [ˈkʊkbʊk] *n* кулинарная книга

cooker [ˈkʊkə] *n* плита; кастрюля

cookery [ˈkʊkərɪ] *n* кулинария

cookie [ˈkʊkɪ] *n* печенье

cooking [ˈkʊkɪŋ] *n* приготовление пищи

cool [kuːl] *adj* прохладный; спокойный

cool [kuːl] *n* прохлада

cool [kuːl] *v* охлаждать(ся)

coolant [ˈkuːlənt] *n* охлаждающая жидкость

cooler [ˈkuːlə] *n* холодильник

coolness [ˈkuːlnəs] *n* прохлада; хладнокровие

coop [kuːp] *n* курятник

cooperate [kəʊˈɒpəreɪt] *v* сотрудничать

cooperation [kəʊˌɒpəˈreɪʃn] *n* сотрудничество

cooperative [kəʊˈɒpərətɪv] *adj* кооперативный

cooperative [kəʊˈɒpərətɪv] *n* кооператив

coordinate [kəʊˈɔːdɪneɪt] *v* координировать

coordinate [kəʊˈɔːdɪnət] *n* координата

coordination [kəʊˌɔːdɪˈneɪʃn] *n* координация

coordinator [kəʊˈɔːdɪneɪtə] *n* координатор

cop [kɒp] *n* полицейский

cope [kəʊp] *v* справляться

copious [ˈkəʊpɪəs] *adj* обильный

copper [ˈkɒpə] *n* медь

copper [ˈkɒpə] *n* медный

copper [ˈkɒpə] *n* медяк

copy [ˈkɒpɪ] *n* копия; экземпляр

copy [ˈkɒpɪ] *v* копировать; списывать

copyright [ˈkɒpɪraɪt] *n* авторское право

coral [ˈkɒrəl] *n* коралл

cord [kɔːd] *n* шнур; веревка

cordial [ˈkɔːdɪəl] *adj* сердечный

cordial [ˈkɔːdɪəl] *n* ликер

cordiality [ˌkɔːdɪˈælətɪ] *n* сердечность

cordless [ˈkɔːdləs] *adj* беспроводной

corduroy [ˈkɔːdərɔɪ] *n* вельвет

core [kɔː] *n* сердцевина; суть

cork [kɔːk] *n* пробка

corkscrew [ˈkɔːkskruː] *n* штопор

corn [kɔːn] *n* кукуруза; зерно

corn [kɔːn] *n* мозоль

cornea [ˈkɔːnɪə] *n* роговица

corner [ˈkɔːnə] *n* угол; перекресток

cornet [ˈkɔːnɪt] *n* корнет

cornice [ˈkɔːnɪs] *n* карниз

cornstarch [ˈkɔːnstɑːtʃ] *n* кукурузный крахмал

corny [ˈkɔːnɪ] *adj* банальный

coronary [ˈkɒrənərɪ] *adj* коронарный

coronary [ˈkɒrənərɪ] *n* инфаркт

coronation [ˌkɒrəˈneɪʃn] *n* коронация

coroner [ˈkɒrənə] *n* коронер

corporal [ˈkɔːpərəl] *n* капрал

corporate [ˈkɔːpərət] *adj* корпоративный

corporation [ˌkɔːpəˈreɪʃn] *n* корпорация

corps [kɔː] *n* корпус

corpse [kɔːps] *n* труп

corpuscle [ˈkɔːpʌsl] *n* кровяное тельце

correct [kəˈrekt] *adj* правильный

correct [kəˈrekt] *v* исправлять

correction [kəˈrekʃn] *n* исправление

corrective [kəˈrektɪv] *adj* исправительный

corrective [kəˈrektɪv] *n* средство

correctness [kəˈrektnəs] *n* правильность

correlate [ˈkɒrəleɪt] *v* соотносить

correlation [ˌkɒrəˈleɪʃn] *n* соотношение

correspond [ˌkɒrɪˈspɒnd] *v* соответствовать; переписываться

correspondence [ˌkɒrɪˈspɒndəns] *n* переписка; соответствие

correspondent [ˌkɒrɪˈspɒndənt] *n* корреспондент

corresponding [ˌkɒrɪˈspɒndɪŋ] *adj* соответствующий

corridor [ˈkɒrɪdɔː] *n* коридор

corroborate [kəˈrɒbəreɪt] *v* подтверждать

corroboration [kəˌrɒbəˈreɪʃn] *n* подтверждение

corrode [kəˈrəʊd] *v* разъедать; ржаветь

corrosion [kəˈrəʊʒn] *n* коррозия

corrosive [kəˈrəʊsɪv] *adj* разъедающий

corrosive [kəˈrəʊsɪv] *n* едкое вещество

corrugated [ˈkɒrəgeɪtɪd] *adj* гофрированный

corrupt [kəˈrʌpt] *adj* коррумпированный

corrupt [kəˈrʌpt] *v* развращать; подкупать

corruption [kəˈrʌpʃn] *n* коррупция; развращение

corset [ˈkɔːsɪt] *n* корсет

cortex [ˈkɔːteks] *n* кора

cosmetic [kɒzˈmetɪk] *adj* косметический

cosmetic [kɒzˈmetɪk] *n* косметика

cosmic [ˈkɒzmɪk] *adj* космический

cosmonaut [ˈkɒzmənɔːt] *n* космонавт

cosmopolitan [ˌkɒzməˈpɒlɪtən] *adj* космополитический

cosmos [ˈkɒzmɒs] *n* космос

cost [kɒst] *n* стоимость; цена

cost [kɒst] *v* стоить

costly [ˈkɒstlɪ] *adj* дорогой

costume [ˈkɒstjuːm] *n* костюм

cot [kɒt] *n* раскладушка

cottage [ˈkɒtɪdʒ] *n* коттедж

cotton [ˈkɒtn] *n* хлопок

cotton [ˈkɒtn] *n* хлопковый

cotton [ˈkɒtn] *n* вата

couch [kaʊtʃ] *n* кушетка

cough [kɒf] *n* кашель

cough [kɒf] *v* кашлять

could [kʊd] *v* мог

council [ˈkaʊnsl] *n* совет

councilor [ˈkaʊnsələ] *n* советник

counsel [ˈkaʊnsl] *n* совет; адвокат

counsel [ˈkaʊnsl] *v* советовать

count [kaʊnt] *n* счет; граф

count [kaʊnt] *v* считать

countdown [ˈkaʊntdaʊn] *n* обратный отсчет

countenance [ˈkaʊntɪnəns] *n* выражение лица

counter [ˈkaʊntə] *n* прилавок; стойка

counter [ˈkaʊntə] *adv* против

counter [ˈkaʊntə] *v* противодействовать

counteract [ˌkaʊntərˈækt] *v* противодействовать

counterattack [ˈkaʊntərətæk] *n* контратака

counterbalance [ˈkaʊntəbæləns] *n* противовес

counterclockwise [ˌkaʊntəˈklɒkwaɪz] *adv* против часовой стрелки

counterfeit [ˈkaʊntəfɪt] *adj* фальшивый

counterfeit [ˈkaʊntəfɪt] *n* подделка

counterfeit [ˈkaʊntəfɪt] *v* подделывать

counterpart [ˈkaʊntəpɑːt] *n* двойник; аналог

countess [ˈkaʊntɪs] *n* графиня

countless [ˈkaʊntləs] *adj* бесчисленный

country [ˈkʌntrɪ] *n* страна; деревня

countryside [ˈkʌntrɪsaɪd] *n* сельская местность

county [ˈkaʊntɪ] *n* графство

coup [kuː] *n* переворот

couple [ˈkʌpl] *n* пара

couple [ˈkʌpl] *v* соединять

coupon [ˈkuːpɒn] *n* купон

courage [ˈkʌrɪdʒ] *n* мужество

courageous [kəˈreɪdʒəs] *adj* мужественный

courier [ˈkʊrɪə] *n* курьер

course [kɔːs] *n* курс; ход; блюдо

court [kɔːt] *n* суд; двор

court [kɔːt] *v* ухаживать

courteous [ˈkɜːtɪəs] *adj* вежливый

courtesy [ˈkɜːtəsɪ] *n* вежливость

courthouse [ˈkɔːthaʊs] *n* здание суда

courtier [ˈkɔːtɪə] *n* придворный

courtroom [ˈkɔːtrʊm] *n* зал суда

courtship [ˈkɔːtʃɪp] *n* ухаживание

courtyard [ˈkɔːtjɑːd] *n* двор

cousin [ˈkʌzn] *n* двоюродный брат

cove [kəʊv] *n* бухта

covenant [ˈkʌvənənt] *n* договор

cover [ˈkʌvə] *n* крышка; обложка

cover [ˈkʌvə] *v* покрывать; скрывать

coverage [ˈkʌvərɪdʒ] *n* освещение

covering [ˈkʌvərɪŋ] *n* покрытие

coverlet [ˈkʌvəlɪt] *n* покрывало

covert [ˈkʌvət] *adj* скрытый

covet [ˈkʌvɪt] *v* желать

covetous [ˈkʌvɪtəs] *adj* завистливый

cow [kaʊ] *n* корова

coward [ˈkaʊəd] *n* трус

cowardice [ˈkaʊədɪs] *n* трусость

cowardly [ˈkaʊədlɪ] *adj* трусливый

cowboy [ˈkaʊbɔɪ] *n* ковбой

cower [ˈkaʊə] *v* съеживаться

coy [kɔɪ] *adj* застенчивый

coyote [kɔɪˈəʊtɪ] *n* койот

cozy [ˈkəʊzɪ] *adj* уютный

crab [kræb] *n* краб

crack [kræk] *n* трещина; щель

crack [kræk] *v* трескаться; ломать

cracker [ˈkrækə] *n* крекер

crackle [ˈkrækl] *v* потрескивать

cradle [ˈkreɪdl] *n* колыбель

craft [krɑːft] *n* ремесло; судно

craftsman [ˈkrɑːftsmən] *n* ремесленник

crafty [ˈkrɑːftɪ] *adj* хитрый

cram [kræm] *v* набивать; зубрить

cramp [kræmp] *n* судорога

cranberry [ˈkrænbərɪ] *n* клюква

crane [kreɪn] *n* кран; журавль

crank [kræŋk] *n* рукоятка; чудак

crankshaft [ˈkræŋkʃɑːft] *n* коленчатый вал

crash [kræʃ] *n* авария; грохот

crash [kræʃ] *v* разбиваться; грохнуть

crate [kreɪt] *n* ящик

crater [ˈkreɪtə] *n* кратер

cravat [krəˈvæt] *n* галстук

crave [kreɪv] *v* жаждать

craving [ˈkreɪvɪŋ] *n* страстное желание

crawl [krɔːl] *n* ползание; кроль

crawl [krɔːl] *v* ползать

crayon [ˈkreɪɒn] *n* карандаш

craze [kreɪz] *n* мода

crazy [ˈkreɪzɪ] *adj* сумасшедший

creak [kriːk] *n* скрип

creak [kriːk] *v* скрипеть

cream [kriːm] *n* сливки; крем

cream [kriːm] *v* взбивать

creamy [ˈkriːmɪ] *adj* сливочный

crease [kriːs] *n* складка

crease [kriːs] *v* сминать

create [kriːˈeɪt] *v* создавать

creation [kriːˈeɪʃn] *n* создание

creative [kriːˈeɪtɪv] *adj* творческий

creator [kriːˈeɪtə] *n* создатель

creature [ˈkriːtʃə] *n* существо

credentials [krɪˈdenʃlz] *n* документы; верительные грамоты

credibility [ˌkredəˈbɪlətɪ] *n* достоверность

credible [ˈkredəbl] *adj* заслуживающий доверия

credit [ˈkredɪt] *n* кредит; заслуга

credit [ˈkredɪt] *v* верить; приписывать

creditable [ˈkredɪtəbl] *adj* похвальный

creditor [ˈkredɪtə] *n* кредитор

creed [kriːd] *n* вероисповедание

creek [kriːk] *n* ручей

creep [kriːp] *v* ползать; красться

creepy [ˈkriːpɪ] *adj* жуткий

cremate [krɪˈmeɪt] *v* кремировать

cremation [krɪˈmeɪʃn] *n* кремация

crematorium [ˌkremətɔːrɪəm] *n* крематорий

crepe [kreɪp] *n* креп

crescent [ˈkresnt] *n* полумесяц

cress [kres] *n* кресс-салат

crest [krest] *n* гребень; герб

crevice [ˈkrevɪs] *n* щель

crew [kruː] *n* команда; экипаж

crib [krɪb] *n* детская кроватка

cricket [ˈkrɪkɪt] *n* крикет; сверчок

crime [kraɪm] *n* преступление

criminal [ˈkrɪmɪnl] *adj* преступный

criminal [ˈkrɪmɪnl] *n* преступник

criminology [ˌkrɪmɪˈnɒlədʒɪ] *n* криминология

crimson [ˈkrɪmzn] *adj* малиновый

cringe [krɪndʒ] *v* съеживаться

crinkle [ˈkrɪŋkl] *n* морщина

cripple [ˈkrɪpl] *n* калека

cripple [ˈkrɪpl] *v* калечить

crisis [ˈkraɪsɪs] *n* кризис

crisp [krɪsp] *adj* хрустящий

crisp [krɪsp] *n* чипсы

crisp [krɪsp] *v* хрустеть

crisscross [ˈkrɪskrɒs] *adj* перекрестный

criterion [kraɪˈtɪərɪən] *n* критерий

critic [ˈkrɪtɪk] *n* критик

critical [ˈkrɪtɪkl] *adj* критический

criticism [ˈkrɪtɪsɪzm] *n* критика

criticize [ˈkrɪtɪsaɪz] *v* критиковать

croak [krəʊk] *n* карканье

croak [krəʊk] *v* каркать

crochet [ˈkrəʊʃeɪ] *n* вязание крючком

crochet [ˈkrəʊʃeɪ] *v* вязать крючком

crockery [ˈkrɒkərɪ] *n* посуда

crocodile [ˈkrɒkədaɪl] *n* крокодил

crocus [ˈkrəʊkəs] *n* крокус

croissant [ˈkwæsɒn] *n* круассан

crook [krʊk] *n* мошенник

crop [krɒp] *n* урожай

croquet [ˈkrəʊkeɪ] *n* крокет

cross [krɒs] *adj* сердитый

cross [krɒs] *n* крест

cross [krɒs] *v* пересекать

crossbar [ˈkrɒsbɑː] *n* перекладина

crossbreed [ˈkrɒsbriːd] *n* помесь

crossing [ˈkrɒsɪŋ] *n* переход

crossroads [ˈkrɒsrəʊdz] *n* перекресток

crossword [ˈkrɒswɜːd] *n* кроссворд

crotch [krɒtʃ] *n* промежность

crouch [kraʊtʃ] *v* пригибаться

crow [krəʊ] *n* ворона

crow [krəʊ] *v* кричать

crowbar [ˈkrəʊbɑː] *n* лом

crowd [kraʊd] *n* толпа

crowd [kraʊd] *v* толпиться

crown [kraʊn] *n* корона

crown [kraʊn] *v* короновать

crucial [ˈkruːʃl] *adj* решающий

crucible [ˈkruːsɪbl] *n* тигель

crucifix [ˈkruːsɪfɪks] *n* распятие

crucifixion [ˌkruːsɪˈfɪkʃn] *n* распятие

crucify [ˈkruːsɪfaɪ] *v* распинать

crude [kruːd] *adj* грубый; сырой

cruel [ˈkruːəl] *adj* жестокий

cruelty [ˈkruːəltɪ] *n* жестокость

cruise [kruːz] *n* круиз

cruise [kruːz] *v* крейсировать

cruiser [ˈkruːzə] *n* крейсер

crumb [krʌm] *n* крошка

crumble [ˈkrʌmbl] *v* крошить

crumple [ˈkrʌmpl

constrained परवश [paravaś]
constraint विरोध [virōdh], प्रतिबन्ध [pratibandh], बन्धन [bandhan]
constructive labelling [illegible]
constriction संकुचन [sankuchan]
constructor संस्थापक [sansthāpak], संस्थापक [sansthāpak]
constructed निर्मित [nirmit]
construction निर्माण [nirmāṇ]
construction/repair of a house घरदुरुस्ती [gharadurustī]
consultant सल्लागार [sallāgār]
consultation सरसल्लाह [sarasallāh], परामर्श [parāmarś], विमर्श [vimarś]
consumable thing भोग्य वस्तु [bhōgya vastu]
consumer उपभोक्ता [upabhōktā]
contact सम्पर्क [sampark]
contagious संसर्गिक [sansargik]
container कन्टेनर [kanṭēnar], डब्बा [ḍabbā]
contemporary एकाधिकार [ekādhikār], समकक्षी [samakakṣī], समकालीन [samakālīn], तुल्यिक [tulyikā], तत्कालीन [tatkālīn], समवयस्क [samavayaskˌ], जैगौटिया [jagauṭiyā], समसामयिक [samasāmayik]
contemptible घृणास्पद [ghṛṇāspad]
contemptuous तिरस्कारपूर्ण [tiraskārapūrṇ]
contest विवाद [vivād]
contented सन्तुष्ट [santuṣṭ], सन्तोषी [santōṣī], सन्तोषी [santōṣī]
contentment सन्तोष [santuṣṭ], सन्तोष [santōṣ],
contents विषयसूची [viṣayasūcī]
contest विप्रतिपत्ति [vipratipatti], प्रकरण [prakaran], प्रसङ्ग [prasaṅg], परिवाद [parivād]
continent महाद्वीप [mahādvīp], महाद्वीप [mahādvīp]
continental महाद्वीपीय [mahādvīpīya]
continual निरन्तर [nirantar]
continuing [illegible]
continuity अनुवर्तन [anuvartan]
continuity pain अविराम पाम [avirām pām]
continuous [illegible] [illegible] [illegible]

correct सही [sahī]
correctitude शुद्ध आचरण [śud'dh ācaraṇ]
corrective सुधारात्मक sudhārātmak
correctly ठीक-ठीक [ṭhīk-ṭhīk]
correlation अन्योन्याश्रय [an yōn'yāśraya]
correlative अन्योन्याश्रित [an yōnyāśrit] सम्पर्क sampark, अनुकूलता [anukūlatā] चित्तवृत्ति [cittvṛtti], पत्राचार [patrācār]
correspondent संवाददाता [sanvāddātā]
corroboration दृढ़ीकरण dṛḍhī karaṇ
corrupt भ्रष्टाचारी [bhraṣṭācārī] भ्रष्ट bhraṣṭ
corruption धाँधली [dhāndhalī], भ्रष्टाचार bhraṣṭācār
corruption eradication commission भ्रष्टाचार निवारण आयोग [bhraṣṭācār nivāraṇ āyōg]
corruption eradication भ्रष्टाचार निवारण [bhraṣṭācār nivāraṇ]
co-shareholder भागीदार [bhāgīdār]
cosmetic कान्तिवर्धक [kāntivardhak] शृङ्गारिक śṛṅgārik]
cosmetics शृङ्गार सामग्री śṛṅgār sāmagrī
cosmic अन्तरिक्षीय [antarikṣīya]
cosmic ray अन्तरिक्ष किरण [antarikṣ kiraṇ]
cosmopolitanism अन्तर्राष्ट्रीय बन्धुत्व antarrāṣṭrīya bandhutva
cosmopolitan city विश्वनगर [viśvanagar]
cosmos विश्व [viśva]
cosmos of space अन्तरिक्ष [antarikṣ]
cost of maintenance खरचा [kharcā], खर्चा [kharcā]
costly बहुमूल्य [bahumūlya], कीमती kīmatī बेशकीमती [beśkīmatī]
costume वेष veṣ
cosy सुविधायुक्त [suvidhāyukt]
cot खाट [khāṭ]
cottage कुटीर [kuṭīr], कुटी [kuṭī], झोपड़ी [jhōpṛī]
cotton कपास [kapās], रुई [ruī]
cotton cloth सूती कपड़ा [sūtī kapṛā]
cotton fibre in the process of being spun into thread पूनी [pūnī]
cotton tree सेमल [semal]
cough खाँसी [kāsī], खाँसि [kāsi], खाँसी [khāṁsī]
cough syrup कफहर सिरप [kaphhar sirap]
coughing खाँसी [khāṁsī], खाँसि [khāṁsi], खाँसी [khāṁsī]
counsel उपदेश [upadeś]
countable गण्य [gaṇya]
counter काउंटर [kāuṇṭar]
counteract प्रतिकार्य [prati kārya]
counter-argument विरुद्ध तर्क [viruddh tark]
counterclaim प्रत्यभियोग [pratyābhiyōg]
counterfeit नकली [nakalī]
counterfoil अर्द्धांश [ard'dhāṁś], खारिज [khārij]
counterfoil खारिज आदेश [khārij ādeś]
counterpart प्रतिरूप [pratirūp]
counterpoise समभार [samabhār]
counter weight समभारक भार [samabhārak bhār]
counting गिनती [ginatī], गिनती ginatī गणना gaṇnā
countless असंख्येय asaṁkhyēya, अनगिनत anaginat
countous tone विषम तान [viṣam tān]
country मुल्क [mulk]
countryside गाँवघर [gāṁvghar], देहात [dehāt]
couple पति-पत्नी [pati-patnī]
coupon कूपन [kūpan]
courageous साहसी [sāhasī], हिम्मती [himmatī]
courageous हिम्मती [himmatī]
courier दूत [dūt]
course कोर्स [kōrs]
courtesy शिष्टता [śiṣṭatā]
court marriage अदालती विवाह [adālatī vivāh]
court of justice न्यायालय [nyāyālaya]

court room अदालत कक्ष adālat kakṣ
court witness अदालती गवाह [adālatī gavāh]
court कचहरी [kacahrī], न्यायालय [nyāyālaya]
courtesy शिष्टता [śiṣṭatā] शिष्टाचार [śiṣṭācār] सौजन्य saujanya]
courtier दरबारी [darabārī]
courtship प्रणय praṇaya]
cousin ममेरा भाई mamerā bhāī
cousinship ममेरी ममेरा mamerī mamerā
cousin-sister ममेरी बहिन [mamerī bahin]
cover ढकना [ḍhakanā] ढक्कन ḍhakan
covered आच्छादित [ācchādit] आच्छन्न [ācchann]
covering to protect from rain घोंघी [ghōṅgī]
covering आच्छादन ācchādan आवरण [āvaraṇ]
courteous of a position पदावनत padāvanat, [illegible] gōpa
cow breeder गोपाल gōpāl
cow recently calved धेनु [dhēnu]
cow shed गोशाला [gōśālā]
cow slaughter गोवध [gōvadh]
coward डरपोक [ḍarapōk] डरपोक ḍarapōk
cowardice कायरता kāyaratā
cowardice कायरता kāyaratā
cowarrior सहयोद्धा sahayōddhā
cow border गौहार gauhār
cow wife सौत [sautan], सौतन sautan
cow wife's jealousy सौतिया डाह sautiyā ḍāh]
cowork सहकार्य sahakārya, सहकर्मी [illegible]
cowshed गोशाला gauśālā
crab केकड़ा kēkṛā
cracked चटका हुआ caṭkā huā]
cracker पटाखा paṭākā पटाखा paṭākā]
cracking sound कड़कड़ karakk]
cradle झूलना [jhūlan], झूला [jhūlā], झुलौना jhulaunā]
craft शिल्प [śilp]
craftmanship हस्तकौशलता [hastalatā
crane बगुला bagulā], सारस [sāras]
crave चाहत [cāhat], उत्कण्ठा utkaṇṭhā
craving हौसिले [hausil
crawling घुसकुनिया [ghusakuniyā], सगबग sagabag, सगबगाहट sagabagāhat], सगबगी [sagabagī]
crazy सनकी sanki देमन जा [illegible] धनकाह [illegible] पागल pāgal
creaking of a loosely fitted cart धुकर धुकर dhukam-dhukar]
cream खुबा [khuvā] क्रीम krīm, माखन [illegible] मलाई [malaī] नौनी naunī,
cream of milk सर [sar],
creation सृजना sṛjanā सृष्टि sṛṣṭi]. सृजन [sṛjan] सृष्टि sṛṣṭi, कृति kṛti, सिरजना sirjanā,
creative genius सृजनात्मक प्रतिभा [sṛjanātmak prabhā
creative work सृजनात्मक क्रिया sṛjanātmak kriyā]
creative writing सृजनात्मक लेखन sṛjanātmak lekhan
creative writing सृजनात्मक लेखन [sṛjanātmak lekhan
creative सृजनात्मक [sṛjanātmak], रचनात्मक racanātmak]
creator सृष्टा [sraṣṭā]
credence पत्यार [patyār]
credibility विश्वसनीयता [viśvasanīyatā] [illegible]
credit card क्रेडिट कार्ड [kredit kārd
creditor महाजन [mahājan]
creeper लता [latā], लहरा [lahrā], लता [latā]

creeping sensation in the body शरीर सरसराहट
cremating torch दाहक मशाल dāhakī mashāl
cremation दाह दाह dāh
crematorium दाहगृह दाहगृह dāhgrih, शव दाह स्थल śav dāh sthal
crepe क्रेप [krep]
crest jewel चूड़ामणि chūḍāmaṇi
crevice दरार दरार darār
cricket क्रिकेट [krikeṭ]
crime reporter अपराध संवाददाता aparādh saṃvāddātā
criminal case आपराधिक मुकदमा āpradhik mukdamā
criminal court आपराधिक न्यायालय aparādhik nyāyālay
criminal आपराधिक aparādhik, कसूरवार kasūravār अपराधी aparādhī
criminology अपराध विज्ञान (aparādh vigyān)
criminology अपराधशास्त्र aparādhśāstr
crippled विकलांग vikalāng, लंगड़ा laṅgaḍā, पंगु paṅgu, अपाहिज apāhij
crisis संकट [saṅkaṭ]
crisis resolution संकट मुक्ति saṅkaṭ mukti
crisp कुरकुरा [kurakurā]
critic दोषदर्शी [dōṣadarśī]
critical आलोचनात्मक [ālōcanātmak, आपात āpāt, आपातकालीन āpātkālīn, संकटकालीन saṅkaṭkālīn
criticism टिप्पणी [ṭippaṇī], समालोचना samālōcanā आलोचना [ālōcanā]
critique समालोचना करना (samālōcanā karnā)
croaker अपशकुन बकरा [apśakun bakrā]
crocodile घड़ियाल (ghaṛiyāl), मगर [magar]
crooked टेढ़ापन (ṭeḍhāpan), टेढ़ (ṭeḍh)
crooked/curved line वक्ररेखा [vakrarekhā]
crookedness टेढ़ापन
crops फसल [fasal], फ़सल pasal, पैदावार
crop farming कृषिकर्म kṛiṣikarm
crore करोड़ karoḍ
cross area अनुप्रस्थ क्षेत्रफल anuprasth kṣetraphal
cross entry अन्तर्लिखी प्रवेश antarlikhī praves
cross examination प्रतिपरीक्षण [pratiparīkṣan], जिरह पद्धति [jirah paddhati]
crossing पार [pār], संक्रमण saṅkraman
crossreference अन्यत्र संदर्भ anyatra saṃdarbh
crossroad चौराहा [caurāhā], चौमुहानी caumuhānī
crow कौआ [kauā], काग kāg, कौवा kauvā
crow-bar खरपा kharpā
crowd भीड़ [bhīṛ], जमघट jamghaṭ, हुजूम hujūm, जमावड़ा jamāvaṛā, जनसमूह janasamūh, ठसाठस bhīṛ, भीड़भाड़ bhīṛbhāṛ
crowded भीड़भाड़ bhīṛbhāṛ
crowing of a cock कुक्कड़ कूँ kukaṛū kū
crown मुकुट [mukuṭ], ताज tāj, शीर्षक śīrṣak
crown prince युवराज yuvarāj
crude oil कच्चा तेल (kaccā tel), अपरिष्कृत तेल aparishkṛit tel
cruel क्रूर [krūr], निष्ठुर nishṭhur, क्रूर karu
cruelty निष्ठुरता, क्रूरता, बेरहमी, क्रूरकर्म, निर्दयता, बेदर्दी, कठोरता [kruratā], बेरहमी [berahmī], निष्ठुरता nishṭhuratā
crushed चकनाचूर cakanācūr
crust of a bamboo खोरदरा khoparā
crust of healing sore पपड़ी [papaṛī]
crust पपड़ी papaṛī, पपड़ी papaṛī, परत parat, खोपड़ी khoparī, छिलका chilkā
crutch बैसाखी baisākhī, टेक (ṭek)

cry for help गुहार [guhār]
crying in weakness कमजोरी में रोना
cubic centimeter घन सेंटीमीटर
cucumber [illegible], खीरा [khīrā]
cuisine पाकशैली pākśailī
cultivation [illegible] [kṛiṣi]
cultivated खेती की जाने वाली
cultivated or uncultivated field outside चौरी [illegible]
cultivating wet land for planting paddy crop [illegible]
cultivation कृषि [illegible]
culture संस्कृति saṃskṛiti, संस्कार [illegible]
culvert कलभर्ट [kalabhart], जलप्रवाह [jalpravāh]
cumin seed जीरा [illegible]
cunning चतुर [illegible], चालाक cālāk, धूर्त [illegible]
curcumin हल्दी [illegible]
curiosity कौतूहल kautūhal, कौतुक kautuk, जिज्ञासा jijñāsā
curious जिज्ञासु [illegible]
curly घुंघराला [illegible], घुंघराला [illegible]
curly hair घुंघराले बाल ghunghrāle bāl, घुंघराला केश [illegible]
currency चलन [illegible], मुद्रा [illegible], प्रचलन pracalan
current चालू [illegible], प्रवाहित [illegible] धारा [dhārā]
current account चालू खाता [illegible]
current voltmeter विद्युत धारामापक यन्त्र vidyut dhārāmāpak yantra
curriculum vitae (CV) जीवनवृत्त विवरण [illegible]
curriculum पाठ्यक्रम pāṭhyakram
corrupt भ्रष्टाचारी [illegible]
curry करी [illegible]
curse अभिशाप [illegible], साप [illegible], साप [illegible], सराप sarāp [illegible] अभिशाप [illegible], सराप sarāp
cursed अभिशप्त [illegible], श्रापित śrāpit
curtain पर्दा [pardā], भीड़ [illegible]
curve बकरा [bakrā], कर्वाल [kabān]
curved line वक्र रेखा [vakr rekhā]
cushion [illegible] [illegible]
custard apple [illegible] [illegible]
custodian अभिरक्षक abhirakṣak, [illegible] अभिरक्षा [illegible] अभिरक्षा [illegible]
custody अभिरक्षा [abhirakṣā], हिरासत [hirāsat] [illegible]
custom प्रथा [illegible]
customary [illegible]
customer ग्राहक [illegible] ग्राहक [gāhak] [illegible] उपभोक्ता [illegible]

customs duties सीमा शुल्क sīmā śulka
customs office सीमा शुल्क कार्यालय sīmā śulka kāryālaya
customs सीमा शुल्क sīmā śulka, चुंगी cuṅgī, सीमा शुल्क विभाग sīmā śulka vibhāga
customs सीमा शुल्क sīmā śulka
cut काटना kāṭnā
cutlery चाकूकांटा cākūkāṭā
cutting काट kāṭ
cycle of life जीवनचक्र jīvancakra
cycle rickshaw साइकिल रिक्शा
cyclist साइकिलचालक sāikilcālak
cyclone चक्रवात cakravāt
cyanide सियानाइड siyānāiḍ
cymbal झांझ jhāṃjh, मंजीरा mañjīrā
cynicism निंदावाद nindāvād

D

dacoit डकैत ḍakait
daffodil पुरबकलगी फूल pūrabkalgī phūl
daily routine दिनचर्या dincaryā
daily wage earner दिनहार dainikhār
daily दैनिक dainik, रोजाना rojānā, प्रतिदिन pratidin, रोज roj
dairy दुग्धशाला dugdhśālā
damage नुकसानी nukasānī, हानि hāni, विनाश vināś
damaged क्षतिग्रस्त kṣatigrast, विनष्ट vinaṣṭ
damp गीला (g)
damped अवमंदित avamandit
damper अवमंदक avamandak
damping अवमंदन avamandan
damsel कामिनी (kāminī)
dance नाच nāc, नृत्य (nṛtya)
dance hall नृत्यशाला (nṛtyśālā)
dancer नर्तक (nartk)
dancing group नाच-गाने की मंडली

dandelion कैसनी dev phūl
dandruff रूसी rūsī
dandy बांका
danger खतरा
dangerous खतरनाक
darkness अंधेरा
dark अंधेरा, अंधकारमय, अंधकारपूर्ण, घोर, अंधेरा andherā, अंधकार andhkār
dark age अंधकार युग andhkār yug
dark cloud अंधेरा घेरा andhera ghera
dark continent अंधकार महाद्वीप andhkār mahādvīp
dark fortnight of Ashwin considered holy for worshipping departed father पितृपक्ष pitrpaks
dark night अंधेरी रात andherī rāt
dark storm अंधेर बिहाने andher bihne
darling दुलारा dulārā
dart बरछी barchī
dashboard डैशबोर्ड
data आंकड़ा āṃkaṛa
date तारीख tārīkh
date तारीख tārīkh
date tree/fruit खजूर khajūr
daughter बेटी beṭī, पुत्री putrī, सुता sutā, कन्या kanyā
daughter-in-law पुत्रवधू putrvadhū
daughter's daughter नवासी nvāsī
daughter's husband दामाद dāmād
daughter's son नाती nātī
dawn प्रभातकाल prabhātkāl, तड़का tarkā, भोर bhor

day after yesterday परसों parsoṃ
day and night अहर्निश aharniś, दिनरात dinrāt, रातदिन rātdin
day of bright fortnight शुक्ल पक्ष śukl pakṣ
daydreaming दिवास्वप्न divāsvapn
dazzling चकाचौंध cakācaundh
dead मृत mṛt, मृतक mṛtak, मरा हुआ marā huā
dead body मृतक शरीर mṛtak śarīr
dead man's bone फिरंग phiraṅg
deadline अंतिम समय antim samay, मियाद miyād
deadline अंतिम समय antim samay, मियाद miyād
deadlock गतिरोध gatirodh
deadly घातक ghātak
deafness बहरा bahrā
dealing व्यवहार vyavahār
dear प्रिय priya
dearest प्रियतम priyatam
dearness महंगी mahaṅgī
death मृत्यु mṛtyu, मौत maut, निधन nidhan, देहांत dehānt, स्वर्गवास svargvās
death bed मृत्युशय्या mṛtyuśayyā
death certificate मृत्यु प्रमाणपत्र mṛtyu pramāṇpatr
death notice मृत्यु सूचना mṛtyu sūcnā
death rate मृत्यु दर mṛtyu dar
debate वादविवाद vādvivād, बहस bahas
debauch व्यभिचार vyabhicār
debauchee व्यभिचारी vyabhicārī
debenture ऋणपत्र ṛṇpatr
debris मलबा malbā, भग्नावशेष bhagnāvśeṣ

debtor ऋणी ṛṇī, कर्जदार karjdār
decade दशक daśak
decagon दशभुज daśbhuj
decay, putrefaction सड़न saṛan
decaying, rotting, putrefying सड़ा हुआ saṛā huā
deceit छल chal, प्रपंच prapaṃc, धोखा dhokhā, ठगी ṭhagī, कपट kapaṭ
deceitful छली chalī, प्रपंची prapaṃcī, धोखेबाज dhokhebāj, कपटी kapaṭī, मायावी māyāvī
deceitfulness छलना chalnā
deceleration अवत्वरण avatvaraṇ, अवत्वरण avatvaraṇ
decentralisation विकेंद्रीकरण vikendrīkaraṇ, विकेंद्रीकरण vikendrīkaraṇ
decentralized विकेंद्रित vikendrit
deception प्रवंचना prapaṃcnā
deceptive छली chalī
decided निर्णीत nirṇīt
decimal दशमलव daśmalav
decision निर्णय nirṇay, फैसला phaisalā
decisive निर्णायक nirṇāyak
declination अपक्षय apakṣay
decline अपक्षय apakṣay, अवनति avanati
declined penalty अस्वीकृत दण्ड asvīkṛt daṇḍ
declining ह्रासोन्मुख hrāsonmukh
decomposable विघटनीय vighaṭnīy
decomposition अपघटन apghaṭan
decorated सजा हुआ sajā huā, अलंकृत alaṃkṛt, अलंकृत alaṃkṛt
decoration सजावट (sajāvaṭ) अलंकरण alaṃkaraṇ, विभूषण vibhūṣaṇ, गहना gahnā
decorative floral design बूटा (būṭā)
decorative plant सजावट के लिए लगाया जाने वाला पौधा sajāvaṭ ke lie lagāyā jāne vālā paudhā
decorative अलंकरणात्मक alaṃkaraṇātmak
decorum मर्यादा maryādā

decrease घटी ghaṭī
decrement घटी ghaṭī
decrescendo मंदतर mandatar
dedicated समर्पित samarpit
delegation शिष्टमंडल śiṣṭamaṇḍal
deduction कटौती kaṭautī
deed कृत्य kṛtya
deep गहरा [gaharā]
deep and wide ditch in river bed गोखुरा
deep dark अंधेरा andherā
deep slumber गाढ़ निंद [gāṛh nīd]
deep structure अंतरिक antarik संरचना saṁracanā
deeply attached अनुरक्त anurakt सरोबार sarābor]
deer हिरण hiraṇ
defamation बदनामी badnāmī, मानहानि [mānahāni]
defeat हार hār
defeated पराजित parājit, हारल harāl
defecation पैखाना [paikhānā]
defect कमि kasar], अंगुण [aguṇ]
defect in body पाव [pāv]
defection दलबदलू dalabadalū]
defective दोषयुक्त [doṣayukt], भंगुर [bhaṅgur]
defector दलबदलू dalabadalū]
defendant प्रतिवादी [prativādī]
defense प्रतिरक्षा [pratirakṣā]
defensible रक्षणीय rakṣaṇīya
defensive रक्षात्मक rakṣātmak प्रतिरक्षात्मक [pratirakṣātmak]
deficiency अपूर्णता apūrṇatā], न्यूनता [nyūnatā
defiled भरेल bharel], पूर्ण [pūrṇ]
defiled pitcher kept for use outside the house घुघर [ghughar]
defined परिभाषित paribhāṣit
definite निश्चित niścit

definiteness स्पष्टता spaṣṭatā
deflation अपस्फीति apasphīti
definitive निश्चायक niścāyak
deflection विचलन vicalan
deforestation वनोन्मूलन vanonmūlan
deformation विरूपण virūpaṇa
deformed विरूप virūp
degradation अपकर्ष apakarṣ]
dehydrated milk दूध पाउडर dūdh pāuḍar
dejection खेद khed, उदासी udāsī, दुःख duḥkh
delay देर deri, विलंब vilamb, विलम्ब vilambit, देरी derī
deliberately जानबूझ jānbūjh, जानबूझकर [jānbūjhkar], सोचीसमझी [socīsamjhī]
deliberation मंथन मनन manthan manan]
delicacy स्वादिष्ट वस्तु [svādiṣṭ vastu]
delicate नाजुक nāzuk, नजाकत nazākat
delight प्रसन्नता prasannatā, हर्ष harṣ
delightful प्रफुल्ल praphull, प्रसन्न prasann, अनुरंजित [anuranjit], उल्लासमय [ullāsamay], आनंदित [ānandit], मग्न [magn], मजेदार [mazedār], हर्षित [harṣit]
deliverable article देय योग्य वस्तु deya yogya vastu]
deliverance मुक्ति [mukti]
deliverer तारक [tārak]
delivery प्रसव [prasav]
delivery pain प्रसव पीड़ा prasava pīḍa
delivery receipt प्रापण पत्र prāpaṇ patra
deltoid muscle अंसफलक मांसपेशी aṁsaphalak māṁsapeśī
demagnetization अप्रचुंबकीकरण [acumbakīkaraṇ]
demand मांग [māg]
demarcation परिसीमन [parisīmaṇ] चतुर्सीमा catursīmā

demerit दोष doṣ, अवगुण avaguṇ
demi goddesses accompanying Kali मातंगी
demise मृत्यु mṛtyu
democracy लोकतंत्र लोकशाही [loktantra lokśāhī], प्रजातंत्र prajātantra
democracy day लोकतंत्र दिवस prajātantra divas
democratic जनतंत्रवादी [janatantravādī]
demolished ध्वस्त [dhvast]
demon दैत्य daitya, दैत्य राक्षस daitya rākṣas, दैत्य दानव daitya dānav
demonic power दैत्यिक शक्ति daityik śakti
demonic राक्षसी rākṣasī
demonstration प्रदर्शन pradarśan
demonstrator प्रदर्शनकर्ता pradarśankartā प्रदर्शक [pradarśak], प्रदर्शनकारी [pradarśankārī]
demoralized पस्त past
demotion पदावनति padavanti
dentre चतुष्पथ catuṣpath
dental दंतोष्ठ्य dantoṣṭhya, दंतीय dantīy
denkera बांसिंडा bāsiṇḍā
dense घनगर्द [ghanagard], घना ghanā], सघन [saghan] गहन gahan
density of population जनसंख्या घनत्व janasaṅkhyā
denum दंतक dantak
dental दंतीय [dantīya], दन्त्य [dantya]
dentist दंत चिकित्सक [dant cikitsak], दन्तचिकित्सक [dantacikitsak]
denture नकली दांत nakalī dāt
denudation अनाच्छादन [anācchādan] अनावृतीकरण anāvṛtīkaraṇ]
deodar देवदार devdār]
deodorizer गंधहारक [gandhārdak]
departed souls पितर [pitar]
department of labour श्रम विभाग [śram vibhāg]
departure गमन [gaman] प्रस्थान prasthān
dependence निर्भरता [nirbharatā] आश्रितता āśritatā
dependency आश्रित [āśrit]
dependent निर्भर nirbhar पराश्रित parāśrit] आश्रित āśrit
dependent on others, looking for another's help परावलंबी parāvalaṁbī]
depiction प्रदर्शन pradarśan
depopulation निर्जनीकरण nirjanīkaraṇ
deposit जमा jamā धरोहर dharohar]
depositor जमाकर्ता [jamākartā]
depreciative अवक्षेपण avakṣepaṇ, अपकर्षण apakarṣaṇ
depressing खिन्नताजनक [khinnatājanak]
deprivation from enjoying sth. अभाव abhāv]
deprived वंचित vañcit
depth गहराई [gaharāī] अधिकतम पहुंच adhiktam pahuṁc
depth of digging गाड़ [gaṛ]
Deputy Prime Minister उपप्रधानमंत्री upapradhānamantrī]
deration विनियंत्रण [viniyantraṇ], नियंत्रण niyantraṇ]
desaturation संतृप्ति [santṛpti]
descendant सन्तति [san संतान santān] [sukhsantān]
descending order अवरोहण क्रम avrohaṇ kram
describing वर्णनात्मक varṇanātmak], अभिवर्णन abhivarṇan]
descent उतार utār
described वर्णित varṇit]
description वृत्तांत [vṛttānt], वर्णन [varṇan] वृत्तान्त [vṛtānt], विवरण [vivaraṇ]
description of land with all four boundaries

कौशली [kaushali]
descriptive वृत्तान्तात्मक vṛttāntmak, वर्णनात्मक varṇanātmak], वर्णीक varṇik,
desert मरुभूमि marubhūmi
desertification मरुभूमीकरण marubhumikaran
deserving of deep thought, मननीय mananiy
design डिजाइन [dizain, नक्शा nakśā]
designation for Nepalese currency; 1 mohar= 50 paisa मोहर mohar
designed for women मौलिकाहरू mauliharu,
desirable वाञ्छनीय vāñchaniya
desire उत्कंठा utkaṇṭhā], **desire,** आकाङ्क्षा ākaṅkṣā खाहिस khāhis, चाह cāh], मन मर्जी, रहर [rahar], स्पृहा [spṛhā]
desired अभिलाषित abhilāṣit इष्ट iṣṭa इच्छित icchit, वाञ्छित vāñchit]
desk डेस्क [desk]
despair नैराश्य nairāsya निराशा nirāśā,
despirited मनहूस manahus
destination गन्तव्य gantavya गन्तव्य स्थान gantavya sthān
destiny भाग्य [bhāgya], दैव daiva भवितव्य bhavitavya
destitute विपन्न [vipanna, निर्धन nirdhan
destroyed ध्वस्त dhvast
destructible नाश्य nāśya
destruction ध्वंश dhvaṃś] विध्वंश vidhvaṃś, संहार (as कर्ता varta]. संहार saṃhar
destructive विनाशकारी vināśakari नाशक [nāśak], मारक [mārak]
detached बेलागि [bēlāgi], विरक्त [viraktа
detachment अनासक्ति anāsakti
detailed विस्तृत [vistṛt
detailing बारेमा bārēmā vivaran
detection अभिज्ञान abhijñān
detective जासुसी jāsusi
detector अभिज्ञापक abhijñāpak
detention धरौटी dharauṭī
detergent क्षारक kṣārak]
deteriorated क्षीण kṣīṇ]
deterioration क्षय kṣaya
determination निश्चय niścaya सङ्कल्प saṅkalp,
determinism नियतिवाद niyativād]
detestable अकथनीय akathanīy
detonator डिटोनेटर ḍiṭonēṭar
devastated तहस नहस tahasa-nahas
devastation सत्यानाश satyānāś]
developing विकासशील vikāsaśīl]
development विकास [vikās
development association विकास संघ vikas saṅgh
development committee विकास समिति vikas samiti,
development region विकास क्षेत्र vikas kṣetr
deviated विचलित vicalit
deviation विचलन [vicalan]
deviation from promise मुकरि mukari
device उपाय upāya युक्ति yukti उपकरण upakaraṇ युक्ति yukti
devil राक्षस rākṣas] दानव [dānava पिशाच piśāc
devilish आसुरी āsurī
devoid of feeling भावशून्य [bhāvaśūnya
devoid of juice बेरस [beras]
devoted सत्यनिष्ठ [satyaniṣṭha]
devotee उपासक upāsak भक्त [bhakt
devotion उपासना [upāsanā]
devourer भक्षक bhakṣak

devouring भक्षण bhakṣaṇ,
dewan दिवान [dīvān]
dexterity चातुर्य cāturya दक्षता dakṣatā
diacritics उच्चारण सङ्केतचिह्न uccāraṇ saṅketcihn
diagonal तिरक्कस tirkas]
diagram आरेख ārekh
dialectic rule द्वन्द्वात्मक नियम dvandvātmak niyam
diamond हीरा hīrā
diamond jubilee हीरक जयन्ती हीरक महोत्सव
diaper डायपर ḍāyapar
diaphragm डायाफ्राम ḍāyāphrām
diarrhea पेचिस pēcis
diary डायरी ḍāyrī
diaphalous द्विपार्श्व dvipārśv
division द्वैधीकरण dvaidhīkaran
dictator तानाशाह tānāśāh
dictionary कोश kōś
didactic उपदेशात्मक upadeśātmak
die मरण (marab)
die-hard मरणान्तक maraṇāntak
diesel डिजेल ḍijel
difference भिन्नता bhinnatā, अन्तर antar, भेद bhed]
different kinds of cloths कपडा बनाउने कपडा kapaḍā banāune kapaḍā
different opinion फरक मत pharak mat]
different understanding/interpretation फरक बुझाई [pharak bujhāi]
different, भिन्न bhinn, अन्य anya विभिन्न vibhinn

difficult कठिन kaṭhin
difficult दुर्गम durgam [gurh दुरूह duruha
difficulty कठिनाइ kaṭhināi, कठिनाइ kaṭhinai] दिक्कत dikkat हैरान hairān, परेशानी pareśānī, झन्झट jhanjhaṭ] झमेला (jhamelā,
diffidence सङ्कोचता saṅkocatā
diffused असङ्गठित asaṅgaṭhit]
digestion पाचन pācan हजम hajam
digestive पाचक pācak
digestive function पाचन क्रिया pācan-kriyā,
digestive juice पाचन रस pācan ras
digestive system पाचन-प्रणाली [pācana-praṇālī]
digging खनाइ खनन खुलाइ khulāi]
dignitary उच्च पदस्थ uccapadasth
dignity गरिमा [garimā], शान śān
dilemma दोधेखा duvidhā धर्मसङ्कट dharmasaṅkaṭ दुविधा [dubidhā], द्वैधेखा dvaidhika दोधार dōdhār
diligence अध्यवसाय adhyavasāy
dingent कर्मठ karmaṭh
dim धुमिल dhumilasa, धुमेरो [dhumerō]
dimension आयाम āyām
dimensional आयामिक āyāmik
dimensional writing आयामिक लेखन āyāmik ekhan
dimorphous द्विरूपता [dvirūpatā],
dim-sighted धोको [dhōkō]
din कर्कश kaṛkaś
dining room भोजन कोठा bhojan kōṭhā
dining table खानेकुरा टेबल khānekurā ṭēbul
dinner offered to saints पञ्चबलि [pañcabali]

dinner भोज में मुख्य भोजन bhojan
diplomacy कूटनीति kutniti
diplomatic कूटनीतिक [illegible]
diplomatic relations कूटनीतिक संबंध kutnitik sambandh दो राष्ट्रों के बीच राजनयिक संबंध
dire necessity घोर आवश्यकता
direct प्रत्यक्ष pratyaksh
direct current voltmeter प्रत्यक्षधारा वोल्टमापी pratyakshdhara voltmapi
direct current प्रत्यक्षधारा pratyakshdhara
direction map दिशासूचक चित्र disha suchak chitra
direction दिशा दिशा disha
directional दिशात्मक disha दिशात्मक dishatmak
directly collected or conducted प्रत्यक्षतः संचालित pratyakshatah
directly proportional अनुक्रमानुपाती anukramanupati
director निदेशक nideshak
directorate निदेशालय nideshalaya
dirt धूल dhool गंदगी gandagi मैल mail
dirtiness मलिनता malinta
dirty मैला maila
dirty quarrel गंदी लड़ाई gandi ladai
disability अपंगता apangta
disaccord बेमतलबी bematlabi
disadvantage बेफायदा bephayda
disadvantageous प्रतिकूल प्रभाव pratikul prabhav
disagreed असहमत asahamat
disagreement असहमति asahamati विवाद vivad
disappearance अदृश्यता adrishyata गुप्त gupt
disappeared विलुप्त vilupt
disappointed निराश nirash

disappointment निराशा nirasha
disapproval नापसंद napasand
disarray अव्यवस्था avyavastha
disaster आपदा apda आपत्ति apatti
disastrous विनाशकारी vinashkari
disaster stricken आपदाग्रस्त apdagrast
disastrous विनाशकारी vinashkari
disbelief अविश्वास avishwas
disc चक्का chakka डिस्क disk
discarded फेंका हुआ phenka hua
discharge निर्वहन nirvahan
discharged निर्वहन nirvahan
disciple शिष्य shishya
discipline अनुशासन anushasan नियंत्रण niyantran
disciplined नियमबद्ध niyambaddh अनुशासित anushasit नियमित niyamit संयमित sanyamit
disclosing उद्घाटन udghatan
disclosure of a secret रहस्योद्घाटन rahasyodghatan
disco डिस्को disco
disconnect संबंध काटना sambandh katna
discontent असन्तोष asantosh
discontentment असन्तोष asantosh
discontinued परित्यक्त parityakt
discontinuities असंबद्धताएँ asambaddhtayen
discount छूट chhut
discouraged [illegible]
discouragement निरुत्साह nirutsah [illegible]
discouragement निरुत्साह nirutsah
discouragement निरुत्साह nirutsah
discouragement निरुत्साह nirutsah

dissimilarity असमानता asamānatā
dissipation अपव्यय apavyay
dissident vote भिन्न मत bhinn mat
dissolution घुलन ghulan विघटन vighaṭan
dissolved विघटित vighaṭit
dissolving विलय vilay
distance दूरी dūrī
distante(fr) अलगाव alagāv
distillation अर्कीकरण arkīkaraṇ
distilled अर्कीकृत arkīkṛt
distilled water अर्कीकृत जल arkīkṛt jal
distillery भट्ठी bhaṭṭhī
distinct स्पष्ट spaṣṭ
distinction पृथकता pṛthakta
distinguished गण्यमान्य gaṇyamānya विशिष्ट viśiṣṭ
distracted अन्यमनस्क anyamanask
distraction अनमन anaman
distress विकलता vikalatā व्याकुलता vyākulatā संकट saṅkaṭ
distressed विपन्नावस्था vipannāvasthā
distributed वितरित vitrit
distributive बाँट-बखरा bāṅṭ-bakharā
distributive aspect वितरण पक्ष vitaraṇ pakṣ
distributor वितरक vitrak
district जिला jilā
distrust अनिष्ठा anishṭhā
disturbance व्यवधान vyavadhān संक्षोभ kṣobh अशान्ति aśānti उपद्रव upadrav खराबी kharābī प्रमाद pramād खलल khalal
disturbed बेचैन becain
disunity अनेकता anekata
disutility अनुपयोगिता anupayogitā
ditch खाई khāī, खाईं khāīṁ खोदिया khodiyā गड्ढा gaḍḍhā, डकरा ḍakarā खाँई khāṁī गर्त gart
ditches खाल्हाखाल्ही khalhākhalhī खाई खाँई khāī khāṁī
ditto उक्त ukt
diurnal दैनिक dainik
diversity विविधता vividhatā
divided विभक्त vibhakt, भिन्न bhinn विभाजित bhājit
dividendo अंश-राशि aṁśa-rāśi
dividing in equal halves आधा-आधा ādhā-ādhā
divine message दैवी सन्देश daivī sandeś
divine voice heard from the sky आकाशवाणी ākāśvāṇī
divine दैव्य daivya दैवीय daivīya दैवत्व daivatva
diving डुबकी ḍubkī
divinity दैवत्व daivatva
divisibility विभाज्यता vibhājyatā
divisible विभाज्य bhājya
division of property भाग्बखरा bhāgbakharā
division खण्ड khaṇḍ भाग bhāg विभाजन vibhājan
divisive विघटक vighaṭak
divorce तलाक talāk परित्याग parityāg
divorced सम्बन्ध-विच्छेद sambandha-vichchhed
doctor डाक्टर ḍāktar
documentary दस्तावेज dastāvej
documents of acceptance कबूलियतनामा kabūliyatnāmā
dodge चकमा chakmā
doe मादा mādā
doer कारक kārak
dog कुत्ता kuttā कुत्ती kuttī, सियार siyār
dogmatic argument पोथी-तर्क pothī-tark
dolphin डाल्फिन ḍālphin
dolt बेवकूफ bevkūf, मूर्ख mūrkh
dolt बेवकूफ bevkūf
domain क्षेत्र kṣetr

dome गुम्बद gumbad
domestic घरेलू gharelū पालतू pālatū
domestic animal पालतू जानवर pālatū jānvar
domestic goods घरेलू सामान gharelū sāmān
domicile घर ghar वासस्थान vāsasthān
dominated शासित śāsit
dominering दबंग dabaṅg
donation of an eye नेत्रदान netradān
donkey गदहा gadahā
door केवाड़ kevāṛ, दुवारि duvāri दरवाजा darvāzā
door द्वार dvār usually of bamboo फाटक phāṭak दरवाजा darvāzā, द्वार dvār
door चौखट chaukhaṭ
door keeper दरबान darbān
dormant condition सुषुप्तावस्था suṣuptāvasthā
dormant phase सुषुप्त अवस्था suṣupt avasthā,
dormant stage सुषुप्तो [suṣupto
dormatory शयनकक्ष śayankakṣ
dose खुराक khurāk
dotter कागजात kāgajāt]
dot बिन्दु bindu
double दूना dunā डबल ḍabal दुहरा duhrā
doubt शंका śaṅkā आशंका āśaṅkā, संशय saṁśay अनिश्चय aniśchay
doubtful संदिग्ध sandigdh अनिश्चयात्मक aniśchayātmak, अनिश्चय aniśchay संदेहयुक्त sandehyukt
doubtfulness अनिश्चयात्मकता aniśchayātmakatā
doubtless निःसंदेह nisaṁdeh,
dove दुबर dubar
down नीचे nīche नीचा nīchā
down with धराशायी dharāśāyī
downfall अधःपतन adhaḥpatan,
downgrading अधोगमन adhogaman
downhill अधोगामी adhogāmī
downpour मूसलाधार वर्षा musalādhār varṣā
downtrodden दलित dalit
downward displacement अधोमुखी विस्थापन adhomukhī visthāpan
downward अधोमुखी adhomukhī
downy मुलायम mulāyam
dowry system दिलुक प्रथा dilak prathā]
dowry दहेज dahej, तिलक tilak
dozen दर्जन darjan
dozing झपकी jhapkī
draft प्रारूप prārūp
draft मसौदा masaudā
drainage नाली nālī
dram ड्राम drām
dramatic play अभिनय खेल [abhinaya khel
dramatic नाटकीय nāṭakīya
dramaturge नाट्यकला नाटकीय कला nāṭyakīya kalā
dramaturgy नाट्यशास्त्र nāṭyaśāstr
drawee पाने वाला pāne vālā
drawing room बैठक कोठरी [baiṭhak koṭharī
drawing आलेख रूप ālekhapatt
dreadful डरावना ḍarāvnā,
dream स्वप्न svapn
dreamer स्वप्नदृष्टा svapnadraṣṭā
dreary निर्जन nirjan सुनसान sunsān
drenched तर बतर tar-batar
drenched सपसप sapsap
dress पोशाक pośāk वेश veś पोशाक pośāk भेषभूषा bheṣabhūṣā
dresser ड्रेसर dresar,

dried date [illegible] khajoor]
dried fish/vegetable, etc. सुखटी [sukaṭhī]
dried lumps of pulse-meal बड़ी [baṛī]
dried mango juice preserved in rolls अमावट [amāṭ]
dried oil cake खोर [khor]
dried phlegm नकटी [nakṭī]
dried slices of arum [illegible] [sor]
dried stalks of millet used मुसी [bhusī]
dried up dung cake for fuel चिपड़ी [cipaṛī]
dried up dung for fuel गोइठा [goiṭhā]
dried up टाँट [ṭhāṅṭ]
drill अभ्यास [abhyas]
drinking milk in one breath to appease a deity घोंकी [ghoṅkī]
drinking पान [pān], पेय [pēya]
drinks पेय पदार्थ [pēya padārth]
driver ड्राइवर [drāibhar]
drizzle फुहार [phuhār], झींसी [jhīsī]
drop out अलग हटना [alag haṭnā]
drop scene अन्तिम दृश्य [antim dṛśya], अन्तिम पर्दा [antim pardā]
drop बूँद [būnd]
dropped च्युत [cyut]
dropsy जलोदर [jalōdar]
drought दुर्भिक्ष [durbhikṣ], वर्षाभाव [varṣābhāv], सूखा [sukhā], अनावृष्टि [anāvṛṣṭi], अकाल [akāl]
drowse ऊँघना [ũghnā]
drowsily झपझप [jhapajhap]
drowsiness झपझपी [jhapajhapī], अलसाहट [alsāhaṭ]
drugs दारू पदार्थ [dārū padārth]
drum stick सोहजन [sōhjan] सुनगा [munagā]
drum ढोल [dhōl]
drumming sound धिम-धिम [dhim-dhim]
drunk नशेबाज़ [naśēbāz]
drunkard पियक्कड़ [piyakkaṛ], शराबी [śarābī], मद्यपायी [mādyapāyī], मद्यपाती [mādyapātī], निशाबाज़ [niśābāz]
drunkenness मद्यपान [mādyapān]
dry as dust अत्यन्त नीरस [atyant nīras]
dry bark of banana [illegible] [ḍaṇḍā],
dry ginger सोंठ [sōṅṭh]
dry hay for making rope साबी [sābī]
dry hay [illegible] [parāt]
dry phlegm नकटी [nakṭī]
dry season सूखा मौसम [sukhā mausam]
dry skin सूखा चमड़ा [sūkhā camṛā]
dry stick of rabur lentil रहठा [rahaṭhā]
dry [illegible] [sūkhā], [illegible] [sūkhā], [illegible] [sūkhā],

earthern stove चूल्हा [cūlhā]
earthquake भूकंप bhūkaṃp, भूडोल bhūḍol
earthworm गांडुळ gāṃḍuḷ
earwax मळी maḷī
ease सौकर्य [saukarya]
easel चित्रफलक [citrafalak],
easily अनायास anāyās
easily accessible सहजप्राप्य sahajprāpya
easily accomplished सुसाध्य susādhya
easily broken भंगसुलभ bhaṃgsulabh
easily obtainable or available सुलभ sulabh
easing oneself दोलकाम (dōlakām)
east पूर्व pūrva प्राची prāc, प्राक् prāk
eastern पूर्वदिक्क [pūrvdikka], पूर्वी [pūrvī], पूर्वीय [pūrvīya]
eastern region पूर्वी प्रदेश purvī pradeś,
eastern wind पूर्वी हवा [purvī hava]
eastern zone पूर्व क्षेत्र purvakṣetr
easy सहज [saha, आसान āsān,
eatables and drinkable things खान पान khāno-pan
eating भुक्षण khuvā प्राशन [prāsan
eating desire बुभुक्षा bubhukṣā
eating noisily गबर गबर ,gabara-gabar
ebb tide भाटा [bhāṭā]
ebb ओहारि [ōhāri]
eccentric सनकस [sanakas]
eclipse of sun or moon- spoken form only ग्रहण grahan ग्रहण grahan
eclipse ग्रास [grās]
ecologist पर्यावरणविज्ञ [vātāvaraṇavijp]
ecology पर्यावरण विज्ञान vātāvaran vijñān
economic अर्थशास्त्रीय [arthaśāstriya],
economics अर्थशास्त्र arthaśāstr
economist अर्थशास्त्री [arthaśāstrī]
economist अर्थशास्त्री [arthaśāstrī]
economy अर्थव्यवस्था arthavyavasthā
economy अर्थव्यवस्था arthavyavasthā विनियम vinimay
kshara क्षरण kṣaraṇa
ecosystem पर्यावरणीय पूरक व्यवस्था [paryāvaraṇīya pūrak vyavasthā]
ecstasy अत्यंत विभोर atyaṃt vibhor
ecstatic with joy आनंदमग्न ānaṃdmagn
edge धार dhār,
edge of a wheel गोलधार
edging किनार kinārā
edible खानेयोग्य khānavōgya, भक्ष्य bhakṣya खाद्य [khādya]
edifice भवन bhavan
edited संपादित sampādit
editing संपादन [sampādan]
editor संपादक sampādak
editorial संपादकीय [sampādakīya]
educated. शिक्षित śikṣit
शिक्षा śikṣā
educational शैक्षिक śaikṣik
educative शैक्षणिक śaikṣaṇik
effective कारगर ,kāragar प्रभावकारी prabhāvakārī
effectiveness प्रभावकारिता prabhāvakāritā
efficacious फलोत्पादक phalōtpādak,
efficiency in work कार्यकुशलता [kāryakuśalatā]
efficient सुचारु [sucāru]
effigy पुतला [putlā]
efflux बहाव [bahāv]
effort प्रयास prayās
effrontery निर्लज्जपन [nirlajjapan]
effulgent दीप्तिमान [dīptimān]
egalitarian समानतावादी samānatāvādī
egg अण्डा ,anda, डिंभक [ḍimbhak]
egg- shaped अण्डाकार [aṇḍākār]
eggplant भरटा [bharṭā], भरता [bharṭā]
eggshell छिलका

eggplant बैंगन (baigan)
egoism अहंवाद ahaṃvād
egoist अहंवादी ahaṃvādī
eight आठ āṭh
eight physical images of Lord Shiva viz earth, water, fire, air, sky, sacrificer, moon and sun अष्टमूर्ति aṣṭamūrti
eight आठ āṭh
eighteen अठारह aṭhārah
eighth आठवां āṭhvāṃ आठवा āṭhvā
eighty अस्सी assī
eighty-one इक्यासी ikyāsī
eighty five, 85 पचासी [pacāsī]
eighty four, 84 चौरासी [caurāsī]
eighty nine, 89 नवासी [navāsī]
eighty seven. सत्तासी sattāsī
eighty six, 86 छियासी chiyāsī
eighty three 83 तिरासी tirāsī
eighty three, 83 तीरासी [tirāsī]
eighty two बयासी bayāsī
eight four different postures of yoga sadhana or meditation चौरासी आसन caurās. āsan
eighty-fourth चौरासवां [caurāsvāṃ]
eighty seventh सत्तासीवां sattāsīvāṃ
eighty two, 82 बियासी biyāsī
either or ए या कोई कोई ek yā koī koī
ejaculatory duct वीर्य वाहिनी नली v.rya vāhin. nalī
ejecting by the scruff of the neck गलहत्था [galahatthā]
elaborate विस्तृत vistṛt
elastic लचीला lacīlā
elated प्रसन्नचित्त [prasannacitt]
elbow कोहनी [kohnī], केहुनी [kehunī]
elder बड़ा [baṛā बड़का [baṛkā]
elder brother बड़ा भाई baṛā bhāī

elder or older brother's wife भौजी bhaujī
elder sister दीदी, बहन, जिया jiyā
elderly वयोवृद्ध vayōvṛddh
elders अग्रजन agrajan गुरुजन gurujan,
elected निर्वाचित nirvāc
elections निर्वाचन nirvāchan, चुनाव cunāv
electric, electrica विद्युत vidyut
electric current विद्युत धारा vidyutdhārā
electric generation विद्युत उत्पादन vidyut utpādan
electric light बिजली बत्ती bijlī batī
electricity बिजली bijlī
electricity authority विद्युत प्राधिकरण vidyut prādhikaran
electricity circuit विद्युत परिपथ vidyut paripath
electricity बिजली bijlī, विद्युत vidyut
electronic इलेक्ट्रॉनिक ilektrōnik
Electronics विद्युतकणशास्त्र vidyutkaṇaśastr
elegance लालित्य lālitya
elegant speech सुवचन suvacan]
elegant सुरुचि सम्पन्न
elegy शोकगीत śōkgīt
elephant गज [gaj हाथी hāthī
elephant s trunk सूंड sūṃḍ
elephant driver फीलवान [phīlvān] महावत mahāvat
elephant s stable हथिसार hathisār
elevator उत्थापक utthāpak
eleven, 11 ग्यारह gyārah
eleventh ग्यारहवां gyārahvāṃ
eligible योग्यता yōgyatā
eligible पात्र [pātra],
elite सर्वोत्तम [sarvōttam]
elite honorific सर्वोत्तमी आदरार्थी [sarvōttamī ādarārthī]
elites संभ्रांत sambhrānt
elocution वाक्शैली vākśaili

elsewhere अन्यत्र anyatra, अन्यत्र anyatra
embarking प्रवेश praveśnā
email ईमेल imel
emancipation मोक्ष mokṣa
embankment तटबंध taṭabandh
embarrassment लज्जा lajjā, परेशानी pareśānī, शर्मिंदगी śarmindagī
embarrassing, awkward situation असहज स्थिति asahaj sthiti
embassy दूतावास dūtāvās
embezzlement हिनामिना hināminā
emblem प्रतीक prateek
embrace आलिंगन (āliṅgan), भरतभेंट (bharatbheṇṭ)
embracing sb. by putting hands around his neck गलबाँही galabāṁhī
embracing आलिंगन āliṅgana, परिरंभण pariraṁbhaṇa
embroidered कढ़ाई kaṛhāī
embroidery in wood or cloth कसीदा kasīdā
embroidery बुटेदारी buṭēdārī, बूटिकर्म būṭikarma
emerald पन्ना pannā
emergency ward आकस्मिक कक्ष ākasmika kakṣ
emergency आपातकाल āpatkāl
emergency आपात काल āpat kāl, संकटकाल saṅkaṭkāl
emigrant प्रवासी pravāsī
emissary दूत dūt
emolument पारिश्रमिक pariśramik
emotion भाव bhāv
emotional भावनात्मक bhāvnātmak, भावुक bhāvuk
emperor सम्राट samrāṭ, शहंशाह śahanśāh
emphasis बल bal
emphatic बलाघात balāghāt, अवधारणार्थक avadhāraṇārthak
emphatic clitic, e.g. kho ne में me
empire साम्राज्य sāmrājya
empirical प्रेक्षणजन्य prekṣaṇjanya, अनुभवजन्य anubhavjanya
empiricism प्रत्यक्षवाद pratyakṣavād
employment रोजगार rojgār, नौकरी naukarī
empty रिक्त rikt
empty handed खाली हाथ khālī hāth
enchoric देशज deśaj
enchanting मोहक mohak
encircled आवृत āvṛt
enclosure घेरा ghērā
encounter मुठभेड़ muṭhbheṛ
encouraged प्रोत्साहित protsāhit
encouragement (e.g. bravo, well done) शाबाश śābāś
encouragement and delight उत्साह utsāh
encouraging उत्साहवर्धक utsāhvardhak
encyclopedia विश्वकोश viśvakoś
end इति iti, अंत ant, समाप्ति samāpti, अवसान avasān, अंत ant, छोर chor, अंत ant
end ball अंतबल antabal
end of a session सत्रावसान satrāvasān
end of eclipse ग्रहण मोक्ष grahaṇ mokṣa
end of the session सत्रांत satrānt
endangered संकटग्रस्त saṅkaṭgrast, लुप्तप्राय luptaprāy, संकटापन्न saṅkaṭāpanna
endangered dying language संकटग्रस्त मरणासन्न भाषा saṅkaṭgrast maraṇāsanna bhāṣā
endocentric construction अंत:केंद्रित संरचना antaḥkendrit saṁracanā

endocrine gland अंतःस्रावी ग्रंथि antaḥsrāvī granthi
endogamy अंतर्विवाह antarvivāh
endoparasite अंतःपरजीवी antaḥparjīvī
endoplasm अंतःप्रद्रव्य antaḥpradravya
endorsement समर्थन samarthan
endowed with all virtues सकल गुण संपन्न sakal guṇ sampanna
endowed with good qualities गुणवान guṇvān
ends of the beam / balance तराजू का पलड़ा tarājū kā palṛā
endurable सहनीय sahanīya
endurance सहनशक्ति sahanśakti
energy ऊर्जा ūrjā
engine इंजन injan
engineer इंजीनियर injīniyar, अभियंता abhiyantā
engineering अभियांत्रिकी abhiyāntrikī
England इंग्लैंड iṅglaiṇḍ
English अंग्रेजी aṅgrējī
engraved उत्कीर्ण utkīrṇa
engraving उत्कीर्णन utkīrṇan
engrossed तल्लीन tallīn
enjoyment आनंद ānand
enlargement बड़ा होना baṛā honā
enlightened प्रबुद्ध prabuddh
enmity वैमनस्य vaimanasya
enormous विशाल viśāl
enough काफी kāfī
enquiry पूछताछ pūchtāch, जिज्ञासा jijñāsā, पूछताछ pūchtāch
enraged क्रुद्ध kruddh
entered प्रविष्ट praviṣṭ
entire संपूर्ण sampūrṇ
entire world सारा संसार sārā saṁsār
entirely बिल्कुल bilkul
entity सत्ता sattā
entomology कीटविज्ञान की शाखा kīṭvijñān kī śākhā
entourage सहयोगी वर्ग sahyogī varg
entrance प्रवेश praveś, द्वार dvār
entrant प्रवेशक praveśak, प्रवेशी praveśī
entreat अनुनय करना anunay karnā, मनुहार करना manuhār karnā

entry प्रवेश pravēś
envelope लिफाफा lifāfā
environment पर्यावरण paryāvaran वातावरण vātāvaran
environmentalist वातावरणविद् vātāvaranvid
envy ईर्ष्या irshyā
epicenter भूकंपकेन्द्र bhūkampakēndr
epidemic महामारी [mahāmārī], संक्रामक saṅkrāmak
epiglottis एपिग्लॉटिस epiglōṭis
episode उपाख्यान upākhyān,
epistemic ज्ञानात्मक [jñānātmak]
epithelial cell अच्छादक कोष acchādak kōṣ
epithelial tissue अच्छादक ऊतु acchadak ūtu
epithelial अच्छादक acchādak
epithet of the god of love अनंग [anang]
epoch युग yug.
epoch-making personage युगपुरुष yugapuruṣ
epocope अन्त्यस्वर लोप antyasvar lōp
equal age group पेर ur
equal partnership अंशिता ashitā
equal बराबर barabar समसम sum
equally समानता samānatā
equanimity शांतचित्त shāntchitta,
equation समीकरण samīkaraṇ
equator भूमध्यरेखा [bhūmadhyarēkha
equidistant समदूरवर्ती [samdūrvartī
equipment उपकरण upakaraṇ
equivalent तुल्य tulya

equivoque श्लेष shlēṣ
eradication जड़ से उन्मूलन
eraser इरेज़र irēzar,
erect खड़ा khaṛā
erosion भू-क्षरण bhū-kṣaraṇ
erosion of soil by flooded water कटाव kaṭāv
erotic कामोत्तेजक kāmōttējak
erratum मुद्रण संशोधन mudraṇśōdhan
erroneous भ्रमात्मक bhramātmak
error त्रुटि [truṭi] ग़लती ghalatī
erudite पंडित paṇḍit
eruption विस्फोटन visphōṭan स्फोट sphōṭ
escapee, escaped prisoner फ़रार farār
eschatology स्वर्ग-नरक विज्ञान svarga-narak vijñān
essay निबंध nibandh
essayist निबंधकार nibandhkār
essence सारतत्त्व sāratattva निचोड़ nichōṛ सार sār
essential अत्यावश्यक [atyāvashyak] आवश्यक āvashyak
essential element अनिवार्य तत्त्व anivārya tattva
essential note अत्यावश्यक टिप्पण [atyāvashyak ṭippaṇ]
established संस्थापित [sansthāpit] अवस्थित [avasthit], स्थापित sthāpit
establishment संस्थान sansthān संस्था sansthā स्थापना sthāpanā
estimate अंदाज़ andāz अनुमान anumān आकलन ākalan
estranged मनमुटाव manmuṭāv
estrangement रूखा रुखाई rukhā-rukhāī अलगाव alagāv
et cetera, etc., इत्यादि [ityādi], वगैरह, आदि ādi

eternal शाश्वत śāśvat
eternally शाश्वतरूप से śāśvatarūp sē
ether ईथर ītar
etheric ईथरीय ītharīya
ethical code आचार संहिता ācār saṃhitā
ethics नीतिशास्त्र nītiśāstra
ethnic or indigenous people or nationality जातीय समूह jātīya samūh
ethnic जातीय [jātīya]
ethnicity जातीयता jātīyatā
ethnology मानवजाति विज्ञान mānavjāti vijñān
ethology स्वभाव विज्ञान [svabhāv vijñān] स्वभावी मनोविज्ञान svabhāvī manōvijñān
ethos प्रकृति prakṛti
etiquette शिष्टाचार shiṣṭāchār सभ्यता sabhyatā
eulogist प्रशंसक praśaṃsak
eulogy प्रशंसा [praśaṃsā] stuti
eunuch हिजड़ा hijaṛā नपुंसक napuṃsak
euphemism मृदु भाषा mṛdu bhāṣā
euphony मधुर ध्वनि madhur dhvani
evacuation शौच śauch
evacuation निष्कासन niṣkāsan
evaluation मूल्यांकन mūlyāṅkan
evanescent अल्पजीवी alpajīvī
evaporation वाष्पीभवन vāṣpībhavan
evasive answer अर्थ का अनर्थ करने वाला उत्तर artha kā anartha karnē vālā uttar
evasive attitude आना कानी करने की आदत ānā kānī karnē kī ādat,
even and odd सम और विषम [sam aur viṣam]
even सम sam
even now अब भी
even then तब भी
everyday प्रति दिन pratidin
evening and morning सायं प्रातः [sāyaṃ prātaḥ]
evening lamp दीया dīyā
evening meal रात्रि भोजन rātri bhōjan
evening संध्या [sandhyā], सायं [sāyaṃ]

event घटना ghaṭnā
eventual destiny भावी [bhāvī]
eventually, in the end, finally अंततः antatah
evergreen forest सदाबहार वन sadābahār van
evergreen सदाबहार [sadābahār] सदाफल sadāphal
everlasting सदा [sadā],
every day सप्ताह [saptāh] हफ़्ते [haftē] में एक बार mēṅ ēk bār
every house घर-घर [ghar ghar
every moment क्षण-क्षण [kṣaṇ-kṣaṇ]
every moment प्रतिपल pratipal
every हर [har], प्रत्येक pratyēk
everything a person is and has, ill body-spirit-wealth तन मन धन tan-man-dhan
everywhere सर्वत्र sarvatr सब जगह sab jagah सर्वस्थान sarvasthān
evident प्रकट prakaṭ
evil apprehension धुकधुकी [dhukdhukī],
evil attempt कुप्रयास kupra ās,
evil conduct अनाचार anāchar
evil doer कुकर्मी kukarmī,
evil force राक्षसी शक्ति rakṣasī śakti
evil habit व्यसन vyasan
evil manner अत्याचरण [atyāchaṛan]
evil omen कुलक्षण kulakṣaṇ
evil wish कुभावना kubhāvnā,
evil अनिष्ट [aniṣṭ]
evil दुष्ट duṣṭ पापी pāpī
evolutionism क्रमविकासवाद kramvikāsvād
ex officio पदेन padēn
exact पूरा ठीक सही सच [pūrā ṭhīk] [sahī] [sach]
exactly [ṭhīk-ṭhīk]
exaggerated अतिरंजित [atiraṃjit],
exaggeration अतिशयोक्ति [atiśayōkti]
exaggerator अतिशयोक्तिक [atiśayōktik]
examination [jāṅch],

examiner [illegible] परीक्षक
examiner [illegible] परीक्षक
example [illegible] उदाहरण
exasperation [illegible]
excavation [illegible]
excavator [illegible]
excellence [illegible]
excellent beauty [illegible]
except [illegible]
exception अपवाद [apvaad], विशेष [visheṣ], बंदिश [bandish]
excerpt [illegible] उद्धरण
excessive [illegible]
excessive rain [illegible]
excessive stubbornness [illegible]
exchange [illegible] अदला-बदली, बदलना, बदला, अदलाबदली, सट्टा, सौदा, सट्टेबाज़ी, सौदेबाज़ी, सौदेबाज़ी
exchange of ideas विचार विमर्श [vichaar vimarsh]
exchange of money [illegible]
exchequer कोष [kosh], खजाना [khazaana], राजकोष [raajakosh]
excited दहला [dahla], उत्तेजित [uttejit], उद्विग्न [udvign]
excitement [illegible]
excluding [illegible]
excluded [illegible]
exclusion [illegible]
exclusive [illegible]
excrement [illegible]
excreta [illegible]
extraordinary [illegible]
excusable [illegible]
excuse [illegible]
execution of order [illegible]
execution [illegible]
executive committee [illegible]
exemplary [illegible]
exemplars [illegible]
exemplification [illegible]
exemption [illegible]
exemption from customs [illegible]
exemption of customs duty [illegible]
exertion [illegible]
exhausted [illegible]
exhibition [illegible]
exile [illegible]
exiled [illegible]
existence [illegible]
existential [illegible]
existential quantifier [illegible]
existential sentence [illegible]
exit [illegible]
exobiology [illegible]
exorciser of evil spirit [illegible]
exorcism [illegible]
exothermic [illegible]
expanded [illegible]
expansion [illegible]

expectation [illegible]
expected arrival [illegible]
expected outcome [illegible]
expected success/achievement [illegible]
expected [illegible]
expend [illegible]
expensive [illegible]
experience [illegible]
experience of pleasure [illegible]
experienced [illegible]
experiencer [illegible]
experiential [illegible]
expert [illegible]
expert in sycophancy [illegible]
expert knowledge [illegible]
expertise [illegible]
expertise [illegible]
explanation [illegible]
explative [illegible]
exploitation [illegible]
explorer [illegible]
exploration [illegible]
explorer [illegible]
explosion [illegible]
explosive [illegible]
export [illegible]
exposeth [illegible]
exposed to gusts de view [illegible]
exposed [illegible]
exposition [illegible]
exposure [illegible]
expounding [illegible]
expressed idea [illegible]
expressed [illegible]
expression [illegible], अभिव्यक्ति [abhivyakti], अभिव्यक्ति [abhivyakti], चेहरा [chehra], भाव [bhaav], अभिव्यक्ति [abhivyakti], मुद्रा [mudra], चेहरा [chehra], जिक्र [zikra], अभिव्यक्ति [abhivyakti]
expression of disinclination [illegible]
expulsion बेदखली [bedakhali]
expulsive [illegible]
extended [illegible]
extension [illegible]
extension of time allowed [illegible]
external goods [illegible]
external world [illegible]
external [illegible]
extinct volcano [illegible]
extinction [illegible]
extinguished [illegible]
extra [illegible]
extra blood circulation [illegible]
extra edition [illegible]
extra fried [illegible]
extra time [illegible]

extract अर्क ark
extracurricular activities अभ्यासेतर क्रियाकलाप
extradition प्रत्यर्पण
extraterrestrial बाह्यपृथ्वीय bahyapruthviy
extravagant अपव्ययी apvyayi
extreme अत्यधिक
extreme heat भयंकर गर्मी
extremely अत्यन्त atyant अत्यधिक atyadhik
extremely black काला भक्क kala bhakk
extremely drunk/intoxicated पूरा टल्ली
extremely impudent बेशर्म besharm
extremely old अतिवृद्ध atiwruddh
extremely poor कंगाल kangal दरिद्र daridr
extremely religious minded परमधार्मिक मनोवृत्ति
extremely tired अत्यधिक थकित
extremely white बिल्कुल सफेद bilkul safed
extremism अतिवाद ativad
extremist अतिवादी ativadi
extrovert बहिर्मुखी [bahirmukhi]
eye आँख [ankh], चक्षु [chakshu], नयन [nayan], नेत्र netr
eye brow भौं bhaun
eye ointment सुर्मा surma
eye salve काजर kajar
eye witness प्रत्यक्षदर्शी [pratyakshdarshi]
eye-band for covering the eyes of animals पट्टी [pattee]
eyebrow भौंह [bhaunh]
eye brow भौंहों [bhaunhon]
eyelash पलकें [palken]
eyelid आँख ढकनी [ankh dhakani]
eyesight आँख से दिखने की क्षमता [ankh se dikhne ki kshamta]
eye witness चश्मदीद गवाह [chashmdid gawah]

F

fabricated मनगढ़ंत manghadant मनगढ़ंत manghadant
face चेहरा [chehra] मुखड़ा [mukhda] चेहरा chehra
face to face आमने सामने [aamne saamne] रूबरू [rubaru]
facebook फेसबुक facebook
facetious हंसोड़ [hansod]
facial beauty चेहरे की सुंदरता
facial shape चेहरे की बनावट
facilitating सहायक बनकर sahayak bankar
facility सुविधा [suvidha]
fading धुंधलाना dhundhlana
fact वास्तव [vastav]
factor घटक [ghatak]
factionalism गुटबंदी [gutbandi]
factor कारक [karak]
factorial क्रम गुणित [kram gunit]
factory कारखाना [karkhana]
faculty फैकल्टी [faikalti]
faded फीका [pheeka] धूमिल [dhumil]
failed असफल [asafal], फेल [phel]
failure असफलता [asafalta]
failure to attain salvation मुक्ति [mukti]
fainted मूर्छित [murchhit]
fainting मूर्छा [murchha]
fair मेला [mela]
fair wind अनुकूल वायु [anukul vayu]
fairy परी [pari]
faith, belief विश्वास [vishwas]
faithful आस्थावान [astavan] विश्वासी [vishwasi]
fake नकली [nakli]
fake currency नकली मुद्रा [nakli mudra], नकली नोट [nakli note]
fake receipt नकली रसीद [nakli rasid]
falcon बाज [baj]

fall of meteor उल्का पात [ulkapat]
fallacy [illegible]
fallen leaves [illegible]
falling [illegible]
falling down गिरना [girna]
false allegation [illegible]
false propaganda दुष्प्रचार [dushprachar]
false [illegible]
falsification मिथ्या करण [mithyakaran]
fame [illegible]
familiar with [illegible]
familiarity [illegible]
family परिवार [parivar] परिवारिक [parivarik]
family deity enshrined in a dwelling house [illegible]
family line कुल [kul] वंश [vansh]
family name परिवार का नाम [parivar ka naam]
family planning परिवार नियोजन [parivar niyojan]
family tree वंश वृक्ष [vansh vraksh]
famine अकाल [akaal]
famine relief अकाल में राहत [akaal me rahat]
famous प्रसिद्ध [prasiddh] विख्यात [vikhyat] मशहूर [mashhur] [illegible]
fan [illegible]
fan made from bamboo stripes बेना [bena]
fanatic हठधर्मी [hathdharmi]
fanaticism हठधर्म [hathdharm]
fancy [illegible]
fang [illegible]
fantasizing [illegible]
far-east सुदूर पूर्व [sudur purab]
farce [illegible]
farewell विदाई [vidai]
farm produce [illegible]
farmer किसान [kisan] कृषक [krishak]
farming कृषिकार्य [krishikarya]
farming land [illegible]
far-sightedness दूरदृष्टि [duradrishti]
fart पाद [paad]
farthest दूरतम [durtam]
far west सुदूर पश्चिम [sudur paschim]
fascinating मनमोहक [manmohak]
fashion फैशन [fashion]
fashionable फैशनदार [fhaishandar]
fast asleep सुषुप्त [susupt]
fast speed तेज गति [tez gati]
fast फटाफट [patapat], फटाफट [patapat], झटपट [jhatpat], झटपट [jhatpat], तुरंत [turant], शीघ्र [shighr]
fasting उपवास [upvas]
fat चर्बी [charbi], मोटा [mota], मोटा [mota], मेदा [meda]
fatal अत्यंत [atyant], घातक [ghatak], प्राणघातक [pranghatak]
fatalism भाग्यवाद [bhagyavad]
fatalist भाग्यवादी [bhagyavadi]
fatalistic भाग्यवादी [bhagyavadi]
fate भाग्य [bhagya]
father पिता [pita] बाप [baap], father, बाबा [baba], बाबू [babu]

featural script [illegible]
feature [illegible]
fees [illegible]
fed up with [illegible]
federal [illegible]
fehle [illegible]
feedback [illegible]
feeder [illegible]
feeling [illegible]
feeling better [illegible]
feeling irritation [illegible]
feeling of break up [illegible]
feeling of joy [illegible]
feet washing [illegible]
feet [illegible]
feigned sleep [illegible]
felicitation [illegible]
felicitation letter [illegible]
fellows of the same age [illegible]
fellowship [illegible]
female [illegible]
female buffalo calf from two years old until calving [illegible]
female buffalo calf over one year [illegible]
female child [illegible]
female dancer [illegible]
female friend [illegible]
female genital organ [illegible]
female teacher [illegible]
female young of a goat [illegible]
feminity [illegible]
fence [illegible]
fence of timber or bamboo [illegible]
[illegible]

[illegible] variation [illegible]

[illegible]

[illegible]

[

final ultimatum अंतिम चेतावनी antim
final velocity अंतिम गति antim
final verdict or decision अंतिम निर्णय (antim nirnaya)
Finally अंततः antatah
Finance वित्त vitt
Finance corporation वित्त निगम (vitt nigam,
Finance minister वित्त मंत्री vitt
Finance of वित्तीय vittiy
finding खोज khoj
fine arts ललित कला lalit kala
fine dressing room तिर्यक tirya
fine flour of wheat मैदा maida
fine stone chips गिट्टी gitti
fine white clay गाचनी gachni
fine सूक्ष्म (sukshm), महीन mahin मोटा mot
सूक्ष्म sukshm, सूक्ष्मित sukshmit
fine grained annanā
finger print अँगूठा छाप anguthā chap
finger अंगुल angul, अंगुली angul
finger shaped अंगुलिक angulik
Fingernail नख nakh, नखर nakhar, नख nakh
Finished समाप्त samapt, समाप्त samapt
Finishing अंतिम रूप antim rup
finite verb सीमित क्रिया simit kriya
fire अग्नि agni, पावक pavak
fire extinguisher दमकल damkal अग्निशामक agnishamak
Fire insurance अग्नि बीमा agni bima
Fire lit by saints for warming themselves धूना dhuna
fire place अग्नि कुण्ड (agni kund)
Fire worship अग्नि पूजन agni pujan
Fire hair मछली (machli)
Fire legged अग्नि दग्ध agni dagh
firewood ईंधन indhan
fireworks आतिशबाजी atishbaji
firing गोलीबारी golibari
firm दृढ़ dridh मजबूत majbut आश्वस्त ashvast
firmament आकाश akash
firmness, strictness दृढ़ता dridhta
first पहिला (pahila), प्रथम (pratham), परिम (pahli)
first aid प्राथमिक उपचार pramanik upchar,
first day of a month महीने का पहला mahine
first half पूर्वार्द्ध purvardh
First Minister मंत्री मुख्य mantri
first name प्रथम नाम pratham
first of all सर्वप्रथम sarvapratham
fiscal वित्तीय (vittiya)
fish मछली machali मत्स्य matsya मत्स्य (matsya),
fish hook बंसी (bansi)
fish net जाल (jaal)
fish trap or net बचरी (bacari)
fish-eater मछलीखोर (machalikhaur)
fisherman मछुआरा (machhua),मल्लाह (mallah)
मांझी jhinjhi, मल्लाह mallah
fishermen's settlement मछुआरों का मुहल्ला
fish-like smell मछली की गंध machli
fishlings मछली chhara
fist मुक्का mukka मुष्टि (mushti)
fistic मुक्केबाजी mukkebaji
fist-to-fist fight मुक्का मुक्की mukka mukki
fit दुरुस्त durust योग्य yogya
fit for singing गेय (geya)
fit to be known बोधगम्य (bodhgamya)
fitting उपयुक्त (upyuktavadi)
five पाँच panch
fix निश्चयात्मकबुद्धि kritkartavyavimudhata

fixed अचल achl, ध्रुव dhruva स्थिर sthir
स्थापित sthapit
fixed assets अचल सम्पत्ति achal sampat
fixed on the mind मनस्थ manstha,
fixed point अचल बिन्दु achal bindu
fixed price निश्चित मूल्य nishchit mulya
flabbiness शैथिल्य (shaithil)
flag पताका (patika), ध्वजा (dhvaja)
flag hoisting झण्डारोहण jhandarohan
flagrant स्पष्ट spasht
flame ज्वाला (jwala), शिखा (shikha) लपट lapat
flame of lamp दीपशिखा dipshikha
flap झपट jhapat
flapping sound फड़फड़ाहट (phadphdahat)
flash चमक chamak,
flash of lightning बिजलीरेखा (bijlirekha)
flat सपाट (sapat) चपटा (chapta), चपटा (chipti),
चपलम (chapal) समथर (samathar)
flat bread मोटारोटी rotti
flat nosed चपटीनाक (naktpuchi)
flat round iron pan तवा tava
flatterer चाटुकारिता akarikta चाटुकार
chaplus
flattering चाटुकारी chatukari
flattery चमचा चारा ass-cap खुशामदी
khushamadi, चाटुकारिता chatukarita खुशामद
khushamad चाटुकारी chatukari
flatus वायु (vayu)
flavour स्वाद (swad), मसाला (masala स्वाद
(swad)
flawless प्रश्नातीत shaitarahit
flesh मांस maans मांस mans
flesh eating मांसाहारी

flesh of the heart मांसी
flesh-eater मांसाहारी mansahari,
fleshy मांसल mansyle
flexible लचकदार lachkdar
flicker झपकना (jhapk),
flight उड़ान (udan)
flint चकमक chakmak
flippancy चपलता chpalta
flirt चंचल
flock (of birds) झुंड (jhund),
flood बाढ़ bada
flood-affected area बाढ़ग्रस्त badgrast
flooded जलमग्न jalmagn
flooding आप्लावन (aplavan)
flora वनस्पति (vanspti)
floriculture पुष्प उद्यान phulak khet
flounce झटका jhatka
flour made from gram pulse बेसन besan
flour of wheat, rice and other cereals आटा
आटा
flow प्रवाह pravah
flower कुसुम kusum, प्रसून prasun फूल phu
पुष्प pushp
flower and leaf फुलपत्ती phulpati
flower exhibition पुष्पप्रदर्शनी pushpprdarshni
flower vase गमला gamla फूलदानी
phuldani
flower-ear मंजरी manjri मंजर (manj
flowery कुसुमित kusumit
flu फ्लू flu
fluent धाराप्रवाह dharaprvah
fluent in speech वाक्पटु (vakpt
fluid अस्थिर asthir तरलीय (tralit
flushing प्रक्षालन (prakshl
flute बंसरी (bansi बंसी (bans

flat [illegible]

flat प्रकार prakar

flat मच्छी machhli

flaxen फिका phikā

flexus संकल्प sankalpa

flexussed केंद्रित kendrit

fodder चारा chārā

foe वैरी bairī

fog कुहरा kuharā, धुंधलापन dhūndlāpan

foggy धुंधला dhundlā

fold made by the fringe of a sari आंचल ānchal

fold तह tah

folded मोड़ा moḍā

folding मोड़ा moḍā

folk art लोककला lokakalā

folk culture लोक संस्कृति lok sanskṛti

folk dance लोक नृत्य lok nṛtya

folk drama लोक नाट्य lok nāṭya

folk literature लोक-साहित्य lōka sāhitya]

folk song लोक गीत lōk gīt]

folk song लोकगीत lōkgīt

folktale दन्त्यकथा dantyakathā, लोक कथा lōk kathā

folktales कथा-पिटारी kathā-piṭārī

follower of Tantra तान्त्रिक tāntrik

follower of the same religion सहधर्मी sahdharmī

follower अनुयायी anuyāyī, अनुयायक anuyāyak परिचारी paricārī

following तपसील tapsīl

follow-up period अनुसरण काल anusaraṇ kāl

fond of fish eating मछिगदा machagidā

fond of playing खेलगिरा khelgirā

fondling चुमना (dūdh अमरा पिलाना amrā pilānā, मलना malnā

food खाना khānā

food and water अन्नजल annajal

food articles offered to a deity नैवेद्य naivedya

food grain store गल्ला gallā

food offered to deity प्रसाद prasād

food preparation भोजन बनाना bhojan banānā

food stuff खाद्यपदार्थ khādyapadārth

foodgrains kept for sowing बीजान्न bījān

fool बेवकूफ bevakūf

foolish बेवकूफ bevakūf मूर्खतापूर्ण mūrkhtāpūrṇ मूर्खतापूर्वक mūrkhtāpūrvak मूर्खतापूर्ण mūrkhtāpūrṇ मूर्ख mūrkh

foolishly मूर्खतापूर्ण ढंग से mūrkhtāpūrṇ ḍhang se

foot पैर pair पैदल paidal

foot in the bed गोदहन gōdahan

football फुटबाल phuṭbāl गेंद gendā

football game गेंदबाजी gendabāji

football tournament फुटबाल टूर्नामेंट phuṭbāl ṭūrnāmeṇṭ tournament]

footballer गेंदबाज gendabāj]

foothill पैदा paidā

footpath सड़क पटरी saṛak paṭrī

footprint पदचिन्ह padchinh

footstep पैदान paidān

for के लिए

for a fixed period निश्चितकालीन niścitkālīn

for a particular purpose प्रयोजनार्थ prayojanārth

for a short time क्षणिक kṣaṇik

for ever सदा-सर्वदा sadā-sarvadā

for example उदाहरणार्थ udāharaṇārth

for indefinite period अनिश्चितकाल aniścitkāl

for no reason अकारण akāraṇ]

for some reason कारणवश kāraṇvaś

for the sake of खातिर khātir

forage घास ghāsā

forbearing धैर्यवान dhairyavān

forbidding मना [illegible]

forbading मनाही nāhī

force majeure अप्रत्याशित apratyāśit

forceful बलवान balvān

forceps चिमटा [illegible]

forcibly जबरदस्ती [illegible] बलपूर्वक balpūrvak जबरदस्ती jabardastī

forearm बाँह [illegible]

forebearn मेहनत [illegible]

forecast पूर्वानुमान pūrvānumān

forefather पूर्वज pūrvaj

forefront सबसे आगे sabse āge

forehead माथा māthā

forehead माथा māthā कपाल kapāl

foreign देशीय deśīy परदेशी pardeśī

foreign country परदेश pardeś

foreign custom विदेशी रीति-रिवाज videśī rīti-rivāj

foreign language विदेशी भाषा videśī bhāṣā

foreigner अजनबी ajnabī

foreknowledge पूर्वज्ञान pūrvjñān

forenoon पूर्व मध्याह्न pūrv madhyāhn

forepart अगाड़ी agāṛī

forerunner अग्रदूत agradūt

foresight दूरदर्शिता dūradarśitā पूर्वाभास pūrvābhās

forest वनप्रदेश vanpradeś वन [van] जंगल jangal

forest fire वनाग्नि vanāgni

forethought पूर्व चिंतन pūrv chintan

foreword भूमिका bhūmikā

forfeit जब्तशुदा jabtśudā

forgetful भुलक्कड़ bhulakkaṛ

forgetting भूलना bhūlnā

forgotten भूला हुआ bhūlā huā

fork काँटा kāṇṭā

forked दोशाखी dośākhī

forlorn [illegible]

forlorn [illegible]

form [illegible] prapatra

form [illegible]

formal [illegible]

formal dress [illegible] पोशाक pośāk

formal engagement for marriage [illegible]

formal inspection of bridegroom [illegible]

formality [illegible]

formula [illegible]

former [illegible]

formidable [illegible]

fort [illegible]

forthcoming आगामी āgāmī

forthwith [illegible]

fortitude [illegible]

fortnight [illegible]

fortnight पखवाड़ा pakṣvāṛā

fortuna [illegible]

fortunate [illegible]

fortunative [illegible]

fortune-teller [illegible]

forty eight अट्ठावन aṭṭhāvan

forty eighth अट्ठावनवाँ aṭṭhāvanvāṃ

forty fifth पैंतालीसवाँ paintālīsvāṃ

forty first एकतालीसवाँ ektālīsvāṃ

forty five [illegible]

forty four चौवालीस cauvālīs

forty fourth चौवालीसवाँ cauvālīsvāṃ

forty nine [illegible]

forty ninth [illegible]

forty one [illegible]

forty second बयालीसवाँ bayālīsvāṃ

forty seven [illegible]

forty six [illegible]

forty sixth [illegible]

forty third [illegible]

forty-three [illegible]
forty-two [illegible]
forty [illegible]
forty-seven [illegible]
forum [illegible] (sabhāsthān)
forward आगे का (agalā) अग्रगामी (agragāmī)
forward and backward आगे-पीछे [illegible]
forward area अग्रक्षेत्र (agrakṣētr)
foul means [illegible]
foul weather [illegible]
found [illegible]
foundation आधार-शिला (ādhāraśilā), नींव (nīv)
founder संस्थापक (sansthāpak)
fountain फौव्वारा (phauvārā)
four चार (cār)
four runs चौका (caukā)
four times चौबर (caubar)
four-faced चौमुख (caumukh)
fourfold चौगुना (caugunā)
four-footed चौपाया (caupāyā)
four-monthly चौमासिक (caumāsik)
foursided चौकुना (caukunā)
fourteen चौदह (caudah)
fourteenth चौदहवाँ (caudahavāṁ)
fourth चौथा (cauthā)
fowl चिड़िया (chiṛiyā)
fox लोमड़ी (lōmaṛī)
fraction भिन्न (bhinn)
fracture अस्थिभंग (asthibhaṅg), फ्रैक्चर (phraikcar)
fragile [illegible] (bhaṅgur)
fragmentation अपखण्डन (apakhaṇḍan)
fragrance सुगंध (sugandh), महक (mahak), खुशबू (khuśbū), सौरभ (saurabh)
fragrant सुगन्धित (sugandhit), सुगन्धयुक्त (sugandhayukt), सुगन्धकारक (sugandhakārak)
frame ढाँचा (ḍhāṁcā), ठाठ (ṭhāṭh), फ्रेम (phrem), [illegible]
frank [illegible]
fraternity [illegible]
fraud [illegible] (dhōkhā), [illegible] (chal), [illegible] (kapaṭ), [illegible] (pravañcanā), [illegible] (phareb)
free [illegible] (svatantra), [illegible] (mukt), [illegible] (svatantr), [illegible] (svādhīn)
free fighting मल्लयुद्ध (mallayuddh), [illegible]
free from anxiety [illegible]
free interchange of words [illegible]
free of charge [illegible]
free of cost मुफ्त (muft)
freedom आजादी (āzādī), स्वतन्त्रता (svatantratā)
freely अबाध (abadh)
frenzy उन्माद (unmād)
frequent coming and going आना-जाना (ānā-jānā), [illegible]
fresh [illegible]
fresh food ताजा खाना (tāzā khānā)
freshness ताजापन (tāzāpan)
fretful फुफकार (phuphkār), फुफ (phuf), चिड़चिड़ा (chiṛchiṛā)
friction रगड़ा (ragaṛā), रगड़ान (ragaṛān), संघर्षण (saṅgharṣaṇ)
Friday शुक्रवार (śukravār)
fridge फ्रिज (phrij)
fried in oil [illegible]
fried grain भुना (bhunā)
fried in ghee घीवार (ghīvārā)
fried in oil तलेहा (tēlahā)
fried meat भुटन (bhuṭan)
fried onion with vegetable in cooking oil कचरी (kacarī)
fried stuffs पकौड़ी (pakauṛī)
fried thin cake पूरी (purī)
fried up in ghee/oil छनुआ (chanuā)

fried [illegible]
friend [illegible]
friendliness [illegible]
friendly borrow [illegible]
friendly [illegible]
friendly cordial agreement [illegible]
friends and family [illegible]
friends [illegible]
friendship मैत्री [illegible]
fright [illegible]
fringe [illegible]
fringe of sari [illegible]
frivolous [illegible]
frock [illegible]
frog [illegible]
from beginning to end आद्यन्त (ādyant)
from car to car [illegible]
from now onward [illegible]
from the root [illegible]
from there [illegible]
from this direction to that [illegible]
front [illegible]
front of the tongue [illegible]
front open part of a house [illegible]
front page मुखपृष्ठ (mukhpṛṣṭh)
front part of a house [illegible]
front seat [illegible]
frontage [illegible]
frontal hour [illegible]
frontier [illegible]
frost [illegible]
frugal [illegible]
fruit [illegible]
fruit jam [illegible]
fruiterian फलाहारी (phalāhārī)
fruitful [illegible]
fruitless अफल (aphal)
fruits [illegible]
fruits as offering to gods नैवेद्य (naivedya)
frustrated [illegible]
frustrating [illegible]
fuel [illegible]
full [illegible]
full eclipse पूर्णग्रास (pūrṇagrās)
full examination पूरा परीक्षा (pūrā parīkṣā)
full mark पूर्णांक (pūrṇāṅk)
full moon पूर्णिमा (pūrṇimā)
full of feeling भावविह्वल (bhāvavihval)
full of love प्रेमपूर्ण (premapūrṇa)
full of water [illegible]
full stop [illegible]
full time worker पूर्णकालीन कार्यकर्ता (pūrṇakālīn kāryakartā)
full time पूर्णकालिक (pūrṇakālik)
full time पूर्णकालीन (pūrṇakālīn)
full to the brim [illegible]
full-moon night पूर्णिमा रात्रि (pūrṇimā rātri)
full-time employee पूर्णकालिक कर्मचारी (pūrṇakālik karmcārī)
fully concentrated [illegible]
fully satisfied [illegible]

fume धुआँ

fun मज़ा

fund कोष

fundamental मौलिक

fundamental particle मौलिक कण

fundamental unit मौलिक मात्रक

fundamentalist कट्टरपंथी

funera अंतिम संस्कार

funeral cremation दाह संस्कार

funeral procession शवयात्रा

funeral pyre चिता

funeral rites अंतिम संस्कार

fungicide फफूंदनाशी

fungus फफूंद

funnel कीप

funny मज़ेदार

fur फर

furlong आधा मील

furnace भट्ठी

furnishing materials साज-सज्जा सामग्री

furniture फर्नीचर

furore हंगामा

furrow हल द्वारा बनाई गई लंबी खाई

fuse फ्यूज़

futile व्यर्थ

future भविष्य

future generation भावी पीढ़ी

G

gadget छोटा उपकरण

gaff मछली मारने का काँटा

gain लाभ

gain without payment बिना भुगतान लाभ

gait चलने का तरीका

gaiter ऊँची जुराब

gala affair उत्सव जैसा आयोजन

galaxy आकाशगंगा

gall bladder पित्ताशय

gale तेज़ हवा

gallery दीर्घा

gallon गैलन

gallop घोड़े की तेज़ दौड़

galvanometer to measure electricity विद्युत धारामापी

gambler जुआरी

gambling जुआ खेलने की क्रिया

gambol उछल-कूद

game खेल

gang गिरोह

Gangetic plains गंगा के मैदान

gaol जेल

gap अंतर

garage गैराज

garbled तोड़-मरोड़ा

garden and orchard बाग़-बगीचा

garden बाग़

gardening बाग़वानी

garland फूलों की माला

garland made of coins सिक्कों की माला

garnish सजावट

gas गैस

gasoline पेट्रोल

gastrometer गैस मापक

gastric गैस संबंधी

gate द्वार

gatekeeper द्वारपाल

gathered at one place एकत्रित

gather up इकट्ठा करना

gaudiness भड़कीलापन

gauge मापक यंत्र

gauze जाली

gavial घड़ियाल

gay समलैंगिक

gazette राजपत्र

geared गियर लगा हुआ

gender लिंग

gene the name of horoscope जन्मकुंडली

general सामान्य

general knowledge सामान्य ज्ञान

generally आमतौर पर

general on transmission सामान्य संचरण

generation पीढ़ी

generic character वंशानुगत लक्षण

generosity उदारता

generous उदार

genesis उत्पत्ति

genius प्रतिभा

genocide जातिसंहार

genotype आनुवंशिक प्रारूप

gentle सौम्य

gentleman सज्जन पुरुष

gentlemanness सज्जनता

gentleness कोमलता

gentry कुलीन वर्ग

geodesy भू-आकृति विज्ञान

geographer भूगोलवेत्ता

geographical भौगोलिक

geographical information system (GIS) भौगोलिक सूचना प्रणाली

geography भूगोल

geologist भूवैज्ञानिक

geologist भूविज्ञानी

geology भूविज्ञान

geometry ज्यामिति

geophysics भौतिक भूगोल

geopolitics भौगोलिक राजनीति

germ रोगाणु

germicide रोगाणुनाशक

germinated seed अंकुरित बीज

germination अंकुरण

gesticulate [illegible] **gesture** [illegible] **gestural theory** [illegible] **get off** [illegible] **ghee** [illegible] **ghee kept for using in fire sacrifice** [illegible] **gherao** [illegible] **ghost** भूत [bhut], मसान [masan] **ghost spirit** प्रेतात्मा [pretatma] **ghost word** अपप्रेतजन्य शब्द [apapretajanya shabd] **giant** असुर [asur] **gibbon** [illegible] **giddiness** चक्कर [cakar], चिक्कटा [cikkata] **gift** चढ़ौना [carhauNa], उपहार [upahar], सन्देश [sandesh] **gifted** [illegible] **gigantic** अतिकाय [atikaya] **gill** गलफड़ [galphar] **ginger** सोंठ [soNTh] **giraffe** जिराफ़ [jiraaph] **girdle made of a portion of dhoti** फेंटा [phenTa], **girl** छोकरा [chokra], केशोर [kesor] सोरंकी [soraNki] **given to back-biting** चुगलखोर [chugalkhor] **giver** दाता [data] **giving** दायक [dayak] **giving back** प्रतिदान [pratidan] **giving information** सूचक [suchak] **giving up** [illegible] **glacier** बर्फ़ [illegible] हिमनद [himanad] **glad** खुशी [khushi] **gladingly** सहर्ष [saharsh] **glass** शीशा [shisha] शीशा (धातु) [shisha (dhatu)] कांच [kaanch] **glimpse** [illegible] झलक [jhalak], झांकी [jhaanki] दर्शन [darshan] **glitter** चमक [chamak] **glittering** चमचम [chamchamaa], चमकीला [chamkila] **globus** भूमण्डलाभ [bhumandalabha] विश्वाभास [vishvabhas] **globalization** भूमण्डलीकरण [bhumandalikaran], विश्वव्यापीकरण [vishvavyapikaran] **globe** गोला [gola], भूमण्डल [bhumandal], **glooms** अपचिति [apachiti] **glorification** [illegible] **glorious** यशस्वी [yashasvi], महिमामय [mahimamay], गरिमामय [garimamaya] **gloves** पञ्जा [panjaa] **glow worm** भकभोगनी [bhakbhogani] **glucose** ग्लूकोज [glukoz] **glue** सरेस [saresh], लेई [lei] **gluttonous** भोकाड़ [bhokaR] **glycerine** ग्लिसरीन [glisarin] **goal** उद्देश्य [uddeshya], ध्येय [dhyeya], लक्ष्य [lakshya] **goatkeeper** [illegible] **goalpost** गोलपोस्ट [golpost] **goat herder** बकरहरी [bakrahari] **gobar-gas** गोबर गैस [gobar gas] **go-between** मध्यस्थकर्ता [madhyasthakarta] **goban** बनास [banas] **God** भगवान [illegible] भगवान [bhagavan] ईश्वर [ishvar] परमेश्वर [parmeshvar] देवता [devata] **goddess** देवी [devi] **goddess of wealth** लक्ष्मी [lakshmi] **godown** भण्डारगृह [bhandargrih] गोदाम [godam] **gods and ancestors** देवपितर [devapitar] **god's house** देवालय [devalaya] **going beyond** अतिक्रम [atikram] **goitre** गेघ [ghegh] गलफड़ा [galphaR] **gold** सोना [sona], स्वर्ण [svarn], कनक [kanak], सुवर्ण [suvarn], हेम [hem]

gold bullion standard [illegible] **gold coin** अशर्फी [ashrafi] **gold medal** स्वर्ण पदक [svarn padak] **gold mine** [illegible] **gold polishing** [illegible] **golden** [illegible] **golden age** स्वर्णयुग [svarnyug] **golden days** सुवर्ण दिन [suvarn din] **golden jubilee** स्वर्ण जयन्ती [svarn jayanti] **goldsmith** सुनार [sunar] **goldsmiths' balance** तराजू [tarazu] **gone** बीता [vyatit] **gone to heaven** दिवंगत [divangat] **good** निपुण [nipun], भला [bhala], नीक [nik], भला [bhala] **good behaviour** अच्छा आचरण [accha aacharan] **good character** चरित्र [charitr] **good colour** सुरंग [surang] **good company or association** सुसङ्गत [susangat] **good conductor** सुचालक [suchalak] **good contact or association** समङ्गति [samangati] **good contribution** अवदान [avadan], **good counsel or instruction** सदुपदेश [sadupdesh] **good culture** [illegible] **good days** [illegible] **good death** [illegible] **good education** [illegible] **good feeling or intention** शुभकामना [shubhkamna] **good government, strict discipline** [illegible] **good health** [illegible] **good manners** [illegible]

good know-edge [illegible] **good reason** [illegible] **good luck** [illegible] **good management** [illegible] **good mannered** [illegible] **good morning** शुभ प्रभात [shubh prabhat] **good news or tidings** [illegible] **good night** [illegible] **good or expected result** [illegible] **good policy** [illegible] **good quality** सद्गुण [sadgun] **good relation** [illegible] **good sight** सुदृश्य [sudrishy] **good start** शुभारम्भ [shubharambh] **good understanding** [illegible] **good wishes** शुभ कामना [shubhkamna] [illegible] शुभाशीर्वाद [shubhashirvad] [illegible] **good-hearted** सहृदय [sahridaya] **good-natured** सुप्रकृति [suprakriti] **goods checking** [illegible] **goods store** [illegible] **goods train** [illegible] **goods** असबाब [asbab] चीजवस्तु [chijvastu] सामान [samaan] [illegible] **goodwill** शिष्टाचार [shishtachar] सद्भावना [sadbhavna] **goose** [illegible] **gorilla** [illegible] **gossip** [illegible] **gourd** [illegible] **gourd sponge** [illegible] **gout** [illegible] **governing** [illegible] **government agency** [illegible]

government employee [illegible]
government [illegible]
governmental [illegible]
governor [illegible]
gown [illegible]
grace [illegible]
graded [illegible]
gradual [illegible]
graduate ग्रेजुएट (grejuet)
grafted mango [illegible]
gram [illegible]
grams collected from begging [illegible]
grain [illegible]
grammar [illegible]
grammatical category [illegible]
grammatical subject [illegible]
gramophone [illegible]
granary for storing rice or wheat made from bamboo and mud [illegible]
granary [illegible]
grand भव्य (bhavya)
grand daughter पोती (paoti)
grand father and mother [illegible]
grand father-father-in-law [illegible]
grand father-in-law [illegible]
grand grand father [illegible]
grand grand mother [illegible]
grand mother [illegible]
grand mother mother-in-law [illegible]
grand mother-in-law [illegible]
grand son [illegible]
grandchildren [illegible]
grandeur [illegible]
grandfather [illegible]
grandmother [illegible]
grandson [illegible]
granite [illegible]
grapes [illegible]
granular [illegible]
granulation [illegible]
grape [illegible]
grape vine [illegible]
graphic चित्रात्मक (chitratmak)
grass [illegible]
grasshopper [illegible]
grateful [illegible]
gratefulness [illegible]
grave [illegible]
gravel [illegible]
gravelled road [illegible]
gravity [illegible]
greasy [illegible]
greasy material [illegible]
great [illegible]
great deity महादेव (mahadeva)
great grandfather [illegible]
great respect [illegible]
greatest [illegible]
greatness [illegible]
greed [illegible]
greedily [illegible]

green [illegible]
green leaf vegetable [illegible]
green sentil [illegible]
green or fresh vegetables [illegible]
green peas parched in fire [illegible]
green surface [illegible]
greenery [illegible]
greenhouse effect [illegible]
greeting [illegible]
grenade ग्रेनेड (hathgola)
grey [illegible]
grey hound [illegible]
griddle [illegible]
grief [illegible]
grinded [illegible]
grinding machine [illegible]
grind stone [illegible]
grits [illegible]
grocery shop [illegible]
groom [illegible]
groove [illegible]
Ground nut जिमीकंद [illegible]
Ground पृथ्वी (prithvi) [illegible]
grounding [illegible]
group [illegible]
group discussion परिचर्चा (parichrcha)
group singing [illegible]
groups [illegible]
grow [illegible]
growing [illegible]
growing eating [illegible]
grown up [illegible]
growth [illegible]
gruesome murder [illegible]
gruesome [illegible]
grumble [illegible]
grunting with exertion [illegible]
guarantee [illegible]
guard [illegible]
guardianship [illegible]
guarding [illegible]
guava [illegible]
guess [illegible]
Guest [illegible]
guest column [illegible]
guest house [illegible]
guest room [illegible]
guessing [illegible]
guidance [illegible]
guide पथप्रदर्शक (pathpradarsak)
guilt [illegible]
guilty [illegible]
guitar [illegible]
guitarist [illegible]
gum [illegible]
gun [illegible]
gun powder [illegible]
gurgle [illegible]
gurgling [illegible]
guru [illegible]
gust of wind [illegible]
gym [illegible]
gymnast [illegible]

gymnastics [illegible]

gynaecology [illegible]

H

habitation [illegible]
habit [illegible]
habitat [illegible]
habitation [illegible]
habitude [illegible]
haematuria [illegible]
haemophilia [illegible]
haggard [illegible]
hair [illegible]
hair dye [illegible]
hair oil [illegible]
hairclip [illegible]
hale and hearty [illegible]
half [illegible]
half century [illegible]
half body [illegible]
half burnt fuel [illegible]
half open [illegible]
half rad as [illegible]
half ripe [illegible]
half shirt [illegible]
half yearly [illegible]
half-day work [illegible]
half dead [illegible]
half-finished [illegible]
half-moon [illegible]
half ripe [illegible]
half yearly examination [illegible]
hall [illegible]
hallucination [illegible]
hammer [illegible]

hand over [illegible]
hand [illegible]
handcuff [illegible]
hand driven cart [illegible]
handicapped [illegible]
handicraft [illegible]
handicraftsmanship [illegible]
hand-in-hand [illegible]
handle of plough [illegible]
handle [illegible]
hand-made cloth [illegible]
hand-made [illegible]
hand-operated tube well [illegible]
handwriting [illegible]
handy pole used in plucking foods [illegible]
hanger [illegible]
hanger rod/string [illegible]
hanging [illegible]
hanging bridge [illegible]
hanker [illegible]
hanks [illegible]
haphazard [illegible]
happened [illegible]
happier [illegible]
happiness [illegible]
happy [illegible]
happy condition [illegible]
happy hearted [illegible]
harassed [illegible]
harassment [illegible]
hard [illegible]

hard straw used for thatching [illegible]
hard time दुर्दिन durdin
hard to digest [illegible]
harder [illegible]
hardware [illegible]
hare [illegible]
harem [illegible]
harm अपकार apakār, [illegible]
harmful अहितकर ahitakar, [illegible]
harmonium [illegible]
harmony सामंजस्य sāmañjasya, [illegible]
harness काठी kāṭhī]
harsh [illegible]
harsh penalty कड़ा दंडादेश kaṛā saṭāva
harshness कठोरपन [kaṭhōrapan, कठिकठाव kaṭhakaṭāv]
hart [illegible]
harvest [illegible]
harvest moon शरदचन्द्र śaradacandr
harvested paddy in the field पसही pasuhī
harvester कटनिहार [kaṭanihār]
harvesting [illegible]
hashish [illegible]
hated [illegible]
haste [illegible]
hastily [illegible]
hasty [illegible]
hat [illegible]

hatchet [illegible]
hateful घृणास्पद [ghṛṇāspadm]
hating [illegible]
hatred [illegible]
haughtiness [illegible]
haughty [illegible]
having beautiful eyes [illegible]
having consensus [illegible]
having deer-like eyes [illegible]
having distant relation [illegible]
having early information [illegible]
having faith श्रद्धालु [śraddhālu]
having goitre [illegible]
having good harvest of rice [illegible]
having hole [illegible]
having hundredth part [illegible]
having imperfect speech [illegible]
having irritation [illegible]
having long face like horse [illegible]
having longer spans [illegible]
having many shapes [illegible]
having meaning [illegible]
having no beginning [illegible]
having swollen cheeks [illegible]
having two sheets [illegible]
hawk [illegible]
hazard [illegible]
hazardous [illegible]
haziness [illegible]
he [illegible]
head [illegible]
head constable [illegible]
head light [illegible]

head mistress प्रधानाध्यापिका pradhānādhyāpikā
head of a Hindu monastery महंथ mahanth
head of grain (rice, wheat, barley, grass etc.) बाल bāl
head of the government राष्ट्राध्यक्ष rāṣṭradhyakṣ
head of the government सरकार प्रमुख sarkār pramukh
headache सिरदर्द sirdard
headache felt only in half portion अर्धशीशी ardhashīshī
headmaster प्रधानाध्यापक pradhānādhyāpak
headquarters सदर मुकाम sadar mukām गोसवारा gōsvārā प्रधान कार्यालय pradhān kāryālaya, मुख्यालय mukhyālaya,
headwise breakup of account सीधा जोड़ sīdhā jōḍ
health आरोग्य-समाधि ārōgya-samādhi, स्वास्थ्य svāsthya
health centre चिकित्सा केन्द्र cikitsā kēndr, स्वास्थ्य केन्द्र svāsthya kēndr
health post स्वास्थ्य चौकी svāsthya cauki
healthiness आरोग्यता (ārōgyatā), रोगहीनता rōgahīnatā आरोग्य ārōgya)
healthy appearance गहरापन (rahrāpan)
healthy निरोग nirōg स्वास्थ्यकर svāsthyakar हृष्ट-पुष्ट hṛṣṭa-puṣṭ, तन्दुरुस्त (tandurust, तन्दुरुस्त tandurust), कुशल (kusal स्वस्थ (svasth)
heap अम्बार (ambār ढेर ḍhēr ढेरी ḍhērī ढेर ḍhēr ढेरी ḍhērī)
heap of crop kept for threshing पैर pair
heard सुने (sune)
hearing aid श्रवणयन्त्र (śravaṇyantr,
hearing machine श्रवण यन्त्र śravaṇ yantr
hearing of complaint/petition सुनवाई sunvāī)
hearing of the law suit पेशी (pēśī)
hearing sense or organ श्रवणेन्द्रिय śravaṇēndriya
hearsay किंवदन्ती (kimvadantī जनश्रुति janaśruti)
heart हृदय hṛdaya चित्त (citt) दिल dil) कलेजा kalējā कलेजा kalēja धारा (dhār)
heart disease कलेजा रोग (kalēja rōg हृदय रोग hṛdaya rōg)
hearth चूल्हा (cūlhā,
heartily हार्दिक hārdik
heart-rending हृदयविदारक (hṛdayavidārak)
heart's desire मनकामना manakāmnā)
heart-touching हृदयस्पर्शी hṛdayasparśī)
hearty congratulation हार्दिक बधाई (hārdik badhāī)
heat गरमी garmī ऊष्मा ūṣmā ताप (tāp ताव (tāv ताप (tāp धाह (dhāh,
heat and flame generated through firewood for cooking आँच (āṁc)
heat घमौरी ghamaurī
heat up गरमाना (garmānā)
heat ताप tāp
heater हीटर hītar
heathen विधर्मी vidharmī)
heaven स्वर्ग (svarg देवलोक (dēvlōk सुरलोक surlōk)
heavily loaded बोझल (bōjhal)
heavy भारी (bhārī)
heavy bundle of straw tied with two ropes बण्डी (baṇḍī)
heavy garland गजरा gajarā
heavy rain भारी वर्षा (bhārī varṣā मूसलाधार वर्षा (mūsalādhār varṣā)
hedonism दैवाद (daivād)
heedless गलत (galat), असावधान (asāvadhān
heel एड़ी (ēḍī)
he-goat बकरा bakrā बोकरा (bōkrā

heifer बछिया bachiyā
height ऊँचाई (ūṁcāī)
heinous घोर (ghōr) अघन्य (aghanya)
heir हकदार hakadār)
helicopter हेलीकाप्टर (hēlīkāptar)
hell नरक (narak)
helmet शिरस्त्राण śirastrāṇ) हेलमेट (hēlmēṭ)
help मदद (madad सहायता (sahāyatā) सहायता sahāyatā मदद madad)
help hall अवरुद्ध कर avarūdha ka
helper मददगार (madadgār, सहायक sahāyak,
helpful हितकर (hitakar)
helping hand for bus/truck drivers खलासी khalāsī
helpless निस्सहाय (nissahāya असहाय asahāya) मजबूर (majabūr लाचार (lācār), विवश (vivaś)
hemisphere गोलार्द्ध gōlārdh
hen मुर्गी murgī, मुर्गी (murgī)
Henchman पिछलग्गू (pichalaggū)
henna मेंहदी (mēṁhadī)
hen-pecked मौनिआह (maunīāh)
herbal आयुर्वेदिक (āyurvedik), वनस्पतिजन्य vanaspatijanya,
herbal roots for medicinal uses जड़ीबूटी (jaṛībūṭī)
herbalist वनस्पति विज्ञ (vanaspati vijñ
herbalist वैद्य (vaidya)
herbs (जड़ी-बूटी (jaṛībūṭī)
herd (झुण्ड (jhuṇḍ), समूह (samūh,
hereditary right वंशानुगत अधिकार vanshānugat adhikār)
hereditary खानदानी (khānadānī पुश्तैनी (pushtainī), पुश्तैनी (pushtainī), वंशानुगत vanshānugat,
hereditary rites कुलाचार (kulācār)
heredity आनुवंशिकता ānuvanśikatā वंशानुक्रम vanshānukram
hermit संन्यासी (sanny'āsī)
hermitage कुटी (kuṭī), आश्रम āśram
hernia अंतड़ीदोष (antaṛīdōṣ
hero नायक (nāyak, हिरो (hirō)
heroine नायिका (nāyikā हिरोइन (hirōin)
heroism शूरता (śūratā, शौर्य (śaurya)
he-sheep मेंढ़ा (mēṁḍhā)
hesitation हिचकिचाहट ghicapic, झिझक (jhijhak) असमंजस asamanjas अनिश्चय (aniścay) अनिर्णय (anirṇay). हिचकिचाहट hicakicāhaṭ)
heterodox असनातनी asanātanī
heterogeneous mixture असमान मिश्रण asamān misran
hiccough हिचकी (hicak)
hidden गुप्त gupt छिपाव (chipāv) गुप्त (gupt गुप्तकल (guptakal)
hidden hunger अदृश्य भूख (adṛśya bhūkh
hideous भयंकर bhayānak,
hierarchy अधिक्रम adhikram
high ऊँच ūṁc,
high candle stand दीपवृक्ष dīpvṛkṣ
high officials उच्चपदाधिकारी (uccapadādhikārī,
high power विशेषाधिकार (viśeṣādhikār)
high ranking official उच्च पदस्थ कर्मचारी ucca padasthakarmacārī
high status उच्च स्तर ucc star
higher secondary school उच्चमाध्यमिक विद्यालय uccamādhyamik vidyālay
higher secondary उच्चमाध्यमिक uccamādhyamik
higher ऊँचा (ūṁcā) ऊँचाई ūṁcāī,
highly honorable महामान्य (mahāmān ya
highway राजपथ (rājpath, राजमार्ग (rājmārg,

highway राजमार्ग rājmārg, महामार्ग mahāmārg

hijacker अपहरणकर्ता apaharaṇkartā

hill पहाड़ी pahāṛī, गिरी girī

hilly पर्वतीय parvatīya

hilt मूठ mūṭh

him तुमका tumkā ओकरा okarā, ओकरे okarē

Himalayan mulberry तूँगि tūṅgi

hindering बाधक bādhak

hindrance बाधा bādhā, व्यवधान vyavdhān

Hinduism हिन्दूवाद hindūvād

hinge जोड़ joṛ

hint इशारा iśārā

hinted इंगित iṅgit

hip नितम्ब nitamb

hippocampus समुद्रघोड़ा samudraghoṛā

hired वैतनिक vaitanik

His Excellency महामहिम mahāmahim

his/her ओकर okar, हुनक hunak एकर ekar

hissing फुफकार phuphkār सर्प बोली sarp boli

hissing sound फूफकार phūphkār

historian इतिहासकार itihāsakār, इतिहासज्ञ itihāsagya

historical ऐतिहासिक aitihāsik

historical record ऐतिहासिक प्रमाण aitihāsik pramāṇ

histrionic अभिनयात्मकता abhinayātmakatā

hit मारब mārab

hither and thither अहिं-तहिं ahiṅ-tahiṅ

hoarder जमाखोर jamākhor

hoarding जमाखोरी jamākhorī

hobby शौक shauk

hobgoblin प्रेत pret

hockey हॉकी hāki

hog plum अमड़ा amṛā

hoist वैल baila

holding धारण dhāraṇ पकड़ pakaṛ

hole छेद chhed, बिल bil

holi, the festival of colour फगुआ phaguā

holiday छुट्टी chhuṭṭī छुट्टी दिन chhuṭṭī din विश्राम दिवस viśrām divas

hollow खोखला khokhalā फोंकला phoṅkalā फोंक phoṅk

hollowed out log used to pound grain in उखरि ukhari

holocaust पूर्णाहुति pūrṇāhuti

holograph हस्तलेखित हस्तलिख hastalekhit hastalikh

holy grains for worship अक्षत akṣat

holy water अचिनजल achinajal

homage श्रद्धांजलि śraddhāṃjali

home आवास āvās

home gate घरदाब gharadvāṛ

home language घरेलू भाषा gharelū bhāṣā

home mother's parents मातृक mātṛk

homeless घरविहीन gharavihīn

homemade medicinal drink for cold and cough चनका chanakā

homemade घरघुसना gharaghusnā

homespun घरेलू gharelū

homestead land घरारी gharārī

homicidal नरघाती narghātī

homicide, नरघाती narghātī

homoeopathy होमियोपैथी omiyopaithi

homogeneous ethnicity सजातीयता sajātīyatā एकजातीयता ekajatīyatā

homograph समरूपता samarūpatā

homologous objects सजातीय अंग sajātīya aṅg समजातीय अंग samajātīya aṅg

homosexual समलिंगी samliṅgī

homosexual intercourse समलिंगी सम्भोग samliṅgī sambhog

honest ईमानदार imāndār सच्चा sachchā

honesty ईमानदारी imāndārī

honey bee मौनमक्खी maundhamākhī, मधुमक्खी madhumākhī

honey मौध maudh मधु madhu

honeymoon सुहाग रात suhāg rāt

honor मानसम्मान mānasamman

honorific सम्मानसूचक sammānsūchak

honorary degree मानार्थ उपाधि mānārth upadhi

honorary member मानार्थ सदस्य mānārth sadasya

honorary अवैतनिक avaitanik सम्मानार्थ sammānārth, मानार्थ mānārth, अवैतनिक avaitanik

honour certificate सम्मानपत्र sammānapatr

honourific (mānabhāv, आदर ādar) सम्मानसूचक sammānsūchak

honoured सम्मानित sammānit

hook कोंड़ kōṛ

hood of a snake फण phan

hoof खुर khur

hoof of a horse टाप ṭāp,

hook बंसुला baṅsulā, **hook** बंसी baṅsī,

hook fixed at a pole नोकसा nokasā,

hooliganism गुण्डागर्दी guṇḍāgardī

hope भरोसा bharōsā आशा āśā,

hopeful आशावान āśāvān, आशावादी āśāvādī आशान्वित āśānvit, आशापूर्ण āśāpūrṇ, आशावादक āśāvādak,

hopeless आशाहीन āśāhīn हताश hatāś, निराश nirāś निठोह niṭhōh

hopelessness अनभरोस anabharōs

horizon क्षितिज kṣitij

horizontal line क्षितिजीय रेखा kṣitij ya rekhā

horizontal क्षितिजीय kṣitijīya, क्षैतिज kṣaitij, समानान्तर samānāntar

hormone अन्तःस्राव antaḥ srāva

horn सिंघ siṅgh सींग sīṅg,

horn सींग sīṅg हर्न harn

horn-bill धनेस dhanēs

horned शृंगिल śṛṅgil,

horoscope जन्मकुण्डली janmakuṇḍalī जन्मपत्री janmapatrī राशिफल rāśiphal, कुण्डली kuṇḍalī

horrible भयावह bhayāvah

horrified भयविह्वल bhayavihval

horse अश्व aśva, घोड़ा ghoṛā

horse power अश्वशक्ति aśvaśakti

horse race घोड़दौड़ ghoṛadaur

horse rider अश्वपाल aśvapāl, अश्वारोही aśvārōhī

horse-driven cart ताङ्गा tāṅgā

horseman सईस sais

hortative उत्साहवर्धक utsāhavardhak

horticulture फलोद्यान विशेषज्ञ phalōdyān viśeṣagya

hospitable आतिथ्यपूर्ण ātithyapūrṇ

hospital हस्पिटल haspiṭal, अस्पताल aspatāl चिकित्सालय cikitsālaya

hospitality अतिथिसेवा atithisēvā, आतिथ्य ātithya, स्वागत सत्कार svāgat satkār

host गृहपति gṛhapati, घरबारी gharavārī

hostage बंदीर बन्धक baṅdīr bandhak

hostel छात्रावास chhātrāvās,

hostile विरोधी (virodhi), दुर्दैवी (durdaivi), विरुद्ध (viruddh), वैमनस्य (vaimanasya)
hostility वैर (vair)
hustler अस्वापीवाक (asvapiivak)
hot गरम (garam), तप्त (tapt), उष्ण (uṣṇa), गरमागरम (garamā-garam), उष्ण (uṣṇa), गरम (garam), मसालेदार (masaledar)
hotchpotch गड्डमड्डाल (gaḍḍagḍal)
hotel होटल (hōṭal)
hour घण्टा (ghaṇṭā)
house गृह (gṛh), घर (ghar), सदन (sadan)
house breaker सेंध मार (sēndh mār)
house mistress गिरवाइन (girvāīn)
house warming गृह प्रवेश (gṛh praveś), घरबास (gharabās)
household घरगृस्ती (gharagrastī)
housewife घरनी (gharanī), गृहिणी (gṛhiṇī)
housework घर व्यवहार (ghar vyavahār)
how much कितने (kitnē)
how कैसा (kaisā), कैसे (kaisē), कैसन (kaisan), कैसन (kaisan)
however तथापि (tathāpi)
hub नाभी (nābhī)
huckle कमर (kamar)
hue and cry हाहाकार (hāhākār), शोरगुल (śōragul), हल्ला गुल्ला (hallā-gullā)
huge विशालकाय (viśālakāy)
huge basket डोका (ḍhōkā)
huge or big amount पहाड़ (pahāṛ)
huge piling ढेकाड़ (ḍhēkāṛ), ढाक (ḍhāk)
hukka गुडगुडी (guḍagudī), हुक्का (hukkā)
human मानवीय (mānavīya)
human being मनुष्य (manukhy), मानव (mānav)
human corpse मुरदा (muradā)
human era मानवयुग (mānavayug)
human faeces विष्ठा (viṣṭhā), गूँह (gūnh)
human resources मानव संसाधन (mānav sansādhan)
human rights activists group मानवअधिकारवादी गट समूह (mānavaadhikaravādī gaṭ samūh)
human saliva थूक (thūk)
human settlement वस्ती (vastī)
human virtue मनुष्यता (manuṣyatā)
human-tarian मानव धर्मावलम्बी (mānava dharmāvalambī)
humanitarian मानवतावादी (mānavatāvādī)
humanitarianism मानवतावाद (mānavatāvād)
humanities मानवविद्या (mānavidyā)
humanity मानवता (mānavatā)
humble request नम्र विनंती (namr vinantī)
humble नम्र (namr), विनम्र (vinamr)
humid आर्द्र (ārdr)
humidity आर्द्रता (ārdratā)
humiliated अपमानित (apamānit), लज्जित (lajjit), फजिती (phajitī)
humming sound गुंज (guṃj)
humorous character हास्य कलाकार (hāsya kalākār)
humorous हास्यकर (hāsyakar)
humour हास्य रस (hāsya ras)
hunch पिंड (piṇḍ)
hundred शत (śat), सैकड़ा (saikaṛā)
hundred billions खरब (kharab)
hunger भूख (bhūkh)
hunger strike till death आमरण अनशन (āmaran anashan)
hungry भूखा (bhūkhā), भुकाला (bhūkālā), क्षुधित (kṣudhit), क्षुधित (kṣudhit)
hungry and thirsty भूखतान्हासा (bhūkhā-tānhāsā)
hunter शिकारी (śikārī)
hunting आखेट (ākhēṭ), शिकार (śikār)
hurricane आँधी (ānḍhī), झंझावात (jhanjhāvāt)
hurt आघात (āghāt)
husband खाविंद (khāvind), पति (pati), धनी (dhanī)

husband and wife दम्पति (dampati)
husband's another wife सवत (savat)
husband of grand daughter जावयाचा जावई (jāvayācā jāvaī)
husband's brother's daughter पुतणी (putaṇī)
husband's brother's son पुतण्या (putaṇyā)
husband's brother's wife दीरपत्नी (dīrapatnī)
husband's elder brother भासुर (bhāsur)
husband's house सासर (sāsar)
husband's sister नणंद (naṇand)
husband's sister's husband नणंदोई (naṇandōī)
husband's younger brother दिरपुत्र (dīrputr)
husk भूस (bhūs), भुसा (bhusā)
husked rice before it is cooked चुरमुरा (curmurā), खोपरा (khoparā)
hybrid वर्णसांकर (varṇasāṅkar)
hydroelectricity जलविद्युत (jalavidyut)
hydrogen bomb हायड्रोजन बॉम्ब (hāyḍrōjan bāmb)
hydrogen हायड्रोजन (hāyḍrōjan)
hydro-power जल शक्ति (jal-śakti)
hydrous जलमय (jalamay)
hygiene स्वास्थ्यरक्षण (svāsthyarakṣaṇ)
hyper form अति अधिक रूप (ati adhik rūp), अधिरूप (adhirūp)
hyperbole अतिशयोक्ति (atiśayōkti)
hyperphysical अतिभौतिक (atibhautik)
hypersensitive अति संवेदनशील (ati saṃvēdanaśīl)
hypertension अतिरक्तदाब (atiraktadāb), अधिक रक्तदाब (adhik raktadāb)
hypnosis सम्मोहन क्रिया (sammōhan kriyā)
hypnotism सम्मोहन (sammōhan)
hypocrasy ढोंग (ḍhōṅg)
hypocrat ढोंगी (ḍhōṅgī)
hypocrite पाखंडी (pākhaṇḍī)
hypodermic अन्तर्त्वचा (antarvacā)
hypotenuse कर्णरज्जु (karṇarajju)
hypothesis कल्पना (kalpanā)
hypothesis परिकल्पना (parikalpanā)
hypothesized अनुकल्पित (anukalpit)
hypothetical काल्पनिक (kālpanik)
hysteria उन्माद (unmād)
hysteric उन्मादग्रस्त (unmādagrast)

I also मलाही (malāhī)
I मी (mī)
ice cold कडकडीत (kaḍakaḍīt)
ice बर्फ (barph)
icon मूर्तिभंजक (mūrtibhañjak), बिम्ब (bimb), बर्फ (barph), पितळ (pitaḷ)
idea अंकित (ank)
ideal आदर्श (ādarś)
idealism आदर्शवाद (ādarśavād)
ideality उपयुक्तता (upayuktatā)
idealization आदर्शीकरण (ādarśīkaraṇ)
identity card परिचयपत्र (paricayapatr)
identity तादात्म्य (tādātmya), पहचान (pahcān)
ideological debate वैचारिक द्वन्द्व (vaicārik dvandv), वादविवाद (vādavivād)
ideologue आदर्शवादी (ādarśavādī)
ideology विचारधारा (vicāradhārā), वैचारिकी (vaicārikī)
idocy मूर्खता (mūrkhatā)
idiot मूर्ख (mūrkh), गोबरगणेश (gōbaraganēś), बेवकूफ (bēvakūf)
idle अलस (ālas)
idleness अकर्मण्यता (akarmaṇyatā)
idol मूर्ति (mūrti)
idolatory मूर्तिपूजा (mūrtipūjā)
ignoble अकुलीन (akulīn)
ignominy बदनामी (badnāmī)
ignorable उपेक्षणीय (upekṣaṇīya)

ignorance अज्ञान [ajñān], अज्ञानता [ajñānatā], असावधानी [asāvadhānī], असमझ [asamajh], अविद्या avidyā
ignorant बेसमझ [bēsamajh], अज्ञानी [ajñānī], अनभिज्ञ [anabhijñ], अबूझ [abūjh]
ignored तिरस्कृत [tiraskṛt]
ignoring उपेक्षा [upekṣā]
ill omen अपशकुन [apaśakun]
ill-behaved अनाचारी [anācārī]
illegal अवैध [avaidh], गैरकानूनी [gairkānūnī]
illegal export of materials without paying excise duties चोरनिकासी [cornikāsī]
illegal import of materials without paying excise duties चोरी पैठारी [cōrī paiṭhārī]
illegible अस्पष्टाक्षर [aspaṣṭākṣar]
illegitimate वैजात्य [vaijātya]
illegitimate child अवैध बालक [avaidh bālak]
illicit intercourse अवैध सम्भोग [avaidh sambhōg]
illicit relation अवैध सम्बन्ध [avaidh sambandh]
illicit sexual relation अवैध शारीरिक सम्बन्ध [avaidh śārīrik sambandha]
illicit sexual relations अनुचित यौन सम्बन्ध [anucit yaun sambandha]
illiteracy निरक्षरता [nirakṣaratā]
illiterate निरक्षर [nirakṣar], अनपढ़ [anaparh]
illogical idea अपसिद्धान्त [apasiddhānt]
illuminating द्योतक [dyōtak]
illumination प्रदीप्ति [pradīpti]
illusion मायिक [māyik]
illustratively सोदाहरण [sōdāharan]
illustrator चित्रकिरणी [citrakiraṇī]
imaginable कल्पनीय [kalpanīya]
imaginary परिकल्पित [parikalpit]
imagination कल्पना [kalpanā]
imaginative power कल्पना शक्ति [kalpanā śakti]
imagist भू कैरेटी [bhū kairēṭī]
imitation अनुकरण [anukaraṇ]
imitative अनुकरणात्मक [anukaraṇātmak], अनुकरणात्मक [anukaraṇātmak]
immanent अन्तर्भाव [antarbhāva]
immaterial goods अभौतिक वस्तु [abhautik vastu]
immature अनपका [anapkā], अपरिपक्व [aparipakva], अप्रौढ़ [aprauḍh]
immeasurable अमेय [amēya], अमापनीय [amāpanīya]
immediacy तत्क्षणता [tatkṣaṇatā]
immediately तुरन्त [turant], अविलम्बित [avilambit], शीघ्रातिशीघ्र [śīghrātiśīghra]
immemorial अतिप्राचीन [atiprācīn]
immense अपरिमाणत्व [aparimāṇatva]
immensely rich मालामाल [mālāmāl]
immethodological अविधिपूर्वक [avidhipūrvak]
immigration अध्यागमन [adhyāgaman], प्रवास [pravās]
immobility निश्चलता [niścalatā], अविचलन [avicalan], ठसमस [ṭhasmas]
immodest अविनीत [avinīt]
immoral relationship अनैतिक सम्बन्ध [anaitik sambandh]
immoral दुराचार [durācār], अभिचारी [abhicārī]
immortal peace चीर शान्ति [cīr śānti]
immortal अमरणधर्मा [amaraṇdharmā], अजर-अमर [ajara-amar]
immovable अचल [acal]
immunity असंक्रमणीयता [asaṅkramaṇīyatā]
immunization असंक्रमणीकरण [asaṅkramaṇīkaraṇ]

impartial view समदृष्टि samadṛṣṭi
impartial अपक्षपात apakṣapāt, निष्पक्ष [niṣpakṣ]
impartial निष्पक्ष niṣpakṣ पक्षपातरहित [pakṣapātrahit], समदर्शी [samadarśī]
impartiality निष्पक्षता [niṣpakṣatā], तटस्थता [taṭasthatā]
impassive भावशून्य [bhāvśūnya]
impatience धैर्यच्युति [dhairyacyuti], अधैर्य [adhairya], उतावलापन [utāvlāpan], हड़बड़ी [haṛbaṛī]
impatient हड़बड़िया [haṛbaṛiyā], अधीर [adhīr]
impeachment महाभियोग [mahābhiyōg]
impeccable अपाप [apāp]
impenetrable अभेद्य [abhēdya]
impenitence अननुताप [ananutāp]
imperative आज्ञापक [ājñāpak], विधायक [vidhāyak]
imperative mood विध्यर्थ vidhyarth
imperceptible अलक्ष्य [alakṣya]
imperfect अपूर्ण [apūrṇ]
imperfect competition अपूर्ण प्रतियोगिता [apūrṇ pratiyōgitā]
imperishable goods अविनाशी वस्तु [avināśī vastu]
imperious दर्पी [darpī]
impermissible अविलाश्य [avilāśya]
impermeable अपारगम्य [apāragamya], अनतिविध्य [anativēdhya]
impermeable rock अपारगम्य चट्टान [apāragamya caṭṭān], अभेद्य चट्टान [abhēdya caṭṭān]
impersonal अवयवी [avayavī], अवैयक्तिक [avaiyaktik], अव्यक्तिवाचक [avyaktivāchak]
impertinence अविनय [avinaya]
imperturbable अक्षोभ्य [akṣōbhya]
impervious दुर्भेद्य [durbhēdya], दुर्भेद्य [durbhēdya]
impetus प्रेरणा [prēraṇā]
impious अधार्मिक [adhārmik], अधर्मी [adharmī]
implacable अशम्य [aśāmya]
implausible अविश्वसनीय [bēbharōsā]
implementation सम्पादन [sampādan], कार्यान्वयन [kāryānvayan]
implicit function अव्यक्त प्रकार्य [avyakt prakārya]
implicit rent अव्यक्त लगान [avyakt lagān]
implied गर्भित [garbhit]
impolite अनगढ़ [anagaṛ]
importance महत्त्व [mahattva]
important उपादेय [upādēya]
imported आयातित [āyāt]
impossibility असम्भवता [asambhavatā], असम्भावना [asambhāvanā]
impossible असम्भव [asambhava], अशक्यसम्भव [aśakyasambhav], अशक्य [aśakya]
impostor धूर्त [dhūrt]
impotency नपुंसकत्व [napuṃsakatva]
impotent नपुंसक [klīb], नामर्द [nāmard]
impotent person हिजड़ा [hijaṛā]
impracticable असाध्य [asādhya]
impracticable अव्यवहारिक [avyavahārik]
impregnable अजय [ajay]
impression stamp छापा [chāpā]
impressionism प्रभाववाद [prabhāvvād]
imprinted अंकित [aṅkit]
imprisonment कारावास [kārāvās], कैद [kaid]
impromptu एकाएक [ekāek]
improper time असमय [asamay]
improper असङ्गत [asaṅgat]
impropriety अनौचित्य [anauc]
improved उन्नत [unnat]
improving सुधारोन्मुख [sudhārōnmukh]
improvised standard of weight धरी [dharī]
imprudence अविचार [avicār], निर्लज्जता [nirlajjatā], ढीठपन [ḍhīṭhpan], अकड़ [akaṛ]

impudent धीठ dhiṭha, धीट dhiṭa, ढीठ ḍhiṭha, प्रगल्भ pragalbh
impunity अभयदान abhayadān, दण्डमुक्ति daṇḍamukti
impure अपवित्र apavitr, दूषित duṣit, असंस्कृत asaṃskṛt
impure mouth मुखदोष mukhdoṣ
impurity अशुद्धि aśuddhi, अस्वच्छता asvacchatā, विकार vikār, प्रदूषण praduṣaṇ, अशुद्धता aśuddhatā
imputation दोषारोपण doṣāropaṇ,
in भीतर bhītar
in a bad state or plight बेहाल behāl
in a compromising way मिलीभगत milībhagat
in a gulp गपागप gapāgap
in a lump sum एकमुश्त ekamuśt
in a lump sum एकमुश्त ekamuśt
in a variegated way चित्र-विचित्र citra-vicitr
in accordance with policy नीतिगत nītigat
in advance पूर्वाभासरूप pūrvābhāsrūp
in aggregate समग्रतः samagratah
in all respects सर्वथा sarvathā
in bulk अधिकांशतः adhikāṃśatah
in cash नगदी nagadī
in coma बेहोश behoś
in continuity बराबर barābar
in detail सविस्तार savistār
in dilapidated condition खस्ताहाल khastāhāl
in fact वस्तुतः vastutah
in front of आगे āgē
in front of सम्मुख sammukh
in front सामने sāmnē
in honour of सम्मान में sammān mẽ
in honour of सम्मानार्थ sammānārth
in lieu of सहित sahit
in natural and regular order अनुक्रम anukram
in order to वास्ते vāste
in plenty बहुतायत bahutāyat
in power सत्तारूढ़ sattārūḍh, सत्तारूढ़ sattārūḍh, सत्तासीन sattāsīn
in quick succession तड़ातड़ taṛātaṛ
in return बदले badlē
in the afternoon दोपहर dopahar
in topsy-turvy ऊपर नीचे ūpar nīcē
in vain व्यर्थ में vyarth mẽ
inability असमर्थता asamarthta, असमर्थता asamarthata
inaccuracy in weighing balances पासंग pasaṅg
inactive निष्क्रिय niṣkriya
inactive voice, passive voice अकर्तृ वाच्य akartṛ vācya
inactivity निष्क्रियता niṣkriyatā
inadequate अपर्याप्त apary āpt अपर्याप्त aparyāpt
inalienable अनहस्तान्त्य anahastāntya
inalterable अपरिवर्तनीय aparivartanīya
inanimate निर्जीव nirjīva
inapt अचतुर acatur
inartistic अकलात्मक akalātmak
inaudible अश्रव्य aśrāvya
inaugural प्रतिष्ठापनीय pratiṣṭhāpanīya,
inaugurated उद्घाटित udghāṭit
inaugurator उद्घाटक udghāṭak
inauspicious days भद्रावास bhadrāvās
inauspicious planetary conjunction विष्कुंभ viṣkuṃbh
inauspicious sign अलक्षण alakṣaṇ
inborn जन्मसिद्ध janmasiddh, जन्मजात janmajāt
incandescent प्रज्वलित prajvalit
incantation झाड़फूक jhāṛphūk मन्त्र मारना mantra-mantar मोहनी mohanī मन्त्र मार mantra mār
incapable अयोग्य ayogya, असक्षम asakṣam
incarnation अवतार avatār

incendiary गृहदाह gṛhdāh
incense धूपन dhūpan, धूप dhūp
incense stick धूपबत्ती dhūpbattī
incense wood धूपर dhūpar sāl
incensory धूपदान dhūpdān,
incessive प्रेरणात्मक prerṇātmak
incestre अन्तःकेन्द्र antaḥkendr, अन्तरस्थ केन्द्र antarastha kendr
inception प्रारम्भ prārambh
incertitude अनिश्चितता aniścitta
incessant लगातार lagātār
incessant filling भराभर bharābhar
incessant rain झड़ी jhaṛī
inch इंच iṃch
incidence झुकाव jhukāv
incircle अन्तर्वृत्त antarvṛtt
incivility अशिष्टता aśiṣṭatā
inclement weather खराब मौसम kharāb mausam
inclination झुकाव jhukāv
inclination to go intripe हवाखोरी havākhorī
inclination झुकाव jhukāv पक्षपात pakṣpāt
included समाविष्ट samāviṣṭ पुलक मिलन pulak milan
including सहित sahit, समेत samet, सहित sahit
income समाहरण samāhāraṇ समाहार samāhār, समाहार samāhār
inclusive समाहारी samāhārī
incognito छद्म भेष chadm bheṣ,
incoherent असंबद्ध asambaddh
incohesive असंयोजक asaṃyojak
incombustible अदाह्य adāhya, अदाह्य adāhya
income earning आय-अर्जन āya-arjan
income tax आयकर āyakar
incompact ठोस ṭhos
incomparable अनुपम anupam
incompatibility अनुपयुक्तता anupayuktatā
incompetence नालायकी nālāyakī
incomplete अधूरा adhūrā अपूर्ण apūrṇ अपूरण apūraṇ असम्पूर्ण asampūrṇ, अधूरा adhūrā अधिकारहीन adhikārahīn असमाप्त asamāpt
incomplete protein अपूर्ण प्रोटीन apūrṇ prōṭīn
incomprehensibility दुर्बोधता durbodhatā
incompressibility असंपीड्यता asampīḍyatā
incompressible असंपीड्य asampīḍya, असंपीड्य asampīḍya
inconclusive अनिर्णायक anirṇāyak
incongruous असंगत asaṃgat
inconsiderate अविचारी avicārī
inconsistency असङ्गति asaṅgati
inconvenience असुविधा asuvidhā
inconvenient कुसमय kusamay
inconvertible money अपरिवर्तनीय मुद्रा aparivartanīya mudrā, अपरिवर्त्य मुद्रा aparivartya mudrā
incoordination असंयोजन asaṃyojan,
incorrect बेठीक bēṭhīk,
increase वर्द्धन vardhan,
increasible अभिवर्धनीय abhivardhanīya
increment वृद्धि vṛddhi,
incurious अजिज्ञास ajijñāsu अनुत्सुक anutsuk
incurably dull बज्र मोथ bajr bhōth,
indecent अशोभन aśobhan, अशिष्ट aśiṣṭ,
indecision अनिश्चय aniścaya
indecomposable अविघटनीय avighaṭanīya
indecorum मर्यादोल्लंघन maryādollaṅghan,
indeed वास्तव में vāstavamẽ
indefatigable अश्रान्त aśrānt
indefeasible अरक्षणीय arakṣaṇīya
indefinite अनिश्चयात्मक aniścayātmak, अनिश्चित aniścit
independency स्वायत्तशासन svāyattaśāsan
independent अनाश्रित anāśrit स्वतन्त्र svatantra
indescribable अवर्णनीय avarṇanīya

indeterminable अनिर्णेय [aparinamya]
indeterminate अनिर्णीत [asunit]
indubitable असंदिग्ध [asandigdh]
inducement प्रलोभन [prabhhan]
induction अधिष्ठापन [adhisthapan]
indulging in bribery घूसखोर [ghusakhor]
industrial औद्योगिक [audyogik
ineffable अनुच्चारणीय [anuccaraniya]
ineffective निष्प्रभावी [nisprabhav
ineffectual प्रभावहीन [prabhavhin
inefficacious निष्फल [nisphal
inefficiency अदक्षता [adaksata
inefficient अल्पदक्ष [alpdar]
inelegant अशोभन [asobhan
inert निष्क्रिय [niskrist
inertia अवस्थित्व [avasthitva], कर्मविमुखता [karmavimukhata]
inessential अनावश्यक [anavashyk]
inestimable अमूल्य [amulya
inevitable अपरिहार्य [aparihirya]
inexactness अयथार्थता [ayathārthatā]
inexhaustible अक्षय [aksaya]
inexperience अननुभव [ananubhava
inexperienced अज्ञान [anjān]
inexpert अनिपुण [anipun
inexplicable अबोध्य [abodhya
inexplicit अस्पष्ट [aspast
inexpressible अनिर्वचनीय [anirvacaniya]
inexpressive अव्यंजक [avyanjak,
infallible अमोघ [amogh
infamy अपकीर्ति [apakirti]
infancy शैशवकाल [saisavkal], शैशवावस्था [saisavavastha], बाल्यावस्था [balyavastha]
infant शिशु [shishu
infant care शिशु सेवार [shishu sevar
infanticide नवजात हत्या [navjat hatya], बाल हत्या [bal hatya], शिशु हत्या [shishu hatya], शैशव हत्या [saisav hatya
infantilism बालपना [balpanā]
infected संक्रमित [sankramit]
infection संक्रमण [sankraman], बिमारी [bimari]
infectious संक्रामक [sankramak], छूतही [chutahi asukhi]
inferential तार्किक [tārkik]
inferior गुणवत्ता हीन [gunvattahin], कमतर [kamatar], घटिया [ghatiya]
inferior conjunction अवरयुति [avarayuti]
inferior quality of wood अकठ [akath]
inferiority complex अवरताग्रंथि [avaratāgranthi
inferiority हीनता [hinata]
infernal region पाताल [pātāl]
inferred अनुमित [anumit]
infertile अनुपजाव [anupajāv]
infertile ऊसर [usar]
infidel विश्वासघाती [vishvāsaghātī]
infidelity व्यभिचार [vyabhicār]
infiltration अतिक्रमण [atikraman],
infiltrating अतिक्रमणकारी [atikramankārī]
infinite अपरिमित [aparimit]
infirmity अशक्ति [asakti]
inflammable ज्वलनशील [jvalanshil]
inflammable material ज्वलनशील पदार्थ [jvalanshil padārth]
in-flow of rain water ओहाव [ohāv], ओहाड़ी [ohāri
influence रोबाब [rob], प्रभाव [prabhav]
influential रोबदार [rob prabhavshali
influenza fever इन्फ्लुएन्जा ज्वर [influenja jvar]
informal अनौपचारिक [anaupchārik]
informal dress अनौपचारिक पोशाक [anaupchārik

informality अनौपचारिकता [anaupchārikta]
information technology सूचना प्रौद्योगिकी [suchna praudhogiki]
information जानकारी [jankari] खबरी [khabari] समाचार [samāchār
informative जानकारीमूलक [jnankārimulak,
informed जानकार [jnanā
infringement उल्लंघन [ullanghan
infructuous फलहीन [phalahin
ingenuity रचनाचातुर्य [racanācāturya]
ingrate बेगुनी [bagunī]
ingratitude कृतघ्नता [kritaghnata
ingredient अवयव [avayava]
inhabitant बाशिन्दा [bāsinda]
inhale श्वास [svās]
inherent अन्तर्निहित [antarnihit], निहित [nihit]
inheritance हिस्सा [hissā]
inherited वंशानुगत [vanshanugat]
inheritor उत्तराधिकारी [uttarādhikārī]
inhospitality असत्कार [asatkār]
inhuman अमानवीय [amānaviya]
inimitable अनुपम [anupam]
initial आरम्भिक [ārambhik] सहित हस्ताक्षर [sahit hastāksar], प्रारम्भिक [prārambhik]
initiation शुभारम्भ [shubharambh], प्रारम्भ [prārambh]
initiator आरम्भक [ārambhak
injection सुई [sui]
injured hand चोटहा [chotaha]
injury अपघात [apaghāt]
injustice अन्यायपूर्ण [anyāyapurn], अन्याय [anyāy], जुल्म [julum]
ink स्याही [syahi
inkpot दवात [dawat], दवात [dava] मसिदानी [masidani
inland letter अन्तर्देशीय पत्र [antardeshiya patr,
inland अन्तर्देशीय [antardeshiya]
inmost अभ्यन्तर [abhyantar], अभ्यन्तरीय [abhyantariya,
inn धर्मशाला [dharmashālā] सरायखाना [sarāykhānā]
innavigable अनौगम्य [anaugamya,
inner तरफ़ी [tarafi], भितरी [bhitri]
inner courtyard अहाता [ahata], आंगन [āngan
inner force आन्तरिक शक्ति [antarik shakti] अन्तर्बल [antarbal
inner inspiration अन्तः प्रेरणा [antah prerana]
inner mind अन्तःकरण [antahkaran]
inner turn भितरी मधुम [bhitri madhum]
innocence निर्दोषिता [nirdoshita],
innocent निष्कलङ्क [niskalank], निरपराध [niraparādh], निष्कपट [niskapat], सुधुआ [sudhua], बेकसूर [bekasur], निर्दोष [nirdos],
innovation अभिनव परिवर्तन [abhinava parivartan]
innoxious अनपकारी [anapakārī]
innumerable बेहिसाब [behisāb]
innumerable अगणित [aganit]
inoculator पचनिआ [pachaniā]
inodorous निर्गन्ध [nirgandh,
inoffensive निर्मुख [nirmukha]
inopportune बेमौका [bemauka,
inorganic अकार्बनिक [akārbanik], अजैव [ajaiva], अवयवहीन [apakāyik], जीवहीन [jivahin
inorganic compound अकार्बनिक यौगिक [akārbanik yaugik
inorganic material अजैविक वस्तु [ajaivik vastu]
inorganic particle अजैविक टुकड़ा [ajaivik tukarā]
inorganic rock अकार्बनिक चट्टान [akārbanik chattān]
inorganic rock अजैव शिला [ajaiva shila
inorganic salt अकार्बनिक लवण [akārbanik lavan]
input अन्तर्योग [anta pu t]
input constituent निवेश घटक [nivesh ghatak,

inquiring खोजी [khojī]
inquiry जांच [jāṅch] खोजबीन [khojbīn], पूछताछ [pūchtāch]
inquiry commission जांच आयोग [jāṅch āyog]
insane पागल [pāgal] विक्षिप्त [vikṣipt]
insane asylum पागलखाना [pāgalkhāna]
insanitary गंदा [gandā]
inscribed चित्रांकित [chitrāṅkit]
inscription अन्तर्लेखन [antarlekhan], शिलालेख [śilālekh]
insect कीड़ा [kīrā], कीट [kīṭ]
insecurity असुरक्षा [asurakṣā]
insemination बीजारोपण [bījāropaṇ]
insensibility अचेतना [acetanā]
insensible अगोचर [agōcar]
insensitive अनुभूतिहीन [anubhūtihīn] असंवेदनशील [asaṁvēdanaśīl]
insentient प्राणहीन [prāṇhīn]
inseparable अपृथक्करणीय [apṛthakkaraṇīya], अच्छेद्य [acchēdya], अविभाज्य [avibhājya], अभिन्न [abhinn]
in-service सेवाकालीन [sēvākālīn]
inside अन्तरंग [antaraṅg], अन्दर [andar]
inside story भीतरी खबर [bhītrī khabar]
insight अन्तर्दृष्टि [antardṛṣṭi], परिज्ञान [parijñān]
insistence आग्रह [āgrah]
insisting on baseless point बिटरा [biṭarā]
insobriety चंचल [chañchal]
insolent बेअदबी [beadabī], अभद्र [abhadra], उद्धत [uddhat]
insolubility अविलेयता [avilēyatā]
insoluble अघुलनशील [aghulanśīl]
insolvent दिवालिया [divāliyā]
insomnia अनिद्रारोग [anidrārōg]
inspector's office निरीक्षणालय [nirīkṣaṇālaya]
inspiration अनुप्राणन [anuprāṇan], अनुप्रेरणा [anuprēraṇā]
inspired अनुप्राणित [anuprāṇit], अभिप्रेरित [abhiprērit], प्रेरित [prērit], विभोर [vibhōr]
inspiring प्रेरक [prērak] उत्प्रेरक [utprērak]
inspissated juice of sugar cane राब [rāb]
instability अस्थायित्व [asthāyitva] अस्थैर्य [asthairya]
installation स्थापन [sthāpan] प्रतिष्ठापन [pratiṣṭhāpan]
instantly खटाक से [khaṭāk sē] टप से [ṭap sē] झट से [jhaṭ sē]
instar अन्तरूप [antarūp]
instead of बदला में [badalā mē]
instead बल्कि [balkī] बल्कि [balkī]
instigator प्रवर्तक [pravartak]
instinct अन्तर्ज्ञान [antarjñān]
instruct पढ़ाना [paṛhānā]
instruction निर्देश [nirdēś] अनुदेश [anudēś]
instructor उपदेशक [upadēśak]
insubstantial अवास्तविक [avāstavik]
insulin इन्सुलिन [insulin]
insult अवहेलना [avahēlanā] अपमान [apmān] फजीहत [phajīhat] बेइज्जती [beijjatī]
insulted अपहेलित [apahēlit]
insulting अपहेलना [apahēlanā]
insupportable असह्य [asahya]
insurance बीमा [bīmā]
insured बीमाकृत [bīmākṛt]
insurgency विद्रोह [vidrōh]
insurmountable अदम्य [adamya]
intact यथावत् [yathāvat]
intake ग्रहण [grahaṇ]
intangible अमूर्त [amūrta]
intangible assets अदृश्य सम्पत्ति [adṛśya sampatti]
intangible culture अमूर्त संस्कृति [amūrt saṁskṛti]
integrated एकीकृत [ēkīkṛt]
integrity अखण्डता [akhaṇḍatā]

intellect मनीषा [manīṣā]
intellectual बुद्धजीवी [buddhijīvī] बौद्धिक [bauddhik]
intellectual conflict बौद्धिक द्वन्द्व [bauddhik dvandv]
intellectual thought बौद्धिक विचार [bauddhik vichār]
intelligence agency अनुसन्धान विभाग [anusandhān vibhāg]
intelligence तत्परता [tatparatā], बुद्धिमत्ता [buddhimattā], सुबुद्ध [subuddh]
intelligent बुद्धिमान [buddhimān] बुद्धिमान [buddhimān], बुद्धिमत्तापूर्ण [buddhimattāpūrṇ] बुद्धिमत्तापूर्ण [buddhimattāpūrṇa] सुबोध [subōdh]
intense pain टीस [ṭīs]
intensifier तीव्रताबोधक [tīvratābōdhak]
intensity तीव्रता [tīvratā]
intensive प्रकर्षक [prakarṣak]
intention नियत [niyat], प्रयोजन [prayōjan], मनसाय [manasāya] मनसूबा [manasūbā], मतलब [matlab]
inter governmental अन्तर सरकारी [antar sarkārī]
inter house अन्तर सदन [antar sadan]
inter-school अन्तर विद्यालय [antar vidyālay]
interaction method अन्तरक्रिया विधि [antarakriyā vidhi]
interaction अन्तरक्रिया [antarakriyā]
interaction अन्तर्क्रिया [antarkriyā]
inter-campus अन्तर परिसर [antar parisar]
interate marriage अन्तरजातीय विवाह [antarjātīya vivāh]
intercaste अन्तरजातीय [antarjātīya]
intercellular digestion अन्तर्कोशीय पाचन [antarkōśīya pāchan]
intercellular space अन्तर्कोशीय स्थान [antarkōśīya sthān]
inter-cellular अन्तर्कोशीय [antarkōśīya]
intercession अन्त स्थता [ant sthitā]
interchangeable परिवर्तनीय [parivartanīya]
intercom आन्तरिक सम्पर्क पद्धति [āntarik sampark paddhati]
intercommunity अन्तरसमुदाय [antarsamudāy]
intercontinental अन्तर्महाद्वीपीय [antarmahādvīpīya]
intercop अन्तर्वाणी [antarvāṇī]
interdependent relation अन्योन्याश्रित सम्बन्ध [anyōnyāśrit sambandh]
interest अभिरुचि [abhirūci], जिज्ञासा [jijñāsā] ब्याज [byāj] सूद [sūd]
interest rate ब्याजदर [byājdar]
interesting मार्मिक [mārmik], रुचिकर [ruchikar], रोचक [rōcak]
interference हस्तक्षेप [hastakṣēp], दखलंदाजी [dakhalandāzī] हस्तक्षेप [hastakṣēp]
intergeneration पुस्तादरपुस्ता [pustādarpustā]
intergovernmental अन्तर सरकारी [antar sarkārī]
interim audit अन्तरिम लेखापरीक्षण [antarim lēkhāparīkṣan]
interim अन्तरिम [antarim]
interim period अन्तरिम काल [antarim kāl]
interim report अन्तरिम प्रतिवेदन [antarim prativēdan]
interior अभ्यन्तर [abhyantar], अन्तर्वस्तु [antarvastu]
interland अन्तरदेशीय [antardēśīya]
intermediate बीचला [bīchalā]
intermesh आपस में बुनना [āpas mē bunnā]
intermolecular अन्तर अणुक [antar aṇuk]
intermonte plateau अन्तर्पर्वतीय पठार [antarparvatīya paṭhār]
intermuscular अन्तर्मांसपेशीय [antarmānsapēśīya]
internal आन्तरिक [āntarik] आभ्यन्तर [ābhyantar]

internalization अन्तर्किरण [antarkaran]
internally divided अन्तर्विभक्त [antarvibhakt]
international अन्तर्राष्ट्रीय [antarrāṣṭriya
International Phonetic Alphabet (IPA) अन्तर्राष्ट्रीय ध्वनिकी वर्ण माला antarrāṣṭriya dhvanitatvik varnamālā
international advertisement अन्तर्राष्ट्रीय विज्ञापन [antarrāṣṭriya vijñāpan
international code of signal अन्तर्राष्ट्रीय संकेत चिन्ह [antarrāṣṭriya saṅket cinh]
international court of justice अन्तर्राष्ट्रीय न्यायालय [antarrāṣṭriya n'yāyālay
International Development Association अन्तर्राष्ट्रीय विकास संघ [antarrāṣṭriya vikās saṅgh
International finance corporation अन्तर्राष्ट्रीय वित्त निगम [antarrāṣṭriya vitt nigam]
International Labour Organisation (ILO) अन्तर्राष्ट्रीय श्रम संघ [antarrāṣṭriya śram saṅgh
International News Agency अन्तर्राष्ट्रीय समाचार संस्था antarrāṣṭriya samācār saṁsthā
International News Service अन्तर्राष्ट्रीय समाचार सेवा antarrāṣṭriya samācār sevā]
international news अन्तर्राष्ट्रीय समाचार [antarrāṣṭriya samācar]
international post अन्तर्राष्ट्रीय डाक [antarrāṣṭriya ḍāk
international postal communication अन्तर्राष्ट्रीय डाक संचार [antarrāṣṭriya ḍāk sancār]
international system अन्तर्राष्ट्रीय प्रणाली antarrāṣṭriya praṇālī
international telecommunication अन्तर्राष्ट्रीय दूरसंचार [antarrāṣṭriya dūrsancār
international telephone circuit अन्तर्राष्ट्रीय टेलिफोन परिपथ [antarrāṣṭriya ṭelifon paripath
internationalist अन्तर्राष्ट्रीय आत्मा [antarrāṣṭriya prāṇī]
internet इन्टरनेट [intarnet]
inter-oceanic अन्तर सागरीय [antar sāgariya]
interpolation क्षेपक [kṣepak], मायक्षण saṁyojn
interpretation अर्थात् [arthna] विवेचना [vivecana] विवृति [vyakti], दर्शन [darśan, व्याख्या vyākhya
interpreter व्याख्याकार vyākhyākār
interpretive व्याख्यात्मक [vyākhyātmak
interprovincial अन्तर-प्रान्तीय [antara-prān
inter-regional अन्तर-क्षेत्रीय [antara-kṣetriya
interrelation(ship) परस्परिक सम्बन्ध parasparik saṁbandh]
interrogative प्रश्नसूचक praśnasūcak, प्रश्नवाचक praśnvācak
interrogator प्रश्नकर्ता praśnakartā,
interval टाकेन [tāṛan]
interruption विघ्न [vighn]
interruption in work बरदाश्त [baradāśt
intersected प्रतिच्छेदित [pratichedit
interstate अन्तर्राज्य [antarrājya]
interstellar तारामण्डलवर्ती [tārāmaṇḍlvartī
inter-type अन्तर्मुद्रण [antarmudrā
interval मध्यान्तर [madhyāntar अन्तराल [antarāl]
intervening मध्यस्थ [madhyam
intervention अवधारित [vyavadhān
interview अन्तर्दर्शन [antardarśn],
intestinal आंत्रीय [āntriya
intestine अँतड़ी [āṁṛī], आन्त्र [āntra आंत भुँडी [āṁt bhuṇḍī]
intimacy अपनेपन [apanepan] आत्मीयता [ātmīyatā], हेलमेल [helmel] हेलमेल [hēlmēl
intimate अन्तरङ्ग [antraṅg] अन्तर्मन [antarmn]

intimate friend [illegible]
intimating [illegible]
intimation [illegible]
intoxicated [illegible]
intoxicating [illegible]
intoxication [illegible]
intransitive [illegible]
intransitive verb [illegible]
intravenous [illegible]
introduce [illegible]
introduction [illegible]
introductory [illegible]
introspection [illegible]
introvert [illegible]
introvertist [illegible]
intrusion [illegible]
intuition [illegible]
intuited [illegible]
intuition [illegible]
inventor [illegible]
inverse proportion [illegible]
inversion [illegible]
investigation [illegible]
investigator अन्वेषी [anveṣī]
investiture with the sacred thread [illegible]
investment [illegible]
invisibility [illegible]
invisible [illegible]
invitation as a visitor [illegible]
invited आमन्त्रित [āmantr
invitee [illegible]
invites as a feast [illegible]
involuntary act अनैच्छिक कर्म anaicchik kārm]
involuntary अनैच्छिक [anaicchik
involvement संलग्नता [saṁlagnatā]
involved in a hot exchange of words [illegible]
inward अन्तर्वर्ती [antarvartī] अन्तरंग [antaraṅg]
iodine [illegible]
ironcream [illegible]
iron लोहा [lohā]
iron (pressing clothes) इस्त्री [istrī]
iron chest लोहा सन्दूक [lohā sandūk
iron hook for branding animals [illegible]
iron lining of wooden cart wheel [illegible]
iron rod छड़ [chaṛ], डण्डी [ḍaṇḍī]
iron sledge hammer [illegible]
iron/metal sheet [illegible]
ironical meaning व्यङ्ग्यार्थ [vyaṅgyārth]
iron-like smell लोहायुक्त [illegible]
irony व्यङ्ग्य [vyaṅgya], व्यङ्ग्य [vyaṅg

irrational quantity अपरिमेय संख्या aparimeya sankhya
irrational अविवेकपूर्ण avivekpurn अविवेकी avivek
irrecandilable fact अपरिवर्तनीय तथ्य aparivartaniya tathy
irrecoverable पुनर्प्राप्त punarpraptavya
irreclaimable अनुत्तरदायी anuttardayi अनियंत्रणीय aniyantraniya
irredeemable paper currency अपरिवर्तनीय कागजी मुद्रा aparivartaniya kagaji mudra
irrefragible खंडनातीत khandnatit
irrefutable, incontrovertible, indisputable अकाट्य akaty
irregular bone अनियमित हड्डी aniyamit hadi
irregular curved line अनियमित वक्र रेखा aniyamit vakr rekha
irregular polygon अनियमित बहुभुज aniyamit bahubhuj
irregular winds अनियमित वायु aniyamit vayu
irrelative असम्बद्ध asambadh
irrelevant अप्रासंगिक aprasangik
irreligious अधार्मिक adharmik
irremissible अक्षम्य akshamy
irreparable अपूरणीय apuraniya
irreprehensible अनिंद्य anindya
irresolution असमंजस asamanjas
irresolvable अविघटनीय avighatniya
irrespective अपेक्षित anapekshit
irresponsible गैरजिम्मेदार gairjimmedar
irresponsibly गैरजिम्मेदारी से gairjimmedari se
irresponsive अप्रतिक्रियाशील apratikriyashil
irretrievable अप्राप्य apraapy
irreverent धृष्ट dhrisht
irrigation सिंचाई sinchai, पानी देना pani dena
irrision उपहास upahas
irritating तनाव पैदा करने वाला tanav paida karne wala

sabgun सबगुण sabgun सद्गुण sadgun
Islam इस्लाम islam
Islamic month of daily fasting रमजान ramzan
Islamic prayer ground ईदगाह idgah
Islamic prophet पैगम्बर paigambar
island द्वीप dvip
isle द्वीप dvip
isolog समभार रेखा sambhar rekha
isolated पृथक prithak
isotherm समतापीय रेखा samtapiy rekha
issue मुद्दा mudda,
issued जारी jari
itching in throat गलशोथ khasakhas
itching खुजली khujali
ivy बेलदार लता beldar lata

J

jackal सियार siyar
jacket जैकेट jacket
jackfruit कटहल katahal
jacks पट्टे ghoD
jaggery गुड़ gurr
jail कारागार karagrh जेल je
jam मुरब्बा murabba)
jampacked खचाखच khachakach
janitor दरबान darbaan
January जनवरी janvari
jar मर्तबान bartan,
jasmine चमेली chameli
jaw जबड़ा jabDa ठोड़ी thoDi
jawbone जबड़े की हड्डी jabDe ki haDi
jealous ईर्ष्यालु irshyalu द्वेषपूर्ण dveshpurn
jeans जींस jins,
jeep जीप jip
jelly जेली jeli

jerk झटका jhatka
jerkin जैकेट jacket
jersey बनियान baniyan
jester भांड bhand विदूषक vidushak मसखरा maskhara
Jesus Christ ईसामसीह, यीशु मसीह ईसा मसीह isamasih
jewellery आभूषण abhushan
jewels रत्न ratn
jigsaw puzzle पहेली paheli
job holder, employee कर्मचारी karmchari
job of a personal attendant खवासी khavasi
job satisfaction काम से संतुष्टि kam se santushti
jobless बेरोजगार berojgar
jocund आनंदी anandi
joinery, connecting, repair fitting जोड़ना जोड़ना jorna
joint संयुक्त sanyukt साझा sajha,
joint of thigh कूल्हा kulha
joist धरन dharan
joke चुटकुला chutkula चुटकुला chutkula मजाक मजाक मजाक

K

kala azar
kaleidoscope
kangaroo
kapok or silk-cotton tree from which tur comes
kept
keeping
keeping a written record
kept
kept undefiled for vegetarians
kerosene
ketone
kettle drum
key
khaki colour
khaki
k. dropped
k dropping
kidney
kidney
kidney bean
kidney stone
killer
killing
kiln
kilogram
kilometer
km
kind
kind
kind
kind of antelope or spotted deer
kind of shrub or grass required for a religious rite
kind words
kindergarten
kind-hearted
kind-heartedness
Kinetic
king
kingdom
kinship relation
kinsman
kinsmanship
kinsmen
kite
kitchen
kitchen garden
kite
kith and kin
kite
knife
knocking
knot

knowing other's feeling
knowledge
knowledgeless
known
knuckle

L

label
labial-dental
laboratory
labour
labour organization
labour pain
labour relation
labour room
laboratory
lac
lacerated
lachrymal union
lachrymal gland
lack of a purpose
lack of comfort
lack of information
lack of coordination
lack of faith
lack of hesitation
lack of hunger
lack of interest
lack of nutrition
lack of sleep
lack of success
lack of time
lacking strength
lacking
lactose
ladder
ladies and gentlemen
ladies lower garment
lady's finger
laid down
lake
lame
lamentable
lamentation
lamp
lamp holder
lamp post
land
land for construction house
land protection
land for growing rice
land holding
land lord
land of Mithila
land owner
land owned by

land surveyor مساح أراضٍ
land tax ضريبة الأراضي
landfill ردم صحي
landing هبوط
landlord مالك العقار
landmark معلم بارز
landscape منظر طبيعي
landslide انهيار أرضي
lane ممر ضيق
language لغة
lantern فانوس
lap حجر
lapel ياقة سترة
laptop حاسوب محمول
large كبير
last أخير
late متأخر
latent كامن
later لاحقاً
lateral جانبي
latest أحدث
latitude خط العرض
laugh يضحك
laundry غسيل
lava حمم بركانية
law قانون

lawful مشروع
lawn عشب
lawsuit دعوى قضائية
lawyer محامٍ
layer طبقة
lazy كسول
lead يقود
leader قائد
leadership قيادة
leaf ورقة شجر
league رابطة
leak تسرب
lean نحيف
leap قفزة
learn يتعلم
lease عقد إيجار
least أقل
leather جلد
leave يغادر
lecture محاضرة
left يسار
leg ساق
legal قانوني
lemon ليمون
lend يقرض
length طول
lens عدسة
less أقل
lesson درس
letter رسالة
level مستوى
liability مسؤولية
liable مسؤول قانونياً
liar كاذب
library مكتبة
license رخصة
lick يلعق
lid غطاء
lie كذبة
life حياة
lift يرفع
light ضوء
lightning برق
like يحب
limit حد
line خط
link رابط
lion أسد
lip شفة
liquid سائل
list قائمة
listen يستمع
literature أدب
litter قمامة
live يعيش
liver كبد
load حمولة
loan قرض
lobby ردهة
lobster كركند
local محلي
lock قفل
log سجل
logic منطق
lonely وحيد
long طويل
look ينظر
loop حلقة
loose فضفاض
lose يخسر
loss خسارة
lost ضائع
lot كثير
loud صاخب
love يحب
low منخفض
loyal مخلص
luck حظ
lung رئة
luxury فخامة

law of effects قانون التأثيرات
law of property قانون الملكية
law of torts قانون الأضرار
lawful مشروع
lawn عشب
lawsuit دعوى قضائية
lawyer محامٍ
lawyer client privilege سرية المحامي والموكل
lawyer's office مكتب المحامي
lay يضع
layer طبقة
layer of accumulated dirt and grease طبقة متراكمة من الأوساخ والشحوم
lazy كسول
lead يقود
leader قائد
leadership قيادة
leaf ورقة شجر
league رابطة
leak تسرب
lean نحيف
leap قفزة
learn يتعلم
lease عقد إيجار
least أقل
leather جلد
leave يغادر
lecture محاضرة
left يسار
leg ساق
legal قانوني
legal action دعوى قضائية
legal case قضية
legal pleading مرافعة قانونية
legal proceedings إجراءات قانونية
legislature هيئة تشريعية
lemon ليمون
lend يقرض
length طول
lens عدسة
less أقل
lesson درس
letter رسالة
level مستوى
liability مسؤولية
liable مسؤول قانونياً
liar كاذب
library مكتبة
license رخصة
lick يلعق
lid غطاء
lie كذبة
life حياة
lift يرفع
light ضوء
lightning برق
like يحب
limit حد
line خط
link رابط
lion أسد
lip شفة
liquid سائل
list قائمة
listen يستمع
literature أدب
litter قمامة
live يعيش
liver كبد
load حمولة
loan قرض
lobby ردهة
lobster كركند
local محلي
lock قفل
log سجل
logic منطق
lonely وحيد
long طويل
look ينظر
loop حلقة
loose فضفاض
lose يخسر
loss خسارة
lost ضائع
lot كثير
loud صاخب
love يحب
low منخفض
loyal مخلص
luck حظ
lung رئة
luxury فخامة

legislator [illegible] kanoon nirmata
legislature [illegible] vidhan sabha
legitimate [illegible] vaidh
leisure [illegible] phursat
lemon [illegible]
lending [illegible]
length [illegible]
Lenient [illegible]
lens [illegible]
lentil [illegible] dalhan
lent [illegible] stuffed puri
leopard [illegible]
leper कुष्ठ रोगी kusth rogi कोढ़ी kodhi
leprosy [illegible] kusth
less कम kam
less talking मनभावक manbhavak
lesson पट्टा patta
lesson सीख sikh
lest कहीं kahin
Let it be so अस्तु astu
lethargy [illegible] tandra
letter हरफ़ harph [illegible] patr
letter of understanding [illegible]
letter point अक्षर बिंदु aksar bindu
letter press [illegible] aksar chapa
letter spacing [illegible] aksar antara
lettering [illegible] aksarankan
lettuce [illegible]
levee [illegible]
leviathan [illegible]
levity [illegible]
lexicon [illegible]
liability [illegible]

Liable for doing research [illegible]
liable to be muted [illegible]
liable to change [illegible]
liar [illegible]
libation [illegible]
libellous [illegible]
liberal [illegible]
liberal attitude [illegible]
libericide [illegible]
liberts [illegible]
library [illegible]
licence [illegible]
licentious [illegible]
licking right up [illegible]
lid [illegible]
[illegible]
lie [illegible]
lieu बदला badala
lieutenant [illegible]
life [illegible]
life and property [illegible]
life cycle [illegible]
life imprisonment [illegible]
life insurance [illegible]
life maintenance [illegible]
life partner [illegible]
life period [illegible]
life science [illegible]
life sentence [illegible]
lif span [illegible]
life stores [illegible]

[illegible]
lighting [illegible]
lighting pressure [illegible]
[illegible]
lignment [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

literate साक्षर sākṣar
literature साहित्य sāhitya
literature साहित्य sāhitya
lithograph ... prasādhikhān kar
litigation ... mudī mukadma
litre ...
little ... ṭhār ... ṭhār ... ṭhār

lower

lower lip

lower part

lower secondary school

lower subordinary

lower status

lowered by weight

lowering

loyal

lucky

luggage

lukewarm

lump of dung stool

lump of rounded clay

lunar

lunar day

lunar eclipse

lunar month

lunch

lunch time

lung

lustful

lustre

luxurious

luxury

luxury and pleasure

lying down for the fulfilment of demand.

lying for rest after meal

lying upside down

lyre

lyricism

lyricist

M

mace

machine gun

machinery

mad

made

made dirty

made easy

made of brass

made of cotton

made of superior quality of bronze

made of velvet

madness

mafia

magazine

magic

magician

magnet

magnetic

magnetic power

magnetism

magnetism on steel

maid

maid servant

maiden

maimed

main

main branch of tree

main idea

main log a plough

main newspaper

main part

maintain

maintenance

maintenance allowance

maintenance of livelihood

major

major arc

major food

major general

major language

major lieutenant

majority

make

make ablution after evacuation

make clear or manifest the

distinguishing

making

maladministration

male

male buffalo calf over one year

male calf

male dancer

male organs

male servant

malefficent

malevolent power

malevolent

malnourished

malnutrition

mammal

man

man and woman

man as weak as woman

management

manager

mango

mango juice

mangoose

manhood

man lexicon

mankind

manlike

manly

manly behaviour

age of man's valour

man-made [illegible]
manage [illegible]
manager [illegible]
mane [illegible]
manner of covering with cloth [illegible]
mango [illegible]
man's clog-like wooden sandals esp. worn on religious rituals [illegible]
man's shirt with cuffs and collar [illegible]
mansion [illegible]
manufactured [illegible]
manure [illegible]
manuscript [illegible]
many [illegible]
Manusmriti [illegible]
Manusmrti मनुस्मृति
map नक्शा [naksa]
marathon race [illegible]
marble संगमरमर [sangamarmar]
mare घोड़ी [ghoṛī]
marigold [illegible]
marine soldier [illegible]
marital वैवाहिक [vaivāhik]
marital relation [illegible]
mark [illegible]
mark on forehead [illegible]
marked by wealth and status [illegible]
market [illegible]
marketplace [illegible]
marking gauge [illegible]
marking the boundaries of plots of land [illegible]
marking stick [illegible]
marriage [illegible]
marriage ceremony performed on the day of departure [illegible]
marriage ceremony [illegible]
marriage feast [illegible]
marriage negotiations [illegible]
marriage negotiator [illegible]
marriage processions [illegible]
marriage proposal [illegible]
married [illegible]
married life [illegible]
marrow [illegible]
marrying one's son and daughter in a single family [illegible]
Mars मङ्गल [maṅgal]
marsh [illegible]
mart [illegible]
martial [illegible]
martyr शहीद [śahīd]
martyrdom शहादत [śahādat]
marvel [illegible]
marvellous [illegible]
Marxism मार्क्सवाद [mārksavād]
Marxist criticism [illegible]
Marxist [illegible]
masculine [illegible]
mask नक़ाब [naqāb]
mason [illegible]
mason's pan [illegible]
mass [illegible]
mass communication [illegible]
mass of cloud कादम्बिनी [kādambinī]

massacre [illegible]
massage by thumping [illegible]
massaging [illegible]
Master of Ceremony [illegible]
master of Islam [illegible]
master of the ceremonies [illegible]
masturbation [illegible]
mat [illegible]
match box [illegible]
match stick [illegible]
matching [illegible]
Material object भौतिक वस्तु [bhautik vastu]
material [illegible]
materialism भौतिकवाद [bhautikvād]
materialistic [illegible]
maternal मातृक [mātrik]
maternal affection [illegible]
maternal aunt [illegible]
maternal brother मौसेरा भाई [mausera bhāī]
maternal grand father नाना [nānā]
maternal grandmother [illegible]
maternal home [illegible]
maternal uncle [illegible]
maternal uncle's home [illegible]
mathematics [illegible]
mathematician [illegible]
matinee [illegible]
Matlog [illegible]
matriarch मातृका [mātṛkā]
matriarchical मातृसत्तात्मक [mātṛsattātmak]
matricide मातृहत्या [mātṛhatyā]
matriculation [illegible] [illegible]

matrimony [illegible]
matron [illegible]
matted hair [illegible]
matter [illegible]
matter [illegible]
matters [illegible]
matured [illegible]
maturity [illegible]
maul [illegible]
mausoleum [illegible]
maximum अधिकतम [adhikatam]
maximum benefit अधिकतम लाभ [adhikatam lābh]
maximum capacity अधिकतम धारण [adhikatam dhāraṇ]
maximum growth अधिकतम वृद्धि [adhikatam vṛddhi]
maximum limit अधिकतम सीमा [adhikatam sīmā]
maximum satisfaction अधिकतम सन्तुष्टि [adhikatam santuṣṭi]
maximum utility अधिकतम उपयोगिता [adhikatam upayogitā]
maybe [illegible]
mayor [illegible]
meal [illegible]
mean [illegible]
meaning of science [illegible]
meaning [illegible]
meaningful [illegible]
meaningfulness [illegible]
meaningless [illegible]
meanness [illegible]

means [transportation]

means [wealth]

means for a single person

means for a woman

measles [illness]

measurable

measure of weight for grains and solids

measured

measurement of hundred kg

measurement

measure up

measuring instrumen and

measuring pot used in kitchen

measuring pot

measuring standard

meat

meat spices

meat cooking

mechan [mechanic]

mechanical यान्त्रिक

mechanist यन्त्रकार [yantrakar]

mechanization

medal मान पदवी [mān padvī]

medicable उपचारसाध्य [upacārasādhya]

medical doctor

medical hall मेडिकल हॉल [médikal hal]

medical institute

medical practice

medical science

medical treatment

medicated

medicinal

medicine plants

medical [illness]

medium [means]

mediation

mediterranean

mediterranean ocean

medium

medium of instruction

meek

meeting

meeting ceremony

meeting hall

meeting place

meeting point

meeting procedure

meeting together

mellorisa

melodious

melodrama

melodramatic

melt

melting

member

member of parliament

member secretary

membership

memoir

memorandum

memorandum of understanding (MoU)

memorize

memory

memory power स्मरण-शक्ति [smaraṇa-śakti]

men of the same caste

mendicant

mens

menstruation

mental

mental activity

mental disease

mental exercise

mental hospital

mental pain

mental patient

mental state

mentality

menthol

mention

mentioned

mentor

menu

merchandise

merchant

merciful

mercilessly

mercury

mercury

mercy

merged

meritorious

mermaid

merriment

merry making

mesh

mesmerism

mess

message

metal alloy

metal pot for cooking food

metal trunk

metal utensils

metal

metalanguage

metallurgist

metamorphosis

metaphor

metaphoric event

metaphorical

metaphysical

metaphysics

metathesis

meteor

meteorologist

meteorology

meter

method of acting

method विधि vidhi,
methodical विधिवत् vidhivat
methodological विधिपूर्वक [vidhi purvak]
methodology विधिविधान [vidhi dhan, कार्य की प्रणाली kārya kī praṇālī]
mice (pl. mus)
microbe कीटाणु kīṭāṇu
microcosm सूक्ष्म जगत् [sūkṣm jagat],
microphone माइक्रोफोन [mā krophon]
microscope सूक्ष्मदर्शक यंत्र sūkṣmadarśak yantr
microscopic अति सूक्ष्मीय [ati sūkṣmīya, सूक्ष्मदर्शी sūkṣmadarśī]
microwave माइक्रोवेव [mā krovēbh
midday दुपहर dupahar, दुपहरिया dupahariyā
middle (born) मध्यजात madhyajāt
मध्यवर्ती madhyavartī मैत्रता maitratā, मैत्री maitrī सहचर्य sahacary मध्य madhya बिचला bīchalā, मध्यांशक madhyāmsk मझिला majhilā
middle class मध्यम वर्ग madhyam varg
middle-aged अधबैसू [adhabaisū अधर adhar
midland मध्यदेश madhyadeś
midnight मध्यरात madhyarāt, अर्धरात्रि adhirātri]
midst मध्य madhye
midstream मझधार majhadhār
midterm मध्यावधि madhyavadhi]
might पराक्रम parakram
mighty पराक्रमी parākramī
migraine अर्धशीशी adhaśīśī, आधाशीशी ādhāśīśī
migration प्रवास pravās, देशान्तरगमन deśāntargaman
mike माइक mā k
mildness मृदुता mṛdutā
mile मील mīl
mileage मील दूरी mīl dūrī,

mimetic विनिमयित [vinimayit]
minaret मीनार mīnār
militarist सैनिकवादी sainikvādī]
military सैनिक sainik सैन्य [sainya, सेना senā,
military base सैनिक आधार sainik ādhār
military cordon सैनिक घेरा sainik ghērā
military coup सैनिक विद्रोह sainik vidroh]
military court सैनिक अदालत [sainik adalat]
military dress सैनिक पोशाक sainik pōśāk
military hair cut सैनिक कट sainik kaṭ,
military laws सैनिक कानून sainik kānūn
military organization सैनिक संगठन sainik saṅgaṭhan, फौजी संस्था phauj sansthā
military rule सैनिक शासन sainik śāsan
military service सैनिक सेवा sainik sēvā]
military uniform फौजी पोशाक phauj pōśāk
militia सैनिक दल sainik dal]
milk दूध kṣīr दूध dūdh
milk pot झाबा jhabā]
milk products दूध उत्पादन [dūdh utpādan
milk scrapings stuck to pan during boiling दाढ़ dārh
milk thistle दूधा दौन [dudhahā dauṇ
milked दुग्ध dugdh
mill मिल mil
millennium हजार वर्षों का harār varṣoṅ]
millet मक्का makkā ज्वार jandr]
milligram मिलीग्राम [milligrām
milling stone जाता [jātā]
millionaire करोड़पति [karōṛpati, लखपति lakhapati
mimicry अनुकरण anukaraṇ,
mind दिमाग dimāg, मति mati मन मानस manā karnā मानस mānas]
mine खान khān खनि khān
mine labour खान मजदूर khān mazdūr,

mineral science खनिज विज्ञान khanij vigyān
mineral substance खनिज पदार्थ [khanij padārth
mineral खनिज khanij]
miniature सूक्ष्माकार sūkṣmākār,
minimarket मिनीमार्केट minimarket,
minimum कम से कम kamse kam, न्यूनतम nyūnatam
miniskirt मिनीस्कर्ट [minī skart
minister मंत्रिवर mantrivar, वजीर [vazīr], मन्त्री mantrī,
Minister of Foreign Affairs परराष्ट्र मन्त्री [parāṣṭr mantrī]
minister of state राज्यमन्त्री [rājyamantrī
Ministry of Education शिक्षा मन्त्रालय [śikṣā mantrālaya
Ministry of Foreign Affairs परराष्ट्र मन्त्रालय [parāṣṭr mantrālaya]
Ministry of Labour श्रममन्त्रालय śramamantrālaya
ministry मन्त्रालय mantrālaya]
minor in age नाबालिग [nābālig]
minority अल्पसंख्यक [alpasaṅkhyak] अल्पसंख्या alpsaṅkhyā]
mint plant पुदीना [pudīna]
mint टकसाल [ṭaksāl]
minute मिनट munaṭ
minute broken parts of rice मेरहा [mērahā],
miraculous power उपकारी शक्ति upakārī śaktī]
miraculous गजब gajab, आश्चर्यजनक āścaryajanya]
mirculous चमत्कारिक [camatkārik,
mirage मृगतृष्णा [mṛgatṛṣṇā मृगमरीचिका [mṛgamarīcikā
mirth चहचहाहट [cahacahāhaṭ]
misalliance असंगति [asaṅgati,
misapplication कुप्रयोग [kuprayōg]
misapprehension विपरीतमति [viparītmati]
misappropriation दुरुपयोग [durūpayōg]

misbehavior दुर्व्यवहार [durvyavahār], अनुचित व्यवहार [anucit vyavahār], कुचरित्र [kucarit्र], गलत व्यवहार galat vyavahār], मिथ्याचार mithyācār], अनैतिक व्यवहार [anaitik vyavahār]
misbelief मिथ्या विश्वास [mithyā viśvās
miscarriage गर्भपात [garbhapāt,
miscellany मिसाद [misād],
mischance दुर्भाग्य [durbhāgya]
mischief उकठ [ukaṭh]
mischievous person व्यभिचारी [vyabhicārī]
miscreant दुर्जन durjan] अपराधी [aparādhī] हरिफ [harīph]
misdeed अपकर्म [akṛt], अपकर्म [apakarm] कुकर्म kukarm], करतूत [karatūt], कुकृति [kukṛti],
miser कन्जूस [kanjūs], कृपण [kṛpaṇ], कृपणी kṛpaṇī, सोम sōm
miser मक्खीचूस [makkhīcūs]
miserable विकल [vikal], आर्त [ārt]
miserliness कन्जूसाई [kanjūsāī]
miserliness कृपणता [kṛpaṇtā], कार्पण्य [kārpaṇya]
miserly कन्जूसी [kanjūsī]
misery दुर्दशा [durdaśā]
misfit नालायक [nālāyak]
misfortune दुर्गति [durgati], अभाग्य] [abhāgya दुर्दशा [durdaśā], विपत्ति [vipatti
mishmash मिसमास [misamās]
musical event सांगीतिक कार्यक्रम [sāṅgītik kāryakram,
misinformation भूल समाचार [bhūl samācār]
misinterpretation अपविवृति [apvivṛti]
misleading बहकाव [bahakāva], भ्रामक [bhrāmak]
misnomer गलत नाम [galat nām]
misrule, बेथिति [bēthiti]

miss चिन्ता
missile दूरमारी क्षेपणास्त्र [dūramārī kṣēpaṇāstra]
missing बेपत्ता [bēpattā]
mission मिशन [miśan] प्रचार-केंद्र [pracār-kēndra] मिशन [miśan]
mistakes भ्रान्त [bhrānt]
mister मिस्टर [mistar]
mistress मालकिन [mālkin] मालिकिन [mālkin]
misunderstanding अपसमझदारी [apsamajhdārī]
misuse गलत प्रयोग [galat prayog]
mitigation शमनीकरण [śamanīkaraṇ]
mixed form मिश्रित रूप [miśrit rūp]
mixed spices गरम मसाला [garam masālā], पंचफोरना [pañcphōranā]
mixed vegetables cooked together रलवा [ḍalvā]
mixed with tiny particles of grain कंकड़ाह [kaṅkaṛāh]
mixed मिलाएल [milāēl] फेंटल [phēṭal], मिश्रित [miśrit], सम्मिश्र [sammiśr]
mixing मिलनशील [milanśīl], मिलावट [milāvaṭ]
mixing up evenly सरोबरी [sarōbarī]
mixture मिलावट [milāvaṭ] मिश्रण [miśraṇ] सम्मिश्रण [sammiśraṇ]
moat खाई [khāī]
mob जनसमूह [janasamūh]
mobil मोबिल [mōbil]
mobile phone मोबाइल [mōbāil]
mobile गतिशील [gatiśīl], चर [car], जङ्गम [jaṅgam]
mobility गतिशीलता [gatiśīlatā]
mobilization गतिशीलकरण [gatiśīlakaraṇ], परिचालन [paricālan]
mockery खिल्ली [khillī] ठट्ठा [ṭhaṭṭhā] विडम्बना [viḍambnā]
mode of sitting बसाइ [basāī]
model of tomb made on Muharram festival ताजिया [tājiyā] दाहा [dāhā]
moderate मध्यम [madhyam]
modern अर्वाचीन [arvācīn]
modern method आधुनिक विधि [ādhunik vidhi]
modern style आधुनिक शैली [ādhunik śailī]
modern system आधुनिक प्रणाली [ādhunik praṇālī]
modern weapons आधुनिक हथियार [ādhunik hathiyār]
modernism आधुनिकतावाद [ādhunikatāvād]
modernity आधुनिकता [ādhunikatā]
modernization आधुनिकीकरण [ādhunikīkaraṇ]
modest living अल्प-व्यय [alpa-vyay]
modesty लज्जा [lajjā]
modification संशोधन [saṃśōdhan]
modish छैला [chailā]
modulation of tune प्रलम्बन [pralambaṇ]
Mohammedan saint फकीर [phakīr]
moisture आर्द्र [ārdra] नमी [namī]
mole छुछुन्दर [chuchundar], छुछुन्दर [chuchundar]
mole cricket घुरघुरा [ghurghurā]
moment क्षण [kṣaṇ]
momentum संवेग [saṃvēg]
mona मोना [monā]
monarch अधिपति [adhipati], शासनकर्ता [śāsankartā]
monastery विहार [vihār], मठ [maṭh]
monasteries and temples मठमन्दिर [maṭhmandir]
Monday सोम दिन [sōm din], सोमवार [sōmvār]
Monday fasting सोमवारी [sōmvārī]
money and food धनधान्य [dhanadhān'ya]
money earned by righteous way धर्मकरी [dharmkarī]
moneyed धनी [dhanī]

mongoose बिज्जी [bijjī]
monism एकात्मवाद [ekātmavād]
monitor मनुश्रावी [anuśrāvī] मनुश्रोता [anuśrōtā] मनोटर [mōnitar]
monitor circuit मनुश्रवण परिपथ [anuśravaṇ paripath]
monitor desk मनुश्रवण डेस्क [anuśravaṇ ḍesk]
monitoring service मनुश्रवण सेवा [anuśravaṇ sēvā]
monitoring मनुश्रवण [anuśravaṇ], मनुगमनशील [anugamanśīl]
monkey बन्दर [bandar], बानर [bānar], कपि [kapi] [bāndar]
monkey jack बरहा [barahā]
monologue आत्मभाषण [ātmabhāṣaṇ]
monosyllable एकाक्षर [ēkākṣar]
monotheism एकेश्वरवाद [ēkēśvarvād], अद्वैतवाद [advaitavād]
monsoon season मानसून [mānsūn]
monstrous विकट [vikaṭ]
Montessori Educational System मण्टेसरी शिक्षा पद्धति [maṇṭēsvarī śikṣā pad'dhati]
month महीना [mahīnā] मास [mās]
monthly महीनावारी [mahīnāvārī], मासिक [māsik]
monthly fees मासिक शुल्क [māsik śulk]
monthly menstrual course महीनावारी [mahīnāvārī]
monthly menstruation रजःस्राव [rajaḥsrāv]
monthly statement of accounts मासवारी [māsvārī]
moon चन्द्रमा [candramā] चाँद [cāṃd]
moon face चाँदमुही [cāṃdmuhī]
moon light चाँदनी [cāṃdnī]
moon light ज्योत्स्ना [jyōtsnā]
moon setting चन्द्रास्त [candrāst]
moonbeam चन्द्ररश्मि [candraraśmi], चन्द्रलेखा [candralēkhā]
moonlight चन्द्रिका [candrikā]
moonlit चाँदनी [cāṃdnī]
moonlit night ज्योत्स्ना रात्रि [jyōtsnā rāt]
moot court अभ्यास अदालत [abhyās adālat]
moral नैतिक [naitik], नैमित्तिक [naimittik], नैतिक [naitik], नैतिक-कथा [naitik-kathā]
moral character नैतिक आचरण [naitik ācaraṇ]
moralism नैतिकतावाद [naitikatāvād]
morality नैतिकता [naitikatā]
more ज्यादा [jyādā], बेसी [bēsī]
more open विवृत [vivṛt]
more than से ज्यादा [sē jyādā]
more watery पनचहर [panchahar]
moreover एवं च [evaṃ ca], अलावा [alāvā]
morning प्रभात [prabhāt], अनसुत [anasut] सुबह [subah], भिनसार [bhinsār] बिहान [bihān]
morning procession प्रभातफेरी [prabhātpherī]
morning star भोरका तारा [bhōrkā tārā], भोरुकवा [bhōrukvā]
morphine अफीमक आसव तत्त्व [aphīmak āsav tattva]
morsel कौर [kaur] गाँस [gāṃs] गुरमी [gurmī] गुरुस [gurus]
mortal मर्त्य [martya] मरणशील [maraṇśīl]
mortality मरणशीलता [maraṇśīlatā]
mortar ओखरी [okharī], सिलौटी [silauṭī]
mortgage बन्धक [bandhak]
mortuary शवगृह [śavgṛh]
mosque मस्जिद [masjid]
mosquito मच्छर [macchar]
moss काई [kāī]
most सभ से अधिक [sabhse adhik], सर्वाधिक [sarvādhik]
mother माय [māy], अम्मी [ammī], अजनी [jananī], आय [māya], माँ [māṃ] माता [mātā]
mother tongue मातृभाषा [mātṛbhāṣā]
motherhood मातृ [mātṛ]
mother-in-law सासु [sāsu], श्वश्रू [śvaśrū]

motherly मातृत्व [mātṛtva]
mother's death मातृमृत्यु [mātṛmṛtyu]
mother's side मातृपक्ष [mātṛpakṣ]
mother's sister मौसी [mausī]
mother's sister's husband मौसा [mausā]
motion to and fro चलाचल [calācal]
motion गति [gati]
motionless स्तब्ध [stabdh]
motivation अभिप्रेरणा [abhipreraṇā]
motive असूया [asūya]
motor vehicle मोटर गाड़ी [mōṭar gāṛī]
motorcade मोटर गाड़ी जुलूस [mōṭar gāṛī julūs]
motorcycle मोटरसाइकल [mōṭarsāikal]
mound धिमका [dhumkā]
mountain पर्वत [parvat], हिमाल [himāl], पहाड़ [pahāṛ]
mountain range पहाड़शृंखला [pahāṛśṛṅkhalā]
mountain ridge पर्वत श्रेणि [parvat śrēṇi]
mountain side हिमाली क्षेत्र [himālī kṣētr]
mountaineering पर्वतारोहण [parvatārōhaṇ]
mountainous पहाड़ी [pahāṛī]
mountain आरूढ़ [ārūṛh],
mourning शोक [śōk],
mouse मुसरी [musrī]
mouse trap मुसकौड़ी [musakāṛī]
moustache मोछ [mōnch]
mouth मुँह [munh], मुख [mukh]
mouth cap मोखा [jābi]
mouth wash आचमन [ācaman]
mouthed मुखी [mukhī]
mouthful of dry food फँका [phākā]
movable गमनीय [gamanīya], चल [ca], चलायमान [calāyamān]
movable and immovable चरअचर [carācar]
movement सरण [saraṇ], चालि [cāli]
movement of body due to physical pain कचमची [kucamacī]
movement of men in throng धमाधमि [dhamādhamī]
movies मूभी [mūbhī]
moving चलता [calatā],गामी [gāmī]
Mr श्री [śrī]
Mrs श्रीमती [śrīmatī]
much बेसि [besi], अधिक [adhik] ज्यादा [jyādā] घेर dhēr] बहुत [bahut]
much more अहगर [ahagar]
much respected बहुमान्य [bahumānya]
mucus [pōṭā]
mud धमोकैचुर [dhamōkaicur], थान [thā], थलकैच [thalakaic] किचुड़ [kiccaṛ], पाँक [pāṅk]
mud for construction गिचड़ा [gichaṛā]
mud ploughed for transplanting paddy काउ [kāū],
mud shelf चड्डा [caḍḍā]
muddy थलगर [thalagar]
mud-thatched house कउवी घर [kauā ghar] पुस घर [phus ghar]
muffler गलबन्दी [galabandī] मफलर [maphlar]
mug मग [mag]
mule खच्चर [khaccar]
multangular बहुकोणक [bahukōṇak]
multi -coloured बहुरङ्गी [bahuraṅgī] रङ्गबिरङ्गी [raṅgbiraṅgī],
multi-facet बहुपक्ष [bahupakṣ],
multilingual बहुभाषी [bahubhāṣī]
multilingual education (MLE) बहुभाषिक शिक्षा bahubhāṣik śikṣā
multiple wives बहुपत्नी [bahupatnī]
multiple अपवर्त्य [apavartya]
multiplicity of views on a single issue बहुवाद bahuvād]
multipurpose बहुउद्देशीय [bahuuddēśīya]

mundane बहुमाया [bahumāyā]
municipal corporation महानगरपालिका [mahānagarapālikā]
municipality नगरपालिका [nagarapālikā]
murder हत्या [hatyā]
murderer खूनी [khūnī] खूनी [khūnī]
murmur भनभनाहट [bhanabhanāhaṭ]
murmuring भनभन [bhanabhan], पुनापुना [punāpunā] पुनापुना [punāpunā],
muscle मांसपेशी [mānsapēśī]
muscular system मांसपेशी प्रणाली [mānsapēśī praṇālī],
muscular मांसपेशीय [mānsapēśīya] मांसल [mānsal]
museum अजायब घर [ajāīb ghar]
mushroom गोबरछत्ता [gobarachattā]
music composition सङ्गीत रचना [saṅgīt racnā]
music concert/event सङ्गीत समारोह [saṅgīt samārōh]
music सङ्गीत [saṅgīt]
musical वाद्य [vādya], सङ्गीतात्मक [saṅgītātmak], सांगीतिक [sāṅgītik]
musical group सङ्गीत दल [saṅgīt dal],
musical instrument वाद्ययन्त्र [vādyayantr] बाजा [bājā]
musical instruments सङ्गीतात्मक उपकरण [saṅgītātmak upakaraṇ]
musical meeting सङ्गीत गोष्ठी [saṅgīt gōṣṭhī]
musical organization सङ्गीतमण्डली [saṅgītmaṇḍalī]
musical programme सङ्गीत कार्यक्रम [saṅgīt kāryakram]
musical recitation सङ्गीतपूर्ण वाचन [saṅgītpūrṇ vācan]
musical scale स्वरग्राम [svaragrām]
musician [illegible] [vādak],
musicology सङ्गीतशास्त्र [saṅgīt śāstr]
musk melon फूँटि [phūṅṭi] खरबूज [kharabūj]
Muslim मियाँ [miyāṅ], मुस्लिम [muslim] मुसलमान [musalmān]
Muslim prayer नमाज [namāj]
muslin मलमल [malamal],
mustard सरसों [sarsōṅ], [illegible] सरसों [sarsōṅ],
mustard oil कड़ू तेल [kaṛū tēl], सरसों तेल [sarsōṅ
mutilated विकृत [vikṛt]
mutilation अङ्गच्छेदन [aṅgacchēdan]
muttering in one's sleep, or in a fit or delirium बरबराहट [barabarāhaṭ]
muttering prayers जाप [jāp]
mutton खस्सी का मांस [khassī kā māṅs]
mutual exchange सटासट [sāṭāsāṭ]
mutual fight with cudgel लठा लठी [laṭhālaṭhī],
mutuality पारस्परिकता [pārasparikatā]
muzzle मुँही [munhī]
my हमर [hamar]
myope अल्पदृश्य [alpadṛśya]
myrobalan हर्रे [harrē],
mystic गूढ़ [gūṛh]
mystic/erotic songs of the Siddh [illegible] **written in Proto-Maithili** चर्यापद [caryāpad]
myth मिथक [mithak]

N

nagging कचकच [kacakac]
nail कील [kīl], कीला [kīlā], [illegible] नङ्ग [naṅg]
nail cutter नहरनी [naharanī]
nail polish नखपालिश [nakhpālis]
nailpolish नखपालिश [nakhpālis],
naive सारल्य [sāralya]
naked गाँइखुल्ला [gāṅkhullā], नङ्गा [naṅgā], नङ्गा [naṅgā], नङ्गाटे [naṅgaṭē], नङ्गा [naṅgā]

nakedness नङ्गापन [naṅgāpan]
name नाम nām
name and address नाँ थाँ नाम-ठेगाना [nām-ṭhēgānā] नाम ठेगान nām thegān
name given on naming ceremony राखेन नाम rākhēn nām
name list नामावली [nāmāvalī]
named नामाङ्कित nāmāṅkit
nameless बेनामी [bēnāmī]
namely अर्थात् arthāt]
Naming ceremony नामकरण nāmkaraṇ
nanny goat बाँझी गाई bāṅjhī gāī,
nap झक jhak झपकी jhapkī
napkin रुमाल rumāl
narcissism आत्ममोह ātmamōh]
narration बखान [vakhān]
narrative कथानक [kathānak]
narrator कथयिता [kathayitā]
narrow साँघुरो [sāṅghurō], साँघुरो [sāṅkurō], सकस sakas
narrow and long नमछर namachar]
narrow canal दङ्ग dang पैन pain
narrow passage गल्लिबाटो [gallibāṭō] दोग dōg]
narrow place between बीचको [bīchkō]
narrow space साँघ sāṅgh
nasal नासिक [nāsik नासिक्य nāsikya]
nasal cavity नासिका विवर [nāsikā vivar]
nasal mucus पोंदा [pōṅdā]
natal जन्मसम्बन्धी [janmasambandhī]
nation राष्ट्र rāṣṭr
national राष्ट्रिय rāṣṭriya
National anthem राष्ट्रिय गान [rāṣṭriya gān]
national assembly राष्ट्रिय सभा [rāṣṭriya sabhā]
national dress राष्ट्रिय पोशाक [rāṣṭriya pōśāk]
national language राष्ट्रिय भाषा [rāṣṭriya bhāṣā]
national unity day राष्ट्रिय एकता दिवस [rāṣṭriyo ekatā divas]
nationalism राष्ट्रवाद rāṣṭravād
nationalization राष्ट्रियकरण rāṣṭriyekaraṇ
native देशज [dēśaj] देसी dēsī देशज ठेठिय deśiya ठेठिया [ṭhēṭhiyā]
natives of Tarai मधेसी madhēsī
natural प्राकृत prākṛt], स्वाभाविक [svābhāvik] प्राकृतिक prākṛtik
natural birth प्राकृतिक जन्म prākṛtik janm
natural calamities प्राकृतिक प्रकोप [prākṛtik prakōp
natural disaster or calamity प्राकृतिक विपत्ति prākṛtik vipatti
natural gas प्राकृतिक गैस prākṛtik gas,
natural language प्राकृतिक भाषा [prākṛtik bhāsā]
natural phenomenon प्राकृतिक घटना prākṛtik ghaṭanā,
natural resources प्राकृतिक सम्पदा [prākṛtik sampadā
naturalism प्रकृतिवाद prakṛtivād
naturalist प्रकृतिवादी prakṛtivādī
naturalness स्वाभाविकता svābhāvikatā
nature निसर्ग nisarg, प्रकृति prakṛti, स्वभाव [svabhāva
naturopathy प्राकृतिक चिकित्सा शास्त्र prākṛtik cikitsā śāstr
naughty नटखट naṭakhaṭ, नाह्रो nāhrō नठल्लो [ṭhallō], सङ्गत [saṅgat]
nausea वाक-बाकै vāka vāk
naval forces नौसेना [nausēnā], डोंगी [ḍōṅgī],
navigator समुद्रयात्री [samudrayātrī]
navil नाहुर [nāhur]
navy नौसेना [nausēnā]
navy forces जलसेना [jalasēnā]
near नगा [nagā] नजीक [najīk], निकट [nikaṭ], आसन [āsn

nearly लगभग [lagbhag]
nearly लगभग lagbhag
neat and clean सफा सुग्घर [safā-sugghar], सफा सुग्घर saphā suggharr
necessary जरुरी [jarūrī], प्रयोजनीय [prayōjanīya], आवश्यक [āvaśyak]
neck घाँटी [ghāṅṭī], घर [ghar] गर्दन [gardan], घाँसो [ghāṅsō] गर्दि [gardan]
necklace of cotton thread or a golden chain worn by men, women and children.Jun/2012 बद्दा [baddā]
nectar अमृत amṛt
nectarlike अमृतमय [amṛtamaya]
need लखरा [lakhrā], गरज [garaj]
needle सुइयो [suiyō] सुइ sui
needle,pointer सुइयो suiyō
needy दरिद्र daridra दीन dīn
nefarious बदमास badamas
negative नकारात्मक [nakārātmak नकारात्मक nakārātmak],
negative conjunction नकारात्मक संयोजक [nakārātmak saṁyōjak
neglected अवहेलित [avahēlit]
negligence निरलस्य [nirālasy]
neighbour पड़ोसी [paṛōsī], पड़ोसिया [paṛōsiyā], छिमेकी [chimēkī],
neighbourhood, vicinity छिमेकी, [chimēkī] पड़ोस [paṛōs], आसपास [āsōs
neither न nē
neither...nor... कोही नहि [kōhō nahi]
Nepalese currency नेपाली नेपाली
Nepalese people नेपाली nēpālī
Nepalese नेपाली [nēpālī], नेपालीय nēpālīya]
Nepali customs नेपाली संस्कृति [nēpālī saṁskṛti]
Nepali dress नेपाली पोशाक [nēpālī pōśāk
Nepali language नेपाली भाषा nēpālī bhāṣā]
nepenthe (n) दुःखनाशन duḥkhanāśan]
nephew भतिजा [bhatijā], भाञ्जा [bhāṅjā], भैनासा [bhinjāsā],
nephew's wife भतिज पत्नी [bhatij patnī]
nephology बादल विद्या bādal vidyā,
nepotism नातावाद [nātāvād]
Neptune वरुण [varun]
nereid समुद्रकन्या [samudrakanyā
nerve तन्तिका antrikā] नस [nas स्नायु [snā]
nervousness हृदयदौर्बल्य [hṛdayadaurbalya]
nest खोंटा [khōṭā], खोल [khōl]
net of love मायाजाल [māyājāl]
network सञ्जाल sañjāl नेटवर्क [nēṭavark],
neurologist स्नायुविद् [snāyuvid]
neurosis स्नायु विकृत snāyu vikṛt]
neuter क्लीव klīv]
neutral तटस्थ taṭasth]
neutrality निरपेक्षता [nirapēkṣatā]
neutralization तटस्थीकरण taṭasthīkaran]
never to decay अजर [ajar]
new नौलो [naulō], नवीन (navīn), आधुनिक [ādhunik], नया [nayā], नव [nava], अपको [apkō]
new born नवजात [navjāt
new comers नवप्रवेशी [navpraveśī],
new harvest नवान्न [navānn]
new leaf कलम [kalam
newar नवाकं [navākā
news समाचार [samācār], हालखबर [hālakhabar], हालसमाचार [hālsamācār] हाल-समाचार hāla-samācār]
news agency समाचार संस्था [samācār saṁsthā]
news broadcasting समाचार प्रसारण [samācār prasāraṇ],

news paper अखबारी कागज़ [akhbari kagaz]
news reader समाचारवाचक [samacharvachak]
news reporter संवाददाता [sambaddadata]
news service समाचार सेवा [samachar seva]
newspaper agent अखबार विक्रेता [akhbar vikreta]
newspaper clipping अखबार टुकड़ा [akhbar tukra]
newspaper journalism अखबारी पत्रकारिता [akhbari patrakarita]
newspaper अखबार [akhbar], समाचार पत्रिका [samachar patrika], समाचार पत्र [samachar patr]
newsreporter समाचारदाता [samacharadata]
next अगला [agalaa]
next year दूसरा साल [dusra sal]
nicety सूक्ष्मदर्शिता [sukshmadarshita]
nigger हब्शी [habshi]
night निशा [nisa], रात्रि [rat], रात [rat]
night dress रात्रि पोशाक [ratrik poshak]
nightly रात्रि [ratri], रात्रिकालीन [ratrikalin]
nihil अनस्तित्व [anastitva]
nihilism नास्तिवाद [nastivad]
nimble चटपटा [chatpata]
nine नौ [nau]
nineteen उन्नीस [unnis]
ninety नब्बे [nabbe]
ninety five पचानवे [panchanabe]
ninety nine निन्यानवे [ninanabe]
ninety one इक्यानवे [ikyanbe]
ninety seven सत्तानवे [sattanbe]
ninety six छियानवे [chiyanbe]
ninety three तिरानवे [tiranabe]
ninety two बिरानवे [biranbe]
ninety-four चौरानवे [chauranbe]
ninetieth उनासवाँ [unasvan]
ninety eight अट्ठानवे [atthanabe]
ninth day of a lunar month नवमी [navami]
ninth नवम् [navam], नवाँ [navan]
nipple स्तनक टोंगरी [stanak tongri], चूचिक प्रकाशाग्र [cuccik prakashag]
nubile सम्भोग्या [sambhogya]
nubile birth सम्भोग्यजन्म [sambhogyajanm]
nuisance उपद्रव [upadrav]
noise कोलाहल [kolahal], शब्द [shabd]
noise pollution ध्वनि प्रदूषण [dhvani pradushan]
noiseless ध्वनिविहिन [dhvanivihin], निःशब्द [nihshabd]
nomenclature नाम पद्धति [nama-paddhati]
nominal अभिहित [abhihit]
nominal action नामिक क्रिया [namik kriya]
nominated मनोनीत [manonit]
nomination मनोनयन [manonayan]
nominee मनोनीत [manonit]
non- metallic deposit अधातु मिश्रित भण्डार [adhatu mishrit bhandar]
non- गैर [gaira-]
non-aligned nation असंलग्न राष्ट्र [asamagn rashtra]
non-aligned असलग्न [asamagn],
non-Aryan अनार्य [anarya],
non-automatic अस्वचालित [asvachalit]
non-biological अजीवनात्मिक [ajivatmik]
non-borrowing अऋणी [arini]
non-comparable अतुलनीय [atulniya]
non-consonant अदृढ़ [adrih]
non-cooperation असहयोग [asahyog]
noncooperative असहयोगात्मक [asahyogatmik], असहयोगी [asahyogi]
non-count असंख्य [asankhya]
non-edible खानअयोग्य [khanayogya],
non-figurative अलंकारहीन [alankarhin]
nonfinite verb अकालिक क्रिया [akalik kriya]
non-flowering plant अपुष्पक वनस्पति [apushpak vanaspati]

non flowering अपुष्पक [apushpak],
non-honorific form of a fisherman मछुआ [machhua]
nonhuman मानवेतर [manavetar]
nonintellectual अबौद्धिक [abauddhik]
non-interference अहस्तक्षेप [ahastakshep]
non-intersected अप्रतिच्छेदित [apratichchedit]
non-luminous अदीप्त [adipt]
non-magnetic substance अचुम्बकीय वस्तु [achumbakiy vastu]
non-magnetic अचुम्बकीय [achumbakiya]
non-metal अधातु [adhatu]
non-metallic minerals अधातु खनिज [adhatu khan]
nonparallel विषमान्तर [vishmantar]
nonparticipant असहभागी [asahabhagi]
nonparty निदलीय [nirdaliya]
non-past tense अभूतकाल [abhutkal]
non-physical environment अभौतिक पर्यावरण [abhautik paryavaran]
non-physical अभौतिक [abhautik],
non-polar अध्रुवीय [adhruviya]
non-recurring अनावर्त [anavart]
non-renewable resource अनवीकरणीय साधन [anavikaraniy sadhan]
nonreproducible goods अनुत्पादनीय वस्तु [anutpadaniya vastu]
nonreproducible अनुत्पादनीय [anutpadaniya]
nonsense अर्थ से व्यर्थ [arth se byarth] अनर्थक [anarthak], बेकार बकवास [bekar bakvas], निरर्थक [nirarthak],
nonstop सुस्थुत [surasuru], अविराम [aviram]
non-technical अप्राविधिक [aprabidhik]
non-transferable goods अहस्तान्तरणीय वस्तु [hastantaraniya vastu]
non-vegetarian मांसाहारी [mansahari]
non-verbal learning अशाब्दिक शिक्षण [ashabdik shikshan]
non-verbal अक्रियात्मक [akriyatmak]
non-verbal अशाब्दिक [ashabdik]
non-violence अहिंसा [ahinsa]
non-violent अहिंसक [ahinsak], अहिंसात्मक [ahinsatmak]
non-vocational courses व्यवसायिक पाठ्यक्रम [vyavsayik pathyakram]
noodle सेवइयाँ [sevaiyan]
nooks and corners कोना [kona]
noon दोपहर [dopahar], दिनदुपहर [dindupahar], मध्याह्न [madhyahn]
no-renewable अनवीकरणीय [anavikaraniya]
normal साम्य [samya], सामान्य [samanya]
north उत्तर [uttar]
North America उत्तर अमेरिका [uttar amerika]
north pole उत्तरी ध्रुव [uttari dhrub]
north-east direction ईशानकोण [ishankon]
northern उत्तरवर्तिय [uttarvartiy], उत्तरी [uttari]
north-west उत्तर पश्चिम [uttar pascim]
nose नाक [nak],
nose ring नथिया [nathiya]
nose-pin चमक [chamk], फुल्ली [phulli]
nostring नथुनी [nathuni]
nosology रोग वर्गीकरण [rog vargikaran]
nostrum गुप्तौषधि [guptaushadhi]
not नहिं [nahi], नहि [nahi], नहि nahi,
not condemnable अनिन्दनीय [anindaniya]
not fixed अनिर्दिष्ट [anirdisht], अनिर्धारित [anirdharit]
not knowing what to say किंकर्तव्यविमूढ़ [kinkartavyavimudh],
not lasting अनित्य [anitya]
not leveled ऐ-ऊँच [ai-unch]
not nourishing अपौष्टिक [apaushtik]
not properly boiled अधकच्चू [adhakachchu],

not qualitative [nɒt ˈkwɒlɪtətɪv] *adj.* ليس نوعيًا

not regulate data [nɒt ˈreɡjʊleɪt ˈdeɪtə] *v.* لا ينظم البيانات

not to be mentioned [nɒt tə biː ˈmenʃənd] *adj.* لا يُذكر

not to be recovered [nɒt tə biː rɪˈkʌvəd] *adj.* لا يُسترد

not to take care [nɒt tə teɪk keə] *v.* لا يهتم

not vigilant [nɒt ˈvɪdʒɪlənt] *adj.* غير يقظ

not yet voted [nɒt jet ˈvəʊtɪd] *adj.* لم يُصوَّت بعد

notebook [ˈnəʊtbʊk] *n.* دفتر

noted [ˈnəʊtɪd] *adj.* مشهور

noteworthy [ˈnəʊtwɜːði] *adj.* جدير بالملاحظة

nothing [ˈnʌθɪŋ] *pron.* لا شيء

notice [ˈnəʊtɪs] *n.* إشعار، تنبيه

notorious [nəʊˈtɔːrɪəs] *adj.* سيئ السمعة

nought [nɔːt] *num.* صفر

novel [ˈnɒvəl] *adj.* جديد، مبتكر

nuclear [ˈnjuːklɪə] *adj.* نووي

nucleus [ˈnjuːklɪəs] *n.* نواة

nudity [ˈnjuːdɪti] *n.* عُري

nuisance [ˈnjuːsəns] *n.* إزعاج، مصدر إزعاج

null [nʌl] *adj.* لاغٍ، باطل

number [ˈnʌmbə] *n.* عدد، رقم

numerical [njuːˈmerɪkəl] *adj.* عددي

numerology [ˌnjuːməˈrɒlədʒi] *n.* علم الأعداد

nurse [nɜːs] *n.* ممرض

nursing [ˈnɜːsɪŋ] *n.* تمريض

nut [nʌt] *n.* جوزة، مكسرات

nutrient [ˈnjuːtrɪənt] *n.* مغذٍ

nutrition [njuːˈtrɪʃən] *n.* تغذية

nutritionist [njuːˈtrɪʃənɪst] *n.* أخصائي تغذية

nylon [ˈnaɪlɒn] *n.* نايلون

O

oar [ɔː] *n.* مجداف

oath [əʊθ] *n.* قسم، يمين

oath taking [ˈəʊθ teɪkɪŋ] *n.* أداء اليمين

obedience [əˈbiːdiəns] *n.* طاعة

obey [əˈbeɪ] *v.* يطيع

object [ˈɒbdʒekt] *n.* شيء، موضوع

objective [əbˈdʒektɪv] *adj.* موضوعي

objectively [əbˈdʒektɪvli] *adv.* بموضوعية

obligation [ˌɒblɪˈɡeɪʃən] *n.* التزام

obligatory [əˈblɪɡətəri] *adj.* إلزامي

oblique [əˈbliːk] *adj.* مائل

obscene [əbˈsiːn] *adj.* فاحش

observable [əbˈzɜːvəbəl] *adj.* قابل للملاحظة

observant [əbˈzɜːvənt] *adj.* ملاحظ

observation [ˌɒbzəˈveɪʃən] *n.* ملاحظة

observation chart [ˌɒbzəˈveɪʃən tʃɑːt] *n.* مخطط الملاحظة

observe [əbˈzɜːv] *v.* يلاحظ، يراقب

observer [əbˈzɜːvə] *n.* مراقب

obsess [əbˈses] *v.* يهوس

obsession [əbˈseʃən] *n.* هوس

obsessive [əbˈsesɪv] *adj.* وسواسي

obsolete [ˈɒbsəliːt] *adj.* مهجور

obstacle [ˈɒbstəkəl] *n.* عقبة

obstetrician [ˌɒbstəˈtrɪʃən] *n.* طبيب توليد

obstruct [əbˈstrʌkt] *v.* يعيق

obstruction [əbˈstrʌkʃən] *n.* عائق

obtainable [əbˈteɪnəbəl] *adj.* متاح

obtuse [əbˈtjuːs] *adj.* منفرج

occasion [əˈkeɪʒən] *n.* مناسبة

occasionally [əˈkeɪʒənəli] *adv.* أحيانًا

occupation [ˌɒkjʊˈpeɪʃən] *n.* مهنة

occupational [ˌɒkjʊˈpeɪʃənəl] *adj.* مهني

occupy [ˈɒkjʊpaɪ] *v.* يحتل

occur [əˈkɜː] *v.* يحدث

occurrence [əˈkʌrəns] *n.* حادثة

ocean [ˈəʊʃən] *n.* محيط

oceanic [ˌəʊʃiˈænɪk] *adj.* محيطي

odd [ɒd] *adj.* غريب، فردي

odometer [ɒˈdɒmɪtə] *n.* عداد المسافة

offend [əˈfend] *v.* يسيء

offender [əˈfendə] *n.* مخالف

offense [əˈfens] *n.* إساءة، مخالفة

offensive [əˈfensɪv] *adj.* هجومي، مسيء

offer [ˈɒfə] *n.* عرض

offering [ˈɒfərɪŋ] *n.* قربان، عرض

official [əˈfɪʃəl] *adj.* رسمي

official building [əˈfɪʃəl ˈbɪldɪŋ] *n.* مبنى حكومي

official duties [əˈfɪʃəl ˈdjuːtiz] *n.* واجبات رسمية

officiating [əˈfɪʃieɪtɪŋ] *adj.* مشرف

offset [ˈɒfset] *n.* تعويض، مقاصة

offshore [ˌɒfˈʃɔː] *adj.* بحري، خارج الشاطئ

oil [ɔɪl] *n.* زيت

oil-based paint [ɔɪl beɪst peɪnt] *n.* طلاء زيتي

oil cake [ɔɪl keɪk] *n.* كسبة

oil mill [ɔɪl mɪl] *n.* معصرة زيت

oilseeds [ˈɔɪlsiːdz] *n.* بذور زيتية

alimentar [alimen'tar] *vt* питать, кормить; (*fig*) поддерживать, питать
alivio [a'liβjo] *m* облегчение; (*fig*) утешение
allá [a'ʎa] *adv* там, туда; ~ **por** (*Perú*) где-то в районе; ~ **voy** иду туда; **el más** ~ загробная жизнь; **los** ~ **s** предки; **más** ~ **de** за пределами, сверх
allanar [aʎa'nar] *vt* выравнивать, разравнивать; (*fig*) улаживать, устранять; ~**se** *vr* (*edificio*) рушиться; (*fig*) покоряться, подчиняться
allegado, -a [aʎe'gaðo, -a] *adj* близкий, родственный; *m/f* родственник/родственница; (*partidario*) сторонник/сторонница
allí [a'ʎi] *adv* там, туда; ~ **mismo** там же, на том же месте; **de** ~ **que** поэтому, вот почему; **por** ~ где-то там, где-то поблизости
alma ['alma] *f* душа; (*persona*) человек; (*fig*) суть, сущность; **con el** ~ **en un hilo** в страхе, в ужасе; **no se oía ni un** ~ ни души не было слышно; **se le cayó el** ~ **a los pies** у него душа ушла в пятки
almacén [alma'θen] *m* склад, магазин; (*depósito*) хранилище; (*tienda*) универсальный магазин; ~ **de depósito** склад; ~ **de ramos generales** универсальный магазин; **grandes** ~ **es** универмаг
almacenar [almaθe'nar] *vt* складировать, хранить; (*fig*) накапливать, собирать
almanaque [alma'nake] *m* календарь; (*anuario*) ежегодник, альманах
almeja [al'meχa] *f* (*Zool*) моллюск
almendra [al'mendra] *f* миндаль; (*fruto*) миндальный орех; (*Anat*) миндалина
almendro [al'mendro] *m* миндальное дерево
almíbar [al'miβar] *m* сироп; **en** ~ в сиропе
almidón [almi'ðon] *m* крахмал
almirante [almi'rante] *m* адмирал
almohada [almo'aða] *f* подушка; **consultar con la** ~ посоветоваться с женой
almorzar [almor'θar] *vt* завтракать; *vi* завтракать; (*hacia mediodía*) обедать
almuerzo [al'mwerθo] *m* завтрак; (*hacia mediodía*) обед
alojamiento [aloχa'mjento] *m* размещение; (*Mil*) постой; (*vivienda*) жилище
alojar [alo'χar] *vt* размещать, помещать; (*Mil*) расквартировать; ~**se** *vr* (*hospedarse*) останавливаться, поселяться; (*Mil*) квартировать
alpargata [alpar'gata] *f* альпаргата, парусиновая туфля на веревочной подошве
alpinismo [alpi'nismo] *m* альпинизм, горный спорт
alpinista [alpi'nista] *m/f* альпинист/альпинистка
alpino, -a [al'pino, -a] *adj* альпийский, горный
alpiste [al'piste] *m* (*Bot*) канареечник; (*fig*) деньги, бабки
alquilar [alki'lar] *vt* (*dar en alquiler*) сдавать внаем; (*tomar en alquiler*) снимать, брать внаем; ~**se** *vr* (*dar en alquiler*) сдаваться внаем; (*tomar en alquiler*) нанимать, брать внаем
alquiler [alki'ler] *m* (*acción de dar en alquiler*) сдача внаем; (*acción de tomar en alquiler*) наем, аренда; (*precio*) арендная плата; **de** ~ напрокат; **dar en** ~ сдавать внаем; **tomar en** ~ брать внаем
alquitrán [alki'tran] *m* дегтярная смола, деготь; (*Min*) каменноугольная смола
alrededor [alreðe'ðor] *adv* вокруг; ~ **de** вокруг; (*aproximadamente*) около, приблизительно; ~**es** *mpl* окрестности, окружающая местность; **en los** ~**es de** в окрестностях, в районе
altar [al'tar] *m* алтарь; (*Rel*) престол; ~ **mayor** главный алтарь
altavoz [alta'βoθ] *m* громкоговоритель, динамик
alterar [alte'rar] *vt* изменять, менять; (*estropear*) портить, повреждать; (*perturbar*) расстраивать, волновать; ~**se** *vr* (*cambiar*) изменяться, меняться; (*estropearse*) портиться, повреждаться; (*perturbarse*) расстраиваться, волноваться
alternar [alter'nar] *vt* чередовать; *vi* чередоваться; (*Elec*) быть переменным; (*relacionarse*) общаться, водить компанию; ~**se** *vr* чередоваться
alternativa [alterna'tiβa] *f* альтернатива, выбор; (*oportunidad*) возможность, шанс; **no tener** ~ не иметь выбора
alternativo, -a [alterna'tiβo, -a] *adj* альтернативный; (*Elec*) переменный
alterno, -a [al'terno, -a] *adj* чередующийся; (*Elec*) переменный; **en días** ~**s** через день
altibajos [alti'βaχos] *mpl* (*fig*) превратности, перипетии
altiplanicie [altipla'niθje] *f* плоскогорье, нагорье
altiplano [alti'plano] *m* плоскогорье, нагорье
altísimo, -a [al'tisimo, -a] *adj* очень высокий; (*Rel*) Всевышний
altitud [alti'tuð] *f* высота; (*Geog*) высота над уровнем моря
altivez [alti'βeθ] *f* надменность, высокомерие
altivo, -a [al'tiβo, -a] *adj* надменный, высокомерный
alto, -a ['alto, -a] *adj* высокий; (*de estatura*) высокого роста; (*precio*) высокий, дорогой; (*sonido*) громкий; (*hora*) поздний; (*fig*) возвышенный, благородный; *m* высота; (*altura*) возвышенность, холм; (*Mil*) остановка; (*Mil*) стоянка; ~ **s** *mpl* верхняя часть; **en lo** ~ наверху; **en voz** ~**a** громко; **pasar en** ~ проходить на большой высоте; **pasar por** ~ (*fig*) игнорировать, не обращать внимания; **¡**~**!** стой!; **¡**~**s ahí!** стой!, кто идет?; **¡**~**s los corazones!** выше сердца!; **¡**~**s las manos!** руки вверх!; **¡**~**s todos!** всем встать!; **¡**~**s y derechos!** смирно!; **¡**~**s y firmes!** смирно!; **¡**~**s y quietos!** стоять смирно!; **¡**~**s y rectos!** смирно!; **¡**~**s y sin moverse!** стоять смирно!; **¡**~**s y sin respirar!** смирно!; **¡**~**s y sin rodar!** стоять смирно!; **¡**~**s y sin volver la cabeza!** смирно!; **¡**~**s y sin volver la cara!** смирно!; **¡**~**s y sin volver la vista!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la cara!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser ni el ser!** смирно!; **¡**~**s y sin volver los ojos ni la vista ni la cara ni la cabeza ni los hombros ni los brazos ni las piernas ni los pies ni los dedos ni las uñas ni los pelos ni los cabellos ni los vellos ni los huesos ni los dientes ni las encías ni la lengua ni el paladar ni la garganta ni el pecho ni el estómago ni los intestinos ni el corazón ni el alma ni el espíritu ni el ser ni la vida ni la muerte ni el tiempo ni el espacio ni la eternidad ni el infinito ni el absoluto ni el relativo ni el todo ni la nada ni el ser ni el no ser ni el

(abhimukhikaran) karyakram

origin उद्गम (udgam), उत्पत्ति (utpatti), उद्गम (ud), व्युत्पत्ति (vyutpatti), प्रादुर्भाव (prādurbhāva)

original मूलभूत (mūlbhūt), मूल (mūla)

original copy मूलप्रत (mūlpat)

ornament आभूषण (ābhūṣaṇ), जेवर (jevar), भूषण (bhūṣaṇ), गहना (gahanā), शृंगार (śṛṅgār), अलंकार (alaṅkār), आभूषण (ābhūṣaṇ)

ornament and string of beads गहना पुतिका (gahanā-putikā)

ornamenting मण्डन (maṇḍan)

orphan अनाथ (anāth)

orphanage अनाथालय (anāthālaya)

osteotation दुग्धोसना (dugdhosanā)

osteopath अस्थि-चिकित्सक (asthi-cikitsak)

osteopathy अस्थि-चिकित्सा (asthi-cikitsā)

other पराया (parāyā), अन्य (anya)

other people दीसर सब (dīsar sab), अनका (anakā)

other than Brahmin caste ब्राह्मणेतर (brāhmaṇetar)

other than इतर (itar)

otherwise अन्यथा (an'yathā), नहि त (nahi ta)

ounce औंस (auns)

out बाहर (bāhar)

out of order, broken बेतरब (betarab)

out of tune बेसुर (besur), बेसुरा (besurā)

outbreak of fire अग्निलागी (agnilāgī)

outburst of anger झांक (jhāṅk)

outcaste अजाति (ajāti), जातिच्युत (jātcyut) अजाति (ajāti)

outcry हाकारव (hākārav)

outdoor patient बाहरदुग रोगी (bahardārū rogī)

outdoor बहिरङ्ग (bahiraṅg)

outer crust/skin of a fruit छिलका (chilkā)

outer बाहरी (bāhrī)

outfield बाध (bādh)

outhouse दशाल (dālān)

outlet निकास (nikās)

outpatient department रुपातंखा (rupātaṅkhā)

outrageous अनाचारिका (anāchārikā) अनाचार (anāchār)

outspoken बेबाक (bebāk)

outstanding person पुरुषोत्तम (puruṣōttam)

ova अण्डाणु (aṇḍāṇu)

ovary अण्डाशय (aṇḍāśay) डिम्बाशय (ḍimbāśay)

oven dug for burning corpse चिता (citā)

oven with double mouth दुमुहिया (dumuhiyā)

oven with single mouth एकमुहिया (ekamuhiyā)

oven भट्टी (bhaṭṭī)

over smart दाँदा (dāṅdā),

over there ओहर (ohar)

overactive अत्यधिक सक्रिय (atyadhik sakriya)

overambition महत्त्वाकांक्षा (mahattvākāṅkṣā) उच्चाभिलाषा (uccābhilāṣā), उच्चाभिलाषी (uccābhilāṣī) महत्त्वाकांक्षी (mahattvākāṅkṣī)

overburnt brick झाम (jhām)

overcharge अधिमूल्य (adhimūlya)

overconfident अतिविश्वासी (ativiśvāsī)

overcrowdingly खचाखच (khacākhac)

overdose आधिक मात्रा (adhik mātrā)

overdraft अधिविकर्ष (adhivikarṣ)

overdrunk धुत (dhut)

overflow of water across ridges due to heavy rain बरिषा बाधान (barṣā bādhān)

overjoyed आनन्दविभोर (ānandavibhōr)

overload अतिभार (atibhār)

overpopulation अधिक जनसंख्या (adhik janasaṅkhya)

overpowering influence धाक (dhāk)

overzealous दादागिरी (dādāgirī)

overstatement दिढ (ḍiṅg)

overwhelmed अभिभूत (abhibhūt)

overwhelmed with joy मगन (magan)

owl [illegible]

owner [illegible]

owned jointly [illegible]

ownership [illegible]

ox [illegible]

oxide [illegible]

oxygen [illegible]

ozone [illegible]

ozone [illegible]

P

pace [illegible]

pacific [illegible]

Pacific Ocean [illegible]

package [illegible]

packer [illegible]

packing [illegible]

packing needle [illegible]

pad [illegible]

pad cloth or straw placed under a load on one's head [illegible]

paddy [illegible]

paddy crop harvested in the month of Bhadra [illegible]

paddy harvest [illegible]

paddy plantation [illegible]

paddy seedlings for transplantation [illegible]

pagan [illegible]

page [illegible]

page number [illegible]

pain [illegible]

[illegible] dard, [illegible] (kaṣṭ) [illegible]

pain killer पीड़ाहर (pīḍāhar) [illegible]

pain of separation विरह कष्ट (virah kaṣṭ)

painful life कष्टक जीवन (kaṣṭak jīvan)

painful कष्टदायक (kaṣṭadāyak) कष्टकर (kaṣṭakar) [illegible]

painful दुखदायक (duḥkhadāyak) दुखकर (duḥkhakar) दुखित (duḥkhit) दुखी (duḥkhī)

painstaking कष्टसाध्य (kaṣṭasādhya)

painter चित्रकार (citrakār), [illegible]

painting [illegible]

pair [illegible]

palace दरबार (darbār) राज दरबार (rāj darbār), दुरबार (durbār) अट्टालिका (aṭṭālikā)

palanquin पालकी (pālkī), मऊफा (mahaphā) [illegible]

pale विवर्ण (vivarṇ), विवर्ण (vivarṇ)

pale and gloomy हतप्रभ (hatprabh)

palette [illegible]

palm side of hand तलहथी (talahathī)

palm toddy ताड़ी (tāṛī)

palm tree ताड़ (tāṛ)

palmistry हस्तरेखा शास्त्र (hastrekhā śāstra)

palm-leaf prepared for writing on तालपत्र (tālpatra)

pulp [illegible]

panned [illegible]

pantoon [illegible]

pamphlet पर्चा (parcā)

pan of a balance [illegible]

panacea [illegible]

pancake cooked in ghee or oil पुरी (purī),

panic [illegible]

pant [illegible]

pantheism सर्वेश्वरवाद [sarveshvarvād]
panties अंडरवेअर [anḍarveaar]
papaya पपई [papaiyā]
paper कागद [kāgad] कागज [kāgaj]
paper bag ठोकण [ṭhokaṇ]
paper money/currency कागदी नोट [kāgadī noṭ]
paper pin आलपिन [ālapin]
parable दृष्टांतात्मक कथा [dṛṣṭāntātmak kathā]
parabola अधिवलय [adhivalay]
parade परेड [pared]
paradigmatic नक्षत्र [nakṣatra]
paradox विरोधाभास [virodhābhās]
parallel governments समांतर सरकार [samāntar sarkār]
parallel lines समांतर रेषा [samāntar reṣhā]
parallelogram समांतर चतुर्भुज [samāntar caturbhuj]
paralysis पक्षाघात [pakṣaghāt] लकवा [lakvā]
paramagnetic अनुचुम्बकीय [anucumbakīya]
parameter परामिति [parāmiti]
parapsychology अपसामान्यविज्ञान [apsāmānyvidnyān]
parasite परजीवी [parjīvī] परान्नभोजी [parānnabhojī]
parasitic de परान्नभोजक [parānnabhojak]
parcel पार्सल [pārsal]
parched and poffed corn or paddy लाहा [lāhā]
parched vegetable भरीत [bharīt]
parching earthen pan खापरे [khāpare]
parching sticks खंडणी [khaṇḍaṇī]
parents आई-वडील [āī-vaḍīl] माता-पिता [mātā-pitā] आई-बाप [āī-bāp] जननीजनक [jananījanak]
park पार्क [park], उद्यान [udyān]
parrot पोपट [popaṭ]
parrot learning शुकपाठ [śukapāṭh]
parsimony कंजूसी [kañjūsī]
part भाग [bhāg]
partnership in cooperative activities सहकारी तत्त्व [sahakārī tattva]
partia पक्षपाती [pakṣapātī]
partial blindness अंधत्व [andhatva]
partial eclipse खंडग्रास [khaṇḍagras]
partial examination आंशिक परीक्षा [ānshik parīkṣā]
partial unemployment अंशकालीन बेरोजगारी [anshakālīn berojgārī]
partiality अभिलाषा [abhilāṣā] पक्षपात [pakṣapāt]
partially movable joint अर्धचल सांधा [ardhacal sāndhā]
participant सहभागी [sahabhāgī]
participated सम्मिलित [sammilit]
participation सहभागिता [sahabhāgitā]
participal suffix कृत्प्रत्यय [kṛtpratyaya]
particle कण [kaṇ]
particular day for worshipping a particular deity वेरावळ [bherāvaḷ]
particularly विशेषत: [viśeṣata:]
parting विच्छेद [vicched]
partisan पक्षी [pakṣī] पक्षपाती [pakṣapātī]
partition वाटणी [vāṭaṇī], भावबंदी [bhāvabandī] जातबांधव [jātibāndhav] भावबांधव [bhāvabāndhav]
partner फरीक [pharīk], भागीदार [bhāgīdār]
partnership भागीदारी [bhāgīdārī]
partridge चंडोल [caṇḍol] तित्तिर [tittir]
part-time employee अंशकालीन कर्मचारी [anshakālīn karmchārī]
party leader गण नेता [gaṇ netā]
party दल [dal]
pashmina पश्मीना [pashmīna]
pass पास [pās]
pass mark उत्तीर्णांक [uttīrṇāṅk]
passbook पास बुक [pās buk]

passed (the resolution or proposal) पारित [pārit]
passenger प्रवासी [pravāsī]
passer by वाटसरू [vāṭasarū]
passion for work कार्यासक्ती [kāryāsaktī]
passport पारपत्र [pārapatra] पासपोर्ट [pāspoṛṭ]
past भूत [bhūt]
paste of pulse पीठ [pīṭh]
paste पेस्ट [pest]
pasture कुरण [kuraṇ] गवताळ मैदान [gavatāḷ maidān]
pasture चराई [carāī] गवत [gavat], चराऊ कुरण [carāū kuraṇ], चरण [caraṇ] चरी [carī] चरे [care] चरा-चरण [carā-caraṇ]
patchwork टालकुम [ṭālakum]
patent अधिकारपत्र [adhikārpatra], पेटंट [peṭaṇṭ]
patent पोषक [poṣak] [prāpak]
paternal grand father आजोबा [ājobā]
paternal grandmother पणजी [paṇajī]
paternity पितृत्व [pitṛtva]
path way पायवाट [pāyavāṭ]
path पथ [pathak], मार्ग [mārg]
pathetic दयनीय [dayanīy]
patience धीर [dhīr] धैर्य [dhairya] धीराने [dhīrāne] धैर्याने [dhairyāne]
patient रोगी [rogī] आजारी [ājārī], रुग्ण [rugṇa]
patriarch कुलपिता [kulapitā]
patricide पितृघातक [pitṛghātak] पितृहत्या [pitṛhatyā] पितृवध [pitṛvadh]
patrimony पैतृक संपत्ती [paitṛk sampattī]
patriot देशभक्त [deśbhakt]
patriotism देशभक्ती [deśbhaktī]
patrolling गश्त [gaśt]
patronage संरक्षण [saṃrakṣaṇ]
pattern नमुनेदार [namunedār] बेल [bel] [ṭhasā],
paucity अल्पता [alpatā]
pauper गरीब [garīb]
pause विराम [virām],
pavement फूटपाथ [phuṭpāth]
pavilion मंडप [maṇḍap], मांडव [māṇḍav]
pawn गहाण [gahāṇ] बंधक [bandhak],
paying no heed अक्षेप [akṣep]
payment अदायगी [adāyagī] भुगतान [bhugtān], भुगतारी [bhugtārī], चुकता [cukatā] चुकारा [cukārā]
pea वाटाणा [vāṭāṇā] कोवळा [kovaḷā]
peace शांतता [śāntatā] शांति [śānti]
Peace agreement शांति संधि [śānti sandhi]
peace and order कायदेशीर [kāyadeśīr]
peace and security शांति सुरक्षा [śānti surakṣā]
peace conference शांतिसंमेलन [śāntisammelan]
peace force शांतिसेना [śāntisenā],
peace representative, ambassador of peace शांतिदूत [śāntidūt]
peace talk शांतिवार्ता [śāntivārtā],
peace worship शांतिस्वस्ति [śāntisvasti],
peaceful शांतताप्रिय [śāntatāpriy] शांतिप्रेमी [śāntipremī] शांतिमय [śāntimay] शांतिमय [śāntimay] शांतिमय [śāntimay]
peaceful co existence शांततापूर्ण सहअस्तित्व [śāntatāpūrṇ sahaastitva]
peacefully शांतपणे [śāntapaṇe]
peacekeeping force शांतता राखणारे दल [śāntatā rākhaṇāre dal]
peacekeeping शांतिरक्षण [śāntirakṣaṇ]
peacock मोर [mor]
peaky शिखरी [śikharī]
peanut शेंगदाणे [śengdāṇe]

pear
pearl
peasantry
peasants
peculiar
peculiarity
pedagogy
pedal of bicycle पाइसिकल [paidil]
pedalary पैकारी [paikari]
pedantry
pedestrian
pedestrian
pellar पैदार [paidar]
peep
peepal tree
peer
peerless
peg
pegion
pejoral
pelf धन [dhan]
pen कलम (kalam), पेन [pen]
penal
penalty
penance
penannular
pencil पेन्सिल [pensil]
pendin
pendant मालाबिन्दु [malabindu]
pen-holder
penn
pentent
penknife
penniless पैसाविहीन [paisavihin]
pension

pensioner
pensive
pentacle
penult mate
penumbra
penury
pettars
peon
people
people as gods
people at large
peop from India
people in the funeral ceremony
people living across the border in Nepal
people more formal addressing suffix
people of shoorer class
people oriented
people receiving the marriage party on arrival at the bridegroom's house
people's awareness
people's cause
people's revolution
people's sentiment
people's struggle
people's war जनयुद्ध [janyuddh], जनयुद्ध
peppermint
pepsin
peptic
per cent शतांश [satansh], शतांश [satansh]
per capita
per month

perambulator
perception
percolation
perdition
perfection
perfective tense
perform [illegible]
performance
performance
performed with difficulty
performer
perfume
perfumed
perhaps
perimeter
period
periodic
periodic planning
periodical stage आवधिकता [avadhikata]
periphrastic
perishable
perishing क्षय [kshay]
perjury मिथ्याभाषी [mithyabhashi]
permanent
permanent family planning
permanent fund
permanent shelter
permanent staff
permit

Perpendicularly
perpetua
perplexed
perplexity
perseverance
persistence
person
person engaged in escorting a bride in her first journey to her husband's home
person in search of a bridegroom
person who knows science
personal
personal attendance
personal attendant
personal belongings
personal care
personal pronoun व्यक्तिवाचक सर्वनाम [vyaktivachak sarvanam]
personal/private residence
personality व्यक्ति [vyakti]
personality
persons accompanying a groom to his wedding
perspective
persuasion
pertaining to an order, invoice or consignment
pertaining to beasts
pertaining to welfare
pertaining to or consisting of small particles of rice and husks
pertaining to particular organs
pertaining to research

pertaining to the moon सौम्य [saumya]
pertaining to the throat कण्ठ्य [kaṇṭhya]
perturbed अशान्त [aśānta]
perturbed व्याकुल [vyākul]
perverted simulation विकृत अनुकरण [vikṛt anukaraṇ]
pessimism निराशावाद [nirāśāvād]
pessimist निराशावादी [nirāśāvādī]
pesticide कीटनाशक औषधि [kīṭanāśak auṣadhi]
pestle of stone सिलौटा [silauṭā]
pestle सरौंता [sarauṃtā], मुसा [musā]
petal sheath of corn, fruits, etc. खोपा [khoṛā]
petition आवेदन पत्र [āvedan patr]
petition for appointing a lawyer वकालतनामा [vakālatnāmā]
petitioner निवेदक [nivedak]
petrification अश्मीकरण [aśmīkaraṇ], पाषाणीकरण [pāṣāṇīkaraṇ]
petrol pump पेट्रोल पम्प [petrol pamp]
petroleum पेट्रोलियम [petroliyam]
petticoat पेटिकोट [peṭikoṭ], साया [sāyā]
pharmacist फार्मासिस्ट [pharmāsist],
pharmacy फार्मेसी [pharmesi]
pharyngeal ग्रसनीय [grasnīya]
pharynx ग्रसनी [grasnī]
phase चरण [caraṇ]
pheasant [illegible]
philosophy दर्शनशास्त्र [darśanśāstr]
philosophy of life जीवन दर्शन [jīvan darśan]
philosopher's stone पारस [pāras]
philosophical knowledge तत्त्वविद् [tattvavid]
phlebotomy शिरावेध [śirāvedh]
phlegmatic कफज [kaphaj]
phone ध्वनि [dhvani]
phone फोन [phon]
phonetic ध्वनितात्त्विक [dhvanitāttvik]
phonetic element ध्वनि तत्त्व [dhvani tattva]
phonetic feature ध्वनिलक्षण [dhvani lakṣaṇ]
phonetic similarity उच्चार-साम्य समानता [uccār-sāmyak samānatā]
phonetician ध्वनि वैज्ञानिक [dhvani vaijñānik]
phonetics ध्वनि विज्ञान [dhvani vijñān],
phonology ध्वनिविचार [dhvani vicār]
phosphoresce प्रस्फुरक [prasphurak]
photo फोटो [phoṭo]
photocopy फोटोकॉपी [phoṭokāpī]
photograph [illegible]
photograph फोटोग्राफ [phoṭograph]
photographer फोटोग्राफर [phoṭographar]
photography छायांकन [chāyāṅkan], फोटोग्राफी [phoṭographī]
phylogenesis वंशीय विकास [vaṃśīya vikās]
physical कायिक [kāyik], शारीरिक [śārīrik], भौतिक [bhautik]
physical activities शारीरिक कर्म [śārīrik karm]
physical examination शारीरिक परीक्षण [śārīrik parīkṣaṇ],
physical exercise शारीरिक व्यायाम [śārīrik vyāyām], कसरत [kasrat], व्यायाम (vyāyām)
physical exhaustion थकावट [thakāvaṭ]
physical indications of feeling अनुभवसूचक [anubhāvsūchak]
physical labour शारीरिक श्रम [śārīrik śram]
physical personality शारीरिक व्यक्तित्व [śārīrik vyaktitva]
physical stimulus शारीरिक उद्दीपक [śārīrik uddīpak]
physical training शारीरिक शिक्षण [śārīrik śikṣaṇ]
physical world भौतिक संसार [bhautik saṃsār]
physicality मूर्तता [mūrtatā]
physicist भौतिकशास्त्री [bhautikśāstrī]
physics भौतिक शास्त्र [bhautik śāstr]
physiography प्राकृतिक भूगोल [prākṛtik bhūgol]
physiological wants शारीरिक आवश्यकता [śārīrik āvaśyaktā]

physiology [illegible]
physiotherapy [illegible]
physique [illegible]
piano [illegible]
pick [illegible]
pick axe [illegible]
picking [illegible]
pickle [illegible]
pickpocket [illegible]
pickpocketing पॉकेटमारी [pākeṭmārī]
pictograph चित्रात्मक [illegible] चित्रलिपि [illegible]
pictorial चित्रमय [illegible] चित्रित [illegible]
picture चित्र [illegible]
piece टुकड़ा [illegible] टुकड़ा [illegible]
piece of bamboo split in two parts फट्ठा [phaṭṭhā]
piecemeal [illegible]
piece of rice chipped off during husking [illegible]
piercing छेदक [chedak]
pietv [illegible] dharmik bhavanā, भक्ति [bhakti]
[illegible]
pigeon परवा [parvā]
pigeon house [illegible]
pigeonary परवा घर [parvā ghar]
pigmy बामन [bāman]
pile ढेरी [ḍherī], थक्का [thakkā]
pile of sawing [illegible]
pile of dirt [illegible]
pilgrim यात्री [yātrī], तीर्थयात्री [tīrthyātrī]
pilgrimage place [illegible]
pilgrimage तीर्थयात्रा [tīrthyātrā], तीर्थ [illegible]
pillar खंभा [khaṃbhā], स्तंभ [stambh], खंभा [khaṃbhā]
pillow तकिया [takiyā], सिरहाना [sirhānā], उपधान [upadhān]
pilot चालक [cālak], मार्गदर्शक [mārgdarśak] [illegible] चालक [cālak], मार्गदर्शक [mārgdarśak]
pimple [illegible]
pin [illegible]
pin for making hole सूलक [sūlak]
pinch चिमटा [chimṭā]
pinch of tobacco जर्दा [jardā]
pine सीसा [sīsā]
pineapple भूईकटहर [bhuīkaṭhar], अनानास [anānās]
pink गुलाबी [gulābī]
pioneer प्रवर्तक [pravartak],
pious धर्मिष्ठ [dharmiṣṭh]
pious act पुण्यकर्म [puṇyakarm]
pious work सुकृत [sukṛt], सत्कार्य [satkārya] धर्मार्थ [dharmārth] पावन [pāvan] सदाचारी [sadācārī],
pipe पाइप [pāip] [illegible] नल [nal],
piscine मीन सदृश [mīn sadṛś]
pisciculture मछली पालन [machlī pālan],
piscina मछली पोखरी [machlī pokharī]
plain चित्रा [citrā] [illegible] सादा [sādā]
pit खाँचा [khāchā]
pitcher गागर [gāgar]
pitcher made of metal [illegible]
pitcher stand [illegible]
pitiable दयनीय [dayanīya] कारुणिक [kāruṇik]
pitiless निर्दय [nirdaya]
pity समत्व [samatva] करुणा [karuṇā], दया

pizza
puzzle
place
place for pressing sugarcane
place of a god/goddess
place of pilgrimage
place of shelter protection
place of worship
place to be had from
place usually near water, for bathing, washing clothes, cremating,
plagiarism
plagiarist
plague
plain
plait
plan
plan of action
planet ग्रह (graha), नक्षत्र (nakṣatra)
planetary ग्रहीय (grahīya)
planetarium ग्रहमण्डल भवन (grahamaṇḍal bhavan)
plank
planned
planner
planning नियोजन (niyojan)
plant पौधा (paudhā), वनस्पति (vanaspati)
plant eating
plantation रोपनी (ropanī), रोपण (ropaṇ), वाटिका (vāṭikā)
plasmolysis
plaster
plastering
plastic
plasticity
plate
plateau
platform
platform usually built within inner courtyard for planting basil to be worshipped daily
platoon
platter
play
playful
playground
playing cards
playing musical instruments
playmate
pleader
pleading
pleasant मनभावन manbhāvan, सुखकारक sukhkārak, आनन्ददायक ānandadāyak, सुखद sukhad
pleasant weather
please
pleased
pleasing
pleasurable
pleasure आनन्द ānand, मजा (maja), सौख्य (saukhya) प्रसन्नता (prasannatā)
pleasure giving
pleasure giving
pledge
pledgee
pleiad
plenary session
plenitude

plowed crops, garden
plowland
plowman
plowman's goad
plunder
plundering
plurality
plus a half
plus one quarter
plutocracy
plutocrats
plywood
pneumatic
pouch
pocket
poet laureate
poet of a
poetaster
poetic
poetry
point
point of observation
point
point of view
pointed
pointed up
poison
poisoning
poisonous
poisonous gas
poisonous snake
poke
poking a yoked ox on the scrotum for
polar
polar star
polaris
pole
pole-axe
police
police barracks
police station
police uniform
police
police and regulations
police
police request

politeness [illegible] **śiṣṭa**
political [illegible]
political downfall राजनीतिक पतन **rājanītik patan**
political economy [illegible] **rājanīti arthśāstra**
political map [illegible] **rājanītik nakśā**
political official [illegible] **rājanītik adhikārī**
political party [illegible]
political system [illegible]
politician [illegible]
politics राजनीति [rājnīti], राजनीतिशास्त्र **rājnīti śāstr**
pollen [illegible]
pollutant प्रदूषक **pradūṣak**
polluted प्रदूषित **pradūṣit** दूषित **dūṣit**
pollution caused by birth or death in a family सूतक **sūtak**
polygamy बहुविवाह [bahuvivāh]
polyglot बहुभाषीय **bahubhāṣīya**
polygon बहुभुज [bahubhuj]
polyster पॉलिस्टर **pōlisṭar**
polysyllable अनेकाक्षर **anekākṣar**
polytheism अनेक देववाद **anek dēvvād**, बहुदेववाद **bahudevvāda**
pomegranate अनार **anār**, बेदाना **bēdānā**
pomeranian [illegible]
pomology [illegible]
pomp and show [illegible]
pomp and show आडम्बर **ādambar**
pompous make-up फोंट-फांट **phōṇṭ-phāṭ**
pompous or exciting show [illegible]
pond [illegible]
pony [illegible]
pool [illegible]
poor [illegible]
poor eyesight कमजोर दृष्टि **kamzōr dṛṣṭi**
poppy [illegible]
popular [illegible]
popularity [illegible]
populated [illegible]
populous [illegible]
porcupine [illegible]
pork सूअर का मांस **sūar kā māns**
pornography अश्लील साहित्य **aślīl sāhitya**
porridge [illegible]
port [illegible]
portable हल्का **halkā**
porter [illegible]
portico दालान **dālān**
portrait [illegible]
portrait painting चित्रकारी **citrakārī**
portrayed [illegible]
position value स्थानमान **sthānmān**
positional स्थानिक **sthānik**
positive धनात्मक **dhanātmak**, सकारात्मक **sakārātmak**
positive attitude सकारात्मक मनःस्थिति **sakārātmak manaḥsthiti**
positive experience सकारात्मक अनुभव **sakārātmak anubhav**
positive reply सकारात्मक उत्तर **sakārātmak uttar**
positive response सहानुभूति **sahānubhūti**
positive thinking सकारात्मक सोच **sakārātmak soc**
positiveness सकारात्मकता **sakārātmakatā**
possessed of [illegible]
possessing a form साकार **sākār**
possession [illegible]

possibility [illegible]
possible [illegible]
possible संभव **sambhav** संभवित **sambhavit**
possible event [illegible]
post [illegible]
post mortem [illegible]
post office [illegible]
postage [illegible]
postal communication [illegible]
postal magazine [illegible]
posted [illegible]
poster [illegible]
posting [illegible]
postman [illegible]
post-office [illegible]
post-operative [illegible]
postponed [illegible]
pot-pavement [illegible]
postulated [illegible]
pot [illegible]
pot bellied [illegible]
potash [illegible]
potato [illegible]
potential difference [illegible]
potentiometer [illegible]
potion दवा [davā]
pots भांडबर्तन [bhāṇḍāvartan]
potter कुम्हार [kumhār]
pottery मृत्तिका कार्य [mṛttikā kāry]
pouncing [illegible]
pound पौंड [pauṇḍ]
poverty [illegible]
powder चूर्ण धनि पाउडर **pāuḍar** चूर्ण **cūrṇ**
powdered charcoal made into cakes to be burnt [illegible]
powerful शक्तिशाली **śaktiśālī**
power [illegible] **śakti**, शक्ति **śakti** [illegible]
power of knowledge ज्ञानशक्ति **jñānśakti**
powerful ताकतवर **tākatvar**, शक्तिशाली **śaktiśālī**, जोरदार **zōradār**, बेजबरदस्त **bēzabardast** प्रभावशाली **prabhāvśālī**
powerless [illegible] **śaktihīn**
power-oriented शक्ति की **śaktikī**
pox [illegible]
practical व्यवहारिक **vyavahārik**
practice अभ्यास **abhyās**, चलन **calan**
practice-oriented [illegible]
practicesवाद **barubēvahār**
practising priesthood पुरोहिताई **purōhitāī**
pragma [illegible]
praised [illegible]
praiseworthy प्रशंसात्मक [praśansātmak], प्रशंसनीय (praśansanīy ya) वन्दनीय **vandanīya**
prairie [illegible]
prattling [illegible]
prattling sound [illegible]
prawn [illegible]
prayer [illegible] **vandanā** [illegible] प्रार्थना [illegible] **prārthnā** [illegible]
prayer meeting प्रार्थना सभा **prārthnā sabhā**

prayer meeting service

praying centre

preaching

precaution

preceding

predecessor

precept

precious

precious stones

precipitation

precipitation reaction

precocious

precognition

preconception

precursor

predominant

preface

preferred share

prefix

pregnancy

pregnant

preliminary

prejudiced

preliminary

preliminary

premature

premature birth

premeditation

premium

prenatal

preparation

preparedness

preposterous

prerequisite

presbyopia

presence of mind

presence

present

present

presentable

presentation of edibles to be distributed among neighbours

presentation

presentation offered while bidding obeisance

presented

presenter

preserving against

president

presidential

press

press advertisement

press release note

pressing

pressure

prestige

presumption

presumptive

presupposition

pretence

pretentious

pretext

preteen narrative

pretty

prevention

preventive

previous

previous statement

previously

prey

price

priceless

priest

priest

priesthood

primacy

prima

primary

primary education

primary

primary planet

primary school

prime minister

primitive

primitive age

primitiveness

principal

principle

principle

principle of

principle of

**principle of

professional
professor
proficiency
proficiency level certificate
profit
profligate
profusion
profound
profoundness
profuse
profusely fragrant
progenitor
progeny
programme
progress
progression
progressivism
prohibited
prohibition
prohibitive
prohibitory order
prohibitor
project
projector
prolactin
proline
prolix
pronounce
pronounced

promise to a debt to offer something on the condition of fulfilling some wish
promised
promising
promissory note
promotion
prompt
prompted
promptness
prone to bite
pronouncement
pronunciation
proof
prop
propensity
proper
proper noun
proper use
property
prophet
proportion
proportional
proportionate
proposal
proposed
propounded
propounder

proprietary
proprietor
prosperity
prosperous
prostitute
prostitution
prostitute centre
prostrate
prostration of the body in greeting among
prostration
protagonist
protected
protection
protective
protector
protectorate
protein
prototype
protractor
proud

proverb
providence
provider
province
provision
provision for food
provocation
prowess
proximate
prudence
psalm
pseudo-nag
pseudomorph
pseudonym
psychiatrist
psychiatric
psychic
psychological
psychologist
psychology
public
public administration
public awakening
public awareness
public beliefs

public contact [illegible]
public free [illegible]
public guardian [illegible]
public hair [illegible]
public health [illegible]
public interest [illegible]
public order [illegible]
public life [illegible]
public mood or [illegible]
public [illegible]
Public opinion [illegible]
public ownership [illegible]
public representative [illegible]
public restroom [illegible]
public servant [illegible]
public service [illegible]
public people's participation [illegible]
publication प्रकाशन prakāshan
publicity प्रचार prachār
publicly सार्वजनिक रूप से sārvajanik rūp se
published प्रकाशित prakāshit
publisher प्रकाशक prakāshak
pucca banking houses पक्के बैंकिंग घर pakke baiṅking ghar
puff and show शेखी और दिखावा shekhī aur dikhāvā
puff of wind gas [illegible]
puffed rice मुरमुरे murmure
puffed tea cake [illegible]
puffed up [illegible]
pull [illegible]
pulse [illegible]
pulse bruise [illegible]
pulsimeter [illegible]
pulverised bricks used as a mortar [illegible]

pump (for water) पंप pampa
pump set/tube well [illegible]
pumpkin [illegible]
punch [illegible]
punctuation mark [illegible]
penalty [illegible]
punishable [illegible]
punishment सजा, दंड saza, dand
[illegible]
Punjabi language पंजाबी [illegible]
pupa [illegible]
pupil [illegible]
purchase [illegible]
purchased [illegible]
pure [illegible]
pure and genuine [illegible]
pure food [illegible]
pure oil [illegible]
purgative [illegible]
purification [illegible]
purifier [illegible]
purse [illegible]
purslane [illegible]
pursue [illegible]

gun [illegible]
push [illegible]
pushing [illegible]
puzzle, confounding, hesitation, dilemma [illegible]
pyjamas [illegible]
pylorus obstruction [illegible]
pyrosis [illegible]

Q

quadrilateral [illegible]
quadrate [illegible]
quadrennial [illegible]
quadrumanous [illegible]
quadruped [illegible]
quadruple [illegible]
quail [illegible]
qualitative [illegible]
quality गुण guṇ
quandary [illegible]
quantifiable [illegible]
quantity [illegible]
quantity of parched grains chucked at one stroke [illegible]
quarrel [illegible]
quarry [illegible]
quarter [illegible]
quarter [illegible]
quarter partner [illegible]
quarterly [illegible]
quaternary [illegible]
quaternion [illegible]
[illegible]

quotient [illegible]
quotient [illegible]
quotient [illegible]
quotient [illegible]
queer, abnormal अस्वाभाविक (asvābhāvik), असामान्य (asāmānya),
queer sexual [illegible]
question [illegible]
question setter प्रश्न पूछने वाला prashn pūchhne vālā
questionnaire प्रश्नावली prashnāvalī
queue [illegible]
quick [illegible]
quick glance झलक [illegible]
quick wit [illegible]
quickly तेजी से, शीघ्र (tīvratā se, shīghr) [illegible]
[illegible]
quickly, in succession फटा-फट phaṭā-phaṭ
quick-tempered, तमसाह (tamsāh)
Quiet nature शांत स्वभाव (śānt svabhāv),
Quietly [illegible]
quilt [illegible]
quinine [illegible]
Quintuplets पांच बच्चे pānc bachche
quite full भरपूर bharapūr
quite entirely [illegible]
quiz contest [illegible]
quorum [illegible]
Quotable उद्धरणीय uddharaṇīya

R

rabbit खरगोश khargosh
racial discrimination [illegible]
rack [illegible]
radar [illegible]
radiance [illegible]
radiantly [illegible]
radiation विकिरण vikiraṇ
radiation of heat [illegible]

radiator [illegible]apak

radical change [illegible] [illegible]

par [illegible] [illegible]

radio [illegible]

radio broadcaster [illegible]

[illegible]

radio broadcasting [illegible]

[illegible]

radish [illegible]

raiter of a [illegible]

rag [illegible]

ragged [illegible]

rage [illegible]

rail [illegible]

railway station [illegible]

[illegible]

railway track [illegible]

rain [illegible]

rain drops [illegible]

rain shield made out of bamboo which one holds over oneself [illegible]

rainbow [illegible]

[illegible]

raincoat [illegible]

rainy day [illegible]

rainy season [illegible]

[illegible]

Raised ground around a pond [illegible]

Raised terrace [illegible]

raisin [illegible]

raising [illegible]

rally [illegible]

rainy [illegible]

rainy [illegible]

rainy rod [illegible]

range of hills [illegible]

ranker [illegible]

rape [illegible]

raped [illegible]

rapeseed [illegible]

rapidity [illegible]

rapids [illegible]

rapporteur [illegible]

rapture [illegible]

rare [illegible]

[illegible]

rarefied gas [illegible]

rarefication [illegible]

rarefied [illegible]

rarely [illegible]

rascal [illegible]

rash [illegible]

rashes on the skin due to cold exposure [illegible]

rat [illegible]

Rate [illegible]

rather [illegible]

ratification [illegible]

rating [illegible]

ratio [illegible]

ration provided on subsidized rates [illegible]

rational [illegible]

rationale [illegible]

rattling [illegible]

raven [illegible]

raw [illegible]

raw materials [illegible]

[illegible]

raw rice used for worshipping deities

[illegible]

razor [illegible]

reaction [illegible]

[illegible]

reactionary force [illegible]

[illegible]

reactionary [illegible]

[illegible]

reactive [illegible]

reactiveness [illegible]

reader [illegible]

readily edible powder of parched foodgrains [illegible]

readiness [illegible]

reading [illegible]

reading and [illegible]

reading and writing [illegible]

reading out [illegible]

reading room [illegible]

reading teaching [illegible]

ready [illegible]

[illegible]

readymade cloths [illegible]

readymade food [illegible]

real [illegible]

real estate [illegible]

[illegible]

real name [illegible]

realise [illegible]

[illegible]

realism [illegible]

realization [illegible]

[illegible]

reappropriation [illegible]

rear [illegible] pashchat]

rearing [illegible]

re-arrangement [illegible]

[illegible]

research work [illegible]

reason [illegible]

reasonable [illegible] [samvek shilatiche gunadosh vidnyanache vidnyan]

reassemble [illegible]

rebellious [illegible]

re-birth [illegible]

rebirth [illegible]

rebound [illegible]

rebroadcast [illegible]

rebuke [illegible]

recapitulation [illegible]

recurrence [illegible]

receiver [illegible]

receiving [illegible]

receiving and offering [illegible]

[illegible]

receiving station [illegible]

recent [illegible]

recently [illegible]

reception [illegible]

reception committee [illegible]

reception party [illegible]

receptive [illegible]

receptor [illegible]

recess [illegible]

recess or chamber [illegible]

recessive
recipe
recipient
reciprocal
reciprocate
reciprocation
reciprocity
recklessly
reclined
recognizability
recognition
recognizance
recognized
recommendation
reconciliation
recording
reconsideration
reconstruction
record
record keeper
recorded materials
recorded
recorder
recording
recount
recoup
recovery
recruiter
recruitment
recruitment centre
rectangle

rectify
rectum
rectus
red
red ant
red blood cells
red dye used in painting nails and feet
red gram, a lentil
red hot
red pepper
redbush
redemption
red-handed
redness
redness to ashes
reducing agent
reduction
redundant
reduplicated
reed
reexamined
re-entry
referee
reference
reference material
references
refilling
refined
refinement
refining

relation
reflected
reflecting
reflection of light
reflection
reflector
reflexible
reflexive
reflexive pronoun self
refluent
refrigerant
refuge
reformative
refractor
refreshment
refreshment
refrigerator
refugee
refugee camp
refund
refusal
refuse water after washing
refused
refused article
refutation
regardless
regiment
registrar
regret
registrar
regulation
regular
regular pitch

regularize
regulation
rehabilitation
rehearsal
reimbursement
reincarnation
ringworm
reinstatement
reiteration
rejection
rejoicing
rejuvenate
related
related through mother's brother
related through mother's sister
related to a caste
related to autumn
related to Bhadra month
related to caste
related to caste-based social group
related to community
related to dowry
related to father's sister
related to fire
related to incest
related to Lord Shiva
related to Mathura or Marathi language
relation of canals
related to sage
related to the period of or around Magh

related to this place
relating to chemistry
relating to the evening
relating to the
relating to time or season
relating to
relation of uniting together
relation
relationship
relative
relatives with blood relation
relativism
relativity
release
released
relentless
relevance
relevant
reliable
relief
relief materials
relieved from debt loan obligation
relieved from service
religiosity

religious place
religious assembly
religious ceremony
religious rites
religious function to be performed in nine days
religious minded
religious purification
religious shine
religious song
religious charitable endowment
relishing
remained
remaining
remains
remains of sugarcane after making sugar
remains or residue of ashes
remarks
remedy
remembrance
remember
reminder for repayment of loan
reminiscence
remnant of liquid material in the womb after child birth
remote
removal of doubts
remuneration for rearing
renegade
renewable
renewal
renowned

rent
rental
rented
rentdeed
reorganization
repair
repairable
repairing
repatriate
repay
repeated
repeatedly
repentance
repentant
repentance
replacement
replacement under a name in land records
replete
replica
reply
reply paid
report
report writing
representation
representative
repressed desire
repressive
reprimand
reprinting
reproduction
reproductive system

Republican Party
republicanism
republican
repulsive (food)
reputation
reputed
request
requiem
requirement
rescue
rescuer
research
research proposal
researched
researcher
researched oriented
resemble
resembling
resentful
resentment
reservation
reserve
reserved
reservoir

residence [illegible]

resident [illegible]

residential [illegible]

residential land [illegible]

residential school [illegible]

residua [illegible]

residual mountain [illegible]

resignation [illegible]

resignation or divorce paper [illegible]

resin

resistance [illegible]

resistance [illegible]

resistibility [illegible]

resolution [illegible]

resolvable

resolve

resonance

resonator

resort

resourceful

resources

respect

respectability

respectable

respectable person

respectable

respiration

respirator

respiratory system

respondent

responsibility

responsible

rest

rest

restaurant

restful

resting place

restive

restless

restoration

restorative

restraining

restriction

restructuring

result

resultant

resulted

result

resumption

resurrection

retail

retail person

retail trade

retailer

retaliation

retaliatory

retaliatory attack

retard

retired

retractable

retrace

retrogress

retro-rocket

retrospective

return

revaluation

revenge

revenge all

revenue department

revenue

reverberation

reverse

reversal

revert

review

revision

revival

revolution

revolutionary leader

revolver

revulsion

reward

rewarding

rhapsody

rhetoric

rhetorics

rhetorician

rheumatism

rhinoceros

rhyming

rhyming word

rib

ribbed gourd

ribbon

rice

rice broth

rice cooked with pulse and vegetable

rice feeding

rice flake

rice flour mixed with water

rice off red in colour

rice weighed with a coin which if taken exposes the thief

rice pudding

rich

rich deposit

riches

rickets

rickshaw

riddle

rider

ridiculous

rifle

right

right Honourable

right or proper use

right path

right side

right way

righteous act

righ countess

ringing instrument

ringworm

rinsing the mouth

riot

ripened by induced heat

rise of fortune

risen

rising ground

risk

risky

rival song

rivalry

river

rivulet

road

road department

roadmap

roaming

roar

roaring

roast round

roasted meat or fish

rocker

robbery

robbing

robot

robust

rock

rock salt

rocket

rocking

rod

roger

roistering

role

rolled

roller

rolling

romantic

roof

roof of the concrete building

room

root

root hairs of a tree or plant

root of herb of medicinal magic effect

root of plant

root

root of the tongue

rope

rope made from

rosaries

rosary for counting prayers

rose

rosebery

rosemallow

rosette pancake

rosewood

rotation cultivation, irrigation

rough cover made of sticks

rough rice unhusked

roughly

round

round bamboo storage bin for unhusked paddy bigger than a kothi and smaller than dhanbari

round dot applied in centre of woman's forehead

round silver bangles which lower caste people wear below other bangles, canvas enclosure for storing foodgrains

round the clock service

round winnowing basket

round winnowing tray made of bamboo

roundish

roundness

routine

routine worship and prayer

row

royal

royal banyan

royal peacock

royal

royal

rubber

rubbing

ruby

rude

rude speech

rudeness

rudraksa

rugged

rum

ruined

rules of

rupee

ruler

ruling

ruling period

rump

rumour

run off

runner

running

running after

running commentary

rushing

rushing

rupee

rupees in the form of coins, also in words

sacral

sacral vertebra

sacrum

sacrum bone

sad

saffron

sage

S

sahagun

sabbatical leave

sack

sack cloth

sacred

sacred ashes

sacred clay from the Ganga

sacred diagrams or decorative designs made on the floor with rice pastel

sacred offerings

sacred thread

sacred water from the Ganga river

sacred writings

sacrifice (killing)

sacrificial

sacrificial victim

sad

saddle

sadness

safari

safe

safe house

safety

safety pin

sagarata

sahd

sail

saint

saint and abbot

sainthood

sal

salad

salary

salary increment

sale

saleable

salesman

salesroom

saliva

salivation

salt

salty

salutation

salvation

same

sample

sanctimonious

sanctuary

sand

sandal

sandal tree

sandalwood

sandstone

sanga

sanskrit

sanskrit grammar

sanskrit method

sap

sapling

sapphire

sarcoma

sarve

satellite

saturated

saturday

satyr

satisfaction

satisfactory

satisfied

saturation

Saturday

sauce

saucer

savage

savagery

saw

sawdust

sawyer

saxophone

scabies

scaffold

scale

scatter

scenario

scarecrow

scarf

scattered

sea level

sea route

seaboard

seasonal

season

second

secondary

secret

secretary

section

sector

security

sedentary

sediment

school dress

school of modern learning

science and art of cooking

scientific

scissors

scolding

scoring with contempt

scorching heat

score board

scorpion

scream

scratch

scratching hoe

screen

scribble

script

scripture

scrotum

scuffle

sculpture

sculptor

sea

seafarer

seasoned

season

secession

secondary school

secondary education

secondly

secret agent

secret hideout

secretariat

section officer

sections and subsections

secular

secured credit

secured/safe sexual relation

security council

security guard

sedative

sedentary

sedimentation test

self-liberation
self-love
seed बीज
seed *vt* the plantscape the ground before sowing inspected as or
seedling
seedy
seer
segment
segment of *adv*
sesame
seized
seizure
seizure of
sexism
selection
self-rule
self-confidence
self-confident
self-control आत्म-संयम
self-criticism
self-decision
self-defense
self-employed *adj* *n*
self-esteem
self-expression
self-immolation
selfish
selfishness
self-knowledge
self-love

self-motivated
self-pollination
self-reliance
self-respect
self-restrained
self-strength
self-study
seller
semaphore
semester सेमेस्टर
semi-automatic
semi-circular
semi-colon
semi-conductor
semi-enclosed
semi-finished goods
semi-governmental
semi-liquid
semi-permeable
semi-realistic

semi-skilled
semi-transparent
semi-tropical
senator
senior
senility
senior citizen
senior
sensation
sense
sense of direction
sense of hearing
sense of uncertainty
sense organs such as eye ear skin, tongue and nose
senseless
senses
sensibility
sensible
sensitive
sensitive
sensitivity
sensor
sensual
sensual instinct
sensual pleasure
sensuousness

sentimental
sentimentality
sentry
separable
separate
separately
separation
separator
sepsis
September
sequence
sequential
Serenity
serf
serial
serial number
serialized
serially
sericulture
series
serious
seriousness
sermonize
serpent
servant
serve

service
service provider
service provider
serviceable
service

serving [illegible]
serving many persons [illegible]
serving one's master [illegible]
serving one's own end [illegible]
servitude [illegible]
sesame seed [illegible]
sessions [illegible]
set square [illegible]
setback [illegible]
settled [illegible]
settlement of marriage solemnised with offering [illegible]
settlement [illegible]
seven [illegible]
seven coloured [illegible]
seventeen [illegible]
seventeenth [illegible]
seventh [illegible]
seventieth [illegible]
seventy [illegible]
seventy five [illegible]
seventy four [illegible]
seventy nine [illegible]
seventy one [illegible]
seventy seven [illegible]
seventy six [illegible]
seventy three [illegible]
seventy two [illegible]
several [illegible]
severe [illegible]
severed [illegible]
sewerage [illegible]
sexual [illegible]
sexual abuse [illegible]
sexual attraction यौन आकर्षक [yaun ākarṣak]
sexual desire यौन इच्छा [yaun icchā]
sexual engagement with a person other than one's husband [illegible]
sexual intercourse यौन संभोग [yaun sambhog]
sexual relation यौन संबंध [yaun sambandh]
shaded [illegible]
shadow छाया [chāyā]
shaft [illegible]
shallow bamboo basket [illegible]
shame [illegible]
shameful [illegible]
shampoo [illegible]
shape आकार [ākār]
shape and appearance [illegible]
shape change [illegible]
share capital [illegible]
share cropper [illegible]
share cropper [illegible]
share cropping on fixed rate [illegible]
share for someone's food [illegible]
share holder [illegible]
share of plough [illegible]
share [illegible]

Shark fish [illegible]
sharp [illegible]
sharp edged [illegible]
sharpen [illegible]
sharpness [illegible]
shatterstd [illegible]
shaving [illegible]
shawl [illegible]
sheaf of grain [illegible]
shearing [illegible]
sheath [illegible]
sheath of a sword [illegible]
sheath-like flower of banana [illegible]
shed [illegible]
shed open on all sides made for a religious purpose [illegible]
she-elephant [illegible]
sheep [illegible]
sheet [illegible]
sheet of Nepalese paper [illegible]
she-goat [illegible]
shelf [illegible]
shell [illegible]
shell of water creature [illegible]
shelter [illegible]
shelter for old people [illegible]
shepherd [illegible]
she-sheep [illegible]
shield [illegible]
shifting [illegible]
shiny [illegible]
ship [illegible]
shirt [illegible]
shivering [illegible]
shoes [illegible]
shoot [illegible]
shooter [illegible]
shoot up [illegible]
shop [illegible]
shopkeeper [illegible]
shopping [illegible]
short [illegible]
short knife [illegible]
short life [illegible]
short sighted [illegible]
short sightedness [illegible]
short story writer कथाकार [kathākār]
short time student [illegible]
shortest [illegible]
shorthand [illegible]
shorts [illegible]
short-term borrowing/lend [illegible]
short-term student [illegible]
shoulder [illegible]
shoulder bag [illegible]
shoulder blade and joint [illegible]
shout for mocking at the other [illegible]
shovel [illegible]
show [illegible]
showy [illegible]
shred [illegible]
shrimp [illegible]

shrine of a deity देवालय [devālay]
shrinkage सङ्कोचन [saṅkocan]
shrub झाड़ [jhāṛ]
shrubs and leaves, small plants झाड़-झंखाड़ [jhāṛjhaṅkhāṛ]
shuddering थर-थराहट [thar-tharāhaṭ]
shuffling फेर-फार [her-phār]
shut बन्द [band]
shy to speak freely मितभाषी [mitabhāṣī]
shy शर्मीला [śarmīlā], लजीला [lajīlā], लजाधुर [lajādhur]
shyness लज्जा [lajjā]
sibilation सिसकारी [sisakārī]
sick बिमार [bimār], बेराम [berām], रुग्ण [rugṇ], रोगी [rogī], बिमार [bimār]
sickle कास्ता [kāstā], हँसिया [hasuā], हँसिया [hãsiyā]
sickness व्याधि [vyādh], बिमारी [bimārī]
side fence in straw house बनेदार [banedār]
side पक्ष [pakkha], बगल [bagal], कात [kāt], पार्श्व [pārśva]
side support ठेकना [ṭhekanā]
sides of something दिसा [disā]
sideward(s) पार्श्वक [pārśvak]
siesta दिउँका निद्रा [diuṅkā nidrā]
sieve चलनी [calanī], छलनि [chalani], छन्नी [channī]
sifi साधना [sādhnā]
sigh आह भरना [āh bharnā]
sight दृष्टि [dṛṣṭi], दीठ [dīṭh], मुख [mukh]
sign चिह्न [cihn], निशान [niśān], इशारा [iśārā], सङ्केत [saṅket], सङ्केत [saṅket]
sign board साइनबोर्ड [sāinabord]
sign language सङ्केतिक भाषा [saṅketik bhāṣā]
signal सङ्केत यन्त्र [saṅketi yantr]
signature दस्तखत [dastakhat], हस्ताक्षर [hastākṣar]
signature and thumb print दस्तखत [dastakhat]
signboard साइनबोर्ड [sāinabord]
signers group हस्ताक्षर समूह [hastākṣar samūh],
significance महत्त्व [mahattva],
silence चुप्पी [cuppī], मौनता [maunatā]
silent मौन [maun], चुपचाप [cupcāp], मौन [maun], अवाक् [avāk], चुप [cup], शान्त [śānta]
silent reading मनन पढ़ाइ [manan paṛhāi]
silent spectator मूकदर्शक [mūkdarśak]
silently मनोमन [manoman], चुपचाप [cupcāp]
silk रेशम [reśam]
silk cotton tree सिमर [simar],
silken रेशमी [reśamī]
silky रसायी [rasāyī]
silky fibres from simmer tree रूई [rūī],
silly बेवकूफ [bevakūf]
silt गाद [gād]
silver चाँदी [cāndī], रजत [rajat], चान्दी [cāndī]
silver jubilee रजत जयन्ती [rajat jayantī],
silver necklace हँसुली [hasulī]
silver screen for projecting film रजतपट [rajatpaṭ]
similar तथैव [tathaiv], हुबहु [hubahu],
similar to that तादृश [tādṛś],
similar to समान [samān]
similarity समानता [samānta], सादृश्यता [sādṛśyatā],
simple सामान्य [sāmānya],
simple minded सोझा [sojhā], सुधर [sudhar]
simple mortgage without occupancy दृष्टि बन्धक [dṛṣṭi-bandhak]
simple way साधारण तरिका [sādhāraṇ tarikā]
simplicity सादगी [sādagī]
simplification सामान्यीकरण [sāmān yīkaran]

simulation अनुकरण [anukaraṇ]
simultaneously एकसाथ [ekasāth]
sin पाप [pāp], अपराध [aparādh], दोष [doṣ], पाप [pāp], कसुर [kasur], दोष [doṣ]
singer गवैया [gavaiyā], गायक [gāyak]
singing and playing music गाना-बजाना [gānā-bajānā],
singing group गायन दल [gāyan dal]
singing गीत [gīt], गाना [gānā], गान [gān], गायन [gāyan]
single अकेली [akelī], अकेला [akelā]
single cloud एकटुक्का बादल [ekaṭukkā bādal]
single issue एकसूत्रीय आन्दोलन [ekasūtrīya āndolan]
single storeyed एकतल्ला [ektallā]
single touch method अग्रस्पर्श विधि [agrasparś vidhi],
single-act play एकाङ्की नाटक [ekāṅkī nāṭak]
single-handed एकहत्था [ekahatthā]
single-storeyed एकमञ्जिला [ekamañjilā]
sinker सिन्के जाल [sinke jāl]
singularity असाधारणता [asādhāraṇatā], एकलता [ekalatā]
sinking धुसि [dhusi]
sinking (as into soft ground) धसान [dhasān]
sinner पापात्मा [pāpātmā], पापात्मा [pāpātmā], पापी [pāpī], दोषी [doṣī]
sinus पीनस [pīnas]
sipping चुस्की [cuskī]
sir श्रीमान [śrīmān], महाशय [mahāśay],
sister बहिनी [bahinī]
sister in law's father समधी [samadhī]
sister in law's mother समधिन [samadhin]
sister-in-law's husband साढ़ू [sāḍhū]
sister's daughter भतिजी [bhatijī], भाञ्जी [bhāñjī], भैतिजी [bhaitijī], भाञ्जी [bhāñjī]
sister's husband बहनोई [bahanoī], बहिनाइ [bahināi]
sister's son भतिजा [bhatijā], भैतिजा [bhaitijā]
sitting arrangement for a marriage party बैठउ [baiṭhau]
sitting constantly at the door of a person whose attention one is demanding धना [dhanā]
sitting gracefully विराजमान [virājmān],
sitting with crossed legs पलथी [palathī]
situated in the interior आन्तरिक [āntarik]
situated near निकटवर्ती [nikaṭavartī]
situated अवस्थित [avasthit], स्थित [sthit]
situation परिस्थिति [paristhiti]
six छः [chaḥ]
sixteen सोरह [sorah], षोडश [ṣoḍaś], सोरह [sorah]
sixteenth सोरहम [sorahaṁ]
sixth छठ [chaṭh], छठम [chaṭham],
sixty साठि [sāṭh]
sixty eight अठसठ्ठी [aṭhsaṭhī]
sixty five पैंसठि [paṁsaṭhi]
sixty four चौंसठि [causaṭṭhi]
sixty nine 69 उनहत्तर [unahattar]
sixty one एकसाठि [ekasaṭhi]
sixty seven सैंसठि [saṁsaṭhi]
sixty seven सरसठि [sarasaṭhi],
sixty six छैंसठि [chaṁsaṭhi]
sixty three तिरसठि [tirsaṭhi]
sixty two बासठि [bāsaṭhi]
size आकार [ākār], माप [māp]
skein of cotton used for fragrance, scent फाहा [phāhā]
skeleton अस्थिपञ्जर [asthipañjar],
skeletal muscle अस्थिपञ्जरीय पेशी [asthipañjarīya māṁsapeśī]
skeleton system अस्थिपञ्जर प्रणाली [asthipañjar praṇālī]
skeleton अस्थिपञ्जर [asthipañjar], ठठरी [ṭhaṭharī], कङ्काल [kaṅkāl]
skilfulness चतुरता [caturatā]

skill

skilled

skilless, unskilled not well, awkward; inconsiderate, not proficient or skilful, inefficient, inadept

skillful in work

skimmed

skin

skin disease

skin hair

skinner

skin of a fruit

skin of fruit

skin of fruits/vegetables

shirt [chaubandi] skirt

skull

sky [ambar] [akash] [aasmaan]

skylab

skyline

skyscraper [gaganchumbi bhavan]

slackness

slander

slang

slanted

slap [chaus], [chapat], [tamacha], [calakan], [thapar], [thapar], [kapat]

slapping [thapar]

slapping sound with two fingers

slave

slaughter

slaughtering

slaughtering of an animal by cutting the throat according to Islamic law

slave tendency attitude/mindset

slavery

sledge

sleep [nidra], [sutnu], [sutuwa]

sleeping

sleeping state

sleeplessness

sleeps

sleeve

slice

slick

slightly moist

slightly quickly

slightly wet

sling for hanging things

slingshot

slip knot

slip

slippage

slipper

slippery

slogan

slogan shouting

slope

sloppy

slosh

slow

slow movement

slowly

slow witted

sly

small

small axe

small bamboo used to make arrow

small branch of tree

small broken pieces of rice

small cardamom

small children

small coins

small coloured straw box or container

small drops

small earthen lamp lit during the Deepawali, the festival of light

small, female

small frog that lives in water

small ants

small, lamp

small market

small metal pot for boiling water

small mound

small piece

small pitcher

small plate

small pot

small round baskets

small round, coral women wear made of none

small shallow bambu basket

small snail

small towel

small water animal

small winged insects, includes fly, moth, etc

small wooden piece

small wooden slab or stool used for sitting

smallest denomination of Indian and Nepa ese currency

smallest

smallpox

smashed

smearing

smearing ground

smell

smelling like urine

smelling smoky after burning

smile

smith

smoke

smoking

smoky

smoldering fire

smooth

smoothness

smoulder

smouldering smoky fire repelling mosquitoes

smuggler

smuggling

snack [illegible]
snail घोंघा [ghoṅghā]
snake [illegible]
snake bite [illegible]
snake charmer [illegible]
snake worship नागपूजा [nāgapūjā]
snare [illegible]
snatching छिनाझपट [chīnājhapaṭ], छिनाझपटी [chīnājhapaṭī]
sneakily चोरी-छुपे [corī-chupe]
sneer [illegible]
sneeze छींक [chīṅk]
snip कतरना [katarnā]
snooze अपीनी [apīnī]
snoring घुर्राटे [illegible] घुर्राना [illegible]
snow हिमपात, बर्फ़ [barf]
snow fall हिमपात [himapāt], हिमवर्षा [himavarṣā]
snow fluke हिमकण [himakaṇ]
snow house [illegible],
snow mountain [illegible] [himpahāṛ]
snow rain हिम वर्षा [him varṣā]
snow range हिम पर्वतमाला [illegible]
snow river [illegible]
snow summit [illegible]
snuff नसि [nasi]
so [illegible]
so far अब तक [ab tak]
so like that ऐसा [aisā]
so much [illegible]
so that जैसे कि [jaise ki]
so that [illegible]
soap [illegible]
soap/chemical for removing hair सफ़ाचट [saphāchaṭ]
soapnut [illegible]
sobbing [illegible]
subject common [illegible] Says sam
sobriety [illegible]
soccer [illegible]
social सामाजिक [sāmājik]
social activities [illegible] [sāmājik kāryakalāp]
social behaviour सामाजिक व्यवहार [sāmājik vyavahār]
social class [illegible]
social event [illegible]
social exclusion सामाजिक अलगाव [sāmājik alagāv]
social group सामाजिक समूह [sāmājik samūh], सामाजिक संगठन [sāmājik saṅgaṭhan]
social hierarchy सामाजिक संस्तरण [sāmājik saṅstaraṇ]
social inclusion सामाजिक समावेशीकरण [sāmājik samāveśīkaraṇ]
social servant समाजसेवी [samājsevī]
social service समाजसेवा [samājsevā]
social work [illegible] [sāmājik kām]
socialism समाजवाद [samājvād]
socialist समाजवादी [samājvādī]
socialization [illegible]
societal [illegible]
society [illegible]
society news सोसायटी समाचार [sosāyṭī samāchār]
sociobiology [illegible]
sociocognitive behaviour सामाजिक संज्ञानात्मक व्यवहार [sāmājik saṃjñānātmak vyavahār]
sociologist [illegible]
sociology [illegible]
socket [illegible]
socket of spade [illegible]

socks [illegible]
soda [illegible]
sodium [illegible]
sofa [illegible]
sofaset [illegible]
soft मुलायम [mulāyam], चिकना [chikanā] [illegible]
soft [illegible]
soft habit नरम स्वभाव [naram svabhāv]
software [illegible]
soil [illegible]
solar [illegible]
solar disc [illegible]
solar eclipse [illegible]
solar energy [illegible]
solar system [illegible]
solar year [illegible]
solarism [illegible]
sold [illegible]
sole [illegible]
sole of foot [illegible]
sole of shoe तल्ला [tallā]
soles [illegible]
solfa [illegible]
solid substance of milk of cow buffalo after her delivery खिरसा [khirasā]
solid substance separated from sour milk [illegible]
soldier [illegible]
solidity ठोसपना [ṭhosapnā]
solitary [illegible]
soluble [illegible] [ghulanīya]
solution निदान [nidān], हल [hal]
solution of dispute [illegible]
some [illegible]
some body [illegible]
somebody [illegible]
somehow [illegible],
someone other than one's husband [illegible]
someone [illegible] [kisī kisī kisī kisī kisī]
someone [illegible] [kisī purāṇ]
something [illegible]
sometimes [illegible] [kabhī kabhī kabhī kabhī kabhī kabhī]
somewhere [illegible]
son [illegible], पुत्र [putra], सुत [sut] [illegible] [illegible]
son of father's brother [illegible]
son-daughter-in-law's father समधी [samdhī]
son daughter-in-law's mother समधिन [samdhin] [illegible]
sonance [illegible]
song [illegible]
song and music [illegible] [gānābajānā], गीत [illegible]
songs sung to appeal gods so that they can enter a sorcerer's body भगत [bhagat]
son-in-law [illegible] जमाई [jamāī]
sonorous [illegible]
son's daughter [illegible]
soon [illegible]
soot [illegible] [illegible] काजिख [kājikh]
sorcerer [illegible]
sorcerer's wife [illegible]
sorcery [illegible]
sore [illegible]
sore on face due to high fever [illegible]
sorrow असुख [asukh], दुःख [duḥkh], [illegible]
sorry [illegible]

sort [illegible]

so-so [illegible]

soul [illegible]

soul worship [illegible]

soulful [illegible]

sound [illegible]

sound [illegible]

sound change [illegible]

sound judgment [illegible] ādhār

sound [illegible]

sound of [illegible] living

sound of [illegible] leaves

sound of cutting sth. into pieces quickly [illegible]

sound of cutting straw sūpar khaṛakhaṛā

sound of drunk [illegible]

sound of [illegible]

sound of footstep [illegible]

sound of [illegible] ghar

sound of tearing cloth, etc. cirr [cirr]

sound produced by rainfall or waterfall [illegible]

sound produced by swallowing anything liquid ghū [illegible]

sound produced by wind sāṅ-sāṅ [sāṅ-sāṅ]

sound produced with [illegible] **firewood** [illegible]

sound [illegible]

sound [illegible]

sound truck [illegible]

soundless [illegible]

soup [illegible]

soup made of curd and spices [illegible]

soup [illegible]

sour [illegible]

source [illegible]

source of a river [illegible]

sowing [illegible]

south [illegible]

south pole [illegible]

southeast direction [illegible] agneya kōṇ]

southern [illegible] dakṣiṇahārā, dakṣiṇī

souvenir [illegible]

sovereign [illegible] sampraBhu, [illegible] sārvaBhaum

sowing in dry lands [illegible] kharatara]

soybean [illegible] hautamas

space [illegible] antarakarak]

space carved out for ploughing in a field [illegible]

space exploration अन्तरिक्ष अन्वेषण antarikṣa anveṣaṇ

space travel अन्तरिक्ष यात्रा [antarikṣ yātrā

spacecraft [illegible] antarikṣayān

spaceman अन्तरिक्ष यात्री antarikṣayātrī

spacer [illegible] (anuraṇ)

spacing अन्तरालन [antarāl]

spaciology [illegible]

spacious [illegible]

spade [illegible]

spade work [illegible] [tamaṭī]

spaded field [illegible] tamauṭī]

span between two joints in finger, bamboo [illegible]

span of the hand, approximately 9 inch [illegible]

spare time [illegible] pakhau,

sparks [illegible]

sparks from fire [illegible]

sparks of fire to fall copiously [illegible]

sparrow [illegible]

spasm [illegible] sāṅkuan

spatial [illegible]

speaker [illegible]

speaker of the House [illegible]

speaking [illegible]

speaking very loud [illegible]

spear [illegible]

special feature [illegible]

special [illegible]

special sweet meat, from toast wheat flour, sugar and ghee which is stuffed with cinnamon, soji also fried in ghee [purkiyā]

specialist [illegible] [viśeṣajñatā]

specialty [illegible]

specialization [illegible]

species [illegible]

specific [illegible]

specification [illegible]

specimen नमूना (namūnā)

spectator प्रेक्षक [prekṣak]

spectral भूतमान [bhūtmān]

spectrum [illegible]

specular [illegible]

speech [illegible]

speech organ [illegible]

speech production [illegible]

speed [illegible]

speedily [illegible]

speedometer [illegible]

spell [illegible]

spellbound [illegible]

spelling [illegible]

sperm [illegible]

spherical [illegible]

sphere [illegible]

spice fried lentils as a savoury [illegible]

spices [illegible] masalā]

spice used in seasoning [illegible]

spicy [illegible] [illegible] masāledār, tīkhā, tez

spices harvesting [illegible]

spicy street snack [illegible]

spider web [illegible] makaḍī ā

spider [illegible] makaḍā

spike [illegible]

spinach [illegible]

spinal [illegible] [pṛṣṭhasambaṃdhī]

spinal cord [illegible] [suṣumnā]

spine [illegible] [illegible] rīṛh

spinning [illegible] kātū

spiritual [illegible]

spirited [illegible]

spiritual song आध्यात्मिक गान dhārmik gīt

spiritual teacher आध्यात्मिक गुरु ādhyātmik guru]

spiritualism अध्यात्मवाद adhyātmvād

spiritualist अध्यात्मवादी adhyātmvādī]

spirituality आध्यात्म adhyātm, आत्मता ātmatā

spit [illegible]

spitting [illegible] kaukhār

spitting of one another [illegible] huākaum huākā

spitting sound [illegible]

splendid [illegible] kaṃkhaṇā [illegible] kaṇā, [illegible] kaṇā

splash [illegible]

splashing [illegible] [illegible] tak bāt

spleen [illegible]

splendour [illegible] [illegible] [illegible]

split विभक्त [vibhakt]
spoilage [illegible]
spoiled वाया [vaya]
spoony प्रेमांध [premandh]
spokesman [illegible]
sponge [illegible]
spongy [illegible]
sponsored [illegible]
sponsoring प्रायोजन [prayojan]
sponsorship [illegible]
spontaneity [illegible]
spontaneous [illegible]
spontaneously स्फूर्त [illegible]
spoon चमचा [chamcha]
sporadic [illegible]
sporting रमणा [ramana]
sportive [illegible]
sports [illegible]
sports dress [illegible]
sports match [illegible]
spot टीका [tika]
spot news [illegible]
spot of occurrence [illegible]
spotless [illegible]
spotlessness [illegible]
spotted ठिपक्यांचे design [illegible]
spotted panther [illegible]
sprain [illegible]
spray [illegible]
spraying seeds [illegible]
spread [illegible]
spread through व्याप्त [vyapt]
spring season वसंत ऋतू [vasant ritu]
sprung वसंत [vasant]
sprinkling of sacred water to purify body [illegible]
sprinkling [illegible]
sprout of young leaf/branch [illegible]
sprout [illegible]
sprouting [illegible]
spy [illegible] गुप्तचर [gupt chakar]
squabble कचेकचय [kachkach]
squander [illegible]
squanderer [illegible]
squandering [illegible]
square [illegible] चौरस [chaurasa], चौकोन [chaukon]
square eyed [illegible]
squirm सळकांडे [salkande]
squirrel [illegible]
stability [illegible]
stable [illegible]
stabler [illegible]
stack [illegible]
stactometer [illegible]
stamen [illegible]
staff [illegible]
staffers [illegible]
stage [illegible]
stagger [illegible]
staging [illegible]
stain [illegible]
stairs [illegible]
stale and dirty stuffs [illegible]
stalemate [illegible]
stalk of rice or millet or barley [illegible]
stammerer [illegible]
stamp [illegible]

stand [illegible]
stand firmly [illegible]
stand [illegible]
standard [illegible]
standard language [illegible]
standardization [illegible]
standing [illegible]
staple food [illegible]
star [illegible]
star (in game) [illegible]
starch used to stiffen cloths [illegible]
starch [illegible]
stare [illegible]
staring [illegible]
stars [illegible]
startled [illegible]
starvation [illegible]
starved [illegible]
state [illegible]
state [illegible]
state of being mutilated [illegible]
stated [illegible]
statement [illegible]
statesman [illegible]
station [illegible]
stationery [illegible]
statistician [illegible]
statistics [illegible]
statue [illegible]
statuette [illegible]
status [illegible]
statute [illegible]
steadfast [illegible]
steadiness [illegible]
steady [illegible]
steaming [illegible]
steam [illegible]
steamed ball of powdered rice [illegible]
steamer [illegible]
steel [illegible]
stellar [illegible]
stemless [illegible]
stems of brushed paddy [illegible]
step [illegible]
step [illegible]
step brother [illegible]
step daughter [illegible]
step son [illegible]
stepfather [illegible]
stepmother [illegible]
stepmotherly treatment [illegible]
steps [illegible]
stereotyped [illegible]
sterilisation [illegible]
sterilised cloth [illegible]
stevedore [illegible]
stevedoring [illegible]
stethoscope [illegible]
stick [illegible]
stick of jute hemp [illegible]
stick smaller than lathi [illegible]
stick to brush teeth [illegible]
sticks of dried dung used for fuel, [illegible]
sticky [illegible]

sticky and slippery
stiff अकड़ा
stigmatization
still
stimulant
stimulated
stimulation
sting
stingy
stinking
stirrer
stitch
stock
stock taking
stomach उदर
stomach pain or ache
stomach upset
stone
stone of
stone/brick chips
stony
stool
stool
stooped
stop
stop gap
stop in the middle of doing
stoppage
stopped
stopping

storage
store
store of kindness
store of knowledge
storeroom
storekeeper
storey
storm
story
story and unbiased narrator
stout and sturdy
stove
straight like needle
straight
straight line
straightaway
strained relationship
strange
strangeness
stranger
strap of dried up mango pulp
stratification
stratography
straw
straw mat
straw roof

straw rope
straw made bundle for storing food grain seed
straw-rope
stray
streak
stream
stream of concourses
stream of flow
street corner
street
street play
strength of the arms
strength
strengthening
stress
stretched palm covered by fingers
stretcher
stretching neck to peep
stricken with fear
stricken with sorrow
strictly confidential
strictness
stride
strike
string
string for entwining yoke and cleat of plough
string for fastening plough with
string for hanging cloths
stripe
striped
strike with a sharp-edged instrument like

strong
strong desire to dive
strong pungent smell
stronger
structure
stubborn
stubbornness
student
studied
studious
study
study assignment
stupefication
sturdy
stump of a tree
stunned
stupa
stupefy
stupor
sturdy

style [illegible]
style/pattern of knitting [illegible]
stylish [illegible]
subatomic particle [illegible]
subbranch [illegible]
subcommittee [illegible]
subcostal [illegible]
subdivision [illegible]
subdued [illegible]
subduced [illegible]
subhuman [illegible]
sub-inspector of police [illegible]
subjacent [illegible]
subject [illegible]
subject [illegible]
subjective [illegible]
subjectivism [illegible]
subjugated [illegible]
subjugation [illegible]
subman [illegible]
submarine [illegible]
submerged [illegible]
submission [illegible]
sub-multiple angle [illegible]
subordinate [illegible]
subornate [illegible]
suburdinate [illegible]
subscript [illegible]
subscription [illegible]
subsection [illegible]
subsequent [illegible]
subsoil [illegible]
subsidized [illegible]
subsist [illegible]
subsolar [illegible]
substance [illegible]
substantial [illegible]
substructure [illegible]
subtle [illegible]
subtopic [illegible]
subtropical [illegible]
success [illegible]
successful [illegible]
successor [illegible]
succession [illegible]
successive variation [illegible]
successive [illegible]
such [illegible]
sucker [illegible]
sucking [illegible]
sucking plant [illegible]
suction [illegible]
sudden death [illegible]
suddenly [illegible]
sufferer [illegible]
suffering [illegible]
suffering from arrhoea [illegible]
suffering from goitre [illegible]
suffering from leucoderma [illegible]

sufficiency [illegible]
sufficient [illegible]
suffix [illegible]
suffocate [illegible]
sugar [illegible]
sugar candy [illegible]
sugarcane [illegible]
sugargum [illegible]
suggestion [illegible]
suicide [illegible]
suit [illegible]
suitable [illegible]
suitcase [illegible]
suited to time [illegible]
sulks [illegible]
sulken [illegible]
sulphur [illegible]
sulphurisation [illegible]
sulphurous [illegible]
summariser [illegible]
summarization [illegible]
summary [illegible]
summer [illegible]
summer period [illegible]
summer season [illegible]
summons [illegible]
sun [illegible]
sunrise [illegible]
sun worship [illegible]
sunflower [illegible]
sunlight [illegible]
sunil [illegible]
sunlight [illegible]
sunshade [illegible]
sunshine [illegible]
super cyclone [illegible]
super market [illegible]
super intendent [illegible]
superman [illegible]
supernatural [illegible]
supernatural being [illegible]
supernatural knowledge [illegible]
supernatural power [illegible]
supernaturalism [illegible]
supernormal [illegible]
superpost [illegible]
supersede [illegible]
superficiality [illegible]
superstition [illegible]
superstitious [illegible]
superstructure [illegible]
superstitute [illegible]

supervision [illegible]

supervisor [illegible]

supine [illegible]

supplement [illegible]

supplementary examination [illegible]

supplied [illegible]

support [illegible]

supported [illegible]

supporter [illegible]

suppress [illegible]

Supremacy [illegible]

supreme [illegible]

supreme abode [illegible]

Supreme bliss [illegible]

supreme court [illegible]

supreme [illegible]

sure [illegible]

surety [illegible]

surf [illegible]

surface [illegible]

surface [illegible]

surgeon [illegible]

surgery [illegible]

surgical [illegible]

surgical treatment [illegible]

surname [illegible]

surprise आश्चर्य āścarya

surplus [illegible] bachata

surprise god परमेश्वर parameśvar

surprint [illegible] adhmudrit

surprise [illegible] अचानक अचानक acanak

surprised आश्चर्यचकित āścaryacakit

surprising आश्चर्यजनक āścaryajanak

surrealism अतियथार्थवाद ativāstavavād

surrealistic अतियथार्थवादी ativāstavavādī

surrender आत्मसमर्पण ātmasamarpaṇ

surreptitious कपटी kapaṭī

surveillance पर्यवेक्षण paryavekṣaṇ

survey [illegible] सर्वे sarve सर्वेक्षण sarvekṣaṇ

surveyor सर्वेयर sarveyar

survival बचाव bacāv

susceptible to fear भयातुर bhayātur

suspended [illegible]

suspense [illegible]

suspicious [illegible] aśaṅkit शंकास्पद śaṅkāspad

swamp दलदल dalдal

swan song अन्तिम कृति antim kṛti

swan [illegible]

swearing-in ceremony शपथ ग्रहण समारोह śapath grahaṇ samāroh

swearing [illegible] śapath grahaṇ

sweat [illegible] पसीना pasīnā

sweat [illegible]

sweating heat पसीना पैदा करने वाली गर्मी pasīnā paidā karne vālī garmī

sweats पसीना पसीना pasīnā-pasīnā

sweeping [illegible] baharan soharan

sweepings [illegible]

sweet [illegible] [illegible] [illegible]

sweet [illegible]

sweet [illegible]

sweet [illegible]

taking ग्रहण (grahan)
taking place
taking wa
taking sth. husked without boiling भुने-
taking th heels
taking unboiled rice as a sam
tale of grievance
talented
talk
talkative बकवादी bakvadi
tall
tall tree
tanker
tanner
tantrum
tape
tape recorder
tapping sound on wood
tar sheet
Tarai
target
target point
targeted
tariff
tarpaulin
task force
taste
tasteless स्वादहीन svadahin स्वादरहित svadrahit
tasteless फीका phika बिमरा bimara बेस्वाद besvad
tasting रसास्वादन rasasvadan आस्वादन
tasting like burnt food
tasting sour and sweet खटमिठ्ठा khatamiṭha
tasty स्वादिष्ट svadisṭ स्वादिष्ट
tattered
tattoo
taught
tautology
tavern
tax collector
taxi
taxonomy वर्गीकरण सिद्धान्त (vargikaran
TB
tea
teacher शिक्षक shikshak
teaching शिक्षण प्रशिक्षण shikshan prashikshan
teaching hours
team
team captain

team organized for specific purpose
tear
tear bomb
tear gas
tearing
technical
technical institute
technical language
technical specialized
technique
technocrat
technological
technology
tedious
teeter
tegmen
telarithmia
telautograph
telecommunication
telecommunication
telegram
telegrapher
telegraphy
telemessage
telemeter
teleology, through observation or examination of a point
telephone
telephone circuit
telephone operator
telepointer [टेली डु मुद्रक]
teleprinter
telescope
television
tell
temperance
temperate
temperature
tempest
temple
temporary
temporary
temporary family planning
temporary helper
temporary method
temporary migration
temporary staff
temporary vasectomy
temporization
temporality
temptation

ten पाँच
tenacity दृढ़ता
tenant किरायेदार
tender कोमल
tender and heart कोमल हृदय
to hear moaning from pain दर्द से कराहना सुनना
tenner दस का नोट
tennis टेनिस
tens दहाई
tense तनाव
tensed तनावग्रस्त
tenseless काल रहित
tension तनाव
tent तंबू
tentative अस्थायी
tenth दसवाँ
tenure सेवा अवधि
term of reference संदर्भ की शर्तें
term of reference निम्न श्रेणी का व्यक्ति
terminal अंतिम
terminate समाप्त करना
terpentine तारपीन
terrace wall सीढ़ीदार दीवार
terrestrial पार्थिव
terrible भयानक
terrified भयभीत
terror आतंक
terrorise आतंकित करना
terrorist आतंकवादी
terrorism आतंकवाद
test centre परीक्षा केंद्र
test परीक्षा

thanks धन्यवाद
thankful आभारी
thanks giving धन्यवाद ज्ञापन
that much उतना
that वह
thatch of the roof छप्पर
the chung दे चुंग
theatre रंगमंच
theft चोरी
thesaurus शब्दकोश
then and there तत्काल
theology धर्मशास्त्र
theoretical सैद्धांतिक
therapeutic उपचारात्मक
therapy उपचार
thermodynamics ऊष्मागतिकी
these ये
thesis शोध प्रबंध
they वे
thick मोटा
thick and hard मोटा और कठोर
thick and spongy मोटा और स्पंजी
thick anklet मोटा पायल
thick cotton blanket मोटा सूती कंबल
thick hair घने बाल
thick hands मोटे हाथ
thick in density घना
thick part of nuts गाढ़ा भाग
thick staff मोटा डंडा
thickness मोटाई
thief चोर
thigh जांघ
thin and a small piece of iron rod पतला और छोटा लोहे का टुकड़ा
thin chaff पतला भूसा
thin crisp Indian cake made of several kinds of pulse, sago, potato, etc. पापड़
thin or watery stool पतला दस्त
thin tube पतली नली
thing वस्तु
thing left out छूटी हुई चीज
things processed or grown उत्पाद
think tank विचार मंथन समूह
thinker विचारक
thinking process सोचने की प्रक्रिया
thinking सोचना
thinner पतला करने वाला
third तीसरा
third cross staff तीसरा क्रॉस स्टाफ
third piece of playing cards तीसरा पत्ता
third sitting of a land भूमि की तीसरी बैठक

thirst प्यास
thirsty प्यासा
thirteen तेरह
thirteenth lunar day त्रयोदशी
thirteenth तेरहवाँ
thirtieth तीसवाँ
thirty तीस
thirty eighth अड़तीसवाँ
thirty fifth पैंतीसवाँ
thirty first इकतीसवाँ
thirty five पैंतीस
thirty four चौंतीस
thirty nine उनतालीस
thirty nine एकोनचत्वारिंशत्
thirty ninth एकोनचत्वारिंशत्तम
thirty second बत्तीसवाँ
thirty seven सैंतीस
thirty seventh सैंतीसवाँ
thirty six छत्तीस
thirty sixth छत्तीसवाँ
thirty three तैंतीस
thirty two बत्तीस
thirty तीस
this one यह
this यह
this world यह संसार
thousand हजार
thousands of kilometers हजारों किलोमीटर
thread धागा
thought विचार

thoughtful
thoughtfully
thoughtless
thousand
threat
threaten
threaded
threat
threatening
three
three causes of ailments
three fourth
three times
threefold मीस गुणा [tin guNaa]
three-fourth पौने [pauNe]
three-in-one
threnmatology
threshhead
threshing
threshing paddy plants
threshing pole
threshing yard खलिहार [khaLihaar]
thriftiness मितव्ययिता [mitavyayitaa]
thrifty कमखर्ची [kamakharchii] किफायती [kifaayatii]
thrill पुलक pulak
thrilled पुलकित [pulakit]
throat गर gar), घेरी [ghaserii] फाट [faatkhii] घेर ghaT
throbbing धकधकी [dhakadhakii]
throbbing sound
throne
throstle
through
through father's brothers
through
throwing wh. on each other
thumb impression
thumb print
thunder
thunderbolt
thundering sound
Thursday
thus [aise]
thy तोहर [tohar]
ticket
tickling sound of a clock
tickling sensation
tiger
tight
tightness
tigress बघिनी [baghin]
tile
till
till death
till now
till then
tilled and dug
timber log
timbrel
time and again
time of trouble and misery
time table

time to time
timely
times
timid
tin can
tin sheet
tinkle
tinkled
tip
tip of the tongue
tired
tiredness
tissue
titled
title-faith
to
toad
tobacco
tobacco rolled in leaf for smoking
today
toddling
toddy
toe
together
toilet
tolerable
tolerance
tomato
tombs
ton
tongs
tongue
tongue
tope
tough
tonometer
tonsil
too much
too weak to work
tooth
tooth powder
tooth stick
tooth
toothache
toothbrush
toothing
toothless
toothpaste
tooth-pick
top
top of the head
top part of body
top piece of bamboo
top piece of sugarcane
top part on
top rafter of roof
topmost in rank
topsy-turvy condition
torch light
torch
torment
tormentor

tora चिरैता [citrait]
torpid तंद्रिल [tandril]
torrent तेज़ धार [tez dhar]
total समाहत [samaṣgat], जमा [jam'mā]
total destruction सर्वनाश [sarvanāś]
tota. fasting पूर्ण उपवास [purn upvās]
totally पूर्णरूपसे [pūrṇrūpse]
touch स्पर्श [spars]
touchable स्पर्शनीय [sparsnīya]
touching inner heart मर्मस्पर्शी [marmaspaṣī]
tour भ्रमण [bhramaṇ], दौरा [daurā]
tourist पर्यटक [paryaṭak], यात्री [yātrī], पर्यटक [paryaṭak]
tournament टूर्नामेंट [tūrnāmeṇṭ]
toward दिशा में [disha men], ओर [or], प्रति [prati], ...की ओर [...kī or]
towel अंगोछा [aṅgochā], तौलिया [tauliyā], अंगोछा [aṅgochā]
tower टावर [ṭāvar]
town नगर [nagar], शहर [shahar]
Town Development Committee नगर विकास समिति [nagar vikās samiti]
township पुरी [purī]
toxicity विषाक्तता [viṣāktatā], आन्तरविषता [āntarviṣatā]
toxicologist विषशास्त्री [viṣśāstrī],
toxin अन्तर्विष [antarviṣ]
toy खिलौना [khilauna], क्रीड़ोपल [krīḍopal]
trace अनुपता [anupatā],
traceless निशान [nishān]
tracer अनुरेखक [anurekhak]
trachea श्वासनली [śvāsnalī],
tracing अनुरेखण [anurekhaṇ]
tracing paper अनुरेखपत्र [anurekhapatr]
track ट्रैक [ṭraik]
tractor ट्रैक्टर [ṭraiktar]
trade व्यापार [vyāpār], वाणिज्य [vāṇijya]
trade agent व्यापार दूत [vyāpār dūt]
trader hawking on horse back घुड़सवार फेरीवाला [ghuḍsavār pherīvālā]
trader व्यापारी [vyāpārī]
tradition परम्परा [paramparā], रूढ़ि [rūḍhi],
traditional पारम्परिक [paramparāgat], पारम्परिक [pāramparik]
traditional Hindu calendar (which is supposed to have five limbs) पञ्चाङ्ग [pañchāṅg]
traditional medicine परम्परागत औषधि [paramparāgat auṣadhi]
traditional method ट्रैडी तरीका [ṭraiḍī tarīkā]
traditional religion परम्परागत धर्म [paramparāgat dharm]
traditionalism परम्परावाद [paramparāvād]
traditionalist परम्परावादी [paramparāvādī]
traffic ट्रैफिक [ṭraphik]
trafficker अवैध व्यापारी [avaidh vyāpārī]
trafficking अवैध व्यापार [avaidh vyāpār], अनाधिकार व्यापार [anādhikār vyāpār]
tragedy त्रासदी [trāsadī], दुखान्त नाटक [dukhānt nāṭak], विषादान्त नाटक [viṣādānt nāṭak]
tragic दुःखद [duḥkhad]
trail ट्रेल [ṭrail], पगडण्डी [pagḍaṇḍī]
trailer ट्रेलर [ṭrelar]
train रेल गाड़ी [rel gāḍī], ट्रेन [ṭren]
train driver रेलचालक [relchālak]
train journey रेलयात्रा [relyātrā]
trained प्रशिक्षित [praśikṣit]
trainee प्रशिक्षार्थी [praśikṣārthī]
trainer प्रशिक्षक [praśikṣak]
training प्रशिक्षण [praśikṣaṇ], तालीम [tālīm]
training centre प्रशिक्षण केन्द्र [praśikṣaṇ kendr]
trailor ट्रेलर [ṭrelar], ट्रेलर [ṭrelar], विमानवाही [vimānvāhī]
trajectory प्रक्षेप्य पथ [kṣepyak path]
tramp पदयात्री [padyātrī]
trample रौंदना [raundnā], पैरों तले कुचलना [pairon tale kuchalnā]

trampling with leg [illegible]
transaction method [illegible]
transaction [illegible]
transfer [illegible]
transfer प्रत्यायोजन [pratyāyojan], स्थानान्तरण [illegible]
transferable [illegible]
transferred [illegible]
transfix [illegible]
transformer [illegible]
transformer रूपान्तरित्र [illegible]
transient [illegible]
transition nation [illegible]
transitional संक्रमणीय [saṅkramaṇīya]
transitional multilingual education संक्रमणीय बहुभाषिक शिक्षा [saṅkramaṇīya bahubhāṣik śikṣa]
transitional period [illegible]
transitoriness [illegible]
translated अनुवादित [anuvādit]
translating service [illegible]
translation [illegible]
translation of [illegible]
transliteration [illegible]
translucent प्रकाश भेद्य [prakāś bhedya], [illegible]
transmission of electricity [illegible]
transparent [illegible]
transport [illegible]
transport blockade [illegible]
transport conductor [illegible]
transportation [illegible]
transportation cable [illegible]
transverse wave अनुप्रस्थ तरंग [anuprasth taraṅg]
trap फंदा [phandā], जाल [jāl]
trapezium [illegible]
trash [illegible]
trauma [illegible]
travel allowance [illegible]
travel by car मोटरयात्रा [motāryātrā]
travel order [illegible]
traveling companion सहयात्री [sahayātrī],
traveller बटोही [batohī], यात्री [yātrī]
travelling expenses बत्तखर्चा [batakharchā]
travelling on foot पदयात्रा [padyātrā]
travelogue [illegible]
tray ट्रे [ṭre]
treacherous विश्वासघाती [viśvāsghātī]
treachery धोखा [dhokhā], विश्वासघात [viśvāsghāt]
treasure [illegible]
treasurer कोषाध्यक्ष [koṣādhyakṣ] [illegible]
treated animal hide [illegible]
treaty संधि [sandhi]
tree [illegible]
tree climber [illegible]
tree diagram [illegible]
trees and plants [illegible]
trembling [illegible]
tremendous [illegible]

tremor थरथर thartha
trouble परेशानी pareshani
triad त्रिपुटी triputi
tribunal न्यायालय nyayalaya
tributary सहायक नदी sahayak nadi
tricar तीन पहियों की गाड़ी tin pahiyon ki gadi
trickery चालबाजी chalbaji
tricks चालाकी chalaki धोखाधड़ी dhokhadhadi
tricky मुश्किल (काम) mushkil (kam)
trident त्रिशूल trishul
trifle मामूली chhoti
trigamous त्रिविवाह trivivah
trimeter तीन मात्रा छंद tin matra chand
tri-monthly तीन महीने में teen mahine mein
trio त्रय trava
trip यात्रा yatra सफर safar
trip झिड़की jhidki
tripartite त्रिपक्षीय tripakshiya
triples तिहरा tihara
triplicity त्रैत्व traitva
trisection त्रिभाजन tribhajan
triteness घिसापन ghisapan
tritheism त्रिदेववाद tridevavad
troglodyte गुफावासी guphavasi
trousers पतलून patloon
tropical or temperate न समशीतोष्ण na samshitoshn
trouble परेशान करना pareshan karna हैरान करना hairan karna
trouble-taking संघर्षशील sangharshil
trousers पतलून patloon
truce संघर्ष विराम sangharsh viram
truck ट्रक truck
truck driver ट्रक चालक truck chalak
true सच्चा sachcha सत्य satya
true company सत्संग satsang
true fact सत्य तथ्य satya tathya
true path सत्पथ satpath
truth सत्य satya
trunk धड़ dhad
trunk of a banana tree गाछ gach
trustee न्यासी nyasi
trustworthy विश्वसनीय [vishvasaniya]
truth सच्चाई sachchai
truth welfare beauty सत्य शिव सुन्दर satya shiv sundar
truthful सत्यनिष्ठ satyanishth
tsunami सुनामी sunami
tub टब tub हौद haud
tube rose रजनीगंधा rajanigandha
tube ट्यूब tyub नली nali
tuberculous or TB क्षय kshaya क्षय रोग kshaya rog
tuberculous यक्ष्मा सम्बन्धी yakshma sambandhi
tube-well हैंडपंप handpump
Tuesday मंगलवार mangalvar
tug-of-war रस्सा कशी rassa-kashi
tumour ट्यूमर tyumar फोड़ा phoda
tumult कोलाहल kolahal
tumult of victory जयघोष [jayghosh]
tune धुन dhun धुनि dhuni
tuning स्वरांकन svarankan
tunnel सुरंग surang
turban पगड़ी pagdi पगड़ी [pagdi sambandhi shabd]
turmeric हल्दी haldi
turmeric paste हल्दी ubtan
turn बार bar घुमाव ghumav मोड़ mod
turned butter by chemical action with bell metal कैंसाइन kansain
turning मोड़ mod घुमाव ghumav
turning over पलटना palatna
turning to the right side दाएँ करवट [daen karvat]
turnip शलजम shalgam

turret बुर्ज burj
turtle कछुआ kachhua
tussle हाथा पाई hatha pai
tutorial शिक्षण shikshan
tutorial classroom शिक्षण कक्ष shikshan kaksh
TV टेलीविजन television
twang of bowstring टंकार [tankar]
twelfth बारहवाँ barahvan
twelve बारह barah
twelve times बारह गुना barah guna
twentieth बीसवाँ bisvan
twenty बीस bis
twenty eighth अट्ठाइसवाँ atthaisvan
twenty fifth पचीसवाँ pachisvan
twenty first इक्कीसवाँ ikkisvan
twenty five पच्चीस pachis
twenty four चौबीस chaubis
twenty fourth चौबीसवाँ chaubisvan
twenty nine उनतीस untis
twenty ninth उनतीसवाँ untisvan
twenty one इक्कीस ikkis
twenty second बाईसवाँ baisvan
twenty seven सत्ताइस sattais
twenty seventh सत्ताइसवाँ sattaisvan
twenty six छब्बीस chhabbis
twenty sixth छब्बीसवाँ chhabbisvan
twenty third तेइसवाँ teisvan
twenty three तेइस teis
twenty two बाईस bais
twice born द्विज dvij
twice cooked दोबारा dobara
twiddle घुमाना ghumana
twig टहनी [tahni] टहनी [tahni]
twilight गोधूलि [godhuli]
twin जोड़ी [jodi]
twist मरोड़ marod
twisted टेढ़ा मेढ़ा [tedha medha] घुमाव [ghumav] पूँछ [poonch]
twisting मोड़ मरोड़ mod marod
two दो do
two and a half साढ़े [dhai] [sadhe]
two by two दो दो do do
two equal halves आधा आधी adha aadhi
twofold दुगना duguna दोहरा dohara
two-in-one दो में एक do mein ek
two-rupee currency note दो रुपये का नोट do rupaye ka note
two-third दो तिहाई do tihai
type प्रकार prakar
type casting machine अक्षर ढलाई मशीन aksar dhalai machine
type face अक्षर चेहरा aksar chehra
typewriter टाइपराइटर typewriter
typhoid मियादी बुखार miyadi bukhar संक्रामक sankramak
typhoon चक्रवात chakravat
typing टंकण tankan
typist टाइपिस्ट typist
typographical display अक्षर सज्जा [aksar sajja]
tyrannical अत्याचारी atyachari
tyrant अत्याचारी व्यक्ति atyachari vyakti
tyre टायर tyre

U

ugliness कुरूपता kurupata
ugly बदसूरत badsurat कुरूप kurup
ulcer घाव ghav पेट पीड़ा pet pida
ulcerous घावदार ghavdar
ultimate law [ultimate law]
ultimate unit [ultimate unit]
ultrasonic पराध्वनिक parashvanik
ultramicroscopic अतिसूक्ष्मदर्शी atisukshmdarshi

ultra-sensitivity [ˌʌltrəˈsensɪtɪvɪtɪ] *n* чрезвычайная чувствительность

umbrella [ʌmˈbrelə] *n* зонтик

unable [ʌnˈeɪbl] *adj* неспособный

unanswerable [ʌnˈɑːnsərəbl] *adj* неопровержимый

unashamed [ˌʌnəˈʃeɪmd] *adj* бесстыдный

unattached [ˌʌnəˈtætʃt] *adj* свободный

unauthorized [ʌnˈɔːθəraɪzd] *adj* несанкционированный

unavailability [ˌʌnəveɪləˈbɪlətɪ] *n* недоступность

unavailable [ˌʌnəˈveɪləbl] *adj* недоступный

unavoidable [ˌʌnəˈvɔɪdəbl] *adj* неизбежный

unbalanced [ʌnˈbælənst] *adj* неуравновешенный

unbearable [ʌnˈbeərəbl] *adj* невыносимый

unbelievable [ˌʌnbɪˈliːvəbl] *adj* невероятный

uncanny [ʌnˈkænɪ] *adj* сверхъестественный

uncertainty [ʌnˈsɜːtntɪ] *n* неуверенность

unchanged [ʌnˈtʃeɪndʒd] *adj* неизменный

uncharted [ʌnˈtʃɑːtɪd] *adj* неисследованный

uncivilized [ʌnˈsɪvəlaɪzd] *adj* дикий

uncleaned dead body [ˌʌnkliːnd ˈdedˈbɒdɪ] *n* труп

uncontrolled power [ˌʌnkənˈtrəʊld ˈpaʊə] *n* неуправляемая мощность

uncooked [ʌnˈkʊkt] *adj* сырой

uncountable noun [ʌnˈkaʊntəbl ˈnaʊn] *n* неисчисляемое существительное

undamaged [ʌnˈdæmɪdʒd] *adj* неповрежденный

undecided [ˌʌndɪˈsaɪdɪd] *adj* неопределенный

undefeated [ˌʌndɪˈfiːtɪd] *adj* непобежденный

undefined [ˌʌndɪˈfaɪnd] *adj* неопределенный

undergo [ˌʌndəˈgəʊ] *v* подвергаться

undergraduate [ˌʌndəˈgrædjʊət] *n* студент

underground [ˈʌndəgraʊnd] *adj* подземный

underlined [ˌʌndəˈlaɪnd] *adj* подчеркнутый

underlying [ˌʌndəˈlaɪɪŋ] *adj* основной

undermine [ˌʌndəˈmaɪn] *v* подрывать

underneath [ˌʌndəˈniːθ] *adv* внизу

underpass [ˈʌndəpɑːs] *n* подземный переход

underrated [ˌʌndəˈreɪtɪd] *adj* недооцененный

undershirt [ˈʌndəʃɜːt] *n* майка

understand [ˌʌndəˈstænd] *v* понимать

understanding [ˌʌndəˈstændɪŋ] *n* понимание

undertake [ˌʌndəˈteɪk] *v* предпринимать

undertaker [ˈʌndəteɪkə] *n* гробовщик

undertaking [ˌʌndəˈteɪkɪŋ] *n* предприятие

underwater [ˌʌndəˈwɔːtə] *adj* подводный

underwear [ˈʌndəweə] *n* нижнее белье

undesirable [ˌʌndɪˈzaɪərəbl] *adj* нежелательный

undetected [ˌʌndɪˈtektɪd] *adj* необнаруженный

undid [ʌnˈdɪd] *v* отменил

undo [ʌnˈduː] *v* отменять

undoubtedly [ʌnˈdaʊtɪdlɪ] *adv* несомненно

undress [ʌnˈdres] *v* раздевать

undressed [ʌnˈdrest] *adj* раздетый

undue [ʌnˈdjuː] *adj* чрезмерный

unemployed [ˌʌnɪmˈplɔɪd] *adj* безработный

unemployment [ˌʌnɪmˈplɔɪmənt] *n* безработица

unequal [ʌnˈiːkwəl] *adj* неравный

unequivocal [ˌʌnɪˈkwɪvəkəl] *adj* недвусмысленный

unfashionable [ʌnˈfæʃnəbl] *adj* немодный

unfinished [ʌnˈfɪnɪʃt] *adj* незаконченный

unfit [ʌnˈfɪt] *adj* непригодный

unfold [ʌnˈfəʊld] *v* разворачивать

unforgettable [ˌʌnfəˈgetəbl] *adj* незабываемый

unfortunate [ʌnˈfɔːtʃənət] *adj* несчастный

unfortunately [ʌnˈfɔːtʃənətlɪ] *adv* к сожалению

unfriendly [ʌnˈfrendlɪ] *adj* недружелюбный

ungrateful [ʌnˈgreɪtfl] *adj* неблагодарный

unhappy [ʌnˈhæpɪ] *adj* несчастный

unhealthy [ʌnˈhelθɪ] *adj* нездоровый

unheard of [ˌʌnhɜːdˈɒv] *adj* неслыханный

unhurt [ʌnˈhɜːt] *adj* невредимый

unidentified flying object [ˌʌnaɪˈdentɪfaɪd ˈflaɪɪŋ ˈɒbdʒɪkt] *n* неопознанный летающий объект

uniform [ˈjuːnɪfɔːm] *n* форма

unimaginable [ˌʌnɪˈmædʒɪnəbl] *adj* невообразимый

uninhabited [ˌʌnɪnˈhæbɪtɪd] *adj* необитаемый

uninhabited island [ˌʌnɪnˈhæbɪtɪd ˈaɪlənd] *n* необитаемый остров

uninsurable [ʌnɪnˈʃʊərəbl] *adj* неподлежащий страхованию

unintelligible [ˌʌnɪnˈtelɪdʒəbl] *adj* непонятный

unintentional [ˌʌnɪnˈtenʃənəl] *adj* непреднамеренный

uninterested [ʌnˈɪntrəstɪd] *adj* незаинтересованный

uninteresting [ʌnˈɪntrəstɪŋ] *adj* неинтересный

uninvited [ˌʌnɪnˈvaɪtɪd] *adj* незваный

union [ˈjuːnjən] *n* союз

unique [juːˈniːk] *adj* уникальный

unit [ˈjuːnɪt] *n* единица

unite [juːˈnaɪt] *v* объединять

United Kingdom [juːˈnaɪtɪd ˈkɪŋdəm] *n* Соединенное Королевство

United Nations [juːˈnaɪtɪd ˈneɪʃənz] *n* Организация Объединенных Наций

United States [juːˈnaɪtɪd ˈsteɪts] *n* Соединенные Штаты

unity [ˈjuːnɪtɪ] *n* единство

universal [ˌjuːnɪˈvɜːsəl] *adj* универсальный

universe [ˈjuːnɪvɜːs] *n* вселенная

university [ˌjuːnɪˈvɜːsɪtɪ] *n* университет

unjust [ʌnˈdʒʌst] *adj* несправедливый

unkind [ʌnˈkaɪnd] *adj* недобрый

unknown [ʌnˈnəʊn] *adj* неизвестный

unlawful [ʌnˈlɔːfl] *adj* незаконный

unleaded petrol [ˌʌnledɪd ˈpetrəl] *n* неэтилированный бензин

unless [ənˈles] *conj* если не

unlike [ʌnˈlaɪk] *prep* в отличие от

unlikely [ʌnˈlaɪklɪ] *adj* маловероятный

unlimited [ʌnˈlɪmɪtɪd] *adj* неограниченный

unlisted [ʌnˈlɪstɪd] *adj* не внесенный в список

unload [ʌnˈləʊd] *v* разгружать

unlock [ʌnˈlɒk] *v* открывать

unlucky [ʌnˈlʌkɪ] *adj* несчастливый

unmarried [ʌnˈmærɪd] *adj* неженатый

unmistakable [ˌʌnmɪˈsteɪkəbl] *adj* безошибочный

unnatural [ʌnˈnætʃrəl] *adj* неестественный

unnecessary [ʌnˈnesəsərɪ] *adj* ненужный

unnoticed [ʌnˈnəʊtɪst] *adj* незамеченный

unobtainable [ˌʌnəbˈteɪnəbl] *adj* недостижимый

unofficial [ˌʌnəˈfɪʃəl] *adj* неофициальный

unpack [ʌnˈpæk] *v* распаковывать

unpaid [ʌnˈpeɪd] *adj* неоплаченный

unpleasant [ʌnˈpleznt] *adj* неприятный

unplug [ʌnˈplʌg] *v* отключать

unpopular [ʌnˈpɒpjʊlə] *adj* непопулярный

unpredictable [ˌʌnprɪˈdɪktəbl] *adj* непредсказуемый

unprepared [ˌʌnprɪˈpeəd] *adj* неподготовленный

unpronounceable [ˌʌnprəˈnaʊnsəbl] *adj* непроизносимый

unqualified [ʌnˈkwɒlɪfaɪd] *adj* неквалифицированный

unravel [ʌnˈrævəl] *v* распутывать

unreadable [ʌnˈriːdəbl] *adj* нечитаемый

unrealistic [ˌʌnrɪəˈlɪstɪk] *adj* нереалистичный

unreasonable [ʌnˈriːznəbl] *adj* неразумный

unrecognizable [ʌnˈrekəgnaɪzəbl] *adj* неузнаваемый

unreliable [ˌʌnrɪˈlaɪəbl] *adj* ненадежный

unremarkable [ˌʌnrɪˈmɑːkəbl] *adj* незаметный

unreported [ˌʌnrɪˈpɔːtɪd] *adj* незарегистрированный

unrepresented [ˌʌnreprɪˈzentɪd] *adj* не имеющий представителя

unreserved [ˌʌnrɪˈzɜːvd] *adj* несдержанный

unrest [ʌnˈrest] *n* беспорядки

unroll [ʌnˈrəʊl] *v* разворачивать

unruly [ʌnˈruːlɪ] *adj* непослушный

unsafe [ʌnˈseɪf] *adj* небезопасный

unsaid [ʌnˈsed] *adj* невысказанный

unsatisfactory [ˌʌnsætɪsˈfæktərɪ] *adj* неудовлетворительный

unsatisfied [ʌnˈsætɪsfaɪd] *adj* неудовлетворенный

unsaturated fat [ʌnˈsætʃəreɪtɪd ˈfæt] *n* ненасыщенный жир

unscrew [ʌnˈskruː] *v* отвинчивать

unseen [ʌnˈsiːn] *adj* невидимый

unselfish [ʌnˈselfɪʃ] *adj* бескорыстный

unsettled [ʌnˈsetld] *adj* неустроенный

unsettling [ʌnˈsetlɪŋ] *adj* тревожный

unshaven [ʌnˈʃeɪvn] *adj* небритый

unsightly [ʌnˈsaɪtlɪ] *adj* неприглядный

unskilled [ʌnˈskɪld] *adj* неквалифицированный

unsociable [ʌnˈsəʊʃəbl] *adj* необщительный

unsolved [ʌnˈsɒlvd] *adj* нерешенный

unspeakable [ʌnˈspiːkəbl] *adj* невыразимый

unstable [ʌnˈsteɪbl] *adj* неустойчивый

unsteady [ʌnˈstedɪ] *adj* неустойчивый

unsuccessful [ˌʌnsəkˈsesfl] *adj* безуспешный

unsuccessfully [ˌʌnsəkˈsesfəlɪ] *adv* безуспешно

unsuitable [ʌnˈsuːtəbl] *adj* неподходящий

unsuitable clothes [ʌnˈsuːtəbl ˈkləʊðz] *n* неподходящая одежда

unsuitable food [ʌnˈsuːtəbl ˈfuːd] *n* неподходящая еда

unsuitable job [ʌnˈsuːtəbl ˈdʒɒb] *n* неподходящая работа

unsuitable time [ʌnˈsuːtəbl ˈtaɪm] *n* неподходящее время

unsuitable weather [ʌnˈsuːtəbl ˈweðə] *n* неподходящая погода

unsuitable words [ʌnˈsuːtəbl ˈwɜːdz] *n* неподходящие слова

unsuitable work [ʌnˈsuːtəbl ˈwɜːk] *n* неподходящая работа

unsuitable year [ʌnˈsuːtəbl ˈjɪə] *n* неподходящий год

unsuitable [ʌnˈsuːtəbl] *adj* неподходящий

unsuitable clothes [ʌnˈsuːtəbl ˈkləʊðz] *n* неподходящая одежда

unsuitable food [ʌnˈsuːtəbl ˈfuːd] *n* неподходящая еда

unsuitable job [ʌnˈsuːtəbl ˈdʒɒb] *n* неподходящая работа

unsuitable time [ʌnˈsuːtəbl ˈtaɪm] *n* неподходящее время

unsuitable weather [ʌnˈsuːtəbl ˈweðə] *n* неподходящая погода

unsuitable words [ʌnˈsuːtəbl ˈwɜːdz] *n* неподходящие слова

unsuitable work [ʌnˈsuːtəbl ˈwɜːk] *n* неподходящая работа

unsuitable year [ʌnˈsuːtəbl ˈjɪə] *n* неподходящий год

unsuitable [ʌnˈsuːtəbl] *adj* неподходящий

unfortunately दुर्भाग्यवश [durbhāgyavaś]

unfounded निराधार

unfriendly अमित्रतापूर्ण [amitratāpūrṇ]

ungrateful, unthankful कृतघ्न [kṛtaghn]

ungratefulness, ingratitude कृतघ्नता [kṛtaghnatā]

unoccupied अधीन

unhappy दुःखी [duḥkhī]

unhealthy अस्वास्थ्यकर [asvāsthyakar]

unheard of अश्रुतपूर्व [aśrutapūrv]

unicellular एककोशिय [ekakośiy]

unification एकीकरण

uniform एकरूप [ekarūp], समान [samān], एकसमान [ekasamān]

uniformity एकरूपता [ekarūpatā]

unimaginable अकल्पनीय [akalpanīy]

unimagined अकल्पित [akalpit]

unimportant महत्वहीन [mahatvahīn]

unimportant persons [illegible] [illegible]

uninformed बेखबर [bekhabar]

uninsured अविमाकृत [avimākṛt]

unintelligent अबुद्धिमान [abuddhimān]

unintelligible अस्पष्ट [aspaṣṭ]

unintelligible अबोधगम्य [abodhagamy]

uninterrupted [illegible] [illegible]

uninterruption [illegible]

union [illegible]

unique अद्वितीय [advitīy]

uniqueness अद्वितीयता [advitīyatā]

unison [illegible]

unit [illegible]

unitarian [illegible]

unity [illegible]

universal [illegible]

universal sovereign [illegible]

universal truth [illegible]

universally [illegible]

universe [illegible]

university [illegible]

universology [illegible]

unjust [illegible]

unkind दुर्व्यवहार [durvyavahār]

unknown अज्ञात [agyāt]

unknown quantity अज्ञात [illegible]

unknowable अज्ञेय [agyeya], अज्ञात [agyāt], अज्ञेय [agyeya]

unlawful अवैध [avaidh]

unless जबतक [jabtak]

unsaddled [illegible]

unnamed अनाम [anām], अज्ञात [agyāt]

unnamed [illegible]

unlucky अशुभ [aśubh], दुर्भाग्यपूर्ण [durbhāgyapūrṇ], अशुभ [aśubh], अभागा [abhāgā]

unlucky [illegible]

unmanageable [illegible]

unmatching [illegible]

unmatching marriage [illegible]

unmetrical [illegible]

unmixed [illegible]

unnatural अप्राकृतिक [aprākṛtik], असाधारण [asādhāraṇ]

unnatural death अस्वाभाविक मृत्यु [asvābhāvik mṛtyu]

unnatural [illegible]

unnaturalness अस्वाभाविकता [asvābhāvikatā]

unnecessary अनावश्यक [anāvaśyak]

unnecessary expenditure अनावश्यक खर्च [anāvaśyak kharc]

unnegotiable अहस्तांतरणीय [ahastāntaraṇīy]

unoccupied रिक्त [rikt]

unofficial अनौपचारिक [anaupcārik]

unparalleled अतुल्य [atulya]

unpermanent अस्थायी [asthāyī]

unperceived अदृष्ट [adṛṣṭ]

unpenned अलिखित [alikhit]

unpleasant अरुचिकर [aruchikar]

unprecedented अभूतपूर्व [abhūtapūrv]

unpretended अप्रदर्शित [aprdarśit]

unpriced अमूल्यांकित [amūlyāṅkit]

unprinted अमुद्रित [amudrit]

unprivileged अधिकारविहीन [adhikārvihīn]

unprivileged class अधिकारविहीन वर्ग [adhikārvihīn varg]

unproductive अनुत्पादक [anutpādak]

unproductive labour अनुत्पादक श्रम [anutpādak śram]

unproductive work अनुत्पादक कार्य [anutpādak kārya]

unpublished अप्रकाशित [aprakāśit]

unpublished matter अप्रकाशित सामग्री [aprakāśit sāmagrī]

unpurified अशुद्ध [aśuddh]

unreal अयथार्थ [ayathārth]

unreasonable अनुचित [anucit], अयुक्तियुक्त [ayuktiyukt]

unrefined brown sugar शीरा [śīrā]

unreflecting अपरावर्ती [aparāvartī]

unrelated असम्बन्धित [asambandhit]

unremunerative अलाभकर [alābhkar]

unrepaid अप्रतिदत्त [apratidatt]

unriped अपक्व [apak], कच्चा [kāchā] [kaccā]

unsafe sexual relation असुरक्षित यौन सम्बन्ध [asurakṣit yaun sambandha]

unsaleable अविक्रयणीय [avikrayaṇīy]

unsatisfactory असन्तोषजनक [asantoṣjanak]

unsatisfied असन्तुष्ट [asantuṣṭ]

unsaturated असंतृप्त [asantṛpt]

unsaturated solution असंतृप्त घोल [asantṛpt ghol]

unseasonable असामयिक [asāmayik]

unsecured असुरक्षित [asurakṣit]

unsecured promissory note असुरक्षित प्रतिज्ञा पत्र [asurakṣit pratijñā patr]

unseemly कदाचित [kadāchit]

unselfish स्वार्थहीन [svārthahīn] निःस्वार्थ [niḥsvārth]

unskilled अकुशल [akuśal], अदक्ष [adakṣ], अकुशल [akuśal]

unskilled labour अनिपुण श्रम [anipuṇ śram]

unsocial असामाजिक [asāmājik]

unsolved अनुत्तरित [anuttarit]

unspotted बेदाग [bedāg]

unstable डगमगाता [ḍagmagātā]

unsteadily लड़खड़ाते हुए [laḍkhaḍāte hue]

unsteadiness चलायमान [calāyamān]

unsteady अस्थिर [asthir]

unstriped अरेखित [arekhit]

unstriped muscle अरेखित मांसपेशी [arekhit māṃsapeśī]

unsubsidized अनुदानरहित [anudānrahit]

unsubstantial सारहीन [sārahīn], असार [asār]

unsuccess असफलता [asaphalatā]

unsuccessful असफलीभूत [asaphalībhūt], असफल [asaphal]

unsuitable marriage असमान विवाह [asamān

upper class مُتَمَدِّن، مُتَحَضِّر، مُتَأَنِّق، مُتَرَفِّع، مُتَعَلِّم، مُتَثَقِّف، مُتَنَوِّر، مُتَهَذِّب، مُتَأَدِّب، مُتَحَلِّي بِالْأَخْلَاقِ الْحَمِيدَةِ

upper one of the double piece جزء علوي

upper part جزء علوي

upper part of food canal مريء

upper point نقطة عليا

uppermost أعلى، أقصى، أسمى

uppishness كبرياء، غطرسة، تعالٍ، تكبر

upright مستقيم، منتصب، قائم، عمودي

uproar ضجة، صخب، جلبة، فوضى

uproot اقتلع، استأصل، اجتث، قلع من الجذور

upside down رأسًا على عقب، بشكل مقلوب، بشكل معكوس

upstate في الداخل، في المناطق الداخلية

upto حتى [وقت]، إلى [مكان]

up-to-date حديث، عصري، مواكب للعصر

upward إلى أعلى، صاعدًا، متجهًا نحو الأعلى

upward flow تدفق صاعد

urban حضري، مدني، متعلق بالمدينة

urban extension امتداد عمراني، توسع حضري

urban renewal تجديد حضري، إعادة تأهيل المدن

urchin طفل شقي، ولد مشاغب، صبي مزعج

urge حث، دفع، حافز، رغبة قوية

urgent عاجل، ملح، ضروري، حرج

urinal مبولة، مرحاض للرجال

urinary bladder المثانة البولية

urinary system الجهاز البولي

urinate يتبول، يفرز البول، يطرح البول

urinating often كثرة التبول، التبول المتكرر

urination عملية التبول، إفراز البول، طرح البول

urine بول، ماء الكلى، سائل الإخراج

urine bladder المثانة البولية، كيس البول

urine test فحص البول، تحليل البول

usable صالح للاستعمال، قابل للاستخدام، مفيد، نافع

use استخدام، استعمال، فائدة، منفعة، غرض، هدف، طريقة الاستخدام، عادة، تقليد، ممارسة، تعود، اعتاد، استهلك، أنفق، صرف، استغل، وظف، طبق، مارس، تعامل، عامل، تصرف، سلك، تبع، اتبع، اعتاد، تعود، كان يفعل، كان عادته أن

use of force استخدام القوة، العنف، الإكراه، القسر، الضغط، الشدة، الحزم، الصرامة، التهديد باستخدام القوة

used مستعمل، مستخدم، قديم، بالي، معتاد، متعود، مألوف، شائع، عادي، تقليدي، كان يفعل، كان عادته أن

used for مستخدم لـ، يستخدم لـ، مخصص لـ، موجه لـ، يهدف إلى، يستعمل لـ، يوظف لـ، يطبق على، يمارس على، يتعامل مع، يعامل، يتصرف مع، يسلك مع، يتبع مع، يعتاد، يتعود، كان يفعل، كان عادته أن

used to اعتاد، تعود، كان يفعل، كان عادته أن، مستخدم لـ، يستخدم لـ، مخصص لـ، موجه لـ، يهدف إلى، يستعمل لـ، يوظف لـ، يطبق على، يمارس على، يتعامل مع، يعامل، يتصرف مع، يسلك مع، يتبع مع

used for life مستخدم مدى الحياة، مستعمل طوال الحياة، مستهلك مدى الحياة، مستنفد مدى الحياة

useful مفيد، نافع، مجدي، ذو فائدة، ذو منفعة، صالح، مناسب، ملائم، مستخدم، مستعمل، مستهلك، مستنفد، مستغل، موظف، مطبق، ممارس، متعامل، معامل، متصرف، سالك، متبع، معتاد، متعود

useless عديم الفائدة، غير مفيد، غير نافع، غير مجدي، غير صالح، غير مناسب، غير ملائم، غير مستخدم، غير مستعمل، غير مستهلك، غير مستنفد، غير مستغل، غير موظف، غير مطبق، غير ممارس، غير متعامل، غير معامل، غير متصرف، غير سالك، غير متبع، غير معتاد، غير متعود

user مستخدم، مستعمل، مستهلك، مستنفد، مستغل، موظف، مطبق، ممارس، متعامل، معامل، متصرف، سالك، متبع، معتاد، متعود

user friendly سهل الاستخدام، سهل الاستعمال، سهل الاستهلاك، سهل الاستنفاد، سهل الاستغلال، سهل التوظيف، سهل التطبيق، سهل الممارسة، سهل التعامل، سهل المعاملة، سهل التصرف، سهل السلوك، سهل الاتباع، سهل الاعتياد، سهل التعود

user guide دليل المستخدم، دليل المستعمل، دليل المستهلك، دليل المستنفد، دليل المستغل، دليل الموظف، دليل المطبق، دليل الممارس، دليل المتعامل، دليل المعامل، دليل المتصرف، دليل السالك، دليل المتبع، دليل المعتاد، دليل المتعود

using استخدام، استعمال، استهلاك، استنفاد، استغلال، توظيف، تطبيق، ممارسة، تعامل، معاملة، تصرف، سلوك، اتباع، اعتياد، تعود

using a يستخدم، يستعمل، يستهلك، يستنفد، يستغل، يوظف، يطبق، يمارس، يتعامل مع، يعامل، يتصرف مع، يسلك مع، يتبع مع، يعتاد، يتعود

using a computer استخدام الحاسوب، استعمال الحاسوب، استهلاك الحاسوب، استنفاد الحاسوب، استغلال الحاسوب، توظيف الحاسوب، تطبيق الحاسوب، ممارسة الحاسوب، التعامل مع الحاسوب، معاملة الحاسوب، التصرف مع الحاسوب، سلوك الحاسوب، اتباع الحاسوب، اعتياد الحاسوب، تعود الحاسوب

usual معتاد، مألوف، شائع، عادي، تقليدي، كان يفعل، كان عادته أن

usually عادة، في العادة، بشكل معتاد، بشكل مألوف، بشكل شائع، بشكل عادي، بشكل تقليدي، كان يفعل، كان عادته أن

utensil أداة، وسيلة، آلة، جهاز، معدة، عدة، أدوات، وسائل، آلات، أجهزة، معدات، عدد

utility منفعة، فائدة، نفع، جدوى، مصلحة، خدمة، مرفق، شركة خدمات، شركة مرافق

utility knife سكين متعدد الأغراض، سكين متعدد الاستخدامات، سكين متعدد الاستعمالات، سكين متعدد الاستهلاكات، سكين متعدد الاستنفادات، سكين متعدد الاستغلالات، سكين متعدد التوظيفات، سكين متعدد التطبيقات، سكين متعدد الممارسات، سكين متعدد التعاملات، سكين متعدد المعاملات، سكين متعدد التصرفات، سكين متعدد السلوكات، سكين متعدد الاتباعات، سكين متعدد الاعتيادات، سكين متعدد التعودات

utilization استخدام، استعمال، استهلاك، استنفاد، استغلال، توظيف، تطبيق، ممارسة، تعامل، معاملة، تصرف، سلوك، اتباع، اعتياد، تعود

utilize يستخدم، يستعمل، يستهلك، يستنفد، يستغل، يوظف، يطبق، يمارس، يتعامل مع، يعامل، يتصرف مع، يسلك مع، يتبع مع، يعتاد، يتعود

utmost أقصى، أعلى، أسمى، أكبر، أعظم، أشد، أقوى، أكثر، أعلى درجة، أقصى درجة، أعلى مستوى، أقصى مستوى، أعلى حد، أقصى حد

utter تام، كامل، مطلق، محض، صرف، بحت، خالص، نقي، صافي، نظيف، طاهر، عفيف، بريء، ساذج، غبي، أحمق، مغفل، أبله، معتوه، مجنون، مختل، مضطرب، مريض، عليل، سقيم، واهن، ضعيف، هزيل، نحيل، رفيع، دقيق، صغير، قليل، نادر، ثمين، غالي، عزيز، محبوب، مرغوب، مطلوب، مرغوب فيه، مطلوب منه، مرغوب منه، مطلوب فيه

variation परिवर्तन [parivartan]
variegated colours रङ्गबिरङ्गा [raṅgabiraṅgā]
variegated रङ्गबिरङ्गो [raṅgabiraṅgo]
variety प्रभेद [prabheda]
various विभिन्न [vibhinna]
vase फूलदान [phūldān]
vasectomy शुक्रवाहिनी शल्यक्रिया [śukravāhinī śalyakriyā], शुक्रवाहिनीछेदन [śukravāhinīchhedan], शुक्रवाहिकाच्छेदन [śukravāhikāchchhedan]
vast deserted region मरुस्थल [marusthal]
vast विशाल [viśāl], अपार [apār], व्यापक [vyāpak]
vastness विशालता [viśālatā]
vault सहवास [sahavās]
vault-courier सहवासदूती [sahavāsdūtī]
vector रक्षक [rakṣak]
vegetable तरकारी [tarkārī], सब्जी [sabjī], भाजी [bhājī], व्यञ्जन [byañjan], सागसब्जी [sāgsabjī]
vegetable ball made of lentil paste mixed with linseed तिसौरा [tisauṛā]
vegetable oil वनस्पति तेल [vanaspati tel]
vegetable pan लोंहिया [lohiṛā]
vegetable puffed up with spices मसौरी [masauṛī]
vegetable yard बारी [bāṛī]
vegetarian वैष्णव [vaiṣṇava]
vegetarian शाकाहारी [śākāhārī]
vehement प्रचण्ड [pracaṇḍ]
vehicle सवारी [savārī]
vehicles वाहन [vāhan]
vein घिरा [ghirā], शिरा [śirā], रेखा [rekhā], रग [rag]
velvet मखमल [makhamal]
venerable आदरणीय [ādaraṇīya]
venality रिश्वतखोरी [riśvatkhorī]
venom विष [viṣ]
Venus शुक्र [śukr]
veracious सत्यवादिनी [satyavādinī]
verandah बरामदा [barāmdā], ओसारा [osārā], दालान [dālān]
verbal communication शब्द संचार [śabd sañcār]
verbal fight शब्दयुद्ध [śabdyuddh]
verbal tradition श्रवण परम्परा [śravaṇ paramparā]
verbatim शब्दशः [śabdaśaḥ]
verbiage शब्दजाल [śabdjāl]
verbicide शब्दवध [śabdvadh]
verdict अभ्युपगम [abhyupagam]
verge संघात [saṅghāt]
vergin कुमार [kumār]
verification सत्यापन [satyāpan]
vermilion सिन्दूर [sindūr]
vernacular लोक भाषा [lok bhāṣā]
versed in charms or incantations तान्त्रिक [tāntrik]
version संस्करण [saṃskaraṇ]
vertex शीर्ष [śīrṣ]
vertical ऊर्ध्वाधर [ūrdhvādhar], खड़ा [khaṛā]
vertigial organ अवशेषी अङ्ग [avaśeṣī aṅg]
vertigial अवशेष [avaśeṣ]
very बहुत [bahut], अत्यन्त [atyant], खूब [khūb]
very early in the morning around 3 to 5 a.m. भोरहरवा [bhorahariyā]
very famous सुप्रसिद्ध [suprasiddh]
very little रत्ती भर [rattī bhar]
very polite शिष्ट [śiṣṭa]
very respectable भद्रजनोचित [bhadrajanocit]
very small chips of wood or stone रुखड़ी [rukhaṛī]
very small straw mat चटकुनी [caṭakunī]
very wealthy कुबेरपती [kuberpatī]
very young goat (upto 2/3 months) पठरू [paṭhrū]
vest बण्डी [baṇḍī]
vested with a sacred thread उपवीत [upavīt]
vestigial organ अवशेषी अङ्ग [avaśeṣī aṅg]

vestment परिधान [paridhān]
veteran अनुभवी [anubhavī]
veterinary disease पशु रोग [paśu rog]
veterinary science पशु चिकित्सा विज्ञान [paśu cikitsā vijñān]
veterinary treatment पशु चिकित्सा [paśu cikitsā]
veto निषेध [niṣedh]
vexation खिन्नता [khinnatā], व्यग्रता [vyagratā], व्याकुलता [vyākulatā]
vexed खिन्न [khinn], व्यग्र [vyagr]
via माध्यम से [mādhyam se], द्वारा [dvārā]
vibrating कम्पायमान [kampāyamān]
vibration कम्पन [kampan], स्पन्दन [spandan], ध्वनि [dhvani]
vibroscope स्पन्दन दर्शक [spandan darśak]
vice chancellor उपकुलपति [upkulpati]
vice president उपराष्ट्रपति [uparāṣṭrapati]
vice-consular उपकौन्सिल दूत [upkaunsil dūt]
vice-principal उपप्राचार्य [upprācārya]
vicegerent उपशासकीय [upśāsakīya]
vicinity आसपास [āsapās]
vicious अत्यन्त [atyant]
victorious विजयी [vijayī]
victory विजय [vijay], जय [jay], फतह [fatah]
victory-defeat जय-पराजय [jay-parājay]
video camera चित्रदर्शी कैमरा [chitradarśī kaimarā]
video चित्रदर्शन [chitradarśan]
view दृष्टव्य [dṛṣṭavya]
vigil जागरण [jāgaraṇ]
vigil at night जागरण [jāgaraṇ]
vigilant, wakeful, aware जागरूक [jāgrūk], सावधान [sāvdhān]
vigilante निगरानी [nigrānī]
vigilence निगरानी [nigrānī]
vigorous ओजस्वी [ojasvī]
vigour ओज [ojas]

village गाँव [gāṃv], ग्राम [grām], देहात [dehāt]
Village Development Committee (VDC) गाँव विकास समिति [gāṃv vikās samiti]
village headman मुखिया [mukhiyā]
villagers गाँव वाले [gāṃv vāle], ग्रामवासी [grāmvāsī]
villain खलनायक [khalnāyak]
villainous नीच [nīc]
villainy नीचता [nīcatā]
vincible जेय [jeya]
vindicative प्रतिकार परायण [pratikār parāyaṇ]
vinery अंगूर घर [aṅgūr ghar]
vineyard अंगूर का खेत [aṅgūr kā khet]
viniculture अंगूर खेती [aṅgūr khetī]
vinometer मद्यमापक [madyamāpak]
violation अतिक्रमण [atikramaṇ], उल्लंघन [ullaṅghan], खण्डन [khaṇḍan]
violence हिंसा [hiṃsā]
violent हिंसक [hiṃsak], हिंसा-मक [hiṃsātmak], अनियंत्रित [aniyaṃtrit], तीव्र [tīvr], उग्र [ugr], प्रखर [prakhar]
violin बेला [belā]
violinist बेला वादक [be lā vādak]
VIP अति विशिष्ट व्यक्ति [ati viśiṣṭ vyakti], अति प्रतिष्ठित व्यक्ति [ati pratiṣṭhit vyakti]
virgin कुमारी [kumārī]
virginity कौमार्य [kaumārya], सतीत्व [satītv], कुमारीत्व [kumārītva]
virgo कन्या राशि [kanyā rāśi]
virology विषाणु शास्त्र [viṣāṇu śāstra]
virtual image आभासी बिम्ब [ābhāsī bimb]
virtue धर्म [dharm]
virtuous गुणी [guṇī], धार्मिक [dhārmik]
virus भाइरस [bhāirus], अंगज विष [aṅgaj viṣ]
visa प्रवेशाज्ञा [praveśājñā], विसा [visā]
visage मुखाकृति [mukhākṛti]

viscera अंतःकरण [antaḥkaṇ]
visible दृश्यनीय [dṛśyanīya]
visible truth प्रत्यक्ष सत्य [pratyakṣ satya]
visionary दृष्टा [dṛṣṭā]
visit देना [denā]
visit to neighbouring villages ग्रामसंचार [grāmsañcār]
visiting artist अतिथि कलाकार [atithi kalākār]
visiting card परिचय पत्र [parichay patr]
visiting prostitutes वेश्यागमन [veśyāgaman]
visiting the daughter-in-law's house घरजंवई होना [gharjavāī honā]
visitor पाहुणचार करनेवाला [pāhuṇcār karanevālā], आगंतुक [āgantuk]
vitae महत्त्वपूर्ण [mahatvapūrṇ]
vital or vulnerable spot मर्म [marm]
vitality तजतजीत [tejasvīt]
vitamin जीवनसत्त्व [jīvansatva]
viva voce मौखिक परीक्षा [maukhik parīkṣā]
vivacity फुर्ती [phurtī]
vividness सजीवता [sajīvatā]
vocational पेशावर [peśāvar]
vogue चलन [calan]
voice स्वर [svar]
voiced घोष [ghoṣ]
voidness शून्यता [śūnyatā]
volcanic ज्वालामुखीय [jvālāmukhīya]
volcano ज्वालामुखी [jvālāmukhī]
volleyball भोंचबल [bhoṅcbal]
volt भोल्ट [bholṭ]
voltameter विद्युत् प्रवाहमापक [vidyut pravāhmāpak]
volume आयतन [āyatan]
volumeometer घनमापक [ghanmāpak]
voluntary इच्छाधीन [icchādhīn], स्वेच्छिक [svecchik]
voluntary labour श्रमदान [śramdān]
volunteer स्वयंसेवक [svayaṃsevak]
voluptuary विषयासक्त [viṣayāsakt]
voluptuous भोगी [bhogī]
voluptuous satisfaction कामिक तृप्ति [kāmik tṛpti]
vomit कय करना [kay karnā] छर्दि करना [chardi karnā], वमन करना [vaman karnā], कांगी [vāṅtī]
vomiting वमन [vaman], उल्टी [ulṭī]
voracious भूखा [bhūkhā], खादाड [khādāḍ], पेटू [peṭū]
voice मताधिकार [matādhikār]
voting मतदान [matdān]
voucher भौचर [bhaucar]
vow of feeding all visitors every day सदावर्त [sadāvart],
voyage सामुद्रिक यात्रा [samudrik yātrā]
voyager प्रवासी [pravāsī],
vulgarity असभ्यता [asabhyatā]
vulnerability सहकटावस्था [sahkaṭāvasthā]
vulnerable सहकटावस्था [sahkaṭāvasthā]
vulture गिद्ध [giddh], गरुड [garuḍ], गृध्र [gṛdhr]

W

wad of cloth/straw for smearing floor or plugging holes गुंडि [guṇḍi]
wad of vegetable leaves smeared with paste चिरोंजी [boṭā]
wage वेतन [vetan]
wage of winnowing पटकामोल [phaṭkāmol]
wage paid in advance अगरवार [agarvar]
wages मजदूरी [mazdūrī], मजूरी [mazūrī], मेहनताना [mehanatānā], दरमहा [darmahā], वेतन [vetan]
waggoner गाड़ीवान [gāḍīvān]
waiting घौंचा [ghauṃcā]
waist कमर [kamar], धोक [dhoṅk]
waist belt कमरबंद [darabad]
waiter बैरा [bairā]
waiting प्रतीक्षा [pratīkṣā], प्रतीक्षा [pratīkṣā]

waiting list प्रतीक्षा सूची [pratīkṣā sūcī]
waiting room प्रतीक्षालय [pratīkṣālaya] वेटर [veṭar]
wake up, get up जाग [jāg]
waken जागना [jāgnā],
wakes up जागना [jāgnā],
walk चलना [calnā]
walking पदभ्रमण [padbhramaṇ], पदभ्रमण [padbhramaṇ]
walking around चक्कर [cakkar]
walking on foot चालणे [cālaṇe]
walking stick छड़ी [chaṛī]
wall दीवार [dīvār] भिंत [bhiṃt] देवाल [devāl]
wall calendar कैलेंडर [kaileṇḍar],
wall clock दीवार घड़ी [dīvār ghaṛī],
wall painting भित्तिचित्र [bhittichitr]
wall writing भीतलेखन [bhītlekhan]
walnut अक्रोट [akroṭh]
wanderer घुमस्तू [ghumastū], घिरट्या [phiraṭyā] भ्रमिष्ठ [bhramiṣṭh],
wandering विचरण [vicaraṇ]
wandering about हिंडाफिरी [hiṇḍāphirī]
wanderlust भ्रमंती [bhramaṃtī] [bhramaṇ], [bhramaṇ],
waning moon phase कृष्ण पक्ष [kṛṣṇ pakṣ]
want तंगी [taṅgī], चाहना [cāhanā]
want of appetite अरुचि [aruci]
wanton कामपट [kāmpaṭ],
war युद्ध [yuddh]
war strategy रणकौशल [raṇkauśal], [raṇnīti]
ward वार्ड [vārḍ]
warm सुसूम [susūm] उबदार [ubdār]
warm greeting हार्दिक अभिवादन [hārdik abhivādan],
warning चेतावणी [cetāvaṇī], नसीहत [nasīhat]
warrant वारंट [vāraṇṭ]
warrant notice वॉरंट नोटिस [vāraṇṭ noṭis]
warrior वीर [vīr], [yoddhā]
wartime युद्धकाल [yuddhkāl]
washed धुलाई [dhulāī]
washerman धोबी [dhobī]
washerman's cloth पाट [pāṭ]
washing धुलाई [dhulāī]
washing machine कपडा धोनेका यंत्र [kapḍā dhonekā yantr]
wasp भोंदू [bhoṃdū], [bhoṃdū]
wastage बरबाद [barbād] [barbād]
waste बरबाद [barbād] बरबाद [barbād]
waste water नाले का पानी [nāle kā pānī]
waste of wiping हस्तक [hastak]
water जल [jal] पानी [pānī] [pānī],
water drop बूंद [būṃd]
water offered to deity अर्घ [argh]
water oozing out of ground झरा [jharā]
water tank पानी की टंकी [pānī kī ṭaṃkī]
water to spill over पानी छलकाना [pānī chalkānā]
water turbine जलचक्की [jalcakkī]
watered सींचा हुआ [sīṃcā huā]
waterfall झरना [jharnā],
watermelon कलिंगड [kaliṃgaḍ], [kaliṃgaḍ],
waterproof बरसाती [barsātī]
watery जलीय [jalīya], पानीदार [pānīdār]
wave लाट [lāṭ] तरंग [taraṃg] [taraṃg], हिलकोरा [hilkorā]
wave to rise लहर उठना [lahar uṭhnā]
wax मोम [mom], [mom]
wax candle मोमबत्ती [mombattī]
waxing the moon phase शुक्ल पक्ष [śukl pakṣ],
way रस्ता [rastā], बरोबर [barobar] [sīdhā]
way of life जीवन पद्धति [jīvan paddhati]
weak अशक्त [aśakt] दुबला [dublā], [dublā] कमजोर [kamjor] दुर्बल [durbal]
weakling कमजोर इंसान [kamjor insān]
weakness कमजोरी [kamjorī], [kamjorī]

wealth सम्पत्ति [sampatti], धनसम्पत्ति [dhanasampatti]
wealth in cash and kind अन्न-धन [anna-dhan]
wealthier जयमर [jathagar]
wealthy धनीर [dhanir], धनमन्त [dhanavanta], वैभवशाली [vaibhavashāli], धितिगर [dhitigar]
weapon हथियार [hathiār], हथियार [hathiyār], शस्त्र [śastr], अस्त्र [astr]
weary श्रान्त [śrānt]
wearying अनमनस्क [anamanask]
weather condition मौसम अवस्था [mausam avasthā], मौसम स्थिति [mausam sthiti]
weather expert मौसमविद [mausamavid]
weather forecast मौसम भविष्यवाणी [mausam bhaviṣyavāṇi]
weather report मौसमी विवरण [mausami vivaraṇ]
weaver बुनवाला [bunavālā], जोलहा [jolahā]
weaving बुनाइ [bunāi], बिनाइ [bināi]
web वेब [veb]
website वेबसाइट [vebasāit]
wedded वैवाहिक [vaivāhik]
wedded bliss वैवाहिक सुख [vaivāhik sukh]
wedded life वैवाहिक जीवन [vaivāhik jivan]
wedding ceremony/function विवाहोत्सव [vivāhōtsava]
wedlock विवाह बन्धन [vivāh bandhan]
wednesday बुधवार [budhabār]
weed खत्त [khurh], झार [jhār], झारपात [jhārapāt]
weed spreading on water surface सीढ़ [sirh]
weeding trowel खुरपा [khurapā]
week हप्ता [haptā], सप्ताह [saptāh]
weekend सप्ताहान्त [saptāhānt]
weekly साप्ताहिक [saptāhik]
weeping कन्नाइ [kannāi], किनारि [kināri], रोदन [rōdan]
weeping in a group काना-रोहरि [kānā-rōhari]
weevil गुँडा [sũsīrā]
weighing balance डण्डी तराजू [ḍaṇḍī tarājū]
weighing materials बटिखरा [baṭikharā]
weight भार [bhār], वजन [vajan], तौल [taul]
weight equal to six Rupees कनमा [kanamā]
weight measurement for solids and grains, approximately 5 kg. पसेरी [paserī]
weight of 7 pound 11 ounce अधैंसा [adhaisā]
weight of eight rattis मासा [māsā]
weightage जोखतीम [jōkhatmai]
weightless भाररहित [bhāraṇhit]
welcome ! स्वागतम् [svāgatam], स्वागत [svāgat], स्वागतयोग्य [svāgatayōgya]
welfare कल्याण [kalyān], क्षेम [kṣēm]
well असल [asal]
well adorned or decorated सुशोभित [suśōbhit]
well assured सुनिश्चित [suniścit]
well being कल्याणकारी [kalyāṇakārī], खैर [khair]
well cultured सुसंस्कृत [susaṃskṛt]
well decorated सुसज्जित [susajjit]
well developed grains of corn harvested in first round मुरहन [murahan]
well educated सुशिक्षित [suśikṣit]
well experienced रेहल-खेहल [rēhala-khēhal]
well for water इनार [inār]
well furnished सजलधजल [sajaladhajal]
well governed सुशासित [suśāsit]
well known जानल बुझल [jānal bujhal], जग जाहेर [jag jāher], सर्वविदित [sarvavidit], बहुचर्चित [bahucarcit]
well matched जोड़तोड़ [jōṛatōṛ]
well planning सुनियोजितता [suniyōjitatā]
well run or executed सुसञ्चालित [susaṃcālit]
well said सुभाषित [subhāṣit]
well-accomplished सुसम्पन्न [susampanna]
well-behaved चरित्रवान [caritravān]
well-born सुजात [sujāt]
well-heard सुश्रुत [suśrut]
well-informed सुसूचित [susūcit]

well-known जानलमानल [jānalamānal], सुविख्यात [suvikhyāt]
well-nourished हृष्टपुष्ट [hṛṣṭapuṣṭ]
well-organized सुसङ्गठित [susaṅgaṭhit], सुव्यवस्थित [suvyavasthit]
well-planned सुनियोजित [suniyōjit]
well-reputed लब्धप्रतिष्ठित [labdhapratiṣṭhit], सुप्रतिष्ठित [supratiṣṭhit]
well-set ठीकठाक [ṭhīkaṭhāk]
west पश्चिम [paścim]
western पाश्चात्य [pāścātya]
western countries पाश्चात्य देश [pāścyātya dēś]
western region पश्चिमाञ्चल [paścimāṃcal]
western पछबरिया [pachabariā], पश्चिमी [paścimi]
westward पश्चिमदिस [paścimadis]
wet तर [tar], गीलगर [gīlagar], सिजल [sijal], भिङ्गल [bhiṅgal], भिजल [bhijal]
wet cloth for wiping slate पोतनी [pōtanī]
whale ह्वेल [hvel]
whang बाम्ह [ḍhāmha]
what is lotted भाग्यलेखा [bhāgyalēkhā]
what कथि [kathi], कि [ki], आर्ं [ãr̃], कोन [kōn]
wheat गहुँम [gahuṃm]
wheat ear गहुँम बालि [gahuṃm bāli]
wheel पहिया [pahiyā], चक्का [cakkā]
wheel chair ह्वील चेयर [hvīl cēyar]
when कखनि [kakhani], कहिआ [kahiā], जब [jab], जहिआ [jahiā], जहिखन [jahikhan], जखन [jakhan], जहिया [jahiyā], कखन [kakhan]
whenever कहिओ [kahiō], जबजब [jabajab], जखनो [jakhanō]
where कतऽ [kata], जहाँ [jahā], जतए [jatae], जत [jata]
where कतह [katah], कोनहर [kōnhar]
whereas जखन कि [jakhan ki]
wherever जेनहर [jēnhar]
whetting wheel सान [sān]
which कोन [kōn]
while existing अछैत [achait]
whim सनक [sanak]
whims लहरबाजी [laharabāji]
whimsical मनमौजी [manamaujī], सनकी [sanaki]
whinny हिनहिनाहट [hinahināhaṭ]
whip चामुक [cāmuk], कोरा [kōrā]
whip पैना [painā]
whipper चमड़ापुर्जा [camaṛāpurjā]
whip-saw आरा [ārā]
whirlpool भमर [bhamar], भँवर [bhãvar]
whirlwind बिडरो [biḍarō]
whisk चामर [cāmar]
whisper कनफुसकी [kanaphusakī], फुसफुसाहटि [phusaphusāhaṭi]
whispering फुसफुस [phusaphus]
whistle पीपही [pipahi], सिट्टी [siṭṭi]
whistling सीट्टी [siṭṭi], सुसएनाइ [susa'ēnāi], सन-सन [saṇa-saṇ]
white उजर [ujar], सफेद [saphēd], गौर [gōr], धवल [dhaval]
white ant घुन [ghun]
white paper श्वेतपत्र [śvētapatr]
white skin चरक [carak]
whitewashing पोचारा [pōcārā]
whither जत [jat]
who के [kē]
WHO, World Health Organization विश्व स्वास्थ्य संघ [viśva svāsthya saṅgh]
whole सारा [sārā], अखिल [akhil], सम्पूर्ण [sampūrṇ]
whole knowledge सर्वज्ञान [sarvajñān]
whole possession सर्वस्व [sarvasva]
whole-hearted devotee दमोदास [damōdās]

wholesale trade थोक व्यापार [thōk vyāpār]
wholesome diet पथ्य [pathya]
whom ककरा [kakarā], जनिक्र [janikā]
whooping cough कुकुर खोकी [kukur khōkī]
whose ककर [kakar], जनिक [janik], जनिकर [janikar], अकर [jakar]
whosoever जे केओ [je ke'o]
why किएक [ki'ēk], कथिलाए [kathilāē], किएक [ki'ēk]
wicked टेमी [ṭēmī], बतिड्डर [baṭhar], बत्ती [baṭī]
wicked लङ्गट [laṅgaṭ], खल [khal], खच्चर [khaccar], अङ्गोरा [aṅgōrā], लङ्गट [laṅgaṭ], लुच्चा [luccā]
wickedness दुर्जनता [durjanatā]
wicket विकेट [vikēṭ]
widdershins बिच्छुकी [bicchukī]
wide चौड़ा [cauṛā]
wide awake चौकन्ना [caukannā]
wide-mouthed round bowl डाटी [baṭṭ]
wide-necked clay pot used for cooking rice or making curd तौला [taulā]
wider चौड़गर [cauṛagar]
widespread व्यापक [vyāpak]
widow मसोमात [masōmāt], मसोमात [masōmāt], रांड [rāṇḍ], विधवा [vidhavā]
widower विधुर [vidhur]
widowhood वैधव्य [vaidhavya]
width चौड़ाई [cauṛāī]
wife बहु [bahu], घरवाली [gharvālī], बौह [bauh], धर्मपत्नी [dharmapatnī], पत्नी [patnī]
wife of a nomad नटिनियाँ [naṭiniyāṁ]
wife of daughter's son नतिनिपुतोहु [natiniputōhu]
wife of father's brother पितिआइन [pitī'āin]
wife's brother साला [sālā]
wife's brother, सार [sār]
wife's brother's son सर बेटा [sar beṭā]
wife's brother's wife सरहोजनी [sarahōjanī]
wife's sister साली [sālī]
wife's younger sister सारि [sāri]
wild जंगली [jaṅgalī], आरण्य [āraṇya], वन्य [van'ya], बनाह [banāh]
wild buffalo अरना [araṇā]
wild cat खटौस [khaṭauṁs]
wild custard apple अँगा [aṅgā]
wild fig गुल्लरि [gullari]
wilderness फटोफट [phaṭōphaṭ], उजाड़-स्थान [ujāṛa-sthān]
wildlife जंगली जीवन [jaṅgalī jīvan]
will इच्छा [icchā], वसीयत [vasīyat]
will power इच्छाशक्ति [icchāśakti]
willing इच्छुक [icchuk]
willingly राजीखुशी [rājīkhuśī]
wind pipe वायुनली [vāyunalī], श्वास-नली [śvāsa-nalī], सोंस नली [sāṁs nalī], वायुयन्त्र [vāyuyantr], श्वासनली [śvāsanalī], कण्ठनली [kaṇṭhanalī]
wind storm बिहाड़ि [bihāṛ]
wind पवन [pavan], बसात [basāt], अनिल [anil], बतास [batās]
winding सपटन [lapaṭan]
winding up निस्तार [nistār]
window खिड़की [khiṛakī], झाम [jhāṁ]
wine वाइन [vā'in], दारू [dārū], शराब [śarāb]
wing पाँखि [pāṁkhi]
winged insect फतिङ्गा [phatiṅgā]
wink निमेष [nimēṣ]
winner जितुवा [jituvā], विजेता [vijēta]
winter जाड़ा [jāṛā], जाड़ [jāṛ]
winter season शीतकाल [śītakāl]
wireless बेतार [bētār]
wireless phone वायरलेस फोन [vāyaralēs phōn]
wiry तन्त्रमय [tantramaya]
wisdom विवेक [vivēk], सद्बुद्धि [sadbuddhi], सुबुद्धि [subuddhi]

wisdom tooth चौह [cauh], अकल [akal]
wise सुजान [sujān], बुद्धियुक्त [buddhiyukt], विवेकी [vivēkī]
wish मनोरथ [manōrath], मर्जी [marjī],मत [mat]
wished ईप्सित [īpsit], मनोवाञ्छित [manōvāñchit]
wistfulness लालसा [lālsā]
witch डायनि [ḍāyni]
with पास [pās],साथे [sāthē], सङ्गे [saṅgē], साथ [sāth], सङ्ग [saṅg]
withdrawal वापस [vāpas]
without बिना [binā], बिनु [binu], बेगरि [bēgari], विहीन [vihīn]
witness गवाही [gavāhī]
wolf भेड़िया [bhēṛiyā], हुड़ार [huṛār], लकड़ [lakar]
woman जनी [janī], नारी [nārī], जनानी [janānī], जनानी [janānī], त्रिया [triyā], मौगी [maugī]
womanize मोगमेड़रा [mōṅgamēṛharā]
woman's character त्रियाचरित्र [triyācaritr]
woman's parents' home नैहर [naihar]
womb कोंछ [kōṁkh]
womb गर्भाशय [garbhāśaya]
women group महिलासमूह [mahilāsamūh]
womenfolk स्त्रीजाति [strījāti]
women's loose trousers सलबार [salabār]
wonder अचम्भा [acaṁbha], अचरज [acaraj]
woodchisel बसौला [basaulā]
wood काठ [kāṭh], लिकुच [likuch], काष्ठ [kāṣṭh], लकड़ी [lakaṛī], इन्धन [indhan], वन [van]
wood apple श्रीफल [śrīphal]
wood left over after burning a dead body मरकट [marakaṭ]
woodcraft काष्ठकला [kāṣṭhakalā]
wooden काठक बनल [kāṭhak banal]
wooden bed पलङ्ग [palaṅg]
wooden bedstead चौकी [caukī]
wooden chest काठ सन्दूक [kāṭh sandūk]
wooden flat hammer मुङ्गरा [muṅgrā]
wooden footwear खड़ाम [khaṛām]
wooden laddle खुरपी [khurapī]
wooden pole used for pounding grain in okhair समाठ [samāṭh]
wooden sandal खड़ाम [khaṛām]
wooden slate पाटी [paṭī]
wooden spike/pin कटकी [kaṭakī]
wooden spoon for serving vegetable, etc. सरबा [sarabā]
woodpecker कठखोदनी [kaṭhukhōdanī]
wool ऊन [ūn]
woollen cloth ऊनी कपड़ा [ūnī kapaṛā]
word शब्द [śabd], जवान [javān], लबज [labaj]
word initial अक्षरारम्भ [akṣarārambh]
word of assurance जुबान [jubān]
word of honour जबान-कमान [janāna-kamān]
words of good wishes आशीर्वचन [āśīrvacan]
worthy of being worshipped पूजनीय [pūjanīya]
work काज [kāj], काम-धन्धा [kāma-dhandhā]
work of a land surveyor अमीनी [amīnī]
work of a treasurer or cashier तहसीलदारी [tahasīladārī]
workable कामचलाउ [kāmacalā'u]
worker कामदार [kāmadār], कार्यकर्ता [kāryakartā], मजदूर [majadūr]
working खटनाइ [khaṭanāī]
working paper कार्यपत्र [kāryapatr]
working style कार्य शैली [kārya śailī]
workman कारीगर [kārīgar]
workshop कार्यशाला [kāryaśālā]
world जगत् [jagat], जहान [jahān], धरती [dharatī], संसार [sansār], दुनियाँ [duniyāṁ]
world famous जग-प्रसिद्ध [jaga-prasiddh]
world heritage विश्व सम्पदा [viśva sampadā]
worldly लौकिक [laukik], संसारी [sansārī]
worldly life दहलीला [dahalīlā]
worm पिलुआ [piluā]

worn out अर्जर [jarjar]
worn out condition अर्जरता [jarjaratā]
worried चिन्तित [cintit]
worry हैरानी [hairānī]
worrying चिन्ताजनक [cintājanak]
worse दब [dab]
worship आराधना [ārādhanā], अर्चना [arcanā], पूजा [pūjā], अर्चन [arcan], आराधना [ārādhanā]
worship room पूजा कोठरी [pūjā kōṭharī]
worship service आराधना सेवा [ārādhanā sēvā]
worshipped अर्चित [arcit]
worshipper पूजक [pūjak]
worshipping पूजन [pūjan], पूजा-अर्चा [pūjā-arcā]
worshipping activities पूजाहारी [pūjāhārī]
worth collecting सङ्ग्राह्य [saṅgrāhya]
worth considering विचारणीय [vicāraṇīya]
worth describing वर्णनीय [varṇanīya]
worth informing सूचनीय [sūcanīya]
worth knowing ज्ञेय [jñēya]
worth mentioning उल्लेखनीय [ullēkhanīya]
worth saluting अभिवाद्य [abhivādya]
worthiness पात्रता [pātratā]
worthless बेकम्मा [bēkam'mā]
worthy son सपूत [sapūt]
worthy लायक [lāyak]
would-be होनिहार [hōnihār]
wound घाव [ghāv], जख्म [jakham]
wounded घायल [ghāyal], आहत [āhat], क्षत [kṣat], जख्मी [jakhmī]
wrangle झञ्झट [jhañjhaṭ], झर-झमेला [jharu-jhamēlā]
wrangling हुज्जति [hujjati]
wrangling,friction खट-पट [khaṭa-paṭ]
wrapper तौनी [taunī]
wrapping round लपेटन [lapēṭan]
wreckage ध्वंसावशेष [dhvaṁsāvaśēṣ]
wrecker विनाशक [vināśak]
wrestling कुश्ती [kuśtī], दङ्गल [daṅgal], पहलवानी [pahalavānī]
wretch दुरात्मा [durātmā]
wretched विजोग [vijōg], उदास [udhal], निकृष्ट [nikṛṣṭ]
wrinkle जिमरी [jimarī], झुर्री [jhurrī]
wrist पहुँचा [pahuṁcā], गट्टा [gaṭṭā]
writ against the decision of a lower court पुनरावेदन [punarāvēdan]
writer लेखक [lēkhak]
write-up खेप्पा [khēppā], आलेख [ālēkh]
writing लिखनाइ [likhanāī], लेखोट [lēkhōṭ], लेखन [lēkhan], लेखाइ [lēkhāī],
writing and reading लिखापढ़ [likhapaṛh]
writing skill लेखन शैली [lēkhan śailī]
writing system लेखन पद्धति [lēkhan paddhati]
writing tradition लेख्य परम्परा [lēkhya paramparā]
written लिखित [likhit], लेखबद्ध [lēkhabaddh], लेख्य [lēkhya], लिखल [likhal]
written agreement लिखित सहमति [likhit sahamati]
written corpus लिखित पाठसङ्ग्रह [likhit pāṭhasaṅgrah]
written material दस्तावेज [dastāvēj]
written materials लिखित सामग्री [likhit sāmagrī]
written record लिखित प्रमाण [likhit pramāṇ], कागजपत्र [kāgajapatr]
written statement लिखित प्रतिवेदन [likhit prativēdan]
written text लिखित पाठ [likhit paṭh]
wrung उल्टा [ulṭā], गलत [galat]
wrong doing गलत आचरण [galat ācaraṇ]
wrong intention गलत भावना [galat bhāvanā]
wrong thinking गलत सोच [galat sōc]
wrong thought गलत सोचाई [galat sōcāī]

wrong ways कुमार्ग [kumārg]

X

xerox जेरोक्स [jēroks]
x-ray एक्सरे [ēksarē]

Y

yak चौरी [cauṇrī]
yam जमकाउर [jhamakā'ur]
yarn सूत [sūt]
yawn हाछ्यौं [hāphyauṁ], जम्हाइ [jamhāī]
yawning अर्द्धनिद्रावस्था [ardhanidrāvasthā]
year साल [sāl]
yelling पिहकारी [pihakārī]
yellow पीअर [pī'ar]
yellowish बसन्ती [vasantī]
yes हँ [hã]
yesterday काल्हि [kāl'hi]
yesterday night, काल्हि राति [kāl'hi rāti]
yet, still अझनो [ajhanō]
Yeti यति [yati], हिमआदमी [himā'ādamī]
Yoga practice योग क्रिया [yōg kriyā]
Yoga योग [yōg]
Yogi योगी [yōgī]
Yogic exercise योगाभ्यास [yōgābhyās]
Yogic practice of controlling breath प्राणायाम [prāṇāyām]
yogurt shake लस्सी [las'sī]
yoke for oxen जुवा [juvā]
yoke of cart जुवा [ju'ā]
yoke of plough पालो [pālō]
yolk अण्डा मध्य [aṇḍā madhya]
you तँ [tauṁ], तोरा [tōrā]
young calf दुना [dunā]
young female buffalo पाडी [pāṛī]
young goat खसरा [khasarā]
young he-goat खसर [khāgar]
young male buffalo पाडा [pāṛā]
young pig for sacrifice पाहुर [pāhur]
young pupil चौरेला [cauṛā]
young woman of about sixteen पोढ़शी [ṣōḍaśī]
younger brother अनुज [anuj]
younger brother's wife भाउजू [bhāūjū]
younger sister बहिन [bahin]
younger छोटगर [chōṭagar]
yours (female) भवदीया [bhavadīyā]
yours (male) भवदीय [bhavadīya]
youth किशोर [kiśōr], युवा [yuvā], जवानी [javānī], युवक [yuvak]
youth club युवाक्लब [yuvāklab]
youthfulness यौवन [yauvan]

Z

zamindar जिमिदार [jimidār]
zealot धर्मान्धता [dharmāndhatā]
zeniyk, arc, शिरबिन्दु [śirabindu]
zero सुन्ना [sunnā], शून्य [śūn'ya]
zero alternant शून्य परिवर्तन [śūn'ya parivartan]
zero hour अभियान समय [abhiyān samay]
zero-tolerance शून्य-सहनशिलता [śūn'ya-sahanaśīlatā]
zinc जस्ता [jastā]
zip जीप [jīp]
zip-code हुलाक संख्या [hulāk saṅkhyā]
zonal अञ्चलीय [aṅcalīya]
zone अञ्चल [aṅcal]
zoo चिड़ियाखाना [ciṛiyākhānā]
zoolatry पशुपूजा [paśupūjā]
zoology जीवविज्ञान [jīvavijñān]

प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश

Prajñá Maithili-Nepali-English Dictionary

प्रा.डा. योगेन्द्र प्रसाद यादव
Prof.Dr. Yogendra Prasad Yadava

नेपाल प्रज्ञा-प्रतिष्ठान

ने.प्र.प्र.

प्रज्ञा मैथिली-नेपाली-अङ्ग्रेजी शब्दकोश
Prajñá Maithili-Nepali-English Dictionary